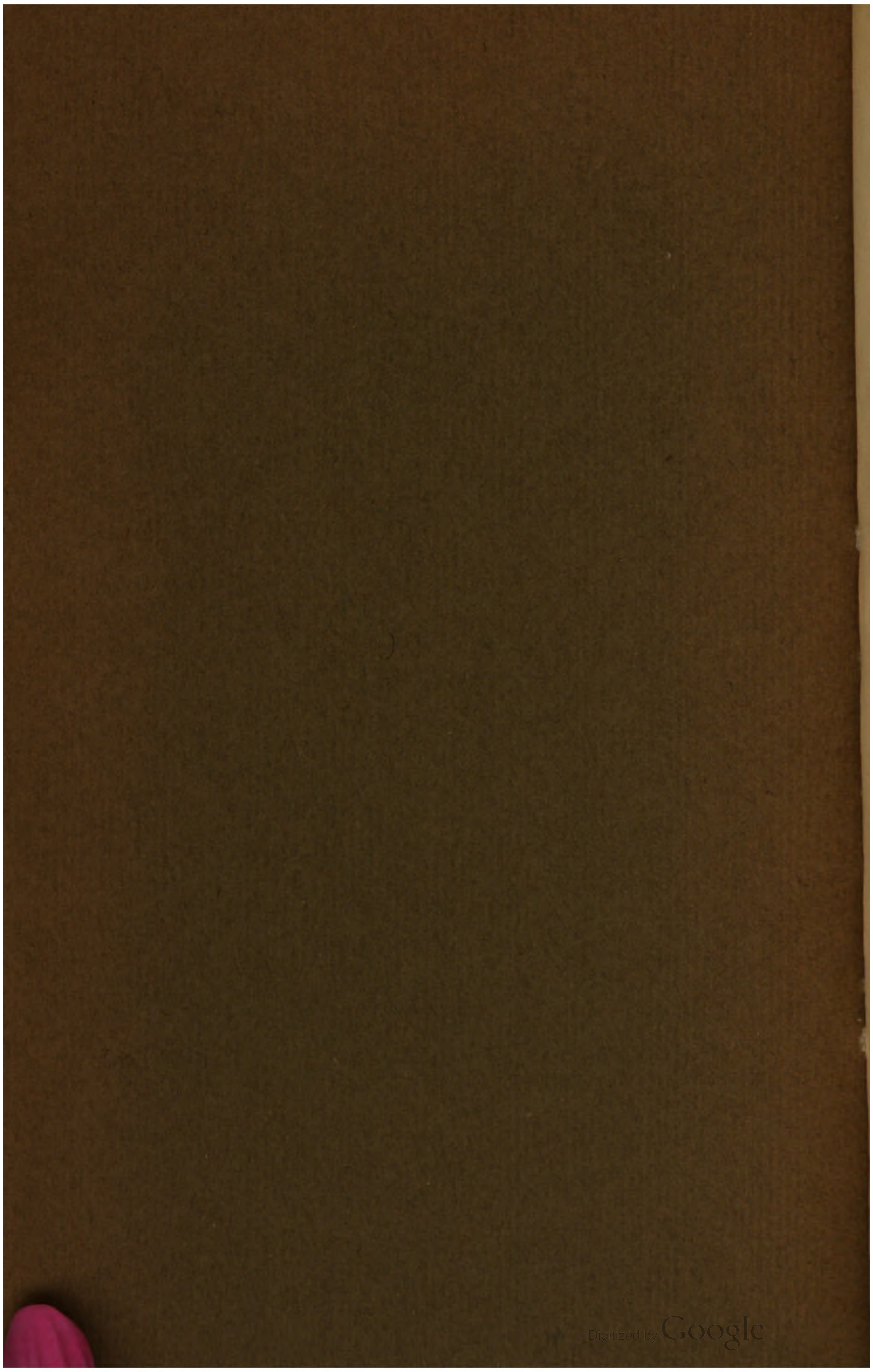

SIGILLVM ACADEMIAE HARVARDIANAE IN NOV ANG
CHRISTO ET ECCLESIAE
VE RI TAS

Léon's Rechtspraak, 3e Druk

WETBOEK VAN STRAFRECHT, door Mr. J. W. Belinfante

Gedrukt bij F. J. BELINFANTE, voorh.: A. D. SCHINKEL

DE RECHTSPRAAK

OP HET

WETBOEK VAN STRAFRECHT

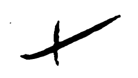
gebracht op de artikelen; met ophelderingen en geschiedkundige toelichtingen, verwijzingen enz.

DOOR

Mr. J. W. BELINFANTE
Advocaat en Procureur te 's-Gravenhage

's-GRAVENHAGE
GEBR. BELINFANTE
— 1900 —

Van de 2e uitgave van de Rechtspraak van den Hoogen Raad, tweede deel 7e aflevering, behandelende het Wetboek van Strafrecht, en door Mr. J. VAN PRAAG in 1889 bezorgd, verscheen tot op heden geen supplement. Sinds 1 Mei 1889 — tijdstip, waarop de jurisprudentie, door Mr. VAN PRAAG bijeenvergaard, eindigt — tot op heden zijn de rechterlijke uitspraken, in de verschillende rechtsgeleerde periodieken gepubliceerd, zoodanig toegenomen, dat, wanneer de jurisprudentie van 1 Mei 1889 tot 1 Jan. 1900 thans als supplement verscheen op het slechts 52 bladzijden tellende deeltje van Mr. v. P., dit oorspronkelijk deeltje bij zijn supplement in het niet zou verzinken en eerder een aanhangsel op zijn eigen supplement zou kunnen genoemd worden.

Daarom vonden de Uitgevers van LÉON's Rechtspraak het doeltreffender, wanneer de gansche jurisprudentie sedert de inwerkingtreding van het Wetboek van Strafrecht tot 1 Jan. 1900 opnieuw werd uitgegeven. Op hun verzoek belastte ik mij met de bewerking.

Op enkele ondergeschikte punten ben ik hierbij van mijn voorganger afgeweken.

Formeel, waar ik de systematische aan de chronologische volgorde trachtte te paren, door de uitspraken van de verschillende colleges onder afzonderlijke hoofden voor ieder college mede te deelen. Hierdoor wordt het naslaan zeer vergemakkelijkt en wordt ook eene betere aanpassing verkregen voor eventueel te verschijnen supplementen.

Materieel door — overeenkomstig de aanduiding, door Mr. A. A. DE PINTO aan het slot van zijn bespreking van het deeltje van

Mr. VAN PRAAG in W. v. h. R. n°. 5721 gegeven — heel in het kort onder de uitspraken, die daartoe aanleiding gaven, litteratuur te vermelden.

De litteratuur over de verschillende onderwerpen van strafrechtelijken aard meende ik gerust achterwege te kunnen laten, wilde het werk niet te grooten omvang verkrijgen en de uitgave niet nog meer vertraagd worden; ten overvloede zij opgemerkt, dat eene tamelijk volledige litteratuuropgave over het Wetboek van Strafrecht, tot op heden bijgewerkt, is te vinden in de uitgave van het Wetboek van Strafrecht, bezorgd door Mr. P. BAUDUIN als 5e druk der Nederlandsche Wetboeken (uitgave Oudeman-Lipman), in 1899 bij Gebr. Belinfante verschenen.

Bij de litteratuur vergenoegde ik mij dus met hetgeen geschreven werd in de verschillende rechtsgeleerde tijdschriften en in het werk van Mr. NOYON, die op de verschillende artikelen bij de tot op zeer recenten datum verschenen jurisprudentie aanteekeningen maakt.

Naar volledigheid en nauwkeurigheid èn bij jurisprudentie èn bij litteratuur is getracht. Sommige uitspraken werden wegens onbelangrijkheid of wegens overeenstemming met reeds geciteerde jurisprudentie achterwege gelaten of daarvan werd slechts de datum en publicatie aangegeven, soms met verwijzing naar andere uitspraken.

Deze vrijheid heb ik mij veroorloofd. De gebruiker der Rechtspraak moge oordeelen, of ik hierin niet al te willekeurig ben te werk gegaan.

Voor op- en aanmerkingen, waarvan in het vervolg bij de bewerking van supplementen partij getrokken kan worden, houd ik mij ten zeerste aanbevolen.

Mei 1900. J. W. BELINFANTE.

Lijst van Afkortingen.

Arr. = Arrest.
G. = Gemeentestem.
H. = Gerechtshof.
v. d. H. = van den Honert (Strafrecht).
v. d. H. G. Z. = van den Honert (Gemengde Zaken).
H. R. = Hooge Raad
Ktgr. = Kantongerecht.
Noyon = Het Wetboek van Strafrecht verklaard door Mr. T. J. Noyon.
N. R. = Nederlandsche Rechtspraak.
P. v. J. = Paleis van Justitie.
Rb. = Rechtbank.
R. B. en **Bijbl.** = Rechtsgeleerde Bijdragen en Bijblad.
Swb. = Wetboek van Strafrecht.
T. v. S. = Tijdschrift voor Strafrecht.
W. (of **W. v. h. R.**) = Weekblad van het Recht.

WETBOEK VAN STRAFRECHT

Art. 1.

Hooge Raad.

1. Het tweede lid van dit art is niet toepasselijk ingeval van intrekking of wijziging van voorschriften uit kracht en tot uitvoering der wet gegeven, zoo het verbod van overtreding van zoodanige voorschriften en de strafbepaling daartegen tijdens de terechtstelling van den beklaagde nog onveranderd gelden.

Arr. 19 Juni 1893. W. 6375: G. 2197: P. v. J. 1893, n°. 64.
Noyon I, p. 45: zie onder art. 443 H. R. 1.

2. Het tweede lid van dit art. is niet van toepassing op de wetten betreffende de vormen der rechtspleging en de bevoegdheid des rechters.

Arr. 24 Dec. 1894. W. 6608: P. v. J. 1895, n°. 18: v. d. H. G. Z. XL. 1.
Noyon I p. 34.

Rechtbanken.

1. Het tweede lid van dit art. is ook toepasselijk op een voortgezet misdrijf, begonnen vóór de invoering van het Swb. en daarna voortgezet.

Amsterdam 26 Nov. 1890. P. v. J. 1890. nos. 93. 95.

2. In het tweede lid van dit art. is ook begrepen het geval eertijds voorzien bij de expresse bepaling in art. 52 derde lid der wet op den overgang.

Utrecht 25 April 1892. W. 6186: P. v. J. 1892. n° 39.

3. Het tweede lid van dit art. ziet niet op de wetten betreffende de vormen der rechtspleging en de bevoegdheid des rechters.

Groningen 26 Sept. 1894, P. v. J. 1895, n°. 18. Zie hierboven H. R. 2.

4. Wanneer de Staten eener Provincie aan het gedeputeerde college de bevoegdheid hebben verleend om van eene door hen vastgestelde verbodsbepaling tot wederopzegging ontheffing te verleenen, is eene dergelijke vrijstelling niet aan te merken als eene verandering van wetgeving in den zin van art. 1. lid 2 Swb.

Middelburg 11 Febr. 1896, W. 6772.
In anderen zin het vernietigde vonnis van het Ktgr. Oostburg 5 Sept. 1895, W. 6772.

Art. 2.

Hooge Raad.

1. Dit art. onderscheidt niet tusschen hen, die als daders of mededaders en hen, die als medeplichtigen deelnemen aan eenig misdrijf.

De verdachte van hier te lande begane feiten van medeplichtigheid aan eenig misdrijf kan worden vervolgd voor den Nederlandschen rechter, en op die feiten is de Nederlandsche strafwet toepasselijk, ook indien de dader in Nederland niet vervolgbaar òf volgens de Nederlandsche wet niet strafbaar is, òf wel het recht tot strafvordering te zijnen aanzien is vervallen.

Arr. 29 Jan. 1894, W. 6467; P. v. J. 1894 n°. 30; v. d. H. 1894 p. 35.
(Vernietigende arr. Hof Arnhem 19 Oct. 1893; zie hieronder H. 1.)
Noyon I, p. 51.

2. De territoriale zee maakt deel uit van het Rijk in Europa.

Concl. adv.-gen. Gregory bij arr. 20 Maart 1899, W. 7259. (Zie onder art. 68 H. R. 5.)

3. De plaats des misdrijfs wordt niet bepaald door de plaats, alwaar het gevolg van des daders handelingen zich openbaart, maar door de plaats waar datgene, hetwelk zijnerzijds tot het plegen van een misdrijf vereischt wordt, door hem persoonlijk is volvoerd.

Arr. 16 Oct. 1899, W. 7347.

Gerechtshoven.

1. Niet ontvankelijk is de vervolging voor den Nederlandschen strafrechter van hier te lande gepleegde daden van medeplichtigheid aan een door vreemdelingen buitenslands gepleegd feit, waarover zich de werking der Nederlandsche strafwet niet uitstrekt.

Arr. Arnhem 19 Oct. 1893, W. 6407; P. v. J. 1893 n°. 88; zie hierboven H. R. 1.
Noyon I, p. 50.

2. Medeplichtigheid aan feiten, die volgens onze wet misdrijven vormen, is strafbaar ook wanneer de kennisneming van het hoofdfeit niet tot de competentie van den Nederlandschen rechter behoort, terwijl het voor de strafbaarheid dier medeplichtigheid onverschillig is, hoe die feiten, buitenslands gepleegd, volgens den locus delicti gequalificeerd zouden moeten worden en of zij direct gericht zijn tegen eene vreemde en niet tegen de Nederlandsche rechtsorde.

Arr. Arnhem 26 April 1894, W. 6495; P. v. J. 1894 n°. 42, (gewezen op de terugwijzing door den H. R. bij arr. van 29 Jan. 1894; zie hierboven H. R. 1).

3. Een beklaagde is in zijne verdediging geschaad, waar hem feiten zijn ten laste gelegd als geschied in de Zuiderzee, en het blijkt dat die in de Noordzee hebben plaats gehad, daar het daardoor onzeker wordt of de Nederlandsche strafwet op het gebeurde van toepassing is.

Arr. Amsterdam 7 Juni 1898, W. 7185.
Mr. J. M. Hoog, Themis 1900, p. 239 vlg.

4. De territoriale wateren in de Noordzee moeten gerekend worden te behooren tot het Rijk in Europa en vallen alzoo ten volle onder het gebied der Nederlandsche strafwet.

Arr. Amsterdam 19 Dec. 1898, W. 7254; (vernietigd bij arr. H. R. 20 Maart 1899; zie onder art. 68).

Rechtbanken.

1. Misdrijf gepleegd aan boord van een vreemd koopvaardijschip, dat zich op het gebied van het rijk in Europa bevindt, staat ter kennisneming van den Nederlandschen rechter.

Middelburg 24 April 1893, W. 6363.

Art. 5

Hooge Raad.

1. Dit art. volgt niet een nieuw element aan eenig misdrijf toe, maar verklaart alleen onder zekere voorwaarden de Nederlandsche strafwet toepasselijk op een feit, dat reeds volgens deze een misdrijf is.

Arr. 30 Nov. 1891, W. 6119; P. v. J. 1892, n°. 25.

2. Bij vervolging krachtens art. 5, 2° van een Nederlander ter zake van een buiten het rijk in Europa gepleegd feit, behoeft de dagvaarding niet te vermelden de omstandigheden, die medebrengen dat op dit feit ook door de wet van het land, waar het begaan is, straf is gesteld.

Arr. 13 Nov. 1893, W. 6433; v. d. H. 1893, p. 263; P. v. J. 1894, n°. 6.
Mr. G. Polak Daniels, Themis 1894, p. 181 vlg. (over de conclusie van adv.-gen. Patijn aan dit arrest voorafgaande).
Noyon I, p. 62.

Rechtbanken.

1. De te lastelegging van met een negentienjarig meisje met het toezicht waarover beklaagde belast is, na onderling daartoe gemaakte afspraak hunne woonplaats hier te lande te hebben verlaten, naar Antwerpen te zijn gereisd en aldaar overnachtend met bedoeld meisje vleeschelijke gemeenschap te hebben gehad, moet worden beschouwd als de te lastelegging van een in België gepleegd feit, zoodat, — vermits dat feit bij de Belgische wet niet strafbaar is gesteld — het Openbaar Ministerie in zijne te dier zake ingestelde vervolging niet-ontvankelijk is.

Amsterdam 24 Januari 1889. W. 5663: P. v. J. 1889, n° 11 en 19.

2. De Nederlander in een vreemd land wederspannigheid plegende tegen ambtenaren van dat land, is strafbaar volgens de Nederlandsche strafwet, indien op het door hem gepleegde feit mede straf is gesteld in het land, waar het is begaan.

Arnhem 3 Juli 1894, W. 6627: Noyon I, p. 57.

3. Om een Nederlander in een geval, bedoeld in dit art., te kunnen veroordeelen wordt niet vereischt, dat de dagvaarding vermeldt, dat het feit ook door de vreemde wet is strafbaar gesteld.

Groningen 19 Maart 1896, P. v. J. 1896, n°. 57.

Krijgsraden.

1. Art. 5 Swb. blijft buiten toepassing waar het geldt misdrijven, tot welker wezen behoort het bedrijvend optreden van een mindere tegen een meerdere in rang, ingeval de eerstgenoemde zich bevindt op vreemd, de laatstgemelde op Nederlandsch grondgebied.

's-Hertogenbosch 23 Nov. 1895. W. 6756.

Art. 9.

Hooge Raad.

1. Verbeurdverklaring, als zijnde een bijkomende straf, kan niet worden uitgesproken ten laste van een beklaagde wiens schuld niet bewezen is.

Arr. 20 April 1896, W. 6799; P. v. J. 1896, n°. 43.

Art. 10.

Hooge Raad.

1. Nergens is bij de wet op straffe van nietigheid voorgeschreven, dat behalve de verbods- en strafbepalingen, ook artikelen houdende algemeene voorschriften zooals art. 10 en art. 21 Swb. in het veroordeelend vonnis of arrest moeten worden vermeld.

Arr. 4 Nov. 1889, W. 5795; v. d. H. 1889, p. 142; P. v. J. 1889, n°. 148.

Art. 21.

Zie art. 10, H. R. 1.

Art. 23.

Hooge Raad.

1. Waar eene verordening een geldboete tot *f* 5.— op een feit stelt, wordt dit art. geschonden door eene subsidiaire hechtenis van twee dagen uit te spreken.

Arr. 18 Juni 1888, N. R. 149, p. 207.

Zie in gelijken zin arr. 14 Maart 1892, W. 6163; arr. 29 Mei 1893, W. 6356; P. v. J. 1893, n°. 56; arr. 6 Nov. 1893, W. 6423.

2. Door de veroordeeling in het vonnis „tot eene de geldboete vervangende hechtenis van drie dagen" wordt voldaan aan het voorschrift van art. 23 lid 2 Swb. zonder dat moet worden overgenomen, wat de wet zelve in die bepaling omtrent die hechtenis heeft vastgesteld.

Arr. 23 April 1889, W. 5715; v. d. H. 1889, p. 167; P. v. J. 1889, n°. 66.
Noyon I, p. 93.

3. Bij veroordeeling tot geldboete moet dit art. worden aangehaald.

Arr. 30 Dec. 1889, W. 5821; v. d. H. 1889, p. 478; P. v. J. 1890, n°. 29.

4. Dit art. is geschonden door bij eene veroordeeling tot geldboete te bepalen, dat deze door hechtenis van zekeren duur zal worden vervangen, zoo zij niet wordt voldaan binnen twee maanden na den dag, waarop dat vonnis *in kracht van gewijsde* zal zijn gegaan.

Arr. 27 Oct. 1890, W. 5960; v. d. H. 1890, p. 226; P. v. J. 1891, n°. 11.
Arr. 3 Nov. 1890, W. 5961; P. v. J. 1891, n°. 15.
Noyon I, p. 93.

Art. 27.

Hooge Raad.

1. De wijze waarop de judex facti van de bevoegdheid hem bij dit art. toegekend, heeft gebruik gemaakt, kan geen voorwerp van onderzoek in cassatie uitmaken.

Arr. 24 Oct. 1892, W. 6260; N. R. 152, p. 72.

2. Ingeval de rechtbank overeenkomstig dit art. den tijd, door den veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging harer uitspraak voorloopig in verzekerde bewaring doorgebracht, *geheel* in mindering heeft gebracht op de hem opgelegde gevangenisstraf, mag, indien door hem alleen hooger beroep is ingesteld, het hof deze voor den veroordeelde gunstige beslissing niet beperken tot *een deel* van den door hem voorloopig in verzekerde bewaring doorgebrachten tijd.

Arr. 27 Febr. 1899, W. 7247; P. v. J. 1899, n°. 26.

Gerechtshoven.

1. De preventieve hechtenis kan ook dan worden geïmputeerd, wanneer bij het veroordeelend vonnis de invrijheidstelling van den veroordeelde bevolen is.

Arr. 's-Hertogenbosch 23 Febr. 1889, W. 5685.
(Zie hierbij een aant. van de Redactie W. v. h. R.).

Art. 33.

Hooge Raad.

1. Arr. 24 Nov. 1890, W. 5969; v. d. H. 1890, p. 297.

2. De vraag of ter zake van overtreding eener plaatselijke verordening verbeurdverklaring kan worden uitgesproken, moet aan dit art. worden getoetst. Uit dit art. volgt niet, dat alleen die voorwerpen kunnen worden verbeurd verklaard, welke ten tijde der veroordeeling nog bestaan en nog aan den veroordeelde toebehooren.

Arr. 29 Juni 1891, W. 6064; P. v. J. 1892, n°. 1.
Noyon I, p. 132.

Rechtbanken.

1. Waar eene plaatselijke verordening inhoudt de woorden „dat ingevoerd spek en vleesch worden verbeurdverklaard" is het geval aanwezig, waarvan sprake is in art. 33, lid 2 Swb.

Middelburg 15 Jan. 1891, W. 6013.

Kantongerechten.

1. De algemeene bevoegdheid om de vernietiging of onbruikbaarmaking van eenig voorwerp te bevelen, is, voor zooveel overtredingen betreft, niet beperkt tot de gevallen, waarin volgens art. 33, tweede lid Swb. verbeurdverklaring kan worden uitgesproken.

Onderdendam, 9 Mei 1892, W. 6219.

Art. 34.

Hooge Raad.

1. Het vonnis, waarbij vervangende hechtenis is opgelegd voor het geval van niet-uitlevering van een verbeurdverklaard voorwerp of betaling der vastgestelde waarde daarvan, moet worden vernietigd, indien dit art daarin niet is opgenomen.

Arr. 29 Oct. 1888. W. 5634: N. R. 150. 60.

2. De beperking der verbeurdverklaring tot aangehaalde goederen in artt. 277 en 280 der Gemeentewet, is niet vervallen door dit art. Verbeurdverklaring van niet aangehaalde goederen is mitsdien ongeoorloofd gebleven.

Arr. 1 Dec. 1890. W. 5973: P. v. J. 1891. n°. 31.

Gerechtshoven.

1. Art. 34, eerste lid Swb. heeft, door te bepalen hoe er moet worden gehandeld bij verbeurdverklaring van niet in beslag genomen voorwerpen, geen andere strekking dan om te voorzien in het bijzondere geval, dat de inbeslagneming niet heeft plaats gehad of feitelijk onmogelijk was, doch moet overigens geacht worden van de onderstelling uit te gaan, dat inbeslagneming van het voorwerp, dat naar de wet kan worden verbeurdverklaard, regel is.

Arr. Arnhem 10 Nov. 1896. W. 6893.

Art. 36.

Hooge Raad.

1. De kosten van de openbaarmaking der uitspraak, die volgens de algemeene bepaling van art 36 Swb. en het bijzondere voorschrift van art. 8 der Boterwet ten laste van den veroordeelde komen, zijn op hem niet verhaalbaar bij lijfsdwang.

Arr. 24 Oct. 1898, W. 7193.

Zie cf. hiermee Noyon ad art. 36. aant. 4. I p. 135; van Hamel Inl. § 52, p. 438. Mr. R. del Campo in W. nos. 7119, 7125. Van eene andere meening is Mr. Tak in W. nos. 7122, 7125; men zie de bestrijding van de red. W. v. h. R. van Mr. Tak in W. nos. 7122 en 7125.

Art. 37.

Hooge Raad.

1. De rechter is niet verplicht een onderzoek naar de toerekeningsvatbaarheid van den beklaagde in te stellen wanneer niet blijkt dat vanwege den beklaagde of door het O. M. een daartoe strekkende vordering is gedaan of dat hem tot zoodanige vordering ambtshalve gronden zijn voorgekomen.

Arr. 10 Mei 1897. W. 6974: P. v. J. 1897. n°. 47.

Gerechtshoven.

1. De omstandigheid dat een beklaagde vroeger krankzinnig is geweest, zonder dat daarvan nog waarneembare gevolgen te bespeuren zijn, is niet voldoende om op grond dat herhaling mogelijk is, ontoerekenbaarheid aan te nemen.

Arr. Amsterdam 16 Nov. 1887. W. 5513.
Arr. Amsterdam 17 Juni 1890. W. 5949.
Zie Noyon I, p. 143.

Rechtbanken.

1. Een droomtoestand (Dämmerzustand) in het leven geroepen door het vrijwillig gebruik van alkohol, heft alleen dan de toerekenbaarheid van den dader voor de door hem in dien toestand gepleegde strafbare handelingen volkomen op, wanneer blijkt, dat bij den dader schier *elk* teeken van bewustzijn heeft ontbroken.

Utrecht 2 Aug. 1888, W. 5594: P. v. J. 1888, n°. 91. 93.

2. In de enkele omstandigheid, dat een beklaagde reeds meer dan tien jaren geleden ter zake van krankzinnigheid in een geneeskundig gesticht verpleegd is, is geen grond gelegen voor twijfel aangaande zijne toerekeningsvatbaarheid, wanneer in judicio niets is gebleken, dat aanleiding geeft te veronderstellen, dat de beklaagde tijdens het plegen van de feiten, waarvoor hij terechtstaat, noch ook kort te voren lijdende was aan ziekelijke stoornis zijner verstandelijke vermogens.

Amsterdam 14 Mei 1890, W. 5908.
Zie hierboven H. 1.

2. Gemis aan weerstandsvermogen tegen slechte neigingen en zedelijke slapheid, sluiten de toerekenbaarheid niet uit.

Den Haag 22 Oct. 1891, W. 6048.
Noyon I, p. 142.

Art. 38.

Hooge Raad.

1. De beide actiën bij art. 38 al. 2 Strafrecht en art. 7 voorlaatste alinea der Invoeringswet, respectievelijk toegekend aan het Openbaar Ministerie en aan de Administratie, alles in verband met art. 205 der Algemeene wet van 26 Augustus 1822, moeten volgens art. 247 dezer wet gelijktijdig worden geïnstrueerd en uitgewezen.

De bevoegdheid van het Openbaar Ministerie om ten deze te kunnen ageeren, wordt beperkt tot het geval dat eerst door de Administratie van hare zijde aanklacht is gedaan of de actie aangebracht.

Arr. 8 Juni 1888, W. 5573; N. R. CXLIX, p. 139; P. v. J. 1888, n°. 99.

Art. 39.

Hooge Raad.

1. Aan een beklaagde, wiens plaatsing in een rijksopvoedingsgesticht krachtens art. 39 lid 2 Swb. door den rechter in eersten aanleg is gelast, kan, wanneer hij alléén in hooger beroep is gekomen, in die instantie geen straf worden opgelegd.

Arr. 28 Oct. 1889, W 5793; v. d. H. 1889, p. 326.

2. Hij die door een kantonrechter, op grond dat hij het hem ten laste gelegde feit heeft gepleegd, toen hij beneden den leeftijd van zestien jaren was en niet met oordeel des onderscheids, ontslagen is van alle rechtsvervolging onder bevel tot opvoeding in een verbeterhuis, kan tegen die uitspraak niet voor zooveel betreft het ontslag van rechtsvervolging, maar wel voor zooveel gemeld bevel betreft, in hooger beroep komen.

Arr. 19 Nov. 1894, W. 6588.

Rechtbanken.

1. Preventieve hechtenis is niet toegelaten tegenover personen beneden den leeftijd van zestien jaren, betrapt op eenvoudigen diefstal (zakkenrollerij).

Arnhem (raadkamer) 11 Febr. 1896, W. 6819.

Art. 40.

Hooge Raad.

1. Voor de toepassing van dit artikel wordt vereischt dat het feit hebbe plaats gehad onder den invloed van een drang of kracht, waaraan de beklaagde op het tijdstip van het plegen van het feit geen weerstand heeft kunnen bieden.

Het vonnis waarbij iemand ter zake van bedelarij is ontslagen van rechtsvervolging op grond van overmacht, is derhalve onvoldoende gemotiveerd indien voor het bestaan van die overmacht geen andere gronden zijn aangevoerd dan dat de beklaagde, oud 75 jaar, gebrekkig is, niet door werken in haar onderhoud kan voorzien en het haar door het armbestuur verstrekte onderhoud slechts 50 cents per week bedraagt.

Arr. 27 Juni 1887. W. 5449; v. d. H. 1887, p. 286.
Zie Noyon I, p. 168.

2. Van *overmacht* is geen sprake in geval van verboden vervoer van vleesch in ondeugdelijken toestand, op grond dat dit vleesch, na in het abattoir te zijn afgekeurd, ter beschikking van den eigenaar is gelaten zonder aanwijzing, hoe er mede te handelen, en dientengevolge door hem zonder meer van daar weggevoerd.

Arr. 24 November 1890. W. 5971: P. v. J. 1891. n°. 23.

Gerechtshoven

1. De strafbaarheid der getrouwde vrouw wordt niet uitgesloten, wanneer zij gehandeld heeft onder den moreelen dwang van haren man, die in leeftijd, stand en ontwikkeling ver boven haar staat.

Arr. Leeuwarden 20 Juni 1889, W. 5770.
In tegenovergestelden zin Rb. Winschoten 3 Mei 1889, W. 5770.
Zie Noyon I, p. 167.

Rechtbanken.

1. Wanneer de beklaagde tot zijne verdediging heeft aangevoerd, dat het door hem vertoeven in een vaarwater langer dan de met het toezicht belaste ambtenaar tot doorvaren noodzakelijk achtte, is veroorzaakt doordat hij, beklaagde, de Zondagswet niet wilde overtreden, kan hij niet wegens overmacht worden ontslagen van rechtsvervolging.

Groningen 18 April 1895. P. v. J. 1895, n°. 48.
(Vernietigende vonnis Ktgr. Groningen 25 Febr. 1895, P. v. J. 1895, n°. 48.)

2. Een radelooze angst kan zoo hevig zijn, dat een onder den indruk daarvan gepleegd feit, al blijft daarbij art. 41 Swb. buiten toepassing, moet leiden tot ontslag van rechtsvervolging op grond van art. 40 wegens overmacht.

's-Hertogenbosch 19 Mei 1896, W. 6848.

Kantongerechten.

1. Hij, die niet voldaan heeft aan den hem door de daartoe bevoegde ambtenaren gegeven last tot verplaatsing van zijn schip, moet van rechtsvervolging worden ontslagen, wanneer zijne zich aan boord bevindende vrouw ziek was en de verplaatsing van het schip niet zonder dadelijk levensgevaar voor die vrouw kon geschieden.

Onderdendam 30 Jan. 1893, W. 6540.

2. De beklaagde moet wegens overmacht worden ontslagen van rechtsvervolging, wanneer blijkt, dat hij na bezetten tijd in een tapperij is blijven vertoeven, omdat het zóó hevig onweerde, dat het gevaarlijk was zich op weg te begeven.

Groningen 22 Sept. 1894, P. v. J. 1894, n°. 84.

Art. 41.

Hooge Raad.

1. Dit art. is niet toepasselijk, wanneer de beklaagde tot de schriftelijk door hem aangedane beleediging is vervoerd door eene persoonlijke insinuatie.

Arr. 4 Nov. 1889, W. 5797; v. d. H. 1889, p. 358.

2. In de bewering van hem, die vervolgd wordt ter zake van mishandeling, dat hij is aangevallen en zich daartegen heeft verweerd, ligt niet opgesloten een beroep op de noodzakelijke verdediging van eigen lijf, bedoeld in het eerste lid, of de overschrijding van de grenzen van zoodanige verdediging, vermeld in het tweede lid van dit artikel.

Arr. 2 Jan. 1893, W. 6291; P. v. J. 1893, n°. 22.

3. Als beklaagde niet heeft beweerd te hebben gehandeld tot noodzakelijke zelfverdediging of onder den invloed eener hevige gemoedsbeweging, bestaat er voor den rechter geen aanleiding om daaromtrent eene afzonderlijke beslissing te geven.

Arr. 18 Dec. 1893, W. 6447.

4. De beslissing dat ten processe niet is gebleken, dat het gepleegd feit geboden werd door des beklaagden noodzakelijke zelfverdediging en evenmin dat het feit zou zijn geschied in eene hevige gemoedsbeweging, waarin de beklaagde zou hebben verkeerd tengevolge van een hem toegebrachten slag, is van zuiver feitelijken aard.

Arr. 25 Juni 1894, W. 6524.

5. De hevigheid eener gemoedsbeweging, welk begrip ook *drift* omvat, kan alleen dan de strafbaarheid van een strafbaar feit wegnemen, indien dat feit bestaat in de overschrijding der grenzen der noodzakelijke verdediging van eigen of eens anders lijf, eerbaarheid of goed, tegen oogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding.

Arr. 24 Juni 1895, W. 6699; v. d. H. 1895, p. 236; P. v. J. 1895, n°. 72.
Zie Noyon I. p. 183, 184.

6. Waar niet blijkt dat voor den rechter een beroep is gedaan op een der in dit artikel bedoelde omstandigheden, berust op hem ook niet de verplichting omtrent deze, de strafbaarheid uitsluitende omstandigheden, uitspraak te doen.

Arr. 2 Nov. 1896, W. 6879.

7. In des requirants bewering, dat hij den door hem mishandelden bewaarder bij den baard had gegrepen, omdat deze hem mishandelde, ligt niet opgesloten een beroep op noodweer.

Arr. 30 Jan. 1899. W. 7235.

Gerechtshoven.

1. Noodweer is een *fait justificatif;* hij die zich daarop beroept, moet het bestaan daarvan bewijzen, althans aannemelijk maken.

Arr. Amsterdam 23 Jan. 1889, W. 5710.

2. De bezitter van een hooger gelegen stuk grasland, die een vloeidijk, door den bezitter van een naastgelegen lager grasland, in strijd met art. 678 B. W. opgeworpen, heeft doorgestoken en daardoor ten deele onbruikbaar heeft gemaakt, handelt ter noodzakelijke verdediging van eigen goed wanneer er dreigend gevaar voor overstrooming bestond.

Arr. Leeuwarden 9 Oct. 1890, W. 5941; P. v. J. 1890, n°. 83.

In dit geval geen *noodweer* aanwezig, maar *staat van nood*; zie Noyon I, p. 176; Mr. F. J. G. van Tricht, Themis 1891, p. 483.

3. De beklaagde die om een bedreiging met een getrokken mes te ontgaan en zijn aanvaller af te weren een steen heeft opgenomen en er dien aanvaller mede heeft geslagen, heeft een handeling gepleegd, welke, zoo zij al de grenzen van noodzakelijke verdediging kan geacht worden te overschrijden, nochtans het onmiddellijk gevolg is geweest van den angst, door de bedreiging met een mes veroorzaakt.

Arr. Arnhem 5 Dec. 1893, P. v. J. 1894, n°. 2.

Rechtbanken.

1. Waar twee personen met elkander vechten en een derde, die zonder in dien twist gemengd te zijn op hen afgaat en een hunner mishandelt door hem met een stok zonder reden tot bloedens toe op het hoofd te slaan, is de mishandelde niet strafbaar, wanneer hij dien derde aangegrepen en in een sloot geworpen heeft, tengevolge waarvan diens arm gebroken is.

Groningen, 11 Oct. 1888, W. 5797.

2. Niet iedere overschrijding van de grenzen der noodzakelijke verdediging, indien zij het onmiddellijk gevolg is geweest van een hevige gemoedsbeweging door de wederrechtelijke aanranding veroorzaakt, is onstrafbaar. Daartoe is noodig dat er verhouding besta

tusschen de mate van ernst der aanranding en de hevigheid der verdediging.

Alkmaar 12 Maart 1889, W. 5698.
Noyon I, p. 174; Mr. F. J. G. van Tricht, Themis 1891, p. 473.

3. De aanranding, in dit art. genoemd, kan ook door een dier geschieden.

Groningen 23 Oct. 1890. W. 6054.
Noyon I, p. 178, meent, dat in dit geval geen *noodweer* aanwezig is, maar *staat van nood.*

4. Het slaan en stooten van een politie-ambtenaar met het oogmerk om zich los te rukken, valt onder noodweer of onder geoorloofde overschrijding van de grenzen van noodzakelijke zelfverdediging, wanneer blijkt, dat de beklaagde niet wist, dat degene, die hem aanhield, was een ambtenaar van politie, en deze in het donker van uit eene hinderlaag op hem toesprong.

Zwolle 29 Nov. 1894, P. v. J. 1894, n°. 12.

5. Geval van toepassing van art. 41, 2e lid.

Groningen 22 Mei 1896, W. 6778.

6. Hij, die aangevallen wordende, zich verdedigt door den aanvaller te slaan en op den grond te werpen, en terwijl hij den aanvaller op den grond onder zich heeft, dezen met een mes eene wonde toebrengt, kan bij het toebrengen dier wonde niet meer geacht worden te hebben gehandeld ter noodzakelijke verdediging tegen eene oogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding.

Groningen 25 Juli 1895, P. v. J. 1895, n°. 86.
Noyon I, p. 177.

Art. 42.

Zie hieronder art. 184 Swb.

Hooge Raad.

1. Onder de uitdrukking *wettelijk voorschrift* moet worden verstaan eene bepaling, die onmiddellijk of middellijk uit de wet voortvloeit, een algemeen voorschrift door of krachtens de wet gegeven.

Arr. 17 Dec. 1894. W. 6603.
Noyon I p. 193.

Rechtbanken.

1. Een aanstelling tot brievengaarder en postbode door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid in verband met de instructie voor de postboden van 22 Dec. 1879, door denzelfden minister vastgesteld, is niet te beschouwen als een wettelijk voorschrift.

Leeuwarden 23 Jan. 1890, W. 5867.
(Vernietigende in dit opzicht vonnis Ktgr. Sneek 20 Nov. 1889, W. 5867.)
Noyon I, p. 197.

Art. 44.

Rechtbanken.

1. Een soldaat in uniform, die voor het toebrengen van eene mishandeling gebruik maakt van zijne bajonet, valt daardoor niet onder het bereik van dit artikel.

Groningen 15 Febr. 1894, W. 6556.
Noyon I, p. 201.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. De schildwacht die zich schuldig maakt aan diefstal van goederen, welke zich toevallig bevinden in de omgeving van zijn post, heeft, wanneer hem niet het consigne is gegeven om te waken tegen het weghalen of ontvreemden van die goederen, geen bijzonderen ambtsplicht geschonden, zoodat dit art. niet op hem toepasselijk is.

Arr. 7 Dec. 1888, T. v. S III, p. 472.
Noyon I, p. 201.

2. Het gebruik maken van zijn sabel door een militair bij het plegen van een strafbaar feit, op den openbaren weg of in eene voor het publiek toegankelijke plaats, levert de verzwarende omstandigheid op van dit artikel.

Arr. 6 Nov. 1894, W: 6581.

Art. 45.

Hooge Raad.

1. De herroeping van eene valsche verklaring vóór den afloop van het verhoor, zij het ook na vermaning door den Voorzitter en een requisitoir tot vervolging van het O. M. is geen van des daders wil onafhankelijke omstandigheid.

Arr. 17 Juni 1889. W. 5742; v. d. H. 1889. p. 240.
Zie onder art. 207 Swb.

2. In geval van voorgenomen verduistering door verkoop ten eigen bate van toevertrouwd goed, is er nog geen begin van uitvoering, ingeval wel met een derde over den verkoop is onderhandeld en aangenomen om te verkoopen, maar de uitvoering van het voornemen tot verkoop is verhinderd door de inbeslagneming van het goed door de politie, voordat het aan den kooper geleverd en terwijl het nog in het bezit des verkoopers was.

Arr. 28 April 1890. W. 5871; v. d. H. 1890, p. 54; P. v. J. 1890, n°. 61.
Zie onder art. 321 Swb.

3. Daden van stoffelijk geweld, zooals braak en verbreking of daarmede gelijkstaande onrechtmatige bedrijven, gelijk opening met een valschen sleutel en inklimming, zijn, voorzoover zij met de volvoering van een voorgenomen diefstal in noodzakelijk en onmiddellijk verband staan en alleen met het oog daarop ondernomen zijn, als een begin van uitvoering van dien diefstal te beschouwen, indien de op de plaats des misdrijfs aangehouden dader verhinderd wordt om tot de beoogde wegneming van goederen over te gaan.

Arr. 12 Jan. 1891, W. 5990: v. d. H. 1891, p. 1; P. v. J. 1891, n°. 43.

4. Er bestaat begin van uitvoering van het misdrijf van omkooping, zoodra eene gift met het in art. 126 Swb. omschreven doel is aangeboden, al blijkt de persoon, wiens stem getracht wordt te koopen, onomkoopbaar te zijn.

Arr. 15 Juni 1896. W. 6824.
Zie onder art. 126 Swb.: H. R. n°. 1.

5. Voor strafbare poging tot het misdrijf, omschreven in art. 285 Swb., is het een vereischte, dat blijke van des daders opzet om de

bedreiging te doen komen ter kennis van hem of van hen, tegen wien of wie zij is gericht.

Arr. 8 Febr. 1897, W. 6926.
Zie onder art. 285 Swb.

6. Het bezigen van een *relatief* ondeugdelijk middel tot het volvoeren van des daders misdadig opzet sluit de strafbaarheid der poging niet uit.

Arr. 29 Juli 1899, W. 7319.

7. Het doen van huwelijksaangifte door iemand, die weet nog gehuwd te zijn, teneinde alzoo opzettelijk een dubbel huwelijk aan te gaan, levert niet op een begin van uitvoering van zoodanig huwelijk en is dus niet strafbaar als poging tot bigamie.

Arr. 13 Dec. 1899, W. 7382.

Gerechtshoven.

1. Voor poging tot diefstal met braak wordt niet vereischt, dat de toegang tot de plaats des misdrijfs reeds *is* verkregen, maar is het voldoende dat de dader getracht heeft dien toegang door middel van braak te bekomen.

Arr. Amsterdam 15 Mei 1888, W. 5561; P. v. J. 1888, n°. 74.
Zie onder art. 311, 5°, Swb.

2. Bij veroordeeling wegens poging tot eenig misdrijf behoort de omschrijving van dat begrip, in dit art. voorkomende in de qualificatie te worden opgenomen.

Arr. Amsterdam, 13 Nov. 1888, W. 5648.

3. De vereischten van strafbare poging tot diefstal zijn aanwezig, wanneer iemand eens anders woning is binnengedrongen met het voornemen daar eenig voorwerp weg te nemen, als hij, na de noodige maatregelen tot ontvluchten te hebben genomen, door de komst van den eigenaar verhinderd werd, ook al had hij nog niets weggenomen.

Arr. Amsterdam 25 Juni 1889, W. 5781.
(In anderen zin Rb. Amsterdam 10 Mei 1889, W. 5781.)

4. Zich te verbinden om een in bruikleen ontvangen voorwerp aan een derde over te geven, zonder dat nog met die overgifte een begin is gemaakt, is geen poging tot verduistering.

Arr. Den Haag 6 Febr. 1890, W. 5844.
Zie onder art. 321 Swb.

5. De poging tot een gequalificeerd misdrijf begint reeds als de beklaagde handelend is opgetreden ten aanzien van hetgeen tot het gequalificeerde van dat misdrijf behoort. Het hangt af van de uit de omstandigheden af te leiden bedoeling des daders, of zijne handeling is eene voorbereidingshandeling of eene uitvoeringshandeling van het gequalificeerd misdrijf.

Arr. Amsterdam 25 Juni 1890, P. v. J. 1890, n°. 71.

6. Waar de bekentenis van den beklaagde, dat hij geweten heeft, dat van zijn revolver met 6 kamers nog drie geladen waren, ten processe door niets is bevestigd, moet worden aangenomen, dat een poging tot misdrijf heeft plaats gehad met een absoluut ondeugdelijk middel, welke poging niet strafbaar is.

Arr. Amsterdam 30 Aug. 1892, W. 6315.

7. Al is aanneming van de gift of belofte voor de voltooiing van het misdrijf van omkooping een vereischte, toch is het aanbod daarvan, als zijnde de eenige daartoe van den omkooper uitgaande handeling, niet een slechts voorbereidende daad, maar een noodzakelijk bestanddeel van het misdrijf, en alzoo een begin van uitvoering daarvan, waardoor het voornemen des daders zich openbaart.

Arr. Den Haag 27 Febr. 1896, W. 6788.
(Vernietigende vonnis Rb. Rotterdam 15 Oct. 1895, W. 6788.)
Zie hierboven H. R. 4.
Noyon II, p. 63.

8. Er is strafbare poging, als de dader uit vrees voor ontdekking door een waargenomen persoon, zijn misdadige handeling heeft gestaakt.

Arr. Amsterdam 3 Maart 1896, P. v. J. 1896, n°. 99.
(Bevestigende vonnis Rb. Amsterdam 30 Jan. 1896, P. v. J. 1896, n°. 99.)

9. Strafbare poging tot diefstal is aanwezig, als de beklaagde, terwijl zijn voornemen om te stelen gebleken is uit het vorderen van geld, aan dat voornemen uitvoering heeft gegeven door dengeen, wien hij geld gevraagd had, vast te grijpen en zijne zakken te doorzoeken, terwijl de uitvoering niet is voltooid tengevolge van de omstandigheid, onafhankelijk van den wil van den beklaagde, dat zich in de doorzochte zakken geen geld bevond.

Arr. Arnhem 18 Oct. 1896, P. v. J. 1896, n°. 91.

10. De stelling, dat een absoluut ondeugdelijk middel de strafbaarheid eener poging tot misdrijf zoude uitsluiten, vindt in de Nederlandsche strafwet geen steun.

Arr. Amsterdam 7 Febr. 1899. W. 7256.

11. Een begin van uitvoering bestaat niet, waar de dagvaarding alleen melding maakt van het *aftrekken van den haan van een geweer* zonder nadere omschrijving, zoodat in die tenlastelegging geen strafbare poging ligt opgesloten, maar alleen bedreiging volgens art. 285 Swb.

Arr. Arnhem 6 Juni 1899. W. 7338.

Rechtbanken.

1. Poging tot diefstal is aanwezig, wanneer hij die met het oogmerk om diefstal te plegen een winkel is binnengegaan, zich vervolgens aldaar over de toonbank heenbuigende, met het oogmerk zich het eventueel in de toonbanklade bevindende, aan een ander dan hem toebehoorende geld, wederrechtelijk toe te eigenen, deze toonbanklade, die toe was, heeft geopend en zijn hand daarin heeft gestoken, doch in de volvoering van zijn voornemen is verhinderd, doordien zich geen geld in de toonbanklade bevond.

Amsterdam 25 Febr. 1890, W. 5870.
Zie een dergelijk geval Rb. Amsterdam 4 Mei 1891. W. 6027. en Hof Amsterdam 22 Aug. 1899, W. 7343. P. v. J. 1899. n°. 94. vernietigende Rb. Amsterdam 9 Juni 1899. P. v. J. 1899. n°. 80.

2. Het inklimmen en zich begeven in een woning na vooraf de straatdeur met een valschen sleutel te hebben geopend kan, als het oogmerk om diefstal te plegen, uit de omstandigheden voortvloeit, als poging tot gequalificeerden diefstal worden beschouwd.

Rotterdam 19 Aug. 1890. P. v. J. 1890. n°. 71.

3. Schuldig aan poging tot doodslag is hij, die aan een ander heeft doen bezorgen sneden brood, opzettelijk met phosphorbrij besmeerd, wetende dat dit zwaar vergif was, indien de dosis vergif op die sneden brood voldoende was om door het gebruik van zelfs een deel daarvan den dood te veroorzaken, ook indien degene, aan wien die sneden brood gezonden werden, tengevolge van den walgelijken smaak reeds

de eerste bete heeft uitgespuwd en niet meer van die boterhammen heeft genuttigd en het werkelijk eten dier aldus bereide boterhammen zeer onwaarschijnlijk was.

Den Haag 20 Nov. 1890, W. 5957.

4. De omstandigheid, dat de vermengd met spijzen toegediende vergiftigde zelfstandigheid — namelijk de in de gebezigde muizentarwe aanwezige strychnine — zoodanig intensief bitteren smaak heeft, dat de eetlust daardoor wordt benomen, maakt het aangewend middel niet absoluut ondeugdelijk.

Utrecht 1 Dec. 1890. W. 5973.

5. Al staat ook vast, dat de beklaagde na het vergif te hebben toegediend, zelf een geneesheer haalde en deze een tegengif toediende, zoo moet beklaagde toch ter zake van poging tot moord worden veroordeeld, indien mede vaststaat, dat het niet sterven van het slachtoffer vooral veroorzaakt werd, doordien het een deel van het toegediende vergif niet heeft gebruikt.

Den Haag 4 Dec. 1890. T. v. S. VI. p. 45.

6. Hij die zich valschelijk voordoet als stadsvuilnisman, in die hoedanigheid nieuwjaar wenscht, met het oogmerk om nieuwjaarsgiften te ontvangen, en zich daartoe aanmeldt bij den pachter der gemeentereiniging, die hem niets gaf, daar hij al de vuilnislieden kende, is schuldig aan poging tot oplichting.

's-Hertogenbosch 12 Febr. 1891. T. v. S. VI. p. 451.

7. Niet schuldig aan strafbare poging tot begunstiging of eenig ander strafbaar feit is hij, die wetende dat zekere tafelkleeden door diefstal zijn verkregen en wetende, dat hij uit de opbrengst ervan een gedeelte zou genieten, die tafelkleeden heeft overgenomen van dengene, die ze ontvreemdde, daarmede naar een derde is gegaan met het voornemen die kleeden te verkoopen, doch in dat voornemen verhinderd is door de omstandigheid dat die derde niet tehuis was.

Amsterdam 18 Sept. 1891, W. 6166.

8. De strafbaarheid van poging tot misdrijf wordt niet opgeheven door het gebruik van een ondeugdelijk middel, als het door den dader gebezigd middel op zich zelf, dat is afgescheiden van alle bij-

komende, den dader onbekende omstandigheden, moet worden geacht te zijn een deugdelijk middel ter bereiking van het door den dader beoogde doel.

Maastricht 29 Jan. 1894. P. v. J. 1894, n°. 12.

9. Waar vaststaat, dat beklaagde aan zijne vrouw heeft toegediend eene hoeveelheid kopergroen (azijnzuur koperoxyde) met de bedoeling haar van het leven te berooven, terwijl de vrouw wegens den walgelijken smaak, hetgeen zij in den mond kreeg dadelijk weder heeft uitgespuwd, daar moet aangenomen worden, dat gepleegd is een poging tot moord, al staat ook ten processe niet vast, dat beklaagde een letale dosis van genoemd vergift aan de vrouw heeft toegediend.

Arnhem 13 Nov. 1894, W. 6597.
Noyon I, p. 207, 210.

10. Poging op een ondeugdelijk object is geen in den zin der wet strafbare poging.

Rotterdam 16 Juli 1897, W. 7064.

11. Er bestaat geen strafbare poging tot bigamie wanneer een gehuwd persoon, wetende dat zijn huwelijk op geenerlei wijze wordt ontbonden, met het oogmerk om een nieuw huwelijk aan te gaan, de vereischte aangifte doet bij den ambtenaar van den burgerlijken stand, die daarvan eene akte opmaakt en deze door de bij de wet voorgeschreven afkondigingen doet volgen, terwijl de voltrekking van het huwelijk achterwege blijft, alleen tengevolge van de omstandigheid, dat de ambtenaar van den burgerlijken stand, van het bestaan van het eerste huwelijk onderricht, aan den aandrang van den persoon om het huwelijk te voltrekken, weigert gevolg te geven.

Roermond 17 Aug. 1899, P. v. J. 1899, n°. 74.
(Vernietigd door Hof 's-Hertogenbosch 11 Oct. 1899, P. v. J. 1899, n°. 86.)
Zie hierboven H. R. 7.

12. Waar een der middelen aanwezig is, waardoor oplichting kan worden gepleegd (n.l. een samenweefsel van verdichtsels), kan er nooit rede zijn van een absoluut ondeugdelijk middel van poging tot dat misdrijf, doch slechts van relatieve ondeugdelijkheid, welke laatste de strafbaarheid van poging niet uitsluit.

Groningen 5 Oct. 1899, W. 7370.

Kantongerechten.

1. In art. 28 der wet op de jacht en visscherij moet onder het woord *vangen* begrepen worden zoowel het bemachtigen van het daargenoemd wild als de poging daartoe.

Weert 2 Juni 1888. W. 5647.

Art. 47.

Hooge Raad.

1. Waar volgens een waterschaps-reglement eene verplichting rust op perceelen, lost die op den eigendom gelegde last zich op in eene persoonlijke verplichting van dengene, die uit hoofde van zijne betrekking tot het goed de daaraan verbonden lasten draagt, d. i. in den regel de eigenaar.

Arr. 20 Dec. 1886. W. 5380; N. R. CXLIV, 330.

2. Hij die in strijd met een waterschapskeur heeft doen baggeren, is als dader strafbaar.

Arr. 3 Oct. 1887. W. 5477; N. R. CXLVII, 6

3. Hetgeen iemand door een ander laat doen, moet hij geacht worden zelf te hebben gedaan.

Arr. 31 Oct. 1887. W. 5492: v. d. H. 1887. p. 366.

4. Als dader moet worden beschouwd hij op wiens last door zijne werklieden het feit is gepleegd.

De omstandigheid dat de beklaagde, als aannemer van zeker werk, de strafbare handeling heeft verricht op aanwijzing van een derde ten wiens behoeve het werk werd verricht, sluit zijne strafrechtelijke verantwoordelijkheid niet uit.

Evenmin de omstandigheid dat de beklaagde door een der middelen bij art. 47, 2e. genoemd, tot het plegen van het feit is uitgelokt.

Arr. 27 Dec. 1887. W. 5521; N. R. CXLVII, 461; P. v. J. 1888. n°. 5.

5. Als mededader van diefstal is strafbaar hij die met een ander in vereeniging den diefstal heeft beraamd en aan dat oogmerk uit

voering heeft gegeven door rechtstreeks deel te nemen aan de voor en bij het plegen van den diefstal verrichte handelingen.

Arr. 20 Febr. 1888. W. 5524: N. R. CXLVIII. 145; v. d. H. 1888. p. 45. Noyon I. p. 24.

6. Als dader van eene valschheid is te beschouwen hij, die door misleiding een ander heeft bewogen het als misdrijf van valschheid gequalificeerde feit te plegen.

Arr. 18 Juni 1888, W. 5577; N. R. CXLIX, 221.

7. Het beroep in cassatie is niet ontvankelijk tegen een vrijspraak, waarbij op gronden van feitelijken aard is beslist, dat de beklaagde niet als dader van het hem ten laste gelegde feit aansprakelijk is.

Arr. 1 Oct. 1888, W. 5625.

8. Uitlokking tot meineed, niet gevolgd door het misdrijf van meineed, noch door eene strafbare poging daartoe, valt niet onder art. 47, 2° Swb.

Arr. 17 Juni 1889, W. 5742; v. d. H. 1889. p. 240; (waarbij bevestigd arr. Hof 's-Hertogenbosch 20 Maart 1889).
Noyon I, p. 229; zie hieronder H. 3.
Mr. Cohen Tervaert in T. v. S. IV. p. 344. 356; Mr. M. G. Tieboel v. d. Ham, T. v. S. IX. p. 285; Mr. G. A. van Hamel, T. v. S. XI, p. 393; Mr. R. Feith. T. v. S. XII, p. 53.

9. De fabrikant, die wetende dat door zijn knecht in strijd met de voorwaarden, waaronder hij vergunning heeft verkregen zijn fabriek op te richten, gehandeld wordt, die handeling laat voortduren, is daarvoor strafrechtelijk aansprakelijk.

Arr. 19 Jan. 1891, W. 5991.
Noyon I. p. 219: zie de daar in noot 1 verder vermelde arresten van den Hoogen Raad in gelijken zin.

10. Waar feitelijk vaststaat dat verscheidene beklaagden ieder op de bij vonnis nader omschreven wijze, rechtstreeks hebben medegewerkt tot de handeling van het meer dan 15 minuten te water houden van een zegen, zonder dat deze afdreef, zijn de beklaagden terecht als *daders* van dat feit aangemerkt.

Arr. 11 Mei 1891, W. 6039; v. d. H. 1891, p. 143.

11. Hij die, met het oogmerk zich wederrechtelijk toe te eigenen, zeker rietgewas op zijn last door bij hem in dienst zijnde arbeiders te zijnen bate heeft doen afsnijden, wegnemen en vervoeren, kan als dader van het bij art. 314 Swb. omschreven misdrijf worden veroordeeld, zonder dat daarbij eene beslissing omtrent de aansprakelijkheid van zijne arbeiders voor hunne handelingen wordt vereischt.

Arr. 11 Mei 1891. W. 6043: zie hieronder H. R. n°. 14.
Noyon I. p 221.

12. Het ter onderteekening aanbieden van een valsch certificaat aan een ter goeder trouw handelenden openbaren ambtenaar en het bewegen van dezen tot die onderteekening is te beschouwen als een *doen plegen* en *medeplegen* van het strafbare feit van het „valschelijk opmaken" van gezegd bewijsstuk.

Voor de hoedanigheid van hoofddader van een strafbaar feit komt slechts de aard der deelneming aan het feit in aanmerking zonder dat het noodig is, dat men ook als belanghebbende of als hoofdbelanghebbende te beschouwen zij.

Arr. 8 Juni 1891. W. 6061.
Noyon I, p. 228.

13. Wanneer twee personen te zamen en in vereeniging handelingen plegen, die te zamen een misdrijf opleveren, zijn beide die personen mededaders van dat misdrijf in zijn geheel en, onverschillig wie hunner ze hebbe gepleegd, aansprakelijk voor alle handelingen, waarin dat misdrijf heeft bestaan.

Arr. 29 Juli 1892. W. 6228.
Noyon I. p. 219, aant. 3.

14. De strafrechtelijke aansprakelijkheid van het *doen plegen* van een strafbaar feit wordt niet opgeheven door de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van een ander voor het *plegen* van dat feit.

Arr. 4 April 1893. W. 6326; P. v. J. 1893, n°. 36. Zie hieronder H. R. 22.
Mr. D. Simons in Themis 1895, p. 85 vlg.
Noyon I, p. 220.

15. Uit art. 47, aanhef en 1°., vloeit de verantwoordelijkheid van daders voor de handelingen van mededaders en de gevolgen daarvan voort.

Op deze onbeperkte verantwoordelijkheid maakt art. 141 Swb. eene uitzondering.

Arr. 19 Nov. 1894, W. 6584.
Noyon I, p. 219, aant. 3.

16. De beslissing, dat twee beklaagden waren mededaders van diefstal, wordt niet onjuist doordat de rechtbank overeenkomstig hare bevoegdheid als aanwijzingen in verband en samenhang, zoo onderling als met andere omstandigheden, heeft gebezigd feiten, die op zich zelve in sommige gevallen het karakter van medeplichtigheid aan diefstal zouden kunnen dragen.

Arr. 10 Dec. 1894, W. 6598; P. v. J. 1895, n°. 12.
Noyon I, p. 241.

17. Als dader van het misdrijf van opzettelijke brandstichting moet worden gestraft hij, die door zijne beloften bij een ander het denkbeeld van den door dezen gestichten brand heeft opgewekt en bevorderd.

Arr. 24 Dec. 1894, W. 6609

18. Wanneer twee beklaagden onderling het plan hebben beraamd en zich hebben voorgenomen om een derde van zekere geldswaarden te berooven en vervolgens de eerste beklaagde, om de wegname gemakkelijk te maken, dien derde peper in de oogen heeft geworpen en daarna de tweede beklaagde getracht heeft dezen de geldswaarde te ontrukken door met beide handen den zak met geld aan te grijpen, moet de eerste beklaagde als *mededader* aan poging tot diefstal voorafgegaan van geweld, tegen een persoon gepleegd, worden aangemerkt.

Arr. 29 Mei 1895, W. 6678; P. v. J. 1895, n°. 62.
Noyon I, p. 243, ziet in dit geval medeplichtigheid.

19. Terecht is beslist, dat iemand die in verschillende opzichten onmisbare en gewichtige medewerking tot het vervaardigen van valsche schuldbrieven eener gemeente verleende, niet was medeplichtig, maar *mededader* van die valschheid.

Arr. 24 Juni 1895, W. 6700; P. v. J. 1895. n° 70.
Noyon I, p. 243.

20 Ingevolge art. 47 1°. Swb., is als dader van de overtreding van het in een plaatselijk politie-reglement voorkomend voorschrift,

dat herbergen enz. des avonds om zeker uur moeten gesloten worden en gesloten gehouden worden tot des morgens om zeker uur, strafbaar de herbergier die na eerstbedoeld en vóór laatstbedoeld uur bezoekers stilzwijgend toelaat, ook zonder dat eene bijzondere bepaling der plaatselijke verordening hem als zoodanig strafrechtelijk aansprakelijk stelt.

Arr. 11 Nov. 1895. W. 6738.

21. Eene vrijspraak, louter afhankelijk van de wijze, waarop de rechter art. 47 1°. Swb. uitlegt, is in het wezen der zaak een ontslag van rechtsvervolging, waartegen een gewoon beroep in cassatie ontvankelijk is.

Arr. 30 Nov. 1896. W. 6891.

22. De uitdrukking „*doen plegen*" in art. 47 1°. Swb. omvat niet het bewegen tot een strafbaar feit van een persoon, die strafrechtelijk daarvoor verantwoordelijk is.

Arr. 27 Juni 1898, W. 7146.

Bij dit arrest is teruggekomen van de leer, o. a. door den H. R. gehuldigd in arr. 4 April 1893; zie hierboven H. R. n°. 14.

Mr. G. A. van Hamel, T. v. S. XI, p. 392; Mr. R. Feith, T. v. S. XII, p. 48.

23. Geene wetsbepaling brengt mede, dat het mededaderschap volgens art. 47 1°. Swb., ontstaande tusschen hen, die een strafbaar feit medeplegen, zou veranderen in de onderlinge verhouding van hoofddader en medeplichtige volgens art. 48 n°. 1, ingeval en alleen omdat een der handelende personen in dienstbetrekking tot den ander staat.

Arr. 23 Oct. 1899. W. 7349.

Gerechtshoven.

1. Om mededaderschap bij diefstal aan te nemen is het geen vereischte dat ieder van de daders bij een door hen te zamen voorgenomen diefstal het te stelen voorwerp op hetzelfde oogenblik moeten aanvatten en zich toeëigenen, doch is het voldoende indien de eene dader het voorwerp aanvat en het bij den anderen, hem in de onmiddellijke nabijheid opwachtende brengt en die andere het voorwerp van hem overneemt, met hem voor de verdere bewaring zorg draagt en zich op die wijze mede toeëigent.

Arr. Arnhem 17 Febr. 1887, W. 5402.

2. Indien meerdere personen in gemeen overleg diefstal met braak plegen, zijn allen voor de braak aansprakelijk, onverschillig wie hunner die braak heeft gepleegd.

Arr. Amsterdam 15 Mei 1888, W. 5561.

3. Hij, die als beklaagde moetende terechtstaan, andere personen uitlokt om als getuigen in zijne zaak te zijnen voordeele valsche verklaringen onder eede af te leggen, maakt zich niet schuldig aan eenig strafbaar feit, wanneer die getuigen inderdaad die valsche verklaringen hebben afgelegd, doch ze vóór den afloop van hun verhoor ingetrokken en overeenkomstig de waarheid verklaard hebben.

Arr. 's-Hertogenbosch 20 Maart 1889. W. 5801. Zie hierboven H. R. n°. 8.
Mr. H. M. Cohen Tervaert, T. v. S. IV, p. 355.

4. Indien de vrouw volgens een van te voren met haren man gemaakte afspraak, op diens last eene hun ter betaling aangeboden quitantie medeneemt met het oogmerk om zich dat stuk wederrechtelijk toe te eigenen, zijn beiden als mededaders van den diefstal aan te merken.

Arr. Leeuwarden 20 Juni 1889, W. 5770.
Noyon I, p. 242.

5. Hij die door zijn beloften bij een ander het denkbeeld van eene door dezen gepleegde brandstichting heeft gewekt en bevorderd, heeft dit feit in den zin der wet uitgelokt en moet dus als dader van het misdrijf van opzettelijke brandstichting worden beschouwd.

Arr. Den Haag 5 Oct. 1894, W. 6592. Zie hierboven H. R. n°. 17.

6. Waar twee personen met elkaar afspreken om diefstal te plegen en een hunner ter uitvoering van dit plan uit een winkel daadwerkelijk eenig geld, hem niet toebehoorende, wegneemt met het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening, en de andere eveneens ter uitvoering van gezegd plan bij dien winkel op wacht staat om bij onraad te waarschuwen, zijn beiden „*daders*".

Arr. Arnhem 17 Jan. 1899, W. 7267.

Rechtbanken.

1. De moeder die met hare dochter heeft afgesproken den zolder van haar woonhuis in brand te steken, hare dochter bijlicht terwijl

deze ingevolge de gemaakte afspraak door haar op den zolder gebrachte voorwerpen met petroleum overgiet, is, wanneer de dochter een oogenblik later alleen een brandenden lucifer op die voorwerpen, die terstond vlam vatten, wierp — mededaderes van dat misdrijf.

Dordrecht 23 Nov. 1886. W. 5357.

2. De machtiging tot het stellen van zijn handteekening als borg op een inschrijvingsbiljet, door den steller als aannemer in te leveren, en zulks met het gemeenschappelijk doel om dat inschrijvingsbiljet zoodoende voor ongeldig te doen verklaren en den voortgang der aanbesteding onmogelijk te maken, levert noch mededaderschap noch medeplichtigheid aan valschheid op.

Tot het doen plegen van een strafbaar feit is het een vereischte, dat de persoon door middel van wien het misdrijf is gepleegd, wegens de onwetendheid waarin hij verkeert, de dwaling, waarin hij is gebracht, of het geweld. waarvoor hij zwicht, bloot handelt als werktuig (manus ministra), zonder opzet, schuld of toerekenbaarheid.

Utrecht 10 Dec. 1886. W. 5384.

3. Mededaderschap aan misdrijf kan ook dan strafbaar zijn als de physieke dader niet te kwader trouw zijnde, medewerkt tot dat misdrijf.

Breda 27 Jan. 1888. W. 5516.

4. Als dader van een strafbaar feit kan niet aangewezen worden hij, die het door zijn negentienjarige dochter doet plegen, zonder dat blijkt dat zij heeft gehandeld als werktuig in zijn hand, of dat zij ingevolge onwetendheid, dwaling of geweld heeft gehandeld zonder opzet, schuld of toerekenbaarheid.

Tiel 1 Sept. 1892. W. 6233.

5. De beklaagde, bij het hem ten laste gelegde en bewezen verklaarde feit te goeder trouw opvolgende het bevel van zijnen meester, gelijk hij sedert vele jaren gedaan had, is, onverschillig of zijn meester tot den gegeven last al dan niet bevoegd was, voor dat feit niet strafrechtelijk verantwoordelijk.

Haarlem 4 Mei 1893. W. 6381.

6. Wanneer vaststaat, dat twee beklaagden bij het plegen van den ten laste gelegden diefstal gezamenlijk en in gemeen overleg han-

delden, moet de tweede beklaagde, al moge ook zijn aandeel in dien diefstal hierin hebben bestaan, dat hij, den bestolene vasthoudende en met een mes dreigende, zijn medebeklaagde gelastte dezen zekere voorwerpen te ontnemen, als mededader worden beschouwd en kan niet gezegd worden, dat hij slechts het door zijn medebeklaagde plegen van het feit heeft uitgelokt.

Den Haag 16 Oct. 1893. P. v. J. 1894, n°. 42.

7. Waar de tweede beklaagde wetende dat de eerste beklaagde diefstal pleegde, het zakje ophield, waarin de weggenomen voorwerpen werden gedaan, in de woning waar de diefstal werd gepleegd en het zakje een eindweegs droeg, nam hij rechtstreeks deel aan den door den eersten beklaagde gepleegden diefstal, terwijl zijne latere handelingen, n.l. het aantrekken en verkoopen der ontvreemde pantoffels, het verkoopen van andere der ontvreemde goederen en het geheel of gedeeltelijk voor zich behouden van de opbrengst daarvan, bewijzen, dat de tweede beklaagde toen hij met den eersten beklaagde die voorwerpen wegnam, het oogmerk had, zich die wederrechtelijk toe te eigenen.

Amsterdam 24 Oct. 1895, P. v. J. 1896, n°. 85.

8. Waar bewezen is, dat de beklaagde aan zijn knecht uitdrukkelijk heeft last gegeven tot het frauduleus vervoer van gedistilleerd, moet eerstgenoemde als de dader van het misdrijf worden beschouwd.

Roermond 8 April 1896, P. v. J. 1896, n°. 35.

9. Hij, die zich met het oogmerk om gelden ten eigen bate aan te wenden, door een ambtenaar of een met een openbaren dienst belast persoon geld doet afgeven, dat deze, zooals hij weet, in zijn bediening onder zich heeft, is schuldig aan het doen plegen van verduistering van gelden door een ambtenaar of een met den openbaren dienst belast persoon, ook al is die ambtenaar voor het afgeven van die gelden zelf als dader van het misdrijf van verduistering te beschouwen en strafbaar.

Alkmaar 30 Juni 1896, P. v. J. 1896, n°. 65.

10. Gelegenheid geven tot het plegen van misdrijf valt, waar zich dit tot een zuiver lijdelijk gedoogen bepaalt, niet onder het bereik van art. 47, 2° Swb.

Rotterdam 13 Mei 1897, W. 7059.

11. Wanneer iemand uitlokt tot een misdrijf en de physieke dader brengt het niet verder dan tot poging tot het uitgelokte misdrijf, moet de uitlokker niet vervolgd worden voor uitlokking tot poging maar voor uitlokking tot het voltooide misdrijf.

Den Haag 6 Dec. 1897, W. 7087.

Kantongerechten.

1. Als bij verordening voor niet naleving aansprakelijk wordt gesteld „de ondernemer", valt daaronder niet de bestuurder eener naamlooze vennootschap.

Breda 28 Febr. 1891, W. 6017.

2. Voor de overtreding van art. 5 der arbeidswet moeten worden gestraft de daders van het strafbare feit. De hoofden of bestuurders van het bedrijf of de onderneming zijn allen als zoodanig niet aansprakelijk voor deze overtreding.

Deventer 28 Maart 1899, W. 7339.

Art. 48.

Zie ook art. 47

Hooge Raad.

1. Door den judex facti is terecht beslist, dat wanneer een der beklaagden het verboden jachtbedrijf niet zelf pleegde of medepleegde, maar slechts opzettelijk behulpzaam was om zijnen medebeklaagde het plegen daarvan mogelijk te maken, eerstgenoemde niet was mededader maar medeplichtige van den tweede.

Arr. 3 Dec. 1888, W. 5644.

2. Het vonnis, waarbij feitelijk is beslist, dat de tweede beklaagde zich aan medeplichtigheid aan slechts één van beide aan den eersten beklaagde ten laste gelegde misdrijven heeft schuldig gemaakt, moet worden vernietigd, indien niettegenstaande deze feitelijke beslissing de tweede beklaagde in het algemeen en zonder eenige onderscheiding

is schuldig verklaard aan en veroordeeld ter zake van medeplichtigtigheid aan de door den eersten beklaagde gepleegde misdrijven.

Arr. 3 Dec. 1888. W. 5646.

3. De plaats waar een strafbaar feit wordt gepleegd, is in het algemeen die waar de schuldige heeft gehandeld, in het bijzonder bij de medeplichtigheid door het geven van inlichtingen als bedoeld in art. 48, 2°. Swb., de plaats waar deze inlichtingen zijn gegeven.

Arr. 1 Nov. 1897. W. 7040.
Mr. R. Feith. T. v. S. XII. p. 89.

4. Tot het bestaan van medeplichtigheid aan misdrijf in het algemeen en voor die, omschreven in art. 48, 2° in het bijzonder, wordt vereischt, dat het opzet tot het plegen van het misdrijf bij hem, aan wien de hulp verleend wordt, op het oogenblik dat deze wordt verleend wordt gevonden.

Arr. 13 Juni 1898. W. 7145.
Mr. G. A. van Hamel, T. v. S. XI. p. 376 vlg.: Mr. R. del Campo gend. Camp. T. v. S. XI. p. 453.

Gerechtshoven.

1. Medeplichtigheid aan feiten, die volgens onze wet misdrijven vormen, is strafbaar, ook als de kennisneming van het hoofdfeit niet tot de competentie van den Nederlandschen rechter behoort, terwijl het voor de strafbaarheid dier medeplichtigheid onverschillig is hoe die feiten buitenslands gepleegd, volgens den locus delicti gequalificeerd zouden moeten worden en of zij direct gericht zijn tegen een vreemde en niet tegen de Nederlandsche rechtsorde.

Arr. Arnhem 26 April 1894. W. 6495.
Zie onder art. 2 H. 2.

Rechtbanken.

1. Medeplichtig aan diefstal is hij die den dader opzettelijk behulpzaam is door tijdens het plegen van het feit in de buurt op wacht te staan teneinde de daders te waarschuwen voor het geval dat iemand mocht naderen.

Rotterdam 21 April 1887. P. v. J. 1887, n°. 18.

2. Wanneer iemand door zijn knecht ten nadeele van een derde een zaak doet wegnemen met het oogmerk zich deze wederrechtelijk

toe te eigenen en de knecht, wetende dat die zaak ten nadeele van een derde ontvreemd werd, haar opzettelijk met kar en paard naar zijn meester heeft vervoerd, maakt de meester zich aan diefstal en de knecht zich aan medeplichtigheid aan dit misdrijf schuldig.

's-Hertogenbosch 9 Mei 1889. W. 5731.
Afkeurende kritiek bij Noyon I, p. 242.
Mr. F. A. R. A. van Iterson. T. v. S. IV. p. 243.
Mr. D. Simons. Themis 1895. p. 95.

3. Aan medeplichtigheid aan diefstal maakt zich schuldig hij, die, wetende, dat een ander diefstal pleegt, ter beveiliging van dezen op de wacht en den uitkijk staat.

Amsterdam 15 Oct. 1889. W. 5873.

4. Iemand die behulpzaam is geweest bij het vervoer van gestolen zaken, lang nadat de diefstal heeft plaats gehad, en nadat die zaken reeds uit de nabijheid van de plaats des misdrijfs zijn verwijderd, is niet medeplichtig aan dien diefstal.

Groningen 13 Maart 1890. W. 6000.

5. De secretaris eener gemeente, die weet dat de kas, boekhouding en administratie van den gemeente-ontvanger niet in orde is en opzettelijk nalaat daarvan volgens de wet aangifte te doen, verschaft den ontvanger gelegenheid met zijn nalatig beheer voort te gaan, en is, indien die ontvanger eene reeks van verduisteringen heeft gepleegd, welke als een voortgezet misdrijf van verduistering moeten worden beschouwd, aan dat misdrijf medeplichtig.

Alkmaar 30 Juni 1896. P. v. J. 1896, n°. 65.

6. Voor medeplichtigheid aan een misdrijf wordt vereischt, dat een ander het plan tot het plegen van het misdrijf heeft gevormd. Hij die dan tot het plegen van dit misdrijf medewerkt op een der wijzen, in art. 48 Swb. omschreven, is daaraan medeplichtig.

Brengt men door het geven van raad en het verschaffen van inlichtingen een ander tot het plegen van het misdrijf, dan kan men als auctor intellectualis worden vervolgd en gestraft, doch niet als medeplichtige.

Den Haag 23 Dec. 1897, W. 7074.

Kantongerechten.

1. De handlangers of wilddrijvers bij de korte jacht zijn geen mededaders van de overtredingen die door de eigenlijke jagers gepleegd worden; zij moeten als medeplichtigen worden aangemerkt en zijn als zoodanig niet strafbaar.

Leiden 12 Maart 1888. W. 5558.

Art. 49.

Hooge Raad.

1. Dit art., in verband met andere artikelen van het Swb. de op medeplichtigheid aan verschillende misdrijven toe te passen straffen bepalende, behoort derhalve tot de verbods- en strafbepalingen, die in een veroordeelend vonnis of arrest moeten worden vermeld.

Arr. 13 Oct. 1890, W. 5939; P. v. J. 1890, n°. 101; v. d. H. 1890, p. 198.

Art. 50.

Gerechtshoven.

1. De persoonlijke omstandigheid dat een beklaagde wegens feitelijke stoornis of gebrekkige ontwikkeling zijner verstandelijke vermogens een gepleegde diefstal niet kan worden toegerekend, neemt niet weg dat het gepleegde feit ten aanzien van den heler onvoorwaardelijk als diefstal behoort te worden aangemerkt.

Arr. Amsterdam 21 Nov. 1888, W. 5646; P. v. J. 1888, n°. 148.
Noyon I, p. 251.

Art. 51.

Hooge Raad.

1. Dit artikel houdt alleen eene voorziening in voor het geval dat, als wegens overtreding straf tegen bestuurders is bepaald, van

een of meer bestuurders blijkt dat de overtreding buiten hun toedoen is gepleegd.

Het artikel bevat niet eene regeling van de strafrechtelijke verantwoordelijkheid van bestuurders in het algemeen of eene beperking daarvan tot die gevallen, waarin met uitdrukkelijke aansprakelijkstelling wegens hunne hoedanigheid van bestuurders, deze met zoovele woorden zijn verantwoordelijk gesteld.

Arr. 26 Nov. 1888, W. 5645; N. R. CL, 146; P. v. J. 1889, n°. 3. Vernietigende arr. Hof 's-Hertogenbosch 27 Juni 1888 (zie hieronder H. 1).
Noyon I, p. 253, 254.

Gerechtshoven.

1. Dit art. is alleen toepasselijk in gevallen, waarin straf is bepaald tegen bestuurders.

Arr. 's-Hertogenbosch 27 Juni 1888. W. 5576; (waarbij bevestigd vonnis Rb. Maastricht 12 Dec. 1887, W. 5492).
Noyon I, p. 253, 254.

Kantongerechten.

1. De bestuurder van een spoorweg, die niet voldoet aan eene door den Minister van Waterstaat, Handel en Nijverheid krachtens art. 13 der Spoorwegwet gegeven beslissing, kan zich niet op dit art. beroepen, wanneer hij zich conditioneel tot uitvoering van dat besluit heeft bereid verklaard.

Dordrecht 9 Nov. 1887, W. 5619; (bevestigd bij vonnis Rb. Dordrecht 2 Maart 1888, hetwelk vernietigd is door H. R. 4 Juni 1888, W. 5567).

2. Als een provinciaal reglement van politie den *ondernemer* voor zeker feit aansprakelijk stelt, dan is een lid van den raad van bestuur eener naamlooze vennootschap in foro poenali daarvoor niet aansprakelijk wanneer niet eene uitdrukkelijke bepaling in die verordening is opgenomen, waarbij ook de bestuurder of medebestuurder eener naamlooze vennootschap voor de overtreding wordt aansprakelijk gesteld.

Breda 28 Febr. 1891, W. 6017.
Noyon I, p. 253.

Art. 53.

Hooge Raad.

1. Door dit art. wordt bij misdrijven, door middel van de drukpers gepleegd, onder de daar gestelde voorwaarden alléén uitgesloten de vervolging van den uitgever „als zoodanig", dat is de uitgever voor zoover hij, zich beperkende tot de uitoefening van zijn beroep, zorg draagt voor de uitgaaf, het door den druk gemeen maken van een hem door of vanwege den auteur toevertrouwd stuk (geschrift of afbeelding), terwijl dan de auteur alléén vervolgbaar is als „dader' van het door de openbaarmaking van „het gedrukte stuk" gepleegde misdrijf.

Arr. 29 April 1895. W. 6647.

Gerechtshoven.

1. Met betrekking tot den uitgever van een courant, waarin een beleedigend stuk is opgenomen, is als dader aan te merken hij die voor de publicatie het stuk aan den uitgever heeft gebracht, voor de opneming daarvan als advertentie de kosten heeft betaald, en de verantwoordelijkheid daarvan op zich nemende, het stuk onderteekend heeft.

Arr. 's-Hertogenbosch (raadkamer) 16 Dec. 1889, W. 5804.

2. De dader van een persdelict is hij, die de publiciteit wil van de in het geschrift uitgedrukte beleediging. Waar de dader, hetzij met of zonder mededader, bekend is, is de uitgever, wiens naam en woonplaats op het weekblad, waarin het geïncrimineerde artikel is opgenomen, voorkomen, niet vervolgbaar en evenmin onder de in deze zaak bewezen omstandigheden de redacteur van het weekblad.

Arr. 's-Hertogenbosch 1 Sept. 1892, W. 6245.

Art. 55.

Hooge Raad.

1. Waar niet alleen is bewezen, dat de beklaagde een deurwaarder opzettelijk de inbeslagneming en het schrijven van een exploit heeft belet, maar tevens dat hij dit gedaan heeft door de tafel waaraan die

beambte schrijvende was, weg te trekken en hem naar buiten te dringen en te duwen, hem dreigende met een stoel te slaan, waarmede hij hem ook een paar malen heeft gestooten, daar moet ingevolge art. 55, lid 1 Swb., art. 180 en niet art. 184 Swb. worden toegepast.

Arr. 21 Nov. 1887, W. 5505; v. d. H. 1887, p. 468.

2. Wanneer de bewezen feiten zoowel in de strafbepaling van art. 225 als van art. 326 vallen, moet alleen eerstgemeld artikel worden toegepast.

Arr. 21 Nov. 1887, W. 5511; v. d. H. 1887. p. 456.
Zie echter Noyon I, p. 265.

3. Art. 268 Swb. staat niet tot art. 188 Swb. in de verhouding van eene bijzondere tot eene algemeene bepaling.

Arr. 28 Maart 1892, W. 6167.
Noyon I, p. 267.

Rechtbanken.

1. De bijzondere strafbepaling moet worden toegepast, onverschillig of de species zwaarder of lichter wordt gestraft dan het genus.

's-Hertogenbosch 18 Nov. 1886, W. 5364.
(Zie hierover Mr. P. de Josselin de Jong in W. 5373.)
In gelijken zin Hof Den Haag 4 Febr. 1887, W. 5458.
Noyon I, p. 267.

Art. 56.

Hooge Raad.

1. Door de handhaving van art. 44 der jachtwet bij art. 10, n°. 14 Inv.-wet, is geen inbreuk gemaakt op het beginsel van art. 56 Swb. Voor het bejagen van gronden van meerdere eigenaren zonder vergunning, als eene voortgezette handeling door den rechter beschouwd, moet dus slechts ééne boete worden opgelegd.

Arr. 30 April 1888. W. 5556; P. v. J. 1888, n°. 64.

2. Het vonnis, waarbij de beklaagde is schuldig verklaard aan het binnen den verboden afstand van den openbaren weg hebben van

eene mestverzameling, twee en twintig malen gepleegd, in strijd met het politiereglement, moet worden vernietigd indien niet blijkt op welken feitelijken grond de kantonrechter heeft aangenomen, dat de bewezen feiten, alle opleverende dezelfde overtreding van het op dezelfde verboden plaats hebben van eene mestverzameling, niet staan in zoodanig verband, dat zij moeten worden beschouwd als eene voortgezette handeling.

Arr. 5 Nov. 1888. W. 5635; P. v. J. 1888, n°. 147.
Noyon I, p. 272.

3. Uit de omstandigheid, dat door denzelfden persoon op verschillende tijdstippen hetzelfde strafbare feit wordt gepleegd, volgt niet, dat die feiten in zoodanig verband staan, dat zij volgens dat artikel als ééne voortgezette handeling moeten worden beschouwd.

Arr. 19 Jan. 1891, W. 5989; v. d. H. 1891, p. 29.

4. Er is geen sprake van één voortgezet misdrijf, ten opzichte van meerdere feiten, ieder opleverende het misdrijf van verduistering, wanneer de feiten overigens van geheel ongelijken aard zijn en allen feitelijken samenhang missen.

Arr. 2 Febr. 1891. W. 5995: v. d. H. 1891, p. 55.

5. De misdrijven van valschheid en van het gebruik maken van het voorwerp ten opzichte waarvan de valschheid is gepleegd, door denzelfden persoon als uitvloeisel van hetzelfde misdadig besluit gepleegd, kunnen niet worden beschouwd als eene voortgezette handeling, vallende onder het eerste lid van art. 56 Swb.

Arr. 25 Jan. 1892, W. 6154.
Noyon I, p. 273.

6. Voor het bestaan van eene voortgezette handeling in den zin van dit art. wordt vereischt, dat — afgescheiden van tijd en plaats — de feiten, tengevolge van hun verband, te zamen uitmaken ééne handeling. Zoodanige eenheid van handeling kan niet bestaan, waar de feiten zijn ongelijksoortig. Die ongelijksoortigheid volgt reeds daaruit, dat het eene feit eene overtreding oplevert betreffende de zeden en het andere eene overtreding betreffende de openbare orde.

Arr. 21 Nov. 1892, W. 6273.
Noyon I, p. 269, 271.

7. De enkele omstandigheid, dat meerdere feiten gelijktijdig voorvielen, is niet voldoende om ze in den zin van dit art. als éene voortgezette handeling te beschouwen. Eene eenheid van handeling als gevorderd wordt voor de toepasselijkheid van dit artikel kan niet bestaan, waar de feiten ongelijksoortig zijn. (Zie hierboven H. R. n°. 6.)

Arr. 19 Maart 1894, W. 6479; P. v. J. 1894, n°. 49.
Noyon I, p. 269, 271, 272.

8. Uit de feitelijke beslissing „dat de als bewezen aangenomen feiten niet onafgebroken zijn gepleegd, maar op onderscheidene data, sommige zelfs met tusschenruimte van eenige dagen, terwijl van ieder feit afzonderlijk proces-verbaal door den betrokken beambte is opgemaakt, waarmede de beklaagde door hem is in kennis gesteld", heeft de rechter zonder wetschending de gevolgtrekking kunnen maken, dat tusschen die feiten niet zoodanige samenhang bestaat, dat zij als éene voortgezette handeling beschouwd moeten worden.

Arr. 19 Maart 1894, W. 6480.

9. Voor eene voortgezette handeling in den zin van dit art. is noodig niet alleen, dat er meerdere gelijksoortige feiten gepleegd zijn, maar ook, dat de feiten de uiting van een en hetzelfde ongeoorloofde besluit zijn.

Arr. 11 Juni 1894, W. 6515.
Noyon I, p. 268, 272.

10. Waar ten laste zijn gelegd onderscheiden herhaaldelijk en bij voortduring gepleegde feiten, die te beschouwen zijn als éene voortgezette handeling, behoeft het object van elk dezer feiten niet in het bijzonder in de dagvaarding te worden omschreven.

Arr. 16 April 1895, W. 6651.
Noyon I, p. 268.

11. Tot het begrip eener voortgezette overtreding volgens dit art. behoort een pluraliteit van feiten.

Arr. 24 Juni 1895. W. 6710.

12. Waar bij afzonderlijke dagvaardingen voor hetzelfde kantongerecht meer feiten van gelijksoortigen aard zijn ten laste gelegd, kan van toepassing van het eerste lid van art. 56 Swb. alleen dan sprake

zijn bij de behandeling van een dier zaken, wanneer daarbij blijk van die omstandigheid bijgebracht en voeging der aldus aangebrachte zaken gevraagd is.

Arr. 4 Nov. 1895. W. 6733.

Gerechtshoven.

1. Hij, die telkens meerdere aan anderen in eigendom toebehoorende spaarbankboekjes weggenomen heeft en op die boekjes zich telkens gelden heeft weten toe te eigenen, maakt zich schuldig aan een voortgezet misdrijf.

Arr. Amsterdam 9 Juli 1890, W 5962; vernietigende in dit opzicht vonnis Rb. Amsterdam 29 Mei 1890, W. 5962.
Zie onder art. 326 Swb.

Rechtbanken.

1. Hij die een postwissel steelt, valsche handteekeningen plaatst op het aan de keerzijde van dien wissel ter invulling voor endossement geplaatst formulier en op het tot quitantie van den geëndosseerde bestemd formulier, en den wissel vervolgens als waren endossement en quitantie echt en onvervalscht ten postkantore aanbiedt, teneinde daarop betaling te ontvangen, is schuldig aan 1° diefstal, 2° valschheid in geschrift twee malen gepleegd en 3° opzettelijke gebruikmaking van een vervalscht geschrift als ware het echt en onvervalscht, misdrijven die als ééne voortgezette handeling moeten beschouwd worden.

Utrecht 14 Nov. 1887, W. 5487.
Noyon I, p. 269.

Kantongerechten.

1. Het zonder schriftelijke vergunning van den eigenaar of rechthebbende bevisschen van hetzelfde vischwater op verschillende tijdstippen doch op denzelfden dag, moet geacht worden op te leveren meerdere feiten, die in zoodanig verband staan, dat zij moeten worden beschouwd als eene voortgezette handeling, te meer, wanneer de handelingen door geene bekeuring zijn onderbroken.

Medemblik 30 Sept. 1895, P. v. J. 1896, n°. 27.

2. Waar iemand zonder schriftelijke vergunning jaagt op twee perceelen, pleegt hij twee overtredingen en behooren ook twee geldboeten te worden opgelegd.

Assen 25 Oct. 1895, P. v. J. 1895, n°. 92.

Art. 57.

Hooge Raad.

1. De broodverkooper, die op ééne en dezelfde plaats en op één en hetzelfde tijdstip brooden, welke niet voldoen aan het voorschrift eener plaatselijke verordening, verkrijgbaar stelt, pleegt slechts ééne overtreding, onverschillig hoe groot het aantal verkrijgbaar gestelde brooden zij.

Arr. 13 Mei 1889, W. 5718; N. R. 152, p. 74.

Gerechtshoven.

1. Het vervaardigen van een geheel denkbeeldigen wisselbrief moet niet beschouwd worden als uitmakende meerdere misdrijven van valschheid, die eene voortgezette handeling vormen, maar als ééne strafbare handeling.

Arr. Amsterdam 20 Mei 1890, W. 5905; P. v. J. 1890, n°. 51.

Rechtbanken.

1. Voor samenloop volgens dit art. is noodig, dat de beklaagde wegens meerdere feiten voor dezelfde rechtbank en tegen denzelfden rechtsdag is gedagvaard.

Alkmaar, 4 Aug. 1887, W. 5452.

2. Door één handeling kunnen niet meerdere misdrijven worden gepleegd. Hij die door ééne handeling zich meerdere aan verschillende eigenaars behoorende voorwerpen, die hij anders dan door misdrijf onder zich heeft, opzettelijk wederrechtelijk toeëigent, maakt zich schuldig aan slechts één misdrijf van verduistering.

Assen 25 Juni 1889, W. 5753; P. v. J. 1889, n°. 83.

Kantongerechten.

1. Aan hem, die nalaat boven of bezijden twee buitendeuren zijner woning het woord „vergunning" te plaatsen, terwijl beide deuren toegang geven tot het lokaal, waarvoor hij vergunning heeft om sterken drank in het klein te verkoopen, moeten twee geldboeten worden opgelegd.

Middelburg 3 April 1888, W. 5535.

Art. 61.

Hooge Raad.

1. Artikelen, niet houdende verbods- of strafbepalingen, maar algemeene voorschriften, zooals dit art., behoeven in een veroordeelend vonnis niet te worden vermeld.

Arr. 17 Nov. 1890, W. 5965; v. d. H. 1890, p. 273; P. v. J. 1891, n°. 25.

Art. 62.

Hooge Raad.

Zie onder art. 57 H. R. 1.

Rechtbanken.

1. Bij toepassing van het eerste lid van dit art. behoort voor elke overtreding uitdrukkelijk een afzonderlijke straf te worden uitgesproken; oplegging van een gecombineerde straf, ook al geldt het ongelijksoortige straffen, is ongeoorloofd.

Amsterdam 29 April 1891, W. 6085.

Art. 63.

Rechtbanken.

1. Onder veroordeeling tot straf in dit art. bedoeld, is te verstaan de veroordeeling krachtens welke de straf wordt ten uitvoer

gelegd. Een feit, gepleegd hangende het beroep in cassatie tegen een veroordeelend vonnis, moet mitsdien geacht worden na die veroordeeling gepleegd, wanneer het beroep in cassatie wordt afgewezen.

Alkmaar 4 Juni 1889; T. v. S., V, p. 487.

Art. 64.

Hooge Raad.

1. Voor misdrijven, die alleen op klachte vervolgbaar zijn, is voor de ontvankelijkheid der vervolging voldoende, dat omtrent het gepleegde misdrijf een klacht is ingediend, ook al wordt daarbij geen bepaald persoon aangeduid.

Arr. 11 Nov. 1889, W. 5799.

2. Wanneer eene weduwe is hertrouwd en hetzij in de voogdij is bevestigd of opnieuw als voogdesse is benoemd over hare in eerste huwelijk verwekte kinderen, moet de klachte geschieden door haar gezamenlijk met haren tweeden echtgenoot.

Arr. 21 Maart 1892, W. 6167; v. d H. 1892, p. 135.
Noyon I, p. 300.

3. Het klachtrecht komt aan hem, tegen wien een alleen op klachte vervolgbaar misdrijf is gepleegd, toe, zoodra hij den leeftijd van zestien jaren heeft bereikt, ook dan wanneer hij op het tijdstip, waarop het misdrijf is gepleegd, dien leeftijd nog niet had bereikt.

Arr. 15 Oct. 1894, W. 6561; (in strijd met conclusie adv.-gen. Gregory).
Zie echter Noyon I, p. 297; Mr. R. Feith, T. v. S. VIII, p. 464.

4. Behoudens het bepaalde bij dit artikel kent de wet nergens aan den vader de bevoegdheid toe om zijn kind in strafzaken te vertegenwoordigen.

Arr. 26 April 1897, W. 6960.

Gerechtshoven.

1. Bij klachtdelikten is de klacht geen bestanddeel van het voor vervolging vatbaar strafbare feit.

Arr. Leeuwarden 21 Maart 1889, W. 5699.

Rechtbanken.

1. Bij klachtdelikten is de klacht een bestanddeel van het voor vervolging vatbaar strafbare feit.

Heerenveen 24 Jan. 1889, W. 5679; (vernietigd door Hof Leeuwarden, zie boven H. 1.)

Zie hierover Mr. F. Taunay in W. 5684 en 5680.

2. Indien de minderjarige, tegen wien een misdrijf is gepleegd, dat alleen op klacht vervolgbaar is, nadat dit misdrijf was gepleegd den leeftijd van zestien jaren heeft bereikt, blijft de vader, mits blijvende binnen den termijn bedoeld in art. 66 Swb., bevoegd tot het indienen der klacht.

Den Haag 7 Mei 1894, W. 6490; (vernietigd door H. R., zie boven H. R. 3.)

Art. 67.

Rechtbanken.

1. Er bestaat geen grond tot vernietiging der dagvaarding wegens beleediging, wanneer deze is beteekend aan den beklaagde op een tijdstip, dat de klacht nog had kunnen worden ingetrokken.

Den Haag 12 April 1888. W. 5601.
Noyon I, p. 310.

2. Een ingediende, doch daarna ingetrokken klacht kan niet andermaal worden ingediend, en moet in dat geval als niet bestaande worden aangemerkt.

Middelburg 27 Sept. 1895. W. 6722.

Art. 68.

Hooge Raad.

1. Het als oplichting telastgelegd feit van het onder aanneming eener valsche hoedanigheid zich doen afgeven van goederen, is materieel een ander feit dan het als verduistering telastgelegd feit van het door beleening ten eigen bate zich toeëigenen der door die afgifte in handen gekregen goederen.

Arr. 13 April 1891, W. 6020; v. d. H. 1891, p. 118.
Noyon I, p. 315

2. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig of de beklaagde bij een vroeger gewijsde van rechtsvervolging is ontslagen, dan wel is vrijgesproken.

De wet levert geen grond op om één en hetzelfde materieele feit, alleen tengevolge van verschillende omschrijvingen ervan bij eene eerste en tweede vervolging als verschillende feiten te beschouwen.

Arr. 13 April 1891. W. 6022; v. d. H. 1891, p. 123; (in afwijking van de conclusie van den adv.-gen. v. Maanen).

Noyon I, p. 313, 314; Mr. B. van Royen, Rechtsgeleerd Magazijn 1891, p. 451.

3. Een beklaagde kan in hooger beroep niet worden veroordeeld ter zake van een feit, waarvan hij in eersten aanleg is vrijgesproken, zonder dat van het vonnis, ten aanzien dier vrijspraak, is geappelleerd.

Arr. 19 Oct. 1896. W. 6873.

4. Een vonnis, waartegen een nog niet berecht beroep in cassatie is ingesteld, kan niet als onherroepelijk worden beschouwd, zelfs indien het eene vrijspraak inhoudt.

Arr. 7 Dec. 1896, W. 6896.

5. Verschil in de aanduiding der plaats bij overigens geheel gelijke omschrijving der feiten, aan beklaagden daarvan vroeger vrijgesproken opnieuw ten laste gelegd, neemt de identiteit der zaak niet weg en sluit dus de toepasselijkheid van art. 68 Swb. niet uit.

Arr. 20 Maart 1899. W. 7259; P. v. J. 1899, n°. 72; zie onder art. 2 H. R. 2. Mr. J. M. Hoog, Themis 1900, p. 240.

Gerechtshoven.

1. Wanneer een persoon bij een in kracht van gewijsde gegane beslissing is vrijgesproken vàn diefstal, die door hem in vereeniging met een ander zou zijn gepleegd, is het openbaar ministerie ontvankelijk in eene vervolging tegen dezen zelfden persoon ter zake van heling van door gemelden diefstal verkregen voorwerpen.

Arr. Arnhem 2 Dec. 1890. P. v. J. 1891, n°. 27.
Noyon I, p. 315.

2. Het levert geen „bis in idem" op, wanneer iemand, na eerst wegens een feit terechtgestaan te hebben en vrijgesproken te zijn, daarna opnieuw terechtgesteld wordt wegens de poging tot dat feit.

Arr. Arnhem 12 Oct. 1892, W. 6281.
Noyon I, p. 315.

Rechtbanken.

1. Niet-ontvankelijk-verklaring van het O. M. is geen beletsel voor een tweede vervolging.

Rotterdam 27 Jan. 1887. P. v. J. 1887. n°. 6.

2. Waar naar aanleiding eener dagvaarding houdende tenlastelegging, dat de beklaagde zekere goederen op een bepaalden dag wederrechtelijk onttrokken heeft aan den rechthebbende, bij gewijsde onherroepelijk is beslist, is geen recht tot strafvordering aanwezig, wanneer in eene tweede dagvaarding één en dezelfde handeling aan denzelfden persoon wordt ten laste gelegd, al moet die handeling naar mate van bijkomende omstandigheden, die in beide dagvaardingen niet geheel gelijk zijn, op verschillende wijze worden gequalificeerd en al kan daardoor die handeling verschillende straffen ten gevolge hebben.

Onder het woord „*feit*" in dit art. moet worden verstaan de daad of de handeling en niet het feit in juridischen zin, als hoedanig die daad of handeling moet worden gequalificeerd.

Groningen 4 Juni 1891, W. 6092.

3. Het O. M. is niet-ontvankelijk in eene vervolging wegens dezelfde materieele feiten, ter zake waarvan de beklaagde bij een vroeger vonnis is ontslagen van rechtsvervolging, ook al is dat vonnis nog niet in kracht van gewijsde gegaan uithoofde van een daartegen ingesteld nog aanhangig hooger beroep.

's-Hertogenbosch 21 Dec. 1893, W. 6437.

4. Onder het woord „*feit*", voorkomende in dit art., wordt verstaan de ten laste gelegde materieele handeling, onafhankelijk van hare juridieke omschrijving.

Middelburg 15 Mei 1896, W. 6821; (bevestigende vonnis Ktgr. Hulst 6 Febr. 1896, W. 6821).

5. Een voortgezet misdrijf in onderscheidene arrondissementen gepleegd, mag slechts in een daarvan worden vervolgd.

Tiel 17 Sept. 1896, W. 6869.

6. Onder „feit" in artikel 68 Swb. moet niet worden verstaan het ten laste gelegde feit, maar wel de materieele handeling door iemand gepleegd, waarop de tenlastelegging is gebaseerd.

Roermond 22 Juni 1897, P. v. J. 1897, n°. 59.

Kantongerechten.

1. De omstandigheid, dat een beklaagde vroeger bij onherroepelijk gewijsde is vrijgesproken ter zake van het zich op bepaalde in de dagvaarding aangewezen dagen in Maart 1895 niet met zijn schip uit de gemeente Groningen verwijderen, niettegenstaande hem dat telkens tweemaal 24 uren te voren was aangezegd, belet niet beklaagdes vervolging ter zake van het zich in November 1895 niet met zijn schip verwijderen na gedane aanzegging, daar, al mogen beide feiten ook betreffen hetzelfde schip, liggende op dezelfde plaats, de laatst ingestelde vervolging loopt over een ander feit.

Groningen 4 Jan. 1896, P. v. J. 1896, n°. 3.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Onder het woord „feit" in dit art. moet niet de materieele handeling, maar het bij de wet strafbaar gestelde feit, *misdrijf* of *overtreding* worden verstaan.

23 Sept. 1898, P. v. J. 1898, n°. 100.

Art. 72.

Kantongerechten.

1. Een proces-verbaal van onderzoek van een strafbaar feit moet worden beschouwd als een den vervolgde bekende daad van vervolging, waardoor de vervolging overeenkomstig dit art. is geschied.

Purmerend 24 Mei 1894, W. 6525.

Art. 82.

Zie onder art. 181, 300 en 302

Hooge Raad.

1. Bij het bezigen van de uitdrukking „zwaar lichamelijk letsel" heeft de wetgever zoodanige gevallen voor oogen gehad, waarin het toegebracht letsel een blijvend gevolg van ernstigen aard heeft gehad, althans een zeer belangrijk nadeel heeft veroorzaakt.

Arr. 7 Mei 1888, W. 5558; v. d. H. 1888, p. 165.
Zie daartegen Noyon I, p. 364; Cohen Stuart, T. v. S. III, p. 39 vlg.
Zie adv.-gen. Noyon hierover bij arr. H. R. 16 Oct. 1899.

2. Dit artikel is enuntiatief, niet limitatief.

Arr. 7 Mei 1888. W. 5558; v. d. H. 1888. p. 165.
Arr. 9 Nov. 1891, W. 6112; v. d. H. 1891. p. 336.

3. Waar feitelijk vaststaat, dat door eene verwonding een zeer belangrijk lichamelijk nadeel is toegebracht, is zij terecht, met toepassing van art. 302 j° art. 82 Swb. gequalificeerd als zware mishandeling.

Arr. 16 Oct. 1899. W. 7344; in afwijking van de conclusie van adv.-gen. Noyon.

Rechtbanken.

1. Eene tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening van beroepsbezigheden is niet te beschouwen als zwaar lichamelijk letsel.

Arnhem 28 Dec. 1886, W. 5432; (bevestigd door het Hof te Arnhem).
Zie Mr. F. A. R. A. van Ittersum in T. v. S. I, p. 192 vlg. en 295 vlg. T. v. S. I. p. 550 vlg; W. 5567.

2. Voor het aannemen der verzwarende omstandigheid van zwaar lichamelijk letsel buiten de gevallen, in art. 82 Swb. omschreven, wordt vereischt dat (in dit geval) de mishandeling duurzame nadeelige gevolgen heeft gehad.

Den Haag 21 Febr. 1887, W. 5413.
A. J. Cohen Stuart, T. v. S. III, p. 31, 46.

3. Het bijten in een hand zoo, dat daarvan twee vingers moeten worden geamputeerd, levert zwaar lichamelijk letsel op.

Groningen 15 Jan. 1891, W. 6035.

4. Onder zwaar lichamelijk letsel moet worden begrepen eene verwonding die in den aanvang levensgevaarlijk is te achten, maar spoedig daarna dat karakter verliest, ook zonder dat daaruit voor den verwonde voortdurend letsel overblijft.

Heerenveen 23 Maart 1893. W. 6324.

Art. 84.

Rechtbanken.

1. Een spoorwegbeambte is geen ambtenaar in den zin van dit art.

Maastricht 21 Nov. 1887, W. 5487.

Art. 89.

Rechtbanken.

1. Het gaan door een droge sloot is geen inklimming.

Zierikzee 29 Oct. 1886, W. 5353.
Noyon I. p. 369; Practicus in T. v. S. II, p. 10 vlg.

2. Voor inklimming is noodig, dat er in meerdere of mindere mate geklommen is.

Er is dus geen inklimming waar de beklaagde slechts zijne hand door een geopend raam gestoken heeft.

Rotterdam 29 Nov. 1888, W. 5663; P. v. J. 1888. n°. 146.
Noyon I. p. 367.

3. Het afdalen in het vooronder van een schip is niet als inklimming te beschouwen.

Groningen 20 Maart 1890, W. 5925.
Noyon I, p. 369.

4. Het in een kelder afdalen door een venster, gelijkvloers met de straat, levert in den zin der wet geen inklimming op.

Groningen 3 Nov. 1892; W. 6297.

Art. 90.

Rechtbanken.

1. De omstandigheid dat aan den eigenaar een sleutel wordt ontstolen en de dief daarmede later een slot opent, hetwelk de eigenaar vroeger ook met dien sleutel ontsloot, maakt dien sleutel niet tot een „valschen".

Utrecht 6 Febr. 1893, W. 6336.

Art. 111.

Gerechtshoven.

1. De woorden „de koning is een aap" vallen in de termen van dit artikel.

Arr. Leeuwarden 17 Mei 1888, W. 5561.

2. Hij die zekere beleedigende woorden heeft geuit, moet geacht worden die woorden opzettelijk willens en wetens en met het opzet om te beleedigen te hebben uitgesproken, indien in de gebezigde woorden reeds ligt opgesloten de wil om te beleedigen, ook dan, wanneer de beklaagde beschonken was, doch zonder daardoor in zoodanigen staat van bewusteloosheid te zijn geraakt, die alle denkbeeld van toerekenbaarheid uitsluit.

Arr. Leeuwarden 31 Mei 1888, W. 5582; (in afwijking van Rb. Leeuwarden 7 April 1888, W. 5582).

3. Hij die in een tapperij luidkeels uitroept: „Leve Domela Nieuwenhuis, weg met Willem III" pleegt het misdrijf in dit art. omschreven. Zoodanige uitroep kan niet beschouwd worden als een politieke leus, waarmede niet opzettelijke beleediging des konings bedoeld is.

Arr. Leeuwarden 17 Jan. 1889. W. 5665; (in afwijking van het vonnis a quo Rb. Groningen 29 Nov. 1888, W. 5665).

Rechtbanken.

1. De uitroep „weg met Gorilla" den koning op den openbaren weg toegevoegd, terwijl hij zeer nabij voorbijkwam, moet als eene opzettelijke beleediging, vallende in de termen van dit art., beschouwd worden.

den Haag 17 Nov. 1887, W. 5499.

2. De in het openbaar geuite woorden: „Leve de sociaal-democraten, leve Domela Nieuwenhuis, weg met den koning der Nederlanden, weg met het ministerie, die laten je maar belasting betalen", bevatten geene beleedigende uitdrukking voor den koning, doch moeten als het uitspreken van een politieke (republikeinsche) meening beschouwd worden.

Amsterdam 5 Oct. 1888, W. 5617.
(Zie evenwel hierboven H. 3.)

3. Iemand uitfluiten is een handeling waardoor men zijne geringschatting te kennen geeft. Zoodanige handeling is in strijd met den eerbied en het ontzag dat een ieder aan de koninklijke waardigheid en dus aan haar die daarmede bekleed zijn, verschuldigd is; die waardigheid staat zoo hoog dat zij wordt beleedigd door iedere han-

deling, waardoor de eerbied en het ontzag haar verschuldigd, uit het oog verloren wordt.

Amsterdam 2 Juni 1896, W. 6855.
Noyon II, p. 47, vindt deze opvatting onjuist, aangezien het misdrijf niet is beleediging der koninklijke waardigheid, maar van den koning.

Art. 113.

Hooge Raad.

1. Bij veroordeeling na de invoering van het nieuwe Swb. ter zake van een vóór dat tijdstip gepleegd misdrijf, waarop zoowel art. 1 der wet van 1 Juni 1830 (*Stbl.* n°. 15) als art. 113 Swb. van toepassing is, is terecht de mildere strafbepaling van art. 113 toegepast.

Arr. 3 Jan. 1887, W. 5384; v. d. H. 1887, p. 1.

2. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt gevorderd, dat de verspreider van een geschrift als daar bedoeld, het oogmerk had om, door middel van de verspreiding aan de in het geschrift vervatte beleediging ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeerderen. Daartoe is niet voldoende, dat de verspreider het geschrift heeft gelezen en daarna een aantal exemplaren daarvan heeft verspreid, indien niet tevens vaststaat dat hij den wil heeft gehad om dit geschrift te verbreiden, wetende dat het eene beleediging als in dit art. bedoeld, inhield.

Arr. 28 Nov. 1892, W. 6278.
Noyon II, p. 50.

3. Een verspreide afbeelding, waarop wordt voorgesteld als zoude H. M. de Koningin de door de werklieden bijgebrachte belastinggelden zorgvuldig en boosaardig tot den laatsten penning toe, verzamelen en gebruiken voor het koningschap en als zoude H. M. de Regentes dit alles met een grijnslach aanzien en toelaten — en het daarbij behoorende bijschrift in onderling verband genomen, zijn beleedigend voor de Koningin en de Regentes.

Arr. 18 Mei 1896, W. 6815.

Art. 115.

Rechtbanken.

1. Onder dit art. valt niet de beleediging een vreemden vorst in zijn eigen land aangedaan: medeplichtigheid aan die daad is dus ook hier te lande niet strafbaar, al werden de betrekkelijke handelingen op Nederlandsch grondgebied gepleegd.

Arnhem 4 Juli 1893, W. 6372.
Zie contra Noyon II, p. 54.

Art. 125.

Rechtbanken.

1. Onder de „vrije en onbelemmerde uitoefening van het kiesrecht" is ook begrepen het, met inachtneming der wettelijke voorschriften, ten tijde en op de wijze waarop de kiezer zulks wil, in de bus werpen van dat stembiljet, hetwelk hij zelf daarvoor bestemde.

Utrecht 1 Oct. 1888, W. 5615.
Noyon II, p. 61.

Art. 126.

Hooge Raad.

1. Voor de strafbaarheid van de omkooping, bedoeld in dit art., is het onverschillig of de kiezer, door eene belofte of gift bewogen om zijn kiesrecht niet of op eene bepaalde wijze uit te oefenen, al dan niet iets nalaat of doet in strijd met zijn persoonlijk gevoelen of met zijn aanvankelijk voornemen.

Arr. 15 Juni 1896, W. 6824.
Zie onder art. 45, H. R. n°. 4.
Noyon II, p. 62.

Gerechtshoven.

1. Arr. Den Haag 27 Febr. 1896, W. 6788.
Zie onder art. 45. H. n°. 7.
Noyon II, p. 63.

Rechtbanken.

1. Met de bepaling van dit art. is bedoeld straf te stellen tegen het koopen en verkoopen van stemmen.

Middelburg 6 Mei 1890. W. 5893.
Noyon II, p. 64; Mr. A. Tak, T. v. S. VII, p. 206; Mr. G. W. v. d. Feltz, T. v. S. IX, p. 86.

Art. 127.

Hooge Raad.

1. Dit art. onderscheidt niet tusschen het geval, dat de invulling van het stembiljet geschiedt door den kiezer zelven en het geval, dat een ander dan de kiezer het biljet invult.

Ten aanzien van het tijdstip van het plegen van het misdrijf stelt dit art. als vereischte voor de strafbaarheid niets meer dan dat het gepleegd worde *bij gelegenheid* eener verkiezing.

Arr. 10 Nov. 1890. W. 5966; v. d. H. 1890, p. 257.
Noyon II, p. 67. 68; Mr. F. A. R. A. van Ittersum. T. v. S., V, p. 403 vlg.

2. Onder aanwijzing van een ander dan den door den kiezer bedoelden persoon is niet te verstaan, dat de kiezer een ander persoon aanwijst dan hij aanvankelijk voornemens of van zins was te doen, maar dat hij aanwijst een persoon die niet is de persoon, dien hij op het oogenblik, dat hij zijn stem op een der gestelde candidaten uitbrengt, meent aan te wijzen.

Arr. 15 Mei 1899. W. 7280; P. v. J. 1899, n°. 50; (vernietigende het arr. Hof Amsterdam 7 Febr. 1899).

Gerechtshoven.

1. Het gevolg der bedriegelijke handeling, vereischt in dit art., is aanwezig, wanneer op denzelfden dag eene gecombineerde verkiezing plaats heeft tot aanvulling van twee verschillende vacaturen in hetzelfde college, en de kiezer, voornemens op twee personen te stemmen, wel zijne stem op ieder hunner uitbrengt, doch misleid door de bedriegelijke handeling van den beklaagde, het witte stembiljet invult

met den naam, dien hij op het gele en het gele met den naam, dien hij op het witte bedoeld had te plaatsen.

Arr. Amsterdam 28 Mei 1890, W. 5909; (vernietigende vonnis Rb. Utrecht 31 Maart 1890).
Noyon II, p. 67, 68.

2. Het bij gelegenheid eener herstemming tusschen vier candidaten voor twee vacatures in de staten eener provincie bij den ingang van het stembureau aan een kiezer uitreiken van een biljet, waarop onder meer staat uitgedrukt, dat slechts die stemmen van waarde zijn, welke worden uitgebracht op de twee daarop genoemde candidaten, is een „bedriegelijke handeling als bedoeld in dit artikel.

Arr. Amsterdam 7 Febr. 1897, W. 7256.
Zie hierboven H. R. 2.

Rechtbanken.

1. Bij dit art. moet niet uitsluitend gelet worden op het gevolg der bedriegelijke handeling, maar is het de vraag, of gebleken is van een oorzakelijk verband tusschen die handeling en dat gevolg.

Utrecht 29 Jan. 1890, W. 5824.
Zie Mr. H. in W. v. h. R. n°. 5833.

2. Wanneer de misleiding, waarvan in dit art. sprake is, ten gevolge heeft, dat de misleide kiezers op hun stembiljet den naam van een anderen persoon hebben ingevuld dan zij zouden gedaan hebben, indien zij niet misleid waren geweest, is art. 127 Swb. niet van toepassing.

Utrecht 31 Maart 1890, W. 5876.
(Zie hierboven H. n°. 1.)
Noyon II, p. 67.

Art. 131.

Hooge Raad.

1. In het woord „opruien" ligt het begrip opzet opgesloten.

Arr. 28 Oct. 1889, W. 5792.
Noyon II, p. 75.

2. Bij dit artikel is niet strafbaar gesteld de opruiing tot ongehoorzaamheid aan de wet, op welker overtreding geen straf is gesteld. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt gevorderd, dat bij de opruiing een bepaald strafbaar feit, al is het niet noodig daartoe de juiste woorden der wet te gebruiken, is aangeduid.

Arr. 17 Nov. 1890, W. 5967; v. d. H. 1890, p. 284.
Noyon II, pag. 77; Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. VIII, p. 65.

3. Dit art. is ook dan toepasselijk, wanneer het plegen van het strafbaar feit, waartoe wordt opgeruid, afhankelijk is van eene door den opruier onderstelde eventualiteit.

Arr. 8 Jan. 1894, W. 6464; v. d. H. 1894, p. 29.
Noyon II, p. 76.

4. Voor de strafbaarheid van opruiing tot wederspannigheid en mishandeling van agenten van politie, wordt niet vereischt, dat deze is gepleegd tegen een ambtenaar, terwijl hij is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 12 Nov. 1894, W. 6580; P. v. J. 1894 n°. 96.
Zie echter Noyon II, p. 78, 79.

5. De toepasselijkheid van dit art. wordt niet uitgesloten door de omstandigheid, dat de strafbare handeling waartoe opgeruid wordt, reeds is aangevangen.

Arr. 18 Maart 1895, W. 6636; P. v. J. 1895, n°. 36.
Noyon II, p. 82.

6. Arr. 2 Nov. 1896, W. 6880; P. v. J. 1896, n°. 93.
Noyon II, p. 77.

Gerechtshoven.

1. Hij die op eene protestmeeting tegen de tenuitvoerlegging der zgn. bloedwet ter gelegenheid van het aanstaand onder de wapenen komen van de lotelingen tot voor den militairen dienst aangewezenen onder meer zegt: „Ik zeg niet dat zulke miliciens in plaats van op de arbeiders, op de aanvoerders zouden moeten schieten, die hun het bedoeld bevel gaven, maar zij zouden het geweer naar links kunnen gooien, wanneer hun gecommandeerd werd naar rechts te werpen",

maakt zich schuldig aan opruiing tot het misdrijf, strafbaar gesteld in art. 95 van het crimineel wetboek voor het krijgsvolk te land.

Arr. Amsterdam 3 Oct. 1893, P. v. J. 1893, n°. 100; (bevestigende vonnis Rb. Amsterdam 8 Juni 1893, P. v. J. 1893, n°. 100).

2. Ook waar de opruiing niet tot het publiek maar slechts tot twaalf personen is gericht geweest, valt het feit in de termen van dit artikel.

Arr. Leeuwarden 6 Febr. 1897, P v. J. 1897, n°. 15.

Rechtbanken.

1. De natuur van een strooibiljet brengt mede, dat de inhoud daarvan bestemd is om een dadelijken en oogenblikkelijken indruk teweeg te brengen bij het publiek.

Amsterdam 18 Nov. 1886, W. 5412.

2. Schuldig aan het misdrijf van opruiing is hij, die in eene openbare vergadering als woordvoerder der zgn. socialistische partij optredende en bewerende, dat den socialisten werd verweten, dat zij oproermakers waren, daarop heeft laten volgen de woorden: „Welnu, dat is waar, wij willen opstand en rebellie; wij willen niet meer lijdelijk aanzien, dat wij worden verdrukt door een handjevol kapitalisten, wij willen geweld en zullen dientengevolge overal tot opstand prediken" en in dien trant voortgaande heeft gezegd, dat het volgens Multatuli beter was om de Tweede Kamer van 100 uit de ramen te gooien dan de door hem besproken verdrukking en willekeur langer aan te zien, waarna hij zijne rede heeft geëindigd met eene tot zijne hoorders gerichte opwekking om zich ten bedoelden einde te vereenigen.

Heerenveen 9 Mei 1889, W. 5755; (bevestigd door Hof Leeuwarden 27 Juni 1889).

3. Voor het in dit art. omschreven misdrijf wordt vereischt, dat wordt opgeruid tot eene bepaald aangewezen, voor uitvoering vatbare daad of handeling, die, zoo zij uitgevoerd werd, een strafbaar feit zou opleveren.

Haarlem, 22 Juni 1893, W. 6384.
Noyon II, p. 78; Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. VIII, p. 66.

4. **Opruiing geschiedt in het openbaar, wanneer zij gepleegd wordt in eene herberg, ook dan indien de aanwezige bezoekers daarin na het bij plaatselijke verordening bepaalde sluitingsuur wederrechtelijk verblijven.**

Heerenveen 19 Oct. 1893, W. 6639.

5. **Iemand opruien tot het opzettelijk behulpzaam zijn bij het plegen van een misdrijf, levert op het misdrijf van opruiing.**

Winschoten 29 April 1897; P. v. J. 1897, n°. 55.

Art. 133.

Rechtbanken.

1. **Schuldig aan het misdrijf van dit art. is hij, die in een onder het publiek ter lezing verspreid nummer van een weekblad heeft doen opnemen eene met zijnen naam onderteekende advertentie, luidende: „Stroopers!! We hebben steeds in voorraad éénloops achterlaadgeweren, centraal kal. 12, voor slechts *f* 9—, onbreekbaar hazenstrikkendraad."**

Heerenveen, 22 Oct. 1891. W. 6094.
(Hof Leeuwarden 28 Jan. 1892, W. 6200.)
Noyon II, p. 86. 87.

Art. 138.

Hooge Raad.

1. **Vernietiging van een vonnis, wegens onvoldoende motiveering, indien de beslissing dat het tijdstip, waarop de beklaagde in eens anders woning is aangetroffen, in de gemeente waarin de woning gelegen is, valt onder den voor de nachtrust bestemden tijd, met geenerlei redenen of opgave van bewijsmiddelen, waarop zij zou steunen, is omkleed.**

Arr. 2 Juni 1890, W. 5886; v. d. H. 1890, p. 111.

2. **Art. 138 Swb. lid 2 is niet limitatief, maar enuntiatief.**

Arr. 3 Nov. 1890, W. 5963; v. d. H. 1890, p. 250.

3. **Hij, die zonder recht de woning van een derde binnentreedt, na de deur dier woning met geweld te hebben opengedrongen, maakt zich schuldig aan huisvredebreuk.**

Hij, die de woning van een derde, nadat de deur daaruit was gerukt, door die deur zonder recht en met vijandige bedoeling heeft betreden, moet geacht worden die woning wederrechtelijk te zijn binnengedrongen.

Arr. 30 Jan. 1893, W. 6298.

4. Hij, die zich niet op de hem door en vanwege den houder van een hotel gedane vordering aanstonds daaruit verwijdert, pleegt niet het misdrijf omschreven in dit art., indien hij in dat hotel logies besteld en verkregen heeft.

Arr. 23 Oct. 1893, W. 6414.
Noyon II, p. 118, 231.

Gerechtshoven.

1 De tenlastelegging, dat de beklaagde de bij een ander in gebruik zijnde woning was binnengekomen zonder voorkennis van den rechthebbende en anders dan tengevolge van eene vergissing, bevat niet het element van het *wederrechtelijk* binnendringen, zooals bij dit art. wordt gevorderd.

Arr. Amsterdam 25 Juni 1889. W. 5781.

2. Een gedaagde, door de rechtbank veroordeeld tot ontruiming van een tuin, maakt zich, wanneer hij dien tuin binnendringt en weigert zich op de vordering van den eischer te verwijderen, niet schuldig aan huisvredebreuk, wanneer hij van het vonnis der rechtbank in hooger beroep is gekomen, en het hooger beroep nog hangende is.

Arr. Leeuwarden 3 Oct. 1889, W. 5818; (vernietigende vonnis Rb. Groningen 15 Aug. 1889, W. 5818).

3. Het *rechtmatig* vertoeven van iemand in eens anders woning houdt op, zoodra de rechtmatige bewoner dien persoon heeft aangemaand om zich daaruit te verwijderen. Wanneer die persoon, na door de politie uit die woning verwijderd te zijn, weder naar binnen gaat, moet die daad gelijkgesteld worden met *binnendringen*.

Arr. Leeuwarden 19 Juni 1890, W. 5922.
Noyon II, p. 111.

4. Aan huisvredebreuk is men eerst dan schuldig, wanneer men weet of althans moet weten, dat men tegen den wil van den rechthebbende binnendringt of vertoeft in de plaatsen, vermeld in dit art., en de rechthebbende is eerst in dat geval bevoegd dengene, die dit feit pleegt, met den sterken arm van daar te verwijderen.

Arr. Amsterdam 25 Juni 1890, W. 5937.

5. Eene algemeene begraafplaats valt niet onder den term „*erf*" in dit art.

Arr. Leeuwarden 16 Oct. 1890, W. 5949.
Noyon II, p. 116.

6. Eene speciale vermelding in de dagvaarding, dat de feiten zijn gepleegd in den voor de nachtrust bestemden tijd wordt niet vereischt; het is voldoende wanneer in de dagvaarding het nachtelijk uur wordt vermeld, waarin het feit is gepleegd.

Arr. Leeuwarden 25 Febr. 1892, P. v. J. 1893, n°. 18.

7. Het dek van een schip dat niet uitsluitend als woonschip is ingericht, moet in den zin van dit art. als woning worden beschouwd.

Arr. Leeuwarden 23 Jan. 1896, P. v. J. 1896, n°. 39.

8. Eene herberg, die deel uitmaakt van de bij den herbergier in gebruik zijnde woning, is gelijk te stellen met iedere andere particuliere woning, welker rechthebbende bewoner volkomen bevoegd is om hun die daarin aanvankelijk zijn toegelaten en dus terecht vertoeven, het langer verblijf daarin te ontzeggen.

Arr. 's-Hertogenbosch 3 Juni 1896, P. v. J. 1896, n°. 57; vernietigende vonnis Rb. 's-Hertogenbosch 14 April 1896, P. v. J. 1896, n°. 57).

9. Een verhuurder, die op het oogenblik van het eindigen van de huur door de deur van het door den huurder nog niet verlaten perceel open te breken naar binnen dringt, is schuldig aan het misdrijf van dit art.

Arr. Leeuwarden 5 Nov. 1896, P. v. J. 1897, n°. 17.

10. Een „besloten erf" is een *om*heind, *om*muurd, *om*sloten, d. i. een *geheel* afgesloten erf. Onder het begrip van besloten erf kan niet begrepen worden een erf met eene aan den openbaren weg gelegen, den toegang tot huis en erf verleenende deur, die *altijd* open is, al is overigens het erf van omschutsels voorzien,

Arr. Den Haag 20 Mei 1897, W. 6996; P. v. J. 1897, n°. 53.

Rechtbanken

1. Hij, die nadat eene in een woning gehouden openbare vergadering is afgeloopen; weigert te voldoen aan het hem namens den bewoner gedaan verzoek om te vertrekken, maakt zich schuldig aan het in dit art. omschreven misdrijf.

Groningen 19 April 1888, W. 5738.
Noyon II, p. 111; Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S., IV, p. 52.

2. Hij die in een herberg bezig is met het gebruiken van den door hem gekochten en betaalden drank, kan niet geacht worden aldaar wederrechtelijk te vertoeven.

Winschoten 4 Mei 1888, P. v. J. 1888, n°. 69.

3. Uit de omstandigheid, dat beklaagde den winkel binnentrad zonder bedoeling om daar eenigen inkoop of eenige bestelling te doen bij den rechthebbende, kan niet worden afgeleid, dat hij daar wederrechtelijk vertoefde. Dit vertoeven wordt eerst wederrechtelijk wanneer beklaagde na voor de eerste maal het bevel van den rechthebbende op dien winkel te hebben ontvangen om dien winkel te verlaten, zich niet aanstonds verwijderde, maar in stede daarvan zich dat bevel, zonder er aan te voldoen, nog een- of tweemaal liet herhalen en zich ten slotte met geweld uit den winkel liet zetten.

Amsterdam 8 Febr. 1889, W. 5772.
Noyon II. p. 111.

4. Dit artikel is niet toepasselijk op de in een herberg toegelaten bezoekers, die op de vordering van den herbergier weigeren de herberg te verlaten.

Middelburg 14 Jan. 1890, W. 5824.

5. Voor de toepassing van dit art. is het geen vereischte, dat het binnendringen met feitelijk geweld gepaard ga. Het is voldoende, indien de woning is binnengetreden ondanks den door uiterlijke teekenen geopenbaarden wil van den rechthebbende.

Alkmaar 16 Juni 1891, W. 6068.
Noyon II, p. 102.

6. Hij, die zijn herberg ten dienste van eene openbare verkooping beschikbaar stelt, heeft zijn huisrecht verkort en daardoor de bevoegd-

heid verloren om iemand tijdens die openbare verkooping uit die herberg eigendunkelijk te verwijderen.

Middelburg 9 Febr. 1892, W. 6145.
Noyon II, p. 112.

7. Onder binnendringen dient verstaan te worden het zich met geweld toegang verschaffen.

Utrecht 6 Febr. 1893, W. 6336.

8. Onder het begrip „woning" in dit art. behoort niet alleen te worden verstaan een „huis", maar elk tot woning ingericht verblijf, zoodat ook een schip daaronder kan vallen.

Voor de toepassing van dit art. is het onverschillig, of de woning waar de dader binnendringt of vertoeft, bewoond is en slechts vereischt, dat een ander dan de dader daarover de beschikking heeft tot gebruik.

Ook is het onverschillig, of de dader geweten heeft dat degene, op wiens vordering hij zich niet dadelijk verwijderde, de rechthebbende op die woning was.

Alkmaar 5 April 1898, W. 7122.
Noyon II, p. 115.

Art. 140.

Hooge Raad.

1. Om de deelneming aan eene vereeniging te doen vallen onder de strafbepaling van dit art., eerste lid, wordt vereischt, dat de vereeniging in het leven geroepen of feitelijk werkzaam om misdrijven te plegen, dit ook tot oogmerk of naaste doel heeft.

Arr. 3 Dec. 1894, W. 6585.
Noyon II, p. 125, 126.

Gerechtshoven.

1. De deelneming aan of het bestuur van eene vereeniging, die tot doel heeft de omverwerping der bestaande maatschappelijke orde met alle haar ten dienste staande wettelijke of onwettelijke, vrede-

lievende of gewelddadige middelen, is volgens het tweede en derde lid van dit art. strafbaar.

Arr. Arnhem (raadkamer) 24 Febr. 1893, W. 6305; (vernietigende de beschikking der raadkamer van de Rb. te Zwolle van 17 Febr. 1893, W. 6310).

Art. 141.

Hooge Raad.

1. Dit art. onderscheidt niet tusschen personen, die beambten zijn, en personen, die het niet zijn; daar uit niets blijkt, dat de wetgever in het geval van dit art. beambten onbeschermd heeft willen laten.

Arr. 27 April 1896, W. 6806; P. v. J. 1896, n°. 43.
Arr. 27 April 1896, W. 6809.
Noyon II, p. 130.

2. Het feit, dat in eene openbare straat met bekend druk verkeer de aan die straat uitkomende ruiten van een bierhuis en een groot aantal glazen benevens andere voorwerpen, zich in dat huis bevindende, met ernstig geweld door drie personen met vereenigde krachten zijn vernield, terwijl eene groote menigte in en bij dat huis was samengeschoold, valt onder de qualificatie van art. 141 Swb. aanhef en 1°.

Arr. 12 April 1897, W. 6955.

Gerechtshoven.

1. In den zin van dit art kan van geweld tegen personen gepleegd geen sprake zijn, wanneer geen persoon onmiddellijk of middellijk is aangeraakt, en evenmin van geweld tegen goederen, wanneer de gepleegde feitelijkheden zich alleen hebben bepaald tot het aangrijpen van een of meer wielen van een wagen met de bedoeling om het vervoer van dien wagen te verhinderen, zonder dat er eenige beschadiging aan den wagen is veroorzaakt.

Arr. Amsterdam 27 Oct. 1891, W. 6144.

2. Het woord „openlijk" in dit art. heeft geen andere beteekenis dan „voor ieder waarneembaar".

Arr. Leeuwarden 13 Mei 1893, W. 6369.

3. De toepasselijkheid van dit art. wordt niet uitgesloten doordat het openlijk met vereenigde krachten gepleegd geweld is gericht tegen een bepaald persoon.

Arr. Leeuwarden 24 Dec. 1896. W. 6928; (vernietigende vonnis Rb. Winschoten 6 Nov. 1896, W. 6928).

4. Dit art. eischt niet voor het bestaan des misdrijfs verstoring van de openbare orde bij oproer door een vooraf georganiseerde en daarna samengeschoolde bende.

Arr. Den Haag 14 Jan. 1897, W. 6938; (vernietigende vonnis Rb. Rotterdam 12 Nov. 1896).

Rechtbanken.

1. Onder het begrip „openlijk" in dit art. is te verstaan, dat het opzet des daders evenzeer gericht moet zijn geweest op het in bende met vereenigde krachten handelen als op het geweld zelf.

Rotterdam 12 Nov. 1896, W. 6928
Zie boven H. 4.

2. Het misdrijf in dit art. omschreven, eischt bij de daders de bedoeling de openbare orde te verstoren.

Middelburg 12 Maart 1897, W. 6957.

Art. 142.

Gerechtshoven.

1. Uit de plaatsing van het woord „*opzettelijk*" onmiddellijk voor de woorden „*door valsche alarmkreten of signalen*" en niet onmiddellijk voor de woorden „*de rust verstoort*", blijkt, dat de wetgever de *wetenschap* van den dader, dat de door hem geuite of aangeheven alarmkreten of door hem gegeven signalen *valsch* zijn, en den *wil* van den dader om, *in weerwil* van die *hem bekende valschheid*, toch zulke alarmkreten aan te heffen of signalen te geven, strafbaar heeft gesteld, indien daardoor de rust wordt verstoord.

Het schreeuwen van „moord! moord!" in den laten avond op den openbaren weg is als een alarmkreet te beschouwen, omdat de inhoud

en strekking van dien kreet geschikt zijn om ieder die hem hoort, te alarmeeren en tot hulp en bijstand op te roepen.

Hof Leeuwarden 16 Dec. 1886, W. 5426.
Zie contra Mr. J. Wessels Boer in W. 5430; Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. II, p. 185; Mr. F. E. Pels Rijcken, T. v. S. II, p. 194.
Noyon II, p. 133, 134.

Art. 143.

Rechtbanken.

1. Uit de omstandigheid dat bij het geven van vermakelijkheden in eene beweerde societeit van het recht van introductie op zeer ruime wijze wordt gebruik gemaakt, kan niet worden afgeleid, dat het lokaal waarin die vermakelijkheden werden gehouden, was een voor ieder toegankelijke plaats.

Amsterdam 25 Juni 1893, P. v. J. 1893, n°. 26.

Art. 144.

Hooge Raad.

1. Eene openbare tooneelvoorstelling is niet „eene geoorloofde openbare vergadering" in den zin van dit art.

Concl. adv.-gen. Gregory bij arr. 28 April 1890, W. 5909.
Noyon II, p. 138.

Rechtbanken.

1. Om zich schuldig te maken aan het misdrijf omschreven in dit art. is niet voldoende, dat het gedruisch waardoor de orde gestoord is, opzettelijk gemaakt zij, maar moet het doel hebben bestaan de vergadering te verstoren.

Tiel 2 April 1896, W. 6794.
Noyon II, p. 140.

Art. 145.

Rechtbanken.

1. Een godsdienstige bijeenkomst in den zin van dit art. is alleen die, welke, zooal niet de bevordering van kerkelijke of kerkgenootschappelijke belangen, dan toch in allen gevalle die van godsdienstige als hoofddoel nastreeft.

Groningen 6 Sept. 1894, W. 6607.
Noyon II, p. 141.

Art. 146.

Hooge Raad.

1. De woorden „godsdienstige bijeenkomst" omvatten alle godsdienstige bijeenkomsten, dat is alle bijeenkomsten, waarvan, zooals van die van het Leger des Heils (volgens de feitelijke beslissing) godsdienstoefening het doel is.

De strafbepaling van dit art. is dus niet beperkt tot de godsdienstige bijeenkomsten van kerkgenootschappen, die ter voldoening aan art. 1 der wet van 10 Sept. 1853 *Stbl.* n°. 102, de bepalingen omtrent hun inrichting en bestuur aan de regeering hebben medegedeeld.

Arr. 20 Maart 1899. W. 7261.
Noyon II, p. 142.

Rechtbanken.

1. De voor een ieder toegankelijke bijeenkomsten van het Leger des Heils dragen het karakter van „geoorloofde openbare godsdienstige bijeenkomst" in den zin van dit art.

Groningen 20 Febr. 1896, W. 6849.
Zie hierover een ingezonden stuk in W. v. h. R. n°. 6852.
In denzelfden geest Rb. Zutfen 11 Aug. 1897, W. 7030.

2. De openbare vergaderingen van het Leger des Heils zijn geene godsdienstige bijeenkomsten in den zin van dit art.

Haarlem 22 Oct. 1896. W. 6960.
Eveneens Heerenveen 11 Maart 1897. W. 6960.

Art. 148.

Gerechtshoven.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt vereischt, dat de beklaagde de wetenschap bezat, dat de toegang, waarvan in dit art. sprake is, geoorloofd was.

Arr. Amsterdam 27 Sept. 1899, W. 7359.

Rechtbanken.

1. Dit art. behelst een uitdrukkelijk voorschrift der wet en mitsdien is hij, die de bepalingen van dat art. overtreedt, persoonlijk daarvoor aansprakelijk, tenzij hij tot die overtreding opzettelijk is uitgelokt op eene der wijzen in art. 47 2°. Swb. vermeld.

Amsterdam 21 Juni 1899, P. v. J. 1899, n°. 94.

Art. 151.

Rechtbanken.

1. Het woord „lijk” in dit art. moet niet worden opgevat in den engen zin van het stoffelijk overschot van een overleden persoon, doch in den ruimen zin, dat daarmede ook wordt aangeduid een doodgeboren kind.

's-Hertogenbosch 24 Febr. 1887, W. 5387.
In denzelfden zin Hof Amsterdam 16 Juli 1889, W. 5766.
Noyon II, p. 154.

Art. 157.

Hooge Raad.

1. Voor het misdrijf van brandstichting, waarbij te voorzien was, dat eenig menschenleven in gevaar kon worden gebracht, wordt niet gevorderd eene den dader in het bijzonder eigene wetenschap omtrent de mogelijkheid van dat gevaar.

Arr. 31 Jan. 1887, W. 5400; v. d. H. 1887, p. 65.

2. Gemeen gevaar voor goederen kan worden aangenomen, hoewel de goederen niet aan onderscheiden eigenaren maar aan één persoon

toebehooren, en hoewel de afzonderlijke goederen volgens hunne bestemming en ligging onder één naam kunnen worden samengevat, zooals de boomen van een bosch, waarbij het begrip van algemeen gevaar voor brandstichting in een der boomen niet is uitgesloten.

Gemeen gevaar voor goederen bestaat daar, waar de brandstichting gevaar veroorzaakt voor eene belangrijke hoeveelheid goederen in een eenigszins uitgebreiden kring.

Arr. 7 Maart 1887, W. 5410; v. d. H. 1887, p. 113.
Mr. F. A. R. A. van Ittersum. T. v. S. II, p. 178.
Noyon II. p. 174, 176 vlg.

3. Het misdrijf van art. 157 initio, j°. n°. 1 Swb. bestaat, indien het van den brand te duchten gevaar voor goederen, blijkens de omstandigheden, waaronder deze opzettelijk is gesticht, voor ieder en dus ook voor den dader, in zoover hem zijn daad strafrechtelijk toerekenbaar is, duidelijk is of althans moest zijn, al is dan ook zijn opzet niet bepaaldelijk op het teweegbrengen van dat gevaar gericht.

Het staat den rechter vrij het van den brand te duchten gevaar aan te nemen op grond van gevolgtrekkingen door hem opgemaakt uit de ter terechtzitting gebleken, niet bloot toevallige, van den gewonen loop der zaak afwijkende omstandigheden, waaronder het feit heeft plaats gehad.

Arr. 31 Oct. 1887, W. 5490; v. d. H. 1887, p. 386.

4. Voor de toepasselijkheid van dit artikel is het onverschillig of de brand is gesticht in eigen of in eens anders goed.

Arr. 14 Maart 1892, W. 6166.

5. Voor het in dit art. omschreven misdrijf wordt niet vereischt, dat het opzet van den dader bepaaldelijk op het teweegbrengen van gemeen gevaar voor goederen of op levensgevaar voor een ander gericht is.

Arr. 15 Aug. 1893, W. 6378.
Noyon II, p. 174, 175.

6. Als dader van het misdrijf van opzettelijke brandstichting moet worden gestraft hij, die door zijne beloften bij een ander het denkbeeld van den door dezen gestichten brand heeft opgewekt en bevorderd.

Arr. 24 Dec. 1894, W. 6609.

Gerechtshoven.

1. Het begrip der *„gemeengevaarlijke misdrijven"* is een traditioneel leerstellig begrip van het Duitsche strafrecht, waarin door *„gemeengevaarlijk"* verstaan wordt „het opleveren van gevaar voor lijf en goed van anderen, voor zooverre dit gevaar veroorzaakt wordt door het opwekken of loslaten van vernielende natuurmachten of elementen — gelijk vuur en water —, waarvan de schadelijke uitwerking, zoo extensief als intensief, vooraf in het onzekere ligt.

Arr. Arnhem 16 Dec. 1887. W. 5427.

2. Een veroordeeling op grond van art. 157 pr. en 1°. Swb. kan niet worden uitgesproken, wanneer in de dagvaarding niet is ten laste gelegd, dat van de brandstichting gemeen gevaar voor goederen is te duchten.

Dit is niet ten laste gelegd, wanneer de dagvaarding alleen vermeldt, dat er brand is gesticht in eene loods gevuld met geperst turfstrooisel en balen jute en dat er brand in die loods is geweest.

Arr. Den Haag 25 Mei 1889. W. 5731.

3. De daad van hen, die in hun eigen tuin opzettelijk eene partij stroo in brand steken en brandende houden, al is het ook hun eigen stroo, levert op het misdrijf van dit art., wanneer daarvan gevaar te duchten was voor de belendende gebouwen, inzonderheid voor eene met riet en stroo gedekte schuur, waarmede de vonken reeds in aanraking kwamen.

Arr. Leeuwarden 5 Nov. 1891, W. 6147.

4. Als dader van het misdrijf van opzettelijke brandstichting moet worden gestraft hij, die door zijne beloften bij een ander het denkbeeld van den door dezen gestichten brand heeft gewekt en bevorderd.

Arr. Den Haag 5 Oct. 1894, W. 6592.
Zie hierboven H. R. n°. 6.

Rechtbanken.

1. De daad van een gevangene, die opzettelijk in de cel der gevangenis, waarin hij zich bevindt, een hem vanwege het rijk tot het vervaardigen van matwerk verstrekte bos stroo in de aldaar aanwezige gasvlam heeft gehouden en de brandende bos stroo heeft geworpen tegen de celdeur, waardoor deze in brand is geraakt en

daarna opzettelijk een andere bos stroo aan de brandende bos heeft aangestoken en op het celraam heeft geworpen, tengevolge waarvan ook dit in brand is geraakt, levert het misdrijf op, bij dit art. strafbaar gesteld, indien die gevangenis omringd is door andere bewoonde panden, in de gevangenis woont de directeur met zijn gezin en daarin meer andere veroordeelden zijn opgenomen.

Leeuwarden 5 Jan. 1889, W. 5756.

(Anders Hof Leeuwarden 7 Maart 1889, W. 5756, dat dit feit rangschikte onder art. 350 Swb., toen, zooals uit de ter terechtzitting gebleken omstandigheden volgde, noch brandgevaar voor de omliggende panden noch levensgevaar voor den directeur en de bewoners der omliggende panden te duchten was.)

2. Het begrip „gemeen gevaar" behoort *noch* zoo zeer te worden uitgebreid, dat de gevolgen van het kwaad zelfs in een oneindig grooten kring niet zijn te voorzien, *noch* zoo eng te worden opgevat, dat er reeds gemeen gevaar zoude bestaan, zoo, behalve voor de aangetaste zaak, er nog slechts gevaar bestond voor ééne andere zaak, doch het gemeen gevaar voor goederen moet geacht worden dan aanwezig te zijn, wanneer er gevaar te duchten is voor eene belangrijke hoeveelheid goederen van anderen in een eenigszins uitgebreiden kring, terwijl het er minder toe doet, of de goederen aan onderscheidene eigenaren of aan één persoon toebehooren, en of de afzonderlijke goederen, volgens hunne bestemming en ligging onder eenen naam kunnen worden saamgevat.

Gemeen gevaar van goederen is derhalve aanwezig, wanneer de beklaagde door brand te stichten, gevaar doet ontstaan voor geheel eens anders woning en schuur met inboedel, vee enz. en voor daarbij staande boomen.

Almelo 11 Juli 1889, W. 5758.

(Zie hierboven H. R. 2.)

3. In den zin van art. 157 initio en 1° Swb. bestaat „gemeen gevaar voor goederen", waar de brandstichting gevaar veroorzaakt voor eene *belangrijke* hoeveelheid goederen in een eenigszins *uitgebreiden* kring. (Zie hierboven H. R. 2.).

Van „gemeen gevaar voor goederen" kan alzoo geen sprake zijn, waar, in de dagvaarding op geen ander te duchten gevaar van het in brand steken van een rietschelf wordt gewezen dan van een takkenschelf en een schuurtje in de *nabijheid* der rietschelf aanwezig.

Den Haag 28 Aug. 1891, W. 6072.

4. „Gemeen gevaar voor goederen" in den zin van dit art. is een gevaar voor eene belangrijke hoeveelheid goederen, in eenigszins uitgebreiden kring van den brand te duchten.

Groningen 6 Febr. 1896, W. 6856; (cf. hierboven H. R. 2.)

Art. 158.

Hooge Raad.

1. Schuldig aan het misdrijf van art. 158, 1°, Swb. is hij, die nadat hij een schuif uit een duiker uit eene waterleiding op zijn last door derden had doen nemen, dien duiker verder zonder eenig toezicht heeft gelaten en het water dat in groote hoeveelheid en met kracht daardoor kwam, naar binnen heeft laten stroomen zonder er in de eerstvolgende dagen naar om te zien of te laten zien, wanneer tevens is beslist dat het openzetten van den duiker terwijl de beek met ijs bezet was, overstrooming kon veroorzaken en dus geen waakzaam oog op de gevolgen van het openzetten te houden eene onvoorzichtigheid en bij het ondervondene vóór een drietal jaren eene groote onvoorzichtigheid van des beklaagden zijde was.

Arr. 16 Nov. 1891, W. 6108; v. d. H. 1891, p. 354.

Gerechtshoven.

1. Wanneer de dagvaarding slechts ten laste legt het door schuld veroorzaken van brand, waardoor gemeen gevaar voor goederen ontstaat, en de beklaagde ter terechtzitting door het Openbaar Ministerie opmerkzaam wordt gemaakt op de verzwarende omstandigheid dat door dien brand ook gevaar voor menschenlevens is ontstaan, dan wordt door het opmerkzaam maken op die verzwarende omstandigheid niet een ander feit dan in de dagvaarding is vervat ten laste gelegd, maar een ander gevolg van hetzelfde feit.

Arr. Amsterdam 25 Jan. 1888, W. 5555; P. v. J. 1888, n°. 16.
(Cassatieberoep verworpen bij arr. H. R. 30 April 1888, W. 5554.)
Zie hiertegen Noyon II, p. 180.

Rechtbanken.

1. Onder de bepaling van dit art. sub 1° valt niet het wegwerpen van een brandenden lucifer op een van slooten omgeven

land, waarop de oogst (zijnde haver in hokken uit bijeengetaste schoven bestaande) opgesteld is, indien niet is bewezen, dat zich in de nabijheid van genoemd land getimmerten of goederen bevonden die gevaar zouden hebben kunnen loopen.

Groningen 18 Nov. 1886, W. 5368; P. v. J. 1887, n°. 1.

Mr. J. Domela Nieuwenhuis, T. v. S., I, p. 435; Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. II, p. 178.

Zie over het begrip van *schuld* Rb. Amsterdam 14 Dec. 1886, W. 5430.

2. Hij, die een lucifer heeft doen ontbranden teneinde zijn pijp aan te steken en dezen nog brandenden lucifer heeft laten vallen in een gedeelte stroo van een hoop stroo van 30000 kilo, welke op een afstand van niet meer dan 5 à 6 Meter van een met riet of roggestroo gedekte en van inboedel voorziene schuur stond, maakt zich schuldig aan het misdrijf omschreven in art. 158 pr. en 1° Swb., wanneer hij is weggegaan zonder zich te vergewissen of de brandende lucifer geheel was gedoofd en tengevolge van dit een en ander meerbedoeld stroo is in brand geraakt en de hoop grootendeels is verbrand, ook dan wanneer de bedoelde schuur zoo uithoofde van den geringen wind als de richting er van geen direct gevaar heeft geloopen.

Groningen 14 Nov. 1889, W. 5830.

3. Hij die, zij het ook uit onwetendheid over het daardoor veroorzaakt gevaar, eene ontstoken Romeinsche kaars door het geopend venster voor zich uit houdt, gericht op of in de richting van een aan de overzijde van de ruim 12 meter breede straat gelegen huis, dat daardoor in brand geraakt, doet dezen brand door zijne schuld (culpa lata) ontstaan.

Den Haag 6 Juli 1894, W. 6535.

Art. 161.

Gerechtshoven.

1. Dit artikel stelt strafbaar *elke* opzettelijke vernieling, onbruikbaarmaking of beschadiging van eenig werk, dienende tot waterkeering of loozing, indien daarvan gevaar voor overstrooming te duchten is, onverschillig of die waterkeering door de overheid geschouwd wordt, of zij het eigendom van den dader of van een derde is, en of

met of zonder recht een derde daarvan gebruik maakt. Dit art. verbiedt bedreiging van de algemeene veiligheid ook door daden van eigen richting of ten aanzien van eigen goed gepleegd.

Arr. Arnhem 12 Sept. 1893, W. 6423.
Noyon II, p. 188.
Zie daarentegen arr. Hof Arnhem 23 Dec. 1890, T. v. S., V, p. 496.

Rechtbanken.

1. De vernieling van eens anders duiker is wederrechtelijk, ook al werd die duiker door dien ander wederrechtelijk op zijn grond geplaatst.

Alkmaar 29 Oct. 1895, W. 6767.

Art. 165.

Hooge Raad.

1. Bij de qualificatie van het misdrijf van dit art. moet uitdrukkelijk zijn vermeld, dat het bedoeld gevaar is ontstaan over een spoorweg.

Arr. 24 Maart 1890, W. 5854; v. d. H. 1890, p. 28.

2. Van het bij dit art. bedoelde „verkeer door stoomvermogen over een spoorweg" moeten gerekend worden deel uit te maken niet alleen de zaken maar ook de personen tot bedoeld vervoer gebezigd, voor zoover het voor dezen ontstane gevaar ook voor het vervoer zelf en voor hen die daarvan gebruik maken, gevaar kan opleveren.

Arr. 24 Sept. 1894, W. 6555; P. v. J. 1894, n°. 82.
Noyon II, p. 196.

Gerechtshoven.

1. De overweg-wachteres, die vervolgd wordt wegens het misdrijf in dit art. omschreven, kan niet met vrucht tot hare verdediging aanvoeren, dat het niet sluiten der boomen geenszins aan een verzuim harerzijds te wijten is, daar zij het zgn. kloksignaal niet heeft gehoord, wanneer het gebruikelijk signaal van aankomst van den trein is gegeven aan het vóór haren wachtpost gelegen station en ver-

nomen aan een wachtpost verder van het station verwijderd dan haar wachtpost, en zij niet *dadelijk* van dat niet-hooren van het kloksignaal heeft kennis gegeven.

Arr. Den Haag 28 Dec. 1893. W. 6449.

2. Uit het feit, dat door het bewezen verzuim gevaar is ontstaan voor eenige personen, die in een met een paard bespannen voertuig den overweg wilden passeeren, mag niet worden afgeleid, dat ook gevaar voor den op den spoorweg zich voortbewegenden trein is veroorzaakt.

Arr. Amsterdam 24 Jan. 1894, W. 6550.
Noyon II, p. 196.

Rechtbanken.

1. Voor het misdrijf van dit art. wordt alleen schuld in het algemeen als vereischte gesteld, zonder omtrent de grondslagen dier schuld te onderscheiden.

Groningen 6 Febr. 1890. W. 5842.

Art. 170

Rechtbanken.

1. De opzettelijke vernieling van eenig gebouw is alleen strafbaar gesteld, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is.

Winschoten 19 Nov. 1886, W. 5362; (zie verder onder art. 285).

Art. 175.

Rechtbanken.

1. Schuld is verantwoordelijkheid (rechtens) voor het, door doen of laten, in strijd met een rechtsvoorschrift veroorzaken van zeker gevolg (de verwezenlijking n.l. van de bestanddeelen van een strafbaar feit), voorzoover de verantwoordelijkheid op dezen grondslag berust, dat de dader die veroorzaking had kunnen en moeten vermijden.

Zutfen 19 April 1899. W. 7306; P. v. J. 1899, n°. 39.
Noyon II, p. 212, 214.

Art. 177.

Hooge Raad.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat datgeen, waarvan den ambtenaar afstand om niet wordt aangeboden, door dezen ook is aangenomen.

Arr. 24 Nov. 1890, W. 5969; v. d. H. 1890, p. 297.
Noyon II. p. 217.

2. Voor de toepasselijkheid van art. 177, 1°. Swb. wordt gevorderd dat hij die de gift of de belofte doet, weet dat door aan zijn verlangen te voldoen de ambtenaar zijn plicht niet zou nakomen.

Die wetenschap mag niet worden aangenomen op grond alleen van het aanbod der gift of belofte op zich zelf.

Arr. 13 Nov. 1893, W. 6427; (vernietigende arr. Hof Amsterdam 6 Juni 1893, zie hieronder).
Noyon II, p. 219.

3. Het vonnis, waarbij de beklaagde wordt schuldig verklaard aan omkooping, met toepassing van art. 177 in. en 1° Swb. moet eene met redenen omkleede beslissing bevatten omtrent des beklaagden oogmerk om den ambtenaar te bewegen in zijne bediening, in strijd met zijn plicht, iets te doen of na te laten, en alzoo aangeven de omstandigheid of de omstandigheden, waaruit blijkt, dat de beklaagde wist, dat door aan zijn verlangen te voldoen, de ambtenaar zijn plicht niet zoude nakomen, zonder welke wetenschap het door de wet omschreven oogmerk bij hem, die de gift of belofte doet, niet kan bestaan.

Arr. 3 Jan. 1898, W. 7067; P. v. J. 1898, n°. 18.
Noyon II, p. 219; Mr. D. Simons, T. v. S. XI p. 341.

Gerechtshoven.

1. Voor de toepassing van art. 177, 1° Swb. wordt niet vereischt de subjectieve wetenschap bij den dader, dat door de gift of de belofte de ambtenaar tot een onrechtmatige daad of een onrechtmatig nalaten in zijn bediening kan worden bewogen.

Arr. Amsterdam 6 Juni 1893, W. 6368.
(Vernietigd bij arr. H. R. 13 Nov. 1893; zie boven H. R. 2.)

2. Het oogmerk in art. 177 1° Swb. bedoeld, is aanwezig, als de dader — hij die de gift of belofte doet — heeft *geweten*, dat door aan zijn verlangen te voldoen, de ambtenaar zijn plicht niet zou nakomen. Die *wetenschap* moet uit de omstandigheden blijken.

Arr. Arnhem 27 Sept. 1898, W. 7220.

Rechtbanken.

1. De beklaagde, die aan een officier van gezondheid *f* 25.— heeft beloofd om dien officier te bewegen hem goed te keuren voor den militairen dienst, maakt zich schuldig aan het misdrijf van dit art.

Groningen 19 Nov. 1891, W. 6204.

Art. 179.

Gerechtshoven.

1. Arr. 's-Hertogenbosch 20 Juni 1894, W. 6517.

Noyon II, p. 226.

Rechtbanken.

1. Niet schuldig aan het misdrijf omschreven in dit art. is hij, die een gemeenteveldwachter, die in zijn herberg is binnengedrongen, met geweld heeft belet te constateeren wie in de herberg aanwezig waren, wanneer het herberglokaal niet anders dan door zijn woning toegankelijk is en die veldwachter is opgetreden krachtens een algemeenen last tot het binnentreden van herberglokalen deel uitmakende van of niet anders te bereiken dan door eene woning, welken last hij ongeveer twee jaren te voren van den burgemeester heeft ontvangen.

's-Hertogenbosch 28 April 1892, W. 6210.
Noyon II, p. 225.

Art. 180.

Hooge Raad.

1. Het toebrengen van stooten aan een ambtenaar in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, terwijl de beklaagde dien ambtenaar de deur uitduwde, maar niet is gebleken, dat zulks geschied is

met het opzet om te mishandelen, is strafbaar volgens dit art. en niet volgens de artt. 300 en 304 Swb.

Arr. 21 Nov. 1887. W. 5505; v. d. H. 1887, p. 468.
Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. III, p. 356 vlg.

2. Uit den inhoud van dit art. volgt dat, niettegenstaande het woord „opzettelijk" daarin niet voorkomt, voor het in dit art. strafbaar gestelde misdrijf opzet vereischt wordt.

Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet vereischt, dat de rechtmatigheid der uitoefening van des ambtenaars bediening ook naar de meening van den beklaagde besta; deze is strafbaar, al mocht hij daaromtrent tengevolge van eene onjuiste rechtsbeschouwing in dwaling verkeeren.

Arr. 27 Febr. 1888, W. 5526; v. d. H. 1888, p. 66; P. v. J. 1888, n°. 40.
Noyon II, p. 232. Mr. F. A. R. A van Ittersum, T. v. S. III, p. 126.

3. Een ambtenaar, gehandeld hebbende op last van een superieur, kan niet gezegd worden werkzaam te zijn geweest in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, wanneer het bevel hem gegeven is uit kracht van bepalingen, waaraan het wettig bestaan of de verbindende kracht ontbreekt.

Arr. 18 Febr. 1889, W. 5679; v. d. H. 1889, p. 60.
Noyon II, p. 229, 230; Mr. H. de Ranitz, T. v. S. IV, p. 404.

4. Bij de beslissing, dat de beklaagde, teneinde de visitatie van zijn koe te beletten, den beambte van het paard, dat deze had vastgegrepen, heeft losgerukt en dat de tegen den beambte gepleegde feitelijkheden lichamelijk letsel ten gevolge hebben gehad, is niet art. 184 maar wel art. 180, j°. 181, n°. 1 Swb. van toepassing.

Arr. 18 Febr. 1889, W. 5680; v. d. H. 1889, p. 53.
Mr. D. L. Rutgers van Rozenburg, T. v. S. XI, p. 129.

5. Wanneer iemand, door een dienaar van de openbare macht gearresteerd om hem voor een commissaris van politie te brengen, zich met geweld heeft verzet tegen bedoelden ambtenaar en de aangehoudene later wordt vrijgesproken van het feit, dat tot zijne aanhouding heeft aanleiding gegeven, valt zoodanig verzet onder dit art., aangezien de ambtenaar bij de aanhouding in de rechtmatige uitoefening zijner bediening is werkzaam geweest.

Arr. 13 Mei 1889, W. 5719; v. d. H. 1889, p. 203.
Noyon II, p. 231.
Mr. H. de Ranitz, T. v. S. IV, p. 422; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 9.

6. Wanneer de dader den in het jachtveld surveilleerenden ambtenaar, terwijl deze werkzaam was tot opsporing van eene door hem op heeterdaad ontdekte jachtovertreding, met geweld bedreigde, met het doel om zich tegen het onderzoek van zijn geweer te verzetten, is art. 180, niet art. 179 toepasselijk.

Arr. 14 Oct. 1889. N. R. 153. p. 10.

7. Een politiedienaar, die alleen op bloot vermoeden dat in een bierhuis zonder vergunning sterke drank in het klein wordt verkocht, en zonder dat van ontdekking op heeterdaad van eene gepleegde overtreding sprake kan zijn, aldaar eene flesch, waarin hij vermoedde dat zich sterke drank bevond, van achter de toonbank wegnam om die als stuk van overtuiging in beslag te nemen, kan op dit oogenblik niet geacht worden te zijn geweest in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 25 Nov. 1889, W. 5808; v. d. H. 1889, p. 412.
Mr. A. H. Sassen, W. v. h. R. n°. 5815; Mr. H. de Ranitz, T. v. S. IV, p. 401; Mr. D. L. Rutgers van Rozenburg, T. v. S. XI, p. 129.
Noyon II, p. 229.

8. Uit de omstandigheid, dat de regeling bij art. 3 der wet van 16 Dec. 1886 (*Stbl.* no. 213) van de bevoegdheid tot het binnentreden van eene woning tegen den wil des bewoners, voor de toepassing van het provoostarrest, niet toepasselijk is op het binnentreden van een gebouw dat niet als woning is aan te merken, volgt, dat voor het binnentreden van zoodanige plaats geene formaliteiten zijn in acht te nemen en dat dit door handelingen van particulieren niet belet kan worden, zelfs niet door den eigenaar. Verzet van dien eigenaar tegen de arrestatie van den tot provoostarrest veroordeelde tegen de beambten tot die arrestatie bevoegd, terwijl ze zich reeds binnen dat gebouw, hoewel tegen zijn wil, bevonden, is mitsdien terecht beschouwd als tegen hen gepleegd in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Arr. 23 Dec. 1889, W. 5816; v. d. H. 1889, p. 462.

9. De brug- en sluiswachter, wien ingevolge de door B. en W. vastgestelde instructie o. a. is opgedragen zoowel de zorg dat het verkeer over en bij de brug geregeld kan plaats hebben, als de handhaving der orde op en in de nabijheid zijner brug of sluis, moet geacht worden in de rechtmatige uitoefening zijner bediening te zijn,

wanneer hij iemand die aldaar vechtende was en die de vechtpartij op zijne aanmaning niet wilde staken, aanvat om aan de door die vechtpartij veroorzaakte storing van het verkeer en van de openbare orde op die brug een einde te maken.

Arr. 14 April 1890, W. 5861; v. d. H. 1890, p. 43.
Mr. S. J. M. van Geuns, Themis, jaargang 1890, p. 366.

10. Voor de toepassing van dit art. is, indien de wettigheid der aanhouding zelve vaststaat, niet noodig, dat op wettige wijze beslist zij, dat de arresteerende ambtenaren de bedoeling hadden den aangehoudene voor den officier of een der hulpofficieren te brengen.

Arr. 27 Mei 1890, W. 5884; v. d. H. 1890, p. 92; P. v. J. 1890, n°. 69.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 104 vlg.
Noyon II, p. 230.

11. De burgemeester, die den dader van het bij art. 138 Swb. omschreven misdrijf tracht te verwijderen uit de woning waarin deze wederrechtelijk vertoeft, en dus handelt tot handhaving der wet en der openbare orde, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 13 Oct. 1890, W. 5940; P. v. J. 1890, n°. 99.

12. De commiezen bij 's Rijks belastingen zijn bevoegd om ter uitvoering der uitspraken, houdende veroordeeling wegens overtreding van 's Rijks belastingwetten, tot gevangenisstraf veroordeelde personen aan te houden.

Arr. 17 Nov. 1890, W. 5968; P. v. J. 1891, n°. 17.

13. Politie-ambtenaren, die iemand aangrijpen teneinde hem naar het bureau van politie te brengen, alleen ter zake dat hij zijn voornemen te kennen gaf om in eene woning, waartoe hem de toegang was ontzegd en waaruit hij reeds was verwijderd, terug te keeren en zich in de richting dier woning begaf, kunnen niet geacht worden hun ambtsplicht te vervullen en mitsdien, toen de aangegrepene zich tegen hen verzette, te zijn geweest in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Arr. 25 Jan. 1892, W. 6153; P. v. J. 1892, n°. 41; (in afwijking van concl. adv.-gen. Gregory).
Mr. D. L. Rutgers van Rozenburg, T. v. S. XI, p. 128.
Noyon II, p. 229.

14. Voor het in dit artikel strafbaar gestelde feit wordt opzet vereischt.

Arr. 27 Maart 1892, W. 6168; v. d. H. 1892, p 132.
Noyon II, p. 232.

15. Aan wederspannigheid maken zich schuldig zij, die zich met vereenigde krachten opzettelijk door daden van geweld hebben verzet tegen ambtenaren en leden der gewapende macht, werkzaam ter uitvoering van hun door het bevoegd gezag gegeven bevelen, strekkende ter ongestoorde verrichting van een openbaar gemeentewerk en ter bescherming der door de wet gewaarborgde vrijheid van arbeid.

Arr. 26 Juni 1893, W. 6366.

16. Arr. 23 Oct. 1893, W. 6414. Zie onder art. 138 H. R. 4.
Mr. D. L. Rutgers van Rozenburg, T. v. S. XI, p. 131.
Noyon II, p. 231.

17. Een in uniform gekleed politie-agent, die, zijn dienst als nachtwacht verrichtende, een beschonken man in politiebewaring overbrengt, moet geacht worden bij die gelegenheid in de rechtmatige uitoefening zijner bediening te zijn.

Arr. 30 Oct. 1893, W. 6420.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 108.
Noyon II, p. 230.

18. Of een rijksveldwachter, die een ander vergezelt om hem bij te staan tegen personen, met wie deze twist gehad heeft, al dan niet gezegd kan worden in de uitoefening zijner bediening te verkeeren, hangt van de verdere omstandigheden af.

Arr. 12 Maart 1894, W. 6475; v. d. H. 1894, p. 81.

19. Agenten van politie, die in overeenstemming met hunne instructiën ter voorkoming van stoornis der openbare orde of veiligheid een in kennelijken staat van dronkenschap verkeerend persoon van den openbaren weg verwijderen om hem naar zijne woning te geleiden, treden daardoor niet buiten de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Arr. 22 Oct. 1894, W. 6574; P. v. J. 1894, n°. 90.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 114.
Noyon II, p. 230.

20. Gewelddadig verzet tegen eene inbeslagneming door een met opsporing belast ambtenaar is niet strafbaar, wanneer die inbeslagneming geschiedde niet tengevolge van de ontdekking van eene overtreding op heeterdaad, maar op het vermoeden eener mogelijke overtreding.

Arr. 4 Maart 1895, W. 6634; P. v. J. 1895, n°. 32.
Mr. D. L. Rutgers van Rozenburg. T. v. S. XI, p. 129.
Noyon II, p. 229.

21. De rijksveldwachter, die een stap, opgesteld tot het vangen van wild — welk opstellen eene bij art. 15 voorlaatste lid der jachtwet verboden poging is om wild te bemachtigen — overeenkomstig art. 45 der jachtwet tracht in beslag te nemen, is daarbij werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 29 April 1895, P. v. J. 1895, n°. 48.

22. Waar in geval van ontdekking van een strafbaar feit op heeterdaad de aanhouding van den dader op zich zelve wordt gerechtvaardigd door art. 41 W. v. Strafvord., kan de rechtmatigheid dezer aanhouding niet worden betwist op grond van de uit geen enkele handeling daarbuiten gebleken bedoeling van den aanhoudenden ambtenaar, niet om den dader voor den officier of een der hulpofficieren van justitie te brengen, maar om hem in het belang der openbare orde in bewaring te stellen.

Arr. 24 Juni 1895, W. 6697; P. v. J. 1895, n°. 70.
Mr. D. L. Rutgers van Rozenburg, T. v. S. XI, p. 129; Mr. M. G. ten Cate. T. v. S. XII. p. 105
Noyon II. p. 230.

23. De vraag of een ambtenaar, tegen wien verzet werd gepleegd, werkzaam was in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, moet getoetst worden aan de wet en de algemeene voorschriften, krachtens de wet gegeven.

Die vereischte wettelijke grondslag is dan ook aanwezig, wanneer op grond van wettelijke bepalingen, in haar onderling verband beschouwd, moet worden aangenomen, dat de wet de bevoegdheid tot de ambtsverrichting, waartegen het verzet was gericht, erkent zonder haar *uitdrukkelijk* te verleenen.

Arr. 20 Jan. 1896. W. 6766.

24. Verzet in den zin van dit. art. is eerst dan aanwezig, wanneer met de bedoeling om de werking van het openbaar gezag krachteloos te maken wederstand geboden wordt tegen daden, door ambtenaren in de rechtmatige uitoefening hunner bediening voorgenomen of verricht, of wanneer gehandeld wordt in strijd met bevelen, in die rechtmatige uitoefening hunner bediening door ambtenaren gegeven.

Arr. 27 April 1896, W. 6806; P. v. J. 1896, n°. 43.
Arr. 27 April 1896, W. 6809; P. v. J. 1896, n°. 43.
Noyon II, p. 227.

25. Een rijksveldwachter die, met het oogmerk om zijne ambtsplichten waar te nemen, zich den toegang wil verschaffen tot een koffiehuis op een tijdstip, dat dit nog voor het publiek toegankelijk was, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 15 Juni 1896, W. 6831.

26. De agenten van politie, zich in eenige localiteit bevindende ter opsporing van overtredingen der drankwet ingevolge art. 25 dier wet, verkeeren daardoor alleen reeds in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Arr. 21 Febr. 1898, W. 7088; P. v. J. 1898, n°. 26.
Noyon II, p. 227.

27. Waar de wettigheid der aanhouding zelve bij ontdekking van een strafbaar feit op heeterdaad vaststaat, brengt geen wetsbepaling mede, dat tot de toepassing van art. 180 Swb. op het daartegen gerichte verzet zoude worden vereischt het geleverde bewijs. dat de beambten op het oogenblik der aanhouding voornemens waren den aangehoudene naar een min of meer nabijzijnden officier of hulpofficier van justitie te geleiden.

Arr. 12 Juni 1899, W. 7301; P. v. J. 1899, n°. 78.

28. De aanhouding van een onbekenden dader en de inbeslagneming van diens geweer, tot welk een en ander de beambte, tegen wien requirants verzet gepleegd werd, ingevolge de wet verplicht was, kunnen niet als onrechtmatig gestempeld worden op grond van eenige uitgesproken of geheime bedoeling, welke de beambte bij deze op zich zelve rechtmatige handelingen moge hebben gehad.

Arr. 9 Oct. 1899, W. 7340.

22. Het rukken en trekken aan een aangehouden persoon met het doel om hem te bevrijden uit de handen van den ambtenaar, die hem had aangehouden, is een daad van geweld, *rechtstreeks* gepleegd tegen dien ambtenaar en strafbaar als wederspannigheid, wanneer deze werkzaam was in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 13 Nov. 1899, W. 7365; (in afwijking van de conclusie van adv.-gen. Noyon).

Gerechtshoven.

1. Hij die zich verzet tegen het door een rijksveldwachter ingestelde onderzoek of het vischtuig volgens de wet verboden is, maakt inbreuk op de rechtmatige uitoefening der bediening van dien beambte.

Arr. Amsterdam, 15 Nov. 1887, W. 5510.

2. De beklaagde, vervolgd wegens verzet tegen een bedienend beambte, moet worden ontslagen van rechtsvervolging, indien de dagvaarding enkel en alleen opgeeft, dat de beklaagde weigerde zijn weg te vervolgen en wanneer niet gebleken is dat deze weigering onrechtmatig was of dat de beambte dit terecht eischte.

Arr. Amsterdam 25 Juni 1889, W. 5765.

3. De beambte van rijks- of gemeentepolitie, die in geval van ontdekking op heeterdaad van een strafbaar feit, den verdachte aanhoudt, ten einde hem gedurende den nacht opgesloten te houden, handelt in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. Leeuwarden 10 Oct. 1889, W. 5786; (in anderen zin Rb. Winschoten 4 Sept. 1889, W. 5786).

Zie een ingezonden stuk in W. v. h. R. n°. 5795 over de rechtmatigheid der uitoefening der bediening van den ambtenaar, en in W. n°. 5800.

Mr. S. J. M. van Geuns in Themis, Deel LI, jaargang 1890. Het in bewaring stellen van beschonkenen door Rijksveldwachters; W. v. h. R. n°. 5902.

Mr. H. de Ranitz, T. v. S. IV, p. 406; Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 108.

4. De veldwachter, die op last van den burgemeester als hulpofficier van justitie dengene, die verdacht wordt een op heeterdaad ontdekt strafbaar feit te hebben gepleegd, aanhoudt, zonder hem de reden dier aanhouding op te geven, handelt in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, wanneer niet is gebleken en ook door den

aangehoudene niet is beweerd, dat voor de verdenking tegen hem elke grond ontbrak.

Arr. Amsterdam 29 Oct. 1889, W. 5802.

5. Niet schuldig aan wederspannigheid is hij, die zich tegen de hem arresteerende maréchaussées met geweld verzet, wanneer die arrestatie geschiedde wegens dronkenschap van dien persoon en met het doel om hem tot handhaving van orde en rust in veiligheid te brengen.

Arr. 's-Hertogenbosch 29 Oct. 1890, W. 5947.
Rb. Roermond 2 Sept. 1890, W. 5947.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 103.

6. Een wachtmeester der maréchaussée, die iemand wegens het zich in kennelijken staat van dronkenschap op den openbaren weg bevinden aanhoudt, zonder de bedoeling om hem voor den officier van justitie of hulpofficier te geleiden, noch om zijne identiteit te onderzoeken of hem na de ontnuchtering zelf te hooren en proces-verbaal tegen hem op te maken, maar enkel en alleen om hem van den openbaren weg te verwijderen en onschadelijk te maken, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 's-Hertogenbosch 26 Nov. 1890, W. 5952; (vernietigende vonnis Rb. Maastricht 16 Sept. 1890, W. 5921).
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 104.

7. Agenten die iemand ter voorkoming van verdere rustverstoring in arrest nemen, handelen in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Arr. Amsterdam 2 Febr. 1892, P. v. J. 1892, n°. 33.

8. Agenten van politie zijn in de rechtmatige uitoefening hunner bediening, wanneer zij iemand aanhouden, die in beschonken toestand verkeert en de rust op de openbare straat dreigt te verstoren.

Arr. Amsterdam 23 Febr. 1892, P. v. J. 1892, n°. 39.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 102.

9. Een dienaar van de openbare macht, die een persoon op heeterdaad betrapt bij het plegen van een strafbaar feit, is krachtens zijn ambt tot aanhouding verplicht en is dus op het oogenblik der aanhouding in de rechtmatige uitoefening zijner bediening onafhan-

kelijk van de vraag, of het de bedoeling is van den beambte om zijn arrestant voor den officier van justitie of een der hulpofficieren te leiden.

Arr. 's-Hertogenbosch 24 Mei 1893. P. v. J. 1893, n°. 56.

10. De veldwachter, die uit den aard zijner bediening verplicht is -- inzonderheid op den openbaren weg — een gestadig politie-toezicht te houden, is in de rechtmatige uitoefening van zijne bediening, ook dan wanneer hij uit de kerk komt, op weg naar huis en niet in uniform gekleed is.

Arr. 's-Gravenhage 4 Jan. 1894, W. 6543.

11. Voor het bestaan van het misdrijf van dit art. is niet noodig, dat aan het optreden van de ambtenaren — in casu de politie — eene sommatie is voorafgegaan.

Arr. Amsterdam 29 Mei 1894, P. v. J. 1894, n°. 50.

12. Het in het openbaar mondeling opruien tot gewelddadig verzet van iemand, die wegens dronkenschap wordt aangehouden, ten einde den aangehoudene ter ontnuchtering over te brengen, is een strafbaar feit, daar het verzet waartoe de opruiing strekte, betrof de aanhouding en het vastgrijpen, waartoe de beambten niet alleen bevoegd maar verplicht waren.

Arr. Leeuwarden 31 Mei 1894, W. 6540; vernietigende vonnis Rb. Winschoten 13 April 1894.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 102.

13. Een militair, die handelt in naleving van hem door zijn meerderen gegeven orders en een ander militair die hem daarbij hulp verleent, moeten beschouwd worden als ambtenaren, werkzaam in de rechtmatige uitoefening hunner bediening in den zin van dit art.

Arr. Amsterdam 25 Sept. 1894, W. 6559; (vernietigende vonnis Rb. Amsterdam 21 Juni 1894, W. 6525).
Mr. C. Reeling Knap in W. v. h. R. n°. 6562.

14. Een ambtenaar, die gegronde reden heeft om aan te nemen, dat iemand een strafbaar feit pleegt, is bevoegd dezen aan te houden; hierin wordt geen verandering gebracht als later blijkt, dat de aangehoudene het feit niet heeft gepleegd.

Arr. Amsterdam 4 Dec. 1894, P. v. J. 1894 n°. 100.
Noyon II, p. 231.
Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 9.

15. Wanneer een rijksveldwachter iemand aangrijpt, die op een voor het publiek toegankelijke plaats rumoer maakt, waardoor de nachtrust kan worden verstoord, ten einde dien persoon ter voorkoming van verdere rustverstoring te verwijderen naar een openbaren weg in de richting van diens woning, dan is die handeling een geoorloofde politiemaatregel.

Arr. Leeuwarden 31 Jan. 1895, W. 6609.
Mr M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 114.

16. Een rijksveldwachter, iemand aanhoudende, die in staat van dronkenschap een feit pleegde, strafbaar bij art. 426 Swb., handelt ter uitvoering van art. 41 W. v. Strafvord. in de rechtmatige uitoefening van zijne bediening, al geschiedde het om den aangehoudene naar diens woning te brengen.

Arr. Leeuwarden 10 Oct. 1895, W. 6722.

17. De bode van den schuttersraad, die zich kwijt van de opdracht, hem door den auditeur gegeven om den beklaagde te arresteeren, is een ambtenaar, werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. Amsterdam 29 Oct. 1895, W. 6749.

18. Het op straat surveilleeren en het aanhouden van iemand, die een ander mishandelt, ter overbrenging naar een politiebureau, behoort tot de rechtmatige uitoefening van de bediening van een politieagent.

Arr. Amsterdam 8 April 1896, P. v. J. 1897, n°. 45.

19. De rijksveldwachter, die — belast met de bewaking in de cellen van het gerechtsgebouw van preventief gearresteerden — een in een cel aanwezig bankje, waarop beklaagde ging staan, ten einde zoodoende tot zijne medegevangenen te kunnen roepen, wegneemt, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. Amsterdam 3 Juni 1896, P. v. J. 1896, n°. 71; (vernietigende vonnis Rb. Amsterdam 21 April 1896, P. v. J. 1896, n°. 71).

20. Hij die, op heeterdaad betrapt wegens overtreding der wapenwet, gewelddadig zich verzet tegen de inbeslagneming van het wapen, waarmede de overtreding gepleegd wordt, maakt zich schuldig aan wederspannigheid.

Arr. Arnhem 10 Nov. 1896, W. 6893; (vernietigende vonnis Rb. Tiel 24 Sept. 1896, W. 6893).

21. De omstandigheid, dat de maréchaussées, toen zij den beklaagde aanhielden, waren in de rechtmatige uitoefening hunner bediening, behoeft niet met zooveel woorden in de dagvaarding te worden vermeld, maar het is voldoende wanneer uit de omschrijving van het feit volgt, dat zij gesteld wordt.

Arr. Arnhem 13 Jan. 1898, P. v. J. 1898, n°. 20.

22. Nu de verbalisant beklaagde in gesloten jachttijd met een geweer jagende en op hazen schietende op het jachtveld aantrof, was hij ingevolge art. 45 der jachtwet verplicht het jachttuig in beslag te nemen en mitsdien was hij bij de inbeslagneming van het geweer in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. Arnhem 8 Febr. 1898, P. v. J. 1898, n°. 18.

23. Door het vastgrijpen van den stok van beklaagde, waardoor deze verhinderd werd verdere wanordelijkheden te plegen, waren de veldwachters in de rechtmatige uitoefening hunner bediening; hiertoe was het geen vereischte dat in de dagvaarding werd vermeld met welk doel die ambtenaren dien stok vastgrepen, daar niet de bedoeling dier ambtenaren hunne bevoegdheid regelt.

Arr. Den Haag 12 Jan. 1899, W. 7241; P. v. J. 1899. n°. 18; (vernietigende vonnis Rb. Rotterdam 8 Nov. 1898, W. 7241).

Rechtbanken.

1. Het feit, dat iemand een rijksveldwachter gewelddadig aangegrepen en buiten huis geduwd heeft, toen deze beambte wegens diefstal, waaromtrent vermoeden tegen den beklaagde was gerezen, ten zijnen huize onderzoek kwam doen, doch zonder eenige aanleiding, kan niet aangemerkt worden als wederspannigheid, omdat het te laste gelegde niet bepaaldelijk medebrengt, dat de beambte toen werkzaam was in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Winschoten 24 Sept. 1886, W. 5330.

2. Hij die, nadat hij geweigerd heeft eene woning waarin hij wederrechtelijk vertoefde, te verlaten, zich verzet tegen den rijksveldwachter die hem aanvatte ten einde hem naar buiten te brengen, door opzettelijk op den grond te gaan liggen en zooveel mogelijk tegenweer te doen, pleegt het misdrijf van wederspannigheid.

Groningen 19 April 1888, W. 5738.

3. Militairen, zij het ook onder militair commando, van hunne exercitie naar de kazerne terugkeerende, zijn geen ambtenaren, werkzaam in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Arnhem 1 Mei 1888, W. 5568.

4. Hij, die een schot lost op een beambte, terwijl deze hem achtervolgde en op het punt was hem vast te grijpen, pleegt het misdrijf van wederspannigheid, ook al had de beambte hem nog niet vastgegrepen, terwijl deze het geweld ondervond.

's-Hertogenbosch 27 Dec. 1888. W. 5690.

5. Niet strafbaar is hij, die op de openbare straat aangehouden door den burgemeester, wegens het maken van nachtrumoer, zich gewelddadig verzet tegen zijne arrestatie door zich aan een rasterwerk vast te klemmen zoodat de burgemeester hem niet verder mede kon krijgen, indien het nachtrumoer had opgehouden voordat hij door den burgemeester werd vastgegrepen, de arrestatie niet gebleken is noodig te zijn om eene herhaling van dat rumoer te beletten en de burgemeester hem reeds voor de arrestatie had herkend.

Utrecht 18 Maart 1889, W. 5921.

6. Hij die, na aangemaand te zijn door een rijksveldwachter om een herberg na het sluitingsuur te verlaten, zulks weigert en dientengevolge door dien rijksveldwachter bij den arm gegrepen is om verwijderd te worden, om dien beambte de verwijdering te verhinderen hem bij den schouder heeft gegrepen, hem een zijner schouderpassanten heeft afgerukt en daardoor zijn jas beschadigd, maakt zich schuldig aan 1°. wederspannigheid 2°. opzettelijke en wederrechtelijke beschadiging van eenig aan een ander toebehoorend goed.

Heerenveen 9 Mei 1889, W. 5738.

7. Een onder-inspecteur van politie, tevens onbezoldigd rijksveldwachter, die de overtreding van art. 16, 1° der drankwet op heeterdaad meent te ontdekken, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, wanneer hij de flesch, waarin hij vermoedt, dat zich sterke drank bevindt, wegneemt om als stuk van overtuiging in beslag te nemen.

Rotterdam 23 Mei 1889, W. 5744.

8. Manschappen van eene militaire patrouille, die des nachts bij ontdekking op heeterdaad van een misdrijf, den dader aanhouden en opbrengen, moeten ingevolge art. 223 van het reglement voor den garnizoensdienst, vastgesteld bij Souv. Besl. van 11 Jan. 1815, geacht worden te zijn geweest in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Maastricht 25 Nov. 1889, W. 5802.

9. Niet strafbaar is hij, die bij zijn aanhouding door een wachtmeester der maréchaussée wegens het zich in kenlijken staat van dronkenschap op den openbaren weg bevinden, zich met geweld tegen dien beambte verzet, als die aanhouding niet geschiedt om hem voor den officier van justitie te geleiden, noch om de identiteit van den beklaagde te onderzoeken of hem na de ontnuchtering zelf te hooren en dan proces-verbaal tegen hem op te maken, maar enkel en alleen om hem van den openbaren weg te verwijderen en onschadelijk te maken.

Maastricht 16 Sept. 1890, W. 5921.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 103 vlg.
Zie boven H. 6.

10. Niet in de rechtmatige uitoefening hunner bediening zijn ambtenaren van politie, wanneer zij een in twee stukken vervoerd wordend geweer bij dengene, die zich daarmede op den openbaren weg bevindt, zonder diens toestemming onder de jas trachten vandaan te halen.

Utrecht 28 Dec. 1891, W. 6140.

11. De dienaar van de openbare macht, die bij betrapping op heeterdaad den verdachte aanhoudt, verkeert bij die aanhouding in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, al blijkt niet, dat hij den verdachte daarna heeft gebracht voor den bevoegden hulpofficier van justitie ter verdere voldoening aan art. 41 W. v. Strafv.

Groningen 22 Sept. 1892, W. 6301.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 103.

12. De poging om een gearresteerde ter zake van een misdrijf met geweld aan de ambtenaren-arrestanten te onttrekken is strafbaar als wederspannigheid, ook dan wanneer die poging geschiedde niet

om de aanhouding te beletten, maar wegens de meening, dat de verdachte wel vrijwillig met de ambtenaren zoude medegaan.

Groningen 13 Oct. 1892, W. 6302.

13. De rijksveldwachter, handelende overeenkomstig den hem bij zijne instructie, uitgevaardigd ter voldoening aan art. 7 van het K. B. van 11 Nov. 1856 Stbl. n°. 114 opgedragen last, *ter voorkoming van misdrijf*, is werkzaam in de rechtmatige uitoefening van zijne bediening.

Rotterdam 4 Maart 1893, W. 6344.

14. Een rijksveldwachter, een kennelijk beschonken persoon van den openbaren weg verwijderende, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Rotterdam 11 Juli 1893, W. 6423.

15. Het werpen met steenen naar politie om zich te vrijwaren voor de sabelhouwen van politieagenten, die, bij hunne maatregelen tot handhaving der orde, de grenzen van het noodzakelijke hebben overschreden, is geen verzet in den zin van dit art.

Amsterdam 13 Febr. 1894, W. 6467.

16. Waar de politiebeambten bij het optreden tegenover een volksmenigte de grenzen van het noodzakelijke overschreden, levert het werpen met steenen naar die beambten, om zich voor hunne sabelhouwen te vrijwaren, niet op een verzet, zooals dat in art. 180 Swb. als element van wederspannigheid wordt gevorderd.

Amsterdam 27 Febr. 1894. P. v. J. 1894, n°. 50.
(In anderen zin Hof Amsterdam 29 Mei 1894.)

17. Maréchaussées, iemand die zich op den openbaren weg in kenlijken staat van dronkenschap bevindt, aanhoudende, ten einde hem ter ontnuchtering over te brengen naar een arrestantenlokaal, verkeeren daarbij niet in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Winschoten 13 April 1894, W. 6484.
(Vernietigd bij arr. Hof Leeuwarden 31 Mei 1894: zie boven H. 12.)

18. De politiebeambten, die iemand ten einde een feit, op heeterdaad ontdekt, tot klaarheid te brengen voor een hulp-officier van justitie geleiden, zijn in de rechtmatige uitoefening hunner bediening,.

ook al is dit feit alleen op klachte vervolgbaar en de klacht in den wettigen vorm niet ingediend.

Amsterdam 19 April 1894, W. 6531.

19. Een dienaar der openbare macht, die bij ontdekking van een strafbaar feit op heeterdaad, den verdachte aanhoudt om hem voor den officier van justitie of een der hulpofficieren te brengen, verkeert in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, onverschillig of het feit al dan niet alleen op klachte vervolgbaar is en of deswege al dan niet eene klachte wordt ingediend.

Amsterdam 26 April 1894, P. v. J. 1894, n°. 88.
(Zie vorig nummer.)

20. De ambtenaar, die iemand voor den burgemeester wil leiden, omdat hij weigert zijn naam op te geven, is niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Tiel 17 Mei 1894, W. 6522.
Zie onder art. 267 Rb. 14.

21. Buiten het geval van betrapping op heeterdaad ter zake van eenig strafbaar feit is een politiebeambte, die iemand aanhoudt om hem in verzekerde bewaring te brengen alleen omdat deze op den openbaren weg de orde verstoort en eens anders veiligheid bedreigt, in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Assen 18 Sept. 1894, W. 6571.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 102.

22. De ambtenaar, die een persoon die rumoer maakt, waardoor de nachtrust kan worden verstoord, aangrijpt niet ten einde te voldoen aan het bij art. 41 W. v. Strafv. bepaalde, is niet werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Groningen 8 Nov. 1894, P. v. J. 1895, n°. 42.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 103 vlg.

23. Het slaan en stooten van een politie-ambtenaar met het oogmerk om zich los te rukken, valt onder noodweer of onder geoorloofde overschrijding van de grenzen van noodzakelijke zelfverdediging, wanneer blijkt, dat beklaagde niet wist, dat degene, die hem aanhield, was een ambtenaar van politie, en deze in het donker van uit een hinderlaag op hem toesprong.

Zwolle 29 Nov. 1894, P. v. J. 1895, n°. 12.

24. Noch bij art. 71 der schutterijwet, noch elders worden de boden van den schuttersraad als zoodanig belast met de executie van vonnissen van den schuttersraad. De bode van den schuttersraad, dergelijk vonnis ten uitvoer leggend, is niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Amsterdam 11 Juni 1895, W. 6669.
Zie echter hierboven H. 17.

25. De politiebeambte, tegen wien de beklaagde zich heeft verzet, was niet meer in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, toen hij tegen beklaagdes wil zich op diens terrein bevindende, dit niet onmiddellijk op diens aanmaning verliet.

Groningen 12 Dec. 1895, W. 6834.

26. Ontslag van rechtsvervolging op grond dat de telastelegging niet vermeldt eenige rechtmatige uitoefening van bediening door de bedoelde beambten.

Amsterdam 13 Jan. 1897, P. v. J. 1897, n°. 75.

27. Een veldwachter is niet bevoegd personen, die hij in kennelijken staat van dronkenschap op den openbaren weg aantreft, en van wie niet blijkt, dat zij de openbare orde verstoren of de veiligheid van personen of goederen bedreigen, vandaar te verwijderen, zonder hen tevens voor den officier van justitie of een der hulp-officieren te brengen.

Roermond 9 Maart 1897, W. 6999; P. v. J. 1897, n°. 31.
Mr. M. G. ten Cate, T. v. S. XII, p. 114.

28. Niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening is de beambte, die alleen op het vermoeden dat iemand de openbare orde zal schenden, optreedt en dien persoon naar een politiebureau overbrengt.

Amsterdam 8 Juni 1897, P. v. J. 1897, n°. 79.
(Vernietigd bij arr. Hof Amsterdam 20 Juli 1897, P. v. J. 1897, n°. 79.)

29. Eene dagvaarding inhoudende eene beschuldiging wegens wederspannigheid, moet bevatten eene omschrijving, waarom het optreden van den betreffenden ambtenaar rechtmatig was.

Zutfen 15 Dec. 1897, P. v. J. 1898, n°. 18.

30. Het enkele feit van het vastgrijpen van den in casu bedoelden stok door de veldwachters kan niet beschouwd worden te zijn eene

rechtmatige uitoefening hunner bediening, wanneer in de dagvaarding met geen enkel woord is gesteld, tot welk einde zij den stok vastgrepen.

Rotterdam 8 Nov. 1898, P. v. J. 1898, n°. 96.
Zie echter hierboven H. 23.

Art. 181.

Hooge Raad.

1. Arr. 21 Nov. 1887.
Zie art. 180 H. R. 1.

2. Bij de toepasselijk-verklaring van artt. 180 en 181 1° moet de qualificatie niet luiden wederspannigheid en mishandeling van een ambtenaar gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening, maar wederspannigheid die eenig lichamelijk letsel tengevolge heeft gehad.

Arr. 18 Febr. 1889, W. 5680; v. d. H. 1889, p. 53.
Zie art. 180 H. R. 3.

3. Wanneer feitelijk is uitgemaakt, dat het gewelddadig verzet van den beklaagde tegen ambtenaren van politie is voorafgegaan door een slag aan één van hen toegebracht, is dit laatste terecht als een zelfstandig strafbaar feit, en niet als een bestanddeel van verzet beschouwd.

Arr. 27 Mei 1890, W. 5884; v. d. H. 1890, p. 92.
Noyon II, p. 236.

4. Hij die zich met geweld verzet tegen een ambtenaar, werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, en daarbij aan dien ambtenaar gewelddadig pijnlijke stompen tegen de borst toebrengt, is strafbaar volgens dit artikel.

Arr. 30 Oct. 1893, W. 6420.
Zie echter Noyon II, p. 238.

5. Voor de toepasselijkheid der in art. 181, n°s. 1, 2 en 3 bedoelde verzwarende omstandigheden van den dwang en de wederspannigheid is het geen vereischte, dat des daders opzet gericht was op het in die nummers omschreven gevolg van het door hem gepleegde misdrijf of de daarmede gepaard gaande feitelijkheden.

Arr. 30 Maart 1896 W. 6790.

Rechtbanken.

1. Voor het aanwezig zijn van lichamelijk letsel wordt vereischt eenige objectief waarneembare beleediging van het lichaam of verandering van den gezondheidstoestand.

Middelburg 4 Maart 1890, W. 5851.
(In anderen zin Rb. Middelburg 22 April 1890, W. 5883.)

2. Bij het bewezen zijn van de ten laste gelegde wederspannigheid die tengevolge had lichamelijk letsel van een der ambtenaren tegen wie het verzet was gericht, vervalt het onderzoek der subsidiaire aanklacht van mishandeling.

Groningen 28 Nov. 1895, W. 6827.

Art. 182.

Hooge Raad.

1. Schuldig volgens dit art. zijn zij, die zich met vereende krachten opzettelijk door daden van geweld hebben verzet tegen ambtenaren en leden der gewapende macht, werkzaam ter uitvoering van hun door het bevoegd gezag gegeven bevelen, strekkende tot ongestoorde verrichting van een openbaar gemeentewerk en ter bescherming der ook door art. 284 Swb. gewaarborgde vrijheid van den arbeid.

Arr. 26 Juni 1893, W. 6366.

Gerechtshoven

1. Wanneer in een dagvaarding ter zake van wederspannigheid niet is ten laste gelegd, dat de daarbij gepleegde feitelijkheden eenig lichamelijk letsel tengevolge hebben, kan de daad van den beklaagde niet worden gequalificeerd als wederspannigheid, waarbij de gepleegde feitelijkheden eenig lichamelijk letsel tengevolge hebben.

Arr. Amsterdam 11 Juni 1890, W. 5948.

Rechtbanken.

1. Wederspannigheid door twee personen met vereenigde krachten gepleegd, is aanwezig, wanneer bewezen is, dat een persoon, toen hij door een politieagent op straat werd gearresteerd wegens openbare dronkenschap om naar een politiebureau te worden overgebracht, zich aan de handen van dien agent trachtte te onttrekken door rukken,

trekken en slaan, en dat een ander persoon dien agent, tijdens hij de arrestatie verrichtte, een hevigen slag in het aangezicht heeft toegebracht.

Amsterdam 3 Juli 1890, W. 5920.

2. De verzwarende omstandigheden in art. 182 nos. 1, 2 en 3 Swb. omschreven, komen zoowel blijkens de terminologie van dat art. als blijkens de geschiedenis, alleen ten laste van dengene van wien bepaaldelijk blijkt, dat de door hem gepleegde feitelijkheden dat gevolg hadden.

's-Hertogenbosch 23 Febr. 1897, P. v. J. 1897. n°. 33.

Art. 183.

Gerechtshoven.

1. Een beëedigd spoorwegbeambte, bevorderd wordende tot eene andere betrekking bij dezelfde spoorwegmaatschappij, behoeft niet opnieuw den eed af te leggen om beschouwd te worden te behooren tot de in dit art. bedoelde personen.

Arr. Amsterdam 13 Jan. 1893, W. 6338.

2. De aan de beambten der spoorwegmaatschappijen toegekende bevoegdheid tot het opsporen van strafbare feiten en het opmaken van processen-verbaal, is uitdrukkelijk beperkt tot de overtredingen der wet op de spoorwegen van 9 April 1875 (*Stbl.* n°. 67) en der in art. 72 dier wet met name aangewezen algemeene maatregelen van bestuur.

Die bevoegdheid is niet uitgebreid door art. 183 Swb., daar dit art. een bepaling van materieel recht behelst en met het formeel recht niet in verband staat.

Arr. Leeuwarden 9 Febr. 1893, P. v. J. 1893, n°. 34.

Rechtbanken.

1. Een beëedigd spoorwegconducteur is, volgens het limitatief op te vatten art. 183 Swb., slechts ten aanzien van de artt. 179—182 en dus niet van art. 267 gelijk te stellen met een ambtenaar.

Arnhem 26 Juli 1893, W. 6454.

Art. 184.

Hooge Raad.

1. Onder de uitdrukking „*wettelijk voorschrift*" kunnen niet worden verstaan in het algemeen alle voorschriften in provinciale, plaatselijke of waterschapsverordeningen, maar alleen die, welke in rijkswetten, hetzij onmiddellijk, hetzij in verband met eenige andere verordening zijn gegeven.

Onder deze laatste kunnen worden gebracht de voorschriften, die in een bij eene bijzondere wetsbepaling voorgeschreven reglement van een provinciaal, plaatselijk of waterschapsbestuur worden gegeven, ten einde met deze wetsbepaling, die daardoor wordt aangevuld en in werking treedt, een geheel uit te maken, zoodat deze voorschriften, zij het niet onmiddellijk, maar door middel van het reglement, als uitvloeisels der wet optreden.

Wettelijk is in algemeenen zin wat uit de wet in ruimeren zin voortvloeit; *wettig* hetgeen in overeenstemming is met de rijkswet of een ander wettelijk voorschrift.

Arr. 27 Juni 1887, W. 5447; v. d. H. G. Z. 36, p. 365.

Zie echter conclusie adv.-gen.

Mr. J. T. Buys, T. v. S. II, p. 250 vlg.; Gemeentestem 10 Oct. 1897, n°. 1880; Mr. A. A. v. d. Feltz, T. v. S. IV, p. 132.

2. De bewoner van een huis is niet verplicht te voldoen aan de vordering van een met de executie van een strafvonnis belasten ambtenaar om dezen toegang te verschaffen tot zijne woning, ten einde aldaar een veroordeelde in hechtenis te nemen tot het doen ondergaan eener opgelegde straf.

Hij overtreedt dit art. dus niet door den gevorderden toegang te weigeren.

Arr. 3 Oct. 1887, W. 5478; v. d. H. 1887, p. 321.

3. Het niet voldoen aan een bevel krachtens een gemeenteverordening, waarbij aan eigenaars of geleiders van wagenwoningen de verplichting wordt opgelegd op de eerste aanmaning der politie persoonlijk, zij het dan ook met hunne wagenwoningen, de gemeente te verlaten, is niet strafbaar.

Arr. 3 Juni 1889, W. 5728.

4. Terwijl art. 180 Swb, *alle* ambtenaren beschermt, beperkt de bescherming die art. 184 verleent, zich tot die ambtenaren, die met de uitoefening van eenig toezicht zijn belast, of die belast zijn met, of bevoegd verklaard zijn tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten. Hieruit volgt, dat waar in art. 184 sprake is van het beletten, belemmeren of verijdelen van eenige handeling door zoodanigen ambtenaar ondernomen, die handeling in verband moet staan met dat toezicht, die opsporing of dat onderzoek.

Arr. 11 Maart 1895, W. 6637; v. d. H. 1895, p. 76.
Noyon II, p. 242.

5. De in het eerste lid van dit art. voorkomende woorden „vordering krachtens wettelijk voorschrift gedaan" geven te kennen eene vordering, tot het doen waarvan een daartoe strekkend voorschrift den met de uitoefening van toezicht belasten ambtenaar uitdrukkelijk bevoegd verklaart, of wel die hij doet op grond van eene bij dergelijk voorschrift aan de personen die het aangaat, jegens hem in zijne hoedanigheid opgelegde stellige verplichting.

Als zoodanige vordering is niet te beschouwen de vordering door een burgemeester tevens secretaris der gemeente, aan een wethouder gedaan tot het medeonderteekenen van een besluit van den Raad dier gemeente overeenkomstig art. 102 der gemeentewet.

Arr. 28 Oct. 1895, W. 6730; P. v. J. 1895, n°. 94.
Noyon II, p. 241, 242.

6. In dit art. ziet de uitdrukking „ondernomen handeling" op elke handeling, welke een der aldaar bedoelde ambtenaren op welke wijze dan ook, verricht of doet verrichten.

Die uitdrukking doelt geenszins enkel, hetzij op een zuiver persoonlijke verrichting met uitsluiting der tusschenkomst van een ander, als werktuig in de hand van hem die de handeling onderneemt, hetzij op eene verrichting, althans in tegenwoordigheid van hem die haar gelastte, geschied.

Dit art. heeft alleen die handelingen strafbaar willen stellen, welke gericht zijn tegen de uitoefening van het toezicht of de verrichting der verdere werkzaamheden in dit art. genoemd.

Arr. 28 Oct. 1895, W. 6734; P. v. J. 1895, n°. 102.
Noyon II, p. 242, 245.

7. Arr. 6 Dec. 1897, W. 7054.
Mr. D. Simons, T. v. S. XI, p. 341.

8. Waar beambten ingevolge art. 25 der Drankwet werkzaam zijn ter opsporing van overtreding dezer wet in eene localiteit, waarvoor geen vergunning tot verkoop van sterken drank in het klein is verleend, overschrijden zij den kring hunner bevoegdheid niet wanneer zij glaasjes, later gebleken met sterken drank te zijn gevuld, van onder de toonbank wegnemen, ten einde zich van den inhoud te overtuigen.

Arr. 12 Juni 1899, W. 7302.

9. De uitdrukking „wettelijk voorschrift" in art. 184 Swb. en waar zij elders in het Swb. voorkomt, omvat niet *bij uitsluiting* voorschriften der rijkswet en van ter verplichte aanvulling der rijkswet uitgevaardigde verordeningen.

Onder deze uitdrukking zijn mede begrepen *alle* voorschriften, ook buiten die der rijkswet, bevoegdelijk uitgegaan van eenige macht, aan welke bij de grondwet of de wet wetgevend vermogen is toegekend, bepaaldelijk de voorschriften van verordeningen, door den gemeenteraad krachtens art. 135 der gemeentewet vastgesteld.

Arr. 26 Juni 1899, W. 7307; P. v. J. 1899, n°. 58.

Gerechtshoven

1. Onder de uitdrukking „wettelijk voorschrift" in dit art. moet worden begrepen elk voorschrift middellijk of onmiddellijk uit de wet voortvloeiende, dus ook het voorschrift eener wettelijke gemeenteverordening.

Arr. Amsterdam 15 Maart 1887, W. 5462.
Mr. J. T. Buys, T. v. S. II, p. 252.

2. Hij die opzettelijk een ander waarschuwt, dat een veldwachter op de loer staat, wachtende om te onderzoeken, of die ander zich aan overtreding der wet op de jacht en visscherij heeft schuldig gemaakt, tengevolge van welke waarschuwing het onderzoek niet heeft kunnen plaats hebben, pleegt het misdrijf, omschreven in dit artikel.

Arr. Arnhem 29 Dec. 1887, W. 5534.

3. Het met het oogmerk om te waarschuwen luidkeels roepen van „ho! ho! ho!" tegen personen, tot welke de veldwachter zich begaf op gegrond vermoeden, dat zij stroopten, met het gevolg, dat die personen de vlucht namen en de veldwachter geen verbaal kon opmaken, valt onder dit art.

Arr. 's-Hertogenbosch 5 Juni 1889, W. 5723.

4. Volgens dit art. is het opzettelijk niet voldoen aan een bevel, gedaan door een ambtenaar, met de uitoefening van eenig toezicht belast, strafbaar, wanneer dit bevel „*krachtens wettelijk voorschrift*", doch niet wanneer het „*binnen de grenzen zijner bevoegdheid*" is gegeven.

Arr. Amsterdam 12 Juni 1889, W. 5756.
Cf. Rb. Amsterdam 1 Febr. 1889, W. 5731; zie hieronder Rb. 10.
Mr. A. A. v. d. Feltz, T. v. S. IV, p. 132.

5. Art. 49 der jachtwet geeft aan de bij art. 36 dier wet genoemde beambten niet de bevoegdheid om aan een door hen bekeurden persoon die hun onbekend is, te bevelen te blijven staan ten einde hem te kunnen aanhouden.

Weigering om aan een zoodanig bevel te voldoen valt dus niet onder art. 184 Swb.

Arr. Amsterdam 30 Oct. 1889, W. 5804; (bevestigende vonnis Rb. Amsterdam 20 Sept. 1889).

6. Onder dit art. valt het opzettelijk niet voldoen aan de krachtens art. 66 der verordening regelende de invoering eener plaatselijke belasting op het gemaal te Veere, goedgekeurd bij K. B. van 23 Nov. 1889 n°. 21, gedane vordering der van hunne aanstelling voorziene ambtenaren bij de plaatselijke belastingen te Veere om een kruiwagen, waarmede belast meel, brood en ander gebak zou kunnen worden of bereids is ingevoerd, te laten onderzoeken en verifieeren.

Arr. 's-Gravenhage 9 Oct. 1890, W. 5944.

7. Onder „wettelijk voorschrift" moet worden verstaan elke bepaling die middellijk of onmiddellijk uit de wet voortvloeit, elk algemeen voorschrift door of krachtens de wet gegeven.

Arr. 's-Gravenhage 27 April 1893, W. 6461.

8. De wethouder, die weigert het raadsbesluit te teekenen op vordering van den burgemeester is strafbaar volgens dit art.

Arr. 's-Hertogenbosch 30 Mei 1895, W. 6693.
(Vernietigd bij arr. H. R. 28 Oct. 1895; zie boven H. R. n°. 5.)
Noyon II, p. 241.

9. De burgemeester, die ter uitvoering der wet van 20 Juli 1870 Stbl. n°. 131 tot regeling van het veeartsenijkundig staatstoezicht en de veeartsenijkundige politie, en de krachtens die wet uitgevaardigde besluiten tot de inbeslagneming van van mond- en klauwzeer verdachte runderen willende overgaan, daartoe met een koekar toegang vordert tot een niet aan den eigenaar van dat vee toebehoorend perceel, daar het vee niet langs een anderen weg is te vervoeren, handelt ter uitvoering van een wettelijk voorschrift.

Arr. 's-Gravenhage 20 Juni 1895, P. v. J. 1895. n°. 56.

Rechtbanken.

1. Het niet-voldoen aan een bevel door een ambtenaar met de handhaving der orde belast om tot herstel der orde zijns weegs te gaan en zich rustig te gedragen, valt niet onder dit art., nu geen wettelijke bepaling dien ambtenaar de bevoegdheid tot het geven van dit bevel in het algemeen heeft verleend.

Den Haag 25 Nov. 1886, W. 5462.
Noyon II, p. 243.

2. Onder *„wettelijk voorschrift"* moet worden begrepen elk voorschrift, dat krachtens of door de wet gegeven wordt, elk voorschrift middellijk of onmiddellijk uit de wet voortvloeiende en mitsdien ook het voorschrift eener wettelijke gemeenteverordening.

Haarlem 27 Jan. 1887, W. 5432.
Zie Hof Amsterdam 15 Maart 1887, boven H. 1.
Mr. J. T. Buys. T. v. S. II. p. 251.

3. Het zich niet onmiddellijk verwijderen uit een herberg, nadat de burgemeester in het belang der openbare orde last tot ontruiming had gegeven, valt in de termen van dit art.

Den Haag 10 Febr. 1887, W. 5462.
Noyon II, p. 243.

4. Waar de beklaagde den hond heeft losgemaakt van den ketting waaraan deze door een agent van politie werd vastgehouden, doch niet gebleken is dat de overbrenging van dien hond geschiedde ter afmaking krachtens de wet tot vaststelling van bepalingen bij het voorkomen van hondsdolheid, dus ter uitvoering van een wettelijk voorschrift, moet de beklaagde worden vrijgesproken.

Den Haag 17 Febr. 1887, W. 5467.

5. Het aanraden aan iemand, over wien men geenerlei gezag of overmacht heeft, om aan een bevel van een ambtenaar belast met het opsporen van misdrijven niet te gehoorzamen, kan niet worden gelijkgesteld met het opzettelijk beletten, belemmeren of verijdelen der bevolen handeling.

Tiel 12 April 1888, W. 5658.

6. Bij geen wettelijk voorschrift wordt aan den burgemeester of den rijksveldwachter uitdrukkelijk opgedragen bevelen te geven omtrent het liggen van schepen in een vaarwater of het vrijhouden der vaart, noch aan de schippers gelast zich naar die bevelen te gedragen.

Den Haag 14 Mei 1888, W. 5615.

7. Er bestaat geen wettelijk voorschrift, krachtens hetwelk een ambtenaar belast met het uitoefenen van politietoezicht, recht heeft te vorderen, dat een hem bij name onbekend overtreder hem zijn naam opgeeft.

Middelburg 15 Juni 1888. W. 5650.
Noyon II, p. 243.

8. Hij die in plaats van onwettig gevangen wild op de vordering van een jachtopziener aan dezen af te geven, dit in een schuit werpt en daardoor de inbeslagneming belet, maakt zich schuldig aan overtreding van dit art.

Middelburg 24 Aug. 1888, W. 5613.
Noyon II, p. 245.

9. Er bestaat geen wettelijk voorschrift hetwelk een ambtenaar, met het uitoefenen van politietoezicht belast, recht geeft om in de uitoefening van dat toezicht te vorderen, dat bij name hem onbekende overtreders hem hunne namen opgeven.

Dordrecht 18 Jan. 1889, W. 5682.
Noyon II, p. 243.

10. Bij dit art. is niet bedoeld strafbaar te stellen *elke* belemmering (beletten of verijdelen) van hetgeen *ieder* ambtenaar krachtens zijne wettelijke algemeene ambtsbevoegdheid verricht of *elk* niet voldoen aan een bevel of eene verordening, door *welken ambtenaar ook* krachtens die wettelijke ambtsbevoegdheid gedaan; doch dit art. stelt alleen grenzen, binnen welke de strafbaarheid van zoodanige feiten is beperkt.

Die beperkingen betreffen zoowel de ambtenaren die de handelingen verrichten, als de handelingen en bevelen zelve door hen verricht en gegeven.

De woorden „*bevelen krachtens wettelijk voorschrift gedaan*" en „*handelingen ter uitvoering van eenig wettelijk voorschrift ondernomen*" beteekenen niet hetzelfde als „*alle bevelen gegeven of handelingen ondernomen krachtens algemeene wettelijke ambtsbevoegdheid*"; deze laatste woorden hebben een veel wijdere strekking die eene extensieve, in strafzaken ongeoorloofde, interpretatie noodig zou maken.

Art. 36 der jachtwet houdt, waar het den rijksveldwachter-jachtopziener in het algemeen opdraagt tegen overtredingen van die wet en de daarin vermelde verordeningen te waken, een algemeene bevoegdverklaring dier ambtenaren in, en niet een wettelijk voorschrift in den zin van dit art.

Amsterdam 1 Febr. 1889, W. 5731.
Noyon II, p. 243.

11. De ambtenaar, wien bij zekere wetsbepaling de machtiging tot het onder zekere omstandigheden verrichten eener handeling gegeven wordt, treedt niet op krachtens wettelijk voorschrift.

Amsterdam 20 Sept. 1889, W. 5774.

12. Hij, die opzettelijk niet voldoet aan de door den burgemeester tot hem gerichte vordering om een haas, welke naar het oordeel van dien ambtenaar binnen zijne gemeente onwettig was bemachtigd en welken hij mitsdien in beslag wilde nemen, af te geven, valt niet onder dit art.

Groningen 24 Dec. 1889, W. 5814.
Noyon II, p. 245.

13. Het bevel gegeven krachtens de bepaling voorkomende in een politieverordening „dat muzikanten verplicht zijn de uitoefening

van hun bedrijf te staken, zoodra zij door de politie daartoe worden aangemaand", is te beschouwen als een bevel krachtens wettelijk voorschrift, welks niet-naleving valt onder het bereik van dit art.

Utrecht 10 Juli 1890, W. 5899.

14. De schipper, die opzettelijk niet voldoet aan den last hem door den havenmeester eener gemeente gegeven, om de schuit waarop hij schipper is, te verhalen van hare ligplaats in die gemeente, maakt zich schuldig aan het misdrijf, omschreven in dit art.

Hierin wordt geen verandering gebracht door de omstandigheid, dat de havenmeester, toen hij den schipper het bevel tot verhalen gaf, nagelaten heeft hem tevens eene andere bepaalde ligplaats aan te wijzen.

Den Haag 29 Juli 1890. W. 5922.

15. Niet volgens een wettelijk voorschrift handelt de gemeenteveldwachter, die een geleider van een hond beveelt aan hem (gemeenteveldwachter) af te geven den hond, waarmede de geleider zich op den openbaren weg en op zijn erf bevindt, terwijl dat dier niet gemuilkorfd is, hoewel het volgens besluit van den commissaris des konings van een model muilkorf moest voorzien zijn.

Amsterdam 12 Sept. 1890, W. 5948.

16. Wanneer een deurwaarder der belastingen, krachtens dwangbevel beslag leggende op de roerende goederen van een nalatigen belastingplichtige, dezen beveelt eene kast te ontsluiten, geschiedt hier eene vordering krachtens wettelijk voorschrift en het daaraan niet voldoen kan alzoo leiden tot toepassing van dit art., zelfs al behoort de kast aan een derde, wanneer maar de beklaagde zelf die kan ontsloten krijgen.

Utrecht 19 Sept. 1892, W. 6251.

17. Als bewijs dat eene gemeenteverordening behoorlijk is afgekondigd, kan niet gelden eene door den burgemeester tot den officier van justitie gerichte en na het sluiten van het onderzoek ingekomen missive, waarbij bericht wordt, dat er eene behoorlijke afkondiging is geschied.

Waar dat bewijs ontbreekt, mag zoodanige verordening niet beschouwd worden als een wettig, veel minder als een wettelijk voorschrift, bedoeld in art. 184 Swb.

Tiel 12 Jan. 1893, P. v. J. 1893, n°. 8.

18. Art. 36 van het reglement van politie voor de polders in Zeeland, bepalende, dat de ambtenaren met de handhaving der politie belast, de overtreding van dit reglement bij proces-verbaal zullen constateeren, bevat niet een voorschrift in den zin van art. 184 Swb., daar met „wettelijk voorschrift" worden bedoeld zoodanige voorschriften, die zijn gegeven, hetzij bij eene wet, hetzij bij reglementen of verordeningen, die uit eene wet voortvloeien of krachtens de wet zijn gegeven, terwijl genoemd art. 36 wel is ontstaan uit de bevoegdheid der provinciale staten van Zeeland, maar niet is voortgesproten uit eenig bijzonder voorschrift der wet.

Middelburg 17 Febr. 1893, P.v. J. 1893, n°. 62.

19. De instructie door een plaatselijken kommandant uit eigen hoofde aan een schildwacht gegeven om in het belang van den dienst het publiek van den openbaren weg te weren, levert geen grondslag op voor een wettelijk bevel.

Amsterdam 21 Juni 1894, W. 6525.

20. Het opzettelijk niet voldoen aan een bevel, door den burgemeester gegeven uit kracht van de hem bij art. 188 der gemeentewet opgedragen politiezorg, is strafbaar volgens dit art.

Groningen 25 Oct. 1894. W. 6665.
Noyon II, p. 243.

21. Het opzettelijk niet voldoen aan eene vordering tot medeonderteekening van een raadsbesluit, door den burgemeester-secretaris aan een der wethouders gedaan, valt niet onder bereik van dit art.

s-Hertogenbosch 19 Maart 1895, W. 6636.
Zie hierboven H. 8.

22. Het weigeren om te antwoorden op een door een ambtenaar gestelde vraag is geen strafbaar feit.

Het een ander gelasten, zelfs wanneer dit door eene moeder aan haren zoon gedaan wordt, niet te antwoorden, is evenmin eene strafbare belemmering van een ambtenaar.

Middelburg 11 Febr. 1896, W. 6782.
Noyon II, p. 243.

23. Hij die twee personen met wie hij in gezelschap is, waarschuwt dat een veldwachter, welke die personen verdenkt van vervoer van wild in gesloten jachttijd, achter een dijk op de loer ligt, ten-

gevolge waarvan die personen op den loop gaan en de veldwachter belet wordt bij een hunner te onderzoeken of hij wild bij zich draagt, maakt zich schuldig aan het misdrijf van: „het opzettelijk beletten van eene handeling, door een ambtenaar belast met het opsporen van strafbare feiten ondernomen ter uitvoering van een wettelijk voorschrift."

Zierikzee 5 April 1898, W. 7175; P. v. J. 1898, n°. 58.
Noyon II, p. 245.

24. Nu de agenten van politie in het voor het publiek toegankelijk bierhuis van beklaagde waren binnengekomen tot het opsporen krachtens hunne bevoegdheid, van overtredingen der drankwet, terwijl er in casu nog geen sprake was van eenig bepaald strafbaar feit, dat door beklaagde of in zijn bierhuis zou zijn gepleegd, strekte derhalve de handeling der agenten om te trachten achter het buffet te komen teneinde dat buffet te onderzoeken, niet tot uitvoering van eenig wettelijk voorschrift en is alzoo de belemmering dier handeling door beklaagde niet strafbaar.

Amsterdam 14 Dec. 1898, P. v. J. 1899, n°. 42.

Art. 186.

Hooge Raad.

1. Dit art. schrijft niet voor, dat de daar bedoelde bevelen met gelijke tusschenpoozen of op dezelfde plaats moeten zijn gegeven.

Voor deze bevelen is geen vorm voorgeschreven.

Commissarissen van politie zijn bevoegd, zoo noodig, die bevelen te geven.

Arr. 5 Juni 1893, W. 6359.
(Verwerpende het beroep in cassatie tegen het arr. Hof Leeuwarden van 2 Maart 1893, W. 6360, waarbij vernietigd was vonnis Rb. Leeuwarden 24 Dec. 1892, W. 6360.)
Noyon II, p. 254, 255.

2. Uit art. 186 der gemeentewet volgt niet, dat bij elken volksoploop als bedoeld in art. 186 Swb., een bevel aan de verzamelde menigte om zich te verwijderen „uitsluitend" zoude mogen uitgaan van den burgemeester.

Arr. 3 Mei 1897, W. 6967.
Noyon II, p. 256.

Gerechtshoven.

1. Hij die ter gelegenheid van een volksoploop voor iemands woning zich opzettelijk niet onmiddellijk daarvan heeft verwijderd doch is blijven staan, zulks niettegenstaande het bevel om zich te verwijderen driemalen gegeven was door den *gemeente- en onbezoldigd rijksveldwachter*, die aldaar de orde handhaafde, maakt zich niet schuldig aan het misdrijf van deelneming aan samenscholing.

Arr. 's-Gravenhage 9 Maart 1893, W. 6341.

2. Een verzameling van eenige honderden personen op den openbaren weg is een volksoploop in den zin van dit art., wanneer die verzameling van personen een optocht tracht te houden, zonder dat daarvoor vergunning verleend is.

De hoofdinspecteur van politie optredende en handelende ingevolge bevel van den commissaris van politie, en dezen alzoo vertegenwoordigende, is bevoegd eene volksmenigte te bevelen uiteen te gaan.

Arr. Leeuwarden 28 Sept. 1893, P. v. J. 1893, n°. 80.

3. Van het in dit art. omschreven misdrijf is een kenmerkend vereischte het *driemaal* herhaald bevel der bevoegde macht, zoodat in de dagvaarding niet enkel van „sommeeren" en van „sommatie" mag worden gewaagd.

Arr. Amsterdam 30 Nov. 1897, W. 7093; P. v. J. 1898, n°. 46.

Rechtbanken.

1. Als een door den burgemeester krachtens art. 191 der gemeentewet vastgestelde instructie voor de dienaren van politie dezen in het algemeen belast heeft met de handhaving der wettelijke verordeningen en de burgemeester den commissaris van politie last heeft gegeven op 1 Mei eventueel te houden ongeoorloofde optochten desnoods met geweld te doen uiteengaan, en deze een daarmede overeenstemmend bevel aan den hoofdinspecteur heeft gegeven, zijn de ambtenaren van politie bij het uiteen doen gaan van een volksmassa in de rechtmatige uitoefening hunner bediening èn krachtens de instructie van den burgemeester èn krachtens het door het hoofd der politie tot handhaving van bovenvermelde verordening in het bijzonder gegeven bevel.

Groningen 22 Juni 1893, P. v. J. 1893, n°. 70.

2. Tot het bevoegd gezag, bedoeld in dit art., behooren ook maréchaussées, die op last van hun brigade-commandant in patrouille worden uitgezonden ter handhaving der orde.

Roermond 14 Dec. 1897, P. v. J. 1898, n°. 4.
Noyon II, p. 254, 255.

3. Een hoofdagent van politie tevens onbezoldigd rijksveldwachter is niet begrepen onder het in dit art. bedoelde bevoegd gezag, vermits bij geen wet of wettelijke verordening hem de bevoegdheid is gegeven om bij gelegenheid van een volksoploop een bevel te geven om uiteen te gaan, zij het ook op last van een ander ondergeschikt ambtenaar, een hoofdinspecteur van politie.

Den Haag 23 Jan. 1899, P. v. J. 1899, n°. 42.

Art. 187.

Rechtbanken.

1. Het afscheuren van eene ten verzoeke van een particulier door een deurwaarder ter voldoening aan art. 464 W. v. B. Rv. aangeplakte of aangeslagen bekendmaking, valt niet onder dit art. noch onder art. 447 Swb.

Maastricht 23 Mei 1892, W. 6222.
Noyon II, p. 258.

Art. 188.

Hooge Raad.

1. Het bepaalde oogmerk om de justitie te misleiden is geen bestanddeel van het in dit art. omschreven misdrijf.

Arr. 28 Maart 1892, W. 6167; P. v. J. 1892, n°. 55.
Noyon II, p. 259.

Gerechtshoven.

1. Bij het misdrijf omschreven in dit art., moet het oogmerk gericht zijn op misleiding der overheid.

Arr. Arnhem 15 Dec. 1891, W. 6125.

Rechtbanken.

1. Aan het in dit art. omschreven misdrijf maakt zich schuldig degene, die aangifte doet dat hij een strafbaar feit heeft gepleegd, wetende dat hij het niet heeft gepleegd.

Groningen 15 Dec. 1887, W. 5697.
Noyon II, p. 260.

2. Voor de strafbaarheid van het bij dit art. omschreven misdrijf wordt niet vereischt, dat de aanklacht in schrift gebracht zij, overeenkomstig het voorschrift van art. 12 al. 3 W. v. Strafv.

Zierikzee 20 Dec. 1887, W. 5500.

3. Voor de toepasselijkheid van dit art. is niet vereischt, dat de valsche aangifte alle elementen van een strafbaar feit inhoudt; derhalve is, zoo de aangifte betrekking heeft op valschheid in geschrifte, niet noodig, dat het stuk waarin de beweerde valschheid gepleegd zou zijn, voldoet aan de bij art. 225 Swb. gestelde vereischten.

Groningen 20 Jan. 1898. W. 7097.
Noyon II. p. 261.

4. Wanneer bij de dagvaarding niet is ten laste gelegd, dat beklaagde aangifte deed van een strafbaar feit, wetende dat zulks niet gepleegd is, maar slechts zooals in casu vaststaat, dat een mishandeling op beklaagde is gepleegd, doch niet door den persoon door beklaagde daarvan beschuldigd, valt het ten laste gelegde feit niet onder het bereik van dit art.

Roermond 13 Juni 1899. P. v. J. 1899, n°. 68.

Art. 196.

Rechtbanken.

1. In dit art. moet het woord *dragen* niet worden opgevat in zijne letterlijke beteekenis, maar is daarmede bedoeld „het dragen" strafbaar te stellen, zoo dit geschied is op de wijze, zooals dit gebruikelijk of bij wettelijke verordeningen voorgeschreven is.

Roermond 25 Febr. 1896, P. v. J. 1896, n°. 25.
Noyon II, p. 280.

Art. 198.

Gerechtshoven.

1. Onder de constitutieve elementen van het misdrijf omschreven in het laatste lid van dit art. behoort *niet*, dat de derde persoon het feit der onttrekking aan het beslag *met opzet* pleegde.

Arr. Amsterdam 1 Nov. 1893, W. 6441; P. v. J. 1893, n°. 98.
Noyon II, p. 284.

Rechtbanken.

1. Hij die een pak kleeren, welke krachtens rechterlijk vonnis in executoriaal beslag zijn genomen, heeft aangetrokken en vóór en bij den verkoop weigert dat pak aan den deurwaarder ten verkoop over te geven, maakt zich schuldig aan het misdrijf van art. 198 al. 1 Swb., al heeft hij opgegeven, dat hij bedoeld pak alleen aangetrokken had, omdat hij een paar dagen vóor den verkoop in eene sloot was gevallen en droge kleeren noodig had, maar dat hij geen bedoeling had het voor zich te behouden.

Groningen 5 Dec. 1889, W. 5900.

2. De eigenaar, bewaarder van in conservatoir beslag genomen vee, is ook bij volkomen gebrek aan voeder, niet gerechtigd om tot behoud daarvan dat vee te verkoopen, maar heeft de bevoegdheid zijn ontslag als bewaarder te vorderen.

Alkmaar 4 Oct. 1892, W. 6279.

3. Art. 198 al. 4 stelt den bewaarder voor het door zijne onachtzaamheid veroorzaken, dat door anderen aan een beslag goederen worden onttrokken, alleen dan strafbaar, wanneer die goederen opzettelijk aan het beslag zijn onttrokken.

Amsterdam 20 Sept. 1893, P. v. J. 1893, n°. 98.
(Vernietigd door Hof Amsterdam 1 Nov. 1893; zie boven H. 1.)

Art. 207.

Hooge Raad.

1. Hij die de deugdelijkheid eener voorgewende schuldvordering ter zake van geleend geld bij verificatie der schuldvorderingen in geval van faillissement opzettelijk in strijd met de waarheid met eede bevestigt, is strafbaar volgens dit artikel.

Arr. 28 Febr. 1887, W. 5409; v. d. H. 1887, p. 93.
Zie hierover Mr. F. J. A. Fles in W. 5413 en W. 5419.

2. Dit art. is geschonden, indien uit het vonnis niet blijkt, op grond van welk bewijsmiddel is aangenomen, dat de beklaagde de naar 's rechters oordeel met de waarheid strijdige verklaring als getuige onder eede heeft afgelegd, bewust van hare onwaarheid en dus opzettelijk.

Arr. 4 April 1887, W. 5403; v. d. H. 1887, p. 167.

3. Dit art. vordert voor de strafbaarheid niet, dat de valsche verklaring van invloed blijkt te zijn geweest op de rechterlijke beslissing.

Arr. 9 Mei 1887, W. 5432; v. d. H. 1887, p. 231.
Arr. 17 Oct. 1887, W. 5487; v. d. H. 1887, p 343.
Noyon II, p. 298, 303; Mr. D. Simons, T. v. S. XI, p. 337.

4. In de dagvaarding, houdende de telastelegging van het valschelijk afleggen van een in een burgerlijke zaak opgedragen beslissenden eed, behoeft volgens dit art. niet te worden melding gemaakt van het vonnis, naar aanleiding waarvan die eed is afgelegd.

Arr. 27 Juni 1887, W. 5448; v. d. H. 1887, p. 281.

5. De qualificatie van het in dit art. omschreven misdrijf wordt uitgedrukt door het woord *meineed*, als opschrift van den titel, waarin alleen dat art. voorkomt, zoodat daarbij niet bovendien het woord „opzettelijk" behoeft te worden opgenomen.

Arr. 17 Oct. 1887, W. 5487; v. d. H. 1887, p. 343.

6. Door de telastelegging, dat de beklaagde zekeren hem opgedragen beslissenden eed heeft afgelegd, wordt voldoende te kennen gegeven, dat een wettelijk voorschrift rechtsgevolgen aan de onder eede afgelegde verklaring verbindt.

Arr. 7 Nov. 1887, W. 5503; v. d. H. 1887, p. 398.

7. Wanneer bij het onderzoek der zaak geen twijfel is gerezen omtrent de verbindende kracht in het burgerlijk geding van den door den beklaagde afgelegden eed en deze zich ook niet op eenig verzuim heeft beroepen, dat op de rechtsgevolgen van den eed van invloed zou kunnen zijn, moet worden aangenomen, dat de eed overeenkomstig de wet is afgelegd, zoodat in zoodanig geval niet afzonderlijk behoeft te worden beslist of de eed door den burgerlijken rechter bij vonnis was opgelegd en of bij het afleggen van den eed de vormen, bij de burgerlijke wet voorgeschreven, zijn in acht genomen.

Arr. 7 Nov. 1887, W. 5503; v. d. H. 1887, p. 398.

8. Er kan geen sprake zijn van meineed, of strafbare poging daartoe, indien de getuige zijn valsche verklaring voor den afloop van zijn verhoor vrijwillig, zij het ook daartoe bewogen doordien zijne voorloopige arrestatie ter zake van meineed inmiddels was gevorderd, heeft ingetrokken.

Arr. 17 Juni 1889, W. 5742; v. d. H. 1889, p. 240.
Zie evenwel conclusie van den adv.-gen. Patijn.
Zie een ingezonden stuk in W. v. h. R. 5758.
Noyon II, p. 302.

9. Bij vervolging wegens meineed ter zake van het op eene openbare terechtzitting onder eede afleggen van een valsche verklaring kan, behalve het proces-verbaal bedoeld bij art. 174 W. v. Strafv., elk ander wettelijk middel tot bewijs van het feit en van de schuld der beklaagden worden gebezigd.

Arr. 4 Nov. 1889, W 5796.

10. De qualificatie van het in dit art. omschreven misdrijf wordt uitgedrukt door het woord „meineed", als opschrift van den titel, waarin alleen dit artikel voorkomt.

Arr. 26 Jan. 1891, W. 5994; v. d. H. 1891, p. 40.
Zie boven H. R. 5.

11. Voor veroordeeling ter zake van meineed is het voldoende, dat bewezen is verklaard: het opzettelijk valschelijk voor den rechter in een burgerlijk geding onder eede afleggen van eene door de wederpartij als beslissende eed opgedragen verklaring.

Arr. 21 Maart 1892, W. 6166.

12. Strafvervolging wegens meineed is ontvankelijk ook dan, wanneer de verdachte getuigenverklaring niet bij eenig rechterlijk proces-verbaal is geconstateerd.

Arr. 11 April 1892, W. 6171.

13. De belofte of bevestiging treedt „krachtens de wet" voor den eed in de plaats, niet alleen waar de wet den vorm van den eed naar de wijze van ieders godsdienstige gezindheid en daarnaast de te gelijk geldende belofte voor hen wier godsdienstige gezindheid den eed niet toelaat, heeft voorgeschreven, maar ook in die talrijke gevallen waar de betrekkelijke wetsartikelen het woord „eed" als algemeene benaming der verklaringen vermelden, zonder het voorschrift omtrent den vorm te herhalen.

Arr. 23 Maart 1896, W. 6787.
Noyon II, p. 300.

14. Bij het uit eigen beweging terugkomen op eene valsche verklaring die nog niet is een voltooid getuigenis, bestaat noch meineed, noch eene strafbare poging daartoe.

Arr. 19 Oct. 1896, W. 6872.
Noyon II. p. 302.

15. Waar feitelijk vaststaat, dat beklaagde als getuige onder eede in eene strafzaak opzettelijk in strijd met de waarheid heeft verklaard een zeker feit te hebben waargenomen, is het voor de qualificatie dezer verklaring als meineed onverschillig, of hij de overtuiging had, dat dit feit, al had hij het dan ook niet waargenomen, werkelijk had plaats gehad.

Arr. 12 Dec. 1898. W 7218; P. v. J. 1899, n°. 4.

Gerechtshoven.

1. Voor de strafbaarheid van meineed is het een vereischte, dat de bij dit art. bedoelde valsche verklaring, als getuige in een strafzaak onder eede afgelegd, van invloed kan zijn geweest op de rechterlijke beslissing.

Arr. Leeuwarden 13 Jan. 1887, W. 5387; P. v. J. 1887, n°. 8.
Van tegenovergestelde meening proc.-gen. Hof Leeuwarden in memorie van cassatie en proc.-gen. H. R. in conclusie bij arr. H. R. van 9 Mei 1887, W. 5403.
Noyon II, p. 298.

2. Indien in het door den griffier opgemaakt proces-verbaal vermeld staat, dat de van meineed verdachte getuige den eed heeft afgelegd naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid, maar van die omstandigheid niet blijkt uit het proces-verbaal van het verhandelde op de terechtzitting, mag door andere bewijsmiddelen worden aangetoond, dat de eed werd afgelegd als gezegd. Als in dat proces-verbaal niet voorkomt, dat de van meineed verdachte getuige uitdrukkelijk een hem bij de dagvaarding ten laste gelegd feit heeft verklaard, kan het afleggen dier verklaring door getuigen bewezen worden.

Arr. 's-Hertogenbosch 19 Mei 1889, W. 5753.

3. Aan het proces-verbaal, houdende verklaring van den getuige, die op de terechtzitting verdacht wordt zich aan meineed te hebben schuldig gemaakt, volgens art. 174 W. v. Strafv. opgemaakt, is slechts bewijskracht toe te kennen ten aanzien van het afleggen dier verklaring. De valschheid daarvan en het bewustzijn van den beklaagde en derhalve zijn opzet om een valsche verklaring af te leggen, moet uit andere bewijsmiddelen blijken.

Arr. Amsterdam 15 Oct. 1889, W. 5800.

4. Hij die een valsche verklaring onder eede aflegt, kan, ook dan wanneer de beklaagde, te wiens nadeele die valsche verklaring moest strekken, is vrijgesproken, nog strafbaar zijn wegens meineed in een strafzaak ten nadeele van den beklaagde.

Arr. Leeuwarden 8 Juli 1891, W. 6142.

5. Ook dan wanneer de rechter den door de eene partij opgedragen en door de andere partij aangenomen eed buiten partijen om wijzigt, maakt de laatste, zoo zij dien gewijzigden eed aflegt, zich schuldig aan meineed.

Arr. 's-Hertogenbosch 20 Juni 1895, W. 6691.
(Vernietigende vonnis Rb. Roermond 30 April 1895.)
Noyon II, p. 296.

6. Wanneer het onderzoek in eene strafzaak op de openbare terechtzitting krachtens art. 195 W. v. Strafv door den rechter wordt geschorst, met aanzegging aan de verschenen getuigen om nader ter terechtzitting te verschijnen en wanneer dan een der getuigen nogmaals gehoord op zijne verklaring onder eede, reeds voor de schorsing

opgelegd, terugkomt en die, als onwaarheid bevattende, herroept, maakt deze zich niet schuldig aan meineed, omdat de verklaring voor en na de schorsing is ééne getuigenis, een geheel vormende, zoodat de nadere verklaring de eerste te niet doet.

Arr. 's-Hertogenbosch 25 Sept. 1896. W. 6867.
Noyon II. p. 302.

7. Voor de toepasselijkheid van dit art. is voldoende, dat de valschelijk afgelegde decisoire eed de bij de wet daaraan verbonden rechtsgevolgen heeft gehad, zonder dat tevens behoeft onderzocht te zijn of de eed door den daartoe bevoegden persoon is opgedragen en of die al dan niet terecht beslissend is geoordeeld.

Arr. Amsterdam 7 Juni 1898, W. 7182; P. v. J. 1899, n°. 31.

Rechtbanken.

1. Op grond eener eedsaflegging, gedaan zonder inachtneming der formaliteiten voorgeschreven bij art. 50 B. Rv., kan nimmer een veroordeeling ter zake van meineed in een civiel geding volgen.

Alkmaar 14 Juni 1892. W. 6200.
Noyon II. p. 296.

2. Bij het misdrijf, in dit art. omschreven, moet worden ten laste gelegd, dat beklaagde opzettelijk heeft gehandeld.

Den Haag 4 Nov. 1895. W. 6746.

Art. 209.

Hooge Raad.

1. Bij dit art. wordt bedoeld zoowel het eerste in omloop brengen der valsche muntspeciën als het verder uitgeven daarvan en alzoo elke uitgifte, tenzij de uitgever de munt als echt had ontvangen, in welk laatste geval op hem, bij weder-uitgifte, nadat hem de valschheid bekend was geworden, art. 218 van toepassing is.

Arr. 14 Aug. 1896, W. 6848: P. v. J. 1896. n°. 91.
Noyon II, p. 309.

Rechtbanken.

1. In dit art. is blijkens de woorden „toen hij ze ontving" slechts strafbaar gesteld het uitgeven of ter uitgifte in voorraad hebben van valsche muntspeciën door hem, die deze met de wetenschap, dat ze valsch zijn, *van een ander heeft ontvangen*, doch niet, indien zulks geschiedt door hem, die deze *zelf* heeft vervaardigd.

Amsterdam 4 April 1894, P. v. J. 1894, n°. 68.
Noyon II, p. 309.

Art. 213.

Rechtbanken.

1. Hij, die valsche muntspeciën nadat hem de valschheid is bekend geworden, weder uitgeeft, kan eene veroordeeling krachtens dit art. niet ontgaan door de bewering, dat hij het geldstuk heeft uitgegeven niet om zich te bevoordeelen maar slechts uit een grap, met het voornemen dat valsche stuk met een paar dagen weer op te vragen en tegen gangbaar geld in te wisselen.

Blijkens de geschiedenis heeft de wetgever in dit art. eene zooveel mindere straf gesteld dan in de voorgaande artikelen, omdat bij den schuldige aan dit misdrijf werd verondersteld niet het oogmerk om zich wederrechtelijk te bevoordeelen, maar veeleer de zucht om schade te ontgaan.

's-Hertogenbosch 23 April 1896. P. v. J. 1896, n°. 49.

Art. 219.

Hooge Raad.

1. Het woord „verpakking" beteekent het omhulsel, waarin de waar in den handel wordt gebracht, onverschillig in hoever de waar door dat omhulsel aan het oog wordt onttrokken.

Arr. 13 Maart 1899, W. 7254.
Noyon II, p. 321.

Rechtbanken.

1. Dit art. betreft alleen merken van overheidswege ingesteld en geen particuliere merken.

Den Haag 19 Nov. 1891, W. 6161.
Noyon II, p. 319.

Art. 225.

Hooge Raad.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt geen ander opzet gevorderd dan dat het valschelijk opmaken of vervalschen van een geschrift geschied zij met het oogmerk het als echt en onvervalscht te gebruiken of door anderen te doen gebruiken.

Arr. 27 Dec. 1886, W. 5381; v. d. H. 1886, p. 284.
Mr. D. Simons, T. v. S., V, p. 71.

2. Arr. 21 Nov. 1887, W. 5511.
Zie onder art. 55, H. R. 2.

3. Het plaatsen van eens anders handteekening onder een geschrift is te beschouwen als het valschelijk opmaken van een geschrift, in den zin van dit art., ook dan, wanneer zulks is geschied met toestemming van dien ander.

Arr. 28 Nov. 1887, W. 5516; P. v. J. 1888, n°. 1; v. d. H. 1887, p. 480.

4. Onder de uitdrukking »valschelijk opgemaakt" is begrepen iedere wijze, waarop een geschrift, geheel of ten deele in strijd met de waarheid kan worden opgemaakt, zonder te onderscheiden of de valschheid betreft den vorm, het uitwendige, dan wel den inhoud; daaronder valt ook het *faux intellectuel.*

Afgescheiden van de vraag, of bij periodieke betalingen de dagteekening behoort tot het wezen der quitantie, is het opnemen in de kwijting van eene onware opgave van het tijdstip, waarop de betaling zou zijn geschied, te beschouwen als eene strafbare valschheid, zoo die opgave kan dienen tot bewijs van dat tijdstip.

Het strafbaar karakter der valschheid kan niet vervallen door de beweegreden, die den dader tot het plegen daarvan heeft gebracht.

De omstandigheid dat de materieele dader, door wiens tusschenkomst de strafbare handeling is verricht, wegens de goede trouw, waarin deze verkeerde, niet strafbaar is, sluit niet uit de strafbaarheid van hem, die een ander de daad door misleiding heeft doen plegen.

Arr. 18 Juni 1888, W. 5577; v. d. H. 1888, p. 224; P. v. J. 1888, n°. 88; T. v. S. II, p. 435; Mr. D. Simons, T. v. S., V, p. 71, 155.
Noyon II, p. 330.

5. Een geschrift, dat niets anders bevat dan eene klacht over nalatigheid in de plichtsvervulling en wangedrag van de daarbij genoemde ambtenaren en het verzoek, dat een onderzoek zal worden ingesteld, draagt op zich zelf beschouwd, niet het karakter van bestemd te zijn tot bewijs van eenig feit.

Van die bestemming kan blijken uit omstandigheden buiten den inhoud van het geschrift zelf gelegen.

Arr. 14 Oct. 1889, W. 5783; v. d. H. 1889, p. 298.

6. Dit art. is toepasselijk op hem, die zonder dat eenige werkelijke onderneming van handel door hem wordt gedreven, zulk een handelsnaam bezigt op door hem vervaardigd handelspapier en van dat papier gebruik maakt als ware het echt en onvervalscht, zoodat uit dit gebruik nadeel kan ontstaan.

Arr. 28 April 1890, W. 5911; v. d. H. 1890, p. 171.

7. Als niet behoorlijk met redenen omkleed moet worden vernietigd het vonnis, waarbij de beklaagde is veroordeeld ter zake van valschheid in geschrifte, indien wel is beslist, dat uit het gebruik van het valschelijk opgemaakt stuk nadeel voor zeker persoon kon ontstaan, maar niet is overwogen, op welke wijze dat nadeel kon ontstaan.

Arr. 20 Oct. 1890, W. 5942; v. d. H. 1890, p. 211.

8. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het voldoende, wanneer uit het gebruik van het geschrift nadeel kon ontstaan niet alleen voor zekeren persoon, maar ook voor het algemeen verkeer.

Arr. 20 April 1891, W. 6028; v. d. H. 1891, p. 128.

9. Hij, die bedriegelijk en opzettelijk in strijd met de waarheid de onder eene onderhandsche akte van koop en verkoop gestelde verklaring luidende: „Handmerk van den verkooper, die verklaarde niet te kunnen schrijven, gesteld in tegenwoordigheid van ons onder-

geteekenden", welke verklaring geplaatst was bij en kennelijk moest doelen op een kruisje aangebracht onder gemelde koopakte, heeft onderteekend, maakt zich niet schuldig aan het misdrijf, omschreven in dit art.

Arr. 19 Mei 1891. W. 6079; v. d. H. 1891. p. 149.
Noyon II, p. 328.

10. Valschheid in eene authentieke akte door een notaris is aanwezig, wanneer bij eene akte ten onrechte is vermeld dat de als onderteekenaar genoemde persoon de bij de akte vermelde schuld heeft aangegaan en wanneer die onderteekening der akte valsch is, ook al staat niet vast, door wien de valsche onderteekening is geschied, speciaal niet dat de notaris die gesteld heeft.

Arr. 8 Juni 1891. W. 6058: v. d. H. 1891, p. 211; P. v. J. 1891, n°. 93.
Noyon II. p. 332.

11. Het ter onderteekening aanbieden van een valsch certificaat aan een ter goeder trouw handelenden openbaren ambtenaar en het bewegen van dezen tot die onderteekening, is te beschouwen als een doen plegen en medeplegen van het strafbare feit van het „valschelijk opmaken" van gezegd bewijsstuk.

Arr. 8 Juni 1891, W. 6061: v. d. H. 1891, p. 189.

12. Hij die met het doel zich langs bedriegelijken weg te bevrijden van de verplichting tot betaling van zeker bedrag, dat hij voor geleverde waren schuldig was aan eene firma, op de keerzijde van een aan hem door die firma ter acceptatie opgezonden, op de onderteekening na, geheel ingevulden wisselbrief ten bedrage der verschuldigde kooppenningen, nadat die wissel door hem van eene acceptatie was voorzien, valschelijk, terwijl die wissel in werkelijkheid noch geëndosseerd noch betaald was, heeft gesteld 1° bij wijze van endossement de woorden: voor ons aan den heer .... en daaronder eene r bootsing van de handteekening van een der leden der firma, 2° bij wijze van voldaanteekening de handteekening van den geëndosseerde, alles met het oogmerk om dezen alzoo van een valsch endossement en van eene valsche kwijting voorzienen geaccepteerden wissel als echt en onvervalscht te gebruiken, ten bewijze dat die van eene betalingsbelofte voorziene wissel door bedoelde firma geëndosseerd en door hem, beklaagde, aan den geëndosseerde ten diens genoegen was vol-

daan, en om zich alzoo langs dien weg ten koste der firma te verrijken met het bedrag der kooppenningen, maakt zich niet schuldig aan valschheid in geschrifte of eenig ander misdrijf.

Arr. 20 Juli 1891, W. 6067; v. d. H. 1891, p. 246.
(In afwijking van conclusie adv.-gen. Patijn.)

13. Voor het bestaan van het misdrijf van valschheid in geschrifte wordt niet vereischt, dat de vervaardiger van het geschrift eene bepaalde wijze van gebruik maken daarvan op het oog had, met dit gevolg dat het misdrijf niet aanwezig zou zijn, indien het gebruik maken op eene andere wijze dan de bepaalde door den vervaardiger beoogde wijze ware geschied.

Arr. 18 Jan. 1892. W. 6152.

14. Waar onder een in den vorm eener quitantie valschelijk opgemaakt stuk de handteekening staat niet van den schuldeischer maar van een derde, hangt de volgens dit art. gevorderde mogelijkheid van benadeeling van den schuldeischer door gebruik van dat stuk daarvan af, of die derde tot het kwijten voor aan den schuldeischer verschuldigde gelden uitdrukkelijk of stilzwijgend gemachtigd was.

Arr. 23 Mei 1892, W. 6194.

15. Het nadeel, voortvloeiende uit een valschelijk opgemaakt proces-verbaal, namelijk dat de kiezers voor een gemeenteraad daardoor verstoken konden worden van een middel om de geldigheid der verkiezing te betwisten, is te beschouwen als een nadeel in den zin van dit art.

Arr. 27 Juni 1892, W. 6212.

16. Voor een veroordeeling krachtens art. 225 2e lid Swb. is voldoende dat op grond van wettige bewijsmiddelen is beslist, dat vervoer en uitslag van 180 kilogram zeep op eene quitantie van betaalden accijns voor slechts 30 kilogram, het in het vonnis nader omschreven nadeel voor het rijk kan doen ontstaan; dat de beklaagde de quitantie heeft vervalscht met het oogmerk om ze als echt en onvervalscht te gebruiken tot dekking van uitslag, vervoer en inslag van 180 kilogram zeep, en dat hij daarna de quitantie aan een derde, die door hem met het vervoer der zeep was belast, heeft ter hand

gesteld tot dekking van de zeep die deze zou vervoeren, zonder dat eene nadere motiveering wordt vereischt dat door de terhandstelling van de quitantie aan dien derde nadeel kon ontstaan.

Arr. 20 Maart 1893. W. 6320.

17. Uit het gebruik van valsche geschriften, waaruit zoo zij echt waren, voor den houder het recht zou ontstaan om, op vertoon daarvan, het daarop uitgedrukte bedrag van de Nederlandsche Bank te vorderen, kan een nadeel ontstaan als bedoeld bij dit art. Dit art. onderscheidt niet, of de onderteekening van het stuk plaats had door de hand, door de drukpers of welk werktuig ook.

Arr. 11 Maart 1895, W. 6642; v. d. H. 1895, p. 42: P. v. J. 1895, n°. 38. Mr. D. Simons, Themis 1895. p. 389 vlg.

18. Waar bewezen is verklaard dat zekere obligatiën ten aanzien van vorm en inhoud veel overeenkomst hebben met de echte schuldbrieven van eene gemeente, kan de rechter met juistheid beslissen, dat de nagemaakte stukken bestemd waren om te dienen tot bewijs, dat bedoelde gemeente het in die stukken uitgedrukt bedrag had geleend van de houders dier stukken of hunne rechtsvoorgangers en ze in ieder geval konden dienen als een begin van schriftelijk bewijs, niettegenstaande de nagemaakte obligatiën waren voorzien van gestempelde en de echte van geschreven handteekeningen.

Door de omstandigheid dat de wethouders eener gemeente, wier gestempelde handteekeningen onder de nagemaakte obligatiën zijn gesteld, niet zijn herbenoemd, wordt de strafbaarheid van de namaking der door het fungeerend bestuur dier gemeente uitgegeven schuldbrieven, waarbij die gemeente schuldenares is gesteld voor het daarin uitgedrukt bedrag, en zoolang de geldigheid van die schuldbrieven niet wordt betwist daarvoor verbonden is, niet weggenomen.

Arr. 24 Juni 1895. W. 6700; v. d. H. 1895. p. 70.

19. De onder de onderhandsche kwijting eener schuld tot haar vol bedrag gestelde *ongeteekende* aanteekening, dat de schuld slechts voor een deel van dat bedrag is voldaan, bevat geen schriftelijk bewijs en zelfs geen begin van zoodanig bewijs, dat de schuld slechts voor een gedeelte is voldaan.

Arr. 26 Mei 1896, W. 6817; v. d. H. 1896. p. 215.

20. Een volgbriefje, zooals het door beklaagde in casu valschelijk opgemaakte, is een geschrift dat, ware het echt, een bewijs zoude hebben geleverd van de daarin vermelde bestelling.

Arr. 1 Juni 1896, W. 6820.

21. Het overleggen van een vervalschten legitimatiebrief op een bankierskantoor teneinde zich opzettelijk in strijd met de waarheid voor te doen als de rechthebbende op de in dien brief vermelde nog niet geëndosseerde reiswissels, levert op het voltooide misdrijf van art. 225, lid 2 Swb., niet slechts poging.

Arr. 17 Juli 1896, W. 6845.

22. Tot de geschriften, bestemd om tot het bewijs van eenig feit te dienen, behoort ook eene huurceel, opgemaakt om het feit te constateeren, dat huurder en verhuurder het eens zijn geworden en hunne overeenkomst hen dus bindt.

Het tweede lid van art. 225 Swb. heeft in het algemeen op het oog elke handeling, waarbij men zich van het valsche of vervalschte stuk, door het voor echt en onvervalscht te doen doorgaan, als middel tot misleiding bedient.

Arr. 15 Maart 1897, W. 6941.

23. Art. 225 tweede lid Swb. verstaat onder gebruik maken elke handeling, waarbij men zich van het valsche of vervalschte stuk, door het voor echt en onvervalscht te laten doorgaan, als middel tot misleiding bedient.

Arr. 8 Juni 1897, W. 6981.
Zie voorgaand nummer.

24. De wet eischt voor de strafbaarheid van valschheid in geschrift niet het oogmerk of opzet om nadeel te berokkenen. (Zie arr. H. R. 27 Dec. 1886, hierboven 1.)

De wet, die in art. 225 tweede lid Swb. geen bepaalde wijze van gebruik noemt, sluit aldaar geen wijze om van het valsche of vervalschte geschrift gebruik te maken uit.

Arr. 28 Juni 1897, W. 6995.

25. De mogelijkheid van nadeel is geen feit vatbaar voor rechtstreeksch bewijs, doch moet door den rechter uit de bewezen omstan-

digheden worden afgeleid. Zij moet worden aangenomen ten aanzien van hem, wiens naamteekening onder eene valsch opgemaakte akte van borgtocht valsch is gesteld.

Arr. 27 Aug. 1897, W. 7008.

26. Waar een der vereischten van „valschheid in geschrift" hierin bestaat, dat uit het gebruik van het geschrift eenig nadeel kan ontstaan, kan daarmede geen ander gebruik bedoeld zijn dan dat, hetwelk hij, die het geschrift valschelijk opmaakte of vervalschte, bij die handeling op het oog had.

Waar de wet de mogelijkheid van nadeel als afzonderlijk bestanddeel der valschheid in geschrift heeft opgenomen, heeft zij daarmede alleen op het oog *die* mogelijkheid van nadeel, welke op grond van de omstandigheden, waaronder het feit is gepleegd, geacht moet worden in dat bepaalde geval uit het beoogd gebruik voort te vloeien.

Arr. 17 Jan. 1898, W. 7075; P. v. J. 1898, n°. 10.
Noyon II, p. 334.

27. Mogelijkheid van nadeel bij valschheid in geschrift is niet vatbaar voor bewijs door de in art. 392 W. v. Strafv. genoemde bewijsmiddelen, doch moet door den rechter uit de bewezen omstandigheden worden afgeleid.

Arr. 24 Jan. 1898, W. 7078.

28. Dit art. vordert voor de strafbaarheid der valschheid in geschrift alleen „het oogmerk om het geschrift als echt en onvervalscht te gebruiken", bepaaldelijk alzoo niet, dat de dader der valschheid daarmede eenig geldelijk voordeel beoogt of daarbij eenig ander persoonlijk belang heeft.

Arr. 14 Maart 1898, W. 7098; P. v. J. 1898, n°. 26.
Noyon II, p. 334.

29. Het door een deurwaarder opmaken en als afschriften van exploiten van huuropzegging aan den huurder uitreiken van stukken, waarin in strijd met de waarheid wordt vermeld, dat zij zouden zijn afschriften van destijds nog niet bestaande oorspronkelijke exploiten, levert niet op de mogelijkheid van nadeel, noodig om dit feit als valschheid in geschrift onder het bereik van art. 225 Swb. te brengen.

Arr. 24 Oct. 1898, W. 7195.

30. Vermits de in de koopakte vermelde prijs volgens de wet kan zijn en in den regel is de grondslag der heffing van het evenredig registratierecht, kan de fiscus nadeel lijden van eene vermelding van den koopprijs in die akte tot een lager bedrag dan werkelijk tusschen partijen is overeengekomen.

Arr. 11 April 1899, W. 7268.
Noyon II, p. 331.

Gerechtshoven.

1. De moeder, die met haren zoon Boudewijn naar een notaris gaat, aan dezen in strijd met de waarheid mededeelt, dat die zoon haar zoon Floris is en door den notaris een akte laat opmaken, waarin de voor hem verschijnende persoon als Floris wordt aangeduid, maakt zich schuldig aan valschheid in een authentieke akte.

Arr. Leeuwarden 7 April 1887, W. 5510.
(Zie het vernietigd vonnis Rb. Groningen onder art. 326.)

2. Onder het vereischte voor strafbare valschheid, dat het geschrift zoo het niet een recht, verbintenis of bevrijding doet ontstaan, bestemd moet zijn om tot bewijs van eenig feit te dienen, moet worden verstaan, dat het geschrift, hetzij bij den rechter als begin van bewijs door geschrift of als vermoeden in aanmerking kan komen, hetzij administratief tot bewijs van eenig feit kan dienen. Als zulk een geschrift mag niet worden beschouwd eene een onwaren en te hoogen verkoopprijs vermeldende *factuur*, daar deze niet geschikt is om voor den rechter tegenover derden bewijs te leveren, noch een begin van schriftelijk bewijs of eene praesumtio facti oplevert.

Het nadeel, waarvan art. 225 Swb. de mogelijkheid vordert, moet zijn een dadelijk aanwijsbaar nadeel; een geheel onbepaalde, verwijderde en speculatieve mogelijkheid van nadeel is onvoldoende.

Arr. Arnhem 3 Febr. 1888. P. v. J. 1888, n°. 33.
Mr. D. Simons, T. v. S., V, p. 66, 75.

3. Bij de beoordeeling, of uit het gebruik van een vervalscht stuk nadeel kan ontstaan, moet worden gelet op een bestaande gewoonte, ook zonder dat de wet daarop verwijst.

Arr. Amsterdam 22 Dec. 1888, W. 5653: P. v. J. 1889, n°. 5.
Mr. D. Simons, T. v. S., V, p. 75.

4. Bij veroordeeling wegens het opzettelijk gebruik maken van eene vervalschte authentieke akte, moet het woord „opzettelijk" in de qualificatie voorkomen.

Arr. Amsterdam 19 Maart 1889, W. 5745.

5. Een schriftelijke klacht, ten doel hebbende om een onderzoek uit te lokken omtrent de daarin genoemde feiten, is niet bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen. Het valschelijk opmaken en onderteekenen van zoodanige klacht levert dus geen valschheid in geschrifte op.

Arr. 's-Gravenhage 27 April 1889, W. 5736; P. v. J. 1889, n°. 61.
Mr. D. Simons, T. v S., V, p. 68

6. Uit het gebruik van een met een valschen naam onderteekenden bestelbrief kan nadeel ontstaan.

Uit een geschrift, waarbij toezending van waren wordt gevraagd om die te verkoopen, welke waren òf in natura moeten worden teruggegeven, òf waarvan de opbrengst moet worden verantwoord, kan eenig recht of eenige verbintenis ontstaan. Voor de toepassing van dit art. is niet noodig, dat uit het geschrift eenig *bepaald* civielrechtelijk te construeeren recht of eenige *bepaalde* verbintenis kan ontstaan.

Arr. Amsterdam 15 Juli 1890. P. v. J. 1890. n°. 83.

7. Valschheid in een telegram wordt eerst dan voltooid, wanneer het oorspronkelijk valsch geschrift is ingekleed in een telegraphisch bericht.

De steller en onderteekenaar van het valsch geschrift bezigt den beambte van het kantoor van afzending niet om het stuk in scriptis te brengen, maar eenvoudig om den inhoud daarvan door middel van de telegraaf over te seinen.

Van het doen gebruiken van een valsch telegram door dien beambte kan dus geen sprake zijn.

Arr. 's-Hertogenbosch 4 Juli 1895, W. 6689.
(Vernietigende vonnis Rb. 's-Hertogenbosch 21 Mei 1895.)

8. Er bestaat mogelijkheid van nadeel als iemand den datum der quitantie van betaling van het voor een jachtakte verschuldigd recht vervalscht, door dien op de door den ontvanger der registratie

afgegeven quitantie vroeger te stellen, om zoodoende vroeger met die akte te kunnen jagen.

Arr. Leeuwarden 19 Maart 1896. W. 6861.

9. De bedoeling om te benadeelen is geen element van valschheid in geschrifte.

Arr. Amsterdam 8 April 1896. P. v. J. 1896, n°. 89.

10. Het boek, dat hetzij als grootboek of als rekening-courantboek alleen bestemd is om aan te wijzen, onder welke hoofden posten in het dagboek achtereenvolgens naar orde des tijds opgeschreven, verzameld zijn, is niet, gelijk het dagboek zelf, zoodanig geschrift, waarin volgens dit art. strafbare valschheid kan worden gepleegd.

Arr. Amsterdam 8 Dec. 1896. W. 6903.

11. Het doen verdwijnen uit het dagboek van een koopman van eene ware omstandigheid en het vervangen van deze door eene onware, in verband staande met datgene, waarvan het boek bestemd is het bewijs te leveren, is, waar ook het oogmerk om te misleiden en de mogelijkheid van nadeel vaststaan, eene valschheid in geschrifte strafbaar ingevolge art. 225 Swb.

Onder het bereik van dit art. valt niet en evenmin onder het bereik van eene andere strafbepaling de verminking van een koopmans-copiebrievenboek door daaruit een beschreven bladzijde te kwader trouw te verwijderen.

Arr. Arnhem 13 April 1897. W. 6971.
(Vernietigende vonnis Rb. Arnhem 12 Jan. 1897, W. 6971.)

12. Waar in de artt. 225 en vlg. Swb. de mogelijkheid van nadeel als afzonderlijk bestanddeel van valschheid in geschrift is vermeld, kan daarmede niet bedoeld zijn de mogelijkheid van nadeel, onafscheidelijk aan het gebruik van valsche geschriften verbonden, doch alleen die, welke op grond van de omstandigheden, waaronder het feit is gepleegd, geacht moet worden in dat bepaalde geval uit het beoogd gebruik voort te vloeien.

Arr. Arnhem 17 Maart 1898, W. 7119; P. v. J. 1898, n°. 82.

13. Een notaris aan wien door de partijen is medegedeeld, dat de koopprijs van zeker onroerend goed is *f* 1075 en, nadat hem gevraagd was of in de te maken akte ook een som van *f* 800 als koop-

prijs kon vermeld worden en voor het restant eene schuldbekentenis van *f* 275, zulks toestemmend beantwoordt en daartoe overgaat, maakt zich schuldig aan strafbare valschheid, daar hij wist dat de prijsopgave van *f* 800 onwaar was.

Arr. Leeuwarden 5 Jan. 1899, W. 7266.
(Het cassatieberoep tegen dit arrest verworpen bij H. R. 11 April 1899, W. 7268.)

Rechtbanken.

1. Voor het aanwezig zijn van strafbare valschheid wordt vereischt, dat de mogelijkheid van benadeeling in elk concreet geval aangetoond kan worden.

Amsterdam 2 Dec. 1886. W. 5423.

2. Het op een inschrijvingsbiljet voor een te houden aanbesteding als borg stellen van den naam van een derde, zelfs met diens toestemming, levert strafbare valschheid op.

Utrecht 19 Jan. 1887, W. 5384.

3. Voor het misdrijf van valschheid wordt niet vereischt het bedriegelijk oogmerk om iemand te benadeelen.

Hij die een onderhandsche akte, waarbij hij verplichtingen op zich neemt tegenover zijn mede-contractant, valschelijk met een anderen naam dan den zijnen onderteekent, pleegt het misdrijf van valschheid.

Arnhem 11 Oct. 1887. W. 5585.

4. De dagteekening eener onderhandsche quitantie behoort tot de hoofdbestanddeelen van zoodanige akte.

De strafbaarheid wordt niet opgeheven door de omstandigheid, dat de anti-dateering eener quitantie wegens betaalde huurpenningen heeft plaats gehad met medewerking van den lasthebber des verhuurders.

Het simuleeren van akten is strafbaar als valschheid, wanneer er vervalsching der waarheid aanwezig is met het oogmerk om te misleiden.

Er bestaat mogelijkheid van nadeel, wanneer de vervalschte quitantie moet dienen om gebruikt te worden in een verzet-procedure, ook indien men zich bij de akte van verzet niet beroepen heeft op de quitantie.

Breda 27 Jan. 1888, W. 5516.
Mr. F. E. Pels Rijcken, T. v. S. II. p. 421 vlg.

5. Het op een inschrijvingsbillet voor een vanwege het departement van justitie te houden aanbesteding in strijd met de waarheid vermelden, dat zich voor de aanneming tot borg stellen twee personen en het in strijd met de waarheid onderteekenen van dat billet met de namen van die personen, met het oogmerk om dat valschelijk opgemaakt stuk als echt en onvervalscht te gebruiken, levert strafbare valschheid op.

Amsterdam 28 Nov. 1888, W. 5719.

6. Een stuk door een afgetreden penningmeester eener vereeniging geheel geschreven en door hem voor conform geteekend, kan tot bewijs dienen van den inhoud daarvan tegenover de bestuurders dier vereeniging, met het gevolg dat door dit gebruik nadeel voor de vereeniging mogelijk was.

Utrecht 29 Dec. 1888, W. 5811.

7. De vervalsching van een postwissel levert op valschheid van een *authentieke* akte.

Amsterdam 26 Maart 1889, W. 5786.

8. Hij die aan dienstboden en hare meesters valschelijk vervaardigde brieven en briefkaarten heeft doen toekomen, waarin door de nabestaanden of verloofden dier dienstboden het vertrek uit hare diensten wordt verlangd en geëischt en zulks met de bedoeling om in een der openvallende diensten geplaatst te worden, maakt zich niet schuldig aan strafbare valschheid, omdat het verlangen of de eisch van voormelde nabestaanden of verloofden niet kan gezegd worden zoodanig feit te zijn als door dit art. als een der elementen van het misdrijf van valschheid wordt genoemd.

Amsterdam 10 Mei 1889, W. 5779.
Mr. D. Simons, T. v. S., V, p. 65.

9. Het opzettelijk, ten einde zich als vreemdeling te legitimeeren, gebruik maken van een valschelijk opgemaakten „Abmeldeschein", bestemd om ingevolge de bepalingen der wet van 10 Aug. 1849 (Stbl. n°. 39) tot bewijsstuk te dienen aan een Duitscher voor zijne toelating in Nederland, levert op het opzettelijk gebruik maken van een valsch geschrift.

Amsterdam 15 Aug. 1889, W. 5827.

10. Schuldig aan het misdrijf, omschreven in dit art. is hij, die aan een ander een stuk trijp verkocht en geleverd en de koopsom van den kooper ontvangen hebbende, deswege eene quitantie vervaardigt en onderteekent met een anderen naam dan de zijne en deze quitantie aan den kooper voor de gedane betaling ter hand stelt.

Amsterdam 25 Juli 1890, W. 5944.

11. De volgens art. 11 der voorschriften, betreffende de keuring van vee en vleesch aan de veemarkt en het abattoir te Amsterdam aan den belanghebbende verstrekte schriftelijke verklaring, vermeldende de redenen, welke tot de afkeuring van zijn vee of vleesch hebben geleid, kan niet geacht worden in den zin van dit art. te zijn bestemd om te dienen tot bewijs van eenig feit.

Amsterdam 6 Febr. 1891, W. 6032.

12. Ook de mogelijkheid van een maatschappelijk nadeel is voldoende voor een veroordeeling ter zake van valschheid in geschrift.

Arnhem 9 Juni 1891. W. 6062.

13. Het zenden van een valschelijk gequitteerden postwissel door een brievengaarder aan den directeur van het postkantoor, waaronder hij ressorteert, als ware de quitteering echt en ten bewijze der uitbetaling, is een gebruik maken van een geschrift, waardoor nadeel kon ontstaan.

Tiel 1 Sept. 1892. W. 6233.

14. De agent eener levensverzekeringmaatschappij, die den leeftijd van hem die verzekerd wenscht te worden, opzettelijk onjuist invult in de aanvraag tot verzekering, maakt zich schuldig aan valschheid, niet aan oplichting.

's-Hertogenbosch 18 April 1893, W. 6339.
Noyon I. p. 8.

15. Een stuk, voorzien met een naam van een niet-bestaanden burgemeester van eene niet-bestaande gemeente, kan nergens en nooit een bewijs opleveren van het feit, in dat stuk omschreven.

Groningen 29 Juni 1893. W. 6563.

16. Onder het woord „geschrift" in dit art. kunnen ook telegrammen vallen.

Voor de strafbaarheid wegens het opmaken van een valsch telegram wordt, behalve de overige vereischten van valschheid, vereischt: 1°. dat de inhoud van het aan den geadresseerde ter hand gestelde stuk volkomen overeenstemt met dien van het door den opsteller geschreven en afgegeven formulier; 2°. dat de inhoud bestemd is om tegenover den geadresseerde of derden tot bewijs te dienen van eenig feit.

Amsterdam 29 Nov. 1893, P. v. J. 1894, n°. 40.

17. Een zoogenaamd quitantieboek, door den patroon aan zijn bediende ter hand gesteld om daarin, telkens na afscheiding eener quitantie, op het overblijvende deel der bladzijde, ten behoeve der controle, aanteekening te houden van de betaling, waarvoor die quitantie is afgegeven, is geen geschrift in den zin van dit art. en de bediende, die op die aanblijvende souche opzettelijk onwaarheden schrijft, pleegt geene valschheid in geschrifte.

Amsterdam 28 Dec. 1893, W. 6450.
Zie ook Amsterdam 11 Jan. 1894, P. v. J. 1894, n°. 72.

18. Hij, die als hoofd eener handelsvereeniging door zijn ondergeschikten boekhouder een kasboek met verzonnen posten van ontvangst en uitgaaf laat opmaken en dezen daarvoor instructies geeft, doet in den zin der wet plegen het misdrijf van valschheid, terwijl de ondergeschikte is manus ministra.

Den Haag 1 Febr. 1894, P. v. J. 1894, n°. 30.

19. Een geschrift kan alleen dan als valschelijk opgemaakt worden beschouwd, indien het reeds in zijn oorsprong het karakter van echtheid mist en reeds van den aanvang af als een valsch geschrift moet worden beschouwd.

Aan het vervalschen van een geschrift maakt zich niet schuldig de gemeente-secretaris, die voor het opmaken van een afschrift eener verleende vergunning tot verkoop van sterken drank in het klein, met toestemming van den rechthebbende aan wien dat afschrift moet worden uitgereikt, bezigt het afschrift van eene vroegere, reeds afgeloopen vergunning, door daarin cijfers en woorden uit te krabben en voor deze andere in de plaats te stellen, zonder echter daarin iets te vermelden, wat in strijd met de waarheid is.

's-Hertogenbosch 13 Maart 1894, P. v. J. 1894, n°. 60.
Noyon II, p. 330.

20. Hij die, belast om een aan een ander toebehoorend voorwerp te verhuren en daarvoor huurcontracten op te maken, valsche huurcontracten vervaardigt, pleegt valschheid in geschrifte.

Den Haag 29 Maart 1894, W. 6519.

21. Zoowel het aandeelenboek eener naamlooze vennootschap, als het kasboek en het grootboek moeten dienen tot bewijs van eenig feit.

De nietigheid eener akte van oprichting eener naamlooze vennootschap heeft niet tengevolge, dat valschheden, gepleegd in de boeken dier maatschappij, welke feitelijk werkte, door hare directeuren, die haar ook als werkelijk bestaande beschouwden, straffeloos zouden zijn.

Rotterdam 16 Juni 1894, W. 6567.

22. Het ontbreken van den poststempel op een valschelijk ingevuld postwisselformulier zoodanig dat bij het gebruik, waarvoor een postwissel bestemd is, geen betaling kan volgen en alzoo geen nadeel kan ontstaan, maakt de gepleegde valschheid niet strafbaar volgens dit art.

Haarlem 27 Sept. 1894, W. 6565.

23. Het kasjournaal van een gemeente-ontvanger is in het algemeen en in het bijzonder wat betreft de in de dagvaarding vermelde optellingen, bestemd tot het bewijs van eenig feit.

Rotterdam 1 Nov. 1894, W. 6581.

24. Hij die eene ongeteekende verklaring, alzoo een stuk zonder eenige waarde, valschelijk onderteekent, kan niet gezegd worden te hebben opgemaakt eene valsche verklaring, zooals ten laste gelegd was.

Groningen 6 Dec. 1894, W. 6677.

25. De dader van valschheid in geschrift door middel van de telegrafie bezigt het personeel en het materieel der telegrafie als de werktuigen, waardoor hij aan den geadresseerde mededeelt wat hii aan dezen wil *doen* kenbaar maken.

Telegrafische berichten of telegrammen kunnen niet worden aangemerkt als geschriften van den afzender of als afschriften daarvan; in zooverre bewijzen zij in rechte niets: zij kunnen echter dienen tot bewijs van eenig feit.

's-Hertogenbosch 21 Mei 1895, W. 6653.

Zie hierboven H. 7.

26. Postwissels zijn geschriften, waaruit voor den geadresseerde of diens geëndosseerde, houder van den wissel, ontstaat het recht op uitbetaling van het in den wissel uitgedrukte bedrag en voor de administratie der posterijen en mitsdien voor den Staat de verplichting om dat bedrag aan den geadresseerde of diens geëndosseerde, houder van den wissel, uit te betalen, zoodat postwissels zijn geschriften, waaruit eenig recht kan ontstaan.

Amsterdam 17 Jan. 1896, P. v. J. 1896, n°. 83.

27. Een volgbriefje, waarbij door den onderteekenaar wordt verzocht aan den brenger van het briefje zekere goederen van een daarbij opgegeven prijs mede te geven, is bestemd om te dienen tot bewijs der daarin gedane aanvrage en kan ook als begin van schriftelijk bewijs tegen den onderteekenaar strekken.

Amsterdam 5 Febr. 1896, P. v. J. 1896, n°. 79.

28. Er is geen recht tot strafvordering ter zake van valschheid aanwezig, zoo niet zijn in acht genomen de bepalingen vervat in den tienden titel van het W. v. Strafv.

Roermond 6 Mei 1896, P. v. J. 1896, n°. 41.

29. De aannemer, die op een inschrijvingsbillet voor eene aanbesteding iemand als borg stelt zonder diens voorkennis en die borgstelling met diens naam onderteekent, maakt zich schuldig aan valschheid in geschrift, ook al verkeerde hij te goeder trouw in de meening, dat die persoon borg voor hem zou willen zijn.

De vraag of, en zoo ja voor wien, nadeel kan ontstaan uit het gebruik maken van een valsch geschrift, betreft niet een feit, dat door de gewone bewijsmiddelen kan worden bewezen, maar kan slechts worden beantwoord, bij wijze van gevolgtrekking, door den rechter uit de bewezen feiten bij redeneering opgemaakt.

Zierikzee 11 Mei 1897, W. 6983; P. v. J. 1897, n°. 71.

30. Onder het in dit art. bedoeld nadeel is mede begrepen nadeel van zedelijken of maatschappelijken aard.

's-Hertogenbosch 25 Mei 1897, P. v. J. 1897, n°. 97.

31. Een rekening, door den crediteur onderteekend zonder gebruikmaking van het woord „voldaan", geldt in den zin van dit art. als een

geschrift, waaruit eenig recht, eenige verbintenis of eenige bevrijding van schuld kan ontstaan.

Groningen 24 Maart 1898, W. 7161.

Art. 226.

Zie onder art. 225.

Rechtbanken.

1. Valschheid in de akte van betaalbaarstelling op een postwissel voorkomende, levert op valschheid in eene authentieke akte.

Het doet er niet toe, of de handteekening van den postambtenaar onder die akte geplaatst onleesbaar is. Ook in dit geval is nadeel mogelijk. Al is de postwissel door den geadresseerde niet geëndosseerd, zoo bestaat er toch mogelijkheid van nadeel.

Den Haag 10 Dec. 1894, W. 6674.
(Bevestigd door Hof Den Haag: het beroep in cassatie verworpen bij arrest H. R. 13 Mei 1895, W. 6675.)

2. De in de registers van eene bank van leening opgenomen inschrijvingen door een door commissarissen van die bank aangestelden beambte zijn authentieke akten. Zij zijn bestemd om tot bewijs te dienen van de plaats gehad hebbende beleeningen. Uit de valsche inschrijvingen kan nadeel ontstaan.

Den Haag 18 Maart 1897, W. 7003.

Art. 227.

Hooge Raad.

1. Voor de toepassing van dit art. is het een vereischte, dat de akte, waarin de valsche opgave voorkomt, bestemd zij niet alleen om van de opgave, maar ook om van de waarheid van het opgegeven feit bewijs te leveren.

De notaris, die zich met het opmaken eener authentieke akte belast, kan niet voor de onwaarheid der door de partijen gedane opgaven en verklaringen, zelfs ingeval de partijen zich daardoor aan het misdrijf

van dit art. mochten schuldig maken, aansprakelijk gesteld worden, noch als medeplichtige worden beschouwd.

Bij een akte van koop en verkoop wordt de opgave van den koopprijs door de wet niet gevorderd. Wanneer partijen voor den met het opmaken der akte belasten notaris opgave van den koopprijs doen, dan is de akte wel bestemd om ook van die opgave te doen blijken, maar niet tevens om van de waarheid dier opgave het bewijs te leveren.

Arr. 19 Maart 1888. W. 5533; v. d. H. 1888, p. 104; P. v. J. 1888, n°. 41.
Noyon II, p. 338.

2. De daad van hem, die valschelijk bij notarieele akte houdende oprichting van eene naamlooze vennootschap, heeft verklaard, dat hij mondeling gemachtigd was door zekere personen, dat hij met deze zijne lastgevers deze vennootschap had aangegaan, en dat die personen daarin voor een zeker aantal aandeelen hadden deelgenomen, valt noch onder dit art. noch onder eenige andere strafbepaling.

Arr. 24 Dec. 1894, W. 6606; P. v. J. 1894, n°. 20.
Noyon II, p. 338.

Rechtbanken.

1. Onder dit art. valt ieder willens en wetens gemaakt en naar buiten werkend gebruik van eene onware opgaven inhoudende authentieke akte, hetwelk door dien onwaren inhoud nadeel kan veroorzaken, onverschillig of dat gebruik moet strekken ten eigen behoeve, dan wel ten behoeve van een ander.

Groningen 13 Oct. 1887, W. 5613.

2. Hij, die in eene akte van oprichting eener naamlooze vennootschap eene valsche opgave doet opnemen omtrent de personen der oprichters en de deelneming van hen in het kapitaal der vennootschap, doet dit aangaande feiten, van welker waarheid die akte moest doen blijken.

Den Haag 21 Maart 1892, W. 6167.

3. Een procesverbaal van het verhoor van een verdachte door een inspecteur van politie is niet bestemd om van de waarheid van het daarin gerelateerde te doen blijken.

Amsterdam 15 Maart 1894, W. 6485.

4. De akte van oprichting eener naamlooze vennootschap strekt niet alleen om formeel bewijs te leveren van de verschijning voor den instrumenteerenden notaris en van het afleggen der verschillende voor hem gedane verklaringen, maar ook van de waarheid dier verklaringen zelve ten opzichte van de rechtsgevolgen. die er uit voortvloeien.

Rotterdam 16 Juni 1894, W. 6567.

Art. 228.

Rechtbanken.

1. Er kan geen sprake zijn van een valsche verklaring, als bij dit art. bedoeld, door een geneeskundige afgegeven, wanneer door een wetenschappelijk onderzoek blijkt, dat die verklaring waarheid kan bevatten.

's-Hertogenbosch 18 Dec. 1888, W. 5676.

Art. 229.

Gerechtshoven.

1. Hoewel de door een agent eener levensverzekeringmaatschappij valsch opgemaakte en met den naam van een geneesheer geteekende geneeskundige verklaringen omtrent het niet bestaan van ziekten bij personen, die hun voornemen hadden te kennen gegeven, om bij die maatschappij eene verzekering te sluiten, onvolledig en wellicht niet overeenkomstig de voorschriften der statuten waren ingevuld, ontneemt zulks daaraan niet het karakter van geneeskundige verklaringen, als vaststaat, dat de maatschappij die verklaringen, op zoodanige wijze ingevuld, aanneemt.

Arr. Amsterdam 8 April 1896, P. v. J. 1896, n°. 89.

Art. 230.

Rechtbanken.

1. Het woord „getuigschrift" beteekent hetzelfde als „schriftelijke verklaring" in de artt. 228 en 229 Swb. en omvat dus ook eene ver-

klaring, niet omtrent een derde, maar omtrent den pseudo-schrijver en onderteekenaar zelven gegeven.

Arnhem 22 Febr. 1887, W. 5452.
Noyon II, p. 343.

2. De aan een getuigschrift van goed gedrag en bekwaamheid te stellen eischen zijn dezelfde als die, welke de wet aan een getuigenis stelt. Daar een getuigenis moet loopen over feiten, welke de getuige zelf gehoord, gezien of ondervonden heeft en daarbij tevens uitdrukkelijk moeten worden opgegeven de redenen van wetenschap, terwijl bijzondere meeningen of gissingen, bij redeneering opgemaakt, geene getuigenissen zijn, kan een schriftelijke verklaring, dat iemand is „een beste vent, naar zij zeggen" niet worden aangemerkt als een getuigschrift van goed gedrag en bekwaamheid.

Groningen 13 Mei 1896. P. v. J. 1896. n°. 57.

Art. 236.

Hooge Raad.

1. Als een daad van verduistering van staat is te beschouwen de daad van een vrouw, die door aan haren man valschelijk voor te wenden van een kind bevallen te zijn, dezen beweegt van die geboorte eene akte te doen opmaken.

Arr. 28 Mei 1888, W. 5564; v. d. H. 1888, p. 187; P. v. J. 1888, n°. 78.
Noyon II, p. 347.

Art. 237.

Hooge Raad.

1. Zie onder art. 45, H. R. n° 7.

Rechtbanken.

1. Bij eene aanklacht wegens bigamie moet de vraag, of het tweede in den vreemde gesloten huwelijk geldig is, worden beoordeeld volgens het daar geldende recht.

Groningen 10 Oct. 1895, W. 6776.
Noyon II, p. 350.

Art. 239.

Hooge Raad.

1. Voor het vereischte van *openbaarheid* in dit art. gesteld, is het voldoende, dat de plaats, waar de schennis is gepleegd, *feitelijk* eene openbare en voor een ieder toegankelijke plaats is.

Arr. 16 Jan. 1888, W. 5507; P. v. J. 1888, n°. 19; v. d. H. 1888, p. 16.

2. Het duin bij den openbaren weg langs het strand te Scheveningen ter hoogte van de drinkhal bij het hotel Garni, is, als een voor ieder toegankelijke plaats aan den openbaren weg, te beschouwen als eene openbare plaats.

Arr. 16 Maart 1891, W. 6014; v. d. H. 1891, p. 80; P. v. J. 1891, n°. 63.

Gerechtshoven.

1. In dit art. is strafbaar gesteld elke schennis der eerbaarheid, waarvan, zij het dan overigens in een besloten locaal, anderen tegen hun wil getuigen zijn, waardoor hun eerbaarheidsgevoel gekwetst is te achten.

Arr. Amsterdam 22 Febr. 1898, W. 7153; P. v. J. 1898, n°. 68.
Noyon II, p. 356.

Rechtbanken.

1. Het „zijns ondanks" verrichten van zedekwetsende handelingen levert niet een strafbare schennis der eerbaarheid op. Het opzettelijk plegen van een handeling, die in het algemeen zedekwetsend is, levert geen strafbare schennis der eerbaarheid op, als de bedoeling van den dader niet is gericht op het teweegbrengen van zoodanige schennis der eerbaarheid.

Amsterdam 19 Oct. 1887, W. 5519.

2. Waar de zedekwetsende handelingen plaats vonden, wel is waar in eene particuliere woning, doch waar die werden bijgewoond door meerdere personen, die dit bijwonen niet hebben gewild, is art. 239, 2e lid Swb. van toepassing.

Amsterdam 24 Dec. 1897, P. v. J. 1898, n°. 68.

Art. 240.

Hooge Raad.

1. De vraag of een geschrift valt onder de uitdrukking „vliegend blaadje", hangt alleen af van de omstandigheid, of het door zijn klein formaat en gemakkelijke verhandelbaarheid van zelf onder veler oogen komt.

De vraag of het formaat van eenig geschrift zoo klein is, dat het onder deze omschrijving valt, is van feitelijken aard.

Onder het woord *verspreiden* is begrepen het brengen van meerdere exemplaren uit het bezit des daders in de handen en onder de oogen van verschillende personen.

Ter zake van het ter verspreiding in voorraad hebben van zoodanig vliegend blaadje is ook strafbaar hij, die de bedoelde geschriften slechts in voorraad heeft, om, alleen wanneer in het buitenland woonachtige personen hem daartoe strekkende aanvragen mochten doen, ze na ontvangen betaling aan dezen in gesloten couvert aangeteekend per post toe te zenden.

Arr. 27 Dec. 1893, W. 6452; v. d. H. 1893, p. 330.
Noyon II, p. 358.

2. In dit art. zijn onder *vliegende blaadjes* te verstaan kleine schotschriften, die, verspreid, zich aan personen, ook huns ondanks, opdringen.

Arr. 1 Oct. 1894, W. 6559; P. v. J. 1894, n°. 84.
Noyon II, p. 358.

3. Dit art. stelt, zonder eenige onderscheiding tusschen „afbeeldingen" en „vliegende blaadjes", als vereischte van het in dit art. omschreven misdrijf des daders bekendheid met den inhoud van hetgeen hij verspreidt.

Arr. 27 April 1896, W. 6808; P. v. J. 1896, n°. 47.
Noyon II, p. 360.

Gerechtshoven.

1. Onder „verspreiden" in dit art. moet ook begrepen worden het op aanvraag aan zijn clientèle toezenden.

Onder „vliegend blaadje" bedoelt dit art. niet slechts drukwerk, een enkel blad omvattend, maar schotschriften in klein formaat.

Arr. Amsterdam 19 Sept. 1893. W 6415.
Noyon II, p. 357.

2. „Vliegend blaadje" moet worden opgevat als *nomen generis* voor al die geschriften, welke door hun klein formaat en daaruit voortvloeiende gemakkelijke verhandelbaarheid vanzelf onder veler oogen komen.

Arr. Amsterdam 6 Febr. 1895, W. 6669.
Noyon II, p. 357.

3. In de dagvaarding behoeft niet uitdrukkelijk te worden melding gemaakt, dat beklaagde bekend was met het zedekwetsend karakter der in beslag genomen photographiën.

Arr. Amsterdam 28 Jan. 1896. W. 6778.
(Vernietigd bij arr. H. R. 27 April 1896; zie boven H. R. 3.)

Rechtbanken.

1. Het herhaaldelijk op bestelling of aanvrage naar het buitenland onder gesloten couvert per aangeteekenden brief verzenden van voor de eerbaarheid aanstootelijke afbeeldingen of vliegende blaadjes, waarvan de verzender den inhoud kent, is niet *verspreiden* in den zin van dit art.

Amsterdam 28 Juni 1893, W. 6600.
Zie echter hierboven H. R. 1.

2. Alleen drukwerken van geringen omvang en klein formaat behooren als vliegende blaadjes te worden beschouwd. Onder „vliegende blaadjes" zijn niet te begrijpen meer omvangrijke gedrukte stukken, zooals boekwerken in twee of meer deelen.

De wijze waarop de verspreiding geschiedt van voor de eerbaarheid aanstootelijke afbeeldingen en vliegende blaadjes, waarvan de verspreider den inhoud kent, is van geen invloed op de al of niet strafbaarheid daarvan.

Amsterdam 29 Sept. 1893, W. 6438.
Noyon II, p. 357.

3. Onder vliegende blaadjes bedoeld in dit art. vallen niet alle *boeken* met onzedelijken, inhoud, maar zoodanige zedelooze prenten of kleine schotschriften, die, tentoongesteld of verspreid, zich ook huns ondanks opdringen aan personen, wier zedelijk gevoel er door gekwetst wordt.

Amsterdam 12 Nov. 1895, P. v. J. 1896. n°. 23.

Art. 245.

Gerechtshoven.

1. Waar de feiten, naar aanleiding waarvan eene vervolging tegen den beklaagde is ingesteld, niet zijn slechts ontuchtige handelingen, maar het buiten echt vleeschelijke gemeenschap hebben met eene vrouw die den leeftijd van twaalf, maar nog niet dien van zestien jaren heeft bereikt, moet de officier van justitie niet-ontvankelijk verklaard worden, wanneer ter zake van dat feit geene klachte naar de voorschriften van art. 64 Swb. is geschied.

Arr. Den Haag 14 Nov. 1895, W. 6746.

Rechtbanken.

1. In den zin der strafwet heeft vleeschelijke gemeenschap plaats gehad, wanneer de geslachtsdeelen van man en vrouw met elkander in aanraking zijn geweest.

Groningen 13 Aug. 1891, W. 6113.
Noyon II, p. 366.

Art. 247.

Hooge Raad.

1. Het op oneerbare wijze steken der hand onder de rokken van een dertienjarig meisje is strafbaar volgens dit art.

Afzonderlijke motiveering omtrent het opzet of de bedoeling om eene ontuchtige handeling te plegen is bij de met redenen bekleede beslissing omtrent dit feit niet noodig.

Arr. 1 Dec. 1890, W. 5973; v. d. H. 1890, p. 301.

2. Voor de toepassing van dit art. is het voldoende, dat de bewezen verklaarde feiten een ontuchtig karakter *konden* hebben.

Arr. 25 Jan. 1897, W. 6924.

3. Ingeval de in dit art. bedoelde ontuchtige handelingen gepleegd worden met iemand beneden den leeftijd van 16 jaren, is des daders bekendheid met den leeftijd van het kind niet een bestanddeel van het misdrijf.

Arr. 24 Oct. 1898, W. 7194.

Rechtbanken.

1. Dit art. stelt ontuchtige handelingen met iemand beneden den leeftijd van zestien jaren strafbaar zonder als vereischte voor dat misdrijf op te nemen, dat de dader met dien jeugdigen leeftijd van zijn slachtoffer bekend moet zijn.

Den Haag 22 Oct. 1891, W. 6098.

2. Een slapende is te beschouwen als iemand, die in een staat van bewusteloosheid verkeert.

Heerenveen 24 Jan. 1895, W. 6630.

3. Onder „bewusteloosheid" en „onmacht" wordt verstaan een toestand, waarin physiek handelen eene onmogelijkheid is.

Arnhem (zonder datum), W. 7363.

Art. 249.

Hooge Raad.

1. Het woord *ontucht* in dit art. en art. 250 Swb. omvat niet alleen vleeschelijke gemeenschap buiten echt, maar ook alle andere ontuchtige handelingen.

Arr. 2 Maart 1896, W. 6777.

Art. 250.

Hooge Raad.

1. De omstandigheid, dat de minderjarige, door wien ontucht is gepleegd, op het tijdstip der inwerkingtreding van het Wetboek van Strafrecht reeds 21 jaar oud was, sluit de toepasselijkheid van dit artikel niet uit.

Arr. 25 April 1887, W. 5424; v. d. H. 1887, p. 210.

2. Voor het bij art. 250, 2° strafbaar gestelde misdrijf is het een vereischte, dat de beklaagde, toen hij het plegen van ontucht door een minderjarige met een derde bevorderde, van die minderjarigheid tijdens het plegen van het misdrijf kennis droeg.

Arr. 25 Juni 1888, W. 5587; v. d. H. 1888, p. 256; P. v. J. 1888, n°. 100. Noyon II, p. 379.

3. Voor het misdrijf, strafbaar gesteld bij art. 250, 2° Swb. wordt gevorderd het bestaan der wetenschap bij den beklaagde, dat personen, wien hij de gelegenheid verschafte tot het plegen van ontucht met elkander, waren, of een der personen was minderjarig.

Arr. 25 April 1892, W. 6175.
Noyon II, p. 379.

4. Voor het misdrijf, strafbaar gesteld bij art. 250, 2°. Swb., wordt vereischt, dat de beklaagde kennis draagt van de minderjarigheid der vrouw, wie de gelegenheid tot het plegen van ontucht, door hem of haar wordt verschaft.

Die wetenschap kan niet als bewezen worden aangenomen op grond van een in strafzaken in het algemeen onbekend wettelijk vermoeden, in dit geval daaruit afgeleid dat de beklaagde zich niet heeft geïnformeerd naar den leeftijd van de bij hem inwonende minderjarige.

Arr. 17 April 1893, W. 6339.
Noyon II, p. 379.

5. Een enkel gedoogen, ook al is daarbij winstbejag in het spel, kan nog niet met bevorderen van ontucht worden gelijkgesteld.

Concl. adv.-gen. Noyon bij arr. H. R. 16 Oct. 1899, W. 7345.

Gerechtshoven.

1. Het verhuren eener kamer aan een minderjarig meisje, dat zich aan ontucht overgeeft, moet worden aangemerkt als het bevorderen van ontucht, zoodra de persoon, die de kamer verhuurt, weet dat bedoeld meisje, zonder verder beroep uit te oefenen, als publieke vrouw leeft en daarmede geld verdient.

In het tweede lid van dit artikel wordt geen onderscheid gemaakt tusschen minderjarigen, die nog niet en die al reeds gedebaucheerd zijn.

De geschiedenis van art. 250, 2°. geeft aanleiding om aan te nemen, dat in vele gevallen zal moeten worden onderzocht, of de beklaagde ter zake van bevordering van ontucht door minderjarigen hebbe geweten, dat de personen, bij wie hij het plegen van ontucht bevorderde, nog minderjarig waren.

Arr. Amsterdam 11 Jan. 1887, W. 5447.
Noyon II, p. 379.

2. Bij een aanklacht ter zake van het uit winstbejag opzettelijk bevorderen van het plegen van ontucht door een minderjarige met een derde, kan de beklaagde zich niet beroepen op hare beweerde dwaling omtrent den leeftijd.

Onder de bepaling van art. 250, 2°. is de houder van een rendez-vous huis verplicht zich omtrent den leeftijd der daarin, al is het persoonlijk door hem zelf, toegelaten bezoekers te vergewissen.

Arr. Amsterdam 26 Febr. 1889, W. 5750.

3. Voor de toepasselijkheid van dit art. is noodig het bewijs, dat de beklaagde bij het plegen der hem ten laste gelegde feiten wist, dat degene, die met derden ontucht pleegde, minderjarig was.

Arr. Amsterdam 18 Juni 1890, W. 5938.

Rechtbanken.

1. Uit de redactie van art. 250, 2° Swb. volgt, dat het opzet van den beklaagde moet gericht zijn op het bevorderen van ontucht door een minderjarige, zoodat de wetenschap van den beklaagde, dat de persoon tijdens het plegen der feiten, waardoor bij dezen uit winstbejag de ontucht zoude zijn bevorderd, minderjarig was, een der bestanddeelen uitmaakt van het in dit art. omschreven misdrijf.

Roermond 24 Aug. 1897, P. v. J. 1897, n°. 83.

Art. 252.

Rechtbanken.

1. Hij die aan een in kennelijken staat van dronkenschap verkeerenden persoon twee glazen bier verkocht en toegediend heeft, moet worden ontslagen van rechtsvervolging, wanneer in de dagvaarding niet is vermeld, welke biersoort door hem is verkocht, noch zelfs dat het verkochte bier eene bedwelmende kracht had.

Rotterdam 8 Dec. 1891, W. 6140.

Art. 254.

Hooge Raad.

1. Voor het misdrijf, bedoeld bij dit art. wordt gevorderd, dat bij de gepleegde mishandeling des daders opzet bepaaldelijk gericht zij op de noodelooze pijniging of kwelling van het trek- of lastdier.

Arr. 31 Oct. 1887, W. 5489; v. d. H. 1887, p. 377.

2. Voor het bestaan van het misdrijf, omschreven in dit art., is het niet voldoende dat de wreede behandeling met opzet is gepleegd, doch daartoe wordt vereischt, dat het opzet op de wreedheid zelve zij gericht en de wreedheid doel was der handeling en niet slechts een middel tot een rationeel doel.

Arr. 30 April 1888, W. 5555.
Mr. G. Wttewaall, T. v. S., XI. p. 118 vlg.
Noyon II, p. 385.

3. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt gevorderd een opzet op de wreedheid zelve gericht.

Arr. 2 Nov. 1891, W. 6102; v. d. H. 1891, p. 320.
Noyon II, p. 386.
Arr. 16 Mei 1892, W. 6191.
Noyon II, p. 386.
Arr. 12 Dec. 1898, W. 7216.
Noyon II, p. 385.

Gerechtshoven.

1. Wanneer aan een beklaagde is ten laste gelegd het opzettelijk en wederrechtelijk beschadigen van een aan een ander toebehoorend dier, door het moedwillig een stuk van den staart af te snijden, waardoor een bloedende wond ontstond, kan, ook al is het opzet om te beschadigen niet bewezen, zoo de moedwillige afsnijding van den staart wel bewezen is, veroordeeling op grond van dit art. volgen.

Arr. Den Haag 21 Febr. 1889, P. v. J. 1889, n°. 30.

Rechtbanken.

1. Het geven van een enkelen slag met een hout aan een hond met geen ander gevolg dan dat deze jankt, valt niet onder het bereik van dit art.

's-Hertogenbosch 11 Nov. 1886, W. 5347.

2. Hij die op een openbaren weg een aan een ander toebehoorenden hond moedwillig zonder aanleiding of noodzakelijkheid vastgrijpt, naar den waterkant trekt en in het water werpt, maakt zich niet schuldig aan eenig bij de wet strafbaar feit.

Amsterdam 22 Mei 1889, W. 5776.

3. Hij die eenden opzettelijk de beenen stuk breekt, maakt zich, al heeft hij daarmede alleen de bedoeling die eenden te beletten in zijn land te komen en zijn haver op te vreten, schuldig aan dierenmishandeling.

Groningen 10 Oct. 1889, W. 5898.

4. Om ingevolge dit art. als strafbaar te kunnen worden aangemerkt ter zake van het feit, dat beklaagde een eend moedwillig en gewelddadig met een hooivork, althans met een hard voorwerp zoodanig heeft geslagen, dat dit dier voor dood bleef liggen, moet blijken, dat hij die het ten laste gelegde feit pleegde dit deed met het doel het wreedelijk te behandelen.

Amsterdam 22 April 1898, P. v. J. 1898, n°. 76.

Art. 255.

Gerechtshoven.

1. De man en vader, die den gemeenschappelijken inboedel te gelde maakt, de echtelijke woning op afbraak verkoopt en de daarvoor verkregen gelden tot zich neemt, daarna vrouw en kinderen verlaat, zonder aan de hulpeloozen iets tot onderhoud te verstrekken, maakt zich schuldig aan het misdrijf in dit art. omschreven.

Arr. Leeuwarden 5 Aug. 1891, W. 6088.

Rechtbanken.

1. Dit art. stelt geen straf op het in hulpeloozen toestand brengen van hen tot wier onderhoud men verplicht is, indien de hulpbehoevende daardoor niet in gevaar wordt gebracht.

Middelburg 13 Sept. 1887, W. 6731.
Noyon III, p. 3.

2. Dit art. art. is toepasselijk op den vader, die zijne minderjarige dochter opzettelijk in hulpeloozen toestand gelaten heeft, aangezien, ook al kon hij haar niet in zijn huis opnemen, op hem de verplichting rust op andere wijze in haar onderhoud en opvoeding te voorzien.

Groningen 16 Febr. 1893, W. 6336.
Noyon III, p. 2.

3. Het beroep van een verloskundige valt onder de verpleging of verzorging, in dit art. genoemd.

's-Hertogenbosch 15 Oct. 1896, P. v. J. 1896, n°. 97.
Noyon III, p. 1.

Art. 261.

Hooge Raad.

1. Het laatste lid van dit art. is niet toepasselijk op de beleediging, strafbaar gesteld bij de artt. 266 en 267 Swb.

Arr. 4 Nov. 1889, W. 5797; v. d. H. 1889, p. 358.
Noyon III, p. 16.

2. Hij die een bepaald feit, waardoor iemands eer of goede naam wordt aangerand, met het oogmerk om te beleedigen, op verschillende tijden, aan verscheidene personen mededeelt en daarbij aan een hunner zegt dat hij het niet behoeft te verzwijgen, moet geacht worden aan dat feit in den zin der wet ruchtbaarheid te hebben gegeven.

Arr. 2 Dec. 1889, W. 5809; v. d. H. 1889, p. 443.

3. Dit art. in verband met artt. 266 en 267 Swb. stelt alleen straf op beleedigingen, die aan bepaalde personen zijn aangedaan.

Van beleediging van de *politie te 's-Hertogenbosch*, al kan deze als een publiekrechtelijk lichaam worden aangemerkt, is dus in den zin der strafwet geen sprake.

Arr. 16 Febr. 1891, W. 6083; v. d. H. 1891, p. 62.
Noyon III, p. 10.

• 4. Waar volgens eigen verklaring van den beklaagde zijn drijfveer tot handelen was niet het algemeen belang, maar zijn persoonlijk belang om herstel te verkrijgen van beweerd geleden onrecht, kan

van een beroep op art. 261, 3e lid Swb. reeds daarom alleen geen sprake zijn.

Arr. ' Maart 1897, W. 6932.

5. Na de feitelijke beslissing, dat de beklaagde van en schuldig verklaarde aan smaadschrift met opzet verder is gegaan dan eene waarschuwing aan het publiek, kan het beroep op zoodanige waarschuwing, als reden van uitsluiting der strafbaarheid ingevolge art. 261 derde lid Swb. hem niet baten.

Arr. 24 Mei 1897, W. 6975.

6. Voor de toepasselijkheid der slotbepaling van dit art. is het niet voldoende, dat de beklaagde ter zake van smaad of smaadschrift *volgens zijne meening* heeft gehandeld in het algemeen belang of ter noodzakelijke verdediging, maar moet het *den rechter* „klaarblijkelijk" zijn geworden, dat de „telastlegging" haar rechtvaardiging vindt in het algemeen belang of in noodzakelijke verdediging.

Arr. 31 Oct. 1898. W. 7196; P. v. J. 1898, n°. 90.
Noyon III, p. 18 vlg.

7. Ook de imputatie van ware feiten kan smaad of smaadschrift opleveren, indien hij, die sprak of schreef, gedreven werd niet door een ernstig verlangen om het algemeen belang te dienen, maar door de zucht om te kwetsen en te beleedigen.

Arr. 11 Dec. 1899, W. 7379.

Rechtbanken.

1. De beteekenis, die aan de woorden *bepaald feit* moet worden gehecht, is dezelfde als die door de rechtspraak werd gegeven aan de woorden *faits précis* van de artt. 367 j° 375 C. P.

Amsterdam 29 Nov. 1887, W. 5540.
(Bevestigd bij arr. Hof Amsterdam 17 Jan. 1888.)
Amsterdam 21 Juni 1889, W. 5731.

2. Het verwijt van eene ontuchtige verhouding tot een met name genoemd persoon, zonder meer, bevat niet de telastelegging van een *bepaald feit*, bij dit art. bedoeld.

Amsterdam 27 Juni 1890. W. 5917.

3 Hij die opzettelijk openbaarheid geeft aan een artikel met hem bekenden beleedigenden inhoud, waardoor iemands eer of goede naam wordt aangerand, is strafbaar volgens art. 261 en vlg. Swb.

Den Haag 1 Juni 1891, W. 6042.

4. Het verwijt dat iemand een „verloopen uiterlijk" heeft en dat hij een „anarchist" is, is in het algemeen niet beleedigend.

Rotterdam 19 Aug. 1892, W. 6221.

5. Het oogmerk om te beleedigen is het oogmerk om iemands eergevoel te krenken of in de oogen van anderen iemands eer te verminderen, maar omvat niet de krenking van het crediet.

Rottterdam 13 Maart 1893. P. v. J. 1893. n°. 27.

6. Het kennelijk doel om aan den beleedigenden inhoud van een toegezonden stuk ruchtbaarheid te geven kan, in eene stad als Rotterdam, niet worden afgeleid uit het feit, dat de beklaagde hiertoe van een open briefkaart gebruik maakte.

Rotterdam 18 Juli 1893. W. 6385.

7. Hij die een door hem geschreven stuk doet toekomen aan den uitgever van een courant, met het doel om dat stuk in die courant te doen opnemen en daaraan publiciteit te geven, pleegt de beleediging, welke in dat stuk mocht zijn vervat ter plaatse waar die courant verschijnt. Hierin komt geen verandering, indien de uitgegeven courant ook in andere plaatsen gelezen en verspreid wordt.

Den Haag 31 Juli 1894, P. v. J. 1894, n°. 68.

8. Bij opzettelijke beleediging, die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, iemand aangedaan door een hem per post toegezonden brief, wordt het misdrijf voltooid door de ter post bezorging van dien brief en dus gepleegd ter plaatse waar die brief ter post wordt bezorgd.

Den Haag 31 Juli 1894, P. v. J. 1894, n°. 68.

9. Het opzet om te beleedigen is niet aanwezig, wanneer de beklaagde handelt om zich tegen een andere insinuatie te verdedigen.

Winschoten 30 Sept. 1898, P. v. J. 1898, n°. 82.

Art. 262.

Hooge Raad.

1. Schuldigverklaring aan laster kan niet plaats hebben, waar het bewijs van de waarheid van het door den beklaagde aan den beleedigde ten laste gelegd feit niet is toegelaten.

Arr. 25 Juni 1894, W. 6535.

Art. 263.

Hooge Raad.

1. Een beroep op dit art. kan geen gevolg hebben, wanneer eene vervolging wegens laster niet is ingesteld.

Arr. 31 Oct. 1898, W. 7196.

Art. 265.

Gerechtshoven.

1. Art. 265 lid 3 heeft alleen het geval van een vervolging wegens laster op het oog en is niet van toepassing in het geval van een vervolging wegens lasterlijke aanklacht.

Arr. Den Haag 14 Juni 1888. W. 5570.

2. Onder beleedigde in art. 265 lid 3 is ook te verstaan hij die in een schriftelijke aanklacht bij de overheid wordt aangeklaagd van een feit, dat zijn eer of zijn goeden naam aanrandt.

Arr. Amsterdam 6 Febr. 1889, W. 5675.

Art. 266.

Hooge Raad.

1. De woorden „snotneus, kwajongen", geuit tegen een ambtenaar in de uitoefening zijner bediening met het doel om hem te beleedigen, behooren tot de eenvoudige beleedigingen in dit art. bedoeld.

Arr. 21 Nov. 1887. W. 5505.

2. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het, waar de schriftelijke beleediging reeds door hare openbaarheid alléén een strafbaar karakter draagt, geheel onverschillig, of het geschrift, waarin die beleediging is opgenomen, door of vanwege den beleediger al dan niet aan den beleedigde is toegezonden of aangeboden.

Arr. 23 Nov. 1891. W. 6117; v. d. H. 1891, p. 358.

3. Een woord kan eene „ongunstige" beteekenis hebben zonder daarom beleedigend te zijn.

Een woord, dat noch in zijn gewonen, noch in overdrachtelijken zin beleedigend is, wordt dit niet doordat men het bezigt met het opzet om te beleedigen.

Arr. 6 Dec. 1897, W. 7063.

4. Bij eene strafvervolging wegens eenvoudige beleediging komt, waar het opzet om te beleedigen als bewezen is aangenomen, een onderzoek naar de waarheid der ten laste gelegde feiten naar aanleiding van art. 263, 1° Swb. niet te pas.

Arr. 28 Maart 1898, W. 7104.

Gerechtshoven.

1. Arr. Amsterdam 17 Jan. 1888, W. 5543.
Zie onder Rechtbanken n°. 2.

2. Niet het schrijven, maar het publiceeren van een beleedigend geschrift is als misdrijf strafbaar gesteld.

Arr. 's-Hertogenbosch 1 Sept. 1892, W. 6245.

3. Waar de dagvaarding inhoudt, dat beklaagde te Hilversum den in casu bedoelden agent in de Nieuwe Doelenstraat opzettelijk beleedigend heeft toegevoegd smeerlap enz. is voldoende aangeduid, dat de beleediging plaats heeft gehad *in het openbaar* en in *tegenwoordigheid* van den beleedigde.

Arr. Amsterdam 4 Mei 1897, P. v. J. 1897, n°. 89.

4. Bij het misdrijf van eenvoudige beleediging, iemand door een toegezonden geschrift aangedaan, is als de plaats, waar het feit is begaan, te beschouwen die plaats, waar de dader werkzaam was en

gehandeld heeft, en geenszins die, waar de gevolgen zijner handelingen zich geopenbaard hebben of ingetreden zijn.

Arr. Den Haag 6 Jan. 1898, W. 7104.

5. De woorden „poen" en „ploert" hebben niet slechts eene ongunstige beteekenis, doch zijn in hun gewonen zin in de Nederlandsche volkstaal stellig beleedigend voor dengene, wien zij worden toegevoegd.

Arr. Amsterdam 22 Febr. 1898. P. v. J. 1898, n°. 76.

6. Het bezigen eener uitdrukking, waarin — zij het dan ook slechts in de plaatselijke volkstaal — minachting opgesloten ligt jegens den persoon wien zij geldt, waardoor deze in zijn gevoel van eer kan worden gekwetst, is een beleediging van den aangeduiden persoon.

Arr. Den Haag 24 Febr. 1898, W. 7095.

Rechtbanken.

1. Onder de uitdrukking „in het openbaar" in dit art. moet worden verstaan: niet dat de gebezigde beleedigende woorden zijn gesproken op eene voor een ieder toegankelijke plaats, doch veeleer, dat deze hardop en zoo luid zijn uitgesproken, dat zij op eene openbare plaats moesten kunnen zijn gehoord door iederen daar aanwezige.

Maastricht 7 Febr. 1887, W. 5376.

2. De uitdrukkingen in een gedrukt en verspreid geschrift gebezigd van den minister van justitie naar aanleiding van het contraseign door hem gegeven aan een Koninklijk Besluit van gratie: „die lage koningsknecht moest eindelijk bukken voor den wil van 't volk dat vroeg om recht', moeten gequalificeerd worden als eenvoudige beleediging een ambtenaar ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening, in het openbaar bij geschrifte aangedaan. Het onderteekenen van zoodanig besluit behoort tot de rechtmatige ambtsverrichtingen van den minister van justitie.

Amsterdam 1 Dec. 1887, W. 5543.
(Bevestigd bij arr. Hof Amsterdam 17 Jan. 1888, W. 5543.)

3. Het opzettelijk werpen van steenen naar in uniform gekleede politiebeambten sluit altijd in zich het oogmerk om die ambtenaren te beleedigen.

Amsterdam 6 Dec. 1887, W. 5523.

4. Voor dit misdrijf wordt niet vereischt het aantasten van iemands zedelijke waarde en zedelijk karakter, maar voldoende is elke uiting of handeling, waaruit duidelijk minachting van den persoon tegen wien zij gebezigd of gepleegd wordt, spreekt.

Het aan een kerkelijken ontvanger ten laste leggen van „verregaande onkunde en weinig administratieve kennis" levert eene zoodanige uiting op.

Zwolle 31 Jan. 1889, W. 5771.

5. Het in een dagblad aan een opera-directeur ten laste leggen, dat hij voor een zangeres leugenachtige reclames maakt, levert niet op het misdrijf van smaadschrift, maar van eenvoudige beleediging.

Het in een dagblad schrijven „dat het vertrouwen in iemands beleid en goede bedoelingen vermindert" levert geen beleediging op.

Rotterdam 21 Maart 1889, W. 5775.

6. Dader van het misdrijf van beleediging door een geschrift is volgens de wet niet altijd noch alleen de schrijver daarvan, doch ieder die opzettelijk desbewust de beleediging ter algemeene kennis heeft gebracht en door een publiek geschrift algemeen doen verspreiden.

Den Haag 29 Dec. 1890, W. 5979.

7. De in het openbaar aan een ander toegevoegde uitdrukkingen „*kale rot, kale bliksem*" vallen niet onder de strafbepaling van dit art.

Amsterdam 25 Jan. 1891, W. 6071.

8. Wanneer iemand, zich als beklaagde in een strafgeding bevindende, ter zijner verdediging aan een der getuigen verwijt: „dat deze liegt en dat hij, beklaagde, zulks zal bewijzen", dan blijkt daaruit niet, dat de beklaagde de bedoeling heeft gehad dien getuige te beleedigen.

Zutfen 23 Dec. 1891, W. 6132.

9. Beleediging van *personae morales* of van vereenigingen van personen collectief of van openbare machten als zoodanig is niet strafbaar.

De uitdrukking „weg met de klassenjustitie" door den beklaagde aan het slot van zijne verdediging in eene strafzaak gebezigd, moet

geacht worden te zijn gericht tegen de rechtbank in haar geheel, niet tot een of meer harer leden in het bijzonder.

Amsterdam 10 Mei 1893, W. 6350.

10. Het aan iemand toezenden van een gesloten brief, die beleedigende uitdrukkingen ten aanzien van een derden daarin genoemden persoon inhoudt, is niet strafbaar.

Utrecht 17 Aug. 1893, W. 6424.

11. Het wetboek van strafrecht stelt alleen strafbaar beleediging van bepaalde personen, niet van een college.

Zierikzee 17 Oct. 1893, W. 6417.

12. Indien een beklaagde ter terechtzitting aan een getuige de woorden toevoegt, dat hij een valschen eed gedaan heeft en een meineedige is, levert dit niet per se het misdrijf van beleediging op.

Den Haag 6 Dec. 1894, W. 6604.

13. De beklaagde, ter terechtzitting bewerende, dat een ten zijnen laste gehoorde getuige een valschen eed heeft afgelegd, moet niet ondersteld worden het oogmerk om te beleedigen te hebben gehad, daar hij tot deze uitdrukking even goed kan zijn geleid door den wil om zich te verdedigen.

Almelo 22 Jan. 1895, W. 6631.

14. Eenvoudige beleediging en smaad zijn slechts verschillende graden van beleediging, waarbij het mindere in het meerdere is begrepen.

Groningen 17 Oct. 1896. W. 6823.

15. Elke opzettelijke beleediging, die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, waarvan niet blijkt, dat zij aan iemand hetzij in het openbaar, hetzij in zijn tegenwoordigheid is aangedaan, levert niet op het misdrijf van eenvoudige beleediging, noch eenig ander misdrijf.

Amsterdam 18 Maart 1897, P. v. J. 1897, n°. 77.

16. Het woord „*smeris*" is bekend als een in sommige gemeenten van Noord Holland, onder het onbeschaafde publiek gebruikelijke benaming voor politiebeambten, welke soms kortheidshalve, soms

ook, maar dan meest in vereeniging met beleedigende adjectiva, in minachtende beteekenis gebezigd wordt, maar die op zich zelve niet als beleedigend kan worden aangemerkt, evenmin als de benaming „*klabak*" voor klapwaker en meer dergelijke onbeschaafde uitdrukkingen.

Haarlem 7 Juli 1898, P. v. J. 1899, n°. 6.

17. Een spoorwegbeambte geniet, wanneer tegen hem het misdrijf van beleediging wordt gepleegd, niet de bijzondere bescherming van een ambtenaar, daar dit slechts plaats heeft, wanneer tegen hem het misdrijf van wederspannigheid wordt gepleegd, weshalve beleediging van zoodanigen beambte slechts op klachte vervolgbaar is.

Almelo, 4 April 1899, P. v. J. 1899, n°. 72.
In anderen zin Rb. Almelo 8 Sept. 1899, P. v. J. 1899, n°. 70.
In denzelfden zin Rb. Zutfen 25 Oct. 1899, P. v. J. 1899, n°. 98.

18. Wanneer de dagvaarding niet inhoudt, dat de beklaagde relatant de bedoelde beleedigende woorden opzettelijk heeft toegevoegd, wat toch een element is van het misdrijf strafbaar gesteld bij art. 267 j° 266 Swb., valt het ten laste gelegde niet onder genoemde wetsbepalingen en ook niet onder eene andere wet of wettelijke verordening, zoodat het niet strafbaar is.

Leeuwarden 12 April 1899, P. v. J. 1899, n°. 35.

Art. 267.

Zie ook onder art. 266.

Hooge Raad.

1. Tot de rechtmatige uitoefening der bediening van een ambtenaar van het O. M. behoort het door hem uitbrengen van eene dagvaarding, waaronder is te verstaan het aan den beklaagde van zijnentwege door een daarmede door hem belasten deurwaarder of dienaar der openbare macht doen beteekenen van eene door hem gestelde dagvaarding.

Arr. 20 Maart 1893, W. 6319.

Gerechtshoven.

1. De woorden „ter zake van" in dit art. hebben dezelfde beteekenis als „ter gelegenheid van, naar aanleiding van, met betrekking tot, met het oog op."

Arr. Amsterdam 17 Jan. 1888, W. 5543.

2. Een beleediging gedaan naar aanleiding van een bevel door een ambtenaar in de rechtmatige uitoefening zijner functie gegeven, is dien ambtenaar in zijne hoedanigheid aangedaan.

Arr. Amsterdam 18 Aug. 1891, P. v. J. 1891, n°. 97.

3. De rijksveldwachter, getuigenis afleggende in een strafzaak ten laste van den beklaagde, bevindt zich daarom alléen niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 's-Hertogenbosch 21 Sept. 1892, W. 6249.

4. De veldwachter, die uit den aard zijner bediening verplicht is — inzonderheid op den openbaren weg — een gestadig politietoezicht te houden, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, ook dan wanneer hij uit de kerk komt, op weg naar huis en niet in uniform gekleed is.

Arr. Den Haag 4 Jan. 1894, W. 6543.

Rechtbanken.

1. Beleediging van de politie, de militaire overheid, in het algemeen van openbare autoriteiten, is noch bij dit noch bij eenig ander art. strafbaar gesteld.

Amsterdam 18 Nov. 1886, W. 5412.

2. De toevallige omstandigheid, dat een deurwaarder bij het doen van herhaald bevel andere deurwaarders als getuigen bezigt, maakt die personen, hoezeer ambtenaren, daar ter plaatse niet tot ambtenaren in functie.

Amsterdam 16 Sept. 1887, W. 5492.

3. Een spoorwegbeambte is niet begrepen onder de ambtenaren bedoeld in dit art.

Maastricht 21 Nov. 1887, W. 5487.

4. De uitdrukkingen „ik wou dat jij hier op dit oogenblik verrekte" en „ploert" gebezigd tegen een bedienend beambte, leveren het misdrijf van dit art. op.

Amsterdam 10 Oct. 1888, W. 5747.

5. Het dreigend voorhouden van een knipmes aan politie-agenten, tot herstel der orde in een tapperij binnentredende, en het daarbij aan dezen toeroepen, dat dat mes ook voor hen, agenten, was, levert het misdrijf, in dit art. omschreven, op.

Amsterdam 3 Jan. 1889, W. 5773.

6. Hij die in een in het openbaar gehouden rede de wenschelijkheid betoogende, dat er mannen in de Kamer worden gekozen, die een der met name genoemde leden zou kunnen steunen, daaraan toevoegt „opdat deze in die Kamer niet meer alleen zou staan tegenover 99 schoeljes", maakt zich schuldig aan eenvoudige beleediging aangedaan aan ambtenaren ter zake van de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Heerenveen 11 April 1889, W. 5746.
(Bevestigd bij arr. Hof Leeuwarden 13 Juni 1889.)

7. Het overbrengen van schriftelijke of mondelinge boodschappen voor zijne superieuren behoort niet tot de uitoefening der bediening van een gemeenteveldwachter of agent van politie.

Amsterdam 8 Mei 1889, W. 5777.

8. Aan het misdrijf van dit art. maakt zich schuldig hij, die door een op surveillantie zijnden rijksveldwachter, tot rust aangemaand, dezen opzettelijk in dreigende houding toevoegt: „kom maar mee naar buiten, ik verrek je, ik lust je, ik snij je gortpens open, vuile flikker."

Maastricht 24 Juni 1889. W. 5757.

9. Niet schuldig aan beleediging aangedaan aan een ambtenaar ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening is hij, die door een gemeenteveldwachter op eene jachtovertreding betrapt wordende, dezen opzettelijk toevoegt de woorden: „gij ziet niet als de burgemeester van V. in mijne jacht jaagt, gij en de rijksveldwachter H. hebt gezien, dat hij, burgemeester, in mijn jacht op een perceel karoten (beetwortelen) heeft gejaagd, en gij beiden hebt hem niets

gezegd", wanneer uit de wijze, den toon en de omstandigheden waaronder die woorden zijn gesproken niet volgt, dat zij beleedigend zijn en de beklaagde ontkent het doel gehad te hebben om den ambtenaar te beleedigen.

Maastricht 19 Nov. 1889, W. 5795.

10. Niet schuldig aan het misdrijf, omschreven in dit art. is hij, die, door een inspecteur van politie aan het politiebureau ontboden en aldaar door dien beambte vermaand zijnde om geen beleedigende briefkaarten aan zekere personen te schrijven, daar hij daardoor allicht zich aan eene strafvervolging zoude blootstellen, dien inspecteur heeft toegevoegd de woorden: „je hebt zeker twee kwartjes gekregen om me hier te laten komen."

Amsterdam 24 Oct. 1890, W. 5949.

11. Een stoot aan een ambtenaar in de uitoefening van zijn bediening toegebracht, als geschied met het oogmerk om te beleedigen, niet om te mishandelen, moet worden beschouwd als eenvoudige beleediging.

Groningen 13 Oct. 1892, W. 6302.

12. Een brugwachter-tolgaarder is bij de vordering voor tol van iemand die dezen niet schuldig is en de daarop gevolgde woordenwisseling, niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Rotterdam 14 Juli 1893, W. 6418.

13. Arnhem 25 Juli 1893, W. 6454.
Zie onder art. 183 Rb. 1.

14. Het bezigen van beleedigende uitdrukkingen tegen een surveilleerend politiebeambte, is strafbaar als beleediging, aangedaan aan een ambtenaar gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening, al verzette de beklaagde zich met recht geweldddadig tegen dien ambtenaar, omdat deze hem voor den burgemeester wilde brengen, eenvoudig omdat hij weigerde zijn naam op te geven.

Tiel 17 Mei 1894, W. 6522.
Zie onder art. 180 Rb. 20.

15. Tot het aanwezig zijn der in dit art. bedoelde verzwarende

omstandigheid wordt vereischt, dat de beklaagde bekend zij met de ambtelijke hoedanigheid van den beleedigde.

Assen 4 Jan. 1895, W. 6632.

Art. 268.

Hooge Raad.

1. Volgens dit art. bestaat er lasterlijke aanklacht, indien de klager opzettelijk tegen een bepaald persoon eene valsche klachte of aangifte schriftelijk inlevert of in schrift doet brengen, waardoor diens eer of goede naam wordt aangerand, onverschillig of het door den klager aan den aangeklaagde opzettelijk in strijd met de waarheid ten laste gelegde feit al dan niet heeft plaats gehad en of de klager daarmede al dan niet bekend was.

Arr. 28 Maart 1892, W. 6167.
Noyon III, p. 32.

Gerechtshoven.

1. Hij die zich tot een inspecteur van politie begeeft en aan dezen aangifte doet, dat een agent van politie zich in kennelijken staat van dronkenschap heeft bevonden op den openbaren weg, wetende dat dit strafbaar feit niet is gepleegd, maakt zich schuldig aan het misdrijf van lasterlijke aanklacht.

Arr. Leeuwarden 13 Oct. 1887, W. 5507.

2. Hij die aan een agent van politie aangifte doet, met verzoek daarvan proces-verbaal op te maken, dat aan hem door een koopman zonder de vereischte vergunning in diens woning een glas cognac verkocht en toegediend is, wetende dat dit feit niet is gepleegd, maakt zich schuldig aan het misdrijf van lasterlijke aanklacht.

Arr. Leeuwarden 13 Oct. 1887, W. 5513.

3. De bepaling van art. 265 lid 3 houdende de schorsing der vervolging wegens laster totdat bij gewijsde onherroepelijk over het ten laste gelegde feit is beslist, is, ofschoon in art. 268 niet uitdrukkelijk

herhaald, ook van toepassing waar het eene vervolging wegens lasterlijke aanklacht betreft.

Arr. Amsterdam 6 Febr. 1889, W. 5675.
(Zie tegenovergesteld onder art. 265 H. 1.).

4. Het misdrijf van lasterlijke aanklacht is alleen op klachte vervolgbaar.

Arr. Arnhem 15 Dec. 1891, W. 6125.
Zie eveneens arr. Hof Leeuwarden 13 Oct. 1887, vernietigende Rb. Groningen 25 Aug. 1887, W. 5507, W. 5513.

Rechtbanken.

1. Het misdrijf bij dit art. voorzien, levert een onrechtmatige daad op, die aanleiding kan geven tot schadevergoeding. Voor dit misdrijf is het een vereischte, dat de klager opzettelijk de valsche klachte, d. i. wetende dat die valsch was, bij de overheid heeft ingeleverd.

Utrecht 31 Maart 1897. W. 6988.

Art. 269.

Hooge Raad.

1. Arr. 20 Dec. 1897, W. 7059.

Gerechtshoven.

1. Bij klachtdelikten is de klachte niet een bestanddeel van het voor vervolging vatbare strafbare feit; dat een klachte is ingediend, behoeft dus niet in eene dagvaarding wegens beleediging vermeld te staan; bij het ontbreken der klachte moet de officier van justitie niet-ontvankelijk worden verklaard in de vervolging.

Arr. Leeuwarden 21 Maart 1889. W. 5699.

2. Een procesverbaal door een ambtenaar opgemaakt ter zake van een hem zelven aangedane beleediging en waarin de vervolging van den beleediger wordt gevraagd, moet, ook al heeft de verbalisant de beleediging beschouwd als hem in qualiteit aangedaan, voor eene schriftelijke klachte worden gehouden.

Arr. Amsterdam 9 Juni 1891. P. v. J. 1891, n°. 49.

Rechtbanken.

1. Het O. M. is niet ontvankelijk in eene strafvervolging ter zake van eenvoudige beleediging, wanneer aan den beklaagde niet is ten laste gelegd het bezigen van de uitdrukkingen, welke door den beleedigde bij het indienen zijner klacht aan den, tot het in ontvangst nemen daarvan bevoegden commissaris van politie, zijn opgegeven, doch ten laste gelegd is het bezigen van geheel andere uitdrukkingen, van welke de beleedigde zich eerst herinnerd heeft dat zij tegen hem zijn geuit, zonder echter daarover te klagen, nadat de commissaris van politie hem naar aanleiding van een missive van den officier van justitie andermaal voor zich heeft „doen verschijnen" en gevraagd of hij ook het bezigen van die andere uitdrukkingen gehoord had.

Amsterdam 13 Juni 1890, W. 5912.

2. Het O. M. is niet ontvankelijk in eene strafvervolging van den beklaagde, aan wien ten laste is gelegd, dat hij opzettelijk de eer en goeden naam van een rijksveldwachter heeft aangerand met het kennelijk doel daaraan ruchtbaarheid te geven, door in een openbaar middel van vervoer ten aanhoore van meerdere medereizigers luide te zeggen, dat hij, veldwachter, in een strafgeding een valschen eed heeft afgelegd, wanneer door dien beambte te dier zake geen klacht is ingediend.

Den Haag 26 Juni 1890, W. 5923.

3. Wanneer iemand tegen een ander een aanklacht indient op grond dat deze aan hem, klager, heeft toegevoegd „dat zijne vrouw suiker had gestolen en eieren uit het kippenhok had gehaald", is er geen klacht ingediend door hem, tegen wien het misdrijf is gepleegd.

Dordrecht 7 Oct. 1892, W. 6246

Art. 279.

Gerechtshoven.

1. Indien — wanneer bij rechterlijk vonnis de ontbinding des huwelijks door echtscheiding is uitgesproken tusschen echtelieden en het kind aan den vader is toevertrouwd — de moeder het kind

wegvoert, doch niet is aangetoond, dat ten tijde der ontvoering de termijn om van het vonnis in hooger beroep te komen is verstreken en evenmin dat toen reeds eenig feit had plaats gehad waaruit berusting in het vonnis volgde, dan staat niet vast dat het bevel omtrent het toevertrouwen van het kind onaantastbaar was en moet de moeder die het kind ontvoerde, worden vrijgesproken.

Arr. Den Haag 24 Mei 1888, W. 5577.

2. Niet strafbaar volgens dit art. is de man, die met zijn echtgenoote overeengekomen zijnde scheiding van tafel en bed aan te vragen en na met haar bij notarieele akte de voorwaarden dier scheiding te hebben geregeld, waarbij o. a. werd bepaald, dat het minderjarig kind van partijen tot aan de einduitspraak over de scheiding, zou verblijven bij de moeder, welke schikking werd goedgekeurd door de rechtbank, het kind op een tijdstip, dat de procedure tusschen hem en zijne echtgenoote nog hangende was, van de moeder heeft weggenomen en onder zich gehouden, indien hij heeft opgegeven, dat hij het feit heeft gepleegd na het advies van zijn raadsman te hebben ingewonnen en deze dit heeft bevestigd, onder bijvoeging dat hij den man gezegd heeft, dat deze zulks straffeloos doen mocht, de man het feit in het openbaar op klaarlichten dag op den publieken weg gepleegd heeft en dit nog in den avond van denzelfden dag aan een hoofdagent van politie zijner woonplaats heeft medegedeeld, terwijl hij den dag daarna aan den president der rechtbank heeft te kennen gegeven, dat hij wel geneigd was om zich met zijne echtgenoote te verzoenen.

Arr. Amsterdam 23 Dec. 1890, W. 5989.
(Vernietigende vonnis Rb. Amsterdam 15 Oct. 1890.)

Rechtbanken.

1. Waar het een ontwikkeld jongeling geldt van ruim 16 jaren wordt voor het misdrijf, voorzien en strafbaar gesteld bij dit art., meer vereischt dan het overreden van dien jongeling om zich aan het hem gesteld gezag te onttrekken.

Den Haag 12 Nov. 1894, W. 6586; P. v. J. 1895 n°. 2.
Noyon III, p. 49.

Art. 281.

Hooge Raad.

1. De toepasselijkheid van dit art. is niet afhankelijk van den duur van het buitenechtelijk verkeer, waarvoor de schaking als middel heeft gediend.

Arr. 3 Dec. 1888, W. 5665; v. d. H. 1888, p. 385.
Arr. 4 Febr. 1889, W. 5673; v. d. H. 1889, p. 42.
Noyon III, p. 52 vlg.

2. Voor het begrip van schaking is geen vereischte, dat de minderjarige wordt weggevoerd uit de woning harer ouders. Het handelend optreden van den man kan evenzeer in andere omstandigheden zijn gelegen.

De verzekering van het bezit van de minderjarige in of buiten echt is niet een element van schaking, wel het oogmerk daartoe.

Arr. 4 Febr. 1889, W. 5673; v. d. H. 1889, p. 42.
Noyon III. p. 52.

3. Voor de toepasselijkheid van art. 281, 1° Swb. wordt niet gevorderd wegvoering van een plaats, waar de minderjarige zich krachtens het ouderlijk gezag of met toestemming harer ouders bevond.

Tot het begrip van wegvoering behoort niet het aansporen tot of het voorstellen te vertrekken.

Arr. 9 Mei 1892, W. 6187; P. v. J. 1892, n° 63.
Noyon III, p. 52.

Rechtbanken.

1. Voor het misdrijf van schaking volgens dit art. wordt vereischt onttrekking der minderjarige vrouw aan het wettig over haar gesteld gezag. Indien die onttrekking reeds te voren plaats had, valt het brengen der minderjarige naar eene andere plaats niet meer onder dit art.

Den Haag 26 Oct. 1891, W. 6100.

Art. 282.

Hooge Raad.

1. Het vonnis, houdende veroordeeling krachtens dit art. is ten opzichte van het vereischte, dat het feit wederrechtelijk is geschied, niet voldoende gemotiveerd, indien het vonnis te dien opzichte alleen inhoudt, dat „het wederrechtelijke blijkt daaruit, dat niet bewezen is, dat de beklaagden tot die handelingen gerechtigd waren."

Arr. 14 Nov. 1887. W. 5508; v. d. H. 1887. p. 424.

2. Indien bij de dagvaarding is ten laste gelegd het *opzettelijk* iemand wederrechtelijk van de vrijheid berooven, dan is, indien dit feit bewezen is verklaard, dit art. terecht toegepast, al moge die vrijheidsberooving slechts het middel zijn geweest tot bereiking van een ander misdadig doel, waarover in de dagvaarding niet wordt gesproken.

Arr. 2 Dec. 1889, W. 5809; v. d. H. 1889. p. 447.

3. Wanneer onherroepelijk vaststaat, dat aan den beklaagde uitsluitend was ten laste gelegd opzettelijke wederrechtelijke vrijheidsberooving van een ander, alzoo niet dat die vrijheidsberooving aan zijn *schuld* was te wijten, dan is zijne vrijspraak na onderzoek op het eerste punt, maar met terzijdestelling van het laatste punt, werkelijk eene *vrijspraak* van de geheele aanklacht, waarop in cassatie niet kan worden teruggekomen.

Arr. 5 Oct. 1891. W. 6101; v. d. H. 1891. p. 272.

Rechtbanken.

1. Hij die weigert de deur zijner tapperij, waarin beambten wederrechtelijk van de vrijheid beroofd worden gehouden, te openen ofschoon de sleutel dier deur te zijner vrije beschikking is, maakt zich schuldig aan het in dit art. omschreven misdrijf.

Amsterdam 24 Sept. 1891, W. 6166.

Art. 284.

Hooge Raad.

1. De dwang vereischt voor het bij art. 284, 1° Swb. strafbaar gestelde misdrijf is aanwezig, wanneer vaststaat dat des beklaagden bedreiging dat hij zeker persoon van de plaats, waar deze zich bevond, zou slaan, indien deze zijn arbeid niet zou staken, het middel is geweest waardoor bedoelde persoon, teneinde erger te voorkomen, is gedrongen het werk te staken.

Arr. 8 April 1890, W. 5860; v. d. H. 1890, p. 32.

Gerechtshoven.

1. De feiten dat twee personen tezamen en in vereeniging iemand met geweld, door hem vast te houden en met den dood te dreigen indien hij zulks niet deed, hebben gedwongen zijne handteekening te plaatsen onder een door een hunner opgemaakt geschrift, eene verbintenis behelzende en met zich brengende, vallen — zoo het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling niet is ten laste gelegd — onder dit artikel.

Arr. Den Haag 16 Oct. 1886, W. 5339.

2. Het opnemen van het woord *wederrechtelijk* in de dagvaarding is geen noodzakelijk vereischte, wanneer maar in de omschrijving der ten laste gelegde feiten zijn opgenomen daadzaken en omstandigheden waaruit het wederrechtelijke der feiten voortvloeit.

Arr. Amsterdam 27 Oct. 1891, W. 6144.

Rechtbanken.

1. Voor den bij art. 284 n°. 1 Swb. gevorderden dwang wordt niet vereischt een hevig, krachtdadig geweld, maar is elk geweld, hoe gering ook, voldoende te achten.

's-Hertogenbosch 14 Oct. 1896. P. v. J. 1896, n°. 99.

Art. 285.

Hooge Raad.

1. De uitdrukkingen „*ik zal je eens vermorzelen*" en „*ik maak je een kop kleiner*", leveren het misdrijf van bedreiging met eenig mis-

drijf tegen het leven gericht op, indien uit de omstandigheden, waaronder de bedreiging heeft plaats gehad, niet alleen blijkt des beklaagden opzet bij de te zijnen laste bewezen gedragingen, maar ook dat de geuite woorden zijn te beschouwen als eene werkelijke bedreiging.

Arr. 11 Nov. 1889. W. 5798; v. d. H. 1889, p. 374.

2. Tot de strafbaarheid eener bedreiging tengevolge van dit art. wordt vereischt, dat zij geuit is onder zoodanige omstandigheden, waardoor bij hem, tegen wien zij is gericht, de indruk kan worden teweeggebracht, dat daardoor werkelijk een min of meer ernstige inbreuk wordt gemaakt op zijne persoonlijke vrijheid, terwijl ook des daders wil op het teweegbrengen van zoodanigen indruk was gericht.

Arr. 13 April 1896, W. 6801.
Arr. 9 Nov. 1896, W. 6884; P. v. J. 1896, n°. 101.
Noyon III. p. 62.

3. Tot het wezen van het in dit art. strafbaar gestelde misdrijf behoort, dat iemand met iets zij bedreigd. Alzoo is dit misdrijf niet voltooid voordat de bedreiging is gekomen ter kennis van dengene, degenen of een dergenen, tegen wien of wie zij is geuit.

Arr. 8 Febr. 1897. W. 6926: P. v. J. 1897. n°. 37.
Noyon III. p. 62.

4. Art. 285 eerste lid Swb. ziet niet alleen op bedreiging door woorden, maar ook op bedreiging door daden, waardoor bij hen, tegen wie zij gericht worden, redelijkerwijze de vrees ontstaat, dat een der in het art. genoemde misdrijven gepleegd zal worden.

Arr. 30 Jan. 1899, W. 7240; P. v. J. 1899. n°. 14.
Noyon III. p. 64.

Gerechtshoven.

1. Ingeval van verzet door bedreiging met geweld, vallende onder de strafbepaling van dit art, moet krachtens art. 55 al. 2 Swb. de bijzondere strafbepaling van art. 180 Swb. worden toegepast.

Arr. Den Haag 4 Febr. 1887. W. 5458.

2. De daad van dengene, die een ander een brief zendt inhoudende het verzoek hem vóor een bepaalden tijd tien gulden te zenden en die aan dat verzoek kracht bijzet door den geadresseerde voor te spiegelen, dat bij niet-voldoening aan des schrijvers verzoek zijn lust

naar wraak den geadresseerde of een der zijnen zal treffen, onder bijvoeging dat het in brand steken van des geadresseerden huis behoort tot de daden waartoe lust naar wraak den schrijver kan doen overgaan, valt onder dit art.

Arr. Amsterdam 26 Juni 1888, W. 5624.

3. De strafschuldigheid van iemand, die bedreigt met eenig misdrijf tegen het leven gericht, wordt niet opgeheven, wanneer niet blijkt, dat het hem ernst was met zijne bedreiging.

Arr. Leeuwarden 29 Oct. 1891, W. 6111.

4. Het opzettelijk op dreigende wijze iemand toevoegen der woorden: „ik zal je een rammeling geven dat je genoeg hebt en dat je nooit weder aan het station kunt komen" moet worden gequalificeerd als bedreiging met zware mishandeling.

Rammeling beteekent zoowel in de volkstaal als volgens de taalkundigen eene mishandeling of een pak slaag met eenig geweld toegebracht.

Arr. Arnhem 22 Nov. 1894. P. v. J. 1895, n°. 2.

5. Voor de strafbaarheid van de bedreiging bij dit art. wordt gevorderd de mogelijkheid, dat de bedreigde zich in zijne vrijheid van beweging belemmerd acht.

Arr. Leeuwarden 12 Nov. 1896, W. 6891.
(Cassatieberoep hiertegen verworpen bij arr. H. R. 8 Febr. 1897.)

6. Uit de algemeene bewoordingen waarin het eerste lid van dit art. is gesteld, volgt, dat elke kenbaar gemaakte op den bedreigde indruk makende bedreiging met de daar vermelde misdrijven, geacht moet worden onder het bereik van dit art. te vallen.

Arr. 's-Hertogenbosch 3 Nov. 1898; P. v. J. 1898, n°. 90.

7. Bedreiging met zware mishandeling als op zich zelf strafbaar misdrijf bestaat niet, waar het misdrijf van zware mishandeling reeds een *begin van uitvoering* had.

Arr. Arnhem 6 Juni 1899, W. 7338; P. v. J. 1900, n°. 3.

Rechtbanken.

1. In de akte van dagvaarding ter zake van bedreiging met vernieling van een gebouw, moet uitdrukkelijk worden ten laste gelegd,

dat door die vernieling gemeen gevaar voor goederen te duchten is, zal eene veroordeeling kunnen volgen.

Winschoten 19 Nov. 1886, W. 5362.

2. Het misdrijf van het tweede lid van dit art. kan, als inbreuk makende op de persoonlijke vrijheid, eerst dan geacht worden voltooid te zijn, wanneer de gedane bedreiging komt ter kennis van dengene, tegen wien zij gericht is.

Zwolle 3 Febr. 1887, R. B. en Bijbl. II 1886/87 C, blz. 278.

3. Ingeval van verzet door bedreiging met geweld bestaat er concursus idealis, en is de eerste, niet de tweede alinea van art. 55 Swb. toepasselijk.

Maastricht 18 Oct. 1887, W. 5472.
(Zie evenwel hierboven H. 1.)

4. De woorden „als ik een geweer had, was je de mijne", missen geheel het karakter eener bedreiging met een misdrijf tegen het leven gericht.

Amsterdam 7 Nov. 1888, W. 5713.

5. Bij dit art. zijn alleen zoodanige bedreigingen bedoeld, die de persoonlijke vrijheid in sterke mate aantasten, en daaronder valt niet eene bedreiging den toegesprokene „van onder tot boven te zullen opensnijden", geuit tegen een persoon die ze niet heeft gehoord.

Roermond 22 Jan. 1889, T. v. S. III. p. 507. aant. 6.

6. De bedreiging dat men iemand „in riemen of in stukken zal snijden" is een bedreiging met eenig misdrijf tegen het leven gericht.

Heerenveen 12 Sept. 1889. W. 5771.

7. Het misdrijf, omschreven in dit art., levert eene wederrechtelijke inbreuk op de persoonlijke vrijheid op, welke, ook zonder dat de dader van plan is zijne bedreiging ten uitvoer te brengen, waaromtrent de bedreigde, zelfs al gelooft hij dat er geen uitvoering zal volgen, niettemin in onzekerheid verkeert, door de bedreiging wordt aangerand.

Groningen 24 Oct. 1889, W. 5845.

8. Wanneer niet vaststaat, dat de toegesprokene de tot hem gerichte woorden „als je niet gauw weggaat, schiet ik je met een

revolver voor den kop", of andere van dergelijke strekking, als eene bedreiging heeft opgevat, is het dreigende van die woorden niet bewezen.

Groningen 13 Aug. 1891, T. v. S. VI, p. 483, aant. 19.
(Vernietigd door Hof Leeuwarden 29 Oct. 1891; zie hierboven H. 3.)

9. Onder het begrip „bedreigen" in dit art. moet worden verstaan het opzettelijk iemand vrees aanjagen voor eene als ernstig voorgenomen te kennen gegeven handeling, waardoor hij tegen wien dit is gericht, in zijne persoonlijke vrijheid wordt belemmerd.

Alkmaar 10 Nov. 1891, W. 6135.

10. De daad van hem, die met een geladen schietgeweer in de hand, een ander dien hij achtervolgt, toeroept de woorden: „sta of ik schiet", moet gequalificeerd worden als bedreiging met eenig misdrijf tegen het leven gericht.

Almelo 21 Febr. 1893, W. 6381.
Noyon III, p. 64.

11. Voor het misdrijf omschreven in dit art. wordt vereischt, dat de gebezigde woorden zoodanigen indruk maken, dat hij, tegen wien die zijn gericht, daarin eene werkelijke bedreiging ziet.

Den Haag 7 Oct. 1895, W. 6747.

12. De door den beklaagde, toen hij van den getuige hoorde, dat hij door dezen voor goed uit de fabriek ontslagen was, dezen getuige op dreigenden toon en met klem toegevoegde woorden „nu dan zijn je dagen geteld, zeg dan je vrouw en kinderen maar goeden dag", doelen op geen feitelijkheden van de zijde des beklaagden als bedoeld bij dit art.

Amsterdam 9 Juni 1898, P. v. J. 1898, n° 88.

Art. 287.

Hooge Raad.

1. Waar de rechter uit verschillende als bewezen aangenomen omstandigheden heeft afgeleid, dat het opzet van beklaagde gericht was tegen het leven van zeker persoon, en verder heeft overwogen, dat

beklaagde uit den aard der zaak moest weten, dat een zwaar schot hagel, op ongeveer 10 meter afstand gelost, het menschelijk lichaam binnendringende, den dood kan en in zeer vele gevallen ook zal veroorzaken, en hij alzoo dit mogelijke en waarschijnlijke gevolg van het schot mede heeft gewild, kan dit art. niet zijn geschonden.

Arr. 16 Juli 1894, W. 6536.

Gerechtshoven.

1. Het feit, dat eenige personen iemand, die tengevolge van toegebrachte verwondingen bewusteloos was, terwijl zij met dezen staat van bewusteloosheid bekend waren, in een ruim van water voorzien kanaal hebben geworpen, en met de verwensching „*nu bliksem verzuip dan*", zijn heengegaan, hem aan zijn lot overlatende, levert op het misdrijf van *poging tot doodslag*, en niet dat van *mishandeling*.

Arr. Leeuwarden 12 Juni 1890, W. 5920.

Art. 289.

Gerechtshoven.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het niet noodig, al verdient het de voorkeur, dat de woorden „opzettelijk en voorbedachte raad" gebezigd worden, mits de door die woorden uitgedrukte denkbeelden in dagvaarding en vonnis voorkomen.

Arr. Amsterdam 25 Juli 1888, W. 5615.

Rechtbanken.

1. Wie ter uitvoering van het voornemen om een bepaald persoon van het leven te berooven een middel kiest, waarvan hij weet, dat het den dood ook van andere personen zal veroorzaken, is, indien het middel doel heeft getroffen, zelfs ook ten aanzien dier andere personen, aan moord schuldig.

Amsterdam 17 Aug. 1894, W. 6573.

Art. 290.

Hooge Raad.

1. Kindermoord en kinderdoodslag zijn beide misdrijven, die het kenmerk van levensberooving in zich bevatten, gepleegd onder verschillende omstandigheden, die de verschillende benamingen dezer misdrijven ten gevolge hebben.

Arr. 13 Jan. 1896. W. 6757; P. v. J. 1896, n°. 9.
Noyon III, p. 72.

Rechtbanken.

1. Kinderdoodslag — niet kindermoord — is aanwezig, wanneer het besluit om het kind te dooden eerst ontstond na het begin der weeën, daar eene bevalling aanvangt met de eerste wee.

Middelburg 28 Oct. 1890, W. 5946: P. v. J. 1890. n°. 85 en 87.
Noyon III, p. 71.

Art. 296.

Rechtbanken.

1. Het woord „vrucht" in dit art. en het volgende voorkomende, beteekent een levend iets; daaronder kan niet worden begrepen eene doode zelfstandigheid, wel na de conceptie in de vrouw ontstaan, doch afgestorven en zonder kiem van leven.

Den Haag 22 Febr. 1892, W. 6158.

Art. 297.

Hooge Raad.

1. Voor de strafbaarheid van abortus moet bewezen worden, dat de vrucht tijdens de handeling levend was.

Arr. 24 Mei 1897, W. 6978; P. v. J. 1897, n°. 49.
Arr. 1 Nov. 1897, W. 7038.
Noyon III, p. 77.

2. Voor de strafbaarheid van het veroorzaken van afdrijving wordt vereischt, dat de vrucht tijdens de handeling, die de afdrijving veroorzaakte, leefde.

Daaruit volgt echter niet als een tweede vereischte, dat de vrucht door de afdrijving gedood moet zijn.

Arr. 12 April 1898, W. 7115: P. v. J. 1898, n°. 48.
Noyon III, p. 76.

Gerechtshoven.

1. Voor de strafbaarheid van abortus moet bewezen worden, dat de vrucht tijdens de handeling levend was.

Arr. Amsterdam 9 Febr. 1897. W. 6960.
Noyon III, p. 79.

2. Tot de strafbaarheid van opzettelijke afdrijving der vrucht ingevolge dit art. is het geen vereischte, dat van die afdrijving de dood der vrucht het door den dader beoogde gevolg zij.

Arr. Amsterdam 22 Dec. 1897, W. 7064.

3. De strafwet verstaat onder afdrijving elke praemature gewelddadige afscheiding der vrucht van de moeder.

Arr. Amsterdam 9 Maart 1898, P. v. J. 1898, n°. 66.
Noyon III, p. 76.

Rechtbanken.

1. Voor het misdrijf, bedoeld en strafbaar gesteld bij dit art. wordt *opzet* gevorderd.

Den Haag 6 Dec. 1894. W. 6603.

2. Vereischte voor strafbare afdrijving is, dat de vrucht eene levende is.

Onder leven moet hier echter iets anders verstaan worden dan waar dit woord op mensch of dier wordt toegepast. Eene vrucht is dus eene levende te noemen als zij is eene zich normaal ontwikkelende, die bij voortzetting dier ontwikkeling, zoo geen storende invloeden zich doen gelden, tot een levend mensch zal worden.

Groningen 1 Juni 1899, W. 7289; P. v. J. 1899, n°. 60.
Zie Prof. G. C. Nijhoff in P. v. J. 1899, n°. 60.

Art. 300.

Zie onder art. 82.

Hooge Raad.

1. Art. 300 al. 2 maakt de verzwaring der straf afhankelijk van het gevolg, dat het geweld heeft gehad, van de vraag, of dit gevolg heeft bestaan in een zwaar lichamelijk letsel.

Het maakt de verzwaring der straf niet afhankelijk van de mate van het geweld of van de middelen, waarmede het is gepleegd of van het lichaamsdeel dat getroffen is.

Arr. 7 Mei 1888, W. 5558; v. d. H. 1888, p. 165.

2. Bij dit misdrijf kan de moedwil ook door rechtstreeksch getuigenbewijs worden bewezen ter beoordeeling van den judex facti.

Arr. 8 April 1889, W. 5704; v. d. H. 1889, p. 146.

3. Voor de qualificatie van mishandeling volgens dit art. is het onverschillig, of dit feit wordt gepleegd door of tegen meer dan één persoon.

Arr. 24 Juni 1889, W. 5741.

4. Waar feitelijk vaststaat, dat de slagen opzettelijk werden toegebracht zonder dat gebleken is van eene geoorloofde beweegreden, is dit art. terecht toegepast.

Arr. 23 Febr. 1891, W. 5999; v. d. H. 1891, p. 70.
Noyon III, p. 82.

5. Voor de toepasselijkheid van art. 300 lid één Swb. wordt niets meer gevorderd dan dat de bewezen feitelijkheden van dien aard zijn, dat zij bij dengene tegen wien zij gericht werden, noodwendig in meerdere of mindere mate eene pijnlijke aandoening moesten teweegbrengen.

Arr. 19 Oct. 1891, W. 6099; v. d. H. 1891, p. 299.
Noyon III, p. 82.

6. Voor eene veroordeeling ter zake van mishandeling wordt vereischt, dat in de dagvaarding zij vermeld, dat de ten laste gelegde slagen zijn toegebracht met moedwil of opzet.

Arr. 11 Jan. 1892, W. 6138; P. v. J. 1892, n°. 29.
Noyon III, p. 82.

7. Het plegen van mishandeling door twee personen in vereeniging is voldoende gemotiveerd, wanneer als bewezen is aangenomen, dat terwijl de een den mishandelde heeft aangegrepen en geslagen, de ander hem herhaaldelijk heeft getrapt.

Arr. 27 Juni 1892, W. 6213.

8. Wanneer de dagvaarding inhoudt, dat de beklaagde iemand mishandeld heeft door hem opzettelijk en moedwillig te bijten en de rechter den beklaagde aan de ten laste gelegde mishandeling schuldig verklaart, heeft hij tevens beslist, dat de beklaagde met opzet heeft gehandeld.

Arr. 2 Jan. 1893, P. v. J. 1893, n°. 22.

9. Voor eene schuldigverklaring aan mishandeling is het voldoende, dat beslist zij dat beklaagde iemand op de stoep van diens woning opzettelijk met geweld heeft aangegrepen bij de keel en bij den arm, alzoo trachtende hem naar den openbaren weg te trekken.

Daarnevens wordt niet gevorderd eene afzonderlijke beslissing, dat de gepleegde feitelijkheden van dien aard waren, dat zij bij dengene tegen wien zij gericht werden, noodwendig in meerdere of mindere mate eene pijnlijke andoening moesten teweegbrengen.

Arr. 6 Nov. 1893, W. 6427.

10. Mishandeling is het opzettelijk aan een ander toebrengen van lichamelijk letsel of pijn.

Arr. 25 Juni 1894, W. 6534.

11. De bewezenverklaring, dat de beklaagde zijne echtgenoote opzettelijk verschillende slagen heeft toegebracht, waardoor deze verwond werd — zonder dat bleek van eenige geoorloofde beweegreden — omvat het oogmerk om leed te doen, en daarmede het begrip van „mishandeling".

Arr. 1 April 1895, W. 6640: P. v. J. 1895, n°. 36.
Noyon III, p. 82.

12. Het bewezen verklaarde feit, dat de beklaagde een ander moedwillig een hevigen slag in het aangezicht heeft toegebracht, zonder dat gebleken is van eene geoorloofde beweegreden, omvat het oogmerk om leed te doen en daarmede het begrip van mishandeling.

Arr. 2 Nov. 1896, W. 6879; P. v. J. 1896, n°. 93.
Noyon III, p. 82.

12. De beslissing van den rechter, dat het in de dagvaarding gebezigde woord „mishandelen" ook heeft een feitelijke beteekenis en in zich sluit opzet, terwijl dit opzet ook slaat op de nadere omschrijving van het feitelijke, waarin de mishandeling bestond, bevat eene uitlegging der dagvaarding, onttrokken aan het oordeel van den rechter in cassatie.

Arr. 25 April 1898. W. 7123; P. v. J. 1898, n°. 39.
Noyon III, p. 82.

Gerechtshoven.

1. De verwonding waaromtrent bewezen is, dat een stuk van den vinger is afgebeten, zoodat die verwonding geen uitzicht op volkomen genezing overlaat, moet worden beschouwd als *zwaar lichamelijk letsel.*

Arr. Amsterdam 3 Juni 1890, W. 5900.

2. Er is geen sprake van veroordeeling wegens mishandeling, wanneer de dagvaarding niet inhoudt, dat de moedwil van den beklaagde bij het werpen van een glas binnen eene tapperij gericht was tegen een bepaald persoon en ook niet gebleken is, dat de beklaagde bij het plegen van dat feit de bedoeling had een der in de tapperij aanwezige personen te treffen.

Arr. Amsterdam 30 Sept. 1890, W. 5938.

3. Wanneer bij een gepleegd verzet aan den ambtenaar, tegen wien de beklaagde zich heeft verzet, door dezen een slag is toegebracht, doch niet vaststaat dat deze slag is toegebracht voordat het verzet is begonnen, is het toebrengen van dien slag, als zelfstandige mishandeling ten laste gelegd, niet bewezen.

Arr. Amsterdam 4 Febr. 1891. P. v. J. 1891. n°. 23.

4. Wanneer bij dagvaarding aan twee personen wordt ten laste gelegd, dat zij tezamen en in vereeniging aan een derden persoon verscheidene slagen op het hoofd en lichaam hebben toegebracht, tengevolge waarvan deze is verwond geworden, volgt daaruit voldoende de imputatie van moedwil of opzet, tot het wezen van mishandeling vereischt.

Arr. Arnhem 25 Sept. 1894, W. 6568.

5. De strafbaarheid van het zelfstandig ten laste gelegde misdrijf van mishandeling vervalt niet, omdat de dader, die animo laedendi de feitelijkheden pleegde, hiermede het verwijderde doel had zich tegen een ambtenaar te verzetten.

Arr. Leeuwarden 17 Jan. 1895. W. 6607.

6. Waar iemand moedwillig en onder den invloed van toorn tegen eene vrouw, welke een kind op den arm draagt, met een emmer naar die vrouw slaat, doch deze slag niet haar maar het kind treft, behoort eene veroordeeling wegens mishandeling van dat kind te worden uitgesproken.

Arr. Amsterdam 22 Juli 1896, P. v. J. 1896, n°. 67.

7. Het werpen van petroleum in iemands aangezicht kan eerst dan als mishandeling worden gequalificeerd, wanneer blijkt, dat daardoor lichamelijk leed is veroorzaakt.

Arr. Amsterdam 26 Oct. 1898. W. 7218.

Rechtbanken.

1. Iemand gewelddadig aangrijpen en buiten huis duwen, kan in den zin van dit art. niet als mishandeling worden aangemerkt, wanneer niet blijkt van pijn of lichamelijk letsel als gevolg der gewelddadigheid.

Winschoten 24 Sept 1886, W. 5330.

2. Het moedwillig en gewelddadig met steenen werpen in de richting van eenige personen met het oogmerk die personen met die steenen te treffen, met het gevolg dat een dier personen bloedig werd verwond, levert niet op het misdrijf van mishandeling, doch de overtreding van straatschenderij.

Amsterdam 15 Juni 1887, W. 5482.

3. Een onderwijzer, beklaagd van het lichamelijk kastijden van eenen leerling, kan zich ter zijner verdediging niet beroepen op de omstandigheid, dat zulks is gedaan met het doel om het kind eene wettige kastijding toe te dienen.

Amsterdam 14 Dec. 1888, W. 5751.

4. Voor het misdrijf van mishandeling wordt vereischt, dat de dader heeft gehandeld opzettelijk, d. w. z. dat deze de bedoeling heeft

gehad om door zijne handeling bij den te treffen en tevens getroffen persoon eene lichamelijke pijnlijke gewaarwording, hoe gering ook, teweeg te brengen.

Amsterdam 12 April 1889, W. 5779.
Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. IV. p. 257.

5. Het strafbaar karakter eener gepleegde mishandeling wordt niet opgeheven door de omstandigheid, dat de beklaagde het opzet had om een anderen persoon dan tegen wien hij het misdrijf pleegde, te mishandelen.

Amsterdam 13 Juni 1890, W. 5919.

6. Het opzet om een ander te mishandelen is niet uitgesloten bij dengene, die hoezeer bewust welke gevolgen het drinken van zekere hoeveelheid sterken drank op hem zou hebben, toch vrijwilig die hoeveelheid en meer dan die heeft genuttigd en daardoor beschonken is geworden, niet evenwel in die mate, dat hij in een staat van bewusteloosheid verkeerde, en in dien toestand van dronkenschap dien ander tegen de slapen heeft geschopt.

Groningen 18 Sept. 1890, W. 5963.

7. Voor mishandeling is niet voldoende de tenlastelegging, dat beklaagde slagen heeft toegebracht; het opzet om leed toe te brengen moet mede in de dagvaarding voorkomen; dit wordt omschreven door het woord „moedwillig".

Rotterdam 26 Mei 1891. P. v. J. 1891, n°. 45.

8. Waar iemand een hamer heeft geworpen met het oogmerk om een ander te treffen, doch niet dezen maar een derde getroffen heeft, moet hij evenwel worden schuldig verklaard aan mishandeling, daar het voor de toepassing van dit art. voldoende is, dat de dader het opzet had om een mensch, wien dan ook, te treffen.

Den Haag 12 Oct. 1893, P. v. J. 1894, n°. 6.

9. Als tenlaste is gelegd mishandeling door een steenworp, moet de beklaagde worden vrijgesproken, als niet gebleken is, dat de steen geworpen werd om iemand te treffen.

Tiel 18 Jan. 1894, W. 6465.

10. De stokslagen door een opzichter van eene weesinrichting toegediend aan een negenjarigen knaap, dien hij door vier andere jongens aan handen en voeten vast liet houden, zijn *in casu* te beschouwen als eene geoorloofde kastijding en vallen dus niet onder het begrip van mishandeling volgens de strafwet.

Arnhem 20 Febr. 1894, W. 6503.

11. Het duwen en stooten van een ambtenaar met het oogmerk om een door dien ambtenaar gegrepen persoon te bevrijden, valt niet onder mishandeling, omdat het opzet niet op mishandeling was gericht.

Tiel 25 Oct. 1894, P. v. J. 1894, n°. 104.

12. Bij mishandeling moet het opzet gericht zijn op het toebrengen van leed.

Waar iemand een ander belet zijn huis binnen te komen en deze bekomt daardoor letsel, kan niet van mishandeling sprake zijn.

Den Haag 29 Juni 1896, W. 6849.

13. De vraag of de tengevolge eener verwonding ontstane ziekte uitzicht op volkomen genezing overlaat, moet niet beoordeeld worden naar de ziekte in het algemeen, maar naar elk bijzonder geval.

Rotterdam 23 Dec. 1897, W. 7136.

14. Veroordeeling wegens mishandeling, zwaar lichamelijk letsel tengevolge hebbende, is alleszins gewettigd te achten, waar de verwonding van dien aard is geweest, dat een kleine slagader is geraakt, zoodat de gewonde gevaar heeft geloopen dood te bloeden en de groote beenzenuw is getroffen, tengevolge waarvan de verwonde niet alleen weken ziek heeft gelegen, maar nog niet in staat is zonder stok te staan of geruimen tijd te loopen en er wel waarschijnlijkheid, maar vooralsnog geen zekerheid bestaat, dat hij volkomen genezen zal.

Winschoten 23 Juni 1899, P. v. J. 1899, n°. 76.

15. Mishandeling, waardoor iemand verwond is en eenige dagen in levensgevaar heeft verkeerd, is eene mishandeling die zwaar lichamelijk letsel tengevolge heeft gehad.

Het is geen vereischte voor zwaar lichamelijk letsel, dat het toegebrachte letsel van blijvenden aard zij.

Middelburg 3 Nov. 1899, W. 7363.

Art. 301.

Hooge Raad.

1. Het begrip van voorbedachten raad brengt niet mede, dat de dader in het tijdstip van kalm overleg, dat aan het plegen van de daad vorafgaat, het plan gevormd hebbe om een bepaalden persoon aan te randen.

Hieruit volgt, dat veroordeeling ter zake van mishandeling gepleegd met voorbedachten rade mogelijk is, ook waar vaststaat dat beklaagdes voornemen om te mishandelen op een ander persoon dan den mishandelde gericht was.

Arr. 19 Nov. 1888, W. 5637; v. d. H. 1888, p. 357.

Art. 302.

Zie ook onder art. 82.

Hooge Raad.

1. Wanneer als bewezen is aangenomen, dat de beklaagde den verslagene met een beitel opzettelijk in de rechterzijde heeft gestoken, en dat die verwonding den dood heeft tengevolge gehad, is de qualificatie van zware mishandeling die den dood tengevolge heeft gehad gerechtvaardigd, indien tevens is overwogen, dat het steken met een beitel in de zijde moet geacht worden reeds op zich zelf een zwaar lichamelijk letsel toe te brengen.

Arr. 28 Juli 1890. W. 5913; v. d. H. 1890, p. 181.

Gerechtshoven.

1. Niet schuldig aan zware mishandeling is de vrouw, die naar haren echtgenoot een flesch met vitriool werpt, tengevolge waarvan hij door die vitriool in het gelaat is verwond, indien: 1° niet gebleken is, dat zij met de eigenschappen en uitwerking van vitriool op het menschelijk lichaam bekend was noch die uitwerking voorzag, en 2° zij gehandeld heeft in angst voor haren in hoogst opgewonden toestand verkeerenden echtgenoot.

Arr. Amsterdam 24 Febr. 1891. W. 6013.

Rechtbanken.

1. Indien twee personen tezamen en in vereeniging iemand mishandelen met het oogmerk om hem zwaar lichamelijk letsel toe te brengen, zijn beiden schuldig aan zware mishandeling, al staat ook vast, dat het zwaar lichamelijk letsel inderdaad slechts door één hunner is toegebracht.

Het feit dat het door een hunner toegebrachte zwaar lichamelijk letsel den dood heeft tengevolge gehad, moet evenzeer aan beiden in rekening worden gebracht.

Amsterdam 4 Jan. 1894, W. 6459.

Art. 304.

Zie onder art. 300.

Hooge Raad.

1. Arr. 20 Dec. 1897, W. 7059.
Noyon III, p. 87.

Gerechtshoven.

1. Een veldwachter-jachtopziener, onderzoek doende naar eene door hem veronderstelde jachtovertreding, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. Amsterdam 23 Mei 1888, W. 5609.

2. Een veldwachter, die surveilleerende bevindt, dat eenige personen door op de ramen te kloppen, te kennen geven in eene herberg binnengelaten te willen worden, welke wegens het verstrijken van het daarvoor bepaalde uur reeds gesloten is, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, wanneer hij die personen gelast terstond te vertrekken.

Arr. Leeuwarden 10 April 1890. W. 5919.

3. Het werpen met harde voorwerpen naar personen met het doel om hen te raken, toont het opzet aan om hun lichamelijk letsel toe te brengen, waarom, indien die voorwerpen treffen en pijn of letsel

veroorzaken, dit werpen gequalificeerd behoort te worden als mishandeling. Daarbij is het onverschillig of juist op een bepaald persoon is gericht, en deze dan wel een ander is getroffen.

Arr. Arnhem 13 Maart 1894. W. 6486.
(Vernietigende vonnis Rb. Tiel 25 Jan. 1894. W. 6490.)

4. Het moedwillig toebrengen van een vuistslag op den helm van een politiebeambte, waardoor deze geen lichamelijk letsel maar alleen een dreuning in het hoofd heeft bekomen, levert op het misdrijf van mishandeling van een politiebeambte.

Arr. Amsterdam 24 Dec. 1895. W. 6761.

5. Bij vervolging en bestraffing van misdrijven omschreven in art. 304 Swb., kan niet bovendien herhaling van het misdrijf „mishandeling" aan den dader ten laste worden gelegd.

Arr. Leeuwarden 7 Oct. 1897, W. 7035; P. v. J. 1898, n°. 1.
(In anderen zin Rb. Heerenveen 26 Juli 1897. W. 7035).

Rechtbanken.

1. Schuldig aan mishandeling tegen een ambtenaar gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening is hij, die een in uniform gekleeden surveilleerenden maréchaussée opzettelijk een klap geeft.

Roermond 2 Sept. 1890, W. 5947.

Art. 306.

Hooge Raad.

1. Uit dit art. volgt, dat de schuldigen aan het hier bedoelde misdrijf strafrechtelijk verantwoordelijk zijn voor de handelingen die het misdrijf uitmaken, ook wanneer die door anderen zijn verricht.

Arr. 19 Nov. 1894. W. 6584.

Art. 307.

Gerechtshoven.

1. Blijkens de geschiedenis van het Swb. verstaat de wetgever onder schuld in dit art. de culpa lata van het jus civile; het al of

niet aanwezig zijn daarvan is afhankelijk van de vraag of de beklaagde in een gegeven geval minder omzichtigheid en beleid heeft gebruikt, dan men in het algemeen van een mensch van gewone ontwikkeling kan eischen.

Arr. Leeuwarden 4 April 1889, W. 5711.

Rechtbanken.

1. Schuldig aan het in dit art. omschreven misdrijf is hij, die een geweer houdende, het afgetrokken heeft in de richting van een persoon, zonder dat hij zich vergewist heeft of het al of niet geladen was, wanneer dientengevolge een schot uit dat geweer is afgegaan, waardoor die persoon werd getroffen en tengevolge daarvan is overleden.

Groningen 12 Nov. 1891, W. 6213.

Art. 308.

Hooge Raad.

1. De uitdrukking *schuld* in dit art. en in andere bepalingen van het Swb. voorkomende, omvat niet zelfs de geringste onachtzaamheid of het niet betrachten der alleruiterste voorzichtigheid, doch alleen het niet in acht nemen van die voorzichtigheid, welke van ieder strafrechtelijk voor zijne handelingen verantwoordelijk persoon mag worden gevorderd.

Het woord *schuld* wijst derhalve op eene min of meer grove of aanmerkelijke onvoorzichtigheid, onachtzaamheid of nalatigheid.

Arr. 14 Nov. 1887. W. 5509; v. d. H. 1887, p. 435.

2. De toepasselijkheid van dit art. is uitgesloten, wanneer vaststaat, dat des beklaagden wil is gericht geweest op het toebrengen van lichamelijk letsel, ook dan wanneer de beklaagde niet bedoelde den mishandelde te treffen.

Arr. 19 Nov. 1888, W. 5637; v. d. H. 1888, p. 337.

3. De vraag, of het in een bijzonder geval bewezen letsel volgens de wet moet worden beschouwd als zwaar lichamelijk letsel, is eene

rechtsvraag, maar het is nergens verboden dat, waar de rechter deze vraag uit eigen wetenschap beslist, hij die wetenschap afleidt uit de inlichtingen en het verslag van een gehoord deskundige.

Arr. 14 Nov. 1898. W. 7203.
(Zie het bij het arrest a quo bevestigde vonnis der Rb. Zutfen in W. 7136, j°. eene bijdrage in W. 7146.)

Gerechtshoven.

1. De uitdrukking *tijdelijke ziekte* moet niet in een *algemeenen* zin worden opgevat, zoodanig dat *iedere* afwijking in vorm, samenstelling of werking van eenig lichaamsdeel van den mensch daaronder zoude worden begrepen, doch alleen *die* toestand, welke volgens de opvatting van het dagelijksch leven eene ziekte uitmaakt, d.i. de toestand teweeggebracht door een stoornis in de regelmatige werking der inwendige functiën van het lichaam, als wanneer men gewoon is te zeggen, dat het gestel van den mensch in wanorde is en in den regel, behalve het gebruik van medicijnen, het bed houden tot genezing wordt aanbevolen.

Arr. Amsterdam 25 Maart 1890. W. 5865.

Rechtbanken.

1. Ingeval van schuldigverklaring ter zake van het in dit art. omschreven misdrijf, behoort uit de dagvaarding te blijken dat óf zwaar lichamelijk letsel is toegebracht òf zoodanig lichamelijk letsel, waaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening der ambts- of beroepsbezigheden is ontstaan. Zulks blijkt niet uit de vermelding, dat iemand op den grond is gevallen en pijnlijk aan de beenen is geraakt.

Den Haag 13 Sept. 1886. W. 5329.
Cf. Rb. Winschoten 24 Sept. 1886. W. 5330.
Mr. F. A. R. A. van Ittersum. T. v. S.. I. p. 295 vlg.

2. Al moge het door eene verkeerde schatting van den afstand aanrijden van iemand niet in elk geval *culpa lata* opleveren, is dit echter wel het geval, waar de dader, hoezeer zich bewust niet bekwaam te zijn om een paard behoorlijk te besturen, toch als koetsier optreedt.

Groningen 4 Oct. 1894. W. 6681.

3. Afdrijving der vrucht door een niet bevoegde verricht, en tengevolge waarvan tijdelijke ziekte ontstaat, valt onder dit art.

Den Haag 18 April 1895. W. 6680.

4. De daad van een beklaagde die op tien pas afstand een ander met een met los kruit geladen geweer verwondt, is niet in die mate roekeloos en onvoorzichtig, dat dit art. toepasselijk is.

Winschoten 18 Maart 1898. W. 7117.
(Anders Hof Leeuwarden 12 Mei 1898.)

Art. 310.

Hooge Raad.

1. Voor het bestaan van het misdrijf van diefstal wordt vereischt, dat de zaak op het oogenblik der arglistige toeëigening in de macht en het bezit van den dader is overgegaan en niet reeds vooraf in zijn macht of feitelijk bezit was.

Arr. 7 Febr. 1887, W. 5401; v. d. H. 1887, p. 71.

2. Een vonnis houdende veroordeeling ter zake van diefstal is, ten opzichte van het vereischte, dat de weggenomen zaak geheel of gedeeltelijk aan een ander toebehoorde, niet voldoende gemotiveerd door de beslissing, dat de zaak was gestrand goed.

Arr. 19 Dec. 1887, W. 5515; v. d. H. 1887, p. 486.

3. Wegneming zonder betaling van een a contant gekocht voorwerp is diefstal.

Arr. 25 Juni 1888, W. 5589; P. v. J. 1888, n°. 105.

4. Als toeëigening moet worden beschouwd het eigenmachtig als heer en meester over eens anders goed beschikken en zich als eigenaar daarvan gedragen.

Arr. 21 Jan. 1889, W. 5678.

5. Het vonnis, waarbij de beklaagde, niettegenstaande alle ontkentenis van schuld, is veroordeeld ter zake van diefstal van eenden, moet worden vernietigd, indien daarin geen bewijsmiddelen zijn aan-

gevoerd omtrent het opzet van den dader om zich de eenden wederrechtelijk toe te eigenen.

Arr. 3 Juni 1889, W. 5726.

Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. IV. p. 63; Mr. D. Simons, T. v. S. XI, p. 333.

6. Waar iemand vervolgd wordt ter zake van het stelen eener quitantie, doet het er niet toe; of die quitantie burgerrechtelijk als zoodanig kan gelden.

Arr. 29 Juni 1891, W. 6065; v. d. H. 1891, p. 225.

7. Er is sprake van diefstal, waar de rechter bewezen verklaart, dat de beklaagde van de hofstede van een derde, te diens nadeele een eend heeft weggenomen met het oogmerk om zich die wederrechtelijk toe te eigenen, indien de rechter de woorden *te diens nadeele* blijkens hetgeen daaraan voorafgaat, in geen anderen zin heeft gebezigd dan in dezen: dat de eend aan een derde toebehoort.

Arr. 28 Nov. 1892, W. 6278.

8. Als bewezen is verklaard, dat de beklaagde, alleen in een winkel zijnde, voorover op de toonbank ging liggen en de aan den binnenkant zijnde winkellade, waarin rijksdaalders waren, opende, en dat toen hij op dat oogenblik werd aangegrepen, een rijksdaalder op den grond viel, waarvan hij de herkomst niet kon verklaren, is hij terecht schuldig verklaard aan het voltooid misdrijf van diefstal.

Arr. 12 Nov. 1894, W. 6578.

9. Arr. 27 Aug. 1895, W. 6712.
Zie onder art. 321.

10. Bij eene veroordeeling wegens diefstal is het vonnis ook ten aanzien van het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening naar eisch der wet met redenen omkleed, wanneer dit oogmerk met het feit der wegneming van eens anders goed, is aangenomen op grond van wettig bewezen aanwijzingen.

Arr. 4 Mei 1896, W. 6811.

11. De toeëigening van eene aan niemand toebehoorende zaak grondt zich op het in bezit nemen daarvan en is met de verkrijging van dat bezit voltooid.

Voor de bezitverkrijging wordt niet vereischt, dat zij zich onder

het *uitsluitend bereik* van den inbezitnemer bevinde. Voldoende is dat aan de heerschappij, die hij door de zaak onder zijne macht te brengen er op uitoefent, niemands anders heerschappij in den weg staat.

Arr. 9 Nov. 1896. W. 6883.

12. Waar in hooger beroep de bij het bestreden vonnis aan het bewezen verklaarde feit gegeven qualificatie van diefstal wordt betwist op grond, dat niet van *wegneming* zoude zijn gebleken, en deze qualificatie wordt gehandhaafd op grond van aanwijzingen, moet hetzij uit het arrest, hetzij uit het daarbij bekrachtigde vonnis blijken, door welke bewijsmiddelen die aanwijzingen bewezen zijn.

Arr. 14 Nov. 1898, W. 7203.

Gerechtshoven.

1. Indien bij een vervolging wegens diefstal het woord *wederrechtelijk* (al zij het bij vergissing) in de dagvaarding is weggelaten, moet ontslag van rechtsvervolging worden uitgesproken.

Arr. Amsterdam 1 Maart 1887, W. 5482.

2. De beklaagde, die voorwerpen op eene niet door haar bewoonde kamer vindt, omtrent welke voorwerpen haar bekend is, dat zij door den eigenaar eenvoudig zijn vergeten mee te nemen en daarna die voorwerpen verplaatst en verbergt, heeft die voorwerpen door misdrijf onder zich en maakt zich derhalve schuldig aan diefstal.

Arr. Amsterdam 22 Nov. 1887, W. 5534.

3. Wanneer op een strand een balk wordt gevonden, alzoo klaarblijkelijk uit zee aangespoeld, gaaf, nieuw, bewerkt en geldswaardig, dan volgt daaruit niet alleen dat die balk een eigenaar heeft gehad, maar dat hij dien ook nog had op den dag, dat hij werd gevonden.

Aangenomen zelfs dat die balk afkomstig was van een met balken geladen doch op zee vergaan vaartuig, dan volgt daaruit nog niet, dat de eigenaar daardoor den eigendom heeft verloren.

Hij, die zich dien balk wederrechtelijk toeëigent, doet zulks ten nadeele van hem, aan wien hij toebehoort.

Arr. Amsterdam 6 Maart 1888, W. 5552; P. v. J. 1888 n°. 38.
Zie hierboven H. R. 2.

4. Arr. 's-Hertogenbosch 5 Febr. 1891, W. 5998.
(In anderen zin Rb. 's-Hertogenbosch 13 Dec. 1890, W. 5998.)
Zie art. 311, 5°., H. 2.

5. Hij, die uit een naast een bureau van politie gelegen winkel van een ander een hem niet toebehoorend kistje met sigaren wegneemt, vervolgens op een agent van politie, die reeds vóór het politiebureau stond, toen hij den winkel inging, toetreedt onder mededeeling dat hij het kistje gestolen heeft en ter terechtzitting opgeeft, dat hij het oogmerk niet had zich dat kistje toe te eigenen, maakt zich schuldig aan diefstal.

Arr. Den Haag 26 Aug. 1891. W. 6084.
(Vernietigende vonnis Rb. Den Haag 3 Juli 1891.)
Zie ook een dergelijk geval Hof Den Haag 22 Juli 1891, W 6085.

6. Het opgraven en zich toeëigenen van een varken, hetwelk aan eene besmettelijke ziekte is gestorven, en ofschoon niet onteigend, toch op last van het gemeentebestuur moest worden vernietigd en diensvolgens in een stuk grond van den eigenaar werd begraven, is wederrechtelijk en alzoo diefstal.

Arr. Leeuwarden 26 Nov. 1891. W. 6210.

7. Waar bewezen is, dat een zakje met geld den beklaagde ter hand is gesteld om het geld na te tellen en deze onmiddellijk daarop zich daarmede heeft verwijderd, moet de beklaagde geacht worden dit geld weggenomen en zich wederrechtelijk toegeëigend te hebben.

Arr. Amsterdam 3 Oct. 1893, W. 6419.

8. Door het openen van de hokken, het wegnemen daaruit der konijnen en het dooden dier dieren, een en ander met het oogmerk om ze zich wederrechtelijk toe te eigenen, is het misdrijf van diefstal niet voltooid, indien het den daders niet gelukt is de gedoode dieren in veiligheid te brengen.

Arr. Amsterdam 3 Jan. 1894, W. 6553.
In anderen zin het hierbij vernietigde vonnis der Rb. Amsterdam 30 Nov. 1893, P. v. J. 1894, n°. 70.

9. De omstandigheid, dat de beklaagde het goed heeft weggenomen met toestemming van dengene die dit onder zich had, belet niet zijne daad te beschouwen als wegneming in den zin van dit art. in-

dien de beklaagde wist, dat degene, die hem toestemming verleende, over dat goed geen recht van beschikking had.

Arr. Leeuwarden 15 Febr. 1894, P. v. J. 1894, n°. 24.
Anders Rechtbank Groningen 7 Dec. 1893, P. v. J. 1894. n°. 24.

10. Veroordeeling ter zake van diefstal kan niet worden uitgesproken, indien de dagvaarding niet behelst de omstandigheid, dat de beklaagde het oogmerk heeft gehad om het weggenomen goed zich wederrechtelijk toe te eigenen.

Arr. Arnhem 18 Juli 1894. P. v. J. 1894. n°. 66.
Anders Rb. Zutfen 27 Juni 1894. P. v. J. 1894, n°. 66.

11. Hij, die een hem niet toebehoorenden boom verkoopt onder voorwaarde dat de kooper zelf den boom zal vellen en tot zich nemen, maakt zich niet schuldig aan diefstal, daar hij, hoewel als eigenaar over den boom beschikt hebbende, dezen niet heeft weggenomen of doen wegnemen.

Arr. 's-Hertogenbosch 12 Maart 1896, P. v. J. 1896, n°. 27.
Noyon III, p. 95.

Rechtbanken.

1. Veroordeeling ter zake van diefstal heeft niet plaats, wanneer het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening niet ten laste is gelegd bij de dagvaarding.

Amsterdam 22 Febr. 1887, W. 5431.

2. Wegneming van eens anders goed buiten wil en weten van den eigenaar, gepleegd met het oogmerk om in de gevangenis te komen en gevolgd door onmiddellijke terugbrenging aan een politiebureau, moet beschouwd worden als diefstal.

Amsterdam 12 April 1887, W. 5450.

3. Bij diefstal is het onverschillig, of het motief voor de toeëigening is de wensch om het goed voor zich zelf te houden, dan wel om het aan een ander te geven.

Amsterdam 18 Aug. 1887. W. 5497.
Mr. H. P. de Wilde, T. v. S. VI, p. 55.
Noyon III, p. 97.

4. De omstandigheden, dat eene uit zee aangespoelde kist voorwerpen bevat, dat die kist geheel gaaf en goed geverfd is en dat het deksel van binnen is beschilderd met de voorstelling van een schip, terwijl zich daaronder een adres in geschilderd letterschrift bevindt, sluiten alle denkbeeld uit als zoude die kist aan niemand toebehooren of wel door iemand opzettelijk achtergelaten zijn met het oogmerk om den eigendom daarvan te verliezen.

Den Haag 14 Mei 1888, W. 5582.

5. Wanneer iemand door zijn knecht ten nadeele van een derde een zaak doet wegnemen met het oogmerk zich deze wederrechtelijk toe te eigenen, en de knecht, wetende dat die zaak ten nadeele van een derde ontvreemd werd, haar opzettelijk met kar en paard naar zijn meester heeft vervoerd, maakt de meester zich aan diefstal en de knecht zich aan medeplichtigheid aan dit misdrijf schuldig.

's-Hertogenbosch 9 Mei 1889, W. 5731.
Zie onder art. 48 Rb. 1.

6. Het oogmerk der wederrechtelijke toeëigening is niet bewezen, wanneer de beklaagde het weggenomen voorwerp rechtstreeks naar het politiebureau gebracht en overgegeven heeft, en aldaar gezegd heeft, dat hij wenschte in de gevangenis te worden opgenomen.

Den Haag 20 Juni 1889, W. 5760.
Zie echter hierboven Rb. 2.

7. Hij die een aan een ander toebehoorend goed wegneemt, met het oogmerk om in de gevangenis te komen, maakt zich niet schuldig aan diefstal.

Den Haag 13 Febr. 1890, W. 5854.
Zie vorig nummer.

8. Hij, aan wien is ten laste gelegd, dat hij een diefstal heeft medegepleegd of bij het plegen daarvan opzettelijk is behulpzaam geweest, moet worden vrijgesproken, wanneer blijkt, dat hij lang nadat de diefstal reeds voltooid en het gestolene naar elders was overgebracht, den dief behulpzaam is geweest in het vervoeren van een deel van het gestolene.

Groningen 13 Maart 1890, W. 6000.

9. Schuldig aan diefstal is hij, die een aan een ander in eigendom toebehoorende rol schortenbont wegneemt, zich vervolgens met die rol bont tot een rijksveldwachter begeeft met de mededeeling, dat hij dit voorwerp ontvreemd had omdat hij werk noch eten had, en ter terechtzitting heeft opgegeven, dat hij die ontvreemding gepleegd had om in een bedelaarsgesticht te worden opgenomen.

Groningen 14 Mei 1890, W. 5928.
Zie hierboven Rb. 6.

10. Het oogmerk om zich zekere aan een ander in eigendom toebehoorende voorwerpen wederrechtelijk toe te eigenen, bestaat, ook al beweert hij, aan wien diefstal van die voorwerpen is ten laste gelegd, ter terechtzitting dat hij zóó dronken was, dat hij zich volstrekt niet herinnert die voorwerpen te hebben weggenomen, terwijl ook ter terechtzitting wel gebleken is, dat hij destijds dronken was, doch voor die wegneming geen ander oogmerk dan dat om zich die voorwerpen wederrechtelijk toe te eigenen, denkbaar is.

Amsterdam 31 Juli 1890, W. 5947.

11. Het vertoonen van het door beklaagde medegenomen horloge aan hare moeder in de verwachting, dat deze daardoor zou worden bewogen zich dat horloge voor de beklaagde aan te schaffen, is niet als een daad van eigendom te beschouwen.

Utrecht 13 Juli 1892, W. 6209.

12. Het openen der hokken, het wegnemen daaruit der konijnen en het dooden dier dieren, een en ander met het oogmerk om ze zich wederrechtelijk toe te eigenen, moet niet worden gequalificeerd als poging, maar levert op het voltooide misdrijf van diefstal, onafhankelijk van de vraag of het den dader gelukt is de gedoode dieren in veiligheid te brengen.

Amsterdam 30 Nov. 1893, P. v. J. 1894, n°. 70.
Zie hierboven H. 8.

13. Van wegneming in den zin van dit art. kan geen sprake zijn, waar de beklaagde het goed heeft weggenomen met de vrije toestemming van dengene, die dit onder zich had.

Groningen 7 Dec. 1893, P. v. J. 1894, n°. 24.
Zie hierboven H. 9.

14 Zutfen 27 Juni 1894, P. v. J. 1894, n°. 66.
Zie hierboven H. 10.

15. Wegneming met het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening van bloemen, moet gequalificeerd worden niet als strooperij maar als diefstal.

Arnhem 11 Sept. 1894. W. 6615.

16. De jager die een haas zoodanig aanschiet, dat deze op korten afstand van hem in hetzelfde jachtveld dood neervalt, heeft daardoor dien haas bemachtigd en is daarvan eigenaar geworden, ook al heeft hij den haas nog niet tot zich genomen.

Derhalve maakt een derde, die den haas wegneemt met het oogmerk zich dien wederrechtelijk toe te eigenen, zich schuldig aan diefstal.

Zierikzee 21 Febr. 1896, W. 6889.

17. Ontvreemding van riet, dat reeds van het veld was weggevoerd en eene bepaalde bestemming had verkregen, levert niet op strooperij, maar diefstal.

Heerenveen 25 Juni 1896. W. 6828.

18. Waar in de dagvaarding is ten laste gelegd, dat beklaagden de portemonnaie hebben weggenomen met het *oogmerk van wederrechtelijke toeëigening*, gaat niet op de verdediging, dat in de dagvaarding ontbreekt één der in art. 310 Swb. omschreven elementen van het misdrijf van diefstal, als het oogmerk om *zich* het weggenomen goed wederrechtelijk toe te eigenen.

Amsterdam 17 Nov. 1896. P. v. J. 1897. n°. 21.

19. Het verkoopen of beleenen van een weggenomen voorwerp levert het bewijs op, dat men het oogmerk heeft zich dat voorwerp wederrechtelijk toe te eigenen.

Den Haag 3 Dec. 1896. W. 6917.

20. Ontvreemding van afgemaaide nog niet vervoerde klaver, in rijen tot klaverhooi te drogen liggende, levert op diefstal en niet strooperij.

Roermond 26 Oct. 1897, P. v. J. 1897, n°. 91.

21. Het als eigenaar van een muilezel zich voordoen en gedragen, dien ezel aan een ander te koop aanbieden, dien werkelijk daarop

verkoopen en den koopprijs daarvan daarna tot zich nemen, vervolgens aanzien, dat de aldus verkochte ezel door den kooper werd afgespannen en door dezen werd medegevoerd ondanks dat de ezel niet aan den zich voordoenden eigenaar toebehoorde en deze daarover in geen enkel opzicht kon beschikken, kan allezins geacht worden de elementen voor het misdrijf van diefstal te bevatten.

Den Haag 26 Aug. 1898. W. 7211.
Noyon III. p. 95.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Hij, die zich met een hem ter bezichtiging gegeven voorwerp verwijdert en zich dit voorwerp toeëigent, pleegt diefstal, geen verduistering.

Arr. 10 April 1888. P. v. J. 1888. n°. 47.

Art. 311.

Art. 311, 1°.

Gerechtshoven.

1. Onder de benaming „vee" zijn paarden begrepen.

Arr. Arnhem 17 Febr. 1887. W. 5402.

Rechtbanken.

1. De daad van hem, die een aan een ander in eigendom toebehoorend paard uit de weide, waarin het zich bevindt, wegneemt met het oogmerk zich dat dier wederrechtelijk toe te eigenen en zich den toegang tot die weide verschaft door over een sloot, waaraan die weide gelegen is, te springen, moet gequalificeerd worden als diefstal van vee uit de weide.

Amsterdam 3 Sept. 1890. W. 5949.

Art. 311, 3°.

Hooge Raad.

1. Arr. 2 Juni 1890. W. 5885.
Zie onder art. 138 H. R. 1.

2. De wetgever heeft aan den judex facti opgedragen de beslissing of ter plaatse waar een strafbaar feit is gepleegd, de voor nachtrust bestemde tijd toen reeds was aangebroken. De rechter in cassatie heeft dus alleen te onderzoeken of bij dat onderzoek de wet niet is geschonden.

Arr. 29 Dec. 1890. W. 5982.

Gerechtshoven.

1. De beklaagde, die *buitenshuis* op de stoep der woning staande en na verbreking eener glasruit de hand door de opening stekend, op deze wijze een voorwerp in de uitstalling *binnenshuis* geplaatst, heeft weggenomen, heeft zich niet *in de woning* bevonden; dit feit valt dus niet onder art. 311, 3° en slot Swb.

Arr. Amsterdam 12 Febr. 1889, W. 5711.
Noyon III, p. 102.

2. Indien in de dagvaarding ontbreekt de vermelding van het uur, waarop de diefstal zou zijn gepleegd en evenmin daarin wordt vermeld, dat de beklaagden zich in de woning bevonden buiten weten of tegen den wil van den rechthebbende, mag de rechter bij de qualificatie van het misdrijf op die omstandigheden geen acht slaan.

Arr. Amsterdam 4 Nov. 1891, W. 6161.

3. Onder het begrip van besloten erf in dit art. kan niet worden begrepen een erf met eene aan den openbaren weg gelegen, den toegang tot huis en erf verleenende deur, die altijd open is, al is overigens het erf van omschutsels voorzien.

Arr. Den Haag 20 Mei 1897, W. 6996; P. v. J. 1897, n°. 53.

Rechtbanken.

1. Bij de ten laste legging dat de beklaagde den diefstal heeft gepleegd gedurende den voor de nachtrust bestemden tijd, moet het juiste tijdstip, waarop de diefstal gepleegd is, worden opgegeven.

Rotterdam 20 Juni 1888, W. 5654.

Art. 311, 4°.

Hooge Raad.

1. Op de feiten van het door twee personen tezamen en in veree-

niging wegnemen van zekere hoeveelheid gedistilleerd, niet aan beklaagden toebehoorende, met het oogmerk om zich dat gedistilleerd wederrechtelijk toe te eigenen, past de qualificatie van diefstal door twee vereenigde personen.

Arr. 10 Dec. 1894. W. 6598.

Gerechtshoven.

1. Bij veroordeeling wegens diefstal, bedoeld bij art. 311, 4°, moet de qualificatie niet luiden „*diefstal door drie vereenigde personen*" maar „*diefstal door twee of meer vereenigde personen.*"

Arr. Amsterdam 20 Febr. 1889, W. 5741.

2. Waar ten laste gelegd wordt het plegen van diefstal in vereeniging, wordt geenszins vereischt, dat bepaaldelijk aangeduid en beslist worde welk aandeel in de materieele handeling genomen is door ieder van hen, die beweerd worden het strafbare feit te hebben medegepleegd, maar behoort enkel vast te staan, dat de handeling door twee of meer personen tezamen en in gemeen overleg bedreven en ten uitvoer gelegd zij.

Arr. Den Haag 9 Nov. 1893, W. 6492.

Rechtbanken.

1. Waar ten laste is gelegd het plegen van strooperij door twee personen tezamen en in vereeniging, heeft de omstandigheid dat de rechter één dier personen vrijspreekt van het ten laste gelegde op grond, dat niet is gebleken, dat hij het oogmerk had van wederrechtelijke toeëigening, niet ten gevolge dat de andere moet worden vrijgesproken van de verzwarende omstandigheid van in vereeniging met den tweeden beklaagde te hebben gehandeld.

's-Hertogenbosch 11 Febr. 1896. P. v. J. 1896, n°. 27.

Art. 311, 5°.

Hooge Raad.

1. Onder de uitdrukking *verbreking* is niet te brengen het losmaken van een lam van den paal waaraan het is vastgebonden, hetgeen gewoonlijk plaats heeft om het wegloopen te beletten, zelfs niet indien dat losmaken geschiedt door lossnijden van het touw, waarmede het dier aan den paal is bevestigd.

Arr. 21 Jan. 1889, W. 5668.

2. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig of de schuldige zich den toegang door een der daar vermelde middelen heeft verschaft, hetzij rechtstreeks tot de localiteit, waarin de diefstal is gepleegd, hetzij tot het gebouw, waarin die localiteit zich bevindt.

Arr. 27 Juli 1895. W. 6710.

3. Onder „braak" of onder „verbreking" in dit art. is niet te brengen het met geweld afrukken van een horloge van den ketting, waardoor dit aan de kleeding van den persoon, die het draagt, is bevestigd, ook wanneer door dat afrukken die ketting wordt gebroken.

Arr. 27 Jan. 1896. W. 6770; P. v. J. 1896. n°. 15.
Noyon III, p. 102.

Gerechtshoven.

1. Voor poging tot diefstal met braak wordt niet vereischt, dat de toegang tot de plaats des misdrijfs reeds *is* verkregen, maar is het voldoende, dat de dader *getracht* heeft dien toegang door middel van braak te bekomen.

Arr. Amsterdam 15 Mei 1888, W. 5561.

2. Schuldig aan diefstal met braak is hij, die geabonneerd zijnde voor een pand door een ander bewoond, door middel van een in de waterleiding van dat pand aangebrachte buis, water van de gemeente, waarvoor hij niet is geabonneerd, in zijn kantoor heeft geleid en daar afgetapt.

Arr. 's-Hertogenbosch 5 Febr. 1891, W. 5998.
Vernietigende vonnis Rb. 's-Hertogenbosch 13 Dec. 1890.

Rechtbanken.

1. Als diefstal, waarbij de dader het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van verbreking, is te beschouwen de daad van hem, die na een voor een derde bestemden en door hem weggenomen brief, die behoorlijk was dichtgemaakt en op de sluiting daarvan voorzien van twee lakzegels, bestemd om aan onbevoegden de opening daarvan en de ontvreemding van hetgeen zich daarin bevindt te beletten, te hebben opengebroken, daaruit een

aan een ander toebehoorend bankbiljet, met het doel zich dat wederrechtelijk toe te eigenen, heeft weggenomen.

Maastricht 20 Aug. 1888, W. 5650.
Noyon III, p. 103.

2. Inklimming is slechts dan aanwezig, wanneer er in meerdere of mindere mate geklommen is. Daarvan kan derhalve geen sprake zijn, als de beklaagde zijn hand door een geopend raam gestoken heeft.

Rotterdam 29 Nov. 1888, W. 5663.

3. Het wegnemen van aan een ander toebehoorende koffie met het oogmerk om zich die koffie wederrechtelijk toe te eigenen, ten uitvoer gelegd door het op zijde opensnijden van eenige balen, waarin zich die koffie bevindt en het bijeenverzamelen van de op die wijze uit de balen vallende koffie, levert het misdrijf op, omschreven in art. 311, 5° Swb.

Amsterdam 4 Oct. 1889, W. 5848.

4. Hij, die aan een ander in eigendom toebehoorende muntstukken heeft weggenomen met het oogmerk om zich die wederrechtelijk toe te eigenen, maakt zich schuldig aan het misdrijf, omschreven in dit art, wanneer hij zulks heeft gedaan door in de broek van dien ander ter hoogte van den broekzak eene snede te maken en ook den broekzak zelf stuk te snijden en door die openingen de geldstukken tot zich te nemen.

Amsterdam 27 Dec. 1889, W. 5849.

5. Het afdalen in het vooronder van een schip is niet te beschouwen als *inklimming* in den zin van dit art.

Groningen 20 Maart 1890, W. 5925.

Art. 314.

Hooge Raad.

1. Hij, die met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, zeker rietgewas op zijn last door bij hem in dienst zijnde arbeiders te zijnen bate heeft doen afsnijden, wegnemen en vervoeren,

moet worden veroordeeld als dader van het in dit art. omschreven misdrijf, zonder dat eene beslissing omtrent de aansprakelijkheid van zijne arbeiders voor hunne handelingen wordt vereischt.

Arr. 11 Mei 1891, W. 6043.

Gerechtshoven

1. In dit art. wordt niet onderscheiden tusschen gesneden en ongesneden, los en in bossen gebonden riet.

De wegneming van aan een ander toebehoorend riet van het veld, in welken toestand ook, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, ten minste zoolang dat riet nog geen bewerking heeft ondergaan, is aan te merken als strooperij en niet als diefstal.

Van in bossen gebonden riet, dat op den dijk ter zijde van het land te drogen staat, kan niet gezegd worden, dat het eenige bewerking heeft ondergaan.

Arr. Amsterdam 19 Maart 1889, W. 5745.
Noyon III, p. 110.

2. Het snijden van riet en ten vervoer gereed maken door het in bossen te leggen op een plaats, waar men in den regel ongestoord zijn werk kan voortzetten, kan worden beschouwd als wegnemen van het riet, daar men dan het riet van den grond heeft afgescheiden, het heeft verplaatst en het onder zijn macht heeft gebracht.

Arr. Leeuwarden 30 Juni 1897, P. v. J. 1897, n°. 63.
(Vernietigende vonnis Rb. Groningen 6 Mei 1897, P. v. J. 1897, n°. 63. in anderen zin luidende.)

Rechtbanken.

1. Het hout, dat nog aan de boomen zit, moet beschouwd worden als sprokkelhout.

Heerenveen 6 Maart 1890, W. 5853.

2. Aan een opgaanden boom nog bevestigde takken kunnen in den zin van dit art. als „sprokkelhout" worden beschouwd.

's-Hertogenbosch 13 Febr. 1896, W. 7008.
(In anderen zin Ktgr. 's-Hertogenbosch 24 Dec. 1895, W. 7008.)

3. Heerenveen 25 Juni 1896, W. 6828.
Zie onder art. 310 Rb. 17.

4. Roermond 26 Oct. 1897, P. v. J. 1897, n°. 91.
Zie onder art. 310 Rb. 20.

5. Het wegnemen en zich toeëigenen van zeewier, vastgehecht in of op de steenglooiing van waterkeerende dijken in Zeeland, als zijnde eene res nullius, levert niet op het misdrijf van strooperij, vermeld in dit art.

Zierikzee 2 Mei 1899, W. 7352.

Kantongerechten.

1. De feiten dat iemand in een dennenbosch eene hoeveelheid mos en dennennaalden heeft bijeenverzameld op een kruiwagen en arglistig zich heeft toegeëigend, vallen onder dit art.

Apeldoorn 9 Sept. 1886, W. 5329.

2. Het zagen van een tak uit een opgaanden boom en het zich wederrechtelijk toeëigenen van dien tak, kan niet gequalificeerd worden als strooperij.

Zwolle 3 Febr. 1887, W. 5452.
Zie Mr. G. W. Mollerus in W. 5456.
Noyon III, p. 111.

3. Het met oogmerk van wederrechtelijke toeëigening wegnemen van eens anders doezebout, moet worden gequalificeerd als diefstal, niet als strooperij.

Lemmer 29 Oct. 1889, W. 5876.

Art. 315.

Rechtbanken.

1. Strooperij, gepleegd door iemand met behulp van zijn vrouw en een knecht, moet gequalificeerd worden niet als „strooperij door meer dan twee vereenigde personen” maar eenvoudig als „strooperij”, wanneer de vrouw en de knecht niet mede vervolgd zijn, doch hun deelneming als daders aan het misdrijf bewezen is.

Heerenveen 27 Maart 1890, W. 5850.

2. Strooperij, gedurende den voor de nachtrust bestemden tijd gepleegd, valt alleen dan onder de in art. 315, 2° Swb. vermelde, bij art. 311, 3° omschreven verzwarende omstandigheid, wanneer het feit gepleegd is op een besloten erf, waarop eene woning staat, door iemand, die zich aldaar buiten weten of tegen den wil van den rechthebbende bevindt.

Haarlem 15 Nov. 1890, W. 5996.
Noyon III, p. 113.

3. De kantonrechter is niet bevoegd te vonnissen over strooperij, wanneer deze met behulp van een wagen is geschied.

Middelburg 20 Jan. 1891, W. 6032.

Kantongerechten.

1. Wanneer uit een proces-verbaal ter terechtzitting blijkt, dat het strafbaar feit valt onder art. 315, 2° Swb., is de kantonrechter onbevoegd de zaak te berechten, ook wanneer bij de dagvaarding slechts eenvoudige strooperij is ten laste gelegd.

Sliedrecht 13 Febr. 1896, P. v. J. 1896, n°. 19.

Art. 318.

Hooge Raad.

1. De woorden *smaad* en *smaadschrift* in dit art. mogen niet worden uitgebreid tot het bij de overheid inleveren of in schrift doen brengen van eene ware of zelfs van eene valsche klacht of aangifte, waardoor de eer of goede naam van den persoon, tegen wien zij is gericht, wordt aangerand. Die woorden moeten beperkt worden tot de beteekenis daaraan gehecht door art. 261.

Afdreiging door bedreiging van klachte of aangifte bij de overheid te doen van zeker misdrijf, valt niet onder dit art. of eenige andere strafbepaling, wanneer niet blijkt, dat bedoeld misdrijf den beklaagde als geheim toevertrouwd of tot zijne kennis gekomen is.

Arr. 26 Nov. 1888, W. 5648; v. d. H. 1888, p. 348.
Noyon III, p. 60, 118.

Art. 321.

Hooge Raad.

1. Dit art. vordert voor het misdrijf van verduistering, dat de toeëigening geschiede niet alleen wederrechtelijk, maar ook opzettelijk.

Arr. 7 Mei 1888, W. 5556; v. d. H. 1888, p. 174.

2. Als toeëigening moet worden beschouwd het eigenmachtig als heer en meester over eens anders goed beschikken en zich als eigenaar daarvan gedragen.

Daartoe behoort ook inpandgeving van eens anders goed ten eigen bate.

Van de omstandigheden, waaronder de inpandgeving heeft plaats gehad, hangt het af, of deze als opzettelijk wederrechtelijk is te beschouwen.

Arr. 21 Jan. 1889, W. 5678; v. d. H. 1889, p. 24.
Mr. H. P. de Wilde, T. v. S. VI. p. 53, 56.

3. Het is te beschouwen als een daad van wederrechtelijke toeeigening, wanneer de beklaagde een stuk, dat hij alleen ontvangen had om het aan een derde te vertoonen en daarna denzelfden dag terug te brengen, ten kantore van dien derde heeft gebracht met de bedoeling om de beschikking daarover aan den eigenaar te ontnemen, en daarna dat stuk op eigen gezag, zonder iemands opdracht en in strijd met zijne belofte, onder handen van dien derde heeft gelaten.

Arr. 8 April 1889, W. 5708; v. d. H. 1889, p. 138.

4. Met het woord „goed" in dit art. voorkomende, worden niet alleen bedoeld voorwerpen, die eene ruilwaarde hebben.

Arr. 15 April 1889, W. 5709; v. d. H. 1839, p. 158.
Mr. H. P. de Wilde. T. v. S. VI. p. 48.

5. Het als heer en meester beschikken over goed, dat aan een ander toebehoort, heeft plaats wanneer de houder *hetzij* dat goed eigenmachtig aan een derde overdraagt, *hetzij* zonder zoodanige overdracht, opzettelijk het gebruikt of doet gebruiken of daarmede handelt op eene wijze die in strijd is met den aard van het recht, krachtens hetwelk hij het goed onder zich heeft (zie arr. 21 Jan. 1889).

Van toeëigening in den zin van dit art. kan geen sprake zijn,

wanneer de beklaagde heeft aangenomen den nem in gebruik gegeven wagen aan een derde te verkoopen, van welk voornemen de uitvoering is verhinderd door de inbeslagneming van den wagen door de politie, voordat hij nog aan den kooper geleverd was en toen hij zich nog in het bezit van den beklaagde bevond.

Arr. 28 April 1890, W. 5871; v. d. H. 1890, p. 54.
(In afwijking van de conclusie van den adv.-gen. Patijn.)
Zie hierover Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S., V, p. 340.
Noyon III, p. 121.

6. In de omstandigheid, dat beklaagde vóór de wegneming met een der ontvreemde voorwerpen alleen in eene kamer is gelaten, is niet een toevertrouwen van zoodanig voorwerp aan beklaagde of zijne inbezitstelling daarvan gelegen, met het gevolg dat deze het *onder zich had* in den zin van art. 321 Swb.

Arr. 2 Juni 1890, W. 5886; v. d. H. 1890, p. 107.
Noyon III, p. 127.

7. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet vereischt dat de toeëigening heeft plaats gehad ten eigen bate.

Arr. 2 Febr. 1891, W. 5995; v. d. H. 1891, p. 55.
Noyon III, p. 121.

8. Wanneer de directie eener verzekeringmaatschappij aan een harer agenten zeker bedrag in geldswaardig papier ter uitbetaling heeft toegezonden, zonder dat blijkt dat die toezending is geschied met de bedoeling, dat de agent die gelden in zijne kas zou storten, en daarvan rekening en verantwoording doen, maakt die agent door een gedeelte daarvan niet uit te betalen maar voor zich te behouden, terwijl hij het geheele bedrag aan de maatschappij in rekening brengt, zich schuldig aan verduistering, onverschillig of hij al dan niet elk oogenblik in staat is dat bedrag, dat hij voor zich behouden heeft, te betalen.

Arr. 20 April 1891, W. 6030; v. d. H. 1891, p. 135.

9. De weigering om eene quitantie, afgegeven om daarop betaling te ontvangen, doch waarop geene betaling heeft plaats gehad, terug te geven aan den eigenaar van dat stuk, moet worden beschouwd als eene toeëigening in den zin van dit art.

Arr. 8 Febr. 1892, W. 6155.
Noyon III, p. 121.

10. Hij die coupons ter verzilvering hebbende ontvangen, den daarvoor gemaakten prijs in eigen kas stort en niet op den bepaalden tijd aan zijn lastgever verantwoordt, maakt zich niet schuldig aan verduistering.

Arr. 24 Oct. 1892, W. 6260; v. d. H. 1892, p.436.
Noyon III, p. 126.

11. In de ten laste legging, dat de beklaagde als gemeente-ontvanger opzettelijk verschillende gelden, welke hij in zijne genoemde hoedanigheid en bediening onder zich had, doordien die sommen hem door of namens de in de dagvaarding genoemde belastingschuldigen ter voldoening van verschuldigde gemeentebelasting waren ter hand gesteld of betaald, wederrechtelijk zich heeft toegeëigend en verduisterd, ligt opgesloten, dat die gelden hem niet toebehoorden.

Arr. 6 Nov. 1893, W. 6425

12. In de beslissing, dat de beklaagde eene hem bij vergissing te veel uitbetaalde banknoot, in plaats van die aan hem die de uitbetaling deed terug te geven of aan dengene voor wien hij bij het in ontvangst nemen optrad, af te dragen, of ook maar het feit van het te veel ontvangen mede te deelen, voor zich heeft behouden, en zelfs tegenover den uitbetaler het feit van te veel ontvangen geloochend heeft, en alzoo te kwader trouw de teruggave van het te veel ontvangene heeft geweigerd en daardoor getoond heeft het voor zich te willen blijven behouden, ligt opgesloten, dat hij zich die banknoot in den zin van art. 321 Swb., wederrechtelijk heeft toegeëigend.

Arr. 16 April 1895, W. 6652; v. d. H. 1895, p. 97.
Noyon III, p. 121, 126.

13. Voor de detentie van eenig voorwerp is niet noodig, dat de houder zich onafgebroken in de nabijheid daarvan bevindt.

Arr. 27 Aug. 1895, W. 6712; P. v. J. 1895, n°. 80.
Noyon III, p. 128.

14. De verduistering in art. 661, no. 7 W. Brv. bedoeld, moet niet worden getoetst aan dit art.

Arr. 23 Maart 1896, W. 6787.

15. Het woord „verduisteren" heeft niet overal, waar het in het

Swb. voorkomt, den zin, waarin het als qualificatie wordt gebezigd in dit art.

Arr. 26 Mei 1896, W. 6814; P. v. J. 1896, n°. 51.
Noyon III, p. 212.

16 Arr. 5 Dec. 1898, W. 7213.
Noyon III, p. 125.

17. Bij een aanklacht wegens verduistering wordt vereischt de positieve aanduiding der wijze, waarop de beklaagde het aan een ander toebehoorend goed, dat hij zich opzettelijk wederrechtelijk zoude hebben toegeëigend, zoude hebben verkregen.

Daarvoor kan niet in de plaats treden de aan art. 321 Swb. ontleende zuiver negatieve uitdrukking: „anders dan door misdrijf verkregen."

Arr. 15 Febr. 1897, W. 6931; P. v. J. 1897, n°. 25.
Noyon III, p. 129.

18. De weigering van teruggaaf, ook na herhaalde aanmaning, van eene quitantie zonder dat de betaling is gevolgd, met het oog waarop zij te goeder trouw aan den schuldenaar is ter hand gesteld, moet in het algemeen worden beschouwd als eene daad van toeëigening van dat stuk, al is dan ook niet stellig uitgemaakt, dat de schuldenaar dit wil gebruiken als bewijs van betaling, als hoedanig het alleen waarde heeft en als hoedanig hij dan ook moet worden ondersteld het wederrechtelijk te hebben teruggehouden.

Arr. 19 Dec. 1898, W. 7222; P. v. J. 1899, n°. 62.
Noyon III, p. 121.

19. Waar volgens de feitelijke beslissing vaststaat, dat de door een agent namens zijn patroon geïnde gelden niet *zijn* eigendom waren, maar hij slechts daarvan houder was, zoodat hij onbevoegd was die gelden in zijn kas te storten, is het zich als eigenaar gedragen van die gelden door den agent, terecht aangemerkt als wederrechtelijke toeëigening.

Arr. 10 April 1899, W. 7266.
Noyon III, p. 125.

Gerechtshoven.

1. Onder „wederrechtelijk zich toeëigenen" moet ook gerekend worden het beleenen, wanneer blijkt, dat de dader niet in staat was het beleende voorwerp in te lossen.

Bij verduistering behoeft alleen de toeëigening opzettelijk geschied te zijn, niet de inbezitstelling.

Arr. Amsterdam 15 Febr. 1887, W. 5477.

2. Door de ten laste legging, dat de beklaagde een voorwerp van een ander dat hij in zijn bezit had, ten eigen bate heeft verkocht ten nadeele van den rechtmatigen eigenaar, wetende dat dat voorwerp niet hem maar den verkooper van het hem verkochte perceel waarin zich dat voorwerp bevond, toebehoort, wordt voldoende uitgedrukt het begrip van „opzettelijk". Ook het wederrechtelijke van de handeling wordt in de dagvaarding voldoende omschreven, al houdt de dagvaarding het woord „wederrechtelijk" niet in.

Arr. Amsterdam 6 Maart 1888, W. 5531.

3. Hij die willens en wetens zonder daartoe gerechtigd te zijn door den eigenaar, en hiervan ten volle bewust, vrijwillig diens goederen ten eigen bate aan een ander in pand geeft, eigent zich dat goed opzettelijk wederrechtelijk toe.

Al is herprolongatie, waarbij de pandgever-eigenaar met dit gebruik van zijne effecten niet bekend is, nu en dan voorkomende, is zij geen omstandigheid van die kracht om eene in het algemeen door de strafwet verboden handeling straffeloos te maken.

Arr. Amsterdam 25 Sept. 1888, W. 5617.
Mr. H. P. de Wilde, T. v. S. VI, p. 54.

4. Indien verkocht is onder de uitdrukkelijke voorwaarde van contante betaling, maakt de kooper, die het goed wegvoert zonder betaling, zich schuldig aan verduistering.

Arr. Amsterdam 7 Jan. 1890, P. v. J. 1890, n°. 21.

5. Hij, die op het oogenblik waarop hij een aan een ander toebehoorend bankbiljet opraapte, geenszins de bedoeling had om het voor zich te behouden, doch integendeel voornemens was om het aan de politie over te geven en bij wien eerst later het oogmerk om zich dit bankbiljet toe te eigenen is opgekomen, maakt zich schuldig aan het misdrijf van verduistering.

Arr. Amsterdam 14 Jan. 1890, W. 5838.

6. Voor verduistering of poging tot verduistering wordt vereischt de een of andere daad of begin van een daad, waaruit blijkt, dat de

persoon zich feitelijk ten aanzien van het voorwerp als heer en meester gedraagt, en welke derhalve de oplevering aan hem, wien het voorwerp toebehoort, belemmert of bemoeilijkt.

Arr. Den Haag 6 Febr. 1890, W. 5844.
Zie onder art. 45, H. 4.

7. Indien een som gelds wordt overgegeven en ontvangen met het doel om daarmede een bepaalde betaling te doen, blijft de eigendom bij den lastgever. De mogelijkheid van eigendomsrecht op een zeker geldelijk bedrag, is niet uitgesloten, mits maar dit bedrag, vertegenwoordigd door een zekere geldsom, wordt belichaamd door muntspeciën of geldswaardig papier en dus niet van een tastbaren vorm is ontbloot.

Arr. Amsterdam 24 Febr. 1891, P. v. J. 1891, n°. 25.

8. In eene dagvaarding wegens verduistering behoeven de bijzondere omstandigheden, waaruit het bestaan van het opzet van wederrechtelijke toeëigening zoude moeten worden afgeleid, niet mede in de dagvaarding te worden opgenoemd.

Hij, die eene aan een ander in eigendom toebehoorende obligatie, die hij anders dan door misdrijf onder zich heeft, opzettelijk aan een derde in pand geeft, terwijl hij op dat oogenblik allerminst de zekerheid heeft dat stuk desgevorderd weder te kunnen lossen, maakt zich schuldig aan verduistering.

Arr. Amsterdam 6 Oct. 1891, W. 6090; P. v. J. 1891, n°. 71, 81 en 87.
(Vernietigende vonnis Rb. Amsterdam 8 Sept. 1891.)
Noyon III, p. 121.

9. Hij, die ingevolge de contracten met zijne committenten aangegaan, van dezen als verkoopscommissionair een aantal voorwerpen heeft overgenomen om deze op eigen naam te verkoopen en daarvoor aan zijne committenten bij verkoop bepaalde bedragen te verantwoorden, maakt zich, wanneer hij die voorwerpen verkocht heeft zonder die bedragen te verantwoorden, niet schuldig aan verduistering.

Arr. Amsterdam 20 Oct. 1891, W. 6162.
(Vernietigende vonnis Rb. Amsterdam 27 Sept. 1891, W. 6162.)

10. Het misdrijf van verduistering wordt gepleegd ook tegen hem uit wiens handen het verduisterde goed in die des schuldigen is gekomen.

Arr. Amsterdam 23 Febr. 1892, P. v. J. 1892, n°. 36.

11. Het afhalen en het zich in bezit stellen van goederen — zonder daartoe bevoegd te zijn — is niet noodwendig eene wederrechtelijke toeëigening. Deze heeft echter plaats door het te gelde maken der goederen en het ten eigen bate aanwenden van de opbrengst.

Arr. Amsterdam 29 Juni 1892, W. 6308.

12. Wie in een winkel zich eenig voorwerp doet overhandigen om het tegen onmiddellijke betaling dadelijk mede te nemen, en het dan zonder betaling medeneemt, maakt zich schuldig aan verduistering.

Arr. Den Haag 24 Juni 1893, W. 6381.
Zie hierboven H. 4.
Zie ook volgend nummer.

13. Hij, die à contant door hem gekochte, door den loopknecht des verkoopers hem overhandigde goederen aanneemt, doch niet betaalt, maakt zich schuldig aan verduistering.

Arr. Amsterdam 16 Jan. 1894, W. 6568.
Anders Rb. Amsterdam 5 Dec. 1893, P. v. J. 1894, n°. 64.
Noyon III, p. 123.

14. Arr. Leeuwarden 25 Febr. 1897, W. 6963.
Noyon III, p. 124.

15. Waar volgens de in casu gesloten overeenkomst beklaagde, als lasthebber van zekere firma, zekere aan deze in eigendom toebehoorende goederen zou verkoopen tegen een vastgestelden minimumprijs, met bepaling dat hij op vaste tijdstippen den vollen koopprijs door hem gemaakt zou moeten afdragen aan zijn lastgever, worden de door beklaagde ontvangen kooppenningen niet *zijn* eigendom, maar had hij ze bloot als houder onder zich.

Arr. Den Haag 28 Oct. 1897, P. v. J. 1898, n°. 26.

Rechtbanken.

1. De vermelding in de dagvaarding, dat de beklaagde ten behoeve van zijn patroon gelden, aan dezen door de klanten verschuldigd, ontvangen heeft, *wetende* dat die patroon en *niet hij*, beklaagde, *daarop recht had*, en dat hij die gelden zich heeft toegeëigend, in stede van die aan zijn patroon te verantwoorden, doet de ten laste gelegde feiten vallen onder het bereik van dit art., ofschoon de woorden

„opzettelijke en wederrechtelijke toeëigening" niet in de dagvaarding voorkomen.

Amsterdam 22 Maart 1887, W. 5437.

2. Hij, aan wien door de postadministratie bij vergissing een voor een ander bestemde brief is bezorgd en die op de vordering der postadministratie weigert dien brief aan haar terug te geven, ofschoon hij uitdrukkelijk op de begane vergissing is opmerkzaam gemaakt, is strafbaar volgens dit artikel.

Maastricht 7 Juni 1887, W. 5422.

3. Onder verduistering van *eenig goed* zijn ook begrepen geldsommen; het zich toeëigenen van aan een ander toebehoorende geldsommen beteekent in strafrechtelijken zin hetzelfde, als het weerloos maken of te eigen bate aanwenden van geldsommen, waartoe een ander gerechtigd is.

Tiel 22 Dec. 1887, P. v. J. 1887 n°. 52, en 1888 n°. 1.

4. Hij die van een winkelier goederen op zicht medegekregen heeft, maar daarover beschikt zonder ze te betalen, maakt zich schuldig aan verduistering. In dat geval is er noch koop op zicht, noch koop op crediet, en mitsdien de eigendom van het op zicht medegegevene niet overgegaan.

Amsterdam 18 April 1888, P. v. J. 1888, n. 44 en 47.

5. Hij, die effecten hem door de eigenaren ter afstempeling en conversie toevertrouwd, heeft doen verkoopen en het bedrag in zijn credit heeft doen boeken, is schuldig aan verduistering.

Arnhem 26 Oct. en 6 Nov. 1888, P. v. J. 1888, n°. 131, 133.

6. Hij die een bankbiljet, ontvangen als koopprijs van zekere goederen, hem door een derde gegeven om ze tegen zekere som te verkoopen en de opbrengst te verantwoorden, wisselt met het doel om het geld ten eigen bate aan te wenden, pleegt een daad van wederrechtelijke toeëigening, en maakt zich derhalve schuldig aan verduistering.

Alkmaar 26 Maart 1889. W. 5707.

7. Hij die zich meerdere, aan verschillende eigenaren behoorende voorwerpen, die hij anders dan door misdrijf onder zich heeft, door

één handeling opzettelijk wederrechtelijk toeëigent, maakt zich schuldig aan slechts één misdrijf van verduistering.

Assen 26 Juni 1889, W. 5753.

8. Schuldig aan verduistering is de deurwaarder, die, na van een notaris bankbiljetten te hebben ontvangen tot afbetaling eener vordering, die bankbiljetten medeneemt, ze inwisselt en ze deels in zijn huishouden; deels tot betaling van schulden gebruikt.

Amsterdam 24 Jan. 1890, W. 5923.
Noyon III, p. 130.

9. De daad van een schutter, die een jas en broek behoorende tot de uitrusting van dienstdoend schutter en hem in laatstgemelde hoedanigheid ten gebruike gegeven door de gemeente zijner inwoning, aan welke die kleedingstukken in eigendom toebehooren, opzettelijk wederrechtelijk zich toeëigent, moet gequalificeerd worden als eenvoudige verduistering, en niet als verduistering gepleegd door iemand, die het goed uithoofde van zijne persoonlijke dienstbetrekking of van zijn beroep onder zich heeft.

Groningen 6 Maart 1890, W. 5930.

10. De schuitenvoerder, die belast is met het vervoer van suiker, moet geacht worden die suiker anders dan door misdrijf onder zich te hebben gehad, en pleegt dus door de toeëigening van die suiker geen diefstal.

Amsterdam 21 Mei 1890, P. v. J. 1890, n°. 51.

11. Er kan geen sprake zijn van telastelegging van verduistering, wanneer de dagvaarding alleen vermeldt, dat de goederen zonder betaling aan den beklaagde zijn afgegeven en daarbij niet duidelijk is aangegeven, onder welke voorwaarden die afgifte is geschied en in hoeverre de beklaagde over de goederen mocht beschikken.

Den Haag 8 Juli 1890, W. 5914.

12. Voor het misdrijf, in dit artikel omschreven, wordt vereischt de wederrechtelijke toeëigening door dengene, die het goed onder zich heeft, geenszins de overdracht in het bezit van een derde.

Alzoo maakt zich schuldig aan verduistering de huurder van een kar, die nadat het werk waartoe de kar was gehuurd was afgeloopen, haar niet aan den eigenaar heeft teruggebracht, maar in de stad in

eene richting van dien eigenaar af heeft vervoerd naar het pakhuis van een derde, aan wien hij haar te koop heeft aangeboden.

Amsterdam 17 Maart 1891, W. 6074.

13. Waar de dagvaarding inhoudt, dat de beklaagde opzettelijk een paar pantoffels, dat het eigendom was van een ander en welke pantoffels hij van dezen ter herstelling had bekomen, wederrechtelijk zich heeft toegeëigend door die te beleenen, is het misdrijf van verduistering ten laste gelegd, al vermeldt de dagvaarding niet dat de beklaagde de opbrengst van het beleende paar pantoffels zich heeft toegeëigend of te zijnen bate aangewend.

Groningen 19 Nov. 1891, W. 6283.

14. Hij, aan wien bij de akte van dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij twee duiven aan een ander toebehoorende, die bij hem waren komen aanvliegen, zich opzettelijk wederrechtelijk heeft toegeeigend, moet worden ontslagen van rechtsvervolging.

Rotterdam 19 Jan. 1892, W. 6144.

15. Er is sprake van verduistering, wanneer in de akte van dagvaarding is ten laste gelegd, dat de beklaagde opzettelijk een niet aan hem toebehoorend horloge, dat hem ter reparatie was ter hand gesteld, zich wederrechtelijk heeft toegeëigend door het ten eigen bate met recht van wederinkoop te verkoopen.

Alkmaar (sine die) W. 6235.

16. Verduistering van een pakket effecten is door opzettelijke wederrechtelijke toeëigening daarvan volbracht door den kantoorbediende, indien deze den last van zijn patroon ontvangen hebbende om dit pakket ten postkantore te bezorgen en aan te teekenen, zich van het kantoor van zijn patroon heeft verwijderd onder den schijn van aan den last te voldoen, maar daaraan werkelijk niet heeft voldaan, het pakket onder zich houdende met het voornemen om daarmede op reis te gaan, al heeft hij later dat voornemen vrijwillig laten varen.

Groningen 20 Juni 1892, W. 6267.
Noyon III, p. 122.

17. Hij die effecten, hem wegens in prolongatie verstrekt geld in onderpand gegeven, weder aan derden in pand geeft en daarna, het

in prolongatie gegeven geld terug ontvangend, dit niet gebruikt tot lossing van de door hem verpande effecten, tengevolge waarvan hij, die hem de effecten in onderpand gaf, deze niet terug krijgt, maakt zich niet schuldig aan wederrechtelijke toeëigening van het hem tot aflossing van de prolongatie gegeven geld.

De commissionair in effecten, die effecten ontvangt met opdracht deze te verkoopen en van de opbrengst andere te koopen, de effecten verkoopt maar de opbrengst ten eigen bate aanwendt, maakt zich niet schuldig aan wederrechtelijke toeëigening van de hem ten verkoop gegeven effecten.

Den Haag 16 Febr. 1893, W. 6366.

18. Het te koop aanbieden voor een bepaalden prijs van een goed door hem, die dit goed in bruikleen heeft, levert op het voltooid misdrijf van verduistering.

Groningen 30 Nov. 1893, W. 6554.

19. De schipper, die van de hem ter aflevering toevertrouwde goederen bij die aflevering een gedeelte achterhoudt, met het oogmerk om het aan den eigenaar te onttrekken, heeft zich aan verduistering van dat gedeelte schuldig gemaakt, onverschillig wat hij daarmede verder heeft willen uitvoeren.

Amsterdam 1 Febr. 1894, W. 6479; P. v. J. 1894, n°. 72.
Noyon III. p. 121.

20. In het achterhouden van ter aflevering aan iemand toevertrouwde goederen, met de bedoeling om die aan den eigenaar te onttrekken, is gelegen de toeëigening, die in art. 321 Swb. als element van verduistering wordt gevorderd.

Amsterdam 8 Febr. 1894, P. v. J. 1894, n°. 72.

21. Wanneer in de dagvaarding niet is gesteld, dat de dader het voorwerp anders dan door misdrijf onder zich moet hebben gehad, is hij niet strafbaar.

Amsterdam 19 Juni 1894, P. v. J. 1894, n°. 90.

22. Hij, die ten behoeve van een ander zekere bedragen ontvangt, heeft de keus om uit te keeren òf het bepaaldelijk door hem ontvangene òf wel de bedoelde *bedragen* op andere wijze.

Dientengevolge staat het ontvangene te zijner beschikking en maakt

hij, daarover beschikkende, zich niet schuldig aan wederrechtelijke toeëigening van eenig goed, dat bepaaldelijk aan een ander toebehoort.

Winschoten 5 Oct. 1894, P. v. J. 1894, n°. 86.

23. Waar partijen met elkander in rekening staan, moet — wil van verduistering sprake zijn — eerst vaststaan, welk saldo verschuldigd is.

Den Haag 13 Dec. 1894, W. 6669.

24. Van verduistering van een saldo onder den beklaagde berustend en door dezen aan een ander verschuldigd, kan eerst dan sprake zijn, indien bewezen is, dat de beklaagde verplicht was dat saldo uit te keeren en te verantwoorden.

Den Haag 3 Jan. 1895, W. 6666.

25. Hij die in eene tapperij een flesch jenever, welke op zijne bestelling op de toonbank bij hem is geplaatst, wegneemt en daarmede de tapperij verlaat, maakt zich aan verduistering schuldig, indien de flesch alleen te zijner beschikking is gesteld in de onderstelling, dat die dadelijk zou worden betaald.

Den Haag 9 April 1896, W. 6823; P. v. J. 1896, n°. 47.
Zie Mr. A. Levy in W. v. h. R. n°. 6830.
Noyon III, p. 123.

26. Een winkelier, een voorwerp op zicht meegevende, geeft behoudens afwijkende bepalingen aan den persoon, die het voorwerp op zicht krijgt, de bevoegdheid om zich dat voorwerp toe te eigenen.

Arnhem 24 Sept. 1896, P. v. J. 1896, n°. 103.
Noyon III, p. 122.

27. Hoewel degeen, aan wien postkwitanties ter inning zijn gegeven, het daarin vermelde bedrag niet behoeft te verantwoorden in dezelfde geldstukken of geldswaardige papieren als hij van den debiteur heeft ontvangen, doch slechts tot verantwoording en overlegging van het bedrag verplicht is, is hij van dat bedrag bij de betaling geen eigenaar doch alleen tijdelijk houder geworden, onder de verplichting dat aan den rechthebbende te verantwoorden.

Roermond 17 Mei 1898, P. v. J. 1898, n°. 46.
(Zie Rb. Roermond 22 Febr. 1898, P. v. J. 1898, n° 52.)
Noyon III, p. 125.

28. Wie eene geldsom int en deze dan op zoodanige wijze met zijn eigen geld vermengt en daaruit verteringen maakt, dat hij niet meer kan zeggen, aan wien het geld behoort dat ten slotte op hem wordt gevonden, moet worden geacht al het door hem geïnde geld te hebben verduisterd.

Groningen 17 Nov. 1898, W. 7280.

Art. 322.

Zie ook onder art. 321.

Gerechtshoven.

1. Een horlogemaker, die erkent een horloge ter reparatie ontvangen te hebben en beweert dit ergens te hebben laten liggen of te hebben verloren zonder dit beweren aannemelijk te maken, terwijl hij in de instructie dienaangaande verschillende opgaven heeft gedaan, moet geacht worden zich dat voorwerp wederrechtelijk te hebben toegeëigend.

Arr. Amsterdam 6 Dec. 1887, W. 5516.

Rechtbanken.

1. De bediende, die bij de klanten gelden voor zijn patroon moet ontvangen, aan dezen afdragen en verantwoorden, pleegt verduistering, indien hij die gelden niet ten behoeve van die klanten afdraagt, maar die aanwendt tot aanzuivering van vroeger door hem van anderen ontvangen, doch niet afgedragen posten.

Den Haag 28 Dec. 1893, W. 6481.

2. Ook hij, die als commissionair op eigen naam een effect heeft verkocht voor zijn lastgever, maakt zich door dat stuk te verkoopen en de opbrengst ten eigen bate aan te wenden, schuldig aan het misdrijf van dit art. daar de lastgever eigenaar is van zoodanig papier en het door zijn commissionair bezit.

Arnhem 16 Jan. 1894, P. v. J. 1894, n°. 26.

Art. 323.

Hooge Raad.

1. De toepasselijkheid van dit art. wordt uitgesloten door de omstandigheid, dat de gewezen voogd vóór de wederrechtelijke toeeigening van het goed, de voogdij door eigen verzuim rechtens heeft verloren.

Arr. 2 Jan. 1894, W. 6459.
Noyon III, p. 132.

Rechtbanken.

1. De voogd, die aan zijnen pupil toebehoorende effecten zonder rechterlijke machtiging verkoopt, maakt zich schuldig aan verduistering, wanneer blijkt, dat hij door dien verkoop zich deze effecten wederrechtelijk heeft toegeëigend, wat in dit geval bewezen wordt door des beklaagden bekentenis en zijn ten eigen bate aanwenden van de opbrengst der effecten.

Dordrecht 23 Juni 1893, W. 6378.
(Ten deele vernietigd door Hof Den Haag 21 Sept. 1893, W. 6411.

2. Dit art., zwaarder straf stellende op verduistering gepleegd door een curator, heeft evenzeer op het oog den curator als den toezienden curator.

Arnhem 28 Mei 1895, W. 6703.

Art. 324.

Gerechtshoven.

1. Verduistering van effecten, gepleegd tegen zusters, dus bloedverwanten in den tweeden graad der zijlinie, mag alleen worden vervolgd op eene klachte van die zusters.

Arr. Leeuwarden 14 Oct. 1897, W. 7034.

Art. 326.

Hooge Raad.

1. Als listige kunstgrepen en als samenweefsel van verdichtsels moeten beschouwd worden de handelingen van twee personen, die een stuk *half* linnen ver boven de waarde hebben verkocht onder verzekering, dat het prachig *zuiver linnen* was, dat geweven was of gedragen werd door de nonnen in Zwitserland en dat het stuk zoo goedkoop kon worden verkocht, omdat de eerste beklaagde, die zich voor een vreemdeling uitgaf en nu eens gebroken Hollandsch dan weder eene voor den kooper geheel onverstaanbare taal sprak, wegens een voorgenomen reis naar Amerika om geld verlegen was, terwijl hij daarbij den tweeden beklaagde voor zich deed optreden als zijn knecht en tolk en deze zich bij de onderhandelingen als zoodanig voordeed.

Arr. 11 Nov. 1889, W. 5800; v. d. H. 1889, p. 403.

2. Eene bestelling, gedaan op een papier voorzien van het gedrukte hoofd: „J. K. te Nijmegen, in visch- en vetwaren enz., Telegramadres: K. Nijmegen", en bij wijze van onderteekening onderschreven: „p. o. K.", terwijl een der bestellers was: J. K. te Arnhem, moet worden aangemerkt als het aannemen van een valschen naam en hoedanigheid.

Arr. 31 Maart 1891, W. 6016; v. d. H. 1891, p. 89.

3. Het onder aanneming eener valsche hoedanigheid zich doen afgeven van goederen, is materieel een ander feit dan het als verduistering ten laste gelegd feit van het door beleening ten eigen bate zich toeëigenen der door die afgifte in handen gekregen goederen.

Arr. 13 April 1891, W. 6020.

4. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig, of de voorgewende valsche hoedanigheid is eene zoodanige, waarin men bedriegelijk voor een derde optreedt, bijv. die van lasthebber, agent, voogd, curator, of wel eene andere, welke men zich aanmatigt om een onverdiend vertrouwen op te wekken, bijv. die van koopman of ambtenaar, niet met eenige ontvangst belast.

In het eerste geval is het onverschillig, of de afgifte is gevraagd en

gevolgd in de voorgewende hoedanigheid, dus voor een derde, dan wel voor zich zelven.

Arr. 27 Maart 1893, W. 6327.
Noyon III, p. 136.

5. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat hij die door het gepleegd bedrog bewogen is tot het zich ontdoen van eenig goed, dit goed persoonlijk heeft overgegeven aan hem, die het bedrog pleegde.

Arr. 27 Nov. 1893, W. 6436.

6. Dit art. maakt melding van de afgifte van eenig goed zonder de beperking, dat dit moet toebehooren aan hem, die het heeft afgegeven.

Bedoeld is alleen zoodanige afgifte, die eenige benadeeling medebrengt.

Het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling, tot het wezen van oplichting vereischt, moet geacht worden aanwezig te zijn bij hem, die, om de premie voor de terugbezorging van een verloren hond te erlangen, den actueelen bezitter van dit dier door een bij de wet gewraakt middel noopt het hem af te geven.

Arr. 27 April 1896, W. 6805.

7. Om het misdrijf van oplichting door het aannemen van eene valsche hoedanigheid, ontleend aan eenige betrekking tot bepaalde personen, te kunnen plegen, moet eene zoodanige hoedanigheid zijn aangenomen, waarin voor of namens een anderen persoon kan worden opgetreden, wat niet het geval is door zich alleen voor te doen als logé en neef van bij hem, die misleid wordt, vertrouwen genietende personen.

Arr. 1 Febr. 1897, W. 6925; P. v. J. 1897, n°. 23.
(In afwijking van de conclusie van adv.-gen. van Maanen.)
Noyon III, p. 136.

8. Wie zich bedriegelijk den schijn geeft van op last van een koopman of eene vennootschap van koophandel inkoopen te moeten doen, treedt in de valsche hoedanigheid van lasthebber op, onverschillig of hij enkel den last dan wel ook het bestaan der personen, van wie deze afkomstig zou zijn, heeft vernomen.

Hetzelfde geldt wanneer zoodanig kooper zich in strijd met de

waarheid als lid eener firma heeft voorgedaan. Een bij het doen eener bestelling aanwezig plan om het bestelde te betalen uit de winst, die men hoopt te maken, sluit het op eigen voordeel, gepaard met de benadeeling van een ander, gericht oogmerk niet onvoorwaardelijk uit.

Arr. 3 Mei 1897, W. 6966; P. v. J. 1897, n°. 47.

9. Dit art. onderscheidt niet onder welken titel de daar bedoelde afgifte plaats heeft.

Van zijn recht gebruik maken kan niet gezegd worden van hem, die een ander door bedriegelijke middelen beweegt tot het aangaan van een koop.

Eene bevoordeeling is wederrechtelijk, wanneer zij het gevolg is van een ook door het Burgerlijk Wetboek bij het aangaan van overeenkomsten gewraakt bedrog.

Arr. 23 Mei 1898, W. 7134.

Gerechtshoven.

1. Er kan oplichting zijn, al heeft de beklaagde zich een geringer bedrag doen ter hand stellen dan de waarde der voorwerpen, door hem afgegeven.

Arr. Leeuwarden 10 Oct. 1887, W. 5516.
(Vernietigende een vonnis der Rb. te Leeuwarden van 5 Oct. 1887 in tegengestelden zin, W. 5516.)

2. De vertooning eener nota, wier inhoud op een *waar feit* berust, moet als een *listige kunstgreep* beschouwd worden, indien die vertooning geen ander doel kan hebben gehad dan om de *onware voorstelling* te doen post vatten, dat de beklaagde was een credietwaardig persoon.

Arr. Amsterdam 20 Mei 1890, W. 5905.
(Zie arr. H. R. 28 Juli 1890, W. 5911.)

3. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet geëischt, dat hij, die door de middelen, in dit art. genoemd, wordt bewogen tot de afgifte van eenig goed daardoor worde benadeeld, maar alléén dat de afgever door bedoelde middelen bedrogen worde, al zij dan ook het nadeel, door de wederrechtelijke bevoordeeling van den beklaagde veroorzaakt, geleden door derden.

Arr. Amsterdam 9 Juli 1890, W. 5962.

4. Hij, die door het aannemen van een valschen naam, zijnde die van den eigenaar van den vermisten hond — op welks terugbezorging een premie was uitgeloofd — den bezitter bewogen heeft den hond hem af te staan, maakt zich schuldig aan oplichting.

Arr. Amsterdam 28 Jan. 1896, W. 6780.
Zie arr. H. R. 27 April 1896.

Rechtbanken.

1. Het vervaardigen van een valsche verklaring, het onderteekenen daarvan met een valschen naam, het gebruik maken daarvan door zich goed door een ander te doen afgeven, zijn, in verband met het bedriegelijk voorgeven, dat men, in het bezit van dit goed zijnde, werk zoude kunnen bekomen, te beschouwen als listige kunstgrepen.

Haarlem 2 Dec. 1886, W. 5387.

2. De moeder, die met haren zoon Boudewijn naar een notaris gaat, aan dezen in strijd met de waarheid meedeelt, dat die persoon haar zoon Floris Willem is, door den notaris eene akte laat opmaken, waarin de voor hem verschijnende zoon als Floris Willem wordt aangeduid en vervolgens van die akte als gemachtigde van Floris Willem gebruikt maakt, tengevolge waarvan haar eene som gelds wordt uitgekeerd, welke som zij zich bedriegelijk toeëigent, pleegt het misdrijf van oplichting.

Groningen 10 Febr. 1887, W. 5464.
Zie onder art. 225, H. 1.

3. Hij die zich, met het oogmerk om zich wederrechtelijk te bevoordeelen, vervoegt bij hem bekende schuldenaren van zijn patroon, die hem als agent van dezen kennen en van wie het hem bekend is, dat zij gelden schuldig zijn aan zijn patroon, hun in strijd met de waarheid mededeelt, dat zij door dadelijke betaling aan hem, agent, eene korting kunnen ontvangen, diensvolgens de bedragen onder die korting in ontvang neemt en hen daarvoor namens de firma van wie hij agent is, quiteert, is schuldig aan oplichting.

Groningen 27 Sept. 1888, W. 5781.

4. Voor de strafbaarheid van dit art. is het bezigen van *één listigen kunstgreep* voldoende.

Amsterdam 13 Dec. 1888, W. 5718.
(Bevestigd bij arr. Hof Amsterdam 12 Febr. 1889.)

5. Niet schuldig aan oplichting is hij, die afgifte van zekere goederen heeft verkregen door een leugenachtig verhaal aan verschillende personen herhaald, daarop neerkomende dat hij met vier personen voornemens was die goederen als gouden bruiloftsgeschenk te geven en dat deze personen bij hem zouden tezamen komen om keuze te doen.

Den Haag 8 Juli 1890, W. 5914.

6. In de bepaling van art. 1825 B. W. kan geen aanleiding gevonden worden om art. 326 Swb. niet van toepassing te verklaren op bedrog, bij een wedstrijd gepleegd.

Maastricht 29 Jan. 1894, P. v. J. 1894, n°. 12.

7. Het aan eenen advocaat geven van eene opdracht tot bereddering van eene niet bestaande nalatenschap, omkleed met al de bijzonderheden als bij dagvaarding vermeld en in verband beschouwd met het daarop verzochte of uitgelokte verstrekken van reisgeld, is een listige kunstgreep in den zin van dit art.

Alkmaar 6 Febr. 1894. W. 6461.
Noyon III, p. 139.

8. Het aan eenen advocaat geven van een opdracht tot bereddering eener niet bestaande nalatenschap, omkleed met al de bijzonderheden als bij dagvaarding vermeld, ten einde dezen daardoor te bewegen tot het geven van een werkelijk verstrekt voorschot, moet worden gequalificeerd als: „oplichting" door, met het oogmerk om zich wederrechtelijk te bevoordeelen, door het aannemen van een valschen naam en door een samenweefsel van verdichtsels, iemand bewegen tot afgifte van eenig goed.

Haarlem 8 Maart 1894, W. 6486.

9. De eenvoudige verzekering van den verkooper, dat een op goud gelijkend voorwerp inderdaad van goud is, kan niet als bedriegelijke kunstgreep worden beschouwd.

Amsterdam 5 April 1894, W. 6527.

10. Hij die op een postwissel-formulier, dat niet van den stempel van het kantoor van afzending voorzien is, een valsche betaalbaarstelling invult, maakt zich niet schuldig aan valschheid in geschrifte, wijl geen mogelijkheid van nadeel bestaat. Maakt hij echter van dat

formulier gebruik, om van een der zaak onkundige het er op uitgedrukte bedrag machtig te worden, dan is hij schuldig aan oplichting.

Haarlem 27 Sept. 1894. W. 6565.

11. Hij, die in eene advertentie aanbiedende, na ontvangst van een postwissel, zekere goederen te leveren „zoolang de voorraad strekt", slechts aan eenige aanvragen voldoet, doch niettemin het bedrag van een aantal niet verantwoorde postwissels in ontvangst neemt, maakt zich onder de in casu ten processe bewezen omstandigheden niet schuldig aan oplichting.

Middelburg 23 Oct. 1894, W. 6609.

12. Het feit, dat beklaagde een waardeloozen penning in betaling gaf in plaats van een gouden tienguldenstuk, kan niet als een listige kunstgreep worden beschouwd, wanneer die penning zóó weinig overeenkomst heeft met een gouden tienguldenstuk, dat iemand met een gewone mate van omzichtigheid begaafd, door die handeling niet had kunnen worden bedrogen.

Utrecht 5 Nov. 1894, P. v. J. 1895, n°. 72.
(Vernietigd bij arr. Hof Amsterdam 18 Dec. 1894, P. v. J. 1895, n°. 72.)

13. Veroordeeling wegens oplichting kan niet volgen, wanneer niet gebleken is, dat de persoon, die gelden heeft gegeven, daartoe door een der middelen, in dit art. genoemd, is bewogen.

Groningen 7 Nov. 1894, P. v. J. 1895, n°. 36.

14. Het aan iemand toezenden eener polis van verzekering tegen brandgevaar van eene hier te lande niet tegen brandgevaar verzekerende Maatschappij, met het doel om de premie- en de poliskosten in handen te krijgen, levert op zoodanige listige kunstgreep als bedoeld wordt in dit art. en strekkende om iemand in den waan te brengen als ware zijn inboedel tegen brandgevaar verzekerd, terwijl dit in werkelijkheid niet het geval is. Voor het misdrijf van oplichting wordt niet gevorderd, dat de afgegeven goederen of gelden in het bezit moeten zijn gekomen van dengeen, die het misdrijf pleegt. Voldoende is het, dat de afgifte of afzending heeft plaats gehad.

Den Haag 13 Dec. 1894, W. 6669.

15. Het door een agent eener Verzekering-Maatschappij aan die Maatschappij opgeven, dat een verzekerde schade heeft geleden tot

een hooger bedrag dan in werkelijkheid het geval was en het daarbij gevoegd verzoek om spoedige toezending van dat bedrag ten einde, door spoedige uitbetaling aan den verzekerde, reclame voor de Maatschappij te maken, leveren niet op zoodanig samenweefsel van verdichtsels als voor oplichting wordt vereischt.

Den Haag 3 Jan. 1895. W. 6666.

16. De beklaagde, die terechtstaat ter zake dat hij iemand door een samenweefsel van verdichtsels zou bewogen hebben tot de afgifte van eenig goed, kan niet op grond van dit art. veroordeeld worden, indien niet is gebleken dat hetgeen is opgegeven om tot de afgifte te bewegen, in strijd met de waarheid was.

Middelburg 4 Oct. 1895, W. 6870.

17. Hij, die bij de onderteekening zijner brieven het praedicaat *Dr.* voor zijn naam plaatst zonder tot den doctorstitel gerechtigd te zijn, neemt daardoor aan eene valsche hoedanigheid in den zin van art. 326 Swb.

Amsterdam 9 Nov. 1895, P. v. J. 1896, n°. 17.

18. Waar men een voorwerp koopt met de bepaling dat het te huis zal worden bezorgd en men daarna, door het aannemen van eene valsche hoedanigheid, den winkelier er toe brengt het voorwerp zonder betaling mede te geven, daar beweegt men door het aannemen van die valsche hoedanigheid den winkelier tot de *afgifte* van het voorwerp. De opgave van te zijn „zuster in het Hôpital Wallon te Leiden” is het aannemen eener hoedanigheid.

Den Haag 29 Oct. 1896, W. 6931.

19. De woorden „tot het aangaan eener schuld” in dit art. doelen zoowel op eene eenzijdige als op eene wederkeerige verbintenis.

Arnhem 27 April 1897, P. v. J. 1897, n°. 43.

20. De bedoeling van dit art. is niet om lichtgeloovigheid en onnoozelheid in bescherming te nemen, maar slechts den nadenkenden mensch, die in de onmogelijkheid was om zich te wapenen tegen de op dat oogenblik tegen hem gebezigde middelen om hem te bedriegen.

Rotterdam 14 April 1898, W. 7163.

21. Het ten postkantore ter aanteekening aanbieden van een briefcouvert, gesloten met 5 lakstempels en hebbende tot opschrift een zekere geldswaarde met een regelmatig adres, terwijl dit couvert alleen inhoudt een brief en een onbeschreven vel postpapier, levert op een listige kunstgreep, zooals bedoeld in dit art., de strekking hebbend om den beheerder van een postkantoor te bewegen tot afgifte van een ontvangbewijs.

Roermond 13 Juni 1899, P. v. J. 1899, n°. 66.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. De loteling die, een vrij nummer getrokken hebbende, zich bij overeenkomst als nummerverwisselaar voor een dienstplichtige in een andere gemeente in dezelfde provincie verbonden heeft, blijft de positie van nummerverwisselaar voor die andere gemeente behouden, al wordt ook zijn aanvankelijk vrij nummer voor den dienst opgeroepen.

Door met beroep op zijne hoedanigheid van nummerverwisselaar een deel van de hem toegezegde belooning te vorderen en zich te doen afgeven, begaat hij niet het misdrijf bij dit art. omschreven, zelfs al ware bij de burgerlijke overeenkomst zijn recht op geldelijke uitkeering uitgesloten, waarvan het onderzoek niet behoort tot de bevoegdheid van den strafrechter.

Arr. 25 Febr. 1887, W. 5443.

Art. 327.

Rechtbanken.

1. Onder de uitdrukkingen „curator" en „voogd" in dit art. zijn ook de „toeziende voogden" en „toeziende curators" begrepen.

Arnhem 28 Mei 1895, W. 6703.

Art. 328.

Rechtbanken.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het noodig, dat de in brand gestoken goederen, tijdens de brandstichting, rechtsgeldig waren verzekerd.

Assen 24 Mei 1892, W. 6221.
(Vernietigd bij arr. Hof Leeuwarden 28 Juli 1892, W. 6215.)

Art. 329.

Zie ook onder art. 326.

Hooge Raad.

1. Het vereischte, dat listige kunstgrepen zijn aangewend, is aanwezig, wanneer bewezen is, dat de handeling en uiterlijke daad van den beklaagde zoodanig listig en bedriegelijk was, dat daardoor in het algemeen elke kooper, die de gewone omzichtigheid gebruikt, met het oog op het bestaande handelsgebruik er het slachtoffer van zou worden.

Arr. 31 Oct. 1887, W. 5492; v. d. H. 1887, p. 366.

2. De bepaling eener plaatselijke verordening, houdende dat de bakkers en broodslijters geen brood mogen bakken, invoeren, voorhanden hebben of verkoopen dan van een bepaald gewicht, voorziet niet in hetzelfde onderwerp als dit art. pr. en n°. 2.

Arr. 18 Febr. 1889, W. 5679; v. d. H. 1889, p. 60.

3. Dit art. is niet toepasselijk, waar uit de ten laste gelegde feiten niet blijkt van eene uitdrukkelijke of in die feiten opgesloten wilsverklaring van den verdachte tot het aangaan van de door den besteller voorgestelde koopovereenkomst en in die feiten ook geen wilsverklaring tot werkelijke voldoening aan de bestelling kan gelegen zijn.

Arr. (raadkamer) 6 Nov. 1893, W. 6424.
Noyon III, p. 148.

4. Dit art. mist zijne toepasselijkheid niet op levering ingevolge een verkoop met explicite garantie.

Arr. 16 Jan. 1899. W. 7234.

Gerechtshoven.

1. Voor de veroordeeling krachtens n°. 2 van dit art. moet blijken van eenigen, van het bedrog zelf onderscheiden kunstgreep, strekkende om het bedrog te doen gelukken. Als zoodanig kan niet worden aangemerkt het doen vervaardigen van een mindere kwaliteit dan die van het staal waarop verkocht is, met een kleur en een patroon ongeveer gelijk aan de bestelde kleur en patroon, daar dit feit als het bedrog zelf is te beschouwen.

Arr. Arnhem 3 Febr. 1888, P. v. J. 1888, n°. 23.

Rechtbanken.

1. Listige kunstgrepen zijn handelingen, waardoor men aan een leugen een zoodanigen schijn van waarheid geeft, dat iemand, met een gewone mate van omzichtigheid begaafd, er door bedrogen kan worden.

's-Hertogenbosch 24 Maart 1887, R. B. en Bijbl. II, 1886/87, C. p. 253.

2. Dit art. kan niet worden toegepast, wanneer bij eene bestelling van kristal-soda en levering van een veel minder-waard mengsel waarin glauber-zout-kristallen, de kooper wist, op grond van vroegere bestelling, dat beklaagde hem voor dien prijs geen zuivere kristal-soda leveren kon. Ook kan de vermenging met een product van minder waarde, in welk feit eventueel het bedrog zou hebben bestaan, niet nog tevens dienst doen als een door de wet gevorderde „listige kunstgreep".

Rotterdam 11 Sept. 1888, P. v. J. 1888, n°. 111.

3. Het gebruik maken van een balans met schalen, van welke beklaagde wist, dat de balans nagenoeg zuiver was, doch dat de eene schaal veel zwaarder was dan de andere; het leggen van de gewichten in de lichtste schaal alvorens de balans op te heffen, waardoor bij het opzetten der balans het verschil van gewicht der schalen niet in het oog viel en het leggen van de koopwaar in de zwaarste schaal,

oogenschijnlijk een ruim gewicht gevende, tengevolge waarvan de kooper in plaats van een kilogram slechts $6^1/_2$ hectogram kersen ontvangt; en het zich doen betalen van die kleinere hoeveelheid met den prijs voor een kilogram bedongen, levert op het misdrijf van het bedriegen van den kooper door den verkooper ten opzichte van de hoeveelheid van het geleverde, door het aanwenden van listige kunstgrepen.

Amsterdam 26 Oct. 1888, W. 5724.

4. De zgn. boterwet beoogt alleen het bedrog in *natuurboter* gepleegd, te weren, overigens het bedrog in *kunstboter* en andere levensmiddelen overlatende aan art. 329 en vlg. Swb.

Maastricht 30 Mei 1892, W. 6221.

Art. 330.

Hooge Raad.

1. Als eene vervalsching, bedoeld bij dit art., is te beschouwen de bijvoeging aan melk zooals zij van de koe kwam, van onzuiver water, waardoor de voedingswaarde der melk is verminderd.

Arr. 22 Juni 1891, W. 6062; v. d. H. 1891, p. 220.

2. Waar vaststaat, dat de vervalschte waar als onvervalscht is afgeleverd, is het voor de toepassing van dit art. onverschillig, of het bedrog al dan niet spoedig na de aflevering is ontdekt.

Arr. 7 Maart 1892, W. 6158; v. d. H. 1892, p. 101.
Noyon III, p. 152.

3. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig, of de vervalschte waar al dan niet als bereidingsproduct voor eene andere waar is verkocht en afgeleverd, of tot welke andere bestemming ook door den kooper kan of zal gebezigd worden.

Arr. 9 Mei 1892, W. 6188; v. d. H. 1892, p. 199.
Noyon III, p. 152. (Verkeerdelijk aangehaald als arr. 9 Dec. 1892.)

4. Ter beoordeeling, of in strijd met dit art. door bijmenging van vreemde bestanddeelen de waarde of bruikbaarheid van drinkwaren is verminderd, is het niet noodig de juiste hoeveelheid dier bestanddeelen te kennen.

Arr. 6 Febr. 1899, W. 7241.

Gerechtshoven.

1. Als vervalsching van eet- of drinkwaren, in den zin van dit art., is te beschouwen *elke* bijmenging — met welke stof zulks ook geschiedt — waardoor de eet- of drinkwaar in waarde of bruikbaarheid vermindert. Krachtens dit art. is strafbaar hij die, zich verbonden hebbende zuivere melk te leveren, melk vermengd met zoogenaamd spoelwater levert.

Arr. Amsterdam 10 Mei 1898, W. 7175; P. v. J. 1898, n°. 76.
Noyon III, p. 151.

Rechtbanken.

1. Het verkoopen van tarwemeel, bestemd om daarvan brood te bakken, terwijl de verkooper weet en verzwijgt dat het met gemalen witte boonen is vermengd, is niet strafbaar.

Middelburg 24 Mei 1887, W. 5467.
Noyon III, p. 151.

2. Hij, die voor goede onvervalschte peper verkoopt en levert peper vermengd met vreemde bestanddeelen, maakt zich, indien hij die vermenging, waardoor de waarde en bruikbaarheid der peper verminderen, verzwijgt, aan het misdrijf van dit art. schuldig.

Bij het te koop aanbieden van een zak onder voorgeven dat deze peper bevat, is het geen listige kunstgreep, indien die zak in werkelijkheid met asch en zand gevuld en alleen de bovenlaag met peper bedekt is, doch in zóó geringe mate, dat degene, wien de zak te koop aangeboden was, zoodra hij dien openmaakte, bovenop asch zag liggen.

Rotterdam 3 Jan. 1889, W. 5776.

Art. 331.

Hooge Raad.

1. Bestanddeelen van het misdrijf, bij dit art. omschreven, zijn: 1°. dat bij het werk bedriegelijke handelingen zijn gepleegd; 2°. dat daardoor de veiligheid van personen of goederen in gevaar kan worden gebracht.

Arr. 27 Mei 1889, W. 5727; v. d. H. 1889, p. 216.

Gerechtshoven.

1. Het is voldoende, dat de bruikbaarheid van een werk in gevaar is gebracht, ook al is het bestand van het werk buiten gevaar.

Arr. Leeuwarden 28 Febr. 1889, T. v. S., V, p. 541.
Noyon III, p. 154.

Art. 337.

Hooge Raad.

1. Van toepasselijkheid van dit art. kan geen sprake zijn, waar waren zijn verkocht, voorzien van een, zij het ook met eene geringe afwijking nagebootst merk, zonder dat blijkt dat dit valschelijk geschied is, dat is: dat de waren afkomstig zijn van een ander dan den rechthebbende op het merk.

Arr. 17 Dec. 1888, W. 5651; v. d. H. 1888, p. 357.
(Vernietigende arr. Hof Arnhem 18 Sept. 1888, W. 5618.)
Noyon III, p. 166.

2. Als rechthebbenden op eenig handels- of fabrieksmerk kunnen alleen aangemerkt worden zij, die voldaan hebben aan de artt. 1 en 2 der wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* n°. 85).

Arr. (raadkamer) 21 Dec. 1891, W. 6128.

3. De beschouwing dat het begrip „merk" in dit art. en de wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* n°. 85) niet zoo uitgebreid dient te worden opgevat, dat alles wat op de verpakking is gedrukt, tot het begrip

„handelsmerk" moet worden gerekend, is in hare algemeenheid niet onjuist.

Arr. (raadkamer) 18 Dec. 1893, W. 6446.

4. Het recht tot uitsluitend gebruik van een handels- of fabrieksmerk wordt reeds verkregen na de bij art. 2 der wet van 25 Mei 1880 (*Stbl.* n°. 85) bedoelde aanteekening van het depot.

Arr. 22 Febr. 1895, W. 6630.

5. Als de inschrijving van een handelsmerk door den directeur van het bureau van den industrieelen eigendom is geweigerd, op grond dat het gebruik van het merk met het oog op de overeenstemming met een ander merk, strafbaar zou zijn krachtens dit art., moet de beslissing der rechtbank, dat voor het aannemen van zoodanige strafbaarheid geen grond bestaat, in cassatie worden geëerbiedigd.

Arr. 10 Aug. 1896, W. 6847.

6. Dit art. stelt strafbaar het bedrog door middel van het verhandelen van waren, die valschelijk, dat is in strijd met de waarheid, voorzien zijn o. a. van het merk van iemand, van wien zij werkelijk niet afkomstig zijn, onverschillig of dit bedrog is gepleegd met een echt of met een, zij het dan ook met een geringe afwijking, nagebootst merk.

Arr. 4 Jan. 1897, W. 6913.
(Vernietigende arr. Hof Arnhem 5 Oct. 1896.)
Noyon III, p. 162.

Gerechtshoven.

1. Voor de strafbaarheid van het bij dit art. omschreven misdrijf wordt niet vereischt, dat het merk is gebruikt op waren, die niet afkomstig zijn van dengene, wiens merk, naam of firma is nagebootst.

Arr. Arnhem 18 Sept. 1888, W. 5618.
(Vernietigende vonnis Rb. Arnhem 3 Juli 1888.)
Zie hierboven H. R. 1.

2. Waar een firma sedert meer dan honderd jaren een fabrieksmerk gebruikt, maar verzuimt dit te laten inschrijven en, terwijl een

ander dat merk overneemt en laat inschrijven, voortgaat met haar oud merk te gebruiken, maakt zij zich niet schuldig aan het misdrijf van dit art.

Arr. Amsterdam 30 Juni 1896, W. 6839.
Noyon III, p. 167.

3. Geen veroordeeling op grond van dit art. kan worden uitgesproken, indien in de aanklacht ontbreekt het feit, dat het merk, door den beklaagde gebezigd, is gesteld op waren, niet afkomstig van dengene wiens merk is nagebootst.

Arr. Arnhem 5 Oct. 1896, W. 6890.

4. De uitdrukking „*aflevert*" in dit art. sluit niet alleen in de aflevering definitief aan den besteller of kooper *zelven*, maar ook dat de afzender de in dit art. bedoelde waren, mits met bestemming om in den handel te worden gebracht, heeft *overgegeven* aan *tusschenpersonen* die voor de verdere verzending moeten zorgdragen.

Waar de in de dagvaarding omschreven feiten één geheel uitmaken, waarin alle bestanddeelen van een in dit art. strafbaar gesteld feit zijn opgenomen, en één vereischte „de kwade trouw" komt te vervallen, daar moet volgen vrijspraak van het *geheel* der aanklacht en niet ontslagen worden van rechtsvervolging voor *enkele* dier feiten, die niet *afzonderlijk* zijn ten laste gelegd.

Arr. Arnhem 10 Oct. 1899, W. 7384.

Rechtbanken.

1. De bepaling van dit art. heeft niet alleen ten doel den kooper, aan wien men de zaak verkoopt of aflevert, tege bedrog te vrijwaren, maar om het publiek te beschermen tegen misleiding en vergissing, die mogelijk worden gemaakt door het in den handel brengen van waren onder den valschen naam van een fabrikant, uit wiens fabriek zij niet afkomstig zijn, en om den fabrikant te beschermen tegen allerlei concurrenten, die voor hun maaksel crediet ontleenen, en door. hun maaksel crediet ontnemen aan een naam waarop zij geen recht of aanspraak hebben.

Haarlem 3 Nov. 1887, P. v. J. 1887, n°. 46.

2. Het woord *opzettelijk* in dit art. beheerscht de geheele omschrijving van het daarin strafbaar gestelde misdrijf. Voor de toepas-

sing dier strafbepaling is het niet voldoende, dat de dader een merk heeft gebruikt, waarvan hij wist, dat het nagebootst was naar een bij een ander in gebruik zijnd merk, maar tevens moet blijken, dat hij heeft geweten, dat die ander recht had op dat merk.

Middelburg 21 Febr. 1888, P. v. J. 1888, n°. 24.

3. Dit art. is niet toepasselijk, wanneer het merk gebruikt is op waren, afkomstig van hem, wiens merk, naam of firma is nagebootst.

Arnhem 3 Juli 1888, W. 5618.
Zie hierboven H. 1.

4. Dit art. is toepasselijk, wanneer de waren, afkomstig van een ander, verpakt worden in kisten, afkomstig van de firma, die op het merk recht heeft, en van dat merk voorzien.

Amsterdam 1 Nov. 1889, P. v. J. 1889, n°. 140.
Noyon III, p. 163.

5. Voor de toepassing van dit art. moet bewezen zijn, dat de dader wist, dat hij, tegen wien hij de daad pleegde, recht op het merk had, d. w. z. krachtens inzending, inschrijving en publicatie, overeenkomstig de wettelijke voorschriften.

Rotterdam 26 Aug. 1892, W. 6243.

6. Met „naam" in dit art. wordt bedoeld niet een woord in het algemeen, doch de naam van een persoon. Het gebruiken van een woord, hetwelk een ander als merk heeft gedeponeerd, is op zich zelf niet het bezigen of nabootsen van eens anders merk.

Arnhem 22 Oct. 1895, W. 6819.

7. Onder de uitdrukking „geringe afwijking" is te verstaan eene niet in het oog vallende afwijking van het nagebootste merk, welke niet belet dat het groote publiek, lettende op de op den voorgrond tredende hoofdvoorstelling, den indruk krijgt het gezochte merk voor zich te hebben.

Rotterdam 7 Dec. 1897, W. 7098.

8. Het woord „afleveren" in dit art. is op te vatten als het overgeven van de waren om die in den handel te brengen of verder te verhandelen.

Den Haag 31 Maart 1898, W. 7137; P. v. J. 1898 n°. 46.
Noyon III, p. 162.

Art. 341.

Hooge Raad.

1. De verduistering van voor zekere goederen afgegeven aan houder luidende ceelen, moet beschouwd worden als verduistering der goederen zelve.

Arr. 28 Febr. 1887, W. 5409; v. d. H. 1887, p. 93.

2. De koopman, die op een tijdstip, waarop hij weet, dat zijn faillissement niet kan worden voorkomen, eene, zij het opeischbare schuld voldoet, geheel of voor een grooter deel dan waarop de schuldeischer bij evenredige verdeeling der baten aanspraak zou kunnen maken, bevoordeelt dien schuldeischer boven anderen. Hij maakt zich derhalve schuldig aan bedriegelijke bankbreuk, indien de bevoordeeling geschied is ter bedriegelijke verkorting der rechten zijner overige schuldeischers.

Arr. 24 Dec. 1888, W. 5661; v. d. H. 1888, p. 370.
Mr. D. J. Mom Visch, T. v. S. VI, p. 438; Mr. D. Simons, Themis 1892, p. 50.

3. Waar vaststaat, dat de gefailleerde bedriegelijk heeft gehandeld ter verkorting van de rechten zijner schuldeischers, is de strafbaarheid van de onttrekking van goederen aan zijn boedel niet afhankelijk van de wijze waarop en de voorwaarde waaronder dit is geschied, noch van hetgeen daarna met die goederen is geschied.

Arr. 28 Oct. 1889, W. 5902.

4. De in staat van faillissement verklaarde koopman, die ter bedriegelijke verkorting der rechten zijner schuldeischers, bij de inventarisatie van zijn boedel opzettelijk nalaat aan den curator opgave te doen van eene hem toekomende schuldvordering en deze ten eigen bate poogt te innen, maakt zich aan het misdrijf, omschreven in art. 341 initio j°. 341, 1° Swb., schuldig.

Arr. 5 Mei 1890, W. 5875; v. d. H. 1890, p. 73; P. v. J. 1890, n°. 65.
Noyon III, p. 176; Mr. E. S. Hollander, T. v. S. VIII, p. 462.

5. Hij, die bij het plegen der hem telastgelegde handelingen de bewustheid had, dat hij daardoor de rechten zijner schuldeischers bedriegelijk moest verkorten, moet in den zin van dit art. geacht worden

„ter bedriegelijke verkorting van de rechten zijner schuldeischers" te hebben gehandeld.

Arr. 2 Juni 1890, W. 5883; v. d. H. 1890, p. 122; P. v. J. 1890, n°. 79. Mr. D. Simons, Themis 1892, p. 51 vlg. contra; Noyon III, p. 174, verdedigt het arrest.

6. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat de beklaagde tijdens zijne faillietverklaring koopman was. (Zie echter de voorafgaande conclusie adv.-gen. PATIJN.)

Een vonnis van faillietverklaring kan in eene strafzaak niet gelden als bewijs, dat de gefailleerde werkelijk koopman is geweest.

Daarom moet het vonnis des strafrechters, des beklaagden veroordeeling wegens bedriegelijke bankbreuk uitsprekende, eene zelfstandige gemotiveerde beslissing omtrent dit punt inhouden.

Arr. 15 Dec. 1890, W. 5974; v. d. H. 1890, p. 322; P. v. J. 1891, n°. 35. Noyon III, p. 169.

7. De woorden „zijner schuldeischers" in art. 341 initio Swb. moeten worden opgevat in den zin van „van alle of van een deel zijner schuldeischers".

Het *niet kunnen*, bedoeld in art. 341, n°. 3, duidt niet de volstrekte onvermijdelijkheid aan van het faillissement.

Arr. 1 Juni 1891, W. 6044; v. d. H. 1891, p. 163; P. v. J. 1891, n°. 87. Noyon III, p. 175, 179; Mr. D. J. Mom Visch, T. v. S. VI, p. 431; Mr. D. Simons, Themis 1892, p. 54 vlg.

8. Op het feit dat de gefailleerde gelden in voldoening van schuldvorderingen aan hem wegens zijn handel toekomende, ontvangen en niet aan den curator verantwoord, doch ten eigen bate aangewend heeft, past volkomen de qualificatie van „het niet verantwoorden van baten" bedoeld in art. 341, 1° Swb.

Arr. 12 Nov. 1894, W. 6577; P. v. J. 1894, n°. 96. Noyon III, p. 176.

9. Onder het begrip van *aan den boedel onttrekken* in dit art. valt elke handeling, strekkende om des failliets goederen buiten het bereik en beheer des curators te stellen, alzoo ook het doen vervoeren dier goederen naar het buitenland en het aldaar ontvangen en opslaan van deze.

Arr. 26 Aug. 1899, W. 7325; P. v. J. 1899, n°. 72.

Gerechtshoven.

1. Indien de gefailleerde koopman, in de vier bij dit art. vermelde gevallen, kan en moet voorzien, dat door zijne opzettelijke en te kwader trouw gepleegde handelingen, noodzakelijk de rechten zijner schuldeischers worden verkort, handelt hij ter bedriegelijke verkorting van de rechten dier schuldeischers, terwijl het daarbij niets afdoet, dat het hoofdmotief zijner handeling was de begeerte om zich zelf te bevoordeelen.

Voor een schuldigverklaring overeenkomstig dit art. is niet noodig, dat de wil des gefailleerden op die bedriegelijke verkorting bepaaldelijk gericht zij.

Arr. Amsterdam 14 Maart 1888, W. 5537.
(Bevestigende Rb. Amsterdam 30 Dec. 1887.)
Zie ook arr. Amsterdam 21 Jan. 1890, W. 5840.
Mr. D. Simons, Themis 1892, p. 50 vlg.

2. Een gefailleerde, die na zijn insolventverklaring opnieuw een bedrijf uitoefenende, de wegens brand ontvangen assurantie-penningen aanwendt om daarmede drie nieuwe crediteuren te voldoen, kan niet geacht worden die betalingen gedaan te hebben ter bedriegelijke verkorting der rechten van zijne oude crediteuren.

Arr. Amsterdam 12 April 1892, W. 6233.

3. Voor de toepasselijkheid van art. 341, 3° Swb. is voldoende, dat de beklaagde de bewustheid heeft gehad, dat hij door de gedane betaling de rechten zijner schuldeischers bedriegelijk zou verkorten.

Arr. Amsterdam 20 Dec. 1892, P. v. J. 1893, n°. 16.

4. De koopman, die aan een zijner crediteuren goederen verkoopt en levert en toelaat, dat die crediteur zijn vordering compenseert met een deel der koopsom, handelt met het oogmerk om de rechten zijner schuldeischers bedriegelijk te verkorten, wetende dat een faillissement niet kan worden voorkomen, indien hij vóor het aangaan van dien koop en verkoop zijnen ongunstigen financieelen toestand kende en reeds herhaaldelijk door een crediteur tot betaling aangemaand en met faillietverklaring bedreigd was.

Arr. Arnhem 21 Nov. 1893, P. v. J. 1894, n°. 8.

5. De schuldeischers worden niet alleen dan in hunne rechten verkort, wanneer de gefailleerde te kwader trouw goederen zijns boe-

dels verkocht, vernield of beschadigd heeft, maar ook wanneer de gefailleerde die goederen verbergt met het doel om ze buiten het faillissement te houden.

Arr. Amsterdam 9 Mei 1894, W. 6555.

6. Art. 341, 1° Swb. stelt in het algemeen strafbaar het niet verantwoorden van baten, zonder te onderscheiden bij welke gelegenheid dit geschiedt, zoodat het ter zake niets afdoet, of de gefailleerde baten niet verantwoordt ter gelegenheid der inventarisatie of bij eenige andere gelegenheid, als de curator verantwoording meent te moeten vragen.

Arr. Den Haag 27 Juni 1895, P. v. J. 1896, n°. 72.

Rechtbanken.

1. De opgave aan den curator door den gefailleerde, dat hij zekere som gelds, bate van zijn boedel, verloren heeft, bevat de vereischte verantwoording, tenzij ware bewezen, dat de gefailleerde ze valschelijk heeft gedaan.

Cessie van een schuldvordering aan eenen crediteur en verkoop van voorwerpen aan denzelfden, zonder daarvoor betaling te ontvangen en om te strekken in mindering van zijne schuld aan dien crediteur, zoodat deze door die cessie en dien verkoop boven de andere schuldeischers is bevoordeeld, valt onder art. 341, 3° Swb.

Voor de toepasselijkheid van art. 341, 3° is het niet noodig, dat door de bevoordeeling van een der crediteuren de gefailleerde zelf voordeel heeft genoten, is het daarentegen voldoende, wanneer hij bij de betaling van den een de wetenschap heeft gehad, dat de anderen daardoor noodwendig schade moesten lijden.

Assen 8 Maart 1887, W. 5390.
Mr. D. Simons, Themis 1892, p. 47.

2. Bij te laste legging van bedriegelijke bankbreuk behoort de dagvaarding te vermelden, dat de beklaagde is failliet verklaard.

De uitdrukkingen „ter bedriegelijke verkorting der rechten zijner overige schuldeischers" en „bewust van het door de geïncrimineerde daden verkorten van de rechten zijner overige schuldeischers" zijn van gelijke beteekenis.

Indien de gefailleerde een zijner schuldeischers bevoordeelt op een oogenblik, dat hem zijn ongunstige vermogenstoestand bekend is, is

het onverschillig, of die bevoordeeling eene tenuitvoerlegging eener te voren gesloten overeenkomst is.

Amsterdam 10 Juni 1887, W. 5457; P. v. J. 1887, n°. 32.
Noyon III, p. 180; Mr. D. Simons, Themis 1892, p. 48.

3. De koopman, die, geen enkel boek of aanteekening omtrent zijn handel houdende, voor ruim f 3400 à contant vee koopt, maar niet betaalt, dat vee verkoopt en den koopprijs ad ruim f 3000 bijna geheel ontvangt, daarna zich failliet geeft en bij de inventarisatie het ontvangen bedrag slechts kan verantwoorden door productie van f 300.51 en de bewering, dat hij f 1400 aan zijn vader en broeder heeft betaald, moet geacht worden de rest niet te hebben verantwoord en niet te verantwoorden ter bedriegelijke verkorting der rechten zijner schuldeischers.

Groningen 24 Nov. 1887, W. 5782.

4. Het openbaar ministerie is ontvankelijk in eene vervolging wegens bedriegelijke bankbreuk, al is het vonnis van faillietverklaring nog niet in kracht van gewijsde gegaan.

Almelo 17 Nov. 1891, W. 6123; P. v. J. 1891, n°. 101.
Noyon III, p. 171, aant. 5 contra.

5. De faillietverklaarde blijft in dien toestand, wanneer hij niet is gerehabiliteerd, ook na het ontslag des curators.

Utrecht 28 Jan. 1892, W. 6168.

6. De wetenschap, dat een faillissement niet kan worden voorkomen, vloeit nog niet noodwendig voort uit de omstandigheid, dat de verkooper op het oogenblik van den koop en levering wist, dat zijn passief het actief aanmerkelijk overschreed.

Arnhem 26 Sept. 1893, P. v. J. 1894, n°. 6.

7. Voor de toepasselijkheid van dit art. is niet noodig bedriegelijke verkorting van de rechten van alle schuldeischers, maar voldoende, dat dit geschiedt ten opzichte van eenige schuldeischers.

Amsterdam 16 Jan. 1896, P. v. J. 1896, n°. 99.

Art. 344.

Hooge Raad.

1. Hij, die ter bedriegelijke verkorting van de rechten der schuldeischers, bij verificatie der schuldvorderingen in geval van faillissement eene voorgewende schuldvordering ter zake van geleend geld bij volmacht doet gelden, is strafbaar volgens dit art.

Arr. 28 Febr. 1887, W. 5409.

Zie Mr. F. J. A. Fles in W. 5413 en W. 5419 en onder de berichten W. 5415 en 5421.

2. Art. 344, 2° is toepasselijk, onverschillig of de goederen aan den boedel onttrokken worden om voldoening eener schuldvordering te erlangen, of om eenige andere reden.

Arr. 26 Oct. 1891. W. 6099; v. d. H. 1891, p. 305; P. v. J. 1892, n°. 11. Mr. D. J. Mom Visch, T. v. S. VI, p. 425 vlg.; Mr. D. Simons, Themis 1892, p. 54.

Noyon III, p. 184.

3 Art. 344 2° Swb. is niet van toepassing, waar een schuldeischer wel op eene eerste verificatie-vergadering van schuldvorderingen in een faillissement ter bedriegelijke verkorting van de rechten zijner mede-schuldeischers, heeft verzocht om voor een hooger bedrag dan hem verschuldigd is te worden geverifieerd, maar op de tweede verificatie-vergadering, tot welke zijne ter verificatie aangeboden vordering was aangehouden, zijn verzoek tot verificatie uit eigen beweging heeft beperkt tot het hem verschuldigd bedrag.

Arr. 10 April 1893, W. 6335.

(In afwijking van de conclusie van adv.-gen. Patijn; zie o. a. W. v. h. R. n°. 6284.)

Noyon III, p. 186.

Gerechtshoven.

1. De schuldeischer in een faillissement, die in de eerste vergadering ter verificatie der schuldvorderingen zijne pretentie opzettelijk te hoog opgeeft, maar in de tweede vergadering daarop *uit eigen beweging* terugkomt en voor het juiste, hem verschuldigde bedrag wordt overgebracht op de lijst der erkende schuldeischers, valt niet onder art. 344, 2° Swb. of eenige andere strafbepaling.

Arr. Arnhem 19 Jan. 1893, W. 6297.

(Zie hierboven H. R. 3.)

Rechtbanken.

1. **Wanneer vaststaat, dat de preferente schuldeischers in een faillissement ten volle zijn uitbetaald, kan ter zake van de betaling van zoodanige schuld door den failliet gedurende zijn faillissement met geld van den boedel gedaan, geen veroordeeling krachtens dit art. worden uitgesproken.**

Zutfen 26 April 1893, W. 6348.

Art. 345.

Gerechtshoven.

1. De schuldeischer in een faillissement, die vervolgd wordt wegens het misdrijf, in dit art. omschreven, moet worden vrijgesproken, wanneer wel is bewezen, dat hij tot het accoord is toegetreden, na zulks eerst te hebben geweigerd, alsmede dat dit feit heeft plaats gehad nadat door hem bij zekere overeenkomst bijzondere voordeelen, hem krachtens het accoord niet toekomende, waren bedongen, doch het bij dagvaarding gestelde feit als zoude juist die toetreding bij bedoelde overeenkomst zijn bedongen, niet bewezen, immers gebleken is, dat het onderwerp dier overeenkomst een geheel ander is geweest.

Arr. Amsterdam 1 April 1891, W. 6037; P. v. J. 1891, n°. 27 en 33.
Noyon III, p. 189.

Art. 346.

Hooge Raad.

1. Dit art. vordert voor de strafbaarheid der daarin vermelde feiten, ook als die tot een verleden tijdperk behooren, enkel als voorwaarde: dat zij geschied zijn ter bedriegelijke verkorting van de rechten der schuldeischers.

Arr. 26 Aug. 1889, v. d. H. 1889, p. 286.

Gerechtshoven.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat reeds op het oogenblik waarop de aldaar bedoelde handelingen

worden gepleegd, de dader verklaard is te zijn in staat van kennelijk onvermogen. (Anders beslist bij het vonnis a quo Rb. Leeuwarden 13 April 1889 W. 5730).

Voor een veroordeeling ter zake van medeplichtigheid aan het in dit art. omschreven misdrijf wordt gevorderd, dat ook de medeplichtige hebbe gehandeld ter bedriegelijke verkorting van de rechten der schuldeischers van den dader.

Arr. Leeuwarden 13 Juni 1889, W. 5730.

Art. 349*bis*.

Hooge Raad.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat de dader gehandeld hebbe met de zucht naar onbehoorlijk winstbejag of het oogmerk om te benadeelen.

Arr. 21 Nov. 1892, W. 6274.
Noyon III, p. 196.

2. Het auteursrecht wordt door de wet niet beperkt tot geschriften van „meer blijvende wetenschappelijke of letterkundige waarde".

Arr. 29 April 1895, W. 6647.

Gerechtshoven.

1. Het „Oranjenummer" van het Weekblad „de Amsterdammer, Weekblad voor Nederland" moet worden beschouwd als een nummer van dat weekblad.

Arr. Amsterdam 2 Oct. 1887, W. 5487.
(Bevestigende vonnis Rb. Amsterdam 23 Juni 1887, W. 5487.)

Rechtbanken.

1. Fransche auteurs kunnen hier te lande geen aanspraak maken op hun uitsluitend uit- of opvoeringsrecht van dramatisch-muzikale werken.

Amsterdam 5 Mei 1893, W. 6342.

Art. 350.

Hooge Raad.

1. Voor de bij dit art. en volgende van den 27en titel Swb. strafbaar gestelde beschadiging van goederen, is het een vereischte, dat de dader het opzet hebbe gehad de veroorzaakte schade toe te brengen.

Arr. 27 Dec. 1886, W. 5382; v. d. H. 1886, p. 274.
Noyon III, p. 199.

2. Arr. 23 Mei 1887, W. 5437; v. d. H. 1887, p. 245.

Zie onder art. 424.

3. Voor het misdrijf bij dit art. bedoeld, wordt vereischt niet alleen, dat de vernieling opzettelijk is gepleegd, maar ook dat de beklaagde het opzet heeft gehad om daardoor schade toe te brengen.

Arr. 10 Oct. 1887, W. 5480; v. d. H. 1887, p. 339.

4. Indien de dader van dit misdrijf niet heeft beweerd, dat het vernielde voorwerp hem in eigendom toebehoorde, is het voldoende dat beslist wordt, dat een ander op dat voorwerp zoodanige daden van gebruik en beheer uitoefende, dat het als aan dezen toebehoorende moet worden beschouwd.

Arr. 17 Nov. 1890, W. 5965; v. d. H. 1890, p. 273.

5. Een verbreking van een afsluiting van een openbaren weg, op last van Burgemeester en Wethouders door den architect der gemeente geplaatst, door een particulier ten einde over dien weg te kunnen rijden, is wederrechtelijk.

Arr. 19 Jan. 1891, W. 5985; v. d. H. 1891, p. 15.

6. Een schuldigverklaring aan opzettelijke vernieling van eens anders grond is voldoende gemotiveerd, wanneer de veroordeeling is uitgesproken op grond van twee getuigenverklaringen, die inhouden dat die vernieling door den beklaagde moedwillig is geschied.

Arr. 12 Oct. 1891, W. 6092.

7. Bij veroordeeling ter zake van het in dit art. omschreven misdrijf, door twee of meer personen gepleegd, behoeft art. 354 Swb.

niet te worden vermeld, indien van de aldaar toegekende bevoegdheid tot strafverhooging geen gebruik is gemaakt.

Arr. 8 Febr. 1892, W. 6161; v. d. H. 1892, p. 89.

8. De schipper die goederen, tot de lading behoorende, werpt met het doel om zijn schip vlot te maken, kan uit dien hoofde alleen rechtens niet geacht worden het doel, den wil of het opzet te hebben schade toe te brengen aan den eigenaar, den afzender of den geadresseerde der geworpen goederen.

Tot de bestanddeelen van het misdrijf van dit art. behoort het opzet om zoodanige schade toe te brengen.

Arr. 1 Mei 1893, W. 6344.
Contra Noyon I, p. 8.

9. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt gevorderd, dat des daders doel en wil bepaaldelijk op beschadiging zij gericht.

Arr. 15 Mei 1894, W. 6514.
Noyon III, p. 199.

Gerechtshoven.

1. Hij die, voorzien van een machtiging om in het algemeen datgene te doen, wat de wet tot handhaving der rechten van den lastgever mocht toelaten, eene strafwaardige handeling verricht, is voor dergelijke handeling zelf aansprakelijk.

De zaakwaarnemer, die, voorzien van bovenbedoelde machtiging, een muur omverwerpt, krachtens rechterlijk bevel op den grond van zijn client opgericht, zonder dat die client, in wiens bijzijn die muur opgericht was, daartegen had geprotesteerd, handelt, zelfs al stond die muur eenige centimeters meer binnenwaarts dan bij het rechterlijk bevel was bedoeld, *wederrechtelijk*. De opzettelijke omverwerping van dien muur sluit de bedoeling om te benadeelen in zich.

Arr. Amsterdam 1 Mei 1888, W. 5606.

Rechtbanken.

1. Wanneer de dader van dit feit eigenaar is van het goed, is dit art. niet toepasselijk.

Den Haag 1 Nov. 1886, W. 6364.

2. In de dagvaarding ter zake van dit misdrijf moet worden vermeld, dat de vernieling *wederrechtelijk van eenig goed*, *dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort*, heeft plaats gehad.

Amsterdam 1 April 1887, W. 5442.

3. Schuldig aan het misdrijf, omschreven in dit art. is hij, die zich als gevangene bevindende in een bewaarplaats voor gevangenen bestemd, opzettelijk een glasruit in die bewaarplaats verbrijzelt, met het doel door de aldus gemaakte opening te ontvluchten.

Amsterdam 19 Juli 1889, W. 5829.

4. Degene, die hem niet toebehoorende tamme eenden, die schade aanrichten aan zijne te veld staande vruchten, doodt zonder vooraf eenigen maatregel te hebben genomen om van den overlast bevrijd te worden, kan niet met grond beweren, dat hij heeft gehandeld ter noodzakelijke verdediging van eigen goed tegen eene oogenblikkelijke wederrechtelijke aanranding, en is mitsdien schuldig aan het misdrijf omschreven in dit art.

Groningen 14 Oct. 1893, P. v. J. 1893, n°. 86.

5. De huurder heeft niet het recht de ruiten van het door hem gehuurde perceel te vernielen en handelt dus door dit te doen, wederrechtelijk.

Amsterdam 10 Jan. 1895, P. v. J. 1895, n°. 62.

6. Hij die zich wederrechtelijk op eens anders erf heeft begeven en aldaár een ruit heeft stukgeslagen, behoort slechts schuldig te worden verklaard aan opzettelijke en wederrechtelijke vernieling van eens anders goed en niet tevens aan huisvredebreuk.

Groningen 8 Aug. 1895, P. v. J. 1895, n°. 92.

7. De schipper die, een aanvaring vreezende, de jagerslijn doorsnijdt, maakt zich niet schuldig aan opzettelijke beschadiging.

Winschoten 27 Nov. 1896, P. v. J. 1896, n°. 103.

8. Voor het opzet, in dit art. vereischt, is het voldoende, dat de dader willens en wetens zonder eenig recht van eens anders boomen takken heeft doen afzagen en aan die boomen daardoor schade doen

toebrengen. Welk motief hij heeft gehad en wat hij daarmede heeft beoogd — of hij speciaal handelde uit zucht om schade te berokkenen — is in dezen onverschillig.

Winschoten 20 April 1898, P. v. J. 1898, n°. 60.

Art. 351.

Hooge Raad.

1. Telephoonwerken moeten worden begrepen onder de in dit art. genoemde telegraafwerken.

Arr. 21 Nov. 1892, W. 6282.
(Vernietigende arr. Hof Leeuwarden 27 Juli 1892.)
Noyon III, p. 202, aant. 3 contra.

2. Tot schuldigverklaring aan medeplichtigheid aan het in dit art. bedoelde misdrijf door het opzettelijk verschaffen van middelen om het te plegen, moet de wil des beklaagden mede gericht zijn op het toebrengen van schade aan een der in dit art. genoemde werken.

Arr. 29 Juni 1896, W. 6845.

Gerechtshoven.

1. De telefoon is niet begrepen onder *telegraafwerken*.
(Zie in anderen zin Rb. Leeuwarden 21 Mei 1892, W. 6218 en hierboven H. R. 1.)

De uitdrukking in dit art. „ten algemeenen nutte gebezigd” moet niet alleen worden opgevat in den zin van „in gebruik of in dienst gesteld ten algemeenen nutte” maar ook in de beteekenis van „ten algemeenen nutte bestemd”, onverschillig dus of het werk nog slechts was aangelegd dan wel tevens reeds in gebruik gesteld.

Arr. Leeuwarden 27 Juli 1892, W. 6218.
Noyon III, p. 201.

Art. 359.

Zie onder art. 321. (H. R. 11, 15.)

Hooge Raad.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig, aan wien het door den ambtenaar verduisterde geld toebehoort.

Arr. 5 Dec. 1898, W. 7213.

Rechtbanken.

1. De postbode, die van een onder het ressort van zijn postkantoor op grooten afstand daarvan wonenden ingezetene een postwissel ontvangt om dien voor dezen ingezetene ter verdere verzending ten postkantore te bezorgen, moet geacht worden dien postwissel onder zich te hebben als postbode, en valt dus onder de strafbepaling van dit art.

's-Hertogenbosch 3 Oct. 1895, P. v. J. 1895, n°. 88.

Art. 360.

Hooge Raad.

1. Tot de toepasselijkheid van dit art. wordt wel vereischt, dat een register uitsluitend *bestemd* zij, niet dat het uitsluitend *gebruikt* wordt tot contrôle van de administratie.

Arr. 12 April 1898, W. 7115; P. v. J. 1898, n°. 46.
Noyon III, p. 214.

Gerechtshoven.

1. Het zoogenaamde sortimentsregister bij de Bank van Leening te Leiden in gebruik, is een register bestemd tot contrôle van de administratie. Het doet er niet toe, of het daartoe dikwijls wordt gebezigd: alleen is het de vraag of het daartoe bestemd was.

Arr. Den Haag 30 Dec. 1897, W. 7107; P. v. J. 1898, n°. 4.
Noyon III, p. 214.

Rechtbanken.

1. Gemeente-rekeningen, ook al zijn zij ingericht naar een vast voorgeschreven model, zijn niet te beschouwen als een boek of register als bedoeld in dit art.

Rotterdam 1 Nov. 1894, W. 6581; P. v. J. 1894, n°. 92.
Noyon III, p. 214.

2. De woorden in dit art. voorkomende „uitsluitend bestemd tot contrôle" beteekenen alleen, dat dit art. slechts betrekking heeft op die boeken en registers, welke bestemd zijn tot contrôle van de administratie en geenszins op die, waaruit eenig recht, eenige verbintenis of eenige bevrijding van schuld kan ontstaan, of die bestemd zijn om tot bewijs van eenig feit te dienen, waaromtrent reeds voorzien is bij art. 225 Swb.

Den Haag 30 Sept. 1897, W. 7066; P. v. J. 1897, n°. 103.
Noyon III, p. 214.

Art. 361.

Hooge Raad.

1. Arr. 26 Mei 1896, W. 6814.
Zie onder art. 321 H. R. 16.

Rechtbanken.

1. Schuldig aan het misdrijf, omschreven in dit art., is de burgemeester, die opzettelijk verscheurt en vernietigt een op den ambtseed door een politiebeambte opgemaakt procesverbaal, dat door dien beambte aan hem in zijne hoedanigheid van burgemeester was ingeleverd, om aan den bevoegden ambtenaar van het openbaar ministerie te worden ingezonden, ten einde in eene in te stellen strafvervolging te dienen tot bewijs van het in dat procesverbaal geconstateerde feit.

Voor de strafbaarheid van het in dit art. omschreven misdrijf wordt geen „boos opzet" vereischt.

Assen 19 Jan. 1892, W. 6201.

Art. 362.

Hooge Raad.

1. Waar door den rechter is beslist, dat een ambtenaar eene gift heeft aangenomen, wetende dat ze hem gedaàn werd met de bedoeling om, zonder daardoor in strijd met zijnen plicht te handelen, ten behoeve van den gever in zijne bediening iets te doen, wordt voor de toepasselijkheid van dit art. eene nadere beslissing omtrent de bedoeling van den persoon die de gift deed, niet vereischt.

Van het in dit art. omschreven misdrijf is geen bestanddeel, dat de gift door den ambtenaar is aangenomen in deze zijne hoedanigheid.

Arr. 10 April 1893, W. 6333.
Noyon III. p. 217.

Gerechtshoven.

1. Indien een ambtenaar bij dagvaarding is ten laste gelegd, dat hij een gift of belofte heeft aangenomen, wetende dat zij hem alleen gedaan werd om, zonder in strijd met zijn plicht te handelen, in zijn bediening iets te doen of na te laten, kan hij niet worden schuldig verklaard aan het misdrijf van art. 363 n°. 1 Swb., ook dan niet, wanneer hij door het O. M. is opmerkzaam gemaakt, dat de gift of belofte door hem is aangenomen met de wetenschap, dat zij hem werd gedaan om in strijd met zijn ambtsplicht te handelen.

Arr. Leeuwarden 5 Jan. 1893, W. 6282.

Rechtbanken.

1. Dit art. moet buiten toepassing blijven, waar uit de bewezen omstandigheden blijkt, dat giften door een ambtenaar zijn aangenomen, hem blijkbaar door de gevers ter hand gesteld om hem te bewegen iets onrechtmatigs te doen en alzoo te handelen in strijd met zijn plicht.

Groningen 12 Oct. 1892, W. 6244.
Noyon III, p. 216.

Art. 366.

Rechtbanken.

1. Het indienen van staten door een notaris aan den president der rechtbank ingevolge art. 9, 2e lid der wet van 31 Maart 1847 *Stbl.* n°. 12, waarbij taxatie en executoir-verklaring wordt gevraagd van grootere bedragen aan voorschotten dan werkelijk zijn gedaan, valt niet onder het bereik van dit art.

Roermond 6 Mei 1896, P. v. J. 1896, n°. 41.
Noyon III, p. 219.

Art. 367.

Rechtbanken.

1. Wanneer de rijksveldwachter op het oogenblik der ontsnapping van den persoon, die uitgeleid moet worden, in de meening verkeerde, dat het bevel rechtmatig was, kan hij zich later te zijner bevrijding niet beroepen op de onrechtmatigheid van dat bevel.

Middelburg 16 Oct. 1897, W. 7116.

Art. 370.

Rechtbanken.

1. Het woord „woning" in dit art. moet in den meest ruimen zin worden opgevat, en daaronder derhalve verstaan worden niet alleen het lokaal waar een persoon zijn nachtrust en maaltijden neemt, doch evenzeer de plaats, waar hij het beheer over alle zijne bijzondere zaken voert, zijne affaire bestuurt, de desbetreffende bestellingen ontvangt en orders geeft, alle handelsboeken houdt, alle geldelijke aangelegenheden behandelt en den zetel van zijne particuliere belangen en van zijn vermogen heeft gevestigd.

Maastricht 23 Oct. 1888. W. 5631.

Art. 372.

Rechtbanken.

1. De postambtenaar, die in zijn dienst pakketten maakt van door hem ter verzending ontvangen brieven en die pakketten ter verdere expeditie aan andere ambtenaren overgeeft, kan niet geacht worden ten aanzien van de administratie der posterijen, waarvan hijzelf deel uitmaakt, en die hij mede in zijn persoon vertegenwoordigt, een derde te zijn.

Amsterdam 22 Mei 1897. W. 7093; P. v. J. 1897, n°. 73.
Noyon III, p. 228.

Art. 373.

Gerechtshoven.

1. De strook van een postwissel, waarop de adressant den datum der storting vermeldt en de verdere invulling doet, behoort niet tot het geldswaardig gedeelte van een postwissel.

Die strook moet worden aangemerkt als een afzonderlijke kennisgeving door den adressant aan den geadresseerde.

Arr. 's-Hertogenbosch 19 Dec. 1888, W. 5666.

Art. 391.

Hooge Raad.

1. Het misdrijf, strafbaar gesteld bij art. 391 initio en 1°. Swb., moet geacht worden gepleegd te zijn ter plaatse van waar de reis moest aanvangen en de schepeling, van boord gegaan zijnde, opzettelijk en wederrechtelijk de reis waartoe hij zich verbonden had, niet heeft meegemaakt.

Arr. 4 Jan. 1892. W. 6131.

Rechtbanken.

1. Desertie van schepelingen moet geacht worden gepleegd te zijn aan boord van het vaartuig, waartoe de schepelingen behooren.

Leeuwarden 17 Aug. 1891. W. 6075.
(Zie H. R. 1.)

Art. 392.

Hooge Raad.

1. Het misdrijf, omschreven in dit art., bestaat in het opzettelijk en wederrechtelijk niet ten volle vervullen van eene verplichting waartoe de schepeling is gehouden, bepaaldelijk het niet verder alzoo niet geheel medemaken van de reis op een Nederlandsch schip, waartoe hij zich bij overeenkomst heeft verbonden.

Dit misdrijf wordt gepleegd ter plaatse waar die verplichting had moeten zijn, doch niet is vervuld.

Arr. 18 Jan. 1892. W. 6147.

2. De minderjarige, die zich voor eene zeereis heeft laten aanmonsteren, kan, door die reis niet verder mee te maken, niet gezegd worden in den zin van dit art. wederrechtelijk te hebben gehandeld.

Arr. 25 Juni 1894. W. 6532: P. v. J. 1894. n°. 62.
Noyon III, p. 247.

Gerechtshoven.

1. Zoolang voor den minderjarige de rechtsband, voortvloeiende uit de overeenkomst, in dit art. bedoeld, niet op de bij de wet voorgeschreven wijze is opgeheven, moet hij worden geacht feitelijk en rechtens te zijn verbonden, zóódanig, dat hij, door zich te onttrekken aan de daarbij op zich genomen verplichting, wederrechtelijk handelt.

Arr. Leeuwarden 7 April 1894. W. 6490.
(Vernietigd door H. R. 25 Juni 1894: zie boven H. R. 2.)

Art. 398.

Gerechtshoven.

1. In dit art. wordt, behoudens de omstandigheden daarin vereischt, *dienstweigering* geheel algemeen strafbaar gesteld zonder te onderscheiden tusschen de wijzen waarop zij plaats heeft.

Arr. Den Haag 29 Dec. 1898. W. 7245: P. v. J. 1899, n°. 14.
Noyon III. p. 257, aant. 1.

Rechtbanken.

1. De schepelingen van een zeevisschersvaartuig, die, toen de schipper hun gelastte de boot over boord te brengen en de voorhanden visch aan de bemanning van een ander vaartuig over te geven, gezamenlijk opzettelijk zulks hebben geweigerd, maken zich schuldig aan het misdrijf omschreven in dit art., wanneer de monsterrol de bepaling inhoudt „dat elk schepeling verplicht is de bevelen van den schipper in alles gehoorzaam te zijn”.

Rotterdam 28 Mei 1889. W. 5747.

Gerechtshoven.

Art. 399.

1. Waar bewezen is, dat een schepeling van een Nederlandsch schip, na wegens dienstweigering disciplinair gestraft te zijn, in het weigeren van dienst heeft volhard, is de strafrechter niet bevoegd te onderzoeken of de disciplinaire straf op de wet steunde en gerechtvaardigd was.

Arr. Amsterdam 5 Nov. 1890, W. 5997.

Art. 416.

Hooge Raad.

1. Voor het bij dit art. strafbaar gestelde feit van het uit winstbejag verbergen van opzettelijk door misdrijf verkregen voorwerpen,

is het voldoende, dat de dader hebbe gehandeld met het oogmerk om op eenigerlei wijze daaruit voordeel te trekken. Daartoe wordt niet vereischt, dat de geborgen voorwerpen voor een deel zijn toegewezen aan den heler.

Arr. 25 Juni 1888, W. 5592; v. d. H. 1888, p. 296.

2. Schuldig aan begunstiging, bij dit art. strafbaar gesteld, is hij die opzettelijk van den conducteur eener spoorwegmaatschappij plaatsbewijzen koopt, die deze van de reizigers op den spoorweg had ingenomen, maar in plaats van ze te verantwoorden, aan hunne bestemming onttrokken heeft, door ze zich wederrechtelijk toe te eigenen en te eigen bate aan den beklaagde te verkoopen.

Arr. 15 April 1889, W. 5707; v. d. H. 1889, p. 150.

3. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat het misdrijf waardoor het gekochte voorwerp verkregen is, het misdrijf zij van den verkooper zelven.

Arr. 29 Aug. 1890, W. 5932; v. d. H. 1890, p. 186; P. v. J. 1890, n°. 93.
Noyon III, p. 271.

4. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het voldoende, dat het den beklaagde bekend was, dat het door hem gekochte voorwerp door misdrijf, welk dan ook, verkregen was.

Arr. 25 Juni 1894, W. 6523; P. v. J. 1894, n°. 64.
Noyon III, p. 273.

5. Het bij dit art. bedoelde opzet is aanwezig ook bij bestaan van eene zoodanige mate van inzicht in de misdadige herkomst van het gekochte, dat het gelijk staat met weten.

Arr. 27 Juli 1895, W. 6709.

6. Door den rechter is niet beslist, dat het volgens dit art. vereischte opzet aanwezig is, indien alleen blijkt, dat de kooper van het goed wist, dat de verkooper daaraan „niet eerlijk" gekomen was.

Arr. 13 April 1896, W. 6797.

7. In de telastlegging, dat iemand *opzettelijk* eene door diefstal verkregen zaak van anderen heeft gekocht, ligt opgesloten dat hij, toen hij die zaak kocht, wist, dat zij door misdrijf was verkregen.

Arr. 28 Nov. 1898, W. 7207.

Gerechtshoven.

1. Voor de toepassing van dit art. is het geen vereischte, dat de dader bij het opzettelijk koopen van eenig door misdrijf verkregen voorwerp belang heeft.

Arr. Amsterdam 10 Dec. 1889, W. 5829.
Noyon III, p. 272.

Rechtbanken.

1. Hij, die te goeder trouw eenig door misdrijf verkregen voorwerp koopt en het later, na van de misdadige herkomst te hebben kennis gekregen, met winst verkoopt, valt niet onder het tweede lid van dit art.

Den Haag 18 Juli 1893, W. 6479.
Noyon III, p. 273.

2. Onder dit art. valt ook heling van een geldsom, daar, hoewel een geldsom als hoeveelheid opgevat geen voorwerp is, zoodanige geldsom waar zij reëel aanwezig is en gestolen wordt, altijd uit voorwerpen bestaat.

Groningen 2 Mei 1894. P. v. J. 1894, n°. 82.

Art. 417.

Hooge Raad.

1. Indien het bestaan van eene gewoonte door den rechter is afgeleid uit bij herhaling gepleegde handelingen en de omstandigheden, waaronder deze hebben plaats gehad, vordert de wet niet voor de schuldigverklaring aan het gewoontemisdrijf eene uitdrukkelijke beslissing, dat bij den dader de neiging bestaat om het delikt voortdurend te plegen.

Arr. 27 Juli 1895, W. 6711.

Art. 418.

Hooge Raad.

1. De omstandigheden, vermeld in art. 418 n°. 1 en 2 Swb., zijn te beschouwen als bestanddeelen van het in dit art. omschreven misdrijf en moeten als zoodanig in de dagvaarding worden opgenomen.

Arr. 3 Juni 1889. W. 5729; v. d. H. 1889, p. 226.
Noyon III, p. 276.

2. De artt. 418 en 419 Swb. gelden alleen ten aanzien van geschriften of afbeeldingen „van strafbaren aard", geschriften en afbeeldingen, wier inhoud op zichzelf in strijd is met de strafwet.

Dit is het geval niet met publicaties, die alléén onder het bereik der strafwet vallen, omdat daardoor inbreuk wordt gemaakt op eens anders auteursrecht.

Arr. 29 April 1895. W. 6647; P. v. J. 1895. n°. 46.
Noyon III, p. 275.

Gerechtshoven.

1. De omstandigheden, dat iemand een geschrift van strafbaren aard uitgeeft en weigert den naam van den schrijver bekend te maken, houden, voorzoover vereischt, het opzet in van het misdrijf bij dit art. voorzien.

Arr. Amsterdam 16 Oct. 1888. W. 5620.
Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. IV. p. 247.

2. Zoowel het „niet bekend zijn" als het „niet op de eerste aanmaning na den rechtsingang" bekend maken van den dader, moet als bestanddeel van het misdrijf van art. 418 pr. en 1°. worden aangemerkt.

De beklaagde moet dus van rechtsvervolging ontslagen worden wanneer dit bestanddeel niet in de dagvaarding is ten laste gelegd.

Arr. Den Haag 24 Jan. 1889. W. 5674.
(Bevestigende het vonnis der Rb. Rotterdam van 8 Nov. 1888, W. 5650.)

Rechtbanken.

1. De officier van justitie is niet-ontvankelijk in een vervolging van den uitgever of drukker van een dagblad wegens de misdrijven,

in artt. 418 en 419 Swb. vermeld, wanneer de klacht, houdende verzoek tot vervolging, gedaan is tegen „de redactie" van het blad.

Rotterdam 21 Maart 1889, W. 5716.

2. Waar eene aan de eischen der wet voldoende, in behoorlijken vorm gedane klachte ten processe aanwezig is, kan, bij vervolging van den uitgever van eenig geschrift op grond van dit art., de omstandigheid, dat de dader bekend is, de niet-ontvankelijkheid der ingestelde strafactie niet tengevolge hebben, maar moet die omstandigheid leiden tot vrijspraak van den beklaagde-uitgever, indien het onbekend zijn van den dader, bestanddeel van dit misdrijf, in de akte van dagvaarding uitdrukkelijk is vermeld.

Rotterdam 19 Aug. 1892, W. 6221.

Art. 420.

Hooge Raad.

1. Bij dit art. wordt — evenals in het algemeen bij de misdrijven, die alleen op klachte vervolgbaar zijn verklaard, behoudens de in sommige wetsartikelen uitdrukkelijk geschreven uitzonderingen — voor de ontvankelijkheid der vervolging niet meer geëischt dan dat er zij eene klacht, zonder toevoeging van den eisch dat door den klager een bepaalde persoon, tegen wien zijne klacht gericht is, worde aangeduid.

Arr. 11 Nov. 1889, W. 5799.
Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S., V, p. 345.

Art. 422.

Hooge Raad.

1. De in dit art. voorkomende woorden „sedert de schuldige eene tegen hem wegens een der in de artt. 300—303 omschreven misdrijven uitgesproken gevangenisstraf geheel of gedeeltelijk heeft ondergaan" kunnen niet van toepassing geacht worden op gevangenisstraf uitgesproken wegens het misdrijf omschreven in art. 304 j°. 300 Swb.

Arr. 10 Nov. 1898, W. 7207.

Art. 424.

Hooge Raad.

1. Dit art. is ook dan van toepassing, wanneer door de gepleegde baldadigheid een door den dader niet beoogd gevolg, gevaar of nadeel is teweeggebracht.

Arr. 27 Dec. 1886, W. 5382.
Zie over de conclusie van den adv.-gen. bij dit arrest: Noyon III, p. 287.

2. Wanneer in de dagvaarding niet is vermeld of niet is bewezen, dat de baldadigheid tegen personen of goederen is gepleegd, valt het feit niet onder dit art.

Door dit art. zijn van rechtswege vervallen de bepalingen eener plaatselijke verordening betreffende hetzelfde onderwerp, onverschillig of, hetzij de wet, hetzij de verordening, de strafbaarheid al dan niet van een of meer bijkomende omstandigheden heeft afhankelijk gesteld.

Vervallen zijn dus de bepalingen eener verordening, waarbij het werpen met steenen, sneeuwballen of harde lichamen, van welken aard dan ook, op, van en naar markten, straten en openbare wegen is verboden.

Arr. 2 Mei 1887, W. 5411; P. v. J. 1889, n°. 23.
(In anderen zin concl. adv.-gen. Gregory.)
Zie ingezonden stukken van X. in W. v. h. R. nos. 5414, 5415; C. Stemberg in W. n°. 5414; Mr. R. P. Cleveringa in W. 5419; W. 5422 (Berichten); W. 5424; Mr. W. E. T. M. v. d. Does de Willebois W. 5428.
Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XI, p. 53.

3. Het met opzet afsnijden van takken van een plantsoen valt, wanneer niet blijkt van het opzet om daardoor schade aan dat goed toe te brengen, onder dit art. en niet onder titel 27 van Boek II.

Arr. 23 Mei 1887, W. 5437; v. d. H. 1887, p. 245.
Zie T. in W. n°. 5441; Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. II, p. 181.

4. Dit art. stelt als straatschenderij strafbaar niet elke baldadigheid, maar alleen die, welke op of aan den openbaren weg of op eenige voor het publiek toegankelijke plaats wordt gepleegd tegen personen of goederen en waardoor gevaar of nadeel kan worden teweeggebracht.

Het aanheffen van geschreeuw of maken van buitengewoon geraas

op openbare straten of wegen valt niet onder het begrip van de door het wetboek van strafrecht als straatschenderij gequalificeerde baldadigheid.

Arr. 17 Oct. 1887, W. 5482; v. d. H. 1887, p. 351.

5. Voor de toepasselijkheid van dit art. is noodig, dat feitelijk is bewezen, dat er baldadig is gehandeld.

Dit bewijs is niet geleverd doordat in het vonnis is bewezen verklaard, dat iemand marcheerende troepen ziende aankomen die rechts uitweken, in plaats van zijn voertuig ook rechts te houden waar overvloedig ruimte was, zonder eenige noodzakelijkheid links gestuurd en zoo tusschen de militairen gereden heeft.

Arr. 12 Maart 1888, W. 5533; v. d. H. 1888, p. 91; P. v. J. 1888, n°. 47. Noyon III, p. 287.

6. Voor de toepassing van dit art. is het geen vereischte, dat er een bepaalde aanraking is geweest met personen of goederen, doch is het voldoende, dat de handeling gericht was tegen personen, wier veiligheid daardoor in gevaar was gebracht.

Hieruit volgt, dat het baldadig gooien met sneeuwballen naar de voorbijgangers eene baldadige handeling tegen personen blijft, ook al worden geene personen getroffen, welke daad strafbaar is volgens dit art., indien de overige vereischten voor de toepassing van het art. aanwezig zijn.

Arr. 4 Juni 1888, W. 5566; v. d. H. 1888, p. 195.

7. Onder het begrip van de bij dit art. als straatschenderij gequalificeerde baldadigheid vallen alleen zoodanige handelingen, die onbestaanbaar zijn met de algemeene veiligheid van personen of goederen.

Onder dit begrip valt het zoogenaamd bellen trekken.

De bepaling eener plaatselijke verordening, dit bellen trekken strafbaar stellende, heeft door de inwerkingtreding van dit art. van rechtswege opgehouden te gelden.

Arr. 4 Juni 1888, W. 5566.

8. Van toepassing van dit art. kan geen sprake zijn, wanneer niet is ten laste gelegd, dat de handeling baldadig zou zijn gepleegd.

Arr. 11 Maart 1889, W. 5694; v. d. H. 1889, p. 107; P. v. J. 1889, n°. 46. Noyon III, p. 287.

9. Bij schuldigverklaring aan ééne, zij het dan ook voortgezette overtreding van dit art., mag geen hoogere geldboete dan vijftien gulden worden opgelegd.

Arr. 24 Oct. 1892. W. 6265.

10. De omstandigheid, dat door eene baldadigheid als bij dit art. omschreven, gevaar of nadeel werkelijk is teweeggebracht, sluit de toepasselijkheid van die bepaling niet uit.

Arr. 15 Mei 1894. W. 6514; P. v. J. 1894, n°. 54.
Noyon III, p. 287.

11. Onder de uitdrukking „openbare weg", voorkomende in de artt. 424, 427, 451 en 457 Swb. moeten verstaan worden „alle wegen tot algemeen gebruik bestemd."

Dit geldt zoowel voor de wegen, die onder beheer staan van het openbaar gezag, als voor de particuliere wegen.

Arr. 4 Maart 1895, W. 6631.

12. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt vereischt, dat de dader den wil heeft gehad om eene baldadigheid te plegen en wel eene baldadigheid tegen personen of goederen.

Arr. 28 Nov. 1898, W. 7208.
Noyon III, p. 285, 288; Mr. J. van Drooge, T. v. S. XII, p. 38 vlg.

Rechtbanken.

1. Het moedwillig en gewelddadig met steenen werpen in de richting van eenige personen met het oogmerk die personen met die steenen te treffen, met het gevolg dat een dier personen bloedig was verwond, levert op de overtreding van straatschenderij en niet het misdrijf van mishandeling.

Amsterdam 15 Juni 1887, W. 5482.

2. Het feit van het als geleider van een met een paard bespannen wagen met hooi, bij ontmoeting van een troep marcheerende militairen, bij genoegzame ruimte om, zelfs zonder zijn wagen te doen uitwijken, dien troep te passeeren, sturen van dien wagen in de linkerflank van den troep, levert de overtreding van straatschenderij op, strafbaar volgens dit art.

Arnhem 1 Mei 1888, W. 5568.
(Zie echter hierboven H. R. 5.)

3. Het opzettelijk en wederrechtelijk stuk slaan van een glasruit aan de openbare straat, niet met het opzet om schade toe te brengen, maar om een belooning te verdienen, is niet strafbaar volgens art. 350 Swb. maar volgens dit art.

Middelburg 12 Maart 1889. W. 5696.

4. Hij, die in een rivier in de onmiddellijke nabijheid van iemand die met een hengel zit te visschen, baldadig met roeiriemen in het water plast om dien visscher het vangen van visch te beletten, maakt zich schuldig aan straatschenderij.

Roermond 21 Oct. 1890. W. 5954.
Noyon III, p. 289.

5. Het op den openbaren weg baldadig trappen tegen den buik van een paard, levert op overtreding van dit art., niet het misdrijf van dierenmishandeling of van zaakbeschadiging.

Groningen 19 Oct. 1893. W. 6537.

Kantongerechten.

1. Baldadigheid is het zonder oorzaak plegen van eene niet vooraf beraamde handeling, waardoor eenig gevaar of nadeel aan personen, wie ook, kan worden teweeggebracht, en die niet onder het bereik van eenig ander wetsartikel valt.

Aan baldadigheid kan niet meer gedacht worden, zoodra blijkt dat bij den dader het oogmerk bestond om uit haat of wraakzucht een bepaalden persoon te mishandelen of dezen lichamelijk letsel te berokkenen.

Zutfen 1 Febr. 1887. R. B. en Bijbl. II 1886/87. C. p. 282.

2. Hij, die een ander op den openbaren weg met asch van zijn brandende sigaar bestrooit, maakt zich schuldig aan straatschenderij.

Goor 8 Nov. 1887. W. 5538.

3. De geleider van een met een paard bespannen voertuig, die, eene straat uitkomende, zich plotseling tegenover een onder commando staande, in gelederen opgestelde afdeeling militairen geplaatst ziet en wegens een ladder die op de straat tegen een stellage geplaatst is niet

genoegzaam kan uitwijken, maakt zich, wanneer hij in dien troep rijdt, niet schuldig aan de overtreding bij dit art. bedoeld.

'a-Hertogenbosch 25 Juli 1888, W. 5666.

4. Waar een strafbaar feit valt zoowel onder art. 254 als onder 424 Swb. behoort de kantonrechter op grond van art. 55 lid 1 Swb. zich onbevoegd te verklaren.

Groningen 28 Aug. 1893, P. v. J. 1893, n°. 72.

Art. 425.

Kantongerechten.

1. De omstandigheid, dat een hond eenige schapen heeft aangevallen en verwond, is niet voldoende om den houder van dien hond schuldig te doen zijn aan de overtreding van art. 425 n°. 2.

Voor eene veroordeeling volgens dit art. is noodig, dat bewezen is het niet nemen van voldoende *voorzorgsmaatregelen*, waarvan doel en strekking is het onschadelijk houden van een dier, dat te voren gebleken was *gevaarlijk* te zijn.

Onderdendam 15 Mei 1893, P. v. J. 1893, n°. 86.
Noyon III, p. 292.

2. Als gevaarlijk in den zin van dit art. moet beschouwd worden een zeer groote hond, die de gewoonte heeft uit speelschheid tegen het publiek op te springen, omdat tengevolge van die speelschheid het publiek schade kan lijden.

Dokkum 9 Mei 1895, P. v. J. 1895, n°. 60.

3. In het begrip „niet terughouden" in art. 425 n°. 1 Swb. is uitgedrukt opzet of althans eenige schuld.

Apeldoorn 1 Oct. 1896, W. 6872.
Noyon III, p. 291.

Art. 427.

Art. 427, 1°.

Hooge Raad.

1. Waar de opening niet uitkomt op den openbaren weg, maar is gelegen in eene den beklaagde toebehoorende stoep, *grenzende aan* den openbaren weg, en *van daaraf* voor het publiek toegankelijk, mist art. 427, 1°. Swb. toepasselijkheid.

Arr. 30 Juni 1890, W. 5905; v. d. H. 1890, p. 135; P. v. J. 1890, n°. 89. Noyon III, p. 295.

Art. 427, 2°.

Hooge Raad.

1. Een plek gronds tusschen een straatweg en een jaagpad gelegen, waarvan het publiek voor het verkeer gebruik maakt, is niet als *openbare* weg te beschouwen in den zin van art. 427, 2°. Swb. indien niet blijkt, dat die plek ook tot algemeen gebruik bestemd is.

Arr. 18 Jan. 1892, W. 6143.

2. In de ten laste legging, dat de beklaagde een voertuig 's nachts had geplaatst op den openbaren weg „zonder van eenig kenteeken voorzien te zijn", ligt opgesloten, dat het voertuig niet van de „gebruikelijke teekenen voorzien" was.

Arr. 22 Febr. 1897, W. 6934.

Art. 427, 3°.

Hooge Raad.

1. Het feit van op een ladder te staan om glazen te wasschen op of aan den openbaren weg, is uit zijnen aard niet eene verrichting waardoor gevaar kan ontstaan, tot keering waarvan maatregelen noodig zijn om de voorbijgangers daartegen te waarschuwen.

Waar alleen deze verrichting, zonder eenige aanduiding van het daarvan te duchten gevaar of van de maatregelen, noodig om dit door waarschuwing der voorbijgangers af te wenden, die zouden zijn

nagelaten, in de dagvaarding wordt gesteld, is het ten laste gelegde feit niet naar eisch der wet opgegeven.

Arr. 14 Mei 1888. W. 5558; P. v. J. 1888. n°. 72.
Mr. F. A. R. A. van Ittersum. T. v. S. IV. p. 238.
Noyon III, p. 296.

2. In dit art. is sprake van eene verrichting, waarvan uit haar aard, juist omdat zij niet behoort tot het gewoon gebruik van den weg, voor den voorbijganger, die daartegen niet geacht kan worden op zijne hoede te zijn, gevaar is te duchten.

Noch het zich te voet, noch het zich per as bewegen over een weg is te brengen tot die verrichtingen.

Arr. 6 Maart 1893, W. 6315.
Noyon III, p. 296.

Art. 427. 4°.

Hooge Raad.

1. Dit art. betreft *alle* vaste en vloeibare zelfstandigheden, welke uit een gebouw worden geworpen of uitgegoten, zonder te onderscheiden, van waar of waaruit zoodanige zelfstandigheid wordt uitgestort uit het gebouw naar den openbaren weg.

Arr. 18 Febr. 1895. W. 6625; v. d. H. 1895. p. 20; P. v. J. 1895. n°. 30.
Noyon III. p. 297.

2. Opzet behoort niet tot het wezen der overtreding van dit art.

Arr. 18 Febr. 1895. W. 6625; v. d. H. 1895. p. 25; P. v. J. 1895. n°. 30.
Noyon III. p. 297.

Art. 427. 5°.

Hooge Raad.

1. Dit art. en de bepaling voorkomende in een provinciaal reglement op de wegen, houdende dat „de geleiders van rij- of voertuigen en van lastbeesten alsmede de drijvers van vee of andere dieren zich steeds op of bij hunne rij- en voertuigen, lastdieren, vee of andere dieren moeten bevinden, zoodat zij bestendig in staat zijn om die te besturen en te geleiden" regelen verschillende onderwerpen, zoodat de laatstgemelde bepaling, vóór de invoering van het Swb. tot stand

gekomen, niet krachtens art. 142 Prov.wet hare rechtskracht heeft verloren.

Arr. 7 Nov. 1887. W. 5496.

2. Dit art. regelt hetzelfde onderwerp en heeft dezelfde strekking als de bepaling van een provinciaal reglement op de wegen en voetpaden luidende: „Ter voorkoming van ongelukken op de wegen wordt bepaald, dat de voerlieden wanneer zij zich van hunne voertuigen moeten verwijderen, zonder opzettelijk iemand bij de paarden te laten, zij te voren verplicht zijn deze vast te binden of op eenige daarvoor geschikte wijze het voortloopen der paarden te beletten."

(In afwijking van de concl. van den adv.-gen. Jhr. de Savornin Lohman.)

Onder „*trekdier*" moet ook begrepen worden de voor een kar gespannen en alzoo als trekdier gebezigde hond.

Arr. 30 April 1888. W. 5557; P. v. J. 1888, n°. 67.
Noyon III, p. 296.

3. Het onbeheerd laten staan van twee paarden op dezelfde plaats en op denzelfden tijd is geen samenloop van meerdere feiten, die als op zich zelf staande handelingen moeten worden beschouwd, doch moet worden aangemerkt als één feit.

Arr. 4 Maart 1889, v. d. H. 1889, p. 91.

4. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig, of hij die een paard op den openbaren weg laat staan, zonder de noodige voorzorgsmaatregelen tegen het aanrichten van schade te hebben genomen, al of niet was de geleider van dat paard, indien feitelijk vaststaat, dat op hem rustte de verplichting tot het nemen van die maatregelen.

Arr. 11 Oct. 1897, W. 7032; P. v. J. 1897, n°. 87.
Noyon III, p. 298.

Art. 427, 6°.

Hooge Raad.

1. De openbare weg is een zoodanige, die tot algemeen gebruik bestemd is.

Het administratief gezag is niet bevoegd, door het plaatsen van een weg op den legger der wegen, onherroepelijk over de openbaarheid van dien weg te beslissen.

Arr. 3 Oct. 1887, W. 5476; v. d. H. 1887, p. 376.

2. Met het in dit art. gebezigd woord „versperren" worden niet uitsluitend die afsluitingen van den weg bedoeld, die niet anders dan door geweld of verbreking kunnen worden weggenomen.

Arr 25 Febr. 1889. W. 5687.

3. De tolgaarder, die op verzoek van een velocipedist geweigerd heeft den tolboom, die niet met een slot was gesloten en gemakkelijk kon worden opengedaan, te openen, en aan den velocipedist heeft toegeroepen dit zelf te doen, waaraan door dezen is voldaan, zoodat hij den tolboom is doorgegaan, maakt zich niet schuldig aan overtreding van dit art.

Arr. 17 Maart 1890, W. 5855.
(Vernietigende vonnis Ktgr. Delft 14 Dec. 1889.)

4. Het vonnis, waarbij de openbaarheid van zekeren weg wordt bewezen verklaard door het feit, dat bedoelde weg als openbare weg sinds tal van jaren op den gemeentelegger staat vermeld en door het openbaar gezag wordt onderhouden, zonder dat in het vonnis is vermeld door welk bewijsmiddel die aanwijzing is bewezen, moet worden vernietigd.

Arr. 18 Jan. 1892. W. 6142.

5. Het sluiten en gesloten houden van een op een weg staanden tolboom is te beschouwen als het versperren van den weg.

Arr. 27 Juni 1892, W. 6212.

6. Door liggers, door de administratieve macht vastgesteld, kan nooit tegenover iemand, die beweert krachtens eigendoms- of ander zakelijk recht gerechtigd te zijn tot afsluiting van een feitelijk als weg gebruikt stuk grond, rechtens worden beslist dat zoodanige weg zou zijn ten bate van het algemeen, waarop geene private rechten zouden mogen worden uitgeoefend.

Arr. 20 Nov. 1893, W. 6429.

7. Een voetpad dat volgens erkentenis van de beklaagden, vroeger een openbare weg was en volgens de getuigenverklaringen sedert minstens 40 jaren als een openbare veld- en verkeersweg gebruikt,

begaan en met paard en kar bereden wordt, is een openbare weg in den zin van dit art.

Arr. 19 Nov. 1894. W. 6587.

8. Van een „openbaren waterweg" in den zin van dit art. is, wanneer het water over zijne geheele breedte is dichtgevroren, ook sprake indien zich daar eene geul bevindt, waardoor op de gewone wijze van het water als vaarwater kon worden gebruik gemaakt.

Arr. 21 Oct. 1895, W. 6725.

9. Waar het geldt eene openbare straat in eene gemeente, is het „bevoegd gezag", bedoeld in dit art., geen ander dan Burgemeester en Wethouders.

Arr. 1 Juni 1896, W. 6818; P. v. J. 1896, n°. 57.
Noyon III, p. 299.

10. De overtreding van dit art. bestaat niet alleen in het teweegbrengen maar ook in het handhaven van den bij dit art. verboden toestand.

Arr. 20 April 1897, W. 6956.

11. De bedoeling van dit art. is te waken tegen stremming van het verkeer op den openbaren weg, geenszins de vrijheid te benemen om van den weg het gebruik te maken, dat zijne bestemming medebrengt, ook al kan dat gebruik het verkeer oogenblikkelijk bemoeilijken.

Arr. 21 Juni 1897, W. 6989.

12. Onder „openbaren weg" zijn in het derde boek van het Swb. te verstaan „alle wegen tot algemeen gebruik bestemd".

Arr. 1 Nov. 1897, W. 7041.

13. Voor het bestaan van een openbaren weg in den zin van dit art. is, waar het geldt een aan bijzondere personen toebehoorenden grond, onmisbaar o. a. het bestemd zijn tot openbaren weg door den eigenaar van den grond of van hem, die daarover uit anderen hoofde beschikt.

Arr. 23 Mei 1898, W. 7134.

14. Onder „*openbaren weg*" zijn in dit art. en andere van het 3e boek van het Swb. te verstaan alle wegen tot algemeen gebruik bestemd.

Het langdurig vrij gebruik van een weg door iedereen kan wel in verband met andere omstandigheden als aanwijzing dienst doen voor het feit der bestemming, maar bewijst dit op zich zelf en zonder meer niet.

Arr. 30 Oct. 1899, W. 7356.

15. De loopplank, die tot een openbaren weg toegang geeft, vormt niet noodzakelijkerwijze een onderdeel van of kunstwerk in dien weg, vermits zoodanige plank ook bijzondere met geenerlei onus publicum bezwaarde terreinen met elkander kan verbinden, in welk geval de wegneming geen bij art. 427, 6°. Swb. verboden stoornis van het openbaar verkeer teweegbrengt.

Arr. 14 Nov. 1899. W. 7364.

16. De openbaarheid van een weg kan niet rechtstreeks worden bewezen door de bekentenis van den beklaagde, een ambtelijk verbaal of een getuigenis.

Voor de openbaarheid van een weg levert ook de legger geen bewijs.

Arr. 20 Nov. 1899. W. 7369.

Rechtbanken.

1. De bepaling eener politieverordening, waarbij straf wordt gesteld op het doen van ingravingen in en beschadigen van eenen openbaren weg, welke bepaling gemaakt is voor de instandhouding en bruikbaarheid der wegen, is niet vervallen door art. 427 pr. en 6°.

Tiel 21 April 1887, W. 5423.

2. Dit art. stelt strafbaar het belemmeren van het verkeer op een openbaren waterweg zonder verlof van het bevoegde gezag, zonder aan eenigen ambtenaar op te dragen bevelen daaromtrent te geven noch voor te schrijven, dat de schippers zich naar de voorschriften van eenigen ambtenaar omtrent het doen ophouden van die belemmering moeten gedragen.

Den Haag 14 Mei 1888, W 5615

8. Onder de uitdrukking „openbare waterweg" in dit art. moet worden verstaan: „een waterweg, tot algemeen gebruik bestemd."

Eene bestemming tot algemeen gebruik mag, waar het geldt een particulieren waterweg, alleen dan worden aangenomen, indien blijkt, dat degene, die als eigenaar over dien waterweg beschikt, daaraan die bestemming heeft willen geven.

Assen 7 Mei 1895, P. v. J. 1895, n°. 42.

Kantongerechten.

1. Een tolgaarder, die weigert den gesloten tolboom te openen voor een velocipedist, die geen tolgeld verschuldigd is, maar zulks aan den velocipedist overlaat, kan gezegd worden een openbaren landweg te versperren.

Delft 14 Dec. 1889, W. 5854.
(Zie echter hierboven H. R. 3.)

2. Voor zoover de wet de kanalen en wijken, die openbare waterwegen zijn, niet aan het toezicht der provinciale Staten heeft onttrokken, moeten dezen en niet de burgemeester beschouwd worden als het in dit art. bedoeld bevoegd gezag tot het geven van verlof om die waterwegen te versperren en het verkeer daarop te belemmeren.

Emmen 15 Nov. 1894. P. v. J. 1895, n°. 34.

3. Onder de uitdrukking „openbaren weg" in dit art. kunnen slechts worden verstaan wegen, tot algemeen gebruik bestemd, die staan onder het beheer van het openbaar gezag.

Bergum 28 Febr. 1898, W. 7097.
(Zie hierboven H. R. 13.)

Art. 431.

Hooge Raad.

1. Het woord „burengerucht" geeft te kennen, dat de wetgever heeft willen localiseeren, d. i. dat hij, sprekende van nachtrust, daarmede heeft bedoeld de nachtrust in de *buurt*, waar de handeling wordt

gepleegd, het leven wordt gemaakt, het gezang of geschreeuw wordt aangeheven.

Rumoer veronderstelt het geval, dat de nachtrust van slechts één persoon wordt gestoord.

Concl. adv.-gen. Gregory bij arr. 21 Maart 1887, W. 5415; v. d. H. 1887, p. 146.
Noyon III, p. 302.

2. Een art. eener politieverordening van vóór 1 Sept. 1886, luidende: „het is verboden op de straten of wegen buiten de stad baldadigheid of straatschenderij te plegen door geschreeuw of buitengewoon geraas te maken", vervalt ingevolge art. 151 der gemeentewet, daar art. 431 Swb. in dit onderwerp voorziet.

Arr. 17 Oct. 1887, W. 5482.
(Zie onder art. 424 H. R. 4.)

3. Een art. eener plaatselijke politieverordening van vóór 1 Sept. 1886, luidende: „langs de wegen of straten mag niet gezongen, noch getier, geschreeuw of rustverstorend geraas gemaakt worden", vervalt ingevolge art. 151 der Gemeentewet, daar art. 431 Swb. in dit onderwerp voorziet.

Arr. 17 Oct. 1887, W. 5483.
(Zie voorgaand nummer.)

4. Er bestaat geen identiteit van onderwerp tusschen dit art. en de bepaling eener plaatselijke politieverordening, luidende: „Het is verboden op Zondagen en op algemeen erkende Christelijke feestdagen, bij het venten van kleine eetwaren langs de huizen, die waren door schreeuwen aan te prijzen."

Arr. 12 Maart 1888. W. 5532.

5. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat het rumoer met de bedoeling om de nachtrust te verstoren, verwekt zij.

Een gedruisch dat het niet gewilde gevolg is van geoorloofde handelingen, valt niet onder dit art.

Arr. 25 April 1892, W. 6176; P. v. J. 1892, n°. 61.
Noyon III, p. 302; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 3.

Art. 432.

Hooge Raad.

1. Onder art. 432 1° valt niet alleen het bedelen op openbare plaatsen, maar ook het bedelen in het oogloopende voor personen, die zich op openbare plaatsen mochten bevinden.

Arr. 9 Mei 1887, W. 5429; v. d. H. 1887, p. 225.
(In afwijking van conclusie adv.-gen. de Savornin Lohman.)
Mr. F. A. R. A. van Ittersum, T. v. S. II, p. 350; Mr. J. VerLoren, T. v. S. III, p. 307.
Noyon III, p. 305.

2. Het vonnis houdende ontslag van rechtsvervolging ter zake van bedelarij op grond, dat niet zou zijn gebleken, dat het bedelen van den openbaren weg waarneembaar, hetzij zichtbaar of hoorbaar was geweest, moet, als niet voldoende met redenen omkleed, worden vernietigd, wanneer niet is onderzocht of het bedelen aan de van den openbaren weg zichtbare voordeur niet op dien weg waarneembaar was geweest en of aan deze waarneembaarheid bijzondere omstandigheden in den weg hadden gestaan.

Arr. 25 Juni 1888, W. 5591.

3. De uitdrukking „*in het openbaar*" in het Swb. beteekent niet alleen *op eene openbare plaats*, maar wordt tevens gebruikt in den zin van *open en bloot*, *voor het algemeen waarneembaar*, *op eene openbare plaats in het oogvallend.*

Het bedelen aan of in de deur van eene woning, zoodanig dat het van den publieken weg zichtbaar en hoorbaar was, is derhalve strafbaar volgens dit art.

Arr. 24 Juni 1889, W. 5746; P. v. J. 1889. n°. 96.
Noyon III, p. 305.

4. Onder bedelen in het openbaar is ook te begrijpen het bedelen *langs de huizen*, mits dit geschiede door eenig middel (woord of daad), dat van den openbaren weg kan worden waargenomen.

Daaronder valt ook derhalve het zichtbaar van den openbaren weg, langs de daaraan gelegen huizen, ter lezing aanbieden van een brief,

waarin onderstand wordt verzocht en het daarop van enkelen ontvangen van aalmoezen.

Arr. 26 Juni 1893, W. 6369.
Noyon III, p. 305 contra.

5. De overtreding van bedelarij is voltooid door het vragen van aalmoezen of liefdegiften, hetzij op den openbaren weg, hetzij op eene voor het publiek toegankelijke of van den openbaren weg zichtbare plaats.

Tot de voltooiing dier overtreding wordt dus niet vereischt, dat de bedelbrief, die aan eene dienstbode op eene van den openbaren weg zichtbare plaats is overgereikt om aan hare meesteres te laten lezen, door deze aan hare meesteres is ter hand gesteld.

Arr. 21 Mei 1894, W. 6502; P. v. J. 1894, n°. 58.
Noyon III, p. 305; Mr. J. van Drooge T. v. S. XII, p. 152.

6. Het feit, dat iemand is zonder middelen van bestaan, is niet vatbaar voor rechtstreeksche waarneming door de zintuigen.

Arr. 21 Oct. 1895, W. 6719.
Noyon III, p. 305.

7. Het op eenig oogenblik niet in het bezit van geld of geldswaarde gevonden zijn, is niet op zichzelf het zijn zonder middelen van bestaan, al kan het onder zekere omstandigheden eene aanwijzing daarvan zijn.

Arr. 25 Oct. 1897, W. 7035; P. v. J. 1897, n°. 91.
Noyon III, p. 305; Mr. D. Simons, T. v. S. XI, p. 339.

Rechtbanken.

1. Het op de stoep aan de voordeur overhandigen van een in enveloppe gesloten, geadresseerden brief, inhoudende het verzoek om onderstand, geeft aan het feit niet het kenmerk der openbaarheid, in art. 432, 1°. gevorderd.

Haarlem 2 Dec. 1886, W. 5387.
Noyon III, p. 305.

2. Het vragen van onderstand aan een woning, welke op een

afstand van circa vijf meter van den openbaren weg afstaat, levert bedelarij op.

Zutfen 29 Dec. 1886, W. 5417.
(Zie evenwel volgend nummer.)

3. Het vragen van een reispenning aan een woning, gelegen op een van den openbaren weg afgescheiden particulier erf, levert geen bedelarij op.

Zutfen 12 Jan. 1887, W. 5418.
Mr. J. van Drooge, T. v. S. XII. p. 160.

4. Bedelen op een niet voor ieder toegankelijke plaats en tevens openlijk, doch niet in het openbaar, is niet strafbaar.

Leeuwarden 12 Febr. 1887, W. 5418.

5. Het staande op een stoep aan den openbaren weg overhandigen van een bedelbrief aan eene dienstbode, welke niet voor deze doch voor haar zich in huis bevindende meesteres bestemd is, levert geen bedelarij op.

Rotterdam 6 Dec. 1888, W. 5667.
(Zie evenwel volgend nummer.)

6. Het staande op een stoep aan den openbaren weg overhandigen van een bedelbrief aan eene dienstbode, welke niet voor deze doch voor haar zich in huis bevindende meesteres bestemd is, levert bedelarij op in den zin der strafwet.

Alkmaar 13 Dec. 1892, W. 6285.
Mr. J. van Drooge, T. v. S. XII. p. 152.

7. Een gemeenteverordening, houdende een algemeen verbod om voorwerpen of waren, van welken aard ook, langs de huizen of op of aan den openbaren weg in de gemeente te koop aan te bieden of te venten, zonder voorzien te zijn van een bewijs van vergunning van den burgemeester, behelst geen verbod tegen bedelarij of vermomde bedelarij en is dus niet in strijd met dit art.

Amsterdam 25 Maart 1896, P. v. J. 1896, n°. 75.

Art. 434.

Hooge Raad.

1. Het vonnis, houdende veroordeeling krachtens dit art. tot plaatsing in een rijkswerkinrichting, moet een zelfstandige beslissing des rechters bevatten omtrent de geschiktheid van den beklaagde tot arbeid.

Arr. 20 Dec. 1886, W. 5378.
Arr. 20 Juni 1887, W. 5446; v. d. H. 1887, p. 270.
Noyon III, p. 308.

Art. 435.

Art. 435, 3°.

Hooge Raad.

1. Dit art. is niet toepasselijk op hem, die naar zijn naam gevraagd door een agent van politie bij eene bekeuring ter zake van een strafbaar feit, met het opsporen waarvan die ambtenaar niet is belast, een valschen naam opgeeft.

Arr. 29 Mei 1893, W. 6365.
Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 8.

2. In het stelsel van het Swb. moeten alle openbare ambtenaren zonder onderscheid geacht worden binnen den kring hunner bevoegdheid het openbaar gezag te vertegenwoordigen of daarvan deel uit te maken.

Arr. 5 Febr. 1894, W. 6471; P. v. J. 1894, n°. 34.
Noyon III, p. 310; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 8.

3. Waar een valsche naam wordt opgegeven bij bekeuring wegens eene overtreding van de wet op de jacht en visscherij moet art. 42*a* dier wet worden toegepast met uitsluiting van art. 435, 3°. Swb.

Arr. 26 Oct. 1896, W. 6879.

Rechtbanken.

1. Hij, die door een veldwachter bij gelegenheid eener bekeuring

naar zijn naam gevraagd, een valschen naam opgeeft, is niet strafbaar.

Utrecht 4 Dec. 1893, P. v. J. 1894, n°. 2.

Kantongerechten.

1. Een onbezoldigd rijksveldwachter behoort tot het „bevoegd gezag" bedoeld in dit art.

Ktgr. II Amsterdam 5 Jan. 1894. W. 6449.

2. Wanneer de beklaagde niet bekend is met de kwaliteit der beambten, moet hij worden vrijgesproken, daar het opzet om het bevoegd gezag te misleiden niet bewezen is.

Apeldoorn 17 Sept. 1896, W. 6867.

3. Onder het „bevoegd gezag' in dit art. kunnen niet worden gebracht de manschappen der marechaussée, die bij het constateeren eener overtreding van een provinciaal reglement den dader naar zijn naam vragen.

Almelo 11 Aug. 1897, W. 7338.

Art. 436.

Hooge Raad.

1. De uitoefening der geneeskunst, in zooverre zij bestaat in het voorschrijven en verstrekken van geneesmiddelen, is niet beperkt tot die geneesmiddelen, welke in de pharmacopaea zijn genoemd of in art. 30 der wet op de uitoefening der artsenijbereidkunst zijn bedoeld.

Arr. 13 Febr. 1888, W. 5518; P. v. J. 1888, n°. 28.

2. Onbevoegde uitoefening der geneeskunst als bedrijf of beroep is strafbaar, ook wanneer daarvoor geen belooning of betaling gevorderd wordt. Met het woord „beroep" in dit art. worden geenszins alleen die ambten, beroepen of bedrijven bedoeld, waaraan eene bezoldiging, belooning of betaling is verbonden.

Arr. 15 Oct. 1888, W. 5626; P. v. J., 1888, n°. 134.
Noyon III, p. 313; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 16.

3. Aan overtreding van het voorschrift van art. 3 der wet van 1 Juni 1865 (*Stbl.* n°. 60), maakt zich niet schuldig hij, die in eene openbare aankondiging, dat hij een tak van geneeskunst uitoefent, daarbij uitdrukkelijk vermeldt, dat de behandeling geschiedt onder geneeskundig toezicht.

Arr. 28 Nov. 1892. W. 6279.

4. De bevoegdheid om de gymnastiek te onderwijzen sluit niet in de bevoegdheid om te masseeren.

Hij, die een ander heeft gemasseerd, zonder dat daarop eenig toezicht is uitgeoefend of hem is voorgeschreven de wijze waarop hij dit moest doen, moet geacht worden zelf de massage te hebben uitgeoefend, ook al heeft hij dit gedaan met medeweten of zelfs onder goedkeuring van een of meer geneesheeren.

Arr. 28 Nov. 1892. W. 6280.

5. Bij eene veroordeeling ter zake van overtreding van dit art. j°. art. 1 der wet van 1 Juni 1865 (*Stbl.* n°. 60) moet in de dagvaarding zijn ten laste gelegd, dat de genees- heel- of verloskundige hulp of bijstand door den onbevoegde zij verleend als de uitoefening van een beroep of bedrijf.

Arr. 27 Dec. 1893, W. 6455.
Noyon III, p. 312; Mr. A. A. Cnopius. T. v. S. XII. p. 16.

6. De geneeskundige, die buiten de gevallen in art. 9 der wet regelende de uitoefening der geneeskunst aangeduid, geneesmiddelen aflevert, is strafbaar volgens artt. 9 en 19 dier wet j°. art. 10 n°. 18 der wet van 15 April 1886 (*Stbl.* n°. 64), maar valt niet onder de bepalingen van art. 436 Swb.

Arr. 17 Dec. 1894. W. 6603.

7. Door het geven van lager en middelbaar onderwijs aan volwassenen wordt niet uitgeoefend een beroep waartoe de wet eene toelating vordert; het onderwijs aan volwassenen gegeven door hem die niet in het bezit is van eene akte van bekwaamheid, levert dus in geen geval overtreding van art. 436 Swb. op.

Arr. 12 April 1898, W. 7119.

Rechtbanken.

1. Tot het verleenen van geneeskundigen bijstand wordt vereischt,

dat eenerzijds aanwezig zij een lijder die genezing tracht te vinden van een ware of denkbeeldige, maar althans eenigermate omschreven kwaal en anderzijds iemand die door het verleenen van hulp, in welken vorm dan ook, zich ten doel stelt de kwaal van dien persoon te genezen of althans hem in dat opzicht verlichting te verschaffen.

Indien niet blijkt, dat de personen, die zich tot den beklaagde wendden, hem hebben bekend gemaakt met hun gezondheidstoestand noch dat hij in eenig onderzoek daaromtrent getreden is, maar alleen dat zij zich allen op gelijksoortige wijze hebben onderworpen aan den waren of vermeenden invloed van een door hem opgewekte zoogenaamd magnetische kracht, kan hij niet gezegd worden geneeskundigen bijstand te hebben verleend.

De magnetiseur, die zich uitsluitend tot het toepassen zijner methode bepaalt, zonder in eenig onderzoek, raad of verderen bijstand tot genezing van kwalen te treden, kan niet geacht worden het beroep van geneeskundige uit te oefenen.

Den Haag 29 Maart 1888. W. 5555; P. v. J. 1888, n°. 45.
(Vernietigende vonnis Ktgr. Den Haag 19 Febr. 1888, P. v. J. 1888, n°. 25.)

2. Hij, die meermalen personen, die zich tot hem wendden, heeft onderzocht, behandeld en middelen aanbevolen, zulks met het doel om hen te genezen van de kwalen, waaraan zij leden, verleent geneeskundigen raad en bijstand, en wel als bedrijf. Uit het onderzoeken en behandelen van meerdere personen ter zake van verschillende kwalen en op verschillende tijdstippen, blijkt dat men het beroep van geneesheer heeft uitgeoefend. Noodzaak kan alleen dan aanwezig worden geacht als het onmiddellijk verleenen van geneeskundige hulp noodzakelijk is en er tijd noch gelegenheid is om bevoegde hulp in te roepen.

Den Haag 17 April 1888, W. 5555.

3. Hij, die niet toegelaten tot de uitoefening van het beroep van tandarts of tandheelkundige, buiten noodzaak alvorens in den mond van een ander kunsttanden te plaatsen, met een instrument de nog in diens mond aanwezige stukjes tand, waarvoor de kunsttanden in de plaats moeten komen, heeft afgeknipt en afgevijld, daarna kunsttanden heeft geplaatst en daarvoor betaling heeft ontvangen, is schuldig volgens dit art.

's-Hertogenbosch 12 Maart 1891, W. 6014.

4. Hij, die zonder den zieke te onderzoeken, alleen in een boekje over de homoeopathische geneeswijze naziet, welke middelen tegen eene bepaalde ziekte zijn voorgeschreven en die opgeeft, doch niet aan den patient toedient, kan niet gezegd worden de geneeskunde uit te oefenen.

Den Haag 7 Febr. 1895, W. 6651.

5. Het verwijderen van een wrat van den wijsvinger, zooals dit in casu heeft plaats gehad, is een heelkundige operatie, waartoe zij, die niet zijn toegelaten tot de uitoefening der genees- of heelkunst, de bevoegdheid missen.

Haarlem 13 Juni 1895, W. 6672.
(Vernietigende vonnis Ktgr. Zaandam 20 April 1895.)

6. Het vragen van inlichtingen aan personen omtrent den aard van hunne ziekte of van die van anderen, en het daarvoor verschaffen van geneesmiddelen met gebruiksaanwijzing levert op het verleenen van geneeskundigen raad.

Dordrecht 20 Mei 1896, P. v. J. 1896, n°. 47.

7. Door de onderteekening van een advertentie als „theoretisch en praktisch gezichtkundige" wordt niet te kennen gegeven, dat de onderteekenaar de geneeskunst uitoefent.

Het onderzoek der oogen dienende voor een passenden bril, draagt niet het karakter van uitoefening der geneeskunst, al geschiedt ook dit onderzoek door indruppeling met atropine.

Arnhem 21 Juni 1898, W. 7167.

Kantongerechten.

1. Hij, die aan een ziek dier aan een ander toebehoorende, na dit onderzocht te hebben, een geneesmiddel toedient, door hem zelven bereid of geleverd, oefent de veeartsenijkunde uit, onverschillig of hij voor zijne behandeling of diensten al of niet betaald wordt.

Heusden 25 Maart 1887, R. B. en Bijbl. II. 1886/87 C, p. 256.

2. Massage met de bedoeling om de spieren van lijders aan rhumatiek lenig te maken, is uitoefening van geneeskunde.

Schiedam 4 Mei 1887, W. 5472.

3. De dagvaarding, inhoudende dat een beklaagde onbevoegd en buiten noodzaak personen heeft onderzocht, die aan inwendige ziekten leden en hun geneesmiddelen heeft voorgeschreven, moet vermelden dat bedoeld geneeskundig onderzoek, op de inwendige ziekte was gericht en dat de geneesmiddelen ter bestrijding dier ziekte zijn voorgeschreven.

Heusden 11 Mei 1888. W. 5609.

4 Bij een vervolging ter zake van overtreding van dit art. rust op den beklaagde de bewijslast, dat hij het beroep niet buiten noodzaak heeft uitgeoefend.

Sneek 26 Sept. 1888, W. 5616.
Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 14.

5. Uit de bewoordingen van dit art. of uit de geschiedenis dezer wetsbepaling valt niet af te leiden, dat de wetgever met het woord *beroep* alleen dat bedrijf bedoeld heeft, waaraan het ontvangen van geldelijke betaling verbonden is.

Hij, die tanden en kiezen uittrekt en vervolgens kunsttanden inzet, behandelt zijne patienten tandheelkundig en oefent de tandheelkunde uit.

Rotterdam 18 Mei 1889, W. 5813.

6. Hij die *a* een lijderes aan beklemde breuk, onder het opleggen van een zeker voorwerp ter plaatse waar zij leed, heeft bestreken, met het doel althans onder voorwendsel daardoor genezing te zullen aanbrengen, en daarvoor *f* 2.50 heeft ontvangen; *b.* den lijder van een beenbreuk ter plaatse waar het been opgezwollen was, heeft bestreken met het doel genezing, zij het dan ook gedeeltelijk, aan te brengen en daarvoor *f* 0.50 heeft ontvangen, maakt zich, indien hij niet was toegelaten tot de uitoefening der geneeskunst, en die handelingen buiten noodzaak zijn verricht, schuldig aan de overtreding van dit art.

Breukelen-Nijenrode 26 Febr. 1890, W. 5929.

7. Een enkele daad is, wanneer uit de omstandigheden blijkt, dat die is gepleegd in de uitoefening van een beroep, verricht door hem die niet bevoegd is dat beroep uit te oefenen, volgens dit art. strafbaar.

Amsterdam 28 Nov. 1891, W. 6112.

8. Daar dit art. j°. art. 1 der wet van 1 Juni 1865 (*Stbl* n°. 60) niet strafbaar stelt *iedere uitoefening* van de geneeskunde door onbevoegden *als bedrijf*, moet ontslag van rechtsvervolging worden uitgesproken, indien bij dagvaarding het uitoefenen van de geneeskunde als *bedrijf* niet is ten laste gelegd.

Amsterdam 28 Febr. 1893. P. v. J. 1894, n°. 74.
(Zie anders Rb. Amsterdam 24 Jan. 1894. P. v. J. 1894, n°. 74.)

9. De vroedvrouw, die bij eene baring, welker verloop niet ongestoord natuurlijk was, tot eene kunstbewerking is overgegaan zonder zich alvorens de wetenschap te hebben verschaft, dat de in de gemeente wonende tot de verloskunst bevoegde geneeskundigen niet aldaar aanwezig of verhinderd waren, moet geacht worden *buiten noodzaak* te hebben gehandeld in den zin van art. 436 lid 2 Swb.

Medemblik 22 Dec. 1893. P. v. J. 1894, n°. 28.

10. Het bewijs, dat iemand mist de bevoegdheid tot uitoefening der geneeskunst hier te lande, volgt niet uit het verzuim van de inachtneming van wettelijke voorschriften, waaraan de geneeskundigen moeten voldoen alvorens de praktijk uit te oefenen.

Apeldoorn 27 Dec. 1894. W. 6606.
Mr. A. A. Cnopius. T. v. S. XII, p. 14.

11. Onder het uitoefenen der geneeskunde als bedrijf moet worden verstaan, dat iemand er eene gewoonte van maakt geneeskundigen raad of bijstand te verleenen, dat hij op verschillende tijdstippen aan verschillende personen zoodanigen raad of bijstand verschaft, terwijl daaraan niet afdoet, of hij tevens geneesmiddelen heeft verstrekt of voorgeschreven en voor zijn raad en bijstand belooning heeft genoten.

Heerenveen 21 Juni 1895, P. v. J. 1895, n°. 84.

Art. 437.

Hooge Raad.

1. De artt. 37 en 38 der wet van 18 Sept. 1852 (*Stbl.* n°. 178) zijn niet vervangen door art. 437 Swb.. als zijnde van anderen inhoud en strekking.

Arr. 29 Juni 1891, W. 6064 v. d. H. 1891, p. 239 P. v. J. 1891, n°. 101.
Noyon III, p. 315.

Art. 438.

Hooge Raad.

1. Het strafbaar feit, voorzien in dit art., wordt gepleegd telkens wanneer een persoon den nacht in het daar bedoelde huis heeft doorgebracht en de vereischte aanteekening in het register niet zoo spoedig mogelijk daarna gedaan wordt, zoodat elk verzuim van inschrijving een op zich zelf strafbaar feit oplevert.

Arr. 29 Maart 1897, W. 6948; P. v. J. 1897, n°. 33.
Noyon III, p. 316, aant. 1; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XII, p. 22.

Art. 439.

Kantongerechten.

1. Onder de goederen, tot de kleedij behoorende, zijn in dit art. te verstaan die kleedingstukken, welke door den krijgsman als zoodanig feitelijk in of buiten dienst gedragen worden, en mitsdien niet alleen die, welke geheel model zijn en alleen bij exercitiën en in de kazerne gedragen mogen worden.

Onder het bereik van dit art. valt ook koop en verkoop der bedoelde kleedingstukken met recht van wederinkoop.

Helder 26 Maart 1896, W. 6819.
Noyon III, p. 318, aant. 2 contra.

Art. 440.

Hooge Raad.

1. Uit het zinverband van dit art. volgt, dat het woord *muntspeciën* alleen terugslaat op stukken metaal, gelijk de woorden „munt- of bankpapier" alleen in betrekking staan tot „drukwerken".

Arr. 18 Juni 1888, W. 5580; v. d. H. 1888, p. 253; P. v. J. 1888, n°. 90.
Noyon III, p. 320.

Art. 443.

Hooge Raad.

1. Hij, die een krachtens art. 187 Gemeentewet uitgevaardigd en afgekondigd algemeen voorschrift van politie overtreedt, is volgens art. 443 Swb. strafbaar, ook al is dit voorschrift vóór de berechting van de overtreding ingetrokken.

Arr. 19 Juni 1893, W. 6375.
Zie onder art. 1 H. R. 1.

Art. 444.

Hooge Raad.

1. Dit art. betreft alleen de gevallen, waarin zij die als getuige, als deskundige of als tolk zijn opgeroepen om voor eenig bevoegd gezag op eene bepaalde plaats en een bepaalden tijd te verschijnen, ten einde aan hunne wettelijke verplichting te voldoen, aan die oproeping geen gevolg geven, door op den daarbij aangewezen tijd van die plaats weg te blijven.

Arr. 19 Nov. 1894, W. 6586.

2. Uit geen enkele wetsbepaling volgt de verplichting van den burgerlijk geneeskundige om, daartoe aangewezen door den militieraad, daar zijn bijstand te verleenen.

Het niet voldoen aan deze aanwijzing is dus niet strafbaar.

Arr. 30 Oct. 1899, W. 7350.

Art. 446.

Hooge Raad.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. is noodig niet alleen, dat het gevorderde hulpbetoon hem, van wien het gevorderd wordt, niet aan dadelijk gevaar blootstelt, maar ook dat hij tot dat hulpbetoon in staat was.

Arr. 24 Jan. 1887, W. 5397; v. d. H. 1887, p. 59.
Noyon III, p. 327.

2. Het vonnis houdende veroordeeling krachtens dit art. ter zake van het weigeren van hulpbetoon, door een onderbrandmeester bij gelegenheid van brand tot het blusschen daarvan gevorderd, moet als niet voldoende met redenen omkleed, worden vernietigd, indien niet is beslist of bedoelde ambtenaar op het oogenblik, waarop hij het hulpbetoon eischte, daartoe ingevolge gemeentelijke verordening of instructie bevoegd was, hij daarbij dus de openbare macht vertegenwoordigde.

Arr. 14 Maart 1887, W. 5413; v. d. H. 1887, p. 142.

3. Arr. 25 Maart 1889, W. 5701; v. d. H. 1889, p. 134.
Zie H. R. 1 in gelijken zin.

4. Het gewoon beroep in cassatie is uitgesloten tegen een vrijspraak ter zake van het in strijd met dit art. weigeren van het door de openbare macht gevorderde hulpbetoon bij ontdekking van een misdrijf op heeterdaad, indien de vrijspraak daarop berust, dat geen der omstandigheden waaronder art. 40 Wetb. van Strafv. het bestaan van ontdekking op heeterdaad aanneemt, aanwezig is gevonden en derhalve het bedoelde misdrijf niet kan gezegd worden op heeterdaad te zijn ontdekt.

Arr. 24 Oct. 1892, W. 6264.
Noyon III, p. 327.

5. Des kantonrechters bevoegdheid om ingevolge art. 44 R. O. kennis te nemen van de overtreding van art. 446 Swb., brengt van zelf mede zijne bevoegdheid en verplichting om eene beslissing te geven omtrent het in de dagvaarding opgenomen bestanddeel dezer overtreding, dat de weigering van hulpbetoon plaats had „bij ontdekking van een misdrijf op heeter daad".

Arr. 16 Nov. 1896, W. 6886.

Kantongerechten.

1. Voor de toepasselijkheid van dit art. is noodig dat de persoon, wiens hulp wordt ingeroepen, de overtuiging kunne hebben, dat er ontdekking van een misdrijf op heeter daad heeft plaats gehad.

Appingadam 19 April 1892, P. v. J. 1892, n°. 35.

Art. 447.

Hooge Raad.

1. De bekendmaking door middel van aanplakking door een deurwaarder ten verzoeke van een privaat persoon, van een exemplaar van een aanslagbiljet als bedoeld bij art. 515 B. Rv., kan niet worden beschouwd als een bekendmaking in den zin van dit art.

Arr. 11 Maart 1889, W. 5694; v. d. H. 1889, p. 107.

Rechtbanken.

1. Maastricht 23 Mei 1892, W. 6222.
Zie onder art. 187.

Art. 448.

Rechtbanken.

1. Een vader, die ter vervulling zijner dienstplichten dagelijks op de uren, waarop de aangifte van geboorten geschieden kan, buiten de gemeente, waar de aangifte geschieden moet, vertoeft, moet in den zin der wet geacht worden te ontbreken, zoodat op den geneesheer, die bij de bevalling tegenwoordig was, de verplichting tot aangifte rust.

Dordrecht 26 Oct. 1888, W. 5626.

Kantongerechten.

1. De geneesheer, die de aangifte verzuimde, is eerst dan strafbaar, indien hem is medegedeeld, dat de vader in de onmogelijkheid is de aangifte te doen.

Gorinchem 10 Juli 1888, W. 5626.
In anderen zin Rb. Dordrecht 26 Oct. 1888, W. 5626.

Art. 449.

Hooge Raad.

1. De bedienaar van den godsdienst, die eenige tot de voltrekking van een huwelijk betrekkelijke godsdienstige plechtigheid ver-

richt, op vertoon alleen van een stuk, voorzien van een gemeentewapen en inhoudende de niet-onderteekende verklaring, dat partijen in het huwelijksregister dier gemeente zijn ingeschreven, is strafbaar volgens dit art.

Arr. 3 Nov. 1890, W. 5960; v. d. H. 1890, p. 240; P. v. J. 1891, n°. 11. Noyon III, p. 330; Mr. H. C. Pennink, T. v. S., V, p. 429 vlg.

Rechtbanken.

1. Het „doen blijken", waarvan in dit art. sprake is, behoeft niet te geschieden door overlegging van een door de bewaarders van de registers van den burgerlijken stand onderteekend uittreksel uit die registers, maar kan ook door andere middelen, mits deze op zich zelf daartoe voldoende zijn, plaats hebben.

Als voldoend middel om het voltrokken zijn des huwelijks voor den ambtenaar van den burgerlijken stand aan den bedienaar van den godsdienst te doen blijken, is te beschouwen een zoogenaamd trouwbewijs, d. i. een stuk, ongeteekend, doch ingevuld met de namen van hen, wier huwelijk voor den ambtenaar van den burgerlijken stand is voltrokken, dat ten stadhuize niet anders wordt afgegeven dan nà de voltrekking des huwelijks, door den ambtenaar van den burgerlijken stand, en dat zelfs ongeteekend moet en kan dienen om aan de buurtsecretarissen te doen blijken, dat de daarin genoemde personen in het huwelijksregister der gemeente zijn ingeschreven.

Amsterdam 11 Juni 1890, W. 5913.
(Vernietigd bij arr. H. R. 3 Nov. 1890, zie hierboven H. R. 1.)

Kantongerechten.

1. De Roomsch-Katholieke geestelijke, die aan twee voor een altaar in de kerk geknielde personen ieder afzonderlijk afvraagt of zij elkander over en weer nemen tot man en vrouw overeenkomstig de voorschriften der kerk, en op hunne bevestigende beantwoording van de door hem gedane vragen, vervolgens heeft verklaard, dat zij door den huwelijksband met elkander waren vereenigd en ten slotte over partijen den huwelijkszegen heeft uitgesproken, valt onder dit art., wanneer bedoelde personen hem niet vooraf hebben doen blijken van

een door hen onderling gesloten huwelijk, voltrokken ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken stand.

Terborg 30 Maart 1887, W. 5402; P. v. J. 1887, n°. 18.
Noyon III, p. 329.

Art. 453.

Hooge Raad.

1. Omtrent de omstandigheid dat het feit plaats vond op den openbaren weg, moet een onderzoek ingesteld en eene beslissing gegeven worden.

Arr. 27 Sept. 1886, W. 5347; v. d. H. 1886, p. 187.

2. Tot eene veroordeeling op grond van dit art. wordt vereischt, dat de beklaagde zich in een zoo duidelijk zichtbaren staat van dronkenschap bevonden heeft, dat daardoor aan anderen aanstoot kon worden gegeven.

Arr. 14 Nov. 1887, W. 5515; v. d. H. 1887, p. 444.
Noyon III, p. 335; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XI, p. 62.

3. De uitdrukking „kenlijke staat van dronkenschap" duidt zoowel een feitelijken toestand als de qualificatie van een feit aan.

Arr. 27 Dec. 1887, P. v. J. 1888, n°. 6.

4. „Het zich in kenlijken staat van dronkenschap bevinden" is niet alleen te beschouwen als een deel der qualificatie van de in het eerste lid van dit art. aangeduide overtreding. Deze uitdrukking duidt tevens aan het feit of den toestand, welken de wetgever, mits daarvan blijke op den openbaren weg, strafbaar heeft gesteld.

Arr. 18 Juni 1888, W. 5575; v. d. H. 1888, p. 204; P. v. J. 1888, n°. 96.
Noyon III, p. 336.

5. Aan een nog niet in kracht van gewijsde gegaan vonnis kan geen invloed worden toegekend op de berekening van de herhaling bedoeld bij dit art.

In den zin van het vierde lid van dit art. is als laatste veroordeeling aan te merken elke veroordeeling, waarbij in verhouding tot de

daaraan voorafgegane, de hoogste herhaling als verzwarende omstandigheid is aangenomen.

Arr. 4 Maart 1889, W. 5689; v. d. H. 1889, p. 94; P. v. J. 1889, n°. 43. Noyon III. p. 336; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. XI, p. 71.

6. Voor eene veroordeeling ter zake van het zich in kenlijken staat van dronkenschap bevinden op den openbaren weg *gepleegd bij eerste herhaling*, is niet noodig, dat tevens in het vonnis worde aangeduid, dat tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar was verloopen sedert eene vroegere veroordeeling wegens gelijke overtreding onherroepelijk was geworden.

Arr. 23 April 1889, W. 5715; v. d. H. 1889, p. 167.

7. Voor de bewezenverklaring van eene vroegere veroordeeling is overlegging van een extractvonnis voldoende.

Arr. 26 Oct. 1891, W. 6100; P. v. J. 1892, n°. 13.

8. Door art. 18 Inv.wet bleef gehandhaafd de bijzondere bevoegdheid, door art. 25 der Drankwet aan alle ambtenaren der gemeentepolitie verleend ten aanzien van de overtredingen waartegen straf was bedreigd in art. 22 dier wet, ook toen dit art. werd afgeschaft en vervangen door art. 453 Swb. en tegen diezelfde feiten in dat art. werd voorzien.

Arr. 14 Nov. 1898, W. 7204.

Rechtbanken.

1. De dagvaarding, die omtrent eene vroegere veroordeeling alleen vermeldt, dat de bij die veroordeeling opgelegde gevangenisstraf is ondergaan, omschrijft niet en houdt niet uitdrukkelijk in, dat die veroordeeling onherroepelijk is geworden.

Daarvoor moet de dagvaarding inhouden, òf dat de veroordeeling is gewezen op tegenspraak, òf dat de bij verstek veroordeelde niet binnen veertien dagen van de executie in verzet is gekomen.

Amsterdam 25 Mei 1887, W. 5467.

2. Bij de veroordeeling van den beklaagde tot plaatsing in eene rijkswerkinrichting op grond van dit art., moet de rechter in zijn vonnis uitdrukken, waaruit hem gebleken is, dat de beklaagde tot werken in staat is.

Leeuwarden 28 Juli 1888, W. 5595.

3. Ten aanzien van hem die, na de geldboete te hebben betaald, waarin hij bij verstek veroordeeld is wegens het zich in kenlijken staat van dronkenschap bevinden op den openbaren weg, enkele dagen daarna op nieuw deze overtreding pleegt, is de verzwarende omstandigheid van art. 453 lid 2 Swb. aanwezig, wanneer er op het tijdstip, dat hij die overtreding op nieuw pleegt, geen veertien dagen na de betaling der geldboete zijn verloopen.

Leeuwarden 20 April 1889, W. 5801.
Anders Ktgr. Bergum 27 Maart 1889, W. 5801, volgens hetwelk aan den bij verstek tot een geldboete veroordeelde na de betaling dier geldboete het middel van verzet open blijft staan gedurende 14 dagen, zoodat de vroegere veroordeeling in dien tijd nog niet is onherroepelijk geworden.

4. Opzending naar eene rijkswerkinrichting krachtens dit art., kan naar des wetgevers bedoeling slechts worden gelast ten opzichte van bepaalde dronkaards, maar niet ten opzichte van hen, die slechts nu en dan dit art. overtreden.

Heerenveen 21 Jan. 1897, W. 6958.
Noyon III, p. 337.

Art. 454.

Hooge Raad.

1. Dit art. stelt den verkooper van sterken drank voor het toedienen van sterken drank aan een kind beneden de zestien jaren strafbaar, onverschillig of hij dit al dan niet met opzet of door gemis van de noodige voorzorg hebbe gedaan.

Arr. 13 Febr. 1888, W. 5519; P. v. J. 1888, n°. 27; v. d. H. 1888, p. 33.
Zie hierover D. S. in P. v. J. 1888, n°. 28: „*Eene bedenkelijke leer*"
Noyon III, p. 337.

2. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig, of het kind bij den inkoop handelde op last of in commissie van een ander dan wel voor zich zelf.

Arr. 18 Juni 1888, W. 5575; v. d. H. 1888, p. 199; P. v. J. 1888, n°. 38.

3. Onder toediening van sterken drank is te verstaan het verstrek-

ken van sterken drank om ter plaatse der verstrekking terstond gebruikt te worden door hem aan wien hij verstrekt wordt.

Arr. 8 Mei 1893, W. 6346.

4. Dit art. maakt geen onderscheid of het kind koopt voor zich zelf of voor een ander.

De strafbaarheid van den verkoop is niet afhankelijk van de hoeveelheid van den aan het kind verkochten drank.

Arr. 4 Jan. 1897, W. 6914; P. v. J. 1897, n°. 9.
Noyon III, p. 337.

5. Dit art. berust op het beginsel, dat de verkooper van sterken drank moet zorgen, dat hij aan jonge lieden beneden zestien jaar geen sterken drank toediene, en stelt hem voor dat feit verantwoordelijk, onverschillig of hij dit al dan niet met opzet of door gemis aan de noodige voorzorg hebbe gedaan, tenzij hij door overmacht daartoe was gebracht.

Arr. 23 Mei 1899, W. 7282; P. v. J. 1899, n°. 56.
Zie hierboven H. R. 1.
Noyon III, p. 337.

Art. 455.

Hooge Raad.

1. Het vervoer van een paard gepaard gaande met mishandeling op gruweliike en onmenschelijke wijze, de grenzen eener noodzakelijke kastijding verre te boven gaande, is strafbaar ingevolge art. 455, 2°.

Arr. 30 April 1888, W. 5555; P. v. J. 1888, n°. 68.
Noyon III, p. 339.

2. Tot het vervoer, bedoeld bij art. 455, 2° behoort niet alleen de tijd, waarin het trekdier, gespannen voor den wagen, dien werkelijk voorttrekt, maar ook die waarin het, daarbij stilstaand, aangezet wordt om het voertuig verder voort te trekken.

Arr. 2 Nov. 1891. W. 6102: v. d. H. 1891, p. 320; P. v. J. 1892, n°. 13.
Noyon III, p. 339.

3. Het feit, dat beklaagde het door hem bestuurde paard, terwijl

het flink doordraafde, *noodeloos* pijnlijk en kwellend zweepslagen heeft toegebracht, zonder dat daartoe eenige aanleiding bestond, valt onder dit art.

Arr. 16 Mei 1892, W. 6191.
Noyon III, p. 339.

4. Dit art. stelt niet elk vervoer door trek- of lastdieren strafbaar, wanneer dit op pijnlijke of kwellende wijze geschiedt, maar alleen dan, wanneer het plaats heeft op eene *noodeloos* pijnlijke of kwellende wijze; in de dagvaarding mag dus niet ontbreken de vermelding, dat het niet noodig was om het dier te doen lijden of te kwellen bij het gebruik dat van het dier gemaakt werd.

Arr. 13 Dec. 1897, W. 7057.

5. Het woord „noodeloos" in art. 455, 2° omvat alle gevallen, waarin het vervoer, zooals het plaats heeft, niet noodzakelijk is en is dus niet beperkt tot het geval waarin het vervoer op eene pijnlijke of kwellende wijze geschiedt, ofschoon het op eene niet-pijnlijke of -kwellende wijze zou kunnen geschieden.

Arr. 27 Juni 1898, W. 7150; P. v. J. 1898, n°. 64.
Noyon III, p. 340.

6. Waar ofschoon kennelijk alleen is ten laste gelegd eene overtreding van art. 455, 2° Swb. is de kantonrechter onbevoegd van dit feit kennis te nemen, wanneer het zich ter terechtzitting voordoet onder zoodanige omstandigheden, dat het geacht moet worden op te leveren het misdrijf van art. 254 Swb.

Arr. 21 Nov. 1898, W. 7206.

7. Art. 455, 2° Swb. laat geen beperking toe en is dus van toepassing ook dan, wanneer het vervoer op de bij de dagvaarding omschreven wijze, noodeloos pijnlijk of kwellend wordt gemaakt.

Arr. 12 Dec. 1898, W. 7216.
Noyon III, p. 339.

Art. 456.

Hooge Raad.

1. Het bij herhaling onder verschillende deelnemers, zij het in een voor het publiek toegankelijk huis, tegen een inzet met dobbel-

steenen laten werpen tot het winnen van eenig voorwerp, dat geacht moet worden eene waarde te hebben van ver beneden de *f* 100.—, is niet te beschouwen als het houden van een „voor het publiek toegankelijk huis van hazardspel", maar alleen als het aanleggen en houden van eene onderhandsche loterij, als bedoeld bij art. 5 der wet van 22 Juli 1814, Stbl. no. 86.

Arr. 8 Maart 1897, W. 6936; P. v. J. 1897, n°. 29.
Noyon III, p. 341.

Art. 458.

Hooge Raad.

1. Onder de uitdrukking „eenigen grond die bezaaid, bepoot of beplant is" is niet te begrijpen grasland.

Arr. 31 Oct. 1887, W. 5488; v. d. H. 1887, p. 382.
Noyon III, p. 346.

2. In dit art. moet „bezaaide grond" worden onderscheiden van weiland, daar weiland niet steeds en noodzakelijk is „bezaaide grond".

Arr. 7 Nov. 1898, W. 7199; P.v. J. 1898, n°. 100.
Noyon III, p. 346.

Kantongerechten.

1. Dit art. kan niet worden toegepast op hem, wiens kippen zich hebben begeven op eens anders bezaaiden grond zonder recht of vergunning, indien blijkt, dat de beklaagde onmiddellijk daarna ze van het land heeft afgejaagd.

Boxmeer 1 Juni 1888, W. 5653.

Art. 459.

Hooge Raad.

1. Heidegrond kan niet worden aangemerkt als weiland.

Arr. 19 Juli 1887, W. 5462; v. d. H. 1887, p. 302.
Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. IX, p. 266.
Noyon III, p. 348.

2 Tot het wezen der overtreding van dit art. wordt verzuim of onachtzaamheid gevorderd van den dader.

Arr. 5 Dec. 1887, W. 5520.
Arr. 23 April 1888, W. 5548.

Rechtbanken.

1. Dit art. vordert, dat de eigenaar de voorgeschreven of gebruikelijke voorzorgsmaatregelen heeft verwaarloosd, om te kunnen zeggen, dat hij zijn paard *liet* loopen op eens anders grond.

's-Hertogenbosch 6 Juni 1889, W. 5719.

Art. 460.

Hooge Raad.

1. Een bosch van akkermaalshout valt niet onder de woorden „grond die bezaaid, bepoot of beplant is". Zoodanig bosch valt veeleer onder de benaming hakbosch in art. 459.

Arr. 2 Jan. 1888, W. 5499; P. v. J. 1888, n°. 9; v. d. H. 1888, p. 1.
Noyon III, p. 347.

2. Voor de toepassing van dit art. is noodig dat als bewezen worde aangenomen, dat de beklaagde niet gerechtigd was over den grond te loopen. Eene beslissing, dat de beklaagde zijn beweerd recht niet bewezen had noch zelfs aannemelijk gemaakt, is onvoldoende.

Arr. 7 Mei 1888, W. 5554; v. d. H. 1888, p. 177; P. v. J. 1888, n°. 70.
Noyon III, p. 345; Mr. A. A. Cnopius, T. v. S. IX, p. 256.

3. Onder de uitdrukking „weiland" in dit art. is alleen te verstaan land dat, tot weide bestemd, ook daartoe dient, alzoo niet een voetpad dat zichtbaar door eene weide loopt.

Arr. 25 Nov. 1895, W. 6742; P. v. J. 1896 n°. 3.
Noyon III, p. 345.

4. Bepalingen in eene plaatselijke politieverordening, strekkende tot bescherming van het stadsplantsoen tegen benadeeling door daden, die de perken, zoden, beplantingen en versieringen van dat plantsoen

kunnen beschadigen, regelen een ander onderwerp dan de artt. 460 en 461 Swb.

Onder „*weiland*" in art. 460 Swb. kunnen niet worden begrepen de grasperken van een tot versiering aangelegd stadsplantsoen.

Arr. 24 Oct. 1898, W. 7196; P. v. J. 1898, n°. 88.
Noyon III, p. 348

5. Waar op grond van wettig bewezen aanwijzingen is beslist, dat een pad door zijne eigenaren is bestemd tot openbaar voetpad, kan de eenzijdige handeling van een dier eigenaren de openbaarheid van het voetpad noch voor het geheel noch voor een deel daarvan opheffen.

Arr. 30 Oct. 1899, W. 7352.

Kantongerechten.

1. Een rijswaard kan niet geacht worden te zijn grond die beplant is.

Tiel 13 Sept. 1887, R. B. 1888, 114.

Art. 461.

Hooge Raad.

1. Uit de omstandigheid, dat een weiland met hekken en slooten behoorlijk is afgesloten, blijkt niet voldoende, dat de toegang tot het land door den eigenaar verboden is.

Arr. 16 Mei 1887, W. 5437; v. d. H. 1887, p. 239.
Noyon III, p. 350.

2. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt niet gevorderd, dat door den rechthebbende op den grond het verbod van toegang uitdrukkelijk in woorden is te kennen gegeven.

Daartoe is voldoende, dat het den dader blijkbaar is, dat hem de toegang op den grond niet wordt toegestaan.

Dit laatste is het geval, wanneer het land, waarover beklaagde is geloopen, niet alleen met slooten omringd en van een hek op den dam voorzien was, maar dat hek tevens met ketting en slot was gesloten.

Arr. 18 Febr. 1889, W. 5683; v. d. H. 1889, p. 80.
Noyon III, p. 350.

3. „Eens anders grond" is „grond waarop een ander zoodanige daden van gebruik en beheer uitoefende en als bezitter daarmede handelde, dat naar het spraakgebruik hem die grond toebehoorde." Die omstandigheid kan het onderwerp uitmaken van eene getuigenverklaring.

Arr. 30 Juni 1890, W. 5903; P. v. J. 1890, n°. 89.
Noyon III, p. 349.

4. Arr. 29 Juni 1896, W. 6842.

5. Hij, die onder de bij dit art. bedoelde omstandigheden op de aan eene gemeente toebehoorende heide meer schapen laat loopen dan waartoe hij volgens eene overeenkomst met die gemeente gerechtigd is, valt onder het bereik van dit art., onverschillig of uit die handelwijze ook eene burgerrechtelijke vordering voor de gemeente moge zijn ontstaan.

Arr. 24 Jan. 1898, W. 7077; P. v. J. 1898, n°. 18.
Noyon III, p. 349.

6. Tot de rechthebbenden, waarvan dit art. spreekt, behoort ook degeen, die als pachter het genot der landerijen van den eigenaar heeft verkregen.

Arr. 9 Oct. 1899, W. 7341; P. v. J. 1899, n°. 84.

Kantongerechten.

1. „Op eene voor hem blijkbare wijze" is: door middel van een bordje, voorzien van de woorden „verboden toegang".

Deventer 21 Febr. 1887, R. B. en Bijbl. II 1886/87 C, p. 285.

Art. 470.

Hooge Raad.

1. De schipper van een stoomboot, welke als zeeschip moet worden aangemerkt, die te Hamburg de Nederlandsche vlag voert zonder voorzien te zijn van een zeebrief, valt onder dit artikel.

Arr. 14 Febr. 1887, W. 5405.

Art. 473.

Hooge Raad.

1. De 1e al. van art. 2 der wet van 11 Juli 1882 (*Stbl.* n°. 68) is ingevolge art. 19 j°. art. 8 letter *d* der Inv. wet vervangen door art. 473 Swb., hetwelk dus thans voorziet tegen overtreding van art. 10 al. 1 van het Kon. Besluit van 26 Juli 1885 (*Stbl.* n°. 168).

Arr. 8 April 1890, W. 5862; v. d. H. 1890, p. 37; P. v. J. 1890, n°. 53.
Arr. 8 April 1890, W. 5864.
Noyon III, p. 359.

LÉON's RECHTSPRAAK 3e DRUK, Deel II, Aflevering 7

WETBOEK VAN STRAFRECHT

RECHTSPRAAK EN LITERATUUR

1920–1923

BEWERKT DOOR

Mr Dr J. WIJNVELDT

Rechter in de Arr. Rechtbank te Rotterdam

BOEKH. VH. GEBR. BELINFANTE — 's-GRAVENHAGE
A. W. SIJTHOFF's UITG.-MIJ — LEIDEN
— 1924 —

VOORWOORD

Dit vervolgdeel 1920—1923 op Léon's Rechtspraak 3e Druk, Deel II, afl. 7 bevat alle in die jaren hier te lande gepubliceerde rechtspraak en literatuur op de artikelen van het Wetboek van Strafrecht, zooveel mogelijk gegroepeerd.

In hoofdzaak is bij de bewerking hetzelfde stelsel gevolgd, dat heeft voorgezeten bij de bewerking van deel B. W. 1918—'20 en welke de redactie van Léon's Rechtspraak 3e Druk zich voorstelt zooveel mogelijk te blijven volgen.

Evenals vroeger zijn de uitspraken artikelsgewijs geranschikt, doch de onderscheidene beslissingen, uitgezonderd ten opzichte van enkele onderwerpen, naar de woorden van de wetsartikelen. Vandaar dat boven elke uitspraak of reeks van uitspraken als kopje is aangebracht een of meer woorden der wet, waaromtrent die uitspraken eene beslissing geven.

Op deze wijze is, naar het der redactie wil voorkomen, het raadplegen van dit verzamelwerk zeer vergemakkelijkt en vereenvoudigd, al ontveinst zij zich niet, dat deze schijnbaar zoo eenvoudige oplossing niet op een wetenschappelijk karakter kan aanspraak maken.

Daar echter het werk in de eerste plaats bedoelt een betrouwbare gids te zijn voor de mannen van de praktijk, is het voor zulk een gids het beste zich van doeltreffende hulpmiddelen te bedienen.

Hetgeen wij omtrent de bewerking van B. W. mochten vernemen, sterkt in het vertrouwen, niet verkeerd gezien te hebben.

Houden wij ons aanbevolen voor opmerkingen, wij zullen ons beijveren op den nu ingeslagen weg voort te gaan.

Rotterdam, November 1924 W.

AFKORTINGEN

B. i. B.	:	Beslissingen in Belastingzaken
Gem.st.	:	Gemeente-Stem
M. R. T.	:	Militair Rechterlijk Tijdschrift
N. J.	:	Nederlandsche Jurisprudentie
R. M.	:	Rechtsgeleerd Magazijn.
S.	:	Staatsblad
T. v. S.	:	Tijdschrift voor Strafrecht
Them.	:	Themis, Verzameling van bijdragen tot de kennis van publiek- en privaat recht.
W.	:	Weekblad van het Recht

WETBOEK VAN STRAFRECHT

EERSTE BOEK

ALGEMEENE BEPALINGEN.

TITEL I.

Omvang van de werking der strafwet.

Art. 1

Geen feit is strafbaar dan uit kracht van eene daaraan voorafgegane wettelijke strafbepaling.

Bij verandering in de wetgeving na het tijdstip waarop het feit begaan is, worden de voor den verdachte gunstigste bepalingen toegepast.

STRAFBAAR FEIT

1. H. M. Vrijheid. Daad en gevolg in het Rom. recht, R.M. 1918, 392.

2. Straffeloosheid, wanneer in bijzondere omstandigheden van beklaagde redelijkerwijze niet kon worden gevergd, dat hij met het strafbare karakter van zijne handeling bekend was.

Rb. Rotterdam, 26 April 1921, N.J. 1922, 818.

VERANDERING IN DE WETGEVING

1. Mr. C. Bake, Verandering van straf, W. 10329, betwijfelt of de Wet van 22 Nov. 1918, *S.* 607, W. 10330, betreffende de executie van vrijheidsstraffen, wel kan werken ten opzichte van reeds veroordeelden. Blijkens het onderschrift der Redactie beantwoorden de buitenlandsche schrijvers meerendeels bedoelde vraag bevestigend.

Vgl. Mr. Höfelt, W. 10328, voorstellend in plaats van die wet eene gratie-verleening op groote schaal. Daartegen Mr. Cnopius, W. 10335.

2. J. J. van Geuns, De terugwerkende kracht van strafwetsveranderingen. Beschouwingen naar aanleiding van art. 1 lid 2 W. van Strafr. (Ac. Pr. Leiden 1919).

Besproken W. 10523 door Mr. Trapman; Themis 1921, 140 door Prof. Simons; door Mr. Frenkel, R.M. 1920, 539.

3. Een voorbeeld van toepassing van dit artikel (ook voor appèl).

Arrest H.R. 23 Febr. 1920, W. 10543, N.J. 1920, 325. Zie ook H.R. 3 Mei 1920, W. 10577, N.J. 1920, 558; H.R. 19 April 1920, W. 10573, N.J. 1920, 558; H.R. 1 Nov. 1920, W. 10652, N.J. 1920, 1221; M.R.T. XV, 586 en XVI, 85; H.R. 17 Oct. 1921; N.J. 1921, 1263.

4. De beschikking van den Minister van Waterstaat, waarbij slechts eene tijdelijke afwijking wordt toegestaan van art. 20 Motor- en Rijwielreglement (rijden zonder licht), is geene verandering in de wetgeving.

Rb. Rotterdam 16 April 1918, vern. Ktg. ald. 5 Febr. 1918, beide W. 10324.

Vgl. betreffende diezelfde beschikking Ktg. Rotterdam 26 Maart 1918, W. 10333, bev. Rb. ald. 31 Oct. 1918 en H. Mil. Ger. hof 5 Febr. 1918, W. 10214. Dit laatste vonnis (Rb. Rotterdam) werd gecasseerd H.R. 3 Februari 1919, W. 10391; N.J. 1919, 316. Ook na de beschikking van den Minister en het daarop steunende besluit van den Gemeenteraad blijft het feit strafbaar, maar wordt de strafbaarheid opgeheven, indien de dader met vrucht een beroep doet zoo op de verleende ontheffing als op de inachtneming zijnerzijds van de bij die ontheffing gestelde voorwaarden.

5. Al worden thans bons voor zeep niet meer vereischt, zoo blijft de vervalsching van destijds geldende zeepbons strafbaar. De ten deze geldende strafbepaling is niet vervallen, doch mist slechts hare toepassing.

Rb. Amsterdam 16 April 1919, N.J. 1919, 696.

6. Overtreding van art. 13 Motor- en Rijwielwet gepleegd vóór vernietiging of opheffing van eene beschikking van Ged. Staten blijft strafbaar. Vernietiging of opheffing is geene verandering van wetgeving in den zin van dit artikel.

Rb. 's-Gravenhage 15 Maart 1922, N.J. 1922, 443.

7. Wanneer de te laste gelegde feiten bij de behandeling in hooger beroep niet meer strafbaar zijn, moet een ontslag van rechtsvervolging worden uitgesproken.

H.R. 25 Mei 1920, W. 10588; N.J. 1920, 708; H.R. 23 Februari 1920, W. 10543; N.J. 1920, 325; H.R. 19 April 1920, W. 10573; N.J. 1920, 558.

8. Door de wijziging der Huurcommissiewet bij de Wet van 19 Februari 1921, *Stbl.* 71, is het op 1 Augustus 1920 als verhuurder bedingen van een

huurprijs, niet hooger dan 20 procent boven dien van 1 Januari 1916, na het in werking treden der wijzigingswet niet meer strafbaar.

Rb. Amsterdam 14 Juni 1920, W. 10745.

9. De wijziging van dit artikel door de Wet van 19 Februari 1921, *Stbl.* 71, is eene verandering in de wetgeving.

Al is het stelsel gehuldigd in de vroegere bepaling hetzelfde gebleven, toch moet de vraag, of de nieuwe wetgeving eene gunstiger bepaling inhoudt, hare beantwoording vinden in het nieuwe voorschrift.

Ook de omstandigheid, dat de wetgever aan de Huurcommissiewet eene tijdelijke werking heeft toegekend, staat niet in den weg aan de toepassing van art. 1, tweede lid, W. v. Strafrecht, omdat ook in dat geval door verandering van wetgeving de algemeene regel van toepassing is.

H.R. 5 December 1921, W. 10850 ; N.J. 1922, 239.

10. Er is geen enkele reden, waarom het begrip „verandering in wetgeving" zou moeten worden beperkt tot het geval, dat eene bestaande wettelijke regeling met instandhouding der verordening, waarin zij is vervat, wijziging ondergaat, en niet zou omvatten het geval, dat de geheele verordening wordt ingetrokken.

H.R. 3 Januari 1922, W. 10866 ; N.J. 1922, 333.

11. De Wet van 19 Februari 1921, *Stbl.* 71, wijzigt art. 1 der Huurcommissiewet in een voor den requirant gunstigen zin.

H.R. 7 November 1921, W. 10838 ; N.J. 1922, 192. N.a.d. critiek van Mr. I. A. Höfelt, W. 10856.

12. Bij de wet van 20 Mei 1922, *Stbl.* 364, is art. 35, 2 der Arbeidswet 1919 in zooverre gewijzigd, dat vergunning verleend kan worden om in groote bakkerijen tusschen 5 en 6 uur v.m. arbeid te doen verrichten.

Deze wetswijziging heeft dus alleen de mogelijkheid geschapen om zulk eene vergunning te krijgen.

Daar bekl. niet had beweerd — en ook niet was gebleken — dat hij ten tijde der overtreding zoodanige vergunning reeds had, was de nieuwe bepaling niet gunstiger voor beklaagde.

H.R. 5 Februari 1923, W. 11044 ; N.J. 1923, blz. 585.

13. Dispensatie laat de wetgeving zelf onaangetast, zoodat van verandering van wetgeving dan geen sprake is.

Concl. O.M. bij H.R. 16 October 1922, N.J. 1923, 6.

14. Art. 1 is niet toepasselijk bij kwesties van procedure.

H.R. 14 Mei 1923, W. 11085 (vaste rechtspraak).

15. Lid 1 van dit artikel vordert alleen, dat de strafbepaling bestaat op het oogenblik, waarop het feit gepleegd wordt.

H.R. 1 October 1923, W. 11109 ; N.J. 1923, 1291.

16. Onbekendheid met de strafbepaling heft in het algemeen de strafbaarheid niet op.

H.R. 25 Juni 1923, W. 11104 ; N.J. 1923, 1294.

Art. 2

De Nederlandsche strafwet is toepasselijk op ieder die zich binnen het rijk in Europa aan eenig strafbaar feit schuldig maakt.

STRAFBAAR FEIT

1. Handelingen, door een Nederlander in Nederland gepleegd tegen een vreemden Staat, zijn hier te lande alleen strafbaar in de in ons Wetboek van Strafrecht aangewezen gevallen.

Vervalsching van een Duitsch visum, hier te lande gepleegd, is dus hier niet strafbaar.

Rb. Groningen 19 Mei 1922, W. 11000.

2. Anders: De strafbaarheid van een feit wordt niet opgeheven door de omstandigheid, dat het tegen een vreemden Staat gepleegd is.

H.R. 23 April 1923, W. 11080 ; N.J. 1923, 924.

PLAATS

3. Strafbare feiten, bestaande in het niet-vervullen van eene wettelijke verplichting, worden begaan ter plaatse, waar die verplichting vervuld had moeten worden.

H.R. 13 November 1922, W. 10985 ; N.J. 1923, 100.
Zie ook Ktg. Amsterdam 28 Juli 1919, W. 10439, m.o. D.S. Mr. van Dullemenn W. 10446.

4. Beleediging door middel van de drukpers wordt gepleegd waar het geschrift wordt uitgegeven.

H.R. 2 Januari 1923, W. 11028 ; N.J. 1923, 433.

Art. 5

De Nederlandsche strafwet is toepasselijk op den Nederlander die zich buiten het rijk in Europa schuldig maakt:

1°. aan een der misdrijven omschreven in de Titels I en II van het Tweede Boek, en in de artikelen 206, 237, 388 en 389 ;

2°. aan een feit hetwelk door de Nederlandsche strafwet als misdrijf wordt beschouwd en waarop door de wet van het land, waar het begaan is, straf is gesteld.

De vervolging kan ook plaats hebben, indien de verdachte eerst na het begaan van het feit Nederlander wordt.

DE WET VAN HET LAND, WAAR HET FEIT BEGAAN IS

De vraag, of een feit strafbaar is naar de wet van het land, waar het begaan is, staat niet ter beoordeeling van den Nederlandschen rechter in cassatie, dewijl de zorg voor de richtige toepassing van vreemde wetten niet aan dien rechter is opgedragen.

H.R. 4 April 1921, W. 10743 ; N.J. 1921, 649.

Art. 8

De toepasselijkheid der artikelen 2—7 wordt beperkt door de uitzonderingen in het volkenrecht erkend.

UITZONDERINGEN IN HET VOLKENRECHT ERKEND

1. Het recht van exterritorialiteit strekt zich niet uit tot personen, die tot het lager dienstpersoneel van het huishouden der vreemde vertegenwoordigers behooren.

Hof 's-Gravenhage 3 October 1923, N.J. 1923, 1275.

TITEL II.

Straffen.

Art. 9

De straffen zijn :

a. hoofdstraffen :

1°. gevangenisstraf ;

2°. hechtenis ;

3°. geldboete ;

b. bijkomende straffen :

1°. ontzetting van bepaalde rechten ;

2°. plaatsing in eene rijkswerkinrichting ;

3°. verbeurdverklaring van bepaalde voorwerpen ;

4°. openbaarmaking van de rechterlijke uitspraak.

Bij veroordeeling van een minderjarigen persoon, die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren nog niet bereikt heeft, wordt, behoudens het bepaalde bij artikel 39*ter*, eerste lid, en artikel 39*septies*, laatste lid, in plaats van de op het feit gestelde hoofdstraf, eene der volgende hoofdstraffen opgelegd naar de onderscheidingen gemaakt bij artikel 39*septies*:

1°. plaatsing in eene tuchtschool;

2°. geldboete;

3°. berisping.

LITERATUUR

1. Straftoemeting en voorwaardelijke invrijheidsstelling.

W. 10869: Mr. H. de Bie, Maandbl. v. Ber. en Recl., Mei 1922.

2. Mr. A. van der Elst, Deportatie naar onze koloniën?

Opbouw 1921, 12.

3. De heer Franck wil de proefneming, te Veenhuizen genomen, voortzetten met een klein gesticht voor een vijftigtal gevangenen in gemeenschap.

Maandbl. v. Ber. en Recl. April 1922. N.a.d. Red. W. 10856, W. C. van Teunenbroek, Maandbl. v. Ber. en Recl. Mei 1922.

4. Mr. A. J. Marx, Straftoemeting, Themis 1919, 30, betoogend, dat de individueele psychologie hier niet gewenscht is, welke ook door den wetgever niet bedoeld is, maar dat het objectieve feit den doorslag geven moet, ter wille der maatschappelijke veiligheid. Eerst daarna zijn algemeene psychologische conclusies toelaatbaar. S. geeft nu eene bepaalde strafbecijfering aan, geene methode voor strafkeuze.

5. W. A. van der Koppel Jr., Hervorming van ons strafstelsel voor volwassenen.

Vragen des tijds 1920, 45, 90.

6. Mr. J. Domela Nieuwenhuis, „Een zeer nuttig genootschap" (n.l. het Genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen). T.v.S. XXXIII, 337.

7. J. M. van Bemmelen, Van zedelijke verbetering tot reclasseering. Geschiedenis van het Nederlandsch Genootschap tot zedelijke verbetering van gevangenen. Ac. pr. Groningen, 1923.

8. P. A. van Toorenburg, Kinderrecht en Kinderzorg in de laatste honderd jaren. Ac. Pr. Leiden, 1918, aangekondigd door D.W., W. 10240.

9. Onder B. en M. in W. 10206 is opgenomen een door een commissie aan de „Penal Reform League" voorgestelde „Summary of recommendations" betreffende (strafrechtelijke) maatregelen ten behoeve van minderjarigen in Engeland, ten getale van 22. Vgl. Mr. J. A. Levy, W. 10210.

10. In „Tuchtmaatregelen?" W. 10290, komt de redactie op tegen z.g. tuchtmaatregelen in distributieregelingen, administratieve willekeur van de ergste soort, „een straf opgelegd door een volkomen onbevoegden rechter". Hiertegen Mr. Winkelman, met weerleggend onderschrift D.S., W. 10296. Zie ook W. 10305, alwaar de vragen van het kamerlid Dr. Beumer en het antwoord van den Minister van Justitie dienaangaande, m.o. Red.

11. J. A. de Jager, Eenige beschouwingen over het vraagstuk der „onbepaalde strafvonnissen". Ac. pr. Vr. Un. Amsterdam, 1921.

Besproken in W. 10820 (door D.S.)

12. H. Th. N. Schotsman, Tegen de korte vrijheidsstraf.

Mil. Recht. T. XVIII, 159.

13. Mr. J. Domela Nieuwenhuis, Bedenkelijke reactie op strafrechtelijk gebied.

T. v. S. 1919, 75.

14. Mr. A. van der Elst, Het steriel maken van geestelijk en lichamelijk minderwaardigen als middel tot rasverbetering en vermindering der criminaliteit.

Opbouw 15 October 1920.

15. Mr. J. Simon van der Aa, Over de straftoemeting,

T. v. S. XXXI, 208. Aangekondigd door R. F. in W. 10737.

16. W. P. J. Pompe, Beveiligingsmaatregel naast straffen. Ac. pr. Utrecht, 1921. Aangekondigd door Mr. S. J. M. van Geuns, W. 10781.

17. J. Rietsema, Verbanning vóór gevangenisstraf. N. Gids, 1920, 223. Schr. beweert, dat wij van het stelsel van verbanning nog slechts zijn gescheiden door een open deur.

18. Voorwaardelijke invrijheidsstelling in verband met levenslange gevangenisstraf.

W. 10584, Ber. en Meded.

19. Mr. J. Domela Nieuwenhuis, De vraag der wederinvoering van de doodstraf in ons burgerlijk strafrecht.

T. v. S. XXXII, I. Aangekondigd door R. F. in W. 10865.

20. Mr. P. M. Trapman, De progressieve strafvoltrekking en het onbepaalde vonnis.

T. v. Strafr. 1922, 429. Aangekondigd door R. F. in W. 10999.

STRAFTOEMETING

1. De Rechtbank houdt rekening met de omstandigheid, dat de in de eerste acht maanden van 1918 gepleegde feiten eerst in Januari 1920 aan haar oordeel worden onderworpen.

Rb. Amsterdam 21 Januari 1920, N.J. 1920, 209.

2. De bijkomende straf van degradatie ter zake van verduistering in dienstbetrekking opgelegd aan een sergeant-majoor, die ongeveer 30 jaar als vrijwilliger diende, is te zwaar, omdat oplegging van die straf hem zou komen te staan op verlies van zijne pensioenaanspraken. Hij kan langs administratieven weg toch ontslag uit den militairen dienst krijgen, zonder ernstig financiëel nadeel.

H. Mil Ger. Hof 25 Maart 1921, N.J. 1922, 63.

3. Wanneer het O.M. geen gebruik maakt van zijne bevoegdheid eene zaak niet te vervolgen, moet straf, zij het ook eene lichte straf, worden opgelegd, ook al betreft het feit een onbelangrijk geval, i.c. eene onschuldige loterij.

Ktg. Zaandam 22 Juli 1920, N.J. 1920, 1109.

4. Verbeurdverklaring kan bij vonnis slechts als straf worden opgelegd, derhalve alleen wanneer een strafbaar feit als bewezen is aangenomen.

H.R. 15 November 1921, B.i.B. No. 3102.

5. Openbaarmaking van de uitspraak kan bij vonnis slechts als straf worden opgelegd, dus alleen wanneer een strafbaar feit als bewezen is aangenomen.

H.R. 15 November 1920, W. 10663, cf. H.R. 14 Juni 1870, W. 3233.

Art. 10

De gevangenisstraf is levenslang of tijdelijk.

De duur der tijdelijke gevangenisstraf is ten minste een dag en ten hoogste vijftien achtereenvolgende jaren.

Zij kan voor ten hoogste twintig achtereenvolgende jaren worden opgelegd in de gevallen waarin op het misdrijf levenslange en tijdelijke gevangenisstraf ter keuze van den rechter zijn gesteld, en in die waarin wegens strafverhooging ter zake van samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 44, de tijd van vijftien jaren wordt overschreden.

Zij kan in geen geval den tijd van twintig jaren te boven gaan.

1. Beschouwingen over de wenschelijkheid van handhaving der levenslange gevangenisstraf.

W. 10610 en 10629 — Red. W.
W. 10614 — Mr. A. A. Cnopius.
W. 10616 — Mr. Baron van Heemstra; Mr. C. M. 's Jacob.
W. 10626 — Mr. Jhr. van der Does de Willebois.
W. 10629 — De Redactie.
W. 10630 — Mr. C. Wichmann.

2. Th. Mot Osborne, Gevangenis en samenleving. Vertaald door I. Boll—Bouman (uitg. 1920).

Besproken: Prof. Scholten, Onze Eeuw, October 1920, en Mr. Enthoven, W. 10352.

3. S. van Mesdag, Hervorming van het Belgische gevangeniswezen. Aangekondigd door R. F. in W. 11099.

4. English prisons today — 1922.

Aangekondigd W. 10922.

5. Sir Evelyn Ruggles, The English prison system. Aangekondigd T. v. S. 1922, 229.

6. Statistiek van het gevangeniswezen: Zie W. 10850, W. 10956 en Mr. De Bie in R.M. 1922, 160, 435.

7. „Voedselweigering in de gevangenis". Zie hierover W. 10721, 10735, 10739, 10745, 10756 en 10760.

Art. 11

Gevangenisstraf van vijf jaren of minder wordt geheel, gevangenisstraf van langeren duur gedurende de vijf eerste jaren in afzondering ondergaan.

In geval van veroordeeling tot gevangenisstraf van langeren duur dan van vijf jaren, kan het hoofd van het Departement van Justitie, op verzoek van den veroordeelde, hem vergunnen zijn verderen straftijd geheel of ten deele in afzondering door te brengen.

1. Prof. Domela Nieuwenhuis, De afzonderlijke opsluiting en haar toepassing, T. v. Strafr. 1918, 125, naar aanleiding van het in 1917 aan het Genootschap tot zedelijke verbetering uitgebracht verslag omtrent mitigatie van de celstraf.

2. Prof. Mr. J. Domela Nieuwenhuis, De cellulaire gevangenschap in het gedrang. T. van Strafr. 1921, 194.
Schr. kiest tenslotte de celstraf boven de gemeenschappelijke opsluiting in welken vorm ook.

Aangekondigd door R. F. in W. 10737.

3. Mr. H. Verkouteren, Gevangenis.

W. 10713.

Schr. wil aantoonen, dat omstreeks 1620 gevangenisstraf op humane wijze werd ten uitvoer gelegd.

N.a.d. Frima, W. 10744; Mr. H. Verkouteren, W. 10750; Mr. J. de Vries van Doesburgh, W. 10760.

4. H. J. van de Munnik, De celstraf na den oorlog.

Vragen des Tijds 1919, 370.

5. Mr. M. Franken, Plaatsing in de bijzondere strafgevangenis te Scheveningen, W. 10806.

Art. 12.

De afzonderlijke opsluiting wordt niet toegepast:

1°. op hen die den leeftijd van veertien jaren nog niet hebben bereikt;

2°. op gevangenen boven den leeftijd van zestig jaren, tenzij op eigen verzoek;

3°. op gevangenen die daarvoor na geneeskundig onderzoek ongeschikt blijken te zijn.

1. J. F. Beyerinck. Uit de praktijk van het gevangeniswezen, T. van Sr. 1919, 44. Schr. wijst er op, dat straffen van korteren duur dan 3 maanden niet in eene bijzondere gevangenis (Scheveningen) worden ondergaan, ook al heeft de gestrafte nog meer straffen

te ondergaan, van langeren duur dan de genoemde. Daarom zou Schr. het wenschelijk achten, dat die gecumuleerde straffen als één straf wat den duur betreft beschouwd worden.

Art. 14.

De gevangene is verplicht tot het verrichten van den hem opgedragen arbeid, overeenkomstig de voorschriften ter uitvoering van artikel 22 gegeven.

1. J. F. Beijerinck, Uit de praktijk van het gevangeniswezen. T. v. Sr. XXX, 452, over de werking der disciplinaire straffen der gevangenen. Meer voorrechten, die disciplinair ontnomen konden worden, acht Schr. gewenscht.

2. P. Boodt, Het gebruik van gevangenen ten dienste van ontginning van woeste gronden, T. v. Sr. 1918, 179. Schr. levert een krachtig pleidooi voor het „buitenwerk", en bespreekt de regeling daarvan in het buitenland.

3. Mr. W. R. Emmen Riedel, Landarbeid van gevangenen, Vr. d. T. 45, 455, een pleidooi daarvoor leverend.

4. Mr. S. J. Meijers, Landarbeid, W. 10335, uiteenzettend de beoogde werking van de Vereeniging „Landarbeid", hoofdzakelijk voor voorwaardelijk veroordeelde jongens.

Art. 14*a*.

In geval van veroordeeling tot gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en in geval van veroordeeling tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, kan de rechter daarbij tevens het bevel geven, dat de straf niet zal worden ondergaan, tenzij hij later anders mocht gelasten op grond dat de veroordeelde zich vóór het einde van een bij het bevel te bepalen proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt of gedurende dien proeftijd eene bijzondere voorwaarde, welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd.

Dezelfde bevoegdheid heeft de rechter, behalve in zake van Rijksbelastingen, in geval van veroordeeling tot geldboete, doch alleen indien hem blijkt, dat de betaling der boete of de tevens uitgesproken verbeurdverklaring voor den veroordeelde overwegend bezwaar oplevert.

Het bevel ten aanzien van de hoofdstraf strekt zich, voor zoover de rechter niet anders bepaalt, ook uit tot de opgelegde bijkomende straffen.

INGANG VOORWAARDE.

De rechter kan niet bepalen, dat eene voorwaarde zal ingaan op zekeren tijd, nadat het vonnis in kracht van gewijsde zal zijn gegaan, alleen, dat zij zal ingaan op zekeren tijd, nadat de kennisgeving zal zijn beteekend.

H.R. 22 Maart 1920, W. 10557; N.J. 1920, 454.

Art. 14*d*.

Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is het openbaar ministerie belast.

De rechter kan, indien hij daartoe termen vindt, bij zijn bevel aan eene in het Rijk gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende instelling, aan den houder van eene aldaar gevestigde inrichting of aan een bijzonderen ambtenaar opdragen aan den veroordeelde ter zake van de naleving der bijzondere voorwaarden hulp en steun te verleenen.

Voorschriften tot nadere regeling van dien bijstand en tot nadere aanwijzing van de instellingen en houders van inrichtingen, die met het verleenen daarvan kunnen worden belast, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van het bestuur.

1. Elf vonnissen, waarbij aan den voorwaardelijk veroordeelde bijzondere verplichtingen opgelegd zijn, geeft N.J. 1918, 307. Gelijksoortige vonnissen ald. 942 en N.J. 1919, 284, 822.

2. Krijgsraad 's-Gravenhage 5 Maart 1919, W. 10378, Mil.R.T. XIV, 591, legde voorwaardelijke straf op bij art. 300, lid 3, Sr.

3. Zie ook: (art. 246 Sr.) H.R. 3 Februari 1919; N.J. 1919, 319. Rechtb. Alkmaar 3 Februari 1920; N.J. 1920, 621; H.M.G. 16 Nov. 1920, N.J. 1921, 28; Hof Arnhem, 9 December 1920, N.J. 1921, 126; Rechtb. Roermond, 30 September 1921, N.J. 1922, 1097.

4. G e r l i n g s, Voorwaardelijke veroordeeling, Adv. bl. 1918, 37, bespreekt het standpunt, dat de advocaat ten deze ten aanzien van zijn cliënt in te nemen heeft. Hij vrage slechts dat vonnis, dat hij het juiste acht. N.a.d.: De advocaat en het genootschap (tot zedelijke verbetering), aansporende tot inroeping door den advocaat van de hulp van het genootschap, overgenomen uit het Genootschapsblad van 1 Juli 1918 in het Adv. bl. I, III.

5. Mr. G. T. J. d e J o n g h, Met het oog op voorwaardelijke veroordeeling, beoordeeld door Mr. S. J. M. v a n G e u n s, Themis 1919, 388.

6. Mr. A. A. C n o p i u s, De advocaat in strafzaken en de voorwaardelijke veroordeeling. W. 10794 (onderschrift van D. S.).

7. Oplegging eener ten deele voorwaardelijke, ten deele niet voorwaardelijke gevangenisstraf.

Rb. Groningen 5 April 1923, W. 11016; N.J. 1923, 478.

8. Mr. H. J. M o r r e n, Voorwaardelijke veroordeeling en schadevergoeding, T.v.S. 1918, 33. Schr. wijst op moeilijkheden in verband met de actie van den benadeelde tot schadevergoeding, zoowel in het straf- als in het burgerlijk geding en meent, dat art. 14*c* Sr. alleen behoort te worden toegepast, voor zoover de benadeelde zijn daartoe strekkende vordering bij den rechter niet aanhangig heeft gemaakt.

Art. 14*e*.

Nadat de uitspraak onherroepelijk is geworden, wordt ten spoedigste vanwege het openbaar ministerie door een deurwaarder of dienaar der openbare macht aan den veroordeelde in persoon eene kennisgeving beteekend, houdende de straf waartoe hij is veroordeeld, en alle tot het in artikel 14*a* bedoelde bevel betrekkelijke beslissingen.

1. De rechter kan niet bepalen, dat eene na te leven voorwaarde zal ingaan eene maand, nadat het vonnis in kracht van gewijsde is gegaan. De termijn moet bepaald worden in te gaan eene maand, nadat de in art. 14*e* Sr. bedoelde kennisgeving op de aldaar aangegeven wijze is beteekend.

H.R. 22 Maart 1920, W. 10557; N.J. 1920, 454.

Art. 14*f*.

Indien de voorwaarden niet worden nageleefd, kan het openbaar ministerie bij den rechter die het in artikel 14*a* bedoelde bevel heeft gegeven, daarvan aan dien rechter kennis geven, met zoodanige vordering als het noodig zal oordeelen. De kennisgeving, dat door den veroordeelde opnieuw een strafbaar feit is begaan, geschiedt niet vóór de nieuwe uitspraak onherroepelijk is geworden.

Het voorgaande lid is mede van toepassing, indien de veroordeelde vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk veroordeeld wordt.

VOOR HET EINDE VAN DEN PROEFTIJD

1. Deze uitdrukking omvat niet hetgeen „vóór het ingaan van den proeftijd" heeft plaats gevonden.

> H. Mil. Ger. hof 3 Juni 1921, W. 10732; N.J. 1921, 1039; Mil. Recht. T. XVII, 33, m.o. Red. Zie ook aldaar blz. 12, Ing. Bijdr. de beschikking bestrijdend en wijzend op de eigenaardige gevolgen.

Art. 14*g*.

De rechter die het in artikel 14*a* bedoelde bevel heeft gegeven, kan, hetzij na ontvangst eener vordering van het openbaar ministerie, hetzij op verzoek van den veroordeelde, gedurende den proeftijd in de gestelde bijzondere voorwaarden of in den termijn waartoe deze in hare werking binnen den proeftijd zijn beperkt, wijziging brengen, het verleenen van bijstand aan een ander dan dengene die daarmede te voren was belast, opdragen of den proeftijd éénmaal verlengen. Die verlenging geschiedt voor ten hoogste de helft van den langsten termijn, waarop de proeftijd bepaald had kunnen worden.

1. Art. 14*g* Sr. is niet geschreven voor het geval, dat in strijd met art. 14*c* aan den veroordeelde eene bijzondere voorwaarde is opgelegd.

> Hof Arnhem 11 Oct. 1917, W. 10189; N.J. 1918, 11. In casu was door den H.R. de duur eener opgelegde straf teruggebracht tot een, die niet toelaat bijzondere voorwaarden te stellen, doch die voorwaarden zelve waren niet opgeheven of gewijzigd.

Art. 14*h*.

De rechter, die het in artikel 14*a* bedoelde bevel heeft gegeven, kan na ontvangst eener vordering van het openbaar ministerie, indien de voorwaarden niet worden nageleefd of de veroordeelde vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk veroordeeld wordt, last tot tenuitvoerlegging geven of bepalen, dat den veroordeelde van zijnentwege

eene waarschuwing zal worden toegediend. In het laatste geval bepaalt hij tevens de wijze waarop zulks zal moeten geschieden.

De last tot tenuitvoerlegging kan niet meer worden gegeven, wanneer de proeftijd is verstreken, tenzij de veroordeelde vóór den afloop daarvan ter zake van een gedurende den proeftijd begaan strafbaar feit is vervolgd en de vervolging met eene onherroepelijke veroordeeling eindigt. Alsdan kan nog ter zake van het begaan van dat feit binnen veertien dagen, nadat de veroordeeling onherroepelijk is geworden, last tot tenuitvoerlegging worden gegeven.

.1 Dit artikel staat niet toe aan een voorwaardelijk veroordeelde voor het eerst eene bijzondere voorwaarde op te leggen, wanneer hij vóór het einde van den proeftijd onherroepelijk veroordeeld wordt ter zake van een vóór den ingang van den proeftijd gepleegd feit.

H.R. 20 November 1922, W. 10988; N.J. 1923, 214.

Art. 15.

De tot gevangenisstraf veroordeelde kan, wanneer twee derden van zijn werkelijken straftijd en tevens ten minste negen maanden daarvan zijn verstreken, voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld. Ingeval de veroordeelde meerdere gevangenisstraffen achtereenvolgens moet ondergaan, worden zij ten deze als één straf aangemerkt.

Bij deze invrijheidstelling wordt tevens een proeftijd voor den veroordeelde bepaald en worden voorwaarden gesteld, waaraan deze gedurende den proeftijd zal moeten voldoen.

De proeftijd duurt een jaar, tenzij het overblijvend gedeelte van den werkelijken straftijd van den veroordeelde langer duurt, in welk geval de proeftijd even lang is als dat gedeelte. Hij loopt niet gedurende den tijd, dat den veroordeelde rechtens zijne vrijheid is ontnomen.

1 . Mr. J. Overwater, De reclasseering van strafrechtelijk meerderjarigen in Nederland (Almelo 1919). Het boek geeft aan de hoofdlijnen der moderne reclasseering, behandelt het Nederlandsche overheidsstelsel en geeft een overzicht van de tot de overheidsregeling toegetreden particuliere instellingen, hare organisatie en werkmethoden.

2. „Voorwaardelijke invrijheidstelling in verband met levenslange gevangenisstraf". Zie W. 10584.

3. Mr. J. Simon van der Aa, „Een vraag betreffende voorwaardelijke invrijheidstelling". T.v.S. XXXII, 102. Aangekondigd door R. F., W. 10865.

4. „Straftoemeting en voorwaardelijke invrijheidstelling", in W. 10869.

Art. 22.

De wet wijst de gestichten aan waar, hetzij gevangenisstraf, hetzij hechtenis wordt ondergaan.

De inrichting en het beheer dezer gestichten, de verdeeling der gevangenen in klassen, de arbeid, de bestemming van de opbrengst van den verplichten arbeid, het onderwijs, de godsdienstoefeningen en de tucht worden, naar beginselen bij de wet te stellen, geregeld bij algemeenen maatregel van inwendig bestuur.

Huishoudelijke reglementen voor elk gesticht worden door de besturen ontworpen en door den Koning vastgesteld.

1. Circulaire van den Minister van Justitie dd. 20 April 1923, betreffende dwangmaatregelen in strafgestichten.

Het binden op de brits of aan het hek in een strafcel mag niet meer plaats vinden.

De zoogenaamde plank moet uit de strafgestichten verwijderd worden. W. 11022.

2. Bezwaren tegen verhooging van straf in hooger beroep.

Ber. en meded. W. 10965, n.a.d. Mr. Cnopius en D. S. in W. 10973.

Zie arrest Hof 's-Gravenhage 6 December 1922, W. 10994.

3. Chr. A. Arnoldus, Tucht en straffen in de gevangenissen. T.v.S. 1921, 267.

Aan de hand der statistiek 1918 geeft de Schr. beschouwingen en critiek.

4. M. Noordhof, Tucht en straffen in gewone gevangenissen. T.v.S. 1922, 137. Aangekondigd in W. 10900.

Schr. bestrijdt het artikel van Chr. A. Arnoldus in den vorigen jaargang.

Art. 23.

Het bedrag der geldboete is ten minste vijftig cents en voor een minderjarigen persoon, die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, ten hoogste negentig gulden, behoudens het geval dat artikel 39*septies*, laatste lid, wordt toegepast.

Bij veroordeeling tot geldboete wordt die boete, bij gebreke van betaling, vervangen door hechtenis en ten aanzien van een minderjarigen persoon, die den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt, door plaatsing in eene tuchtschool.

De duur der vervangende hechtenis is ten minste een dag en ten hoogste zes maanden.

Die duur wordt in de rechterlijke uitspraak in dier voege bepaald, dat niet meer dan een dag voor elken halven gulden der opgelegde boete in de plaats treedt.

De hechtenis kan voor ten hoogste acht maanden worden opgelegd in de gevallen, waarin wegens samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij artikel 44 het maximum der geldboete wordt verhoogd.

Zij kan in geen geval den tijd van acht maanden te boven gaan.

De duur der plaatsing in eene tuchtschool ter vervanging van geldboete is ten minste eene week en ten hoogste eene maand.

Die duur wordt in de rechterlijke uitspraak bepaald.

1. Hoofdartikelen in W. 11041, 11043.

De geldboete verdient bijzondere belangstelling uit het oogpunt van versterking van de schatkist.

In ons wetboek is de geldboete onder zeer groote afwisseling, wat de onderlinge verhouding betreft, afwisselend met de vrijheidsstraf bedreigd.

Bestaat er aanleiding door eene algemeene bepaling de geldboete in ruimere mate mogelijk te maken? In dien geest § 3 van het zoogenaamde „Geldstrafengesetz" van 21 December 1921 in Duitschland.

2. F. Bordewijk, Duurtetoeslag op geldboete, W. 10425, bepleitend, in verband met de aanzienlijke waardedaling van het geld. Zie ook W. 10430, B.

3. Berekening van het aantal dagen subsidiaire hechtenis. Mr. L u l o f s, W. 10611.

Art. 24.

De veroordeelde kan de hechtenis ondergaan, zonder den termijn van betaling af te wachten.

Hij is altijd bevoegd zich van de hechtenis of van de plaatsing in eene tuchtschool te bevrijden door betaling van de boete.

De betaling van een gedeelte der boete bevrijdt van de uitvoering van een evenredig gedeelte der vervangende straf.

1. Opmerkingen naar aanleiding van een gratiebesluit.

W. 10711 (m.o. Red.).

Voorts: Gratie-strafverzwaring? door C. J. B e r k e l, W. 10729 en de vragen van den heer S l i n g e n b e r g aan den Minister van Justitie en diens antwoord betreffende de uitvoering van een gratiebesluit.

W. 10718, 10729.

Zie ook art. 337.

Art. 27.

Bij de rechterlijke uitspraak kan worden bepaald, dat de tijd, door den veroordeelde vóór de tenuitvoerlegging van die uitspraak voorloopig in verzekerde bewaring doorgebracht, bij de uitvoering van de hem opgelegde tijdelijke gevangenisstraf, hechtenis of geldboete geheel of gedeeltelijk zal worden in mindering gebracht; wat de geldboete betreft volgens den in het derde lid van artikel 24 bepaalden maatstaf.

De bepaling van dit artikel is ook toepasselijk in geval, bij gelijktijdige vervolging wegens meerdere feiten, de veroordeeling wordt uitgesproken ter zake van een ander feit dan waarvoor de veroordeelde zich voorloopig in verzekerde bewaring bevindt.

1. Mr. A. A. C n o p i u s, „Toerekening preventieve hechtenis", W. 10214. Schr. komt er tegen op, dat sommige rechtscolleges in strijd met de letter der wet de preventieve hechtenis altijd aftrekken, soms ten nadeele van den veroordeelde. D. S. is het hiermede oneens en verwijst naar zijn opstel in T.v.S. I, 357 en H.R. 27 Februari 1899, W. 7247. Zie ook B l o k, W. 10221, die wenscht, dat de hoo-

gere rechter de bevoegdheid krijgt te bepalen, dat van de afgetrokken preventieve hechtenis niet in mindering zal komen de tijd, met appèl (en cassatie) gemoeid.

Mr. S u r i n g a r, W. 10225, deelt mede, dat te Assen op de op te leggen straf in mindering wordt gebracht de preventieve hechtenis vóór de uitspraak van het vonnis ondergaan.

Art. 33.

Voorwerpen den veroordeelde toebehoorende, door middel van misdrijf verkregen of waarmede misdrijf opzettelijk is gepleegd, kunnen worden verbeurd verklaard.

Bij veroordeeling wegens misdrijf, niet opzettelijk gepleegd, of wegens overtreding, kan gelijke verbeurdverklaring worden uitgesproken in de bij de wet bepaalde gevallen.

Verbeurdverklaring kan worden uitgesproken ten laste van den schuldige, op wien art. 39 wordt toegepast.

1. Prof. A. J. B l o k, De regeling der verbeurdverklaring in het W.v.S. in verband met de noodwetgeving, R.M. 1918, 349. Schr. maakt een onderscheid tusschen straf en politiemaatregel, welken laatsten hij vervallenverklaring noemt. Hij somt drie praktische verschilpunten van die onderscheiding op.

Tenslotte betoogt Schr., dat voorwerpen, welke het object van de strafbare handeling hebben uitgemaakt, verbeurd verklaard kunnen worden.

Anders N o y o n, art. 33 aant. 15. Zie nog B l o k, W. 10377.

2. Onder de voorwerpen van dit artikel zijn niet begrepen de voorwerpen, welke wederrechtelijk aan den persoon, tegen wien het misdrijf is gepleegd, zijn onttrokken, en welke vallen onder art. 219 W.v.S.v.

H.R. 6 Januari 1919, vern. Hof Suriname W. 10384 ; N.J. 1919, 221.

DOOR MISDRIJF VERKREGEN

3. Niet de opbrengst daarvan, maar alleen wat onmiddellijk door het plegen van het misdrijf is verworven.

H.R. 17 Mei 1920, W. 10583 ; N.J. 1920, 598.

4. Verbeurdverklaring van een schip. Zie H.R. 24 November 1921, N.J. 1921, 617 ; N.J. 1922, 117 en Mr. D. S i m o n s in T.v.S. XXXII, 83.

TITEL III.

Uitsluiting, vermindering en verhooging der strafbaarheid.

Art. 37.

Niet strafbaar is hij die een feit begaat, dat hem wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing zijner verstandelijke vermogens niet kan worden toegerekend.

Blijkt dat het begane feit hem wegens de gebrekkige ontwikkeling of ziekelijke storing zijner verstandelijke vermogens niet kan worden toegerekend, dan kan de rechter gelasten, dat hij in een krankzinnigengesticht worde geplaatst gedurende een proeftijd den termijn van een jaar niet te boven gaande.

LITERATUUR

1. Mr. C. F. J. Gombault, Opzet en poging bij overtredingen, W. 10464, de wetgeving der oorlogsjaren op dit punt nagaande.

2. H. M. Vrijheid, Schuld en schuldverband in het Romeinsche strafrecht, Ac.Pr. Amsterdam, 1918.

3. Prof. D. Simons, „De schuldleer in het leerboek van Von Liszt", Themis 1919, 220.

4. P. M. Trapman, „Kritische uiteenzetting van de thans in de strafrechtswetenschap gehuldigde opvattingen omtrent de vraag, of het bewustzijn der onrechtmatigheid enz. gevorderd moet worden en gevorderd wordt als bestanddeel van strafbaar opzet". Ac.Pr. Utrecht 1917, aangekondigd door Van Geuns, W. 10247. Hfdst. I behandelt uitvoerig de aan het strafbaar opzet wetenschappelijk te stellen eischen, het tweede bespreekt het Nederlandsche positieve recht en de rechtspraak, het derde de Fransche strafrechtwetenschap, het vierde oorlogsmaatregelen, en het laatste hfdst. geeft de samenvatting en de eigen opvatting v. d. Schr.

Schr. verlangt een nieuw wetsartikel, van deze strekking: „Schuld is aanwezig, wanneer het den dader mogelijk is geweest het onrechtmatig karakter van zijn daad in te zien".

5. Ph. S. Frenkel, Bijdrage tot de leer van het voorwaardelijk opzet, Ac.Pr. Utrecht 1917, beoordeeld door Besier, Themis 1918, 110. Na uiteenzetting van de ontwikkeling en den huidigen stand van

het vraagstuk, geeft Schr. zijn eigen dogmatische opvatting en past die toe op de artikelen van ons W.v.S. met „wetende dat". Tegen Schr.'s opvatting B e s i e r, 116. Ook beoordeeld door J. I. d e H a a n, W. 10260.

6. P h. S. F r e n k e l, Enkele opmerkingen over de leer van het *versari in re illicita*, T.v.S. 1918, 384. Schr. gaat na den oorsprong van dit instituut, door de Katholieke kerk in de 12e en 13e eeuw op priesters toegepast, welk instituut onder Romanistische opvattingen geleid heeft tot het dwaalbegrip: *dolus indirectus.*

7. Mr. A. C. L e e n d e r t s, Een vonnis van de Rechtbank te Almelo en het psychopathenontwerp, (m.o. Red.), W. 10645.

8. Dr. H. v a n d e r H o e v e n Jr., De psychopathen in het leger, Mil. Recht. Ts. XIII, 521.

De conclusie van Schr. luidt: „Zekere groepen van degeneratieve psychopathen behooren onverbiddelijk te worden afgekeurd".

9. Mr. M a s t h o f f, Het psychopathen-ontwerp.

W. 10699.

Schr. wijst op de verschillen van het ontwerp-Heemskerk en het ontwerp-Ort.

10. Het nader gewijzigde psychopathen-ontwerp. Tweede nota van wijziging in W. 10694.

Beschouwing Red. W. 10701.

Verslag, derde nota van wijziging W. 11046. Hoofdartikel na dit Verslag, W. 11060.

11. Mr. H. d e B i e, Psychopathen.

„Nederlander" 16 en 21 Maart 1921, en W. 10641.

12. Mr. S. J. M. v a n G e u n s, Psychopathen-wetgeving.

„Alg. Handelsbl." 14 Juni 1921.

13. Zie ook Mr. M. F r a n k e n in W. 10806; Red. W. 10817; Mr. H. d e B i e, W. 10821.

14. Dr. A. R ij p p e r d a W i e r d s m a, Psychopathie en gestichtsopvoeding.

T.v.S. 1921.

Schr. meent, dat er in de laatste jaren te veel met het woord „psychopaath" wordt geschermd.

15. Mr. W. R. Emmen Riedel, Teleurstellend.

Adv. bl. 1922, 26.

Schr. bespreekt de moeilijkheden voor den verdediger gegevens over den persoon te verkrijgen.

16. Mr. J. de Vrieze, De arme psychopathen.

Ingez. Bijdr. W. 10848. Zie voorts Mr. R. Pollema, W. 10849.

17. Een deskundig rapport.

Krijgsr. 's-Hertogenbosch 11 Februari 1921, Mil. Recht. Ts., XVI, 572.

18. Dr. W. Beijerman, Onderzoek over misdadige krankzinnigen.

T.v.S. 1922, 161, aangekondigd door R. F. in W. 10900.

19. Dr. H. Bolten, De Rechtbank en de Psychiatrie.

W. 10925, m.o. Red.

Inz. critiseert het afwijzen van een verzoek tot psychiatrisch onderzoek door de Rechtbank te 's-Gravenhage.

20. Mr. van Dullemen, Frappez, frappez toujours.

W. 10951.

21. Psychiatrisch onderzoek van beklaagden.

W. 10977.

Klacht over het verminderend onderzoek.

22. Mr. DE ROUVILLE, De misdadige psychopaath.

W. 11019.

23. Mr. Dr. S. J. M. van Geuns, Het psychiatrisch-psychologisch element in de strafrechtspraak (Uitg. N. Samsom, Alphen aan den Rijn, 1923).

Lezing gehouden voor den Bond van Inspecteurs te Amsterdam.

24. Mr. de Rouville, Een „Grensgeval".

W. 11027.

25. Dr. D. M. van Londen, De geheimzinnige moord op den Essenburgsingel te Rotterdam door den psychopaath J. Br. en diens broeder, in T.v.S. XXXIII (1923), A. 1.

In het kort vermeld in W. 11039 door R. F.; naar aanleiding daarvan „De vrije wil als basis van het strafrecht", Mr. H. de Rouville, Ingez. Bijdr. W. 11043.

P. Bierens de Haan verdedigt de methode van psychiatrisch onderzoek in bovenvermelde moordzaak in T.v.S. XXXIII, A. 2 (R. F. in W. 11074).

Over het werk van den psychiater voor den strafrechter, Dr. H. W. Stenvers in T.v.S. XXXIII, A. 2; Medicus en jurist moeten ieder op eigen terrein blijven.

In het kort vermeld door R. F. in W. 11074.

RECHTSDWALING

1. De rechtsdwaling van den beklaagde, die „schokkers" verkocht tegen hoogeren prijs dan voor groene erwten was vastgesteld, omdat hij meende, dat die niet onder „groene erwten" vielen, verhindert geenszins het aanwezig zijn van opzet tot verkoop.

Adv. Gen. Tak in zijn concl. H.R. 29 October 1917, W. 10119, met onderschrift D. S., die meent, dat die dwaling wel wegneemt het vereischte opzet om te verkoopen tegen hoogere prijzen dan de Minister bepaalde. Vgl. concl. Adv. Gen. Besier H.R. 6 Mei 1918, W. 10286, dat hier, bij art. 12 Distributiewet, bij uitzondering voor de strafbaarheid geëischt wordt, dat de dader den rechtsvorm gekend heeft en dat met een z.g. kleurloos opzet of schuld niet kan worden volstaan.

2. Eene dwaling omtrent een rechtsvoorschrift kan niet tot verontschuldiging dienen.

Concl. Mr. Besier H.R. 28 Januari 1918, W. 10233; N.J. 1918, 259.

3. Onbekendheid met of dwaling omtrent de verbodsbepaling ontheft den overtreder van het verbod niet van aansprakelijkheid.

H.R. 4 November 1918, W. 10339; N.J. 1918, 1182. Op grond hiervan achtte de H.R. niet voldoende gemotiveerd, dat die overtreder als willoos werktuig (art. 47 1°, „doen plegen") gehandeld had.

4. Een beroep op gemis aan schuld wegens onbekendheid met een rechtstoestand (i.c. van een pand, gelegen op het onvrije terrein der eerste linie) mocht stilzwijgend worden voorbijgegaan, omdat die vastgestelde linie afgekondigd is in het Staatsblad.

H.R. 18 November 1918, W. 10355.

SCHULD

5. Waar niet een bepaalde graad van schuld voor overtreding van art. 2 der Wet van 3 Augustus 1914, *Stbl.* 344, wordt gevorderd, brengt iedere „schuld" bij den dader zijne strafrechtelijke aansprakelijkheid mede.

H.R. 29 Oct. 1917, W. 10190, met onderschrift D. S., die er op wijst, dat de H.R., anders dan hier, voor de strafwet in het algemeen onder „schuld" zonder meer eene min of meer aanmerkelijke schuld verstaat. Aldus ook H.R. 3 December 1917, W. 10212.

6. Bij beklaagde was alle schuld in den zin van *culpa* afwezig, omdat hij alles gedaan heeft, wat redelijkerwijze van hem gevorderd kon worden ter vermijding van de overtreding, daar hij zelf in het buitenland zijnde niet meer kon, althans niet meer behoefde, te doen dan zijn kantoorbediende opdracht te geven voor de vereischte opgave (krachtens art. 5 Distributiewet 1916 jo. de beschikking v. d. Min. v. L. N. en H. van 25 Januari 1917, opgenomen in de *Stcr.* van 26 Januari 1917) te zorgen en hij in redelijkheid verwachten kon, dat die bediende aan die opdracht zou voldoen, terwijl van *culpa in eligendo* hier niet kan worden gesproken.

Ktg. Rotterdam 8 Juni 1917, W. 10195.

Dit vonnis is vernietigd door Rb. aldaar 8 December 1917, W. 10195, omdat bedoelde opdracht beklaagde niet kon ontheffen van eigen verantwoordelijkheid, ook niet al moest hij binnen enkele dagen na ontvangst der vordering (van den Burgemeester) naar het buitenland vertrekken, daargelaten nog de niet weersproken mogelijkheid, om vóór zijn vertrek zelf de gevorderde opgave van zijn voorraad te doen.

7. Het bestaan van schuld bij bekl. is niet uitgesloten door de omstandigheid, dat hij sinds 1 September 1910 niet in Nederland zou zijn geweest, en dus van de onderwerpelijke kennisgeving van den Commandant der stelling Den Helder van 20 September 1916, (welke overtreden was), zou zijn onkundig geweest. Wel kan en moet die omstandigheid invloed hebben op de hem op te leggen straf, die daarom voorwaardelijk werd opgelegd.

Ktg. Amsterdam 2 Mei 1917, W. 10252.

8. Nu beklaagde zich niet heeft beroepen op eenige zijne schuld uitsluitende omstandigheid (het betrof eene overtreding van art. 7 der Veiligheidswet), behoefde de Rechtbank niet afzonderlijk te vermelden dat, en te motiveeren waarom, het ten laste gelegde feit

aan beklaagdes schuld te wijten was. D. S. meent, dat de leer van den H.R. aan onduidelijkheid lijdt, daarin bestaande, dat niet zeker is op grond van welke beginselen het niet bestaan van de ondersteldе schuld moet worden aangenomen.

Vgl. echter H.R. 19 Mei 1919, W. 10424 ; N.J. 1919, 644 ; Het ontbreken van alle schuld bij hem, die de verboden handeling pleegt (verboden uitvoer), brengt voor dezen straffeloosheid mede.

9. Adv. Gen. Besier in zijne conclusie H.R. 17 December 1917, W. 10217 ; N.J. 1918, 77 (ten aanzien van art. 9 der Nederlagewet) :

De uitdrukking „aanwezig hebben" in dit art. 9 duidt niet op eenig schuldvereischte ; zij is eenvoudig de bedrijvende vorm van het begrip „aanwezig zijn", welke vorm door het zinsverband noodzakelijk gemaakt werd.

Indien er al eenige schuld bij den gebruiker van panden of erven vereischt wordt, is deze reeds hierin gelegen, dat hij niet heeft toegezien, dat in of op zijn pand of erf buiten zijn medeweten niets gebracht werd, zoodat alleen in geval van overmacht zijne strafrechtelijke verantwoordelijkheid zou zijn opgeheven.

De H.R. overweegt, dat dit artikel den verbruiker aansprakelijk stelt voor de aanwezigheid van goederen in zijn pand en die aansprakelijkheid kan hier worden aangenomen, nu de beklaagde tot zijne verdediging alleen had aangevoerd, dat die goederen hem niet toebehooren, enz.

Zie ook over de uitdrukking „aanwezig hebben" H.R. 5 November 1917, W. 10201, en de in anderen zin luidende concl. Adv. Gen. Besier.

10. Wel heeft beklaagde, die terecht stond wegens overtreding van art. 9 der Nederlagewet, te zijner verdediging aangevoerd, dat een ander buiten zijn weten de goederen in zijne woning had neergezet, maar deze omstandigheid op zichzelve kan zijne verantwoordelijkheid voor de aanwezigheid van die goederen in zijne woning niet uitsluiten.

H.R. 31 December 1917, W. 10221 ; N.J. 1918, 135. Adv. Gen. Besier : Artt. 9 en 12 dier wet vragen niet naar opzet of schuld. Indien er al eenige schuld vereischt wordt, is deze hierin gelegen, dat de gebruiker niet heeft toegezien, dat in zijn huis iets gebracht werd buiten zijn medeweten. D. S. in de aanteekening, W. 10221, acht dusdanig toezien een niet geringen last en vraagt of dusdanig recht inderdaad

recht is. Vgl. H.R. 11 Maart 1918, W. 10257, m.o. D.S., dat de motiveering neerkomt op eene fictie van schuld. Anders H.R. 24 Februari 1919, W. 10401, m.o. D.S.: De aanwezigheid moet een gevolg zijn van schuld.

11. Uit het feit, dat de beklaagde goederen vervoerde, waarvan het vervoer verboden was, heeft het Hof kunnen afleiden, dat hij schuld had aan het verboden vervoer.

H.R. 18 Maart 1918, W. 10260, m.o. D. S., die deze beslissing volkomen onbegrijpelijk acht. Feitelijk wordt hierdoor alle schuld afgewezen of gefingeerd, beide even „verwerpelijk". Vgl. nog H.R. 16 December 1918, W. 10365.

12. Het inwinnen van advies bij ervaren advocaten, alvorens tot eene bepaalde verrichting over te gaan, ontheft, al zijn dezen van oordeel, dat er tegen die handeling geen bezwaar bestaat, hem, die de handeling verricht, niet van schuld.

Rb. Rotterdam 26 April 1921, W. 10726.

13. De aanvaarding van de *insania moralis* is in de rechtspraak niet mogelijk, daar de verschijnselen, die tot het bestaan der *insania* doen besluiten, slechts het gevolg zijn van eene andere geestesziekte.

Hof Arnhem 28 Maart 1918, vern. Rb. ald. 7 December 1917, W. 10244; N.J. 1918, 466.

De bekl. was door de Rb. ontoerekenbaar verklaard en werd door het Hof wegens moord van een onbezoldigd rijksveldwachter tot levenslange gevangenisstraf veroordeeld.

14. Een verminderd toerekeningsvatbare bij gebreke van een psychopathenwet tot het maximum gevangenisstraf veroordeeld. De wetgever is verantwoordelijk voor het daardoor berokkende leed.

Rb. Almelo 16 November 1920, W. 10645; N.J. 1920, 1182.

15. Het Hof te Arnhem veroordeelde in hooger beroep een psychopaath voorwaardelijk met bijzondere voorwaarden, in afwijking van de Rechtbank, die de maximum-straf had opgelegd, omdat er nog geen psychopathenwet is, daar de Rechter volgens de wet moet rechtspreken en niet mag treden in eene beoordeeling van de innerlijke waarde of billijkheid der wet.

Hof Arnhem 10 Februari 1921, W. 10715; N.J. 1921, 473 (m.o. Red. T.)

16. Bekl. schuldig verklaard, doch niet strafbaar op grond, dat het feit hem wegens *imbecillitas* niet kan worden toegerekend. Invrijheidstelling zonder plaatsing in een krankzinnigengesticht.

Rb. Amsterdam 18 Februari 1921, N.J. 1921, 373. (m.o. Red. T.).

Art. 39.

Bij strafrechtelijke vervolging van een minderjarigen persoon, die tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg den leeftijd van 18 jaren nog niet heeft bereikt, wegens een feit, vallende in de bepaling van een misdrijf, kan de rechter bevelen, dat de schuldige ter beschikking van de Regeering zal worden gesteld, zonder toepassing van eenige straf, behoudens het bepaalde bij art. 39*ter*, eerste lid.

Bij strafrechtelijke vervolging van een minderjarigen persoon, die op voormeld tijdstip den leeftijd van veertien jaren nog niet heeft bereikt, wegens een feit, vallende in de bepaling van eene der overtredingen, omschreven in de artikelen 424—426, 428—433, 439, 440, 447, 450, 451, 453 en 455, en begaan nadat hij gedurende de laatste twee jaren tweemalen onherroepelijk werd schuldig verklaard aan eene dezer overtredingen of aan eenig misdrijf, kan de rechter bevelen als in het vorig lid is bepaald, zonder toepassing van eenige straf.

In denzelfden zin en zonder toepassing van eenige straf kan de rechter bevelen bij strafrechtelijke vervolging van een minderjarigen persoon, die op vermeld tijdstip den leeftijd van veertien doch nog niet dien van achttien jaren heeft bereikt, wegens een feit, vallende in de bepaling van eene der overtredingen, omschreven in de in het vorige lid genoemde artikelen, indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere schuldigverklaring van denzelfden persoon aan eene dezer overtredingen of aan eenig misdrijf onherroepelijk is geworden.

LITERATUUR

1. W. P. C. Knuttel, Regeeringskinderen, Ac. Pr. Leiden 1918, aangekondigd door D. S. in W. 10240.

2. Mr. Hans Hillesum, De historische ontwikkeling van het kinderstrafrecht. Nieuwe Gids 1920, afl. IX.

3. Dr. G. W. Oberman, Verwaarloosde en misdadige jeugd, haar godsdienstig leven en geestelijke verzorging, 1922, aangekondigd door S. v. d. A. in T.v.S. XXXII, blz. 464.

Art. 39*bis*.

Indien de rechter heeft bevolen, dat de schuldige ter beschikking van de Regeering zal worden gesteld, wordt hij

hetzij in een rijksopvoedingsgesticht geplaatst, ten einde aldaar, of later op andere wijze, van Regeeringswege in zijne opvoeding worde voorzien,

hetzij ter opvoeding toevertrouwd aan eene in het Rijk gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende vereeniging of aan eene aldaar gevestigde stichting of instelling van weldadigheid, wier statuten, stichtingsbrieven of reglementen duurzame verzorging van minderjarigen in of buiten gestichten voorschrijven, ten einde door haar, of later op andere wijze, van Regeeringswege in zijne opvoeding worde voorzien,

in het eene en het andere geval uiterlijk tot hij den leeftijd van een en twintig jaren zal hebben bereikt.

Bepalingen ter uitvoering van het eerste lid van dit artikel en omtrent het voorwaardelijk of onvoorwaardelijk eindigen van de voorziening van Regeeringswege in de opvoeding worden, naar beginselen bij de wet te stellen, vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

LITERATUUR

1. S. J. Meijers, Rijksopvoedingsgestichten meer in het bijzonder dat voor meisjes, en de resultaten daar verkregen. Ac.Pr. Amsterdam, beoordeeld door De Bie, Themis 1918, 263; door Mulleer, R.M. 1918, 308.

2. H. Hillesum, Biographisch onderzoek naar de werking van het Rijksopvoedingsgesticht voor meisjes en naar de oorzaken der meisjesmisdadigheid. Ac.Pr. Amsterdam, 1918, aangek. door Prof. Bouman, Themis 1919, 111 en door Prof. Simons, R.M. 1919, 200.

3. W. Hielkema en A. Terpstra, Een doelmatige vorm voor het wezen onzer rijksdwangopvoeding. Rapport aan den Minister van Justitie, T.v.S., 1919, 1 v. 251 v. In de praktijk komt weinig terecht van theoretische indeeling der verpleegden in groepen van gelijkwaar-

dige individuen. Schr. wenschen daarom een aantal kleinere gestichten elk voor eene bepaalde groep. In hoofdzaak moet worden opgeleid voor den landbouw, waardoor èn de verpleegden èn de gestichten gebaat zouden worden.

4. A. C. La Rooy, Onze Rijksopvoedingsgestichten.

T. Armenzorg en Kinderb. 1920, 187.

Zie ook art. van H.W.L. de Vos op pag. 209.

5. W. Hielkema, Het rijksopvoedingswezen.

T. Armenzorg en Kinderb. 1920, 211, n.a.d. Dr. Rijpperda Wierdsma, blz. 223.

6. Mr. A. v. d. Elst, Een schip als rijksopvoedingsgesticht.

Opbouw 1920, 649.

7. Jhr. Mr. A. J. Rethaan Macaré, Tucht- en opvoedingswezen, in Tijdschr. v. Armenzorg en Kinderbescherming, 1920 blz. 2.

8. Jhr. Mr. A. J. Rethaan Macaré, De tuchtschool te Nijmegen, in Tijdschr. Armenzorg en Kinderbesch. 1920, blz. 175, 181.

9. Mr. Dr. J. Wackie Eysten, Het belang der misdadige jeugd, T.v.S. XXXI blz. 148 (aangek. door R.F. in W. 10737).

Naar aanleiding van klachten over de tuchtscholen betreffende de inrichting, het personeel enz.

Zie naar aanleiding hiervan de ing. bijdr. van B. G. A. Smeets in W. 10734 en Mr. Wackie Eysten in W. 10737.

10. Westontwerp met Mem. v. Toel. betr. het voorwaardelijk stellen ter beschikking der Regeering.

W. 10898; Mil. Recht. T. XVIII, 176.

Verdere behandeling Mil. Recht. T. XVIII, 486.

11. Verslag der Tweede Kamer en Nota van den Minister van Justitie.

W. 10955.

Art. 39*octies*.

Indien de straf van berisping wordt opgelegd, kan de rechter een termijn bepalen van ten minste één jaar en ten hoogste twee jaren als proeftijd, welke voor den schuldige ingaat onmiddellijk nadat de rechterlijke uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan. Indien geene andere hoofdstraf dan die van berisping toepasselijk is, doch de rech-

ter geen termen vindt deze op te leggen of artikel 38 of artikel 39 toe te passen, bepaalt hij een termijn van ten minste één jaar en ten hoogste twee jaren als proeftijd, welke voor den schuldige ingaat onmiddellijk nadat de rechterlijke uitspraak in kracht van gewijsde is gegaan.

Bij het bepalen van zoodanigen proeftijd veroordeelt de rechter den schuldige tot de straf van plaatsing in eene tuchtschool.

De tenuitvoerlegging van deze straf geschiedt alleen, indien de veroordeelde opnieuw aan eenig strafbaar feit onherroepelijk mocht zijn schuldig verklaard. Alsdan geschiedt de tenuitvoerlegging zoodra mogelijk, behoudens de bevoegdheid van den rechter de opschorting te bevelen, indien het strafbaar feit, waaraan de veroordeelde zich opnieuw heeft schuldig gemaakt, niet valt in de bepaling van een misdrijf.

1. Mr. H. de Bie betoogt de wenschelijkheid art. 39*octies* te wijzigen om differentiatie van straffen mogelijk te maken.
W. 10543.

2. P. C. J. A. Boeles, Voorwaardelijke tuchtschoolstraffen.
W. 10627.

Schr. betoogt de wenschelijkheid eenheid te brengen in de uiteenloopende regelingen van deze straffen en de andere voorwaardelijke straffen.

3. Alleen in de gevallen van art. 39*octies* laat de wet eene veroordeeling tot plaatsing in eene tuchtschool met proeftijd toe.
H.R. 8 December 1919, W. 10510 ; N.J. 1920, 17.

Art. 39*decies*.

Bij strafrechtelijke vervolging van een minderjarigen persoon wegens een feit vallende in de bepaling van een misdrijf of van eene der overtredingen bedoeld in de artikelen 432, 433 en 434 kan de rechter, indien het gehouden onderzoek daartoe aanleiding geeft, den schuldige bij zijne uitspraak voor een bepaalden tijd onder toezicht stellen op den in artikel 373 van het Burgerlijk Wetboek omschreven grond.

Zoo spoedig mogelijk nadat de uitspraak, houdende de ondertoezichtstelling, onherroepelijk is geworden, doet het openbaar ministerie

daarvan mededeeling aan den kinderrechter, bedoeld bij art. 373*a* van het Burgerlijk Wetboek, die alsdan, zoo mogelijk na overleg met dengene die de ouderlijke macht of de voogdij over het kind uitoefent, onverwijld een gezinsvoogd aanwijst, als bedoeld bij art. 373*e* van genoemd wetboek. Van deze aanwijzing wordt onverwijld bij exploit aan den ouder of voogd kennis gegeven, met de mededeeling, dat hij zich bij de opvoeding van het kind naar de aanwijzingen van den gezinsvoogd heeft te gedragen, behoudens beroep op den kinderrechter; de laatste drie zinnen van artikel 373*p* van het Burgerlijk Wetboek vinden overeenkomstige toepassing.

Al hetgeen in het Burgerlijk Wetboek omtrent ondertoezichtstelling van minderjarigen is bepaald, is te dezen aanzien van toepassing, met uitzondering der artikelen 373—373*h*, en met dien verstande, dat, voor de berekening van den duur der ondertoezichtstelling, deze geacht wordt aan te vangen op den dag der aanwijzing van den gezinsvoogd.

Van de uitspraak, houdende de ondertoezichtstelling, doet de griffier, zoo spoedig mogelijk nadat de uitspraak onherroepelijk is geworden, mededeeling aan den griffier bij het kantongerecht der geboorteplaats van den minderjarige, of, indien die geboorteplaats onbekend is of gelegèn buiten het rijk in Europa, aan den griffier bij het kantongerecht te Amsterdam. De griffier schrijft deze mededeeling ten spoedigste in het openbaar register, bedoeld bij het tweede lid van artikel 385*c* van het Burgerlijk Wetboek. Bij den algemeenen maatregel van bestuur, bedoeld bij het laatste lid van voornoemd artikel, kunnen door Ons de noodige regelen worden vastgesteld omtrent vorm en inhoud der mededeeling.

LITERATUUR

1. Mr. P. C. J. A. B o e l e s, Strafrechtelijke ondertoezichtstelling van minderjarigen. W. 11004.

Art. 40.

Niet strafbaar is hij die een feit begaat, waartoe hij door overmacht is gedrongen.

1. Een ouder, wiens kind niet tot de school is toegelaten, omdat

het niet gevacineerd was, kan zich niet op overmacht beroepen, omdat hij door voorafgaande kennisgeving aan den Burgemeester ontheffing van de verplichting, in art. 1 Leerplichtwet genoemd, had kunnen bekomen.

H.R. 19 November 1917, W. 10204; N.J. 1917, 1238. Anders Adv. Gen. Besier: Ook wanneer niet blijkt, of die kennisgeving is gedaan, is nog niet de pas afgesneden tot een beroep op de feitelijke onmogelijkheid aan bedoelde verplichting uit de Leerplichtwet te voldoen. Dit verweer is een beroep op overmacht.

2. Wanneer de dader het strafbaar feit pleegde in opdracht van zijn patroon, dan is hij hiertoe niet door overmacht gedwongen.

H.R. 21 Mei 1918, W. 10293; N.J. 1918, 651.

3. Een militair, die weigert een hem gegeven order op te volgen, omdat hij door deze op te volgen in strijd met zijn geloof (Sabbathviering) zou handelen, maakt zich schuldig aan dienstweigering.

H.M.G. 11 Februari 1919, M.R.T. 505.

4. Het beroep op het reeds verhuurd hebben van eene woning, die bij verordening verklaard wordt niet bewoond te kunnen worden, is een beroep op overmacht.

H.R. 1 October 1923, W. 11109; N.J. 1923, 1291.

5. Terecht nam de Rechtbank aan, dat de winkelier, een bril verkoopende aan iemand, die zonder bril niet kon zien en in zeer hulpbehoevenden toestand verkeerde, in overmacht handelde. (Anders conclusie O.M.).

H.R. 15 October 1923, W. 11113; N.J. 1923, 1329.

Art. 41.

Niet strafbaar is hij, die een feit begaat, geboden door de noodzakelijke verdediging van eigen of eens anders lijf, eerbaarheid of goed tegen oogenblikkelijke, wederrechtelijke aanranding.

Niet strafbaar is de overschrijding van de grenzen van noodzakelijke verdediging, indien zij het onmiddellijke gevolg is geweest van eene hevige gemoedsbeweging, door de aanranding veroorzaakt.

NOODZAKELIJKE VERDEDIGING

1. De beslissing of requirant, het ten laste gelegde feit plegende, handelde ter noodzakelijke verdediging van eigen lijf, is van feitelijken aard en kan in cassatie niet worden onderzocht.

H.R. 15 December 1919, W. 10511 ; N.J. 1920, 75.

2. Het schieten op en wonden van een hond, die tegen een door beklaagde bereden paard blafte, wettigt geen beroep op noodzakelijke verdediging, nu hij geen gevaar liep om van het paard te worden geworpen.

H. Mil. Ger. hof. 11 Juni 1920, Mil. Recht. T. XVI, 262 ; N.J. 1920, 668.

3. Voorbeeld van het tweede lid.

Rb. Amsterdam 28 Februari 1919, N.J. 1919, 426.

4. *In casu* is in de verklaring van beklaagde beroep op noodweer, als bedoeld in dit artikel, niet gelegen.

H.R. 29 Januari 1923, W. 11035.

Art. 43.

Niet strafbaar is hij, die een feit begaat ter uitvoering van een ambtelijk bevel, gegeven door het daartoe bevoegde gezag.

Een onbevoegd gegeven ambtelijk bevel heft de strafbaarheid niet op, tenzij het door den ondergeschikte te goeder trouw als bevoegd gegeven werd beschouwd en de nakoming daarvan binnen den kring zijner ondergeschiktheid was gelegen.

1. Een beroep op dit artikel door den beklaagde moet worden onderzocht en van het resultaat daarvan, op straffe van nietigheid, melding gemaakt worden in het vonnis.

H.R. 21 Mei 1918, W. 10295 ; N.J. 1918, 645.

2. De ondergeschiktheid in lid twee is niet alleen de ambtelijke, doch iedere gehoorzaamheid der onderdanen tegenover Staatsorganen, wanneer deze bevelend optreden.

Concl. Adv. gen. H.R. 21 Mei 1918, W. 10295 ; N.J. 1918, 645. Impl. ook H.R.

TITEL IV.

Poging.

Art. 45.

Poging tot misdrijf is strafbaar, wanneer het voornemen des daders zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard en de uitvoering alleen ten gevolge van omstandigheden van zijn wil onafhankelijk niet is voltooid.

Het maximum der hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij poging met een derde verminderd.

Geldt het een misdrijf, waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste vijftien jaren.

De hoofdstraf van berisping en de bijkomende straffen zijn voor poging dezelfde als voor het voltooide misdrijf.

LITERATUUR

1. Mr. H. Landberg, Voltooide diefstal of poging, W. 10369, betoogt, dat de diefstal voltooid is, wanneer er betrekkelijke ongestoorde heerschappij over het weggenomene aanwezig is.

Zie Rb. Arnhem 5 April 1918, W. 10257, m.o. A.C.L., waarbij een eerste begin van uitvoering als poging werd beschouwd.

2. Wanneer ten laste gelegd is: „ten uitvoer verboden goederen naar Duitschland pogen uit te voeren", is niet een strafbare poging, beantwoordende aan art. 45 Sr., ten laste gelegd.

H.R. 7 Januari 1918, W. 10225; N.J. 1918, 193.

3. Vrijspraak, omdat niet bewezen was, dat de niet-voltooiing alleen het gevolg was van de bij dagvaarding vermelde omstandigheid.

Rb. Assen, 20 September 1920, W. 10616.

4. De ten laste gelegde handelingen tot het verkrijgen van een buitenlandsche pas op valschen naam waren slechts voorbereidingshandelingen.

Rb. Rotterdam 25 Juni 1918, W. 10333; N.J. 1918, 1219.

5. Het te koop aanbieden en voortellen van banknoten, als middel om tot het opzettelijk gebruik maken van die stukken te geraken, is terecht als begin van uitvoering van het gebruik maken aangemerkt.

H.R. 8 Maart 1920, W. 10554; N.J. 1920, 458.

6. Onder bepaalde omstandigheden kan het ten uitvoer aangeven eene uitvoeringshandeling zijn van het misdrijf van verboden uitvoer.

H.R. 10 Mei 1920, W. 10579; N.J. 1920, 595.

7. Voorbeeld: H.R. 28 Juni 1920, W. 10617; N.J. 1920, 807.

8. Het lostrekken van de kleeren van een meisje en het betasten van hare vrouwelijkheid, ondernomen om het meisje te dwingen vleeschelijke gemeenschap te hebben, zijn voorbereidingshandelingen tot het misdrijf van verkrachting.

H. R. 14 Maart 1921, W. 10737; N. J. 1921, 548.

9. Voorbeeld bij diefstal — zie W.v.S. art. 310.
Zie ook Rb. Amsterdam 19 December 1922; N.J. 1923, 662.

10. Er is geen sprake meer van vrijwillig terugtreden, wanneer reeds een strafrechtelijk onderzoek is ingesteld.

H.R. 20 Januari 1919, W. 10389; N.J. 1919, 269.

TITEL V.

Deelneming aan strafbare feiten.

Art. 47.

Als daders van een strafbaar feit worden gestraft:

1°. zij die het feit plegen, doen plegen of medeplegen;

2°. zij die door giften, beloften, misbruik van gezag, geweld, bedreiging of misleiding het opzettelijk uitlokken.

Ten aanzien der laatste komen alleen die handelingen in aanmerking, die zij opzettelijk hebben uitgelokt, benevens hare gevolgen.

LITERATUUR

1. Mr. C. Bake, Ingez. Bijdr. W. 11027.
Misdadiger, boosdoener, en andere termen, die uit de rechtstaal verdwenen zijn.

2. A. J. Blok, Uitlokking naar Nederlandsch recht, T.v.S. 1918, 336, meent, dat naar ons geldend recht de uitlokker best als dader te beschouwen is, en zoo niet, dat het dan wenschelijk is, dat de wet uitdrukkelijk het karakter van de uitlokking als eene onzelfstandige deelneming, waarvan Schr. de nadeelen aanwijst, opgeve. Hiertegen Feith in zijn tijdschriftenoverzicht W. 10304.

DADERSCHAP

1. Requirant is veroordeeld ter zake van eigen handelingen, zij het ook, dat hij deze pleegde, omdat en doordat hij directeur eener Naamlooze Vennootschap was, als gevolg waarvan hij de stukken ten verkoop en ter uitdeeling in voorraad had. Op de strafbaarheid van dit feit wordt geen invloed uitgeoefend doordat requirant niet persoonlijk, maar in qualiteit de beschikking over die stukken had weten te verkrijgen.

De afwezigheid van requirant van het kantoor sluit niet uit, dat hij op dat kantoor de stukken in voorraad had en door middel van een tusschenpersoon aan derden verkocht.

De vraag, of requirant van den verkoop persoonlijk profijt trok, kan, als in geen opzicht voor de beslissing der zaak van belang, buiten behandeling worden gelaten.

H.R. 10 Juni 1918, W. 10302 ; N.J. 1918, 747.

Zie ook het desbetr. vonnis Ktr. Rotterdam 11 Mei 1917 ; N.J. 1918, 539.

2. Hij, die voor de abonné's bestemde exemplaren eener krant deels bezorgt ten postkantore deels ter hand stelt aan de loopers, heeft zelf meerdere exemplaren in omloop gebracht, d.i. verspreid in den zin van art. 119 W.v.S. Hieraan doet niet af, dat in zijne handelingen tevens een doen plegen van het strafbaar feit te onderkennen valt.

H.R. 29 October 1917, W. 10187.

3. Toepassing op doodslag.

H.R. 29 Maart 1920, W. 10566 ; N.J. 1920, 461.

4. Toepassing op afpersing met geweld.

H.R. 17 Januari 1921, W. 10697 ; N.J. 1921, 315.

5. Bij telastelegging dat eenige personen gezamenlijk zekere gewelddadigheden hebben gepleegd, behoeft niet ten aanzien van elk hunner afzonderlijk het bewijs te worden geleverd, dat hij zich daaraan heeft schuldig gemaakt.

H.R. 14 Mei 1923, W. 11084.

6. Onbekendheid met een verbod of dwaling daaromtrent ontheft niet steeds van aansprakelijkheid, en is dus, bij den materieelen dader aangenomen, op zichzelve geen reden voor aansprakelijkheid van hem, die doet plegen.

H.R. 4 November 1918, W. 10339 ; N.J. 1918, 1182.

In gel. zin H.R. 23 Juni 1923, W. 11104.

7. Kennis bij den materieelen dader maakt dezen aansprakelijk.
H.R. 10 Juni 1919, W. 10431.

DOEN PLEGEN

1. Hij, die goederen per spoor „uitvoert", kan niet gezegd worden de goederen te hebben uitgevoerd, maar heeft ze doen uitvoeren, vermits toch de spoorwagen slechts door tusschenkomst van de betrokken spoorwegmaatschappij naar Duitschland kan vertrekken.

Hof Leeuwarden 12 Juli 1917, vern. Rb. Assen 4 Juni 1917, opgenomen in H.R. 29 October 1917, W. 10197.

Zie bij art. 347 no. 1 W.v.S.

2. Doen plegen kan alleen geschieden door middel van een zelf niet strafbaren materieelen dader, daarentegen kan „uitlokken" geschieden door middel van een materieelen dader, die zelf wel strafbaar is.

Een knecht, die ondeugdelijke melk uitvoert, is strafrechtelijk een willoos werktuig, omdat het niet ligt binnen zijn ondergeschiktheidskring, om zelfstandig die melk te peilen.

Ktg. 's-Gravenhage 7 Maart 1918, N.J. 1918, 679.

3. Bij de beslissing, dat de beklaagde heeft doen plegen, moet blijken, dat de materieele dader was te beschouwen als een strafrechtelijk niet aansprakelijk werktuig in de handen van dezen.

H.R. 24 Januari 1918, W. 10304; N.J. 1918, 800, H.R. 4 November 1918, W. 10339; N.J. 1918, 1182. I.c. achtte de H.R. de gebezigde argumentatie niet afdoende, omdat onbekendheid met eene verbodsbepaling door den materieelen dader dezen niet van aansprakelijkheid ontheft. Adv. gen. Besier: Eene poging tot doen plegen is niet denkbaar, zoolang er nog geen materieele dader is. H.R. 19 Mei 1919, W. 10424; N.J. 1919, 644.

4. Het doen vervoeren is i.c. niet strafbaar, omdat hij, die metterdaad vervoerde, met den inhoud van het pakket bekend was en dus niet was een willoos werktuig.

H.R. 16 Juni 1919, W. 10431; N.J. 1919, 745.

5. Verschil van opvatting tusschen O.M. (Mr. Besier) en H.R.
H.R. 11 October 1920, W. 10636 (m.o.D.S.); N.J. 1920, 1121.

MEDEDADER

1. Uit de geschiedenis der artikelen 53 en 54 W.v.S. in verband met de artikelen 418 en 419 blijkt, dat als dader van een drukpersdelict is aan te merken, hij die de openbaarmaking door de drukpers wil en medehelpt tot stand brengen van datgene, waarvan de openbaarmaking een strafbaar feit oplevert, waaronder zeker te rekenen is iemand, die zulk een stuk in een verschenen blad heeft doen opnemen. Derhalve kan zulk een „doen opnemen" niet als een „doen plegen" in den zin van art. 47 worden beschouwd. De aansprakelijkheid van den dader zou dus niet wegvallen, wanneer de uitgever zelf als dader of mededader der beleediging moest worden aangemerkt.

H.R. 27 Februari 1922, W. 10883 (m.o. van D. S.); N.J. 1922, 482.

2. Waar beklaagde direct heeft medegewerkt tot het tot stand komen van het geheel der feiten, welke tezamen de afpersing opleveren en dit deed ingevolge eene voorafgaande afspraak en met de bedoeling zich wederrechtelijk te bevoordeelen, is hij mededader, ook al werkte hij niet direct aan de geweldpleging mede.

H.R. 17 Januari 1921, W. 10697; N.J. 1921, 315.

3. Artikel 225 W.v.S. stelt niet als eisch voor mededaderschap dat, wanneer een stuk door twee personen samen en in vereeniging is opgemaakt, beiden hetzelfde gebruik zouden moeten beoogen.

Rb. Amsterdam 11 Februari 1921, W. 10702; N.J. 1921, 340.

MEDEDADERSCHAP AAN CULPOOS MISDRIJF

1. Is aanwezig, wanneer de door elk der daders gepleegde handelingen of verzuimen tezamen en in onderling verband het door de wet niet gewilde gevolg teweegbrachten, terwijl er niet toe doet, dat de een meer direct en de ander meer indirect de oorzaak van het ongeluk is geweest.

H.R. 14 November 1921, W. 10842; (m.o. van D.S.); N.J. 1922, 179.

Zie ook Mr. Feith W. 10865; n.a.d. D.S. in W. 10869.

2. Bij niet-opzettelijke misdrijven is mededaderschap mogelijk.

Landraad Wonosobo 29 December 1922, W. 11017, m.o. Inz.

UITLOKKING

1. De omschrijving van de uitlokking kan niet dezelfde zijn als die van het uitgelokte feit (voor materieel daderschap). De H.R. quali-

ficeert i.c. aldus: Het door beloften opzettelijk, uitlokken van het .... vervoeren enz.

H.R. 24 Juni 1918, N.J. 1918, 796; W. 10305, m.o.D.S., dat dit arrest afwijkt van de in de praktijk heerschende opvatting, o.a. H.R. 25 Juni 1917, N.J. 1917, 821; W. 10151, eveneens m.o.D.S., N.a.d. Mr. de Haan W. 10312 en 10319, en Mr. Hijman, dit arrest bestrijdend, W. 10315 en 10324.

2. Een en dezelfde beklaagde kan het strafbare feit zoowel hebben uitgelokt als bij het plegen daarvan behulpzaam zijn geweest. Die feiten zijn niet onvereenigbaar.

H.R. 4 Maart 1918, W. 10257; N.J. 1918, 248.

3. De meester, die tegenover zijne ondergeschikten en binnen de grenzen dier ondergeschiktheid opzettelijk zijn gezag aldus aanwendt, dat door dezen een strafbaar feit wordt gepleegd, lokt uit door misbruik van gezag.

H.R. 28 Februari 1921, W. 10723; N.J. 1921, 524.

4. Huurder niet aansprakelijk geacht voor verboden afvoer van faecaliën, doch eigenaar.

Rb. Amsterdam 10 April 1923, N.J. 1923, 1149.

5. Een kellner, op last van zijn patroon sterken drank aan bezoekers verstrekkende, een niet verantwoordelijk werktuig in handen van beklaagde geacht.

Ktg. Middelburg 16 October 1920, N.J. 1920, 1112.

6. Uitlokken is het opwekken en bevorderen van het denkbeeld van het strafbare feit bij het zelfstandig bepalen van den wil van dengeen, die dit pleegt.

H.R. 8 Maart 1920, W. 10554; N.J. 1920, 458.

LITERATUUR

7. Wetsontwerp en memorie van toelichting met betrekking tot de uitlokking.

W. 11091. Zie hoofdartikel daarover in W. 11095.

8. Daderschap of medeplichtigheid bij valschheid in geschrifte.

H.R. 5 December 1921, W. 10859; N.J. 1922, 231.

9. Plaats waar het feit in geval van uitlokking is gepleegd.

H.R. 3 Juni 1918, W. 10297; N.J. 1918, 678.

10. Uitlokking tot meineed.

H.R. 2 April 1918, W. 10266; N.J. 1918, 496.

Art. 48.

Als medeplichtigen aan een misdrijf worden gestraft:

1°. zij die opzettelijk behulpzaam zijn bij het plegen van het misdrijf;

2°. zij die opzettelijk gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen tot het plegen van het misdrijf.

1. Voor medeplichtigheid aan poging tot eenig misdrijf is een eerste vereischte, dat er zij gepleegd eene strafbare poging. Waar nu slechts ten laste gelegd is het hulp verleenen aan personen „toen deze ten uitvoer verboden goederen naar Duitschland poogden uit te voeren", welke poging niet inhoudt de vereischten van art. 45 Sr., is deze poging en dus de medeplichtigheid daaraan niet strafbaar.

H.R. 7 Januari 1918, W. 10225; N.J. 1918, 193, vern. Hof Arnhem 4 October 1917, hetwelk had vernietigd Rb. aldaar. 11 Juni 1917.

2. Hulp van onbeduidenden aard kan niet als strafbare medeplichtigheid worden aangemerkt, vooral niet, wanneer die daad van hulp slechts zeer indirect het plegen der mishandeling mogelijk maakte.

Hof Arnhem 27 November 1919, W. 10497.

3. De wet zegt niet, wanneer de hulpverschaffing moet plaats vinden en stelt niet als vereischte voor strafbare medeplichtigheid, dat die hulp verleend moet zijn, nadat bij den dader de wil om het misdrijf te plegen was gevormd.

Rb. Rotterdam 16 October 1919, W. 10579; N.J. 1920, 238. (Zie ook de beschouwingen in het vonnis over het verschil tusschen uitlokking en medeplichtigheid.)

Anders Hof 's-Gravenhage 21 Januari 1920, N.J. 1920, 239, vern. vonnis Rotterdam.

Zie ook H.R. 26 Juni 1922, W. 10937; N.J. 1922, 1060.

4. De wet stelt ten aanzien van strafbare medeplichtigheid den eisch, dat op het oogenblik waarop de verschaffing van gelegenheid enz. plaats heeft, bij den dader reeds het voornemen bestond het misdrijf te plegen.

H.R. 14 Januari 1924, W. 11159; N.J. 1924, 329.

5. Op het oogenblik, dat de beweerde medeplichtigheid zou plaats hebben, was de diefstal reeds voltooid.

Rb. Alkmaar 3 Februari 1920, N.J. 1920, 621.

6. Medeplichtigheid, ook wanneer deze zich voordoet in den vorm van opzettelijk gelegenheid verschaffen tot het plegen van een misdrijf, bestaat, indien de hulp verleend, de gelegenheid verschaft wordt aan hem, bij wien het opzet tot het plegen van het misdrijf op dat oogenblik reeds aanwezig was.

H.R. 8 Maart 1920, W. 10554 ; N.J. 1920, 458.

7. Het Hof, overwegende dat even goed hij, die een strafbaar feit medepleegt, als hij die slechts als medeplichtige aan een door een ander gepleegd misdrijf zou moeten worden beschouwd, geacht kan worden ópzettelijk behulpzaam te zijn bij het plegen, heeft klaarblijkelijk de uitdrukking „behulpzaam zijn" niet opgevat in de beperkte beteekenis van art. 48 Sr., doch er onder verstaan: het verleenen van iedere hulp om het beoogde resultaat te bereiken, hetgeen niet in strijd is met de taalkundige beteekenis van het woord.

H.R. 29 Maart 1920, W. 10566 ; N.J. 1920, 449.

8. Passieve medeplichtigheid door het verzuimen van zijn plicht, zich tegen de wegneming te verzetten.

H.R. 21 Februari 1921, W. 10717 (m.o.D.S.) ; N.J. 1921, 465.

9. Zie ook artikel 251*bis* W.v.S.

10. Hij, die de verzekering van een goed bevordert, wetende dat de verzekerde dit goed in brand zal steken, heeft de gelegenheid tot het plegen van het in art. 328 Sr. bedoeld feit geopend, doordien hij de verwezenlijking van een onmisbaar bestanddeel van dit strafbaar feit heeft bevorderd.

H.R. 22 October 1917, W. 10194.

11. De in dit artikel onder 2° genoemde handelingen hebben steeds het karakter van voorbereidingshandeling.

H.R. 22 October 1917, W. 10194.

12. Opzettelijke gelegenheid verschaffen door met beklaagden in een winkel lappen stof op zicht te vragen, waardoor de beklaagden tot wegnemen van een lap gelegenheid krijgen.

Rb. Alkmaar, 2 Maart 1920, N.J. 1920, 367.

Art. 49.

Het maximum der hoofdstraffen op het misdrijf gesteld wordt bij medeplichtigheid met een derde verminderd.

Geldt het een misdrijf waarop levenslange gevangenisstraf is gesteld, dan wordt gevangenisstraf opgelegd van ten hoogste vijftien jaren.

De hoofdstraf van berisping en de in artikel 9*b* 1°, 3°, en 4° vermelde bijkomende straffen zijn voor medeplichtigheid dezelfde als voor het misdrijf zelf.

Bij het bepalen van de straf komen alleen die handelingen in aanmerking, die de medeplichtige opzettelijk heeft gemakkelijk gemaakt of bevorderd, benevens hare gevolgen.

1. Eene afzonderlijke motiveering van de bepaling der straf in verband met art. 49 l.l. Sr. is niet vereischt, vermits bij de bewezenverklaring geen andere handelingen of gevolgen van handelingen ten laste van den beklaagde zijn gebracht, dan die welke hij blijkens het gebezigd bewijsmateriaal opzettelijk heeft bevorderd. De omstandigheid, dat beklaagde tijdens het plegen door den dader van het strafbare feit dit niet meer gewild mocht hebben, vermag beklaagdes medeplichtigheid niet op te heffen en kon dus geen invloed hebben op de toepasselijke strafbedreiging.

H.R. 22 October 1917, W. 10194.

Art. 51.

In gevallen, waarin wegens overtreding straf wordt bepaald tegen bestuurders, leden van eenig bestuur of commissarissen, wordt geene straf uitgesproken tegen den bestuurder of commissaris van wien blijkt, dat de overtreding buiten zijn toedoen is gepleegd.

1. Bij art. 76 Arbeidswet 1919 wordt eene bijzondere, van art. 51 W.v.S. afwijkende, regeling gegeven.

H.R. 27 Juni 1921, W. 10806; N.J. 1921, 1063.

2. Indien in bepaalde gevallen straf bedreigd wordt tegen beheerders van woningen en in een bepaald geval die beheerder een rechtspersoon is, kan de voorzitter aansprakelijk gesteld worden, daar volgens de algemeene beginselen niet de rechtspersoon zelf, doch de bestuurders daarvan voor overtreding aansprakelijk zijn.

Rb. Alkmaar 4 October 1921, N.J. 1922, 850.

Zie ook concl. O.M. bij H.R. 16 October 1922, W. 10963; N.J. 1923, 4.

Art. 53.

Bij misdrijven door middel van de drukpers gepleegd wordt de uitgever als zoodanig niet vervolgd, indien het gedrukte stuk zijn naam en woonplaats vermeldt en de dader bekend is of op de eerste aanmaning na den rechtsingang door den uitgever is bekend gemaakt.

Deze bepaling is niet toepasselijk, indien de dader op het tijdstip der uitgave strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten het rijk in Europa gevestigd was.

Zie bij art. 47: Daderschap en mededader.

TITEL VI.

Samenloop van strafbare feiten.

Art. 55.

Valt een feit in meer dan eene strafbepaling, dan wordt slechts eene dier bepalingen toegepast, bij verschil die waarbij de zwaarste hoofdstraf is gesteld.

Indien voor een feit, dat in eene algemeene strafbepaling valt, eene bijzondere strafbepaling bestaat, komt deze alleen in aanmerking.

1. Eendaadsche samenloop van commune en militaire delicten, meer in het bijzonder met betrekking tot diefstal.

Mil. Recht. T. XV, 545.

2. Het ten laste gelegde loopen op verboden grond en het mede ten laste gelegde zich met een schietgeweer in jagende houding op dien grond bevinden kunnen onder bepaalde omstandigheden worden beschouwd als op zichzelf staande handelingen, zoodat er geene aanleiding bestaat voor toepassing van artt. 55 en 56 W.v.S.

H.R. 20 October 1919, W. 10481 ; N.J. 1919, 1138.

3. Zie Arbeidswet, artikel 24.

4. Het geval van art. 55 W.v.S. is slechts aanwezig, indien alle kenmerken van eene strafbepaling (de algemeene) worden teruggevonden in eene andere (de bijzondere), welke laatste daarenboven nog een of meer andere kenmerken moet bevatten.

H.R. 19 Juli 1921, W. 10823 ; N.J. 1921, 1109.

5. Wanneer uit de bepalingen eener gemeenteverordening (artt. 320 en 321 Alg. Pol. Verord. Amsterdam) volgt, dat, indien melk onder eene bepaalde benaming ter aflevering voorhanden wordt gehouden, voor de beoordeeling harer al dan niet-deugdelijkheid alleen laatstgenoemd artikel als de bijzondere strafbepaling in aanmerking komt, brengt dit niet mede, dat het voedingsmiddel melk steeds onttrokken is aan de werking van eerstgenoemd artikel, hetwelk verbiedt ondeugdelijk samengestelde voedingsmiddelen, waartoe ook melk behoort, op den openbaren weg voorhanden te hebben.

H.R. 26 Juni 1922, W. 10950 ; N.J. 1922, 962.

6. Telastelegging van invoer van een vuurwapen met een stoomschip komende van buiten het Rijk in Europa over zee in het Rijk te IJmuiden valt onder artikel 2 Vuurwapenreglement en artikel 205 Algemeene Wet, wat leiden moet tot toepassing van dit laatste artikel.

H.R. 26 Juni 1922, W. 10946 ; N.J. 1922, 1055.

Zie ook H.R. 30 October 1922, W. 10980; N.J. 1923, 157.

7. Wanneer het misdrijf, waardoor geheelde goederen verkregen zijn (verduistering), ook valt onder de acte 194 en 199 Crim. Wb., dan zou art. 55 Sr. wellicht van belang kunnen zijn voor de vraag, welke strafbepaling op de plegers van het misdrijf behoort te worden toegepast, doch in elk geval is dan door hen het misdrijf van verduistering gepleegd.

H.R. 25 Maart 1918, N.J. 1918, 494 ; W. 10263, m.o. D.S., die anders oordeelt t.o.v. art. 55, lid 2 Sr.

8. Indien het ten laste gelegde feit valt onder twee verschillende delicten, waarvan één tot de competentie der Rechtbank behoort, met de zwaarste hoofdstraf, dan behoort de kantonrechter zich onbevoegd te verklaren.

Rb. Rotterdam 28 Mei 1918, W. 10318 ; N.J. 1918, 652. Het betrof het feit, bedoeld bij art. 250*bis* Sr. en artt. 1 en 3 der Rotterdamsche politieverordening betreffende die aangelegenheid.

9. Art. 327 Sr. staat geenszins tegenover art. 326 als eene bijzondere tot de algemeene strafbepaling, vermits het laatstgenoemde artikel een element bevat, n.l. het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling, hetwelk in art. 327 ontbreekt.

H.R. 2 April 1918, W. 10270.

10. Wanneer een feit valt onder art. 322 en art. 359 W.v.S., moet, op grond van art. 55, art. 359 worden toegepast.

H.R. 13 December 1920, W. 10677 ; N.J. 1921, 178.

11. Wanneer een feit valt onder art. 14 Motor- en Rijwiel Regl. en art. 15 Motor- en Rijwielwet, moet de strafbepaling worden toegepast, welke gesteld is op het laatste artikel als zijnde de zwaardere strafbepaling.

Ktg. Assen, 23 April 1920, W. 10692.

12. Het feit valt zoowel onder art. 24, 1e lid als art. 24, 2e lid der Arbeidswet 1919. Het 2e lid wordt toegepast.

Ktg. Terneuzen, 3 Maart 1922, N.J. 1923, 178.

13. Het toelaten van meer personen in eene vergunningslokaliteit op de aangegeven uren vormt slechts één feit, waarvoor één straf moet worden opgelegd.

H.R. 25 Juni 1923, W. 11100 ; N.J. 1923, 1224.

Art. 56.

Staan meerdere feiten, ofschoon elk op zichzelf misdrijf of overtreding opleverende, in zoodanig verband dat zij moeten worden beschouwd als ééne voortgezette handeling, dan wordt slechts ééne strafbepaling toegepast, bij verschil die waarbij de zwaarste hoofdstraf is gesteld.

Insgelijks wordt slechts ééne strafbepaling toegepast bij schuldigverklaring aan valschheid, valsche munt of muntschennis en het gebruik maken van het voorwerp ten opzichte waarvan de valschheid, valsche munt of muntschennis gepleegd is.

1. Een vonnis moet worden vernietigd. wanneer op twee overtredingen slechts ééne straf is toegepast, zonder dat uit het vonnis blijkt, dat zij in zoodanig verband stonden, dat zij als ééne voortgezette handeling moesten worden beschouwd (zelfs zonder aanhaling van art. 56 W.v.S.).

H.R. 14 Maart 1921, W. 10731 ; N.J. 1921, 560.

2. Van toepassing van dit artikel kan eerst sprake zijn, wanneer ten laste van een beklaagde meerdere strafbare feiten bewezen zijn verklaard en dus niet, wanneer slechts één zoodanig feit, dat uit twee

elkaar snel opvolgende handelingen bestaat (stomp en slag), ten laste van beklaagde is komen vast te staan.

H.R. 29 Januari 1923, W. 11035 ; N.J. 1923, 449.

3. In de telastelegging en bewezenverklaring is het voorgevallene zoodanig omschreven, dat daarbij duidelijk sprake is van twee feiten van beleediging, weshalve de Rechtbank bij de qualificatie had te beslissen, of deze meerdere feiten als ééne voortgezette handeling dan wel als op zichzelf staande handelingen moeten worden beschouwd.

H.R. 2 Januari 1923, W. 11031 ; N.J. 1923, 452.

4. Voortgezette handelingen bij niet gelijksoortige strafbare feiten.

H.M.G. 13 Februari 1917, N.J. 1917, 336.

5. De drie overtredingen zijn te beschouwen als ééne voortgezette handeling, daar zij gelijksoortige feiten zijn en de uiting van eenzelfde besluit.

Ktg. Rotterdam, 13 Maart 1917, N.J. 1917, 1146.

6. Valschheid in geschrifte, meermalen gepleegd. Geen voortgezet misdrijf.

Hof Amsterdam 27 Januari 1921, W. 10713; N.J. 1921, 1042.

Art. 57.

Bij samenloop van meerdere feiten, die als op zichzelve staande handelingen moeten worden beschouwd en meerdere misdrijven opleveren, waarop gelijksoortige hoofdstraffen zijn gesteld, wordt ééne straf uitgesproken.

Het maximum dezer straf is het vereenigd bedrag van de hoogste straffen op de feiten gesteld, doch niet hooger dan een derde boven het zwaarste maximum.

1. Door het afzonderlijk qualificeeren van de onderscheidene feiten en aanhaling van art. 57 of 62 is voldoende uitgedrukt, dat het verband, dat de feiten tot samenhangende zou maken, niet aanwezig is.

H.R. 1 November 1920, W. 10649 ; N.J. 1920, 1205.

2. Door dit artikel aan te halen heeft het Hof voldoende duidelijk den grond aangegeven, waarop het de qualificatie aanvulde met „tweemaal gepleegd".

H.R. 5 Februari 1923, W. 11044 ; N.J. 1923, 585.

Art. 62.

Bij samenloop op de wijze in de artikelen 57 en 58 bedoeld, hetzij van overtredingen met misdrijven hetzij van overtredingen onderling, wordt voor elke overtreding zonder vermindering straf opgelegd.

De straffen van hechtenis, vervangende hechtenis daaronder begrepen, mogen voor de overtredingen gezamenlijk den tijd van acht maanden niet te boven gaan.

De straffen van plaatsing in eene rijkswerkinrichting worden opgelost in ééne straf, waarvan de duur wordt bepaald binnen de grenzen van artikel 32.

1. Het houden eener loterij is eene andere overtreding dan het aanleggen dier loterij .

Ktg. Zaandam, 22 Juli 1920, N.J. 1920, 1109.

Art. 63.

Indien iemand, na veroordeeling tot straf, opnieuw wordt schuldig verklaard aan misdrijf of overtreding vóór die veroordeeling gepleegd, wordt de vroegere straf in rekening gebracht, met toepassing der bepalingen van dezen titel voor het geval van gelijktijdige berechting.

1. Een vonnis betreffende een feit, gepleegd vóór eene reeks andere vonnissen, bij welke tezamen de veroordeelde tot 8 maanden vervangende hechtenis was veroordeeld (art. 62 Sr.), laat geene vervangende hechtenis toe. Het na verzet bekrachtigde vonnis om die reden ambtshalve vernietigd.

H.R. 17 December 1917, W. 10215 ; N.J. 1918, 67.

2. Verplicht onderzoek naar een beroep op eene voorafgaande veroordeeling.

H.R. 15 October 1923, W. 11113; N.J. 1923, 1330.

TITEL VII.

Indiening en intrekking der klachten bij misdrijven alleen op klachte vervolgbaar.

Art. 66.

De klachte kan slechts worden ingediend gedurende drie maanden, nadat de tot klachte gerechtigde kennis heeft bekomen van het gepleegde feit, indien hij binnen Europa, of gedurende negen maan-

den, nadat hij daarvan kennis heeft bekomen, indien hij buiten Europa verblijf houdt.

1. De wet schrijft niet voor, dat uit het vonnis betrekkelijk een op klachte vervolgbaar delict moet blijken wanneer de klacht is ingediend.

H.R. 4 April 1921, W. 10746 ; N.J. 1921, 665.

2. De rechter moet bij de berechting van een klachtdelict onderzoeken, en daarvan in zijne uitspraak doen blijken, of de klacht binnen den vastgestelden termijn is ingediend.

H.R. 4 December 1922, W. 11001 ; N.J. 1922, 220.

TITEL VIII.

Verval van het recht tot strafvordering en van de straf.

Art. 68.

Behoudens de gevallen waarin rechterlijke uitspraken voor herziening vatbaar zijn, kan niemand andermaal worden vervolgd wegens een feit, waarover te zijnen aanzien bij gewijsde van den Nederlandschen rechter of van den rechter in de koloniën en bezittingen van het rijk in andere werelddeelen onherroepelijk is beslist.

Is het gewijsde afkomstig van een anderen rechter, dan heeft tegen denzelfden persoon wegens hetzelfde feit geene vervolging plaats ingeval van:

1°. vrijspraak of ontslag van rechtsvervolging;

2°. veroordeeling gevolgd door geheele uitvoering, gratie of verjaring der straf.

HETZELFDE FEIT

1. De handeling van het vervoeren van goederen in de richting van de Duitsche grens, met het voornemen ze naar Duitschland uit te voeren, bevat materiëele bestanddeelen, die voor hare strafbaarheid beslissend zijn en die bij het enkele zich bevinden in het verboden terrein ontbreken, zoodat beide handelingen niet hetzelfde feit opleveren.

H.R. 3 December 1917, W. 10210 ; N.J. 1918, 26, bev.

Rb. en Hof Arnhem. Aldus ook Hof Arnhem 8 November 1917, W. 10183; anders Hof 's-Hertogenbosch 13 Juni 1917, W. 10119. Vgl. Simons, I, 299 nt. 3.

2. Eene veroordeeling tot boete, gevolgd door betaling der boete, is op zichzelve niet eene onherroepelijke veroordeeling, voor toepasselijkheid van art. 68 Sr. noodig.

Waar dus de verdediging van requirant juist niet vormde een beroep op dat artikel, was de Rechtb. dan ook niet verplicht tot eene uitdrukkelijke beslissing over die verdediging.

H.R. 25 Februari 1918, W. 10249. Het betrof hier dezelfde feiten als hierboven.

3. Het doen slachten van een rund zonder dat de verschuldigde accijns vooraf is betaald is dezelfde materiëele handeling als het doen slachten van datzelfde rund, verboden bij de Wet van 28 Februari 1918, *Stbl.* no. 133.

Rb. Leeuwarden 29 Oct. 1919. Anders Hof Leeuwarden 22 April 1920; N.J. 1920, 1003, 1004, 1022.

4. Een bepaald verbod van vervolging voor een feit, waaromtrent gelijktijdig nog eene vervolging loopende is, is in dit artikel niet te vinden, doch dit vindt zijne oorzaak hierin, dat de wetgever zulks zoozeer uitgesloten heeft geacht, dat hij een bepaald verbod als overbodig beschouwde.

Ktg. Amsterdam 12 September 1921, W. 10838; N.J. 1921, 1074.

Zie naar aanleiding daarvan Mr. O. E. G. van Limburg Stirum in W. 10847 en Simons in T.v.S. XXXII, blz. 85.

5. Non bis in idem.

Krijgsraad Arnhem 6 Januari 1922, Mil. Recht T. XVIII, 55.

VRIJSPRAAK

6. Wanneer het Gerechtshof, buiten de grenzen der verwijzing door den Hoogen Raad, opnieuw beraadslaagd en beslist heeft over een deel der aanklacht, waarvan beklaagde reeds onherroepelijk was vrijgesproken, wordt dit artikel geschonden.

H.R. 14 Maart 1921, W. 10741; N.J. 1921, 559.

7. Beklaagde, reeds veroordeeld wegens het niet hebben van een achterlicht, kon niet meer worden vervolgd voor het niet hebben van twee helder brandende voorlichten; hier is éène omissie, n.l. het rijden zonder eenig licht.

Hof Arnhem, 6 Dec. 1923, W. 11132; N.J. 1924, 280.

Art. 71.

De termijn van verjaring vangt aan op den dag na dien, waarop het feit is gepleegd, behoudens in de volgende gevallen :

1°. bij valschheid, valsche munt of muntschennis vangt de termijn aan op den dag na dien, waarop gebruik is gemaakt van het voorwerp ten opzichte waarvan de valschheid, valsche munt of muntschennis gepleegd is ;

2°. bij de misdrijven omschreven in de artikelen 278, 279 en 282, op den dag na dien der bevrijding, of van den dood van hem tegen wien onmiddellijk het misdrijf gepleegd is ;

3°. bij de overtredingen omschreven in de artikelen 465, 466 en 467, op den dag na dien, waarop ingevolge artikel 22 van het Burgerlijk Wetboek de aldaar bedoelde registers, waaruit zoodanige overtreding blijkt, ter griffie van de arrondissements-rechtbank zijn overgebracht.

AANVANG VERJARING

1. De verjaring der strafvordering voor het niet plakken van rentezegels voor een arbeider gaat in op den dag na dien, waarop het zegel uiterlijk had behooren te worden geplakt.

De bekeuring is geen daad van vervolging ; eerst door de dagvaarding wordt de verjaring gestuit.

Ktg. Terneuzen 18 November 1921, N.J. 1922, 829.

2. Bij strafbare feiten bestaande in nalaten of verzuimen vangt de verjaring aan op den dag na dien, waarop het verzuim niet meer kan worden hersteld.

Rb. Rotterdam (Burgerlijke Kamer) 15 Dec. 1919, N.J. 1920, 785.

Art. 74.

Het recht tot strafvordering wegens overtredingen, waarop een andere hoofdstraf gesteld is dan geldboete, vervalt door vrijwillige betaling van het maximum der boete, op machtiging van den bevoegden ambtenaar van het Openbaar Ministerie binnen den termijn door hem te stellen.

Is nevens geldboete verbeurdverklaring op het feit gesteld, dan moeten tevens de aan de verbeurdverklaring onderworpen voorwerpen worden afgegeven of de waarde, waarop zij geschat zijn, worden voldaan.

In de gevallen, waarin de straf wordt verhoogd wegens herhaling, is

die verhooging ook van toepassing, wanneer het recht tot strafvordering wegens de vroeger gepleegde overtreding volgens het eerste en tweede lid van dit artikel is vervallen.

De bepalingen van dit artikel gelden niet voor een minderjarigen persoon, die vóór het begaan van het feit den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt.

LITERATUUR

1. Bespreking in hoeverre het bij de Wet van 5 Juli 1921, *Stbl.* no. 833 gewijzigde artikel 74 toepasselijk is in de militaire rechtspraak.

Mil Recht. T. XVII, 428.

2. Nadere beschouwingen naar aanleiding van dit bij de Wet van 5 Juli 1921, *Stbl.* no. 833 gewijzigde artikel en stellingen van den heer J. ter Maten, betoogend, dat de auditeur-militair i.c. geen analoge functie heeft als de ambtenaar O.M.

Mil. Recht. T. XVIII, 207. N.a.d. Red. Mil. Recht. T. XVIII, 451 ; Mr. P. J. Stigter, Id., 468.

VRIJWILLIGE BETALING MAXIMUM BOETE

3. De opmerkzaammaking op de bevoegdheid daartoe is weliswaar niet uitdrukkelijk op straffe van nietigheid voorgeschreven, doch is zóó gewichtig, dat bij verzuim daarvan de dagvaarding nietig is.

Kantongerecht Amsterdam, 17 Maart 1923, W. 11022.

Zie naar aanleiding daarvan Ingez. Bijdr. A.O.M. in W. 11031.

TITEL IX.

Beteekenis van sommige in het wetboek voorkomende uitdrukkingen.

Art. 79.

Aanslag tot een feit bestaat, zoodra het voornemen des daders zich door een begin van uitvoering, in den zin van artikel 45, heeft geopenbaard.

LITERATUUR

1. Nieuwe strafbepalingen.

Ber. en Meded. W. 10584.

Nadere bespreking van enkele punten uit het ontwerp tot bestrijding van revolutionnaire woelingen.

O.a. de betrekking tusschen „aanslag" en „poging".

Nader gew. Ontw. van Wet, en Voorl. Verslag Eerste Kamer.

W. 10585 ; Mil. Recht. T. XVI, 140 vlg.

Memorie van Antwoord (Eerste Kamer) W. 10588.

Het eerste Ontw. v. Wet en Mem. v. Toel. ook in Mil. Recht. T. XVI, 52. Tekst der Wet van 28 Juli 1920, *Stbl.* no. 619, W. 10607; Mil. Recht. T. XVI, 230.

2. Mr. P. R. Blok, Wet van 28 Juli 1920, *Stbl.* no. 619. Eenige aanteekeningen, aangek. W. 10709.

3. Jhr. Mr. O. Q. van Swinderen, Eenige opmerkingen omtrent de Wet van 28 Juli 1920, *Stbl.* no. 619, (revolutionnaire woelingen).

Themis 1921, 181.

4. F. M. de la Parra, Een opmerking over artikel 79 W.v.S.

Mil. Recht. T. XVI, 557.

Art. 82.

Onder zwaar lichamelijk letsel worden begrepen ziekte, die geen uitzicht op volkomen genezing overlaat, voortdurende ongeschiktheid tot uitoefening zijner ambts- of beroepsbezigheden, en afdrijving of dood van de vrucht eener vrouw.

Onder zwaar lichamelijk letsel wordt mede begrepen storing der verstandelijke vermogens die langer dan vier weken geduurd heeft.

1. De verwonding van iemands hand met een schot hagel, zoodat die hand bloedend verwond wordt, vol hagelkorrels zit en geruimen tijd niet gebruikt kan worden, levert zwaar lichamelijk letsel op.

H.R. 25 Augustus 1922, W. 10952 ; N.J. 1922, 1155.

2. Dit artikel geeft geene bepaling van het begrip zwaar lichamelijk letsel, doch somt slechts gevallen op, die de rechter, onverschillig of zij naar gewoon spraakgebruik onder dat begrip zouden zijn te rangschikken, als zoodanig heeft te beschouwen, en laat hem de vrijheid om ook buiten die gevallen als zwaar lichamelijk letsel te beschouwen elk lichamelijk nadeel, dat voldoende belangrijk is om naar gewoon spraakgebruik als zoodanig te worden aangeduid.

H.R. 22 October 1923, W. 11122; N.J. 1923, 1368.

3. Is schoonmaakster zijn een beroep?

Zie H.R. 12 Februari 1923, W. 11045; N.J. 1923, 585, art. 308 Sr. no. 4.

Art. 85.

Onder schipper wordt verstaan elk gezagvoerder van een vaartuig of die dezen vervangt.

Opvarenden zijn allen, die zich aan boord bevinden, met uitzondering van den schipper.

Schepelingen zijn allen, die zich als scheepsofficieren of scheepsgezellen aan boord bevinden.

1. Het gezag van schipper kan bij meer dan één persoon berusten.

H.R. 14 Maart 1921, W. 10750 ; N.J. 1921, 550.

Art. 90*bis*.

Onder opkooper wordt verstaan hij die van opkoopen een beroep of eene gewoonte maakt.

Onder opkoopen worden begrepen alle handelingen, hoe ook genaamd, waarmede kenlijk hetzelfde wordt beoogd.

1. Voor het zijn van opkooper is niet noodig, dat het beroep zich uitstrekt tot alle mogelijke zaken.

H.R. 7 Maart 1921, W. 10727 ; N.J. 1921, 561.

Art. 90*ter*.

Onder electriciteitswerken worden verstaan werken dienende tot voortbrenging, geleiding, transformatie of levering van electriciteit, en daarmede in verband staande beveiligings-, bevestigings-, ondersteunings- en waarschuwingswerken.

Onder electriciteitswerken worden niet begrepen telegraaf- en telefoonwerken.

WETSONTWERP ELECTRICITEIT

1. Wetsontwerp en Memorie van Toelichting ter aanpassing van het Wetboek van Strafrecht aan de huidige toestanden op het gebied der aanwending van electrisch arbeidsvermogen (9 Juni 1921).

W. 10732 ; Mil. Recht. T. XVII, 228.

Het wetsontwerp beoogt wijziging der artikelen 164, 165, 351, 371, 375 en invoeging van de artikelen 90*ter*, 161*bis*, 161*ter*, 374*bis*, 441, W.v.S.

2. Voorloopig Verslag Tweede Kamer.

W. 10814.

3. Memorie van Antwoord. Gew. wetsontwerp en Verslag.
W. 10831.

4. Mr. G. Vierkant, Diefstal van electrischen stroom. Critiek op het ontwerp.
W. 10734.

5. Zie ook Mr. T. P. J. Masthoff, in W. 10739.

6. Zie ook artikel 310 W.v.S., nos. 12—16.

7. Behandeling wetsontwerp in Tweede Kamer 27 April 1922, in Eerste Kamer n.l. Voorl. Verslag, Mem. v. Antwoord en openbare behandeling.
Mil. Recht. T. XVIII, 34.

TWEEDE BOEK

MISDRIJVEN.

TITEL I.

Misdrijven tegen de veiligheid van den Staat.

Art. 97*a*.

Met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren wordt gestraft:

1°. hij die met een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam in verstandhouding treedt, met het oogmerk om een zoodanig persoon of lichaam tot het verschaffen van steun aan het voorbereiden, bevorderen of teweegbrengen van omwenteling te bewegen, om een zoodanig persoon of lichaam in het daartoe opgevatte voornemen te versterken of aan een zoodanig persoon of lichaam daarbij hulp toe te zeggen of te verleenen, of om omwenteling voor te bereiden, te bevorderen of teweeg te brengen;

2°. hij die eenig voorwerp invoert, dat geschikt is tot het verschaffen van stoffelijken steun aan het voorbereiden, bevorderen of teweegbrengen van omwenteling, indien hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden dat het daartoe bestemd is;

3°. hij die eenig voorwerp onder zich heeft of tot onderwerp eener overeenkomst maakt, dat geschikt is tot het verschaffen van stoffelijken steun aan het voorbereiden, bevorderen of teweegbrengen van omwenteling, indien hij weet of ernstige reden heeft om te vermoeden, dat het daartoe bestemd is en dat het voorwerp of eenig ander voorwerp, waarvoor het in

de plaats is getreden, hetzij met die bestemming is ingevoerd, hetzij door of vanwege een in het buitenland gevestigd persoon of lichaam daartoe is bestemd.

De voorwerpen waarmede of met betrekking tot welke de in het voorgaande lid onder 2°.—3°. omschreven misdrijven zijn begaan, kunnen worden verbeurd verklaard.

1. Nadere voorzieningen tot bestrijding van revulutionnaire woelingen. Ontwerp van wet — wijziging artikelen 4, 79, 96, 131 en 132, invoering artikel 97*a* W.v.S. Mem.v.Toel.; Voorl. Verslag 2e Kamer. W. 10549, 10562; Mil. Recht. T. XVI, 52.

Mem. van Antwoord; Gew. Ontw. van Wet, W. 10567.

W. 10584. Opmerkingen van de redactie in verband met wijzigingen in het ontwerp.

Eerste Kamer V.V., W. 10585; M. V. A. en Eindverslag, W. 10588.

Critiek hierop.

Hoofdartikelen W. 10551, 10552, 10567 (Zie ook W. 10554).

Ingez. bijdragen van Prof. Blok, W. 10567.

Wet van 28 Juli 1920, *Stbl.* no. 619.

Zie ook onder art. 79.

Art. 98.

Hij die opzettelijk bescheiden, berichten of inlichtingen omtrent eenige zaak, waarvan hij weet, dat de geheimhouding door het belang van den staat wordt geboden, hetzij openbaarmaakt, hetzij aan eene buitenlandsche mogendheid mededeelt, of in handen speelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

1. Strafbare poging is aanwezig, al is degeen, die als tusschenpersoon zou optreden, om de inlichtingen in handen van eene buitenlandsche mogendheid te spelen, nimmer van plan geweest zulks te doen, en al heeft deze die inlichtingen, overeenkomstig eene gemaakte afspraak, ter hand gesteld aan de bevoegde militaire autoriteit.

H.Mil.Ger.hof 23 Juli 1919, W. 10349; Mil. Recht.T. XV, 217; N.J. 1919, 890.

Art. 100.

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft:

1°. hij die, in geval van oorlog, waarin Nederland niet betrokken is, opzettelijk eenige handeling verricht waardoor de onzijdigheid van den staat wordt in gevaar gebracht, of eenig bijzonder voorschrift tot handha-

ving der onzijdigheid, van regeeringswege gegeven en bekend gemaakt, opzettelijk overtreedt;

2°. hij die, in tijd van oorlog, eenig voorschrift, van regeeringswege in het belang der veiligheid van den staat gegeven en bekend gemaakt, opzettelijk overtreedt.

1. Om aan te nemen, dat de onzijdigheid van den Nederlandschen Staat in gevaar werd gebracht, moet bewezen worden, dat naar aanleiding van de handelingen van beklaagde door eene buitenlandsche regeering iets is verricht of gezegd, waaruit ontstemming daarover bleek.

Hof Amsterdam, 26 Sept. 1917, N.J. 1918, 82.

TITEL II.

Misdrijven tegen de koninklijke waardigheid.

Art. 113.

Hij, die een geschrift of afbeelding, waarin eene beleediging voorkomt voor den Koning, de Koningin, den troonopvolger, een lid van het koninklijk huis of den Regent, met het oogmerk om aan den beleedigenden inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeerderen, verspreidt, openlijk ten toon stelt of aanslaat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat en er, tijdens het plegen van het misdrijf, nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

1. Voor het misdrijf van artikel 113 W.v.S. is niet noodig het opzet om te beleedigen. Het is voldoende, dat de dader het oogmerk heeft met de verspreiding van het geschrift ruchtbaarheid (of meerdere ruchtbaarheid) te geven aan den door hem als beleedigend erkenden inhoud ervan.

H.R. 29 Oct. 1917, W. 10187; N.J. 1917, 1175. Vergelijk hiermede H.R. 28 Nov. 1892, W. 6278.

In een noot merkt D.S. hierbij op, dat het voor de toepassing der verspreidingsartikelen noodig is, dat de verspreider in den als strafbaar erkenden inhoud den grond vindt voor zijn handelen, juist om dien inhoud zijn verspreidingsdaad verricht, dat dus verspreiding met de wetenschap, dat aan den strafbaren inhoud ruchtbaaarheid wordt gegeven, niet voldoende is.

TITEL V.

Misdrijven tegen de openbare orde.

Art. 131.

Hij die, mondeling of bij geschrifte, in het openbaar tot eenig strafbaar feit, of tot gewelddadig optreden tegen het openbaar gezag opruit, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Zie voor de wijziging van het artikel het ontwerp, vermeld bij artikel 97*a*.

1. Indien al op grond der geschiedenis moet worden aangenomen, dat niet iedere gemeente-ambtenaar ambtenaar is in den zin van artikel 358*bis* W.v.S., toch strekte beklaagde's aansporing om te staken i.c. tot het plegen van het misdrijf bij dit artikel omschreven, daar deze zich richtte tot alle gemeente-arbeiders, dus ook tot de categorieën, die wel ambtenaar zijn.

Door het uitspreken van eene redevoering tot het publiek op eene openbare vergadering, waarin werd aangespoord tot het plegen van het misdrijf genoemd in art. 358*bis*, overtreedt de redenaar art. 131 W.v.S., terwijl niet ter zake doet, of zich onder dat publiek een of meer personen hebben bevonden, die dit strafbaar feit zouden kunnen plegen.

Rb. 's-Gravenhage 6 Juni 1918, N.J. 1918, 876.

OPRUIING TOT DIENSTWEIGERING

2. Rb. Groningen, 5 December 1918, N.J. 1919, 1107.

STREKKING DER AANVULLINGSBEPALING

3. Voor de toepasselijkheid wordt vereischt, dat de dader opruit tot een gewelddadig optreden, waardoor de geregelde werking der organen van het staatsgezag in eenig opzicht zou worden belemmerd, zonder dat het noodig is, dat bepaaldelijk tot eenig misdrijf van den achtsten titel is opgeruid.

Eene aansporing tot werkeloozen om de openbare gebouwen te bezetten voldoet aan dit vereischte.

Hof Amsterdam 14 Juni 1921, W. 10738; N.J. 1922, 127.
Cass. verw. H.R. 21 November 1921, W. 10844 ; N.J. 1922, 177.

4. De wetenschap, dat men tot een strafbaar feit opruit, is eene onmisbare voorwaarde voor de strafbare opruiing.

Rb. Dordrecht 17 Maart 1922, W. 10857; N.J. 1922, 448.

Art. 138.

Hij, die in de woning of het besloten lokaal of erf, bij een ander in gebruik, wederrechtelijk binnendringt, of, wederrechtelijk aldaar vertoevende, zich niet op de vordering van of vanwege den rechthebbende aanstonds verwijdert, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Hij, die zich den toegang heeft verschaft door middel van braak of inklimming, van valsche sleutels, van een valsche order of een valsch costuum, of die, zonder voorkennis van den rechthebbende en anders dan ten gevolge van vergissing binnengekomen, aldaar wordt aangetroffen in den voor de nachtrust bestemden tijd, wordt geacht te zijn binnengedrongen.

Indien hij bedreigingen uit of zich bedient van middelen geschikt om vrees aan te jagen, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

De in het eerste en derde lid bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien twee of meer vereenigde personen het misdrijf plegen.

1. Wanneer men, in het bezit van eene toegangskaart voor publieke vermakelijkheden, wegens ruzie verwijderd is, kan men aan die kaart geen toegangsrecht meer ontleenen, en vertoeft men aldaar wederrechtelijk, wanneer men dit doet tegen den wil van den rechthebbende en zonder zich te verwijderen op diens vordering.

Hof Arnhem 1 Februari 1923, W. 10999.

Art. 141.

Zij, die openlijk met vereenigde krachten geweld plegen tegen personen of goederen, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.

De schuldige wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien hij opzet-

telijk goederen vernielt of indien het door hem gepleegde geweld eenig lichamelijk letsel ten gevolge heeft;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, indien dat geweld zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien dat geweld den dood ten gevolge heeft.

Artikel 81 blijft buiten toepassing.

1. Voor de toepasselijkheid van dit artikel is noodig, dat het daarin omschreven geweld openlijk zij gepleegd, des, dat daardoor inbreuk zij gemaakt op de openbare orde.
Blijkens de geschiedenis is met openlijk geweld bedoeld geweld, dat zich onverholen door niet-heimelijk bedreven feiten heeft geopenbaard, de *force ouverte* van artikel 440 C. pénal. Het karakter van aanranding der openbare orde komt nog meer uit door de plaatsing van art. 141 W.v.S. in den titel van de misdrijven daartegen gericht.

H.R. 22 December 1919, W. 10515; N.J. 1920, 86.

Art. 146.

Hij, die opzettelijk door het verwekken van wanorde of het maken van gedruisch hetzij eene geoorloofde openbare godsdienstige bijeenkomst, hetzij eene geoorloofde kerkelijke plechtigheid of begrafenisplechtigheid stoort, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

1. De last tot tenuitvoerlegging van eene voorwaardelijke straf kan slechts worden verstrekt op grond en ter zake van wat gedurende den door den rechter bepaalden proeftijd heeft plaats gevonden, dus niet ter zake van eene veroordeeling, welke reeds onherroepelijk was geworden vóór den dag, waarop de proeftijd is ingegaan.

H. Mil. Ger. hof 3 Juni 1921, W. 10732; Mil. Recht. T. XVII, 33, m.o. Red.; N.J. 1921, 1039.

TITEL VI.

Tweegevecht.

Art. 152.

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden wordt gestraft:

1°. hij die iemand tot eene uitdaging tot tweegevecht of tot het aannemen van eene uitdaging aanzet, indien daarop een tweegevecht volgt;

2°. hij die opzettelijk eene uitdaging overbrengt, indien daarop een tweegevecht volgt.

LITERATUUR

1. Mr. J. Domela Nieuwenhuis, Opmerkingen betreffende de strafbaarheid van het tweegevecht (duel).

T.v.S. 1919, 465.

TITEL VII.

Misdrijven waardoor de algemeene veiligheid van personen of goederen wordt in gevaar gebracht.

Art. 157.

Hij die opzettelijk brand sticht, eene ontploffing teweegbrengt of eene overstrooming veroorzaakt, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien daarvan gemeen gevaar voor goederen te duchten is;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is;

3°. met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren, indien daarvan levensgevaar voor een ander te duchten is en het feit iemands dood ten gevolge heeft.

LITERATUUR

1. Prof. J. Domela Nieuwenhuis, Opmerkingen betreffende brandstichting.

T.v.S. 1919, 376.

2. Mr. H. de Rouville, W. 10825. Schr. zet uiteen, waarom z.i. aan de woorden (brand)stichten, teweegbrengen en veroorzaken in dit artikel geene verschillende beteekenis moet worden toegekend.

BRANDSTICHTEN

3. Hieronder kan slechts begrepen worden het in brand steken van voorwerpen, welke niet voor verbranding bestemd zijn in de gegeven omstandigheden van tijd en plaats. Brandstichten heeft beperkter beteekenis dan in brand steken.

Rb. 's-Gravenhage 14 Maart 1921, N.J. 1921, 494.

4. Bomaanslag te 's-Gravenhage op 7 November 1921.

Rb. 's-Gravenhage 12 Januari 1922, W. 10834.
Hof 's-Gravenhage 5 April 1922, W. 10868.

5. Het Hof heeft uit de in het arrest opgenomen bewijsmiddelen het bewijs kunnen putten, dat de bus, die beklaagde door het bovenlicht van de voordeur van het in het arrest bedoelde perceel heeft geworpen en welks inhoud hij daarna deed ontbranden, benzine bevatte.

H.R. 26 Juni 1922, W. 10942; N.J. 1922, 1043.

Art. 161.

Hij die opzettelijk eenig werk, dienende tot waterkeering of waterloozing vernielt, onbruikbaar maakt of beschadigt, wordt, indien daarvan gevaar van overstrooming te duchten is, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Zie het wetsontwerp, vermeld bij art. 90*ter*.

OPZETTELIJK

1. Dit artikel stelt niet den eisch, dat beklaagde wederrechtelijk handelt.

H.R. 1 November 1920, W. 10650; N.J. 1920, 1219.

GEVAAR

2. In den zin van dit artikel is gevaar voor overstrooming te duchten, wanneer gevaar bestaat, dat het water, door welke oorzaak ook, over het land komt loopen, zoodat dit onder water staat, in welk geval ook gemeen gevaar te duchten is.

H.R. 8 November 1920, W. 10661; N.J. 1921, 11.

WATERLOOZING

3. Of een werk hiertoe dient, wordt bepaald door de omstandigheid, of het werk door ligging en inrichting ertoe strekt.

H.R. 8 November 1920, W. 10661; N.J. 1921, 11.

Art. 165.

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat gevaar ontstaat voor het verkeer door stoomvermogen over een spoorweg, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het feit iemands dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar.

1. De vraag, of door de omstandigheid, dat aan den beklaagde als waarnemend stationschef werkzaamheden waren opgedragen, die zijn

aandacht konden afleiden, zijne schuld aan het veroorzaken van gevaar voor het verkeer door stoomvermogen over een spoorweg zou kunnen zijn uitgesloten, staat geheel ter beoordeeling van den rechter, die over de feiten oordeelt.

H.R. 29 October 1917, W. 10188 ; N.J. 1917, 1187.

2. Mededaderschap aan culpoos misdrijf.

Zie W.v.S. art. 47.

3. Vrijspraak van een machinist van een trein.

Rb. Utrecht 14 Maart 1921, N.J. 1921, 350.

Art. 169.

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat eenig vaartuig zinkt of strandt, vernield, onbruikbaar gemaakt of beschadigd wordt, wordt gestraft :

1°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien daardoor levensgevaar voor een ander ontstaat ;

2°. met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar, indien het feit iemands dood ten gevolge heeft.

AANVARING

1. In hoeverre de bestuurder van het schip mede aansprakelijk is, is voor de beoordeeling van de schuld van den loods zonder belang.

Rb. Middelburg 29 December 1922, W. 11000 ; N.J. 1923, 275.

Vernietigd Hof 's-Gravenhage 31 Mei 1923 ; N.J. 1923, 1066.

TITEL VIII.

Misdrijven tegen het openbaar gezag.

Art. 177.

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft :

1°. hij die een ambtenaar eene gift of belofte doet met het oogmerk om hem te bewegen in zijne bediening in strijd met zijn plicht iets te doen of na te laten ;

2°. hij die een ambtenaar eene gift doet ten gevolge of naar aan-

leiding van hetgeen door dezen in zijne bediening in strijd met zijn plicht is gedaan of nagelaten.

Ontzetting van de in artikel 28 no. 1—4 vermelde rechten kan worden uitgesproken.

1. Wanneer in de dagvaarding gesteld is, dat de beklaagde heeft gehandeld met het oogmerk den ambtenaar te bewegen in strijd met zijn plicht den dienst zóó te regelen, dat een bepaalde weg onbezet bleef en de smokkelaars over de grens konden komen, wordt daardoor voldoende uitgedrukt èn waarin de ambtstaak van den ambtenaar bestond, èn dat beklaagde's oogmerk er op gericht was dien ambtenaar te bewegen tot eene handeling, welke in strijd was met diens ambtsplicht.

H.R. 18 Februari 1918, W. 10250.

2. Eene omschrijving van de ambtstaak behoeft in de dagvaarding niet voor te komen.

H.R. 28 Februari 1921, W. 10721 ; N.J. 1921, 521.

3. Al kan het oogmerk van beklaagde nu wel niet letterlijk gericht zijn op het te laste gelegde, n.l. dat hij de marechaussée's zou hebben bewogen na te laten aan hunne superieuren aangifte te doen van eene vermoedelijke overtreding van het slachtverbod, het is voldoende, dat het oogmerk van beklaagde was gericht op datgene, wat in de bewoordingen zijner omgangstaal daaronder moet worden begrepen en wat in dien zin met deze uitdrukking gelijkstaat, n.l. het voorkomen van het opmaken van proces-verbaal.

Rb. Almelo 28 Januari 1919, N.J. 1919, 507.

4. Het doel van beklaagde bij het doen der belofte was het verkrijgen van afschriften van geïnde orders, waarvan de ambtenaar in zijne bediening kennis droeg.

H.R. 18 October 1920, W. 10644; N.J. 1920, 1177.

AMBTENAAR

5. Hieronder vallen personen door het openbaar gezag aangesteld in eene openbare betrekking om een deel van de taak, welke de Staat in het openbaar belang aan de gemeentebesturen heeft opgedragen, te verrichten.

H.R. 28 Februari 1921, W. 10721 ; N.J. 1921, 521.

6. Bewegen van een politieagent tot het nalaten van het opmaken

van een proces-verbaal. Verweer, dat beklaagde wegens het in dat proces-verbaal bedoeld feit zou zijn vrijgesproken.

Rb. 's-Gravenhage 19 October 1922, N.J. 1923, 619.

7. Het oogmerk van beklaagde, een ambtenaar te bewegen, in zijne bediening, in strijd met diens plicht iets te doen, blijkt voldoende uit de in het vonnis der Rechtbank opgenomen gezegden van dezen persoon.

H.R. 19 November 1917, W. 10206; N.J. 1918, 20.

8. Voor het doen eener belofte is eene positieve handeling noodig, doch wanneer deze in woorden bestaat, behoeven die niet uitdrukkelijk de belofte te behelzen; ook wanneer bedekte termen gebezigd worden, kunnen deze eene belofte inhouden. Of dit het geval is, staat ter beoordeeling aan den rechter over de feiten. (Concl. O.M. Mr. Besier).

H.R. 11 Februari 1918, W. 10244; N.J. 1918, 345.

BELOFTE

9. Ook de toezegging, dat een derde eenige uitkeering zal doen of eenig voordeel zal verschaffen, kan den inhoud eener belofte uitmaken.

H.R. 21 October 1918, W. 10330; N.J. 1918, 1128.

10. In strijd met zijn plicht.

H.R. 4 November 1918, W. 10342; N.J. 1919, 20.

GIFT

11. Onder het doen eener gift moet niet enkel verstaan worden het persoonlijk overreiken daarvan.

H.R. 7 April 1919, W. 10411; N.J. 1919, 527.

IN ZIJNE BEDIENING

12. Hieronder moet niet worden verstaan een handelen binnen de grenzen van het den ambtenaar door zijn ambt geoorloofde, maar een handelen, door het bekleeden van het ambt den ambtenaar mogelijk gemaakt.

H.R. 7 April 1919, W. 10411; N.J. 1919, 527.

13. Voor de toepasselijkheid van dit artikel is niet noodig, dat ter zake van het feit, waarvoor de ambtenaren rapport van hunne bevinding moesten opmaken, eene strafvervolging is ingesteld, daar het achterwege blijven daarvan geenszins beslissend is voor de vraag, of er een strafbaar feit is gepleegd.

H.R. 24 November 1919, W. 10506; N.J. 1920, 17.

14. Onder de vereischten voor de toepasselijkheid van dit artikel wordt het niet-bestaan van eene voorafgaande belofte niet aangetroffen.

H.R. 24 Februari 1919, W. 10401 ; N.J. 1919, 366.

15. In dit artikel staan de uitdrukkingen „tengevolge van" en „naar aanleiding van" naast elkaar, — zulks om aan te duiden, dat de band tusschen gift en plichtsschennis zoowel indirect als rechtstreeksch kan zijn, maar dit neemt niet weg, dat al moge een gift zijn gedaan ten gevolge van plichtsschennis van een ambtenaar, die dan evenzeer geacht kan worden te zijn geschied naar aanleiding van die schennis.

H.R. 28 Juni 1920, W. 10618 ; N.J. 1920, 808.

Art. 180.

Hij die zich met geweld of bedreiging met geweld verzet tegen een ambtenaar werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, of tegen personen die hem daarbij krachtens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verleenen, wordt, als schuldig aan wederspannigheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

1. Verzet tegen den politiehond van den ambtenaar is niet strafbaar krachtens dit artikel.

H. Mil. Ger.hof 27 November 1917, W. 10187 ; N.J. 1918, 80 ; Mil. Recht. T. XIII, 373.

RECHTMATIGE UITOEFENING

2. Een ambtenaar (agent van politie en onbezoldigd rijksveldwachter), die iemand, wiens aanhouding was verzocht in het *Algemeen Politieblad* ter zake van een nog door den aan te houdene te ondergane gevangenisstraf, vastgrijpt, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

H. Mil. Ger.hof 16 April 1920, Mil. R.T. XVI, 85 ; N.J. 1920, 622.

3. Een politieagent, die iemand betrapt op eene overtreding van het Motor- en Rijwielreglement, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, wanneer hij dezen persoon arresteert in het geval, dat deze, naar zijn naam gevraagd, weigert dien op te geven.

H. Mil. Ger.hof 22 October 1920, Mil. Recht. T. XVI, 344 ; N.J. 1920, 1092.

4. Rijksveldwachters verrichten bij het op heeterdaad aanhouden en bekeuren van een persoon, die van overtreding der Motor- en Rijwielwet verdacht wordt, handelingen waartoe zij, als ambtenaren met het opsporen en onderzoeken van strafbare feiten belast, bevoegd en verplicht zijn. (artt. 41 en 20 W.v.S.).

Bij de daders wordt de wetenschap, dat de ambtshandeling rechtmatig is, niet gevorderd voor strafbaarheid.

H.R. 19 December 1921, W. 10855 ; N.J. 1922, 308.

5. Nu de veldwachter bevoegd was beklaagde ter zake van dronkenschap aan te houden en voor den hulpofficier voor te geleiden, kon die bevoegdheid niet verloren gaan doordat beklaagde bij vergissing was gebracht op een ander schip dan waarop hij thuis behoorde. Integendeel kon juist uit die omstandigheid voor den veldwachter de noodzakelijkheid blijken, om van die bevoegdheid een hernieuwd en thans volledig gebruik te maken.

H.R. 3 Januari 1922, W. 10866 ; N.J. 1922, 306.

Art. 182.

De dwang en de wederspannigheid in de artikelen 179 en 180 omschreven, door twee of meer personen met vereenigde krachten gepleegd, worden gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

De schuldige wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden, indien het door hem gepleegde misdrijf of de daarbij gepleegde feitelijkheden eenig lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren, indien zij zwaar lichamelijk letsel ten gevolge hebben;

3°. met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren, indien zij den dood ten gevolge hebben.

1. Blijkens de wijze van redactie van dit artikel is voor de verzwarende omstandigheid van het toebrengen van lichamelijk letsel alleen die beklaagde aansprakelijk, wiens eigen daad dat letsel ten gevolge heeft gehad.

Hof Arnhem 11 Mei 1923, W. 11072 ; N.J. 1923, 1228.

Art. 184.

Hij die opzettelijk niet voldoet aan een bevel of eene vordering, krachtens wettelijk voorschrift gedaan door een ambtenaar met de uitoefening van eenig toezicht belast of door een ambtenaar belast met of bevoegd verklaard tot het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, alsmede hij die opzettelijk eenige handeling, door een dier ambtenaren ondernomen ter uitvoering van eenig wettelijk voorschrift, belet, belemmert of verijdelt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Met den in het eerste gedeelte van het vorige lid bedoelden ambtenaar wordt gelijkgesteld ieder die, krachtens wettelijk voorschrift, voortdurend of tijdelijk met eenigen openbaren dienst is belast.

Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

OPZET

1. Omschrijving in de dagvaarding en bewijs.

H.R. 2 Mei 1921, W. 10752; N.J. 1921, 734.

2. Het opzet moet gericht zijn daarop, dat de ambtenaren handelden ter uitvoering van een wettelijk voorschrift. Uit de dagvaarding moet dit blijken.

Rb. Winschoten 19 Mei 1922, W. 11006.

WETTELIJK

3. Voorbeeld van eene vordering, welke niet op een wettelijk voorschrift berust.

Rb. Dordrecht 29 Juli 1921, N.J. 1922, 988.

Art. 185.

Hij die bij eene terechtzitting of ter plaatse, waar een ambtenaar in het openbaar in de rechtmatige uitoefening zijner bediening werkzaam is, opschudding veroorzaakt en na het door of van wege het bevoegd gezag gegeven bevel zich niet verwijdert, wordt gestraft

met gevangenisstraf van hoogstens twee weken of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

1. Opschudding veroorzaken ter terechtzitting. Bewijs van het opzet.
Rb. Amsterdam 1 December 1922, N.J. 1923, 304.

Art. 188.

Hij die aangifte of klachte doet, dat een strafbaar feit gepleegd is, wetende dat het niet gepleegd is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

1. Art. 188 bedreigt straf tegen hem, die aangifte doet van een „strafbaar feit" zonder eenige beperking, in het bijzonder voor wat betreft het al of niet noemen van een dader aan dat feit.

Tusschen de artt. 188 en 268 Sr. bestaat niet de verhouding van algemeene tot bijzondere strafbepaling.
H.R. 10 December 1917, W. 10214; N.J. 1918, 66.
cf. H.R. 28 Maart 1892, W. 6167.

2. Voor dit misdrijf is niet vereischt, dat de klachte gedaan is binnen den bij de wet gestelden termijn.
H.R. 19 Maart 1923, W. 11058; N.J. 1923, 819.

3. Aangifte „aan het hoofdbureau van politie".
Zie H.R. 25 Augustus 1923, W. 11108; N.J. 1923, 1287.

Art. 189.

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die opzettelijk iemand, die schuldig is aan of vervolgd wordt ter zake van eenig misdrijf, verbergt of hem behulpzaam is in het ontkomen aan de nasporing van of aanhouding door de ambtenaren der justitie of politie;

2°. hij die, nadat eenig misdrijf is gepleegd, met het oogmerk om het te bedekken of de nasporing of vervolging te beletten of te bemoeilijken, voorwerpen waarop of waarmede het misdrijf gepleegd is of andere sporen van het misdrijf vernietigt, wegmaakt, verbergt of aan het onderzoek van de ambtenaren der justitie of politie onttrekt.

Deze bepalingen zijn niet van toepassing op hem die de daarin vermelde handelingen verricht ten einde gevaar van vervolging te

ontgaan of af te wenden van een zijner bloedverwanten of aangehuwden in de rechte linie of in den tweeden of derden graad der zijlinie of van zijn echtgenoot of gewezen echtgenoot.

1. Vonnis ter zake van dit misdrijf.

Rb. Rotterdam 6 November 1917, W. 10190.

Art. 191.

Hij die opzettelijk iemand, op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid beroofd, bevrijdt of bij zijne zelfbevrijding behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

BEHULPZAAM ZIJN

1. De beteekenis hiervan moet worden vastgesteld naar het spraakgebruik en niet naar de onderscheidingen van art. 48 W.v.S.

Rb. Alkmaar 28 September 1920, N.J. 1921, 125.

Art. 198.

Hij die opzettelijk eenig goed aan het krachtens de wet daarop gelegd beslag of aan eene gerechtelijke sequestratie onttrekt, of, wetende, dat het daaraan onttrokken is, het verbergt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk eenig krachtens de wet in beslag genomen goed vernielt, beschadigt of onbruikbaar maakt.

De bewaarder, die opzettelijk een dezer feiten pleegt of toelaat, of den dader als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Indien een dezer feiten ten gevolge van onachtzaamheid des bewaarders gepleegd is, wordt deze gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste honderd twintig gulden.

1. Het artikel luidt algemeen en omvat dus ieder krachtens de wet gelegd beslag, onverschillig of de maatregel ingevolge het burgerlijk recht in het belang van bijzondere personen, dan wel ingevolge het strafrecht in het openbaar belang genomen is.

De regeling betreffende sequestratie in dit artikel en art. 200 W.v.S. staan aan deze opvatting niet in den weg.

H.R. 5 Januari 1920, W. 10519, m.o.D.S.; N.J. 1920, 115.

ONTTREKKING

2. Wanneer bij een strafrechtelijk beslag de formaliteiten van art. 46 W.v.S. niet zijn in acht genomen, mag een verdachte behoudens de bepaling in art. 184 W.v.S. ongestraft die voorwerpen doen verdwijnen tot op het oogenblik, dat hij door de naleving van art. 46 lid 3 W.v.S. geacht moest worden de besliste wetenschap te bezitten, dat op die goederen een beslag drukte.

Rb. Arnhem 29 Juli 1922, N.J. 1922, 931.

Art. 200.

Hij die opzettelijk zaken, bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, akten, bescheiden of registers die voortdurend of tijdelijk op openbaar gezag bewaard worden, of hetzij aan den ambtenaar, hetzij aan een ander in het belang van den openbaren dienst zijn ter hand gesteld, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

1. Nu de goederen, waarop beslag was gelegd, alleen kunnen worden aangemerkt als zaken, bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen, valt onttrekking dier goederen aan dit beslag niet onder dit artikel, dat niet over onttrekken spreekt, en evenmin onder artikel 198, W.v.S. dat over „beslag" in het algemeen spreekt.

H. Mil. Ger. hof 11 Juni 1919, W. 10241 ; N.J. 1919, 824.

BESTEMMING

2. Hiervoor wordt niet meer vereischt dan dat het beslag op de goederen, om tot die bestemming te dienen, is gelegd door een ambtenaar, die in het algemeen daartoe bevoegd is, met inachtneming der eventueel voorgeschreven vormen.

H.R. 4 April 1921, W. 10749; N.J. 1921, 648.

WEGMAKEN

3. Dit woord is ruim op te vatten, zoodat ook „wegnemen" eronder valt en niet alleen „heerloos of zoek maken".

H.R. 4 April 1921, W. 10749 ; N.J. 1921, 648.

4. Er bestaat geen grond, onder de hier genoemde zaken niet te begrijpen zaken, die de bestemming van stuk van overtuiging eerst verkrijgen doordat die bestemming eraan gegeven wordt.

De rijksveldwachter ontleent de bevoegdheid tot inbeslagneming aan de artikelen 39, 40 en 41 Sv. in onderling verband.

H.R. 5 December 1921, W. 10851; N.J. 1922, 237.

5. Zie nog H.R. 5 Januari 1920, W. 10519, m.o. D.S.; N.J. 1920, 115.

TITEL IX.

Meineed.

Art. 207.

Hij die in de gevallen, waarin een wettelijk voorschrift eene verklaring onder eede vordert of daaraan rechtsgevolgen verbindt, mondeling of schriftelijk, persoonlijk of door een bijzonder daartoe gevolmachtigde, opzettelijk eene valsche verklaring onder eede aflegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien de valsche verklaring onder eede is afgelegd in eene strafzaak ten nadeele van den beklaagde of verdachte, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Met den eed staat gelijk de belofte of bevestiging, die krachtens de wet voor den eed in de plaats treedt.

Ontzetting van de in artikel 28 no. 1—4 vermelde rechten kan worden uitgesproken.

1. De strafrechter staat geheel buiten het burgerlijk geding, waarin het afleggen van dien eed een rol heeft gespeeld, en heeft dus ook niet na te gaan, of de opgelegde eed inderdaad van beslissenden aard voor het geding kon zijn, maar enkel de vraag te beantwoorden, of de eed, zooals hij in het vonnis (als het geding beslissende) is geformuleerd, in strijd met de waarheid is afgelegd.

H. Mil. Ger. hof, 18 Januari 1918, W. 10213; Mil. Recht. T. XIII, 471.

2. Blijkens de plaatsing der weinige artikelen betreffende klachtzaken in de rechtspleging vordert de wet ook bij de behandeling van klachtzaken eene verklaring onder eede van den getuige. Een verklaring in strijd met de waarheid levert dus meineed op.

Zeekrijgsraad Willemsoord, 22 December 1915, bev. H.M.G. 3 Maart 1916.
Mil. Recht. T. XIV, 54.

3. Het Hof heeft terecht beslist, dat, nu het verhoor was afgeloopen en het onderzoek gesloten, het misdrijf van meineed was voltooid. Zonder art. 207 Sr. te schenden heeft het Hof daaraan kunnen toevoegen, dat latere heropening van het onderzoek den meineedigen getuige niet de gelegenheid kon geven zijne afgelegde verklaring te herroepen met gevolg van straffeloosheid.

H.R. 2 April 1918, W. 10266; N.J. 1918, 496.

Dit arrest betreft een geval van uitlokking tot meineed.

4. Een belangrijk geval voor het bewijs en voor de vraag, of een Israëliet met gedekten hoofde den eed moet afleggen.

Rb. Almelo 15 Mei 1919, W. 10430; N.J. 1919, 657.

5. Al brengt het kerkgebruik mede, dat de eed met gedekten hoofde wordt afgelegd, kan toch een getuige, die den eed met ongedekten hoofde heeft afgelegd zonder zijn verlangen te kennen te geven om zich te dekken, wegens meineed veroordeeld worden.

Hof Amsterdam 16 December 1920, W. 10654; N.J. 1921, 59.

6. Bij eene vervolging wegens meineed moet de strafrechter onderzoeken, of de verklaring is afgelegd onder eede, d.w.z. op de bij de wet voorgeschreven wijze.

Ook na de Wet van 17 Juli 1911, *Stbl.* no. 215, is de getuige verplicht den eed af te leggen op de wijze zijner godsdienstige gezindheid.

De rechter moet zelfstandig onderzoeken, of volgens het kerkgenootschap van den getuige een vorm van eedsaflegging, afwijkende van den bij art. 1 lid 1 van bovengenoemde wet voorgeschreven vorm, verplicht is, ongeacht of door den getuige op die verplichting een beroep is gedaan.

H.R. 23 Mei 1921, W. 10729; N.J. 1921, 595 (m.o. Red.).

7. Hoe de eed is afgelegd, moet blijken uit het proces-verbaal van het getuigenverhoor. De griffier behoeft daarin de wijze van eedsaflegging niet nader te omschrijven.

H.R. 8 Mei 1922, W. 10909; N.J. 1922, 750.

8. Belofte in plaats van eed op grond van art. 3 der Wet van 28 April 1916, *Stbl.* no. 174.

Zie artikel 161 W.v.S.

9. Het beroep, dat i.c. aan de onder eede afgelegde verklaringen van beklaagde geen rechtsgevolgen verbonden zijn, omdat op grond van art. 1604 B.W. geen getuigenbewijs had mogen worden opgelegd, gaart niet op, omdat art. 1604 B.W. getuigenbewijs niet absoluut

uitsluit en het den strafrechter niet te beoordeelen staat, of de rechter in burgerlijke zaken al of niet terecht heeft aangenomen, dat de bepaalde omstandigheden om getuigenbewijs op te leggen aanwezig zijn.

Rb. Alkmaar 14 Juni 1921, N.J. 1921, 1077.

MEINEED

10. Valschelijk afleggen van een deel van den eed.

H.R. 2 Januari 1923, W. 11025 ; N.J. 1923, 385.

11. Ook indien een beslissende eed wordt afgelegd, waarvan slechts een onderdeel in strijd met de waarheid is.

De mogelijkheid is niet uitgesloten, dat zoodanig onwaar onderdeel van den eed van zoo geringe beteekenis is, dat aan het opzettelijk afleggen eener valsche verklaring niet kan worden gedacht, maar dit staat aan den rechter over de feiten te beoordeelen.

H.R. 12 Maart 1923, W. 11062 ; N.J. 1923, 741.

OPZET

12. Niet aangenomen op grond van geestelijk-abnormale verschijnselen.

Hof Amsterdam 28 November 1922, W. 11010.

13. Ontkentenis van meineed.

Zie H.R. 26 Juli 1922, W. 10945 ; N.J. 1922, 992.

14. Bewijsmiddelen uit de opgaven van beklaagde en getuige.

H.R. 19 Februari 1923, W. 11051; N.J. 1923, 626.

TITEL X.

Muntmisdrijven.

Art. 214.

Hij die stoffen of werktuigen voorhanden heeft, waarvan hij weet, dat zij bestemd zijn tot het plegen van een muntmisdrijf, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

De stoffen en werktuigen worden verbeurd verklaard.

1. Dit artikel is toepasselijk zoodra vaststaat, dat een voorwerp, hetzij uit zijnen aard, hetzij blijkens de omgeving en verhouding waarin het voorkomt, bestemd is tot het plegen van een muntmisdrijf.

De mindere geschiktheid van die voorwerpen tot het doel op een bepaald tijdstip is zonder invloed op de bij de wet strafbaar gestelde bestemming.

H.R. 14 Juni 1920, W. 10593; N.J. 1920, 752; vergel. H.R. 21 Juni 1920, W. 10610; N.J. 1920, 754 (meer in het bijz. betr. artikel 234).

TITEL XI.

Valschheid in zegels en merken.

Art. 217.

Met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren wordt gestraft:

1°. hij die op gouden of zilveren werken valsche rijksmerken of door de wet vereischte meesterteekenen plaatst of echte vervalscht, met het oogmerk om die werken te gebruiken of door anderen te doen gebruiken alsof de daarop geplaatste merken of teekenen echt en onvervalscht waren;

2°. hij die, met gelijk oogmerk, op de bedoelde werken merken of teekenen plaatst door wederrechtelijk gebruik te maken van echte stempels;

3°. hij die echte rijksmerken of door de wet vereischte meesterteekenen inzet, aanvoegt of overbrengt in, aan of op andere gouden of zilveren werken dan die waaraan zij oorspronkelijk zijn aangebracht, met het oogmerk om die werken te gebruiken of door anderen te doen gebruiken alsof de bedoelde merken of teekenen oorspronkelijk daarop waren geplaatst.

1. Bewijs van het oogmerk.

Zie H.R. 3 April 1922, W. 10894, m.o. D.S.; N.J. 1922, 638.

Art. 220.

Hij die opzettelijk valsche, vervalschte of wederrechtelijk vervaardigde zegels, teekenen of merken, of de voorwerpen waaraan zij wederrechtelijk verbonden zijn, gebruikt, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert, ten verkoop in voorraad heeft of binnen het rijk in Europa invoert, als waren die zegels, teekenen of merken echt en onvervalscht en niet wederrechtelijk vervaardigd of wederrechtelijk aan

de voorwerpen verbonden, wordt gestraft met dezelfde straffen als in de artikelen 216—219 zijn bepaald, naar de daar gemaakte onderscheidingen.

ECHT

1. Al heeft de werkgever in strijd met art. 265 Invalid. wet de rentekaart van zijn werknemer bewaard, zoo sluit dit niet uit, dat de beklaagde (werkgever) de valsche rentezegels in den zin van art. 220 W.v.S. heeft gebruikt. Zie ook art. 230 Invalid. wet.

Hof 's-Hertogenbosch 5 Februari 1923, W. 10998. Cass. verw. H.R. 22 Mei 1923, W. 11085; N.J. 1923, 1073.

TITEL XII.

Valschheid in geschriften.

Art. 225.

Hij die een geschrift, waaruit eenig recht, eenige verbintenis of eenige bevrijding van schuld kan ontstaan, of dat bestemd is om tot bewijs van eenig feit te dienen, valschelijk opmaakt of vervalscht, met het oogmerk om het als echt en onvervalscht te gebruiken of door anderen te doen gebruiken, wordt, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan, als schuldig aan valschheid in geschrift, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van het valsche of vervalschte geschrift als ware het echt en onvervalscht, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan.

LITERATUUR

1. P. Catz, Valschheid in wisselbrieven.

Schr. spreekt hierover in zijn ac. proefschrift „Onwaarheid in wissels", (Leiden 1920, pag. 95).

2. Ir. T. C. van Lier, Schriftvervalsching.

T. v. Strafr. 1922, blz. 374; aangek. door R.F. in W. 10999.

3. Tusschen art. 225 en 233 W.v.S. bestaat niet de verhouding van algemeene tot bijzondere strafbepaling.

H.R. 19 Juli 1921, W. 10823; N.J. 1921, 1109.

4. Bewijs voor daderschap. Onder het oogmerk het stuk door een ander te doen gebruiken valt ook dat om het te doen gebruiken door den mededader.

H.R. 5 December 1921, W. 10859 ; N.J. 1922, 231.

NADEEL

5. De strafbaarheid wordt niet opgeheven door de omstandigheid, dat eenig nadeel kan worden of wordt geleden door een ander dan een Nederlander, of dat de eventueel benadeelde is een vreemde Staat.

H.R. 23 April 1923, W. 11080 ; N.J. 1923, 924.

INTELLECTUEELE VALSCHHEID

6. Het invullen van een vervoerbewijs en vervolgens dit stuk onbevoegdelijk met een stempel voorzien van de handteekening van den compagniescommandant levert eene z.g. intellectueele valschheid op, en vormt het misdrijf van „valschheid in geschrifte".

H.M.G. 13 Februari 1917, Mil. Recht. T. XIII, 314.

7. Valschheid in eene authentieke akte door een postambtenaar niet belast met, maar wel bevoegd tot, het opmaken dier stukken.

Rb. Alkmaar 31 Mei 1921, N.J. 1922, 412.

NADEEL

8. Uit het gebruik van een (valschelijk opgemaakte) verlofpas, op vertoon waarvan brood- en andere levensmiddelenbons worden verstrekt, ontstaat geen nadeel voor het Rijk, wel voor beklaagde's medeburgers.

H.M.G. 27 Mei 1919, N.J. 1919, 620.

9. Zie Rb. Rotterdam 16 October 1919, N.J. 1920, 238. Anders Hof 's-Gravenhage 21 Januari 1920, N.J. 1920, 239.

10. De vraag, of de toeleg van beklaagde al of niet is gelukt, doet bij de beslissing, dat uit het gebruik van het stuk nadeel kon ontstaan, niet ter zake.

H.R. 26 Juni 1922, W. 10947 ; N.J. 1922, 1058.

11. In de dagvaarding is niet gesteld, dat uit het gebruik maken van het vervalschte paspoort (art. 231 W.v.S.) nadeel kon ontstaan ; derhalve valt het ten laste gelegde feit niet onder de algemeene strafbepalingen van deze artikelen.

Rb. Maastricht 10 October 1922, N.J. 1923, 561.

VALSCHELIJK OPMAKEN

12. De wet onderscheidt niet, of hij, die een stuk onderteekent, deze onderteekening eigenhandig schrijft dan wel door middel van een werktuig tot stand brengt.

Rb. Rotterdam 16 October 1919, N.J. 1920, 238. Anders Hof 's-Gravenhage 21 Januari 1920, N.J. 1920, 239.

13. Onder handteekening en onderteekening kan een stempelafdruk der naamteekening begrepen worden.

H.R. 2 Februari 1920, W. 10535 ; N.J. 1920, 235.

VERVALSCHT

14. Een werkmanskaart voor den trein, waarin de termijnen van den geldigheidsduur door een onbevoegde valschelijk zijn gewijzigd, is te beschouwen niet als eene valschelijk opgemaakte kaart, maar als eene vervalschte kaart.

Hof 's-Hertogenbosch 12 Juni 1922, W. 11008 ; N.J. 1923, 604.

VALSCHELIJK OPMAKEN — VERVALSCHEN

15. De desbetreffende lijsten zijn bestemd om te constateeren, dat bepaalde personen, die zich als werkeloozen hebben opgegeven, die lijsten op bepaalde dagen en uren van hunne handteekening hebben voorzien, om aldus te contrôleeren, of die personen inderdaad werkeloos waren.

Het teekenen van zulk eene lijst is niet vervalschen of valsch opmaken van die lijst.

Bovendien is niet gebleken — en zelfs in de dagvaarding niet rechtstreeks gesteld — dat die lijsten waren bestemd om tot bewijs te dienen.

Rb. Arnhem 2 Januari 1923, W. 11034.

BEVRIJDING DOOR SCHULDKWITANTIE

16. Een kwitantie is geen geschrift, waaruit eenige bevrijding van schuld kan ontstaan, maar een geschrift, bestemd om tot bewijs van de bevrijding van schuld te dienen.

H.R. 29 December 1919, W. 10517 ; N.J. 1920, 113.

17. Eene kwijting is een geschrift, bestemd om tot bewijs van de bevrijding van schuld te dienen, doch doet niet de bevrijding zelve ontstaan. Eene tegenovergestelde beslissing heeft echter geene vernie-

tiging van het arrest ten gevolge, omdat deze onjuistheid alleen het rechtskarakter van het valschelijk opgemaakte geschrift raakt en dit niet van invloed is op de qualificatie.

H.R. 26 Juni 1922, W. 10947; N.J. 1922, 1058.

BESTEMD OM TOT BEWIJS TE DIENEN

18. Veroordeeling betreffende eene valschelijk opgemaakte vergunning tot inslag, als bedoeld in art. 3 der Wet van 31 December 1915, *Stbl.* no. 533.

H.R. 18 Maart 1918, W. 10259; N.J. 1918, 456.

19. Idem betreffende eene verklaring, welke hare bewijskracht ontleent aan art. 1911 *jo.* art. 1912 B.W.

Rb. Amsterdam 24 Januari 1918, N.J. 1918, 459.

20. Z.g. schoenenbons en bijbehoorende verklaringen zijn eenzijdig opgemaakte geschriften, waaraan de onderteekenaar geenerlei recht kan ontleenen en waaruit geene verbintenis of bevrijding van schuld kan ontstaan.

De verklaringen zijn geen geschriften om tot bewijs van eenig feit te dienen, daar de bewijsbestemming niet wordt ontleend aan de wet, noch aan eenig voorschrift van administratief gezag, gegeven binnen de grenzen van deszelfs bevoegdheid.

Rb. Alkmaar 1 October 1918, W. 10343. In gelijken zin Rb. Alkmaar 24 September 1918; N.J. 1919, 9. Anders Rb. Winschoten 21 Juni 1918, N.J. 1919, 10.

21. Vervalsching van distributiebonnen (bonnen waarop bepaalde artikelen verkrijgbaar zijn).

Rb. Amsterdam 16 April 1919, N.J. 1919, 696.

22. Valschelijk opmaken van wittebroodkaarten.

Rb. Amsterdam 7 Mei 1919, N.J. 1919, 698.

23. Nu volgens de bepalingen der distributieregeling voor suiker de bestelling moet worden goedgekeurd door het Gemeentebestuur, moet die goedkeuring zijn onderteekend door Burgemeester en Secretaris.

Een bestelbiljet, waarop eene aldus gestelde goedkeuring niet voorkomt, is niet een geschrift, waaruit eenig recht kan voortvloeien of dat bestemd is tot bewijs van eenig feit te dienen.

Rb. Utrecht 28 Augustus 1919, W. 10458. Vernietigd Hof Amsterdam 11 Februari 1920, W. 10552; N.J. 1920, 653.

24. Vervalsching van toegangsbewijzen voor een voetbalwedstrijd. Uit deze stukken kan geen recht ontstaan.

Rb. Amsterdam (Vacantiekamer) 1919.

Deze stukken zijn toonderpapier, recht gevende tot bijwoning der voorstelling.

Hof Amsterdam 1 Augustus 1919, N.J. 1919, 1518.

25. Door de gebruiken van het verkeer kan een stempelafdruk van een handteekeningstempel vallen onder de begrippen onderteekening en handteekening.

Rb. 's-Gravenhage 8 Juli 1919, N.J. 1919, 1152.

26. Bewijsbestemming van den duplicaat-vrachtbrief der Nederlandsche Spoorweg-Maatschappij.

Rb. Rotterdam 25 Juli 1919, N.J. 1919, 819.

BESTEMD OM TOT BEWIJS TE DIENEN

27. Uitvoervergunningen met endossement, opgemaakt en verleend krachtens de Wet van 1 September 1917, *Stbl.* no. 576.

H.R. 2 Februari 1920, W. 10535. Zie ook Rb. Rotterdam 16 October 1919, N.J. 1920, 238. Hof 's-Gravenhage 21 Januari 1920, N.J. 1920, 239.

28. Voorbeeld van geschrift, waaruit eenige verbintenis kan ontstaan en tevens bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

H.M.G. 16 November 1920, W. 10647; N.J. 1921, 28; Mil. Recht. T. XVI, 350.

29. Loonlijsten van de Artillerie-inrichting aan de Hembrug.

Hof Amsterdam 27 Januari 1921, W. 10713; N.J. 1921, 1042.

30. Eene schriftelijke verklaring, waarbij de vader van een minderjarigen militair zijne toestemming verleent tot diens vervroegd ontslag uit den militairen dienst, is geen geschrift bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

H.M.G. 15 Maart 1921, Mil. Recht. T. XVII, 143.

31. Formulieren van aangifte van uitvoer van goederen in gebruik bij de administratie der accijnzen.

Rb. Amsterdam 21 April 1921, N.J. 1921, 1049.

32. Bewijs.

H.R. 30 Mei 1921, W. 10812.

33. Contributiestaten, welke door den penningmeester van eene afdeeling van een bond aan het hoofdbestuur van dien bond gezonden plegen te worden ter verantwoording van door dien penningmeester geïnde contributiën, zijn niet „geschriften", bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

Zij vallen evenmin onder eenig ander geschrift in dit artikel genoemd.

Rb. Winschoten 29 September 1922, W. 11089; N.J. 1923, 565.

34. Al dient het ter dagvaarding bedoelde rapport voor de vennootschap tot bewijs, dat de daarin vermelde bouwmaterialen door de genoemde personen gekeurd zijn, toch wordt daardoor dat rapport niet een stuk, dat bestemd is om tot bewijs te dienen in den zin van dit artikel.

Een stuk bestemd om tot bewijs te dienen is een stuk, dat aan een wettig voorschrift rechtsgeldige bewijskracht ontleent of waaraan door eenig bevoegd administratief gezag dat karakter wordt toegekend.

Hof Arnhem 1 Maart 1923, W. 11034; N.J. 1923, 641.

AANSPRAKELIJKHEID

35. Indien twee personen tezamen een geschrift valschelijk hebben opgemaakt, doch zij ten aanzien van het gebruik maken van dat stuk niet hetzelfde oogmerk hadden, is niettemin ieder hunner schuldig aan valschheid in geschrifte.

Rb. Amsterdam 11 Februari 1921, W. 10702; N.J. 1921, 340.

GEBRUIKMAKEN

36. Voor gebruik van een valsch stuk als ware het echt en onvervalscht is noodig, dat de gebruiker dat stuk bezigt als middel tot misleiding van hem, ten aanzien van wien hij daarvan gebruik maakt en zich dus tegenover dezen gedraagt, als ware het stuk echt en onvervalscht.

H.R. 14 Januari 1918, W. 10230; N.J. 1918, 196.

37. Onder gebruik verstaat de wetgever ook elke handeling, waarbij men zich van het valsche stuk, door het voor echt en onvervalscht te doen doorgaan, als middel tot misleiding bedient.

Bij terhandstelling van valsche banknoten niet met het doel om dengene, aan wien zij worden ter hand gesteld, omtrent de echtheid te misleiden, doch om dezen, die daartoe reeds het opzet had, de

gelegenheid te geven ze als echt en onvervalscht te verkoopen, ligt daarin niet gebruikmaking.

H.R. 8 Maart 1920, W. 110554: N.J. 1920, 458.

38. Voorbeeld: H.R. 11 December 1922, W. 11003; N.J. 1923, 192.

39. BEWIJS DER WETENSCHAP.

Hof Amsterdam 12 Januari 1922, W. 10845.
Cass. verw. H.R. 1 Mei 1922, W. 10908; N.J. 1922, 753.

EENIG FEIT

40. Ontslag van rechtsvervolging in een geval van valsche stempeling van contrôlekaarten voor havenarbeiders. (Anders O.M.).

H.R. 22 October 1923, W. 11118; N.J. 1923, 1361.

OOGMERK

41. Voldoende is de beslissing, dat de beklaagde het oogmerk had het stuk zelf te gebruiken of door een ander te doen gebruiken; daarbij is niet sprake van een alternatief.

H.R. 25 Juni 1923, W. 11100; N.J. 1923, 1080.

Art. 226.

De schuldige aan valschheid in geschriften wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren, indien zij gepleegd is:

1°. in authentieke akten;

2°. in schuldbrieven of certificaten van schuld van eenigen staat, eenige provincie, gemeente of openbare instelling;
vereeniging, stichting of vennootschap;

3°. in aandeelen of schuldbrieven of certificaten van aandeel of schuld van eenige vereeniging, stichting of vennootschap;

4°. in talons, dividend- of rentebewijzen behoorende tot een der onder de beide voorgaande nummers omschreven stukken, of in de bewijzen in plaats van deze stukken uitgegeven;

5°. in voor omloop bestemd crediet- of handelspapier.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van eenig in het eerste lid vermeld valsch of vervalscht geschrift als ware het echt en onvervalscht, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan.

1. Het valsche geschrift is een aan order gestelde assignatie als bedoeld in art. 210 W.v.K. en derhalve in den zin van dit artikel aan te merken als voor den omloop bestemd handelspapier.

H.R. 25 Juli 1923, W. 11100 ; N.J. 1923, 1196.

Art. 227.

Hij die in eene authentieke akte eene valsche opgave doet opnemen aangaande een feit, van welks waarheid de akte moet doen blijken, met het oogmerk om die akte te gebruiken of door anderen te doen gebruiken als ware zijne opgave in overeenstemming met de waarheid, wordt, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van de akte als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid, indien uit dat gebruik eenig nadeel kan ontstaan.

LITERATUUR

1. Erkenning van een natuurlijk kind, waarvan men de vader niet is.
Zie M.R.T. XVIII, 591.

BEWIJSKRACHT

2. Dit artikel beoogt de bescherming van de bewijskracht der authentieke akte en stelt daarom alleen strafbaar valschheid in die opgaven, welke, doordat bewijs van het aldus opgegeven feit doel is der akte, met hare bewijskracht rechtstreeks samenhangen, waaruit volgt dat de vraag, of de akte van de waarheid van een bepaald feit moet doen blijken, telkens zal moeten worden beantwoord in verband met het onderwerp der authentieke akte, waarin de opgave voorkomt.

Eene notariëele akte van koop en verkoop dient om te bewijzen, en bewijst inderdaad krachtens artikel 1907 B.W., niet alleen, dat partijen zekere verklaringen hieromtrent voor den notaris hebben afgelegd, maar evenzeer, dat partijen omtrent de in de akte opgenomen overeenkomst het eens zijn geworden, die overeenkomst dus gesloten hebben.

H.R. 19 December 1921, W. 10862 ; N.J. 1922, 272.

NADEEL KAN ONTSTAAN

3. Overlegging van valsche scheepsverklaringen aan assuradeuren.

H.R. 10 April 1922, W. 10900 ; N.J. 1922, 737.

Bespreking der verschillende hierij gerezen kwesties. Authentieke afschriften van akten, die volgens de wet niet *in originali* worden afgegeven, vallen er onder (2e lid).

4. Door voor het bewijs, dat het vergaan van het schip te wijten was aan eene gebeurtenis, waarvoor de assuradeuren het risico op zich hadden genomen, gebruik te maken van eene valsche scheepsverklaring, die als oorzaak der ramp eene gebeurtenis vermeldde, die niet had plaats gehad, schiep beklaagde de mogelijkheid voor de assuradeuren, dat zij de assurantiepenningen betaalden zonder dat eene oorzaak der ramp, waarvoor zij krachtens de overeenkomst van verzekering aansprakelijk waren, bewijsbaar was.

De mogelijkheid, dat nadeel uit die valsche scheepsverklaring kon ontstaan, is derhalve terecht aangenomen.

H.R. 23 April 1923, W. 11078 ; N.J. 1923, 934.

Art. 231.

Hij die een reispas, veiligheidskaart of reisorder valschelijk opmaakt, of vervalscht, of die zoodanig stuk op een valschen naam of voornaam of met aanwijzing eener valsche hoedanigheid doet afgeven, met het oogmerk om het te gebruiken, of door anderen te doen gebruiken, als ware het echt en onvervalscht of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Met dezelfde straf wordt gestraft hij die opzettelijk gebruik maakt van eenig in het eerste lid vermeld valsch of vervalscht stuk als ware het echt en onvervalscht of als ware de inhoud in overeenstemming met de waarheid.

1. Een voorbeeld van niet strafbare poging.

Rb. Rotterdam 25 Juni 1918, W. 10333 ; N.J. 1918, 1219.

GEBRUIK MAKEN

2. Een Nederlandsch buitenlandsch paspoort is uitsluitend bestemd om den houder gedurende diens reis naar, en verblijf in, het buitenland als Nederlander te legitimeeren en hem in vreemde Staten vrijen doortocht en zoo noodig bijstand en hulp te doen verschaffen.

Ook in Nederland kan zulk een paspoort ter bereiking van dit doel gebruikt worden.

Het in Nederland vertoonen van zijn paspoort aan een Nederlandschen politiebeambte ter vaststelling van de identiteit van den vertooner is echter niet „gebruik maken" van dat paspoort als in dit artikel bedoeld.

Rb. Maastricht 10 October 1922, N.J. 1923, 561.

Art. 233.

Hij die opzettelijk valsche of vervalschte biljetten eener krachtens de wet opgerichte Nederlandsche circulatiebank weder uitgeeft, nadat de valschheid of vervalsching hem is bekend geworden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

1. Verhouding tot art. 225 W.v.S.

Zie art. 225 W.v.S. no. 3.

Art. 234.

Hij die stoffen of werktuigen voorhanden heeft waarvan hij weet, dat zij bestemd zijn tot het plegen van eenig in art. 226 no. 2—5 omschreven misdrijf, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

De stoffen en werktuigen worden verbeurd verklaard.

1. Het artikel stelt niet den eisch, dat de voorwerpen tot het plegen van het misdrijf relatief geschikt zijn. Het artikel is intusschen niet toepasselijk op voorwerpen, die naar hun aard nimmer zouden kunnen beantwoorden aan de bestemming in dit artikel bedoeld.

H.R. 21 Juni 1920 W. 10610 ; N.J. 1920, 754.

TITEL XIV.

Misdrijven tegen de zeden.

Art. 240.

Hij die eenig geschrift waarvan hij den inhoud kent, of eenige hem bekende afbeelding of voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid, hetzij verspreidt, hetzij ter verspreiding vervaardigt, invoert, uitvoert of in voorraad heeft, hetzij openlijk ten toon stelt, aanbiedt, aanslaat

of als verkrijgbaar aankondigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat en er tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling wegens gelijk misdrijf te zijnen opzichte onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Indien de schuldige van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, kan gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden worden opgelegd.

LITERATUUR

1. De inbeslagneming van „De Hel" in de Tweede Kamer.
W. 10419.

Artikel van Mr. G. Wttewaall, W. 10422; Mr. Ernst Polak, W. 10423, Mr. F. van der Ven, W. 10427.

2. De woorden van dit artikel laten geene andere uitlegging toe dan dat de woorden van het geschrift in zijn geheel voor de eerbaarheid aanstootelijk moeten zijn, en dat de dader dien inhoud moet kennen.

Rb. 's-Gravenhage 6 October 1919, W. 10466; N.J. 1919, 1027.

3. Dit artikel eischt, blijkens deszelfs bewoordingen en op grond van de geschiedenis van het tot stand komen ervan, dat het geheele boekwerk — zij het dan ook door zijne gezamenlijke onderdeelen in hun onderling verband — aanstootelijk voor de eerbaarheid is.

Hof 's-Gravenhage 7 Januari 1920, W. 10508; N.J. 1920, 446; cass. verworpen H.R. 12 April 1920, W. 10551.

Art. 242.

Hij die door geweld of bedreiging met geweld eene vrouw dwingt met hem buiten echt vleeschelijke gemeenschap te hebben wordt, als schuldig aan verkrachting, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

LITERATUUR

1. J. P. L. Hulst, De waarde van het onderzoek van vlekken, verdacht op de aanwezigheid van sperma. T.v.S. XXXIII, afl. 2.

Objectief deskundig onderzoek naar de aanwezigheid van spermatozoën in de kleedingstukken van het beweerde slachtoffer van het hoogste belang. Verschillende wijzen van onderzoek. Practisch voorbeeld.

In het kort vermeld door R.F. in W. 11074.

BEGIN VAN UITVOERING

2. De daden van bekl., n.l. het lostrekken van de kleeren van een meisje en het betasten van hare vrouwelijkheid, ondernomen ten einde haar te dwingen met hem vleeschelijke gemeenschap te hebben, staan in zoodanig onmiddellijk verband met dit voorgenomen misdrijf, dat zij tot de uitvoering daarvan medewerkten en dan ook terecht als begin van uitvoering van het misdrijf van verkrachting zijn aangemerkt.

H.R. 14 Maart 1921, W. 10737; N.J. 1921, 548.

Art. 244.

Hij die vleeschelijke gemeenschap heeft met een meisje beneden den leeftijd van twaalf jaren wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

1. Het misdrijf omschreven in art. 244 Sr. kan iemand, die aan hysterie lijdt en het feit pleegt in een toestand van geestelijke stoornis (gevolg van deze ziekte), niet worden toegerekend.

Krijgsraad Arnhem 28 September 1917, Mil. Recht. T. XIII, 324.

Art. 246.

Hij die door geweld of bedreiging met geweld iemand dwingt tot het plegen of dulden van ontuchtige handelingen wordt, als schuldig aan feitelijke aanranding van de eerbaarheid, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

LITERATUUR

1. J. P. L. Hulst. De waarde van het onderzoek van vlekken verdacht op de aanwezigheid van sperma.

T.v.S. XXXIII, afl. 2.

Zie verder Sr. art. 242 no. 1.

FEITELIJKE AANRANDING

2. Hieronder valt het met zinnelijke bedoeling geweldddadig vastgrijpen van een meisje en haar boven op de kleêren geweldddadig vasthouden bij de borsten en deze betasten.

Rb. Roermond 7 Maart 1922, W. 10944.

3. Voorbeeld van voorwaardelijke veroordeeling.

H.R. 3 Februari 1919, W. 10391 ; N.J. 1919, 368.

4. Bijzondere voorwaarde bij voorwaardelijke veroordeeling.

Zie W. 10189; N.J. 1918, 943, III.

Art. 247.

Hij die met iemand, van wien hij weet dat hij in staat van bewusteloosheid of onmacht verkeert, of met iemand beneden den leeftijd van zestien jaren, ontuchtige handelingen pleegt of laatstgemelden tot het plegen of dulden van zoodanige handelingen of, buiten echt, van vleeschelijke gemeenschap met een derde verleidt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

ONTUCHTIGE HANDELINGEN

1. Deze handelingen behoeven niet wederkeerig te zijn, en zijn dus in actieven en passieven zin op te vatten (laten).

Rb. Amsterdam 25 November 1920, W. 10663 ; N.J. 1921, 126.

Art. 248*bis*.

De meerderjarige die met een minderjarige van hetzelfde geslacht, wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs moet vermoeden, ontucht pleegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

1. Voor het bewijs, dat de beklaagde zich bewust was van de minderjarigheid van dengeen, met wien hij ontucht pleegde, is niet noodig, dat bepaaldelijk beklaagde's wetenschap worde aangetoond omtrent het niet bestaan, of bestaan hebben, van een huwelijk van dien persoon, daar dit eene de minderjarigheid opheffende omstandigheid is, die op niet huwbaren leeftijd bij zóó hooge uitzondering voorkomt, dat zij in dezen met het oog op het bewijs van beklaagde's kennis redelijkerwijs niet in aanmerking kwam.

H.R. 18 Juni 1917, W. 10143 ; N.J. 1917. 849.

Art. 249.

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft ontucht gepleegd:

1°. door ouders, voogden, toeziende voogden, godsdienstleeraars of onderwijzers met aan hunne zorg of opleiding toevertrouwde minderjarigen;

2°. door bestuurders of opzichters in werkinrichtingen, werkplaatsen of fabrieken met hunne minderjarige bedienden of ondergeschikten;

3°. door ambtenaren met personen die aan hun gezag zijn onderworpen of aan hunne waakzaamheid toevertrouwd of aanbevolen;

4°. door bestuurders, geneeskundigen, onderwijzers, beambten, opzichters of bedienden in gevangenissen, rijkswerkinrichtingen, huizen van verbetering, opvoedingsgestichten, weeshuizen, ziekenhuizen, krankzinnigengestichten of instellingen van weldadigheid, met personen daarin opgenomen.

LITERATUUR

1. S. v a n M e s b a c h, Ontucht door onderwijzers.
T.v.S. XXXII, 269; aangek. door R.F., W. 10954.

VOOGDEN

2. Onder „voogden" zijn begrepen de medevoogden van art. 406 B.W., wat o.a. blijkt uit art. 386 B.W.
Hof 's-Hertogenbosch 3 Mei 1920, W. 10594; N.J. 1920, 643.

Art. 250.

Wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, de vader, moeder, voogd of toeziende voogd, die het plegen van ontucht door zijn minderjarig kind of den onder zijne voogdij of toeziende voogdij staanden minderjarige met een derde opzettelijk teweegbrengt of bevordert;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, ieder ander die het plegen van ontucht door een minderjarige, wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs moet vermoeden, met een derde opzettelijk teweegbrengt of bevordert.

Indien de schuldige van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

BEVORDEREN

1. Voor het bevorderen van het plegen van ontucht is geen noodzakelijke vereischte, dat er ontucht gepleegd is.

Rb. Amsterdam 6 December 1921, W. 10832.

2. Voor de toepassing van dit artikel is noodig, dat de ontucht gepleegd is.

Hof Amsterdam 26 October 1922, N.J. 1923, 711.

Art. 250*bis*.

Hij die van het opzettelijk teweegbrengen of bevorderen van ontucht door anderen met derden een beroep of eene gewoonte maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

LITERATUUR

1. Beschouwingen over het verschil der strafmaxima van artikelen 250*bis* en 254*bis* W.v.S.

Mr. C. Bake, W. 10770 ; Mr. J. Slingenberg, W. 10775.

2. Zie voor vragen van samenloop, qualificatie en bevoegdheid, welke zich bij dit artikel kunnen voordoen in verband met gemeentelijke verordeningen, art. 153 *jo* arb. 151 Gem.wet.

Rb. Rotterdam 28 Mei 1918, W. 10318 ; N.J. 1918, 652.

3. Dit artikel beoogt niet slechts de openbare ontucht te bestrijden en het houden van openbare huizen van ontucht strafbaar te stellen, doch, gelijk ook uit de Mem. van Toel. blijkt, heeft het tevens ten doel straf te bedreigen tegen hem, die van bevorderen van niet-openbare ontucht een beroep of eene gewoonte maakt.

H.R. 11 November 1918, W. 10349 ; N.J. 1919, 6.

GEWOONTE

4. Uit eene herhaling van het gelegenheid geven tot het plegen van ontucht, al geschiedt dit tegen genot van geld, volgt niet noodwendig, dat er tusschen die handelingen het voor eene gewoonte geëischt verband bestaat.

H.R. 10 October 1921, W. 10801 ; N.J. 1921, 1259.

BEVORDEREN VAN ONTUCHT DOOR PARTICULIER

5. Bevorderen van ontucht door een particulier, zonder winstbejag, door het ter beschikking stellen van kamers aan zijne gasten.

Rb. Alkmaar 3 October 1922, N.J. 1923, 128.

Art. 250*ter*.

Vrouwenhandel wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

1. Voorbeeld Rb. Rotterdam 8 Maart 1920, W. 10615 ; N.J. 1920, 911.

Art. 251*bis*.

Hij die opzettelijk eene vrouw in behandeling neemt of eene behandeling doet ondergaan, te kennen gevende of de verwachting opwekkende, dat daardoor zwangerschap kan worden verstoord, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Indien de schuldige uit winstbejag heeft gehandeld, van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, of geneeskundige, vroedvrouw of artsenijbereider is, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

LITERATUUR

1. Opmerkingen der Redactie naar aanleiding van de Wet van 31 Juli 1920 „réprimant la provocation à l'avortement et à la propagande anticonceptionnelle".

W. 10601.

MEDEPLICHTIGHEID

2. Het verstrekken van inlichtingen aan de daderes op een oogenblik, dat deze nog niet tot het plegen van het misdrijf besloten was, levert geene medeplichtigheid op.

Rb. Rotterdam 9 Juli 1920, W. 10773 ; N.J. 1920, 921.

IN BEHANDELING NEMEN

3. Voorbeeld van schuldigverklaring en voorwaardelijke veroordeeling.

Rb. Winschoten 31 Maart 1922, W. 11014.

4. In behandeling nemen door verschaffing van tabletten.

Rb. Alkmaar 3 October 1922, N.J. 1923, 128.

5. Het Hof heeft uit de bewijsmiddelen kunnen afleiden, dat beklaagde meermalen de getuige eene behandeling heeft doen ondergaan.

H.R. 5 Februari 1923, W. 11043; N.J. 1923, 585.

6. Opzet afgeleid uit voorafgaande afspraak.

H.R. 4 Juni 1923, W. 11092; N.J. 1923, 1125.

7. Het Hof behoefde, in het geval van eene herhaalde behandeling van eene vrouw, niet uitdrukkelijk aan te geven bij welke behandeling de mogelijkheid van verstoring der zwangerschap was medegedeeld en bij welke zij zou zijn voorgespiegeld.

H.R. 25 Juni 1923, W. 11103; N.J. 1923, 1296.

Art. 252.

Met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die aan iemand, die in kenlijken staat van dronkenschap verkeert, bedwelmenden drank verkoopt of toedient;

2°. hij die een kind beneden den leeftijd van zestien jaren dronken maakt;

3°. hij die iemand door geweld of bedreiging met geweld dwingt tot het gebruik van bedwelmenden drank.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

1. Bier is een bedwelmende drank in den zin van dit artikel.

Rb. 's-Gravenhage 16 September 1915, W. 10261.

Art. 254.

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die, zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen

ter bereiking van zoodanig doel toelaatbaar is, opzettelijk aan een dier pijn of letsel veroorzaakt of de gezondheid van een dier benadeelt;

2°. hij die, zonder redelijk doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van zoodanig doel toelaatbaar is, opzettelijk aan een dier, dat geheel of ten deele aan hem toebehoort en onder zijn opzicht staat, of aan een dier tot welks onderhoud hij verplicht is, het noodige levensonderhoud onthoudt.

Het dier kan, indien het den schuldige toebehoort, worden verbeurd verklaard.

Poging tot dit misdrijf is niet strafbaar.

LITERATUUR

1. Wijzigingen van artikelen 254 en 455 W.v.S. Ontwerp van Wet en Mem. van Toel.

W. 10440; Mil. R.T. XV, 172.

2. Ingezonden bijdrage in W. 10450, van Mr. D. W. Stibbe, bevattende een tiental opmerkingen over het wetsontwerp.

Voorloopig verslag 2e Kamer, 17 December 1919, W. 10498.

Memorie van Antwoord met Gew. Ontwerp van Wet 2e Kamer, W. 10523; Voorl. Verslag 1e Kamer, Mem. van Antwoord en Eindverslag, W. 10547; Mil. Recht. T. XV, 457, 561.

3. Mr. N. de Beneditty, Het jongste stadium der wettelijke dierenbescherming.

Schr. stelt de vroegere en thans geldende bepalingen tegenover elkaar en vergelijkt deze met het ontwerp der Ned. Vereeniging tot bescherming van dieren.

T.v.S. XXXI (1921), 94; aangek. door R.F. in W. 10699.

4. A. Semplonius, Dierenmishandeling, Ac. Pr. 1920, bespr. door Mr. van Geuns, W. 10569.

5. Wanneer men bij het slaan van een dier overschrijdt hetgeen ter bereiking van een overigens wel geoorloofd doel redelijk toelaatbaar is te achten, maakt men zich aan dierenmishandeling schuldig.

Rb. Winschoten, 8 Februari 1918, N.J. 1918, 190.

6. Wanneer de voerman bij zijn pogen om door hevig slaan de paarden te bewegen een last voort te trekken, die hunnen krachten teboven gaat (hetgeen hij als voerman geacht kan worden te weten), ongeoorloofd heeft gehandeld en daarbij de grenzen overschrijdt, die

moeten gesteld worden aan het op zichzelf geoorloofde middel om door slaan een trekdier tot krachtsinspanning te brengen, maakt hij zich schuldig aan dierenmishandeling.

Rb. Dordrecht 17 Mei 1918, W. 10257; N.J. 1918, 653.

7. Overschrijding van de maat van hetgeen ter bereiking van het door hém beoogde doel noodig geacht kon worden, hetwelk beklaagde moet begrepen hebben.

Hof 's-Hertogenbosch 10 November 1919, W. 10502; N.J. 1920, 62.

8. Het opzet behoeft niet op noodelooze pijniging of kwelling gericht te zijn. Evenmin is voor dierenmishandeling vereischt, dat de wreede behandeling doel zij, niet het middel om een ander doel te bereiken.

De etymologische beteekenis van „mishandelen" kan slechts worden teruggedrongen door de naar de opvatting van den H.R. rechtskundige, indien een beroep mag worden gedaan op de mondelinge en schriftelijke discussies bij de behandeling van dit artikel, wat hier niet toelaatbaar is, waar de woorden der wet duidelijk zijn. (Conclusie O.M. Mr. Tak). De H.R. heeft zijn standpunt niet duidelijk verklaard (zie noot).

H.R. 13 Mei 1918, W. 10252; N.J. 1918, 520.

9. Mishandeling omvat niet slechts het opzettelijk toebrengen van leed, maar duidt daarenboven aan, dat het leed door den dader kwaadwillig, dat is bewustelijk zonder redelijk doel, of met overschrijding van wat ter bereiking van zoodanig doel noodig is te achten, is toegebracht.

H.R. 11 November 1918, W. 10347; N.J. 1918, 1245. In gelijken zin H.R. 13 Januari 1919, W. 10385; N.J. 1919, 220.

10. Uit de getuigenverklaringen kan de rechter afleiden, dat de handelingen een wreedaardig karakter droegen en noodeloos geschiedden. De bewering, dat het aangedane leed eene geoorloofde oorzaak had, slechts middel en geen doel was, stuit af op de feitelijke beslissing van den rechter.

H.R. 15 April 1918, W. 10274; N.J. 1918, 577.

11. Het woord „opzettelijk" is een beletsel voor de practische toepassing van dit artikel.

„Redelijk doel" moet vervangen worden door „noodzaak".

Aug. Diemont, Ingez. Bijdr. W. 11024.

12. Het coupeeren van paarden moet als eene geoorloofde bewerking van het dier worden beschouwd, wanneer het geschiedt op de gebruikelijke wijze, zulks op grond van art. 1 lid 2 der Wet van 8 Juli 1874, *Stbl.* no. 98.

Rb. Rotterdam 15 December 1919, W. 10511; N.J. 1920, 922; cass. verw. H.R. 11 October 1920, W. 10635; N.J. 1920, 1096.

13. Uit de bewoordingen van het artikel blijkt duidelijk, dat voor de strafbaarheid niet wordt vereischt, dat de dader bewustelijk of opzettelijk zonder redelijk doel handelt.

H.R. 16 Januari 1922, W. 10870; N.J. 1922, 345.

Art. 254*bis*.

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste zes duizend gulden wordt gestraft:

1°. hij die het opzettelijk aanbieden of geven van gelegenheid tot hazardspel als bedrijf uitoefent, of opzettelijk in eene onderneming daartoe deelneemt;

2°. hij die opzettelijk het publiek gelegenheid tot hazardspel aanbiedt of geeft, of opzettelijk in eene onderneming daartoe deelneemt, onverschillig of het gebruik maken van die gelegenheid al dan niet van eenige voorwaarde of van de inachtneming van eenigen vorm afhankelijk is gesteld;

3°. hij die het deelnemen aan hazardspel als bedrijf uitoefent.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Onder hazardspel wordt verstaan elk spel, waarbij in het algemeen de kans op winst van het toeval afhangt, ook wanneer die kans toeneemt met de meerdere geoefendheid of de grootere behendigheid van den speler. Daaronder worden begrepen alle kansovereenkomsten over den uitslag van wedstrijden of verdere spelen, welke niet tusschen hen die daaraan deelnemen zijn gesloten, zoomede alle weddenschappen. Daaronder worden niet begrepen loterijen naar de daarvan bij het eerste lid van artikel 1 der Loterijwet 1905 gegeven omschrijving.

DE „BOOKMAKER".

1. Vonnis van belang voor het bewijs.

Rb. Alkmaar 26 November 1918, N.J. 1919, 255.

TITEL XV.

Verlating van hulpbehoevenden.

Art. 255.

Hij die opzettelijk iemand, tot wiens onderhoud, verpleging of verzorging hij krachtens wet of overeenkomst verplicht is, in een hulpeloozen toestand brengt of laat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

1. Hieronder valt het als vader opzettelijk nalaten voor zijn kind geneeskundige hulp in te roepen, wanneer hij het ziet achteruitgaan en uit vroegere ervaring weet, dat die hulp heilzaam was.

Hof Arnhem 9 December 1920, W. 10662 ; N.J. 1921, 126.

2. Nu beklaagde's echtgenoot, vader van den jongen, in en met het gezin leefde, en niet physiek of psychisch buiten staat was, om de krachtens de wet op hem rustende verplichtingen na te komen, volgt hieruit, dat beklaagde door haar gedrag ten opzichte van haren zoon hem niet kon brengen in een hulpeloozen toestand in den zin van bovengenoemd artikel.

Rb. Amsterdam 21 Januari 1921, W. 10670 ; N.J. 1921, 150.

TITEL XVI.

Beleediging.

Art. 261.

Hij die opzettelijk iemands eer of goeden naam aanrandt, door telastlegging van een bepaald feit, met het kenlijk doel om daaraan ruchtbaarheid te geven, wordt, als schuldig aan smaad, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien dit geschiedt door middel van geschriften of afbeeldingen, verspreid, openlijk ten toon gesteld of aangeslagen, wordt de dader, als schuldig aan smaadschrift, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Noch smaad, noch smaadschrift bestaat voor zoover de dader klaarblijkelijk heeft gehandeld in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging.

LITERATUUR

1. „De animus injuriandi" door Mr. J. A. Levy in T.v.S. XXX blz. 89.

Ontleding van het begrip „opzet" en „oogmerk". Opzet is, psychologisch gesproken, eene volmaakt interne, in 's menschen gedachtensfeer zich afspelende en aldaar bewust beraamde, zegs- of handelwijze. Indien iemand opzettelijk het woord „lafaard" uit, staat daardoor niet anders vast dan dat die persoon het woord „lafaard" heeft willen zeggen. „Oogmerk" is iets externs, het doel dat men met de uiting wil bereiken. Daar iets interns niet valt onder het bereik der strafwet, kan „opzet" nooit beleedigend zijn, wel het „oogmerk".

Na deze vooropstelling bespreekt schr. den Romeinschrechtelijken *animus injuriandi* aan de hand van een opstel van Melius de Villiers in de *Law Quarterly Review* van October 1918 en van „A History of the Criminal law of England" van J. Fitzjames Stephen.

Daarop volgt eene bespreking van genoemd begrip in ons Wetboek van Strafrecht. Naar het oordeel van den schrijver is de *animus injuriandi* datgene, wat aan het geuite woord het beleedigend karakter geeft.

Dit opstel is besproken in W. 10419 door R.F.

ALGEMEEN BELANG

2. Het is onder de tegenwoordige tijdsomstandigheden zeker van algemeen belang te achten, dat de personen, die te eeniger tijd met een voor Duitschland spionneerenden Belg in aanraking komen, weten dat die persoon dat ambt uitoefent.

Als bewezen aannemende, dat beklaagde opzettelijk de eer en goeden naam van een met name genoemden persoon (Belg) heeft aangerand door diens spionnendienst door middel van eene mededeeling in eene courant openbaar te maken, acht de Rechtbank toch geen smaadschrift aanwezig, daar beklaagde, van wien niet kan worden gezegd, dat hij de telastelegging in een noodeloos krenkenden vorm heeft gedaan, mag worden geacht te hebben gehandeld in het algemeen belang.

Rb. Breda 5 December 1917, W. 10206; N.J. 1921, 424.

3. Een burger, die meent een ander op openbare schennis der eerbaarheid te betrappen, handelt in het algemeen belang door daarvan aangifte te doen, maar mag gaan smaad plegen tegen dien persoon,

tenzij als uiterste middel om zijn doel, dat in het algemeen belang gelegen is, te bereiken.

Rb. Alkmaar 14 December 1920, N.J. 1921, 528.

4. Beroep op algemeen belang terzijdegesteld met het oog op den noodeloos krenkenden vorm, waarin het geschrift vervat is.

In de dagvaarding behoeven niet alle elementen van dit artikel te worden opgenomen, als de gestelde feiten maar die elementen inhouden.

Rb. Amsterdam 22 Maart 1921, W. 10713; N.J. 1922, 55.

6. Smaadschrift tegen een ambtenaar in de rechtmatige uitoefening zijner bediening. Algemeen belang? Bewijs der waarheid niet geleverd. Motiveering der strafmaat.

Rb. Rotterdam 13 Februari 1923, N.J. 1923, 580.

7. Smaad door verzending van eene briefkaart aan den directeur van een hotel. Veroordeeling tot schadevergoeding van *f* 1000.—.

Rb. 's-Gravenhage 9 November 1920, N.J. 1921, 63; bevestigd Hof 's-Gravenhage 12 Juni 1922, W. 10972; cass. verw. H.R. (Burgerlijke Kamer) 25 Mei 1923, W. 11136, m.o. H. de J.; N.J. 1923, 900.

8. Bijzondere voorwaarden, gesteld bij veroordeeling ter zake van dit misdrijf.

N.J. 1918, 307, onder III.

Art. 266.

Elke opzettelijke beleediging, die niet het karakter van smaad of smaadschrift draagt, iemand hetzij in het openbaar mondeling of bij geschrifte, hetzij in zijne tegenwoordigheid mondeling of door feitelijkheden, hetzij door een toegezonden of aangeboden geschrift, aangedaan, wordt, als eenvoudige beleediging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

1. De woorden: „gek, idioot, je moet het dwangbuis aanhebben gelijk je vader, die in het gesticht te Zuidlaren zit", geven, opgevat in de beteekenis, welke die woorden in de volkstaal hebben, zekere minachting te kennen jegens dengene, tot wien zij worden gericht en tasten dezen in zijne eer aan.

H.R. 11 November 1918, W. 10351; N.J. 1919, 8.

2. De woorden: „tegen zulke groote snotneuzen, ploerten, schurken, die jullie zijn, praat ik niet" zijn beleedigend.

Rb. Winschoten 19 April 1918, N.J. 1919, 8.

3. Waar de woorden „valsche eedaflegster" geheel op zichzelve zijn gebezigd, en buiten alle bewezen betrekking op eenige bepaalde zaak of gelegenheid, is er niet de rede van telastelegging van een bepaald feit en moet art. 261 niet worden toegepast, maar art. 266 W.v.S.

H.R. 13 October 1919, W. 10480; N.J. 1919, 1067.

4. De term „sodeklikkerstraal" of „sodeflikkerstraal" is als beleedigend te beschouwen.

H.M.G. 6 December 1918, Mil. Recht. T. XIX (XIV) 478, (anders Krijgsraad).

5. „Dat is een snotneuzenstreek" is eene beleediging; „loop naar den bliksem" niet.

Concl. O.M. Mr. Tak, H.R. 2 Januari 1923, W. 11031; N.J. 1923, 452.

6. Ook eene critiek kan beleedigend zijn, en is dit, wanneer de wijze, waarop de daarin genoemde Ambt. O.M. zijne taak als vertegenwoordiger van het Staatsgezag uitoefent, zoodanig is omschreven, dat daardoor diens karakter als eerlijk ambtenaar wordt aangetast.

H.R. 2 Januari 1923, W. 11028; N.J. 1923, 452.

7. Uit dit artikel volgt geenszins, dat de telastelegging moet inhouden, dat de beleedigde door het uitspreken van de gebruikte woorden was beleedigd.

H.M.G. 16 April 1920, M.R.T. XVI, 85, N.J. 1920, 622.

8. Wanneer de inhoud van een door beklaagde ter plaatsing in een blad aangeboden stuk door de redactie iets is gewijzigd en bekort, blijft hij toch aansprakelijk, wanneer het beleedigende karakter is behouden.

H.R. 28 Februari 1921, W. 10722; N.J. 1921, 471.

9. Als het bewijs van het doen opnemen der beleedigende woorden in eene krant is geleverd, is geen nader bewijs van het opzet om te beleedigen meer noodig.

H.R. 27 Februari 1922, W. 10883; N.J. 1922, 482.
Zie voorts W.v.S. art. 47, 1°.

10. Voorbeeld van eene uiting, welke het karakter van opzettelijke beleediging mist.

Rb. Dordrecht 7 Juli 1921, N.J. 1922, 824.

11. Het is voldoende, dat de beleediging zij geschied in een geschrift, onverschillig of de inhoud zich hiertoe beperkt, dan wel nog meer omvat.

H.R. 4 April 1921, W. 10746, m.o.D.S., N.J. 1921, 665.

(De Adv.-Gen. Mr. B e s i e r wil, dat de rechter met het geheele geschrift rekening houdt ter beoordeeling van de vraag: „smaadschrift" of „eenvoudige beleediging".)

12. Eene in het openbaar aangedane beleediging, welke immers eerst met de openbaarmaking is voltooid, wordt ter plaatse dier openbaarmaking gepleegd, zoodat waar die publicatie op meerdere plaatsen geschiedt, ook die meerdere plaatsen alle als plaats waar het feit is gepleegd in aanmerking kunnen komen. De telastelegging, dat het feit op verschillende plaatsen n.l. te Haarlem en elders in Nederland is gepleegd, maakt het feit dus niet tot een onmogelijk feit. Ook critiek kan beleedigend zijn.

H.R. 2 Januari 1923, W. 11028; N. J. 1923, 433.

13. Het spuwen in iemands richting op de wijze als beklaagde deed is beleedigend.

Rb. Tiel 22 Februari 1923, N.J. 1923, 877.

Art. 267.

De in de voorgaande artikelen van dezen titel bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd, indien de beleediging wordt aangedaan aan een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

1. Wanneer bewezen is, dat een agent van politie handelde in politiedienst namens een zijner superieuren, volgt daaruit, dat hij optrad ter uitvoering van eene aan hem als politiebeambte door een zijner superieuren gegeven opdracht.

De op de politie rustende verplichting strafbare feiten op te sporen brengt de bevoegdheid mede personen, van wie verwacht kan worden, dat deze te dien aanzien inlichtingen kunnen geven, te hooren en dus ook, daar aan een dergelijk verhoor gewoonlijk eene uitnoodiging om zich op eene aangewezen plaats te vervoegen zal moeten voorafgaan, hen daartoe uit te noodigen.

H.R. 3 Maart 1919, W. 10403; N.J. 1919, 474.

2. In de dagvaarding moet gesteld worden, dat beklaagde het opzet heeft gehad om H. in zijne hoedanigheid als ambtenaar te beleedigen; anders valt het feit alleen onder art. 266 W.v.S., in welk geval echter de klacht niet mag ontbreken.

Hof Amsterdam 23 Juni 1921, N.J. 1922, 1089.

3. Beleediging van rijksveldwachters. Het opzet wordt niet uitgesloten door de omstandigheid, dat de uiting van beklaagde een terugslag was op door hem ondervonden leed.

H.R. 27 Juli 1923, W. 11106; N.J. 1923, 1290.

Art. 268.

Hij die opzettelijk tegen een bepaald persoon bij de overheid eene valsche klachte of aangifte schriftelijk inlevert of in schrift doet brengen, waardoor de eer of goede naam van dien persoon wordt aangerand, wordt, als schuldig aan lasterlijke aanklacht, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Ontzetting van de in artikel 28 no. 1—3 vermelde rechten kan worden uitgesproken.

1. Tusschen de artikelen 188 en 268 Sr. bestaat niet de verhouding van algemeene tot bijzondere strafbepaling.

H.R. 10 December 1917, W. 10214; N.J. 1918, 66. Cf. H.R. 28 Maart 1892, W. 6167.

2. Uit de in het vonnis opgenomen bewijsmiddelen moet volgen, dat de door beklaagde gedane aangifte feiten inhoudt, welke aanleiding konden geven tot de telastelegging van het misdrijf van art. 251*bis*, W.v.S.; anders is het vonnis niet voldoende met redenen omkleed.

H.R. 26 Juni 1922, W. 10954; N.J. 1922, 1045.

3. Het is niet noodig, dat aangifte wordt gedaan van een strafbaar feit. Bij de telastelegging moeten de feiten worden genoemd in de valsche aangifte opgenomen.

Hof Amsterdam 14 November 1922, W. 11012.

Art. 269.

Beleediging, strafbaar krachtens dezen titel, wordt niet vervolgd dan op klachte van hem tegen wien het misdrijf is gepleegd, behalve in het geval van artikel 267.

De Officier van Justitie is niet verplicht, wanneer bij hem eene klacht ter zake van beleediging is ingekomen, alles wat in die klacht als beleedigend is opgenomen aan zijne vervolging ten grondslag te leggen.

H.R. 4 April 1921, W. 10746, met onderschrift D.S.; N.J. 1921, 665.

TITEL XVII.

Schending van geheimen.

Art. 272.

Hij die opzettelijk eenig geheim hetwelk hij, uit hoofde van zijn hetzij tegenwoordig hetzij vroeger ambt of beroep, verplicht is te bewaren, bekend maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Indien dit misdrijf tegen een bepaald persoon gepleegd is, wordt het slechts vervolgd op diens klachte.

LITERATUUR

1. Plicht tot bewaren van het ambtsgeheim door predikanten, n.a. stelling van Dr. G. W. Oberman.

Ber. en meded. W. 10965.

TITEL XVIII.

Misdrijven tegen de persoonlijke vrijheid.

Art. 278.

Hij die iemand over de grenzen van het rijk in Europa voert, met het oogmerk om hem wederrechtelijk onder de macht van een ander te brengen of om hem in hulpeloozen toestand te verplaatsen, wordt, als schuldig aan menschenroof, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

VOEREN

1. Hieronder moet niet alleen een daad van machtsoefening verstaan worden. Ook in andere omstandigheden kan het handelend optreden van den dader gelegen zijn, als het bewegen door voorspiegeling op belooning, het voorbereiden en uitvoeren van het plan, enz., m.a.w. in listige handelingen, welke niet met geweld gepaard gaan, gelijk blijkt uit vergelijking met art. 281 W.v.S.

Hof Amsterdam 17 Mei 1918, W. 10289; N.J. 1918, 944.

2. In anderen zin: „Voeren" doelt slechts op het iemand tegen zijn wil doen overschrijden der grens. Onder dit artikel valt niet „voeren" door list, waarbij de gevoerde niet heeft opgehouden zijn wil vrijelijk te bepalen.

Rb. Amsterdam 28 Juni 1918, W. 10292; N.J. 1918, 947.

3. Zie ook M.R.T. XVIII, 279.

4. Poging tot menschenroof.

Hof 's-Hertogenbosch 2 Juni 1919, W. 10452; N.J. 1919, 886.

Art. 281.

Als schuldig aan schaking wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, hij die eene minderjarige vrouw, zonder den wil van hare ouders of voogden, doch met hare toestemming wegvoert, met het oogmerk om zich haar bezit in of buiten echt te verzekeren;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren, hij die eene vrouw door list, geweld of bedreiging met geweld wegvoert, met het oogmerk om zich haar bezit in of buiten echt te verzekeren.

Geene vervolging heeft plaats dan op klachte.

De klachte geschiedt:

a. indien de vrouw tijdens de wegvoering minderjarig is, hetzij door haar zelve, hetzij door iemand wiens toestemming zij tot het aangaan van een huwelijk behoeft;

b. indien zij tijdens de wegvoering meerderjarig is, hetzij door haar zelve, hetzij door haren echtgenoot.

Indien de schaker met de weggevoerde een huwelijk heeft gesloten, heeft geene veroordeeling plaats dan nadat de nietigheid van het huwelijk is uitgesproken.

KLACHT

1. Zie W.v.S. art. 13.

H.R. 29 Mei 1922, W. 10912.

Art. 282.

Hij die opzettelijk iemand wederrechtelijk van de vrijheid beroofd of beroofd houdt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zeven jaren en zes maanden.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren.

De in dit artikel bepaalde straffen zijn ook van toepassing op hem die opzettelijk tot de wederrechtelijke vrijheidsrooving eene plaats verschaft.

OPZETTELIJK WEDERRECHTELIJK

1. Bewijs dezer elementen.

H.M.G. 23 Juli 1919, W. 10442; N.J. 1919, 893.

BEROOFD HOUDEN

2. De vraag, of vrijheidsberooving kan geschieden door iemand ongereinigd en onverpleegd te laten.

Rb. Amsterdam 21 Januari 1921, W. 10670 ; N.J. 1921, 150.

VRIJHEIDSBEROOVING

3. De vraag, of iemand van zijne vrijheid gebruik zou maken, indien deze hem niet ontnomen was, kan aan het feit, dat zij hem ontnomen is, niets afdoen.

H.R. 3 Januari 1921, W. 10695 ; N.J. 1921, 320.

Art. 283.

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat iemand wederrechtelijk van de vrijheid beroofd wordt of beroofd blijft, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met hechtenis van ten hoogste negen maanden.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste een jaar.

VRIJHEIDSBEROOVING.

1. Veroordeeling van een geneeskundige ter zake van culpose vrijheidsberooving, veroorzaakt door het op lichtvaardige wijze afgeven eener onware verklaring van krankzinnigheid.

Rb. Amsterdam 6 Juli 1920, N.J. 1922, 606.

Art. 284.

Met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die een ander door geweld of eenige andere feitelijkheid of door bedreiging met geweld of eenige andere feitelijkheid, gericht hetzij tegen dien ander, hetzij tegen derden, wederrechtelijk dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden;

2°. hij die een ander door bedreiging met smaad of smaadschrift dwingt iets te doen, niet te doen of te dulden.

In het geval onder 2° omschreven wordt het misdrijf niet vervolgd dan op klachte van hem tegen wien het gepleegd is.

VOEDSELWEIGERING

1. Bespreking der vraag, of voedselweigering bestreden mag worden door onthouding van water aan den gevangene.

W. 10721; n.a.d. Mr. H. Meyer—Wichmann, W. 10735; Mr. J. Kunst, W. 10739; Mr. Wichmann, W. 10745; m.o. D.S.; Mr. N. G. Teding van Berkhout, W. 10746; Mr. A. van Os, W. 10754; Dr. S. van Mesdag, W. 10756; Red. W. 10760; Mr. C. Bake, W. 10762; Mr. A. van Os, W. 10773.

2. Dit artikel is niet geschonden, wanneer bij schuldigverklaring is bewezen verklaard de overbodige telastelegging, dat de bedreiging was opzettelijk wederrechtelijk.

H.R. 21 November 1921, W. 10843; N.J. 1922, 172.

Art. 285.

Bedreiging met openlijk geweld met vereenigde krachten tegen personen of goederen, met eenig misdrijf waardoor de algemeene veiligheid van personen of goederen in gevaar wordt gebracht, met verkrachting, met feitelijke aanranding van de eerbaarheid, met eenig misdrijf tegen het leven gericht, met zware mishandeling of met brandstichting, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Indien deze bedreiging schriftelijk en onder eene bepaalde voorwaarde geschiedt, wordt zij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

BEDREIGING.

1. Het werkelijk bestaan van het voornemen in de bedreiging uitgedrukt is niet vereischt bij den dader.

Rb. Zwolle 6 Mei 1920, W. 10644 ; N.J. 1920, 652.

2. Voorbeeld: H.R. 28 Februari 1921, W. 10720 ; N.J. 1921, 470.

ZWAAR LICHAMELIJK LETSEL.

3. De bedreiging iemand buiten boord te zullen „sodemieteren" in verband met de handeling van dien persoon naar de verschansing te drukken, is zeer zeker niet eene bedreiging met zwaar lichamelijk letsel, veel minder met doodslag.

Hof Amsterdam 23 Juni 1921, N.J. 1922, 1089.

RECHTMATIGE UITOEFENING

4. Voor de toepassing van art. 285 W.v.S. is het onverschillig, of de ambtenaar, tegen wien dit misdrijf gepleegd wordt, al dan niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening werkzaam is.

H.R. 27 Juni 1921, W. 10806 ; N.J. 1921, 1069.

OPZET

5. Gemotiveerde vrijspraak.

Rb. Assen 10 Juli 1922, W. 10931.

POGING

6. Poging tot bedreiging met doodslag is mogelijk, b.v. als de bedreigde de dreigementen niet gehoord heeft.

Rb. Amsterdam 19 December 1922, W. 11006.

7. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling ter zake van dit misdrijf.

Zie N.J. 1917, 328 onder V en N.J. 1918, 943 onder IV.

TITEL XIX.

Misdrijven tegen het leven gericht.

Art. 287.

Hij die opzettelijk een ander van het leven berooft, wordt, als schuldig aan doodslag, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren.

1. Toedienen van arsenicum.

H.R. 14 Juni 1920, W. 10593; N.J. 1920, 749.

2. Bijzondere voorwaarden bij voorwaardelijke veroordeeling ter zake van dit misdrijf.

N.J. 1918, 943 onder V.

Art. 288.

Doodslag gevolgd, vergezeld of voorafgegaan van een strafbaar feit en gepleegd met het oogmerk om de uitvoering van dat feit voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om, bij betrapping op heeter daad, aan zich zelven of andere deelnemers aan dat feit hetzij straffeloosheid, hetzij het bezit van het wederrechtelijk verkregene te verzekeren, wordt gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

MET HET OOGMERK, ENZ.

1. In dit artikel wordt het geval voorzien, waarin de doodslag het onmiddellijk gevolg is van eene plaats hebbende betrapping op heeterdaad van een ander bijkomend strafbaar feit, en die doodslag dan gepleegd wordt met het oogmerk om die betrapping ongedaan te maken, door zich aldus van het stilzwijgen van dengene, die betrapte, te verzekeren.

Hof 's-Hertogenbosch 25 November 1918, W. 10348.

2. Hieraan kan niet de beteekenis worden gehecht, dat eerstgenoemd oogmerk alleen met betrekking tot het op den doodslag gevolgd, en het laatstgenoemd oogmerk alleen met betrekking tot het den doodslag vergezellend, strafbaar feit voor de toepasselijkheid der wetsbepaling in aanmerking kan worden gebracht.

H.R. 7 November 1921, W. 10835; N.J. 1922, 200.

DOODSLAG

3. Voldoende omschrijving van doodslag in de dagvaarding door de woorden: „opzettelijk X door opzettelijke geweldpleging van het leven berooven".

H.R. 13 December 1920, W. 10678; N.J. 1921, 180.

OPZET

4. Bewijs: H.R. 24 April 1922, W. 10901; N.J. 1922, 636.

Art. 289.

Hij die opzettelijk en met voorbedachten rade een ander van het leven berooft, wordt, als schuldig aan moord, gestraft met levenslange gevangenisstraf of tijdelijke van ten hoogste twintig jaren.

LITERATUUR

1. Mr. J. W. B o s c h, Aanteekeningen over de beteekenis van „moord".

T. v. Rechtsgesch. 1920, 224.

Beschouwingen over het begrip „moord" als heimelijken doodslag in het oud-Hollandsche recht.

VOORBEDACHTE RAAD

2. Voorbedachte raad aangenomen, nu de dader eenigen tijd tevoren in kalm overleg het voornemen heeft opgevat, om dengene, wie het ook zij, te dooden, die hem zijn jachtgeweer mocht ontnemen of trachten te ontnemen, en daartoe een revolver heeft gekocht.

Hof Arnhem 28 Maart 1918, W. 10244; N.J. 1918, 466.

3. Het feit dat beklaagde, die zich aanvankelijk had voorgesteld zijn slachtoffer met vergif te dooden, het tenslotte van het leven beroofde met een scheermes, dat niet hij maar de verslagene bij zich had, belet niet, dat deze doodslag moet geacht worden te zijn de uitvoering van beklaagde's tevoren met kalm beraad opgevat voornemen en gevormd plan.

Hof 's-Hertogenbosch 27 Januari 1919, W. 10362; N.J. 1919, 484 met noot van Inz. en D.S.

4. Een geval van moord en medeplichtigheid aan moord.

Rb. 's-Hertogenbosch 30 September 1919, N.J. 1919, 993. Vernietigd Hof 's-Hertogenbosch 27 December 1919; cass. verw. H.R. 29 Maart 1920, W. 10566, m.o. D.S.; N.J. 1920, 449.

5. Handelingen welke het misdrijf van „moord" opleveren. Een pasgeboren kind onverzorgd achterlaten om het te doen sterven.

H.R. 17 Januari 1921, W. 10694; N.J. 1921, 322.

6. Gemotiveerde vrijspraak.

Hof Amsterdam 17 Januari 1922, W. 10825; N.J. 1922, 204.

7. Moord te Houtdorp.

Hof Arnhem 19 October 1922, W. 10949.

8. Bewijs van vooraf beraamd plan en kalm beraad.

H.R. 28 Juni 1920, W. 10615, m.o. D.S.; N.J. 1920, 811.

Art. 297.

Hij die opzettelijk de afdrijving of den dood der vrucht eener vrouw met hare toestemming veroorzaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden.

Indien het feit den dood van de vrouw ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

1. De geneeskundige tegenover den abortus. Naar aanleiding eener procedure, gevoerd tegen een hoogleeraar in Duitschland, merkt de Redactie van het W. op, dat het gewenscht is in Nederland eene regeling te treffen.

W. 10193.

TITEL XX.

Mishandeling.

Art. 300.

Mishandeling wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

Met mishandeling wordt gelijkgesteld opzettelijke benadeeling der gezondheid.

Poging tot dit misdrijf is niet strafbaar.

1. Veroordeeling wegens mishandeling, terwijl schuldigverklaring geëischt was aan poging tot zware mishandeling.

Zeekrijgsraad Soerabaja, 15 September 1916, M.R.T. XIII, 442.

TUCHTRECHT

2. Tuchtrecht van onderwijzers erkend.

Rb. Dordrecht 19 December 1919, W. 10545 ; N.J. 1920, 272.

3. Beroep op vaderlijk tuchtrecht.

Zie H.R. 28 October 1918, W. 10337; N.J. 1918, 1178.

4. Tuchtrecht niet erkend door het Hof.

Hof 's-Gravenhage 10 Maart 1920, W. 10545 (met opgave lit. en jurispr.); N.J. 1920, 496.

5. Bewijs der mishandeling.

H.R. 1 November 1920, N.J. 1920, 1222.

6. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling wegens dit misdrijf.

Zie N.J. 1918, 307 onder IV, N.J. 1918, 943 en N.J. 1919, 284.

7. Zie voor het begrip mishandeling ook art. 254 sub 10 (Léon).

Art. 302.

Hij die aan een ander opzettelijk zwaar lichamelijk letsel toebrengt, wordt, als schuldig aan zware mishandeling, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste acht jaren.

Indien het feit den dood ten gevolge heeft, wordt de schuldige gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste tien jaren.

ZWAAR LICHAMELIJK LETSEL

1. Hieronder valt een letsel, waarbij de hand bloedend verwond werd, zoodat de getroffene die hand, welke vol met hagelkorrels zat, geruimen tijd niet heeft kunnen gebruiken.

H.R. 25 Augustus 1922, W. 10952.

2. Bewijs van het opzet.

Hof 's-Gravenhage 25 Juni 1919, W. 10434.
H.R. 21 Juni 1920, W. 10613; N.J. 1920, 757.

Art. 304.

De in de artikelen 300—303 bepaalde straffen kunnen met een derde worden verhoogd:

1°. ten aanzien van den schuldige die het misdrijf begaat tegen zijne moeder, zijn wettigen vader, zijn echtgenoot of zijn kind;

2°. indien het misdrijf wordt gepleegd tegen een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening;

3°. indien het misdrijf wordt gepleegd door toediening van voor het leven of de gezondheid schadelijke stoffen.

1. Bij eene bewezenverklaring van het telastegelegde behoeft een beroep op vaderlijken plicht en tuchtrecht, zich uitende in geheel

andere feiten dan de bewezen verklaarde, door den rechter niet nader weerlegd noch daarover in het bijzonder beslist te worden.

H.R. 28 October 1918, W. 10337; N.J. 1918, 1178.

2. Een onbezoldigd rijksveldwachter, in het jachtveld surveilleerende, bevindt zich daarbij in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

H.R. 21 Juni 1920, W. 10614; N.J. 1920, 763.

3. Mishandeling van surveilleerenden politiebeambte.

H.R. 14 Mei 1923, W. 11084; N.J. 1923, 958.

Art. 306.

Zij die opzettelijk deelnemen aan een aanval of vechterij waarin onderscheiden personen zijn gewikkeld, worden, behoudens ieders verantwoordelijkheid voor de bijzondere door hem bedreven feiten, gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren, indien de aanval of vechterij alleen zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, indien de aanval of vechterij iemands dood ten gevolge heeft.

OPZETTELIJK

1. Het opzettelijk deelnemen aan een aanval of vechterij, wanneer die iemands dood tengevolge heeft.

Rb. Groningen 6 Juli 1922, W. 10983; N.J. 1923, 233.

DEN DOOD TENGEVOLGE

2. Geen bewijs.

Rb. Groningen 6 Juli 1922, W. 10983; N.J. 1923, 233.

TITEL XXI.

Veroorzaken van den dood of van lichamelijk letsel door schuld.

Art. 307.

Hij aan wiens schuld de dood van een ander te wijten is, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste negen maanden.

DOOD DOOR SCHULD

1. Voorbeeld van den dood veroorzaken door schuld van een geneesheer-verloskundige.

H.M.G. 17 December 1918, W. 10354; N.J. 1919, 183.

2. Aanrijding door een automobiel.

Rb. Rotterdam 15 Mei 1919, W. 10430; N.J. 1919, 558.

3. Als voren.

H.R. 7 Maart 1921, W. 10735 (verkort); N.J. 1921, 593.

4. Ook al mocht worden aangenomen, dat inderdaad eene injectie van vermelde hoeveelheid is toegediend, dan is nog niet met die mate van zekerheid, voor eene veroordeeling vereischt, komen vast te staan, dat deze dosis, hetzij direct, hetzij indirect, den dood heeft bewerkstelligd.

Raad van Justitie te Medan 12 Mei 1923, W. 11060.

5. De beklaagde kan er zich niet op beroepen, dat hij de ten laste gelegde feiten heeft verricht in opdracht van zijn werkgever-medebeklaagde. Grond daarvoor is in de wet niet te vinden.

Hof Amsterdam 26 Juni 1923, W. 11070.

SCHULD

6. De ten laste van beklaagde bewezen omstandigheden bevatten geen elementen van schuld, waarop eene veroordeeling kan volgen.

H.R. 30 Januari 1922, W. 10872 (anders concl. O.M.) m.o. D.S.

7. Waar het Hof tusschen de hoogst roekelooze en onvoorzichtige wijze, waarop beklaagde heeft gereden, en de plaats gehad hebbende aanrijding en den daarop volgenden dood van den aangeredene oorzakelijk verband heeft gesteld en het Hof bij den beklaagde heeft aangenomen het gemis van die voorzichtigheid, welke in de gegeven omstandigheden van ieder strafrechtelijk aansprakelijk persoon mocht worden gevorderd, is terecht ten opzichte van beklaagde eene mate van schuld aangenomen als voor toepasselijkheid van dit artikel wordt gevorderd.

De aansprakelijkheid van beklaagde wordt niet opgeheven door mogelijke misrekening van den aangeredene in de snelheid van beklaagde's automobiel en in den tijd, waarin hij nog de andere zijde van den weg kon bereiken.

H.R. 2 Januari 1923, W. 11028; N.J. 1923, 456.
H.R. 8 Januari 1923, W. 11033; N.J. 1923, 459.

8. Het tramverkeer laat niet toe, en de voorzichtigheid gebiedt niet, dat reeds op een afstand van ruim 40 meter tot remmen moet worden overgegaan. Geene schuld bij den wagenbestuurder.

Rb. Rotterdam 7 December 1922, W. 10981.

DOOD DOOR SCHULD

9. Gemotiveerde vrijspraak.

Rb. Amsterdam 13 Maart 1923, W. 11018.

10. Doodelijke verwonding van een kind bij het vellen van boomen. Gemotiveerde vrijspraak.

Rb. Amsterdam 11 Maart 1923, W. 11018.

BEGRIP SCHULD

11. Het Wetboek van Strafrecht geeft geene bepaalde uitspraak omtrent de leer van het causaal verband, en daarom neemt het Hoog Mil. Ger. hof tot richtsnoer de beginselen van het B.W.

H.M.G. 18 Februari 1921, W. 10685; N.J. 1921, 327.

12. Schuld omvat in de artikelen 307 en 308 W.v.S. eene min of meer grove of aanmerkelijke onvoorzichtigheid, onachtzaamheid of nalatigheid.

H.R. 23 Mei 1921, W. 10768; N.J. 1921, 959.

Naar aanleiding hiervan:

D. B. A. Trapman, „De causaliteit in het strafrecht".

M.R.T. XVII, 223.

Dr. P. M. Trapman, „Een interessant geval".

T.v.S. XXXI (1921) 325, aangek. door R.F. in W. 10829.

Zie ook H.R. 30 Januari 1922, N.J. 1922, 425.

Art. 308.

Hij aan wiens schuld te wijten is, dat een ander zwaar lichamelijk letsel bekomt of zoodanig lichamelijk letsel waaruit tijdelijke ziekte of verhindering in de uitoefening zijner ambts- of beroepsbezigheden ontstaat, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste zes maanden.

1. Aanwezigheid van schuld.

H.R. 12 November 1917, W. 10203; N.J. 1918, 13.

2. Wel schuld aanwezig, maar deze draagt niet het karakter als bedoeld bij dit artikel.

Rb. Groningen 18 November 1920 ; N.J. 1921, 30.

3. Niet onder alle omstandigheden zal het enkele feit van overtreding van het Motor- en Rijwielreglement voldoende zijn, om de in dit art. bedoelde schuld aan te nemen, doch hetgeen *in casu* is bewezen verklaard omvat zeker de in dit art. bedoelde grove of werkelijke schuld, daar het houden van de verkeerde zijde bij het maken van een bocht voor hen, die zich op den ingeslagen weg bevinden, een zich plotseling voordoenden toestand van onzekerheid schept, waarmede zij veelal niet tijdig genoeg rekening kunnen houden, zoodat die daad van een bestuurder van een automobiel zeer onvoorzichtig en gevaarlijk is.

H.R. 12 Maart 1923, W. 11063 ; N.J. 1923, 818.

BEROEP

4. De bewering, dat het zijn van schoonmaakster niet als een beroep in den zin van dit artikel zou kunnen worden aangemerkt, behoeft geene weerlegging.

H.R. 12 Februari 1923, W. 11045 ; N.J. 1923, 585.

5. Bewijs van het oorzakelijk verband tusschen letsel en uitoefening van beroepsbezigheden.

H.R. 22 Mei 1923, W. 11088 ; N.J. 1923, 1079.

6. Grove schuld door niet naleven van artikel 4*b* van het Motor- en Rijwielreglement.

H.R. 11 Juni 1923, W. 11094; N.J. 1923, 1123.

7. Art. 82 van het W.v.S. laat den rechter vrijheid als zwaar lichamelijk letsel te beschouwen elk lichamelijk nadeel, door het spraakgebruik als zoodanig aangeduid.

H.R. 22 October 1923, W. 11122; N.J. 1923, 1368.

TITEL XXII.

Diefstal en strooperij.

Art. 310.

Hij die eenig goed, dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, wegneemt, met het oogmerk om het zich wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan diefstal, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

LITERATUUR

1. Mr. H. Landberg, Voltooide diefstal of poging.
W. 10369.

2. Mr. G. de Grooth, De beteekenis van „wegnemen" in art. 310 W.v.S.
T.v.S. 1921, 129; aangek. door R.F. in W. 10737.
Schr. definiëert „wegnemen" als: het zich zonder toestemming van den houder verschaffen van de feitelijke macht en het bezit van eenig goed onverschillig of zulks geschiedt door een meenemen of anderszins.

WEGNEMEN

3. Wanneer men eenige gesloten kisten ter aflevering onder zich heeft, deze openbreekt en van den inhoud iets wegneemt met het oogmerk het zich wederrechtelijk toe te eigenen, krijgt men eerst door het openbreken en wegnemen die goederen in zijne macht, en maakt men zich schuldig aan diefstal, niet aan verduistering.
H.R. 31 December 1917, W. 10220; N.J. 1918, 138.
Cf. H.R. 8 Juni 1914, W. 9662; N.J. 1914, 947.
H.R. 5 Juni 1916, W. 9979.

4. Het wegnemen van aan een ander toebehoorende stukken of teekeningen, teneinde daarvan afschriften te maken, levert diefstal op, ook al zijn de origineelen, na gemaakt gebruik, weder teruggebracht op de plaats vanwaar zij waren weggenomen, daar het eene daad van toeëigening is, immers eene beschikking als heer en meester over dat goed, dat door die handeling blijvend wordt onttrokken aan de door den rechthebbende gegeven bestemming.
Krijgsraad 's-Hertogenbosch 7 December 1918, W. 10347.

5. Blijkens de geschiedenis van het artikel is aan het „wegnemen" als criterium van het misdrijf van diefstal bijzondere waarde toege-

kend, doch men mag niet uit het oog verliezen, dat daarbij de zeer bepaalde bedoeling heeft voorgezeten, om den diefstal duidelijk te onderscheiden van de afpersing en de verduistering. Het woord moet dus niet eng worden opgevat.

Rb. Leeuwarden 10 December 1919, N.J. 1920, 187.

6. Bewijs:

H.R. 19 Juli 1921, W. 10781; N.J. 1921, 1106.
H.R. 17 October 1921, N.J. 1921, 1262.
H.R. 7 November 1921, N.J. 1922, 186.
H.R. 13 Maart 1922, W. 10885; N.J. 1922, 529.
H.R. 6 Maart 1922, N.J. 1922, 531.
H.R. 12 Februari 1923, W. 11046; N.J. 1923, 585.

7. Wanneer het Hof uit de bewijsmiddelen afleidt, dat beklaagde bij het plegen van het feit de goederen niet meer te zijner beschikking onder zich had, kan de vraag, of dit terecht gedaan is, in cassatie niet meer onderzocht worden.

H.R. 12 December 1921, W. 10861; N.J. 1922, 277.

WEDERRECHTELIJK

8. De telastelegging, dat beklaagde „met het oogmerk tot wederrechtelijke toeëigening eenige voorwerpen heeft weggenomen", kan worden uitgelegd alsof er stond: „eenige voorwerpen heeft weggenomen met het oogmerk zich deze wederrechtelijk toe te eigenen".

H.R. 25 Februari 1918, W. 10253.

9. Het wegnemen door den berger van door hem aangebrachte goederen, nadat deze door den strandvonder onder beheer zijn genomen, is wederrechtelijk ingevolge art. 550 W. v. K. en artt. 1 en 3 Wet van 23 Augustus 1852, *Stbl.* no. 141.

Rb. Middelburg 6 Juli 1920, N.J. 1920, 1006.

AAN EEN ANDER TOEBEHOOREND

10. Door de zee op het strand aangespoelde schelpen, waarover nog door niemand is beschikt, behooren niet aan den Staat en zijn *res nullius*. Wegneming ervan is geen diefstal.

Rb. 's-Gravenhage 4 October 1920, N.J. 1920, 1076.
Cass. verw. H.R. 28 Februari 1921, W. 10726; N.J. 1921, 471.

11. Aan het woord „ontvreemd" komt in het gewone spraakgebruik dezelfde beteekenis toe als aan „gestolen".

De verklaring van een beklaagde, dat hij iets heeft ontvreemd, kan dus als eene aanwijzing worden gebezigd voor den aan beklaagde ten laste gelegden diefstal.

H.R. 13 October 1919, W. 10479.

GOED

12. Onder goed vallen alleen lichamelijke zaken, dus niet electrische energie.

Politierechter Utrecht 2 Februari 1923, W. 10993; N.J. 1923, 530.

13. Onder dit begrip valt ook electrische energie.

Rb. Zierikzee 23 December 1919, W. 10513; N.J. 1920, 185.

14. Hieronder valt electrische energie — niet een recht (b.v. auteursrecht) of een geestesproduct (octrooi).

H.R. 23 Mei 1921, W. 10728; N.J. 1921, 564 (met uitvoerig onderschrift van Prof. T a v e r n e); M.R.T. XVII, 48, m.o. Red.

15. Naar aanleiding van het electriciteits-arrest. Hoofdart. W. 10735, tegen de vrije wetstoepassing door prof. T a v e r n e voorgestaan.

16. Mr. G. V i e r k a n t W. 10734, proeve van aanvulling van het W.v.S. ter beteugeling van den electriciteitsdiefstal. Bestreden door Mr. Th. P.J. M a s t h o f f, W. 10739. Zie ook Mr. E. J. H. J a s p a r, W. 10739; Mr. E r n s t P o l a k, W. 10742; Prof. T a v e r n e, Een woord van verweer, W. 10743, met antwoord D.S.; P.S. in W.Pr.N.R. no. 2693; naar aanleiding daarvan „Rechtszekerheid" in W. 10758 en P.S. in W.Pr.N.R. no. 2698: verduistering van electrische energie is niet mogelijk, wanneer beklaagde verschillende handelingen moest verrichten teneinde er de beschikking over te krijgen.

H.R. 3 Januari 1922, W. 10864; N.J. 1922, 280.

Zie ook onder art. 90*ter* W.v.S. (wetsontwerp).

17. De artt. 175 vgl. Cr.W.L. zijn bijzondere strafbepalingen tegenover de artt. 310, 311 W.v.S.

H.M.G. 3 Februari 1920, W. 10522; M.R.T. XV, 482.

POGING

18. Voorbeeld: Met eene verplaatsing van het goed is de diefstal nog niet voltooid.

Hof 's-Hertogenbosch 17 October 1921, W. 10827.

19. Bewijs van diefstal.

H.R. 7 November 1921, N.J. 1922, 186.

20. Diefstal van een kist met zilver, subsidiair van een aantal zilveren voorwerpen, in het laatste geval met de bezwarende omstandigheid van verbreking. Overschrijding van de grenzen der dagvaarding.

Concl. adv.-gen.: diefstal is niet een oogenblikkelijk strafbaar feit; het kan zich onder omstandigheden ook over een zeker tijdsverloop uitstrekken.

H.R. 10 Februari 1919, W. 10395; N.J. 1919, 309 en 311.

21. Diefstal van eene lading door het wegvoeren van schuit en lading.

H.R. 6 Januari 1919, W. 10378; N.J. 1919, 229.

22. Vrijspraak van een beklaagde, die een rijwiel had weggenomen, daarmede had rondgereden en het vervolgens in de kazerne had teruggebracht.

Zeekrijgsraad Soerabaja, 17 September 1918, M.R.T. XIV, 581.

23. Verkoop van een koe op de markt door beklaagde, die de koe daar onbeheerd had zien staan. Het woord „wegnemen" mag ruim uitgelegd worden; daaronder is te verstaan „onder zijne macht brengen".

Rb. Leeuwarden 10 December 1919, N.J. 1920, 187.

24. Wegnemen van manufacturen in een winkel, door een bediende op een oogenblik, dat hij daarmede niet te maken had. Dit is diefstal, geen verduistering.

Rb. Alkmaar 3 Februari 1920, N.J. 1920, 621.

25. Bewijs van het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening.

H.R. 10 Juni 1918, W. 10302; N.J. 1918, 746.
H.R. 6 Januari 1919, W. 10378; N.J. 1919, 229.

26. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling ter zake van dit misdrijf.

Zie N.J. 1918, 308 onder V, N.J. 1918, 943 onder VII en N.J. 1919, 284 onder II.

Art. 311.

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren wordt gestraft:

1°. diefstal van vee uit de weide;

2°. diefstal bij gelegenheid van brand, ontploffing, watersnood, schipbreuk, stranding, spoorwegongeval, oproer, muiterij of oorlogsnood;

3°. diefstal gedurende den voor de nachtrust bestemden tijd, in eene woning of op een besloten erf waarop eene woning staat, door iemand die zich aldaar buiten weten of tegen den wil van den rechthebbende bevindt;

4°. diefstal door twee of meer vereenigde personen;

5°. diefstal waarbij de schuldige zich den toegang tot de plaats des misdrijfs heeft verschaft of het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van braak, verbreking of inklimming, van valsche sleutels, van een valsche order of een valsch kostuum.

Indien de in no. 3 omschreven diefstal vergezeld gaat van een der in no. 4 en 5 vermelde omstandigheden, wordt gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren opgelegd.

BRAAK

1. Hij die buizen wegneemt door ze van andere buizen af te zagen brengt die buizen niet onder zijn bereik door middel van braak.

Rb. Dordrecht, 5 September 1918, N.J. 1919, 78.

VEE UIT DE WEIDE

2. Het begrip „diefstal van vee uit de weide" omvat het zich wederrechtelijk toeëigenen van vee, terwijl het zich in de weide bevindt. Het doet er niets toe, of het aldus gestolen vee ook inderdaad als zoodanig uit de weide is weggevoerd.

Rb. Groningen 10 October 1918, N.J. 1919, 79.

VERBREKING

3. De verbreking moet voorafgaan aan den diefstal. Wanneer het voorwerp zich reeds onder het bereik van hem, die den diefstal pleegt, bevindt en alleen door middel van verbreking wordt weggenomen, is er geen sprake van verbreking in den zin van dit artikel.

H.M.G. 11 April 1919, W. 10397; N.J. 1919, 492.

DE VOOR DE NACHTRUST BESTEMDE TIJD

4. In dit artikel levert de nachtelijke tijd op zichzelf niet de verzwarende omstandigheid op, maar uitsluitend in verband met de

plaats, waar het delict gepleegd is, te weten in eene woning of op een gesloten erf, waarop eene woning staat.

Hof Amsterdam 16 October 1919, W. 10491; N.J. 1919, 1123.

5. Bewijs:

Zie H.R. 25 Februari 1918, W. 10252;

H.R. 2 April 1918, W. 10266, m.o. D.S.; N.J. 1918, 502.
H.R. 11 November 1918, W. 10350; N.J. 1919, 72.
H.R. 22 April 1919, W. 10415; N.J. 1919, 534.
H.R. 20 October 1919, W. 10483; N.J. 1919, 1140.
H.R. 12 Januari 1920, W. 10521; N.J. 1920, 225.
H.R. 17 Mei 1920, W. 10580; N.J. 1920, 594.

6. Begin van uitvoering.

Rb. Arnhem 5 April 1918, W. 10257.
H.R. 20 Januari 1919, W. 10389; N.J. 1919, 269.
H.R. 19 Mei 1919, W. 10424; N.J. 1919, 643. Het aanwenden van de sub 5 genoemde middelen is het begin van uitvoering tot den diefstal en levert daarmede één feit op.

7. Bewijs door vingerafdrukken.

Hof Amsterdam 2 Januari 1918, N.J. 1919, 384.

8. Poging tot diefstal met braak.

H.R. 19 Mei 1919, W. 10424; N.J. 1919, 643.

9. Diefstal van een horloge door drie beklaagden. Veroordeeling wegens diefstal door meer dan twee vereenigde personen (anders Krijgsraad).

H.M.G. 23 April 1920, N.J. 1920, 624.

10. Mededaderschap aan wegnemen van paard, kar en hooi door medebeklaagde.

H.R. 20 Juni 1921, W. 10779; N.J. 1921, 1027.

11. Diefstal met verbreking. Begin van uitvoering, of voorbereidingshandeling.

H.R. 28 Juni 1920, W. 10617, m.o. D.S.; N.J. 1920, 807.

Art. 312.

Met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren wordt gestraft diefstal, voorafgegaan, vergezeld of gevolgd van geweld of bedreiging met geweld tegen personen, gepleegd met het oogmerk om dien diefstal voor te bereiden of gemakkelijk te maken, of om, bij betrap-

ping op heeter daad, aan zich zelve of andere deelnemers aan het misdrijf hetzij de vlucht mogelijk te maken, hetzij het bezit van het gestolene te verzekeren.

Gevangenisstraf van ten hoogste twaalf jaren wordt opgelegd:

1°. indien het feit wordt gepleegd hetzij gedurende den voor den nachtrust bestemden tijd in eene woning of op een besloten erf waarop eene woning staat; hetzij op den openbaren weg; hetzij in een spoortrein die in beweging is;

2°. indien het feit wordt gepleegd door twee of meer vereenigde personen;

3°. indien de schuldige zich den toegang tot de plaats des misdrijfs heeft verschaft door middel van braak of inklimming, van valsche sleutels, van een valsche order of een valsch kostuum;

4°. indien het feit zwaar lichamelijk letsel ten gevolge heeft.

Gevangenisstraf van ten hoogste vijftien jaren wordt opgelegd, indien het feit den dood ten gevolge heeft.

1. Door bewezen te verklaren, dat de diefstal werd voorafgegaan door geweld, heeft de rechter de grenzen der aanklacht niet overschreden.

De rechter kon uit bewijsmiddelen afleiden, dat beklaagde ook aan het geweld heeft deelgenomen.

H.R. 6 Januari 1919, W. 10384; N.J. 1919, 232.

2. Telastelegging van wegnemen van honderd veertig gulden, althans van eene som gelds, voorafgegaan door, vergezeld en gevolgd van gepleegd geweld. Bewezenverklaring van wegneming van eene som geld vergezeld van geweld.

H.R. 13 Januari 1919, W. 10387; N.J. 1919, 232.

QUALIFICATIE

3. Tusschen de gevallen, omschreven in dit artikel, bestaat niet zoodanig verband, dat de wetgever, deze gevallen noemende, moet geacht worden daarmede één begrip te hebben willen geven.

H.R. 17 Januari 1921, W. 10697; N.J. 1921, 315.

4. Diefstal met geweldpleging te Houtdorp.

Rb. Zwolle 29 Juni 1922, W. 10915.

HEETERDAAD

5. Noodzakelijk is, dat hij die betrapt kennis heeft van het gepleegde feit. Het bloote vermoeden der rijksveldwachters, dat eenig strafbaar feit zou zijn gepleegd, is niet voldoende.

Rb. Alkmaar 30 November 1920, N.J. 1921, 125.

Art. 314.

Hij die, zonder geweld of bedreiging met geweld tegen personen, geheel of ten deele aan een ander toebehoorende klei, bagger, ongesneden veen, zand, aarde, grind, puin, mestspeciën, zoden, plaggen, heide, helm, wier, riet, biezen, mos, onbewerkt en niet vervoerd hak- of sprokkelhout, ongeplukte of afgevallen boomvruchten of bladeren, te veld staand gras of te veld staande of na den oogst achtergebleven veldvruchten wegneemt, met het oogmerk om zich die voorwerpen wederrechtelijk toe te eigenen, wordt, als schuldig aan strooperij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, wordt hij gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee maanden.

MESTSPECIEN.

1. Hieronder valt kunstmest en wegneming daarvan, al is die geschied uit eene bergplaats in eene woning.

Hof 's-Gravenhage 6 December 1920, W. 10668; N.J. 1921, 144.

Critiek op de consequenties van dit arrest, Mr. O. B. W. de Kat, W. 10679.

Art. 315.

Met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste zestig gulden wordt gestraft:

1°. strooperij gepleegd met behulp van vaartuigen, wagens, trek- of lastdieren;

2°. strooperij gepleegd onder eene of meer der in artikel 311 no. 2—5 vermelde omstandigheden.

Ontzetting van de in artikel 28 no. 1—4 vermelde rechten kan worden uitgesproken.

1. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling ter zake van dit artikel.
N.J. 1918, 308 onder VI.

Art. 316.

Indien de dader van of medeplichtige aan een der in dezen titel omschreven misdrijven de niet van tafel en bed of van goederen gescheiden echtgenoot is van hem tegen wien het misdrijf is gepleegd, is de strafvervolging tegen dien dader of dien medeplichtige uitgesloten.

Indien hij zijn van tafel en bed of van goederen gescheiden echtgenoot is of zijn bloed- of aanverwant, hetzij in de rechte linie, hetzij in den tweeden graad der zijlinie, heeft de vervolging, voor zoover hem betreft, alleen plaats op eene tegen hem gerichte klachte van dengene tegen wien het misdrijf is gepleegd.

LITERATUUR

1. „Artikel 380 C.P." in W. 10729.

TITEL XXIII.

Afpersing en afdreiging.

Art. 317.

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, door geweld of bedreiging met geweld iemand dwingt hetzij tot de afgifte van eenig goed, dat geheel of ten deele aan dezen of aan een derde toebehoort, hetzij tot het aangaan van eene schuld of het tenietdoen van eene inschuld, wordt, als schuldig aan afpersing, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen jaren.

De bepalingen van het tweede en derde lid van artikel 312 zijn op dit misdrijf van toepassing.

AFGIFTE

1. Afgifte van het goed is een der bestanddeelen van het misdrijf van afpersing. Derhalve is dit misdrijf eerst gepleegd, wanneer degene, tegen wien het geweld werd geoefend, de beschikking over het goed heeft verloren.
H.R. 17 Januari 1921, W. 10697; N.J. 1921, 315.

TITEL XXIV.

Verduistering.

Art. 321.

Hij die opzettelijk eenig goed, dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort en dat hij anders dan door misdrijf onder zich heeft, wederrechtelijk zich toeëigent, wordt, als schuldig aan veduistering, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste zestig gulden.

LITERATUUR

1. Advocaten-voorschot. Over de vraag, of de advocaat bij de ontvangst eigenaar wordt, Mr. A. A. Cnopius, W. 10898 (m.o. Red.); Mr. M. V. Polak, W. 10902; Mr. C. Bake, W. 10909; Mr. Th. A. Fruin, „Advocatenblad" 1922, 117; Mr. H. P. de Wilde, aldaar blz. 122, en Mr. A. A. Cnopius, W. 10945.

2. Diefstal of verduistering van kaas uit kisten aan boord van het door beklaagde gevoerde schip.

H.R. 31 December 1917, W. 10220; N.J. 1918, 138.

3. Het enkele ter hand stellen van een bankbiljet aan een ander ter wisseling brengt geen eigendomsovergang mede. Door het biljet te behouden en minder geld terug te geven dan men verplicht is, beschikt men over dat biljet voor zich in strijd met de hem daarover toekomende bevoegdheid en eigent het zich dus wederrechtelijk toe.

H.R. 18 Februari 1918, W. 10245; N.J. 1918, 373.

4 Een effectenhandelaar, die over bepaalde effecten beschikt in strijd met den aard van zijn recht als houder dier stukken, terwijl zijn financiëele toestand zoodanig is, dat hij geen gegrond uitzicht kan hebben, dat de stukken terstond op elk gewenscht oogenblik aan hem zullen worden gegeven, maakt zich hierdoor schuldig aan verduistering.

Rb. Dordrecht, 19 April 1918, W. 10304; N.J. 1918, 1019. (in appèl bevestigd, cassatie verworpen).

5. Eene sententie van belang voor de uitlegging van het woord „toeëigening".

H.M.G. 1 October 1918, W. 10315.

6. Arresten van belang voor het bewijs.

H.R. 2 December 1918, W. 10360; N.J. 1919, 151.

H.R. 8 April 1918, W. 10272; N.J. 1918, 581. H.R. 21 Januari 1918, W. 10232. H.R. 17 Juni 1918, W. 10301. H.R. 1 November 1920, W. 10654; N.J. 1920, 709.

7. Verduistering van benzine door chauffeurs.

H.R. 25 Maart 1918, W. 10263, m.o. D.S.; N.J. 1918, 494.

8. Noch door de geheel algemeene woorden der wet, noch door de geschiedenis van dit artikel wordt de opvatting gerechtvaardigd, dat slechts zaken, die eene economische waarde hebben, kunnen worden verduisterd. Zelfs al ware het volgbriefje waardeloos, ook dan kon het voor verduistering vatbaar zijn.

Concl. O.M. Mr. Noyon: Nu het volgbriefje door verwisseling tegen een afleveringsbriefje kon leiden tot het bekomen van suiker, had het ongetwijfeld geldswaarde en kon het dus als een bij art. 321 bedoeld goed beschouwd worden.

H.R. 6 Januari 1919, W. 10383; N.J. 1919, 224.

9. Wanneer feitelijk is vastgesteld, dat beklaagde gelden uit de kas der door hem beheerde vereeniging heeft genomen, teneinde die ten eigen bate aan te wenden, daarbij die gelden boekende als in deposito gegeven bij eene firma, bij wie zij in werkelijkheid niet in bewaring waren gegeven, al heeft een lid dier firma aan beklaagde depositobewijzen voor die bedragen afgegeven, is verduistering gepleegd.

H.R. 24 Maart 1919, W. 10408; N.J. 1919, 477.

10. Wanneer feitelijk is vastgesteld, dat de bevoegdheid der arbeiders niet verder reikte dan om de aardappelen op het bouwland van Z. voor dezen te rooien en te verzamelen, wordt daaruit terecht afgeleid, dat die aardappelen zich nog in de macht van den eigenaar bevonden toen de beklaagden ze wegnamen. De arbeiders maakten zich dus aan diefstal schuldig.

H.R. 30 Juni 1919, W. 10438; N.J. 1919, 770.

11. Verschil van opvatting tusschen een krijgsraad en het H.Mil. Ger.Hof omtrent de qualificatie toepasselijk op bepaalde feiten.

H.M.G. 30 Maart 1920, M.R.T. XV, 589; H.M.G 31 December 1920, W. 10666; N.J. 1921, 149.

12. Verduistering is niet slechts denkbaar van door den dader met eerlijke bedoelingen verkregen goed.

Mogelijke kwade trouw staat aan eene veroordeeling wegens ver-

duistering niet in den weg, indien zij zich slechts niet uit in eene handeling, die in de wet als misdrijf is gestempeld en strafbaar gesteld.

H.R. 25 Mei 1920, W. 10588; N.J. 1920, 709.

13. Hij die, na besloten te hebben zich de opbrengst van verschillende goederen toe te eigenen, die goederen daarna beneden de waarde verkoopt, eigent zich door die handelingen de goederen en niet de opbrengst van die goederen toe.

Rb. Dordrecht 28 Mei 1920, N.J. 1920, 641.

14. Verkoop van goederen na toeëigening.

Rb. Leeuwarden 10 December 1919, N.J. 1920, 187.

15. Toeëigening van statistiekzegels en valschelijk opmaken van nieuwe formulieren.

Rb. Amsterdam 21 April 1921, N.J. 1921, 1049.

16. Bewijs van toeëigening door loopknecht, uitgezonden met kwitanties en wisselgeld.

H.R. 23 Mei 1921, N.J. 1921, 905.

17. Het bedrag behoorde niet aan X. toe, maar leverde slechts op het door bekl. aan X verschuldigd erkend saldo van rekening, tot betaling waarvan hij krachtens contract, na gedane rekening en verantwoording zijner ontvangsten en uitgaven, gehouden was.

Rb. Rotterdam 27 October 1921, W. 10924; N.J. 1922, 399.

18. Voorbeeld:

Rb. Arnhem 22 April 1921, W. 10788, bevestigd H.R. 19 December 1921, W. 10862; N.J. 1922, 275.
H.R. 31 October 1921, W. 10831; N.J. 1922, 88.

19. Voor het misdrijf van verduistering wordt niet de eisch gesteld, dat in rechte moet blijken wie met name de eigenaar van het goed was.

H.R. 1 Mei 1922, W. 10906; N.J. 1922, 737.

20. De omstandigheid, dat het beklaagde er alleen om te doen was de schuldbekentenis als bewijsmiddel te doen verdwijnen, staat aan het aannemen van de wederrechtelijke toeëigening van dat stuk niet in den weg.

H.R. 26 Juni 1922, W. 10937; N.J. 1922, 1060.

21. Verduistering door ontvangen gelden af te dragen niet als ontvangen ten name van dengene, van wien beklaagde ontvangen had.

Politierechter Amsterdam 8 November 1922, W. 10982.

22. Nu het Hof bewezen heeft verklaard op welke wijze de beklaagde de kwitanties onder zich heeft gekregen, waarbij geen sprake is van eenig misdrijf, was de rechter niet verplicht aan te geven waarom hij het misdrijf niet aanwezig acht.

H.R. 13 November 1922, W. 10976; N.J. 1923, 163.
Ing. bijdr. naar aanl. van dit arrest, van Mr. L. Ch. Besier, in W. 10976, m.o. D.S.

23. Het arrest is niet met redenen omkleed ten aanzien van de beslissing, dat beklaagde de cheques anders dan door misdrijf onder zich had.

H.R. 26 Februari 1923, W. 11052; N.J. 1923, 101.

24. Toeëigening van een hond. Verweer, dat aan de teruggave slechts de voorwaarde was verbonden van vergoeding van het onderhoud van den hond.

H.R. 22 Mei 1923, W. 11087; N.J. 1923, 1081.

25. Beklaagde's verklaring, dat hij het door hem beleende kostuum op zijne kosten van de bank van leening heeft teruggehaald en aan den eigenaar teruggegeven, is niet eene herroeping van zijne bekentenis, dat hij zich dat kostuum opzettelijk wederrechtelijk had toegeëigend.

H.R. 25 Juni 1923, W. 11099; N.J. 1923, 1199.

26. Toeëigening van klinkers door die op te laden en niet te brengen waar zij behoorden.

H.R. 1 October 1923, W. 11109; N.J. 1923, 1279.

27. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling ter zake van dit artikel.

N.J. 1918, 308 onder VII, N.J. 1919, 284 onder III.

Art. 322.

Verduistering gepleegd door hem, die het goed uit hoofde van zijne persoonlijke dienstbetrekking of van zijn beroep, of tegen geldelijke vergoeding onder zich heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

1. Op een feit, vallende zoowel onder art. 321 als onder art. 359 W.v.S. is laatstgenoemd artikel terecht toegepast.

H.R. 13 December 1920, W. 10677; N.J. 1921, 178.
Zie ook H.M.G. 25 Maart 1921, M.R.T. XVII, 37, m.o. Red.

TITEL XXV.

Bedrog.

Art. 326.

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander wederrechtelijk te bevoordeelen, hetzij door het aannemen van een valschen naam of van eene valsche hoedanigheid, hetzij door listige kunstgrepen, hetzij door een samenweefsel van verdichtsels, iemand beweegt tot de afgifte van eenig goed of tot het aangaan van eene schuld of het tenietdoen van eene inschuld, wordt, als schuldig aan oplichting, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

1. Als „oplichting" moeten de handelingen gequalificeerd worden van iemand, te wiens laste is bewezen verklaard, dat hij een kantoorbediende der Ned. Posterijen heeft bewogen tot afgifte van een ontvangbewijs der posterijen voor eene aangeteekende zending met aangegeven geldswaarde, door opzettelijk ten postkantore ter verzending aan te bieden een behoorlijk gelakt en gefrankeerd couvert, waarop als inhoud die geldswaarde stond vermeld, doch dat alleen stukjes courantenpapier in een tweede couvert, hetwelk aan eene zijde was opengesneden en weer dichtgeplakt, bevatte.

Rb. Middelburg 5 October 1917, bevestigd Hof 's-Gravenhage 2 Januari 1918, W. 10205.
(cf. H.R. 21 Februari 1910, W. 8988.)

2. Voor de toepasselijkheid van dit artikel doet de geldigheid der aangegane schuld naar burgerlijk recht niet af. (Zich voordoen als geneeskundige).

Anders Concl. O.M. Mr. Besier: De aangegane schuld is uit ongeoorloofde oorzaak gesproten en derhalve nietig. Ten onrechte heeft het Hof wat was aangegaan „schuld" genoemd.

H.R. 14 Januari 1918, W. 10227; N.J. 1918, 200.

3. Art. 327 S.r. staat geenszins tegenover art. 326 als eene bijzondere tot de algemeene strafbepaling, vermits het laatstgenoemde artikel een element bevat, namelijk het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling, hetwelk in art. 327 ontbreekt.

H.R. 2 April 1918, W. 10270.

4. Hoewel veelal bij het misdrijf van oplichting de bij de wet bedoelde afgifte, en daarmede het delict, met het enkele overgeven

van het goed zal zijn voltooid, kan de beteekenis van het woord „afgeven" verruimd worden door daarin mede te betrekken hetgeen is voorgevallen, nadat de goederen door een der beklaagden zijn aangenomen.

Rb. Amsterdam 6 Augustus 1918, N.J. 1918, 1010.

5. De bevoordeeling van beklaagde was wederrechtelijk, daar de middelen door hem aangewend volgens zijne eigen erkentenis onwaar en dus bedrieglijk waren, en hij alzoo een bedrog heeft gepleegd als door het B.W. bij het aangaan van overeenkomsten wordt gewraakt.

Hof 's-Gravenhage 25 September 1918, W. 10333.

6. In den zin der wet is een verdichtsel een leugen, eene opzettelijke onwaarheid. Wanneer ten laste wordt gelegd, dat tot de afgifte is bewogen door een samenweefsel van verdichtsels, bestaande uit eenige in de dagvaarding omschreven mededeelingen, kon dus de Rechtbank de telastelegging opvatten in dezen zin, dat beklaagde opzettelijk in strijd met de waarheid die mededeelingen heeft gedaan. Bij deze opvatting is de vermelding van het opzet in de omschrijving der mededeelingen overbodig.

H.R. 7 October 1918, W. 10319; N.J. 1918, 1062.

7. Het iemand bewegen tot de toewijzing van eene te groote hoeveelheid goederen valt niet onder deze strafbepaling.

Concl. Adv.-Gen. Mr. Besier, 18 November 1918, W. 10354; N.J. 1919, 72.

8. Onder medegeven van eenig goed valt te verstaan afgeven teneinde het door hem, aan wien het werd ter hand gesteld, te doen medenemen. Onder medegeven is dus afgeven begrepen.

H.R. 16 December 1918, W. 10369; N.J. 1919, 151.

9. Bij toepasselijkverklaring van dit artikel behoeft niet uitdrukkelijk aangegeven te worden tot welk of welke der in dit artikel genoemde bedrieglijke middelen de bewezen bedrieglijke handelingen van beklaagde behooren.

Als wettelijke eisch is aan te nemen, dat tengevolge der afgifte van het goed de mogelijkheid van benadeeling voor een ander dan den dader, hetzij van hem die het goed afgaf of van een derde, ontsta. Het oogmerk van wederrechtelijke benadeeling van een ander wordt niet gevorderd.

Wanneer de bewezen verklaarde handelingen opleveren het aannemen van eene valsche hoedanigheid en het aanwenden van een

samenweefsel van verdichtsels, is dit artikel terecht toegepast, onverschillig of een der bewezen verklaarde handelingen al dan niet kan worden beschouwd als een listige kunstgreep.

H.R. 16 Juni 1919, W. 10432 ; N.J. 1919, 740.

10. Bewijs van het oogmerk.

H.R. 2 Februari 1920, W. 10533 ; N.J. 1920, 274, en H.R. 30 Augustus 1920, W. 10624 ; N.J. 1920, 996.

11. Het zich doen afgeven van suiker door middel van vervalschte bestelbonnen.

Hof Amsterdam 11 Februari 1920, W. 10552 ; N.J. 1920, 653.

12. Samenweefsel van verdichtsels.

H.R. 22 Maart 1920, W. 10557 ; N.J. 1920, 454.

13. Kunstgrepen. Hieronder moeten worden verstaan handelingen geschikt om leugenachtige voorgevens en valsche voorstellingen ingang te doen vinden en daaraan kracht bij te zetten.

H.R. 1 November 1920, W. 10650 ; N.J. 1920, 1215.

14. Van belang ook : H.M.G. 19 October 1920, W. 10644 ; N.J. 1920, 1093.

15. Het vonnis van de Rechtbank niet behoorlijk met redenen omkleed geacht.

H.R. 4 April 1921, W. 10748 ; N.J. 1921, 655.

16. De Rechtbank neemt aan, dat de afgifte eerst voltooid is na het beëindigen der geheele transactie en gebruikt i.c. eene valsche mededeeling, gedaan na de feitelijke overgave, bij het bewijs.

Rb. Amsterdam 30 December 1921, W. 10860.

17. Voorbeelden :

H.R. 7 November 1921, W. 10837 ; W. 10839 ; N.J. 1922, 183.
H.R. 28 November 1921, W. 10847 ; N.J. 1922, 184.
H.R. 16 Januari 1921, W. 10870 ; N.J. 1922, 387.
H.R. 23 Mei 1921, W. 10764 ; N.J. 1921, 1026.
H.R. 23 Mei 1921, W. 10765.

18. Het vertoonen van een testament, terwijl men niets bezit.

H.R. 9 Mei 1921, W. 10761 ; N.J. 1921, 839.

19. Premieleening der Rotterdamsche Handels- en Landbouwbank.
Rb. Rotterdam 6 October 1921, W. 10787.

20. Oplichting door valschen duplicaat-vrachtbrief.
H.R. 7 November 1921, W. 10839; N.J. 1922, 113.

21. Aannemen van een valschen naam. Dit kan wel niet anders beoogen dan den naam van een natuurlijk persoon.
H.R. 19 Mei 1922, W. 10920; N.J. 1922, 874.

22. Het vertoonen van verbrande filmresten als overblijfselen van als verbrand opgegeven, doch in werkelijkheid niet verbrande, films.
H.R. 16 October 1922, W. 10960; N.J. 1923, 20.

23. Het bewegen tot afgifte kan geschieden door een middel, aangewend niet tegenover dengene van wien de afgifte werd verwacht, doch tegenover een derde, mits slechts de bedoeling om die afgifte te verkrijgen en het oorzakelijk verband tusschen middel en afgifte vaststaan.
H.R. 16 October 1922, W. 10960; N.J. 1923, 20.

24. Beklaagde heeft getuige bewogen tot den koop van een bankobligatie voor *f* 500.— door hem opzettelijk in strijd met de waarheid mede te deelen, dat get. den koopprijs van dat stuk te allen tijde van de Bank kon terugkrijgen en dat hij, bekl., zelf *f* 20000.— in die Bank had gestoken.
Hieruit kon de Rechtbank afleiden, dat bekl. gehandeld heeft met het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling der Bank. Eveneens dat get. door die handelingen van bekl. is benadeeld, zelfs indien zou moeten worden aangenomen, dat benadeeling een element van oplichting is.
H.R. 29 Januari 1923, W. 11036; N.J. 1923, 484.

25. Waar in de dagvaarding is gesteld, dat het geheel van requirant's gedragingen listiglijk en bedrieglijk was, is daarmede geenszins in strijd, dat verscheidene der door requirant gedane mededeelingen waarheid bevatten; immers ook ware mededeelingen kunnen dienen om een list te doen slagen en alsdan verliest het samenstel van handelingen niet het karakter van list en bedrog.
H.R. 19 Maart 1923, W. 11055; N.J. 1923, 738.

26. Oplichting van assuradeuren. Voorgewende inbraak.
H.R. 25 Augustus 1923, W. 11108; N.J. 1923, 1287.

27. Vrijspraak, nu de listige kunstgrepen niet hebben medegewerkt tot het feit, dat de benadeelde zich liet bedriegen.

Rb. Dordrecht 7 December 1923, W. 11162; N.J. 1924, 280.

28. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling ter zake van dit artikel.

Zie N.J. 1918, 308 onder VIII en N.J. 1918, 944 onder VIII.

Art. 327.

Hij die door listige kunstgrepen den verzekeraar in dwaling brengt ten opzichte van omstandigheden tot de verzekering betrekking hebbende, zoodat deze eene overeenkomst sluit die hij niet of niet onder dezelfde voorwaarden zou hebben gesloten, indien hij den waren staat van zaken gekend had, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

1. Zie art. 326 sub 3 (Léon).

Art. 328.

Hij die, met het oogmerk om zich of een ander, ten nadeele van den verzekeraar of van den wettigen houder van een bodemerijbrief, wederrechtelijk te bevoordeelen, brand sticht of eene ontploffing teweegbrengt, in eenig tegen brandgevaar verzekerd goed, of een vaartuig dat verzekerd is of waarvan de lading of de te verdienen vrachtpenningen zijn verzekerd, of waarop bodemerijpenningen zijn geschoten, doet zinken of stranden, vernielt, onbruikbaar maakt of beschadigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

1. Om van „eenig tegen brandgevaar verzekerd goed" te kunnen spreken, is het voldoende, dat eene overeenkomst van verzekering is tot stand gekomen, en behoeft niet te worden aangetoond, dat de verzekerde te eeniger tijd en uit eenigen hoofde belanghebbende bij het goed is geweest.

Medeplichtigheid aan het misdrijf van art. 328 W.v.S., door het opzettelijk daartoe gelegenheid geven, is gelegen in de handeling van dengene, die de verzekering van het goed bevordert.

H.R. 22 October 1917, W. 10194; N.J. 1917, 1121.

2. De telastelegging, dat beklaagde aan een met name genoemd persoon de gelegenheid en de middelen heeft verschaft om, met het

oogmerk zich en andere genoemde personen ten nadeele van de verzekeraars wederrechtelijk te bevoordeelen, brand te stichten in de tegen brandgevaar verzekerde goederen, behelst een volkomen duidelijk omschreven feit. Het is niet noodzakelijk hierbij te vermelden, dat en in hoeverre de verzekeringssom de waarde van het verzekerd goed overtrof.

H.R. 22 October 1917, W. 10195; N.J. 1917, 1124.

OOGMERK.

3. Niets dwingt ertoe het oogmerk slechts aanwezig te achten in geval het verzekerde goed naar de meening des daders eene geringere waarde heeft dan het bedrag, waarvoor het is verzekerd.

H.R. 8 Mei 1922, W. 10910; N.J. 1922, 755.

Art. 328 *bis.*

Hij die, om het handels- of bedrijfsdebiet van zichzelven of van een ander te vestigen, te behouden of uit te breiden, eenige bedrieglijke handeling pleegt tot misleiding van het publiek of van een bepaald persoon, wordt, indien daaruit eenig nadeel voor concurrenten van hem of van dien ander kan ontstaan, als schuldig aan oneerlijke mededinging, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar, of geldboete van ten hoogste negenhonderd gulden.

ONEERLIJKE MEDEDINGING

1. Arrest betrekkelijk dit artikel:

H.R. 26 November 1917, W. 10209; N.J. 1918, 19.

2. Vonnis betrekkelijk dit artikel:

Rb. Rotterdam 27 Maart 1919, W. 10398; N.J. 1919, 598.

3. Het plaatsen op verpakte boter van de woorden „onder Rijkscontrôle" is volgens dit artikel strafbaar, wanneer men dit doet zonder aangesloten te zijn bij een botercontrôlestation als bedoeld bij de Wet van 17 Juni 1905, *Stbl.* no. 213.

Rb. Winschoten 2 December 1921, W. 10813.

4. Het aanbrengen op een reclamebord van den naam van een concurrent, onder toevoeging erboven met zeer kleine letters van: „voorheen gewerkt bij", en er beneden den eigen naam met kleine letters.

Rb. Amsterdam 6 April 1922, W. 10937.

5. Uitspraak, dat het karakter van bedrieglijk ontbreekt, maar dat de vorm van het adverteeren in strijd is met eene betamelijke wijze van reclame maken.

Rb. Alkmaar 3 Januari 1922, N.J. 1922, 944.

6. Aanbod van schrijfmachines gericht tot wederverkoopers. Geen oneerlijke concurrentie (civiele vordering).

Rb. Amsterdam 2 Februari 1922, N.J. 1923, 641.

Art. 329.

Met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar wordt gestraft de verkooper die den kooper bedriegt:

1°. door hem die een bepaald aangewezen voorwerp kocht, opzettelijk iets anders daarvoor in de plaats te leveren;

2°. ten opzichte van den aard, de hoedanigheid of de hoeveelheid van het geleverde, door het aanwenden van listige kunstgrepen.

LISTIGE KUNSTGREEP

1. Zie art. 330 W.v.S.

2. De beklaagde, bekend met de misleidende wijze van vulling der zakken, deze willens en wetens in dien toestand aan den kooper afleverend, heeft zelf een listigen kunstgreep aangewend. Het is onverschillig, of hij of een ander die zakken vulde.

H.R. 2 Januari 1923, W. 11022; N.J. 1923, 309.

3. Listige kunstgreep bij den verkoop van morphine.

Zie H.R. 14 Januari 1918, W. 10231; N.J. 1918, 204.

Art. 330.

Hij die eet- of drinkwaren of geneesmiddelen verkoopt, te koop aanbiedt of aflevert, wetende dat zij vervalscht zijn en die vervalsching verzwijgende, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Eet- of drinkwaren of geneesmiddelen zijn vervalscht, wanneer door bijmenging van vreemde bestanddeelen hunne waarde of hunne bruikbaarheid verminderd is.

BIJMENGING

1. Art. 330 lid 2 W.v.S. onderscheidt niet of de eet- of drinkwaar dan wel het vreemde bestanddeel is bijgevoegd, maar het komt er slechts op aan, of een dergelijke toevoeging de bijmenging ten gevolge heeft van een vreemd bestanddeel, waardoor de waarde of de bruikbaarheid der eet- of drinkwaren verminderd is.

H.R. 4 Februari 1918, W. 10238; N.J. 1918, 300.

2. Er is geene bijmenging in den zin van dit artikel, wanneer het vreemde bestanddeel zich niet in de waar bevindt als gevolg van toevoeging, doch doordien het ten gevolge van de bereidingswijze der waar vanzelf daarin ontstaan is.

H.R. 2 Mei 1921, W. 10753; N.J. 1921, 725.

AFLEVEREN

3. Dit woord heeft hier alleen de taalkundige beteekenis „het in de macht van een ander brengen, het ter beschikking van een ander stellen".

Een vervoerder kan dus afleveren.

H.R. 22 November 1920, W. 10664; N.J. 1921, 50.

4. De verkooper levert af aan den kooper, al doet hij dit door middel van tusschenpersonen.

H.R. 27 Juni 1921, W. 10798, N.J. 1921, 1057.

5. Bijvoeging van spoelwater bij melk.

Zie H.R. 1 November 1920, W. 10649; N.J. 1920, 1216.

6. Afleveren is de handeling van het hoofd van het bedrijf door wiens ondergeschikte op zijn last het brengen ter plaatse verricht wordt.

H.R. 3 Januari 1922, W. 10866; N.J. 1922, 333.

Art. 336.

De koopman, de bestuurder of commissaris eener naamlooze vennootschap of coöperatieve vereeniging, die opzettelijk eenen onwaren staat of balans openbaar maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

OPENBAAR MAKEN

1. De Rechtbank verstaat onder „openbaar maken", „bekend maken in ruimen kring". Dit is hier geschied, nu vaststaat dat het

jaarverslag, waarin de balans voorkomt, is toegezonden aan aandeelhouders, aan cliënten en aan bevriende instellingen.

Rechtb. Utrecht 7 Maart 1923, W. 11049.

2. „Openbaar maken" wil zeggen „algemeen bekend maken door zich tot het publiek te wenden".

Zulks doet niet de bestuurder van eene naamlooze vennootschap, die niet anders doet dan aan de aandeelhouders toezenden een balans, opgemaakt in hun eigen zaak, die bekendmaking dus beperkt tot den kring van de belanghebbenden en daarmede tot hen, die ook op andere wijze van die balans kennis kunnen nemen.

Rechtb. 's-Gravenhage 26 April 1923, W. 11049.

Art. 337.

Hij die opzettelijk waren, welke zelve of op hare verpakking valschelijk voorzien zijn van den naam, de firma of het merk, waarop een ander recht heeft, of, ter aanduiding van herkomst, van den naam eener bepaalde plaats, met bijvoeging van een verdichten naam of firma, of op welke of op wier verpakking zoodanige naam, firma of merk, zij het ook met eene geringe afwijking, zijn nagebootst, binnen het rijk in Europa invoert zonder klaarblijkelijke bestemming om weder te worden uitgevoerd, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert, uitdeelt of ten verkoop of ter uitdeeling in voorraad heeft, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

Indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijk misdrijf onherroepelijk is geworden, kan gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden worden opgelegd.

ELEMENTEN

1. Dit artikel stelt niet den eisch, dat de valschheid verzwegen wordt, of dat de handelingen geschieden ter misleiding van het publiek.

Dat op de kaartjes bij de uitgestalde voorwerpen het woord „imitatie" voorkwam, doet dus voor de strafbaarheid niet af.

H.R. 28 November 1921, W. 10846; N.J. 1922, 233.

RECHT

2. Art. 10 Merkenwet en dit artikel scheppen niet een recht op den naam, dien men voert.

H.R. 19 Mei 1922, W. 10920 ; N.J. 1922, 874.

3. De strekking der inschrijving door het Bureau van den Industrieelen Eigendom is niet toekenning van het recht op het merk, doch ontheffing voor den verkrijger van den eventueelen bewijslast betreffende eerst gebruik.

Aangenomen werd, dat de benadeelde recht had op het merk, dat door beklaagde geschonden is, nu niet is gebleken, dat degeen, die het merk aan den benadeelde overdroeg, daartoe niet gerechtigd was en evenmin, dat de benadeelde zelf door het merk te gebruiken art. 337 Sr. overtrad.

Rechtb. Rotterdam 3 November 1921, W. 10930 ; N.J. 1923, 503.

PLAATS VAN HERKOMST

3. De vermelding van de plaats Londen behoeft niet als opgave van de plaats van herkomst der waar bedoeld te zijn of opgevat te worden, zulks te minder, daar Londen niet, zooals plaatsen als Cairo, Port-Said, e.d. een bijzonder cachet aan sigaretten zou vermogen te verleenen.

Rechtb. Rotterdam 3 November 1921, W. 10930 ; N.J. 1923, 503.

4. Voor de toepassing van dit artikel is onverschillig, of de waren in voorraad worden gehouden ter voldoening aan eene te sluiten dan wel aan eene reeds gesloten koopovereenkomst.

Rechtb. Amsterdam 7 Maart 1922, W. 10923.

TITEL XXVI.

Benadeeling van schuldeischers of rechthebbenden.

Art. 340.

De koopman, die in staat van faillissement is verklaard of tot gerechtelijken boedelafstand is toegelaten, wordt, als schuldig aan eenvoudige bankbreuk, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar:

1°. indien zijne verteringen buitensporig zijn geweest;

2°. indien hij, met het oogmerk om zijn faillissement uit te stellen, wetende dat het daardoor niet kon worden voorkomen, op bezwarende voorwaarden geldopnemingen heeft gedaan;

3°. indien hij de boeken die hij gehouden heeft niet in ongeschonden staat te voorschijn brengt.

BUITENSPORIGE VERTERINGEN

1. Wanneer een koopman buiten alle verband tot zijn handel of bedrijf bij het spel bedragen in de waagschaal stelt, welke alle redelijke verhouding tot zijne financiëele draagkracht verre overtreffen en daarbij zoodanige bedragen verliest, moeten deze buitensporige verteringen geacht worden te zijn.

Rb. Rotterdam 25 October 1919, W. 10582.

Art. 341.

De koopman, die in staat van faillissement is verklaard of tot gerechtelijken boedelstand is toegelaten, wordt, als schuldig aan bedrieglijke bankbreuk, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren, indien hij ter bedrieglijke verkorting van de rechten zijner schuldeischers:

1°. hetzij lasten verdicht heeft of verdicht, hetzij baten niet verantwoord heeft of niet verantwoordt, hetzij eenig goed aan den boedel onttrokken heeft of onttrekt;

2°. eenig goed hetzij om niet, hetzij klaarblijkelijk beneden de waarde heeft vervreemd;

3°. ter gelegenheid van zijn faillissement of op een tijdstip, waarop hij wist dat het faillissement niet kon worden voorkomen, een zijner schuldeischers op eenige wijze bevoordeeld heeft of bevoordeelt;

4°. niet voldaan heeft of niet voldoet aan de op hem rustende verplichtingen ten opzichte van het houden, bewaren en te voorschijn brengen van boeken en papieren.

1. Van verantwoording in den zin van dit artikel is moeilijk sprake, indien slechts de ontvangst is genoteerd, doch requirant over de gelden te eigen bate heeft beschikt. (O.M.: juister is te spreken van onttrekken van goed aan den boedel).

H.R. 18 Juni 1923, W. 11097; N.J. 1923, 1195.

2. Aan de strafbaarheid van het feit doet niet af, dat de boedel tegen den betaald hebbenden debiteur wellicht nog rechten zou kunnen doen gelden. Bewijs van het opzet.

H.R. 25 Juni 1923, W. 11106; N.J. 1923, 1278.

Art. 345.

De schuldeischer die tot een aangeboden gerechtelijk akkoord toetreedt ten gevolge van eene overeenkomst hetzij met den schuldenaar, hetzij met een derde, waarbij hij bijzondere voordeelen heeft bedongen, wordt, ingeval van aanneming van het akkoord gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar.

Gelijke straf wordt in hetzelfde geval toegepast op den schuldenaar of op den bestuurder of commissaris der gefailleerde vennootschap, maatschappij, vereeniging of stichting, die zoodanige overeenkomst sluit.

1. Schuldeischer in den zin van dit artikel is hij, die in een faillissement wordt geverifiëerd.

Het artikel stelt niet als vereischte, dat bedongen is, dat de bijzondere voordeelen door den schuldeischer slechts zullen worden genoten, indien het akkoord wordt aangenomen.

Art. 345 W.v.S. eischt niet, dat gehandeld zij ter benadeeling van schuldeischers.

Rb. Alkmaar 23 Januari 1923, N.J. 1923, 1343.

Art. 346.

Hij die in staat van kenlijk onvermogen is verklaard of, zonder koopman te zijn, in staat van faillissement is verklaard, of tot gerechtelijken boedelafstand is toegelaten, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren en zes maanden, indien hij, ter bedrieglijke verkorting van de rechten zijner schuldeischers, hetzij lasten verdicht heeft of verdicht, hetzij baten niet verantwoord heeft of niet verantwoordt, hetzij eenig goed aan den boedel onttrokken heeft of onttrekt, hetzij eenig goed om niet of klaarblijkelijk beneden de waarde heeft vervreemd, hetzij ter gelegenheid van zijn kenlijk onvermogen, boedelafstand of faillissement, of op een tijdstip, waarop hij wist dat het een of het ander niet kon worden voorkomen, een zijner schuldeischers op eenige wijze bevoordeeld heeft of bevoordeelt.

TOEPASSING

1. Niet-verantwoording van bij eene bank staande bedragen.
H.R. 24 November 1919, W. 10506; N.J. 1919, 1222.

TITEL XXVII.

Vernieling of beschadiging van goederen.

Art. 350.

Hij die opzettelijk en wederrechtelijk eenig goed, dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, vernielt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Gelijke straf wordt toegepast op hem die opzettelijk en wederrechtelijk een dier, dat geheel of ten deele aan een ander toebehoort, doodt, beschadigt, onbruikbaar maakt of wegmaakt.

1. Hij die zich, betrapt op eene overtreding, verdedigt en beschermt tegen een op hem losgelaten politiehond en daarbij dit dier verwondt, maakt zich niet schuldig aan het misdrijf van art. 350 Sr., daar zijn opzet niet gericht is op beschadiging.

H.M.G. 27 November 1917, W. 10184; M.R.T. XIII, 368; N.J. 1918, 80. De Redactie M.R.T. merkt hierbij op, dat het opzet wel degelijk op beschadiging van den hond gericht is, maar dat al of niet strafbaarheid alleen afhangt van het al of niet wederrechtelijke der handeling. Cf. H.R. 3 Mei 1915, W. 9820; N.J. 1915, 813.

Zie ook H.M.G. 11 Juni 1920, N.J. 1920, 668.

2. De militair, die zijne hem van Rijkswege in bruikleen gegeven uniform weggeeft, kan niet met toepassing van art. 17 C.W.L. worden schuldig verklaard aan het misdrijf van art. 193 C.W.L., maar is schuldig aan het misdrijf van art. 350 W.v.S.

H.M.G. 13 Mei 1919, W. 10423; M.R.T. XV, 189.

WEDERRECHTELIJK

3. Het verweer, dat eene afrastering een voetpad versperde, waarvan beklaagde het recht had gebruik te maken, baat beklaagde, die de afrastering vernielde, niet omdat, al ware zulks juist, de eigenaar

toch krachtens zijn eigendomsrecht het recht had te vorderen, dat de afrastering als voorwerp ongeschonden bleef.

Rb. Winschoten 3 December 1920, W. 10817.

4. Het dooden van een hond om het dier uit zijn lijden te verlossen heft de wederrechtelijkheid van het dooden van een aan een ander toebehoorenden hond niet op. Eene afzonderlijke motiveering te dien aanzien is dus niet vereischt.

H.R. 29 Mei 1922, W. 10911 ; N.J. 1922, 915.

5. Het opruimen van eene afrastering, door de palen uit den grond te trekken en deze met de daaraan bevestigde puntdraad tegen den grond te werpen, levert niet op beschadiging of vernieling dier afrastering, daar deze door die handelingen enkel wordt verplaatst of opgeruimd, terwijl de palen en draden samen verbonden en onbeschadigd blijven.

Dat de perceelen niet meer afgescheiden zijn, brengt niet mede het vernield zijn van „eenig goed".

Een der beklaagden kon op grond van eene authentieke akte meenen, dat hij het recht van overgang over het afgesloten terrein had. Het „wederrechtelijke" van de handeling ontbreekt daardoor.

Rb. Maastricht 10 October 1922, N.J. 1923, 560.

6. Straffeloos dooden van een hond zonder opzicht rondloopende op het erf van beklaagde.

Rb. Groningen 20 September 1917 ; N.J. 1918, 82.

Zie in dit verband ook Hof Arnhem, 16 Juni 1923, N.J. 1923, 1145.

7. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling ter zake van dit artikel.

N.J. 1917, 330 onder X.

TITEL XXVIII.

Ambtsmisdrijven.

Art. 357.

De bevelhebber der gewapende macht die weigert of opzettelijk nalaat, op de wettige vordering van het bevoegde burgerlijk gezag, de onder zijn bevel staande macht aan te wenden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

LITERATUUR

1. Eenige beschouwingen over art. 357 W.v.S. door C. B. van Baren.

M.R.T. XIX, 1.

Art. 358 *bis.*

De ambtenaar of eenig in het openbaar spoorwegverkeer voortdurend of tijdelijk werkzaam gesteld persoon, niet behoorende tot het personeel van een spoorweg waarop uitsluitend met beperkte snelheid wordt vervoerd, die, met het oogmerk om in de uitoefening van eenen openbaren dienst of in het openbaar spoorwegverkeer stremming te veroorzaken of te doen voortduren, nalaat of, op wettig gegeven last, weigert, werkzaamheden te verrichten, waartoe hij zich uitdrukkelijk of uit kracht van zijne dienstbetrekking heeft verbonden, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

LITERATUUR

1. Mr. C. Bake, Staking van ambtenaren.

W. 10625 (m.o. Red.)

2. J. Plantenga, Staken in Overheidsdienst. Ac. pr. Amsterdam (V.U.) 1921.

3. Daargelaten of ten deze eenige onderscheiding, ontleend aan aard der werkzaamheden of vorm, waarin tot stand komen en inhoud der dienstbetrekking is geregeld, houdbaar is, uit de geschiedenis van het artikel blijkt niet meer dan dat destijds niet iedere arbeider in dienst van een publiekrechtelijk lichaam onder alle omstandigheden als ambtenaar werd beschouwd, geenszins dat hij dit nimmer zou kunnen zijn, terwijl met name de Regeering zoo mondeling als schriftelijk de stelling heeft verdedigd, dat een gemeente-ambtenaar dan ambtenaar is, indien de rechtsbetrekking tusschen hem en gemeente publiekrechtelijk is geregeld en de dienstbetrekking dus niet steunt op eene privaatrechtelijke overeenkomst.

Rb. 's-Gravenhage 6 Juni 1918, N.J. 1918, 876.

Art. 359.

De ambtenaar of een ander met eenigen openbaren dienst voortdurend of tijdelijk belast persoon die opzettelijk geld of geldswaardig

papier, dat hij in zijne bediening onder zich heeft, verduistert of toelaat, dat het door een ander weggenomen of verduisterd wordt, of dien ander daarbij als medeplichtige ter zijde staat, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

VERDUISTERING

1. Een postambtenaar, belast met de behandeling van den postchèque- en girodienst, die geldzendingen, voor dezen dienst bestemd, stort in de kas van het postkantoor, waar hij dienst deed, ter aanzuivering van een door zijn toedoen in die kas ontstaan tekort, en nalaat die zendingen in de registers van den postchèque- en girodienst te boeken, maakt zich schuldig aan verduistering in dienstbetrekking.

Rb. Roermond 20 September 1921, N.J. 1922, 1097.

2. Zie ook art. 322 onder no. 1.

Art. 363.

Met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren wordt gestraft de ambtenaar:

1°. die eene gift of belofte aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten einde hem te bewegen om, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening iets te doen of na te laten;

2°. die eene gift aanneemt, wetende dat zij hem gedaan wordt ten gevolge of naar aanleiding van hetgeen door hem, in strijd met zijn plicht, in zijne bediening is gedaan of nagelaten.

AMBTENAAR

1. Een letterzetter ter Algemeene Landsdrukkerij is een ambtenaar.

H.R. 26 Mei 1919, W. 10426; N.J. 1919, 653.

IN ZIJNE BEDIENING

2. Deze woorden stellen niet den eisch, dat de ambtenaar de door hem verrichte handelingen heeft gepleegd bij de uitoefening van zijne ambtstaak, doch enkel dat zijn ambt hem daartoe in staat stelde.

H.R. 26 Mei 1919, W. 10426; N.J. 1919, 653.

3. Eene mededeeling van een gevangenbewaarder omtrent den toestand van een gevangene aan een derde is door dien ambtenaar gedaan in zijne bediening.

H.R. 7 Juni 1920, W. 10591; N.J. 1920, 759.

4. Hoewel uit de getuigenverklaringen volgt, dat de gift op het ter hand stellen van de loodjes is gevolgd, heeft het Hof zonder eenig bewijs aangenomen, dat de gift is vooraf gegaan, zulks terwijl naar luid van dit artikel het zich voordoen van de eene of de andere omstandigheid van belang is voor het karakter van het feit.

H.R. 11 October 1920, W. 10634; N.J. 1920, 1097.

5. Uitlegging der dagvaarding in dien zin, dat bedoeld is ten laste te leggen het nalaten van opmaken van procesverbalen.

H.R. 18 December 1922, W. 11004; N.J. 1923, 260.

6. Aannemen van een gift door een onderofficier naar aanleiding van het per rijksradio-toestel overbrengen van particuliere cijfertelegrammen aan derden.

H.M.G. 15 Juni 1923, M.R.T. XIX, 209.

Art. 366.

De ambtenaar die in de uitoefening zijner bediening, als verschuldigd aan hem zelven, aan een ander ambtenaar of aan eenige openbare kas, vordert of ontvangt of bij eene uitbetaling terughoudt hetgeen hij weet dat niet verschuldigd is, wordt, als schuldig aan knevelarij, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

ELEMENTEN

1. Vereischt is de omstandigheid, dat het invorderen en ontvangen is geschied door een ambtenaar, die als zoodanig met die invordering en ontvangst is belast.

Rb. Dordrecht 12 April 1922, W. 10893.

Zie ook Rb. Winschoten 6 Juli 1921, W. 10908, knevelarij door ambtenaar-hulpbesteller.

KNEVELARIJ

2. Waar uit geene enkele bepaling volgt, dat lijkbezorgers uit kracht van hun ambt belast zijn namens den gemeente-ontvanger gemeentelijke begrafenisrechten te vorderen, ontbrak i.c. de voor het misdrijf van knevelarij vereischte omstandigheid, dat het invorderen en ontvangen is geschied door een ambtenaar, die als zoodanig daarmede was belast.

Rb. Dordrecht 12 April 1922, W. 10893; N.J. 1922, 911.

Art. 367.

De ambtenaar die, belast met de bewaking van iemand die op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid is beroofd, hem opzettelijk laat ontsnappen of bevrijdt of bij zijne bevrijding of zelfbevrijding behulpzaam is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

Indien de ontsnapping, bevrijding of zelfbevrijding aan zijne schuld te wijten is, wordt hij gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

1. De woorden „die als arrestant was toevertrouwd aan de bewaring der politiewacht" geven voldoende aan, dat de arrestant op openbaar gezag van de vrijheid was beroofd.

H.M.G. 9 November 1917, M.R.T. XIII, 362.

2. Zie over het verband met art. 97 Crimin. Wetb. Landm. M.R.T. XV, 574.

Art. 373.

De ambtenaar van eenige openbare instelling van vervoer die een aan zoodanige instelling toevertrouwden brief, briefkaart, stuk of pakket opzettelijk aan een ander dan den rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt, zich toeëigent, of den inhoud wijzigt of eenig daarin gesloten voorwerp zich toeëigent, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Indien zoodanig stuk of voorwerp geldswaarde heeft, wordt de toeeigening gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

1. Het verweer van beklaagde, dat hij de brieven bij zich had gestoken, teneinde zich de postzegels toe te eigenen, niet den inhoud der brieven, betrof niet eene de strafbaarheid van het bewezen verklaarde feit opheffende omstandigheid, zoodat eene uitdrukkelijke beslissing over het al of niet bestaan daarvan niet behoefde te worden gegeven.

H.R. 3 November 1919, W. 10498; N.J. 1919, 1167.
Zie voor het bewijs ook het arrest van 3 November 1919, W. 10500; N.J. 1919, 1168.
Zie ook H.R. 14 Juni 1920, W. 10591; N.J. 1920, 746.

AMBTENAAR

2. Een kantoorknecht ten postkantore is ambtenaar van eene openbare instelling van vervoer. De vraag of hij het is, is niet feitelijk, maar moet beslist worden op grond der toepasselijke wetsvoorschriften.

H.R. 1 Maart 1920, W. 10548; N.J. 1920, 345.

3. Een hulpbesteller bij de posterijen is ambtenaar.

H.R. 6 December 1920, W. 10675; N.J. 1921, 121.

Art. 374.

De ambtenaar der telegraphie of eenig ander persoon belast met het toezicht op of met den dienst van eene ten algemeenen nutte gebezigde telegraafinrichting, wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en zes maanden, indien hij den inhoud van een aan de telegraphie of aan zoodanige inrichting toevertrouwd bericht opzettelijk en wederrechtelijk aan een ander bekendmaakt of een telegram opzettelijk en wederrechtelijk opent, daarvan inzage neemt of den inhoud aan een ander bekendmaakt;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, indien hij een aan de telegraphie of aan zoodanige inrichting toevertrouwd bericht of een telegram opzettelijk aan een ander dan den rechthebbende afgeeft, vernietigt, wegmaakt, zich toeëigent of den inhoud wijzigt.

1. Onder „een aan de telegrafie toevertrouwd bericht" is te verstaan het door den afzender aan den ambtenaar der telegrafie ter hand gestelde stuk.

Onder een „telegram" is te verstaan het stuk, dat na het overseinen aan den geadresseerde moet afgeleverd worden.

H.M.G. 30 November 1917, N.J. 1918, 35.

TELEGRAM

2. Hieronder valt niet alleen het bericht, dat ter overseining is aangeboden en na overseining bestemd is om aan den geadresseerde te worden uitgereikt, doch evenzeer hetgeen de tegenwoordige techniek van de telegrafie bij het overseinen van berichten tot stand brengt, o.a. de conceptrollen of stukken daarvan.

Hof 's-Gravenhage 5 Juni 1918, W. 10314.

TITEL XXIX.

Scheepsvaartmisdrijven.

Art. 391.

Wordt gestraft, als schuldig aan desertie vóór den aanvang der reis:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie maanden, de schepeling die opzettelijk en wederrechtelijk eene reis, waarvoor hij zich op een Nederlandsch schip verbonden heeft, niet medemaakt;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste twee weken, de schepeling die opzettelijk en wederrechtelijk eene reis, waarvoor hij zich op een Nederlandsch zeevisschersvaartuig verbonden heeft, niet medemaakt.

1. Een schepeling die zich verbonden heeft om met een bepaald stoomschip zooveel reizen te doen als zullen worden aangevangen tot een bepaald tijdstip en bij den aanvang der tweede reis zich niet aan boord heeft bevonden, pleegt desertie vóór den aanvang der reis en niet desertie gedurende de reis.

H.R. 18 November 1918, W. 10352; N.J. 1919, 65.

Art. 405.

De schipper van een Nederlandsch vaartuig die, buiten noodzaak en buiten voorkennis van den eigenaar of de reederij, handelingen pleegt of gedoogt, wetende, dat deze het vaartuig of de lading aan opbrenging, aanhouding of ophouding kunnen blootstellen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

De opvarende die, buiten noodzaak en buiten voorkennis van den schipper, met gelijke wetenschap gelijke handelingen pleegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste negen maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

1. Toepassing van dit artikel:

Rb. Rotterdam 5 November 1918, W. 10412.

Art. 411.

Hij die buiten noodzaak op een Nederlandsch vaartuig optreedt als schipper, stuurman of machinist, wetende dat hij ingevolge wettelijk

voorschrift daartoe onbevoegd is, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zeshonderd gulden.

LITERATUUR

1. Wijziging van dit artikel.
Ontwerp van wet en Mem. van Toel.
W. 10438; M.R.T. XV, 171.
Wet: *Stbl.* no. 632 van 1919.

Art. 414.

De schipper van een Nederlandsch vaartuig die aan vaartuigen, schippers of opvarenden, wetende dat zij in nood zijn, niet zoodanige hulp verleent als waartoe hij bij machte is zonder zijn vaartuig, de opvarenden of zich zelven aan ondergang bloot te stellen, wordt, indien de nood het gevolg is van aanvaring of aandrijving met het vaartuig waarover hij bevel voert, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren.

1. Het enkel toeroepen aan een voorbijvarend schip: „denk aan de drenkelingen" en het geruimen tijd na de aanvaring toezenden van eene motorboot is niet te beschouwen als hulpverleening.
Rb. Middelburg 29 December 1922, W. 11000.

TITEL XXX.

Begunstiging.

Art. 416.

Hij die opzettelijk eenig door misdrijf verkregen voorwerp koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt, als schuldig aan heling, gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste zes duizend gulden.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die opzettelijk uit de opbrengst van eenig door misdrijf verkregen voorwerp voordeel trekt.

DOOR MISDRIJF VERKREGEN

1. Dit artikel vordert niet, dat het voorwerp door misdrijf overgegaan is in den eigendom van den dader, welke eisch toch bij verduistering vrijwel zoude neerkomen op uitschakeling van dit artikel, maar reeds dan kan van door misdrijf verkregen goed in den zin van art. 416 Sr. gesproken worden, wanneer over dat goed tengevolge van of door misdrijf is beschikt.

In de dagvaarding mag het woord „opzettelijk" ontbreken, nu daarin vermeld staat, dat requirant wist, dat het gekochte door misdrijf was verkregen en in het woord „koopen" opzet reeds ligt opgesloten.

H.R. 25 Maart 1918, W. 10263; N.J. 1918, 494.

2. In den zin van dit artikel is eenig goed reeds dan door misdrijf verkregen, wanneer over het goed tengevolge van of door misdrijf is beschikt. Het is niet noodzakelijk, dat de eigendom van het goed door misdrijf zij verkregen.

H.R. 13 Mei 1918, W. 10292; N.J. 1918, 754.

3. Arrest van belang voor het bewijs:

H.R. 3 Juni 1918, W. 10290; N.J. 1918, 676.

4. In het te koop aanbieden van een voorwerp, dat men onder zich heeft, ligt reeds de voltooide toeëigening.

H.R. 21 October 1918, W. 10328; N.J. 1918, 1201.

5. De rechter behoeft alleen te onderzoeken, of het (geheelde) voorwerp van diefstal afkomstig is en kan geheel in het midden laten door wie die diefstal werd gepleegd.

H.R. 4 November 1918, W. 10342; N.J. 1918, 1181.

6. Het in behandeling nemen van eene vrouw ter verstoring van zwangerschap uit winstbejag kan niet worden aangemerkt als eene wijze van verkrijgen van eenig voorwerp, hetzij geld, hetzij ander goed.

Rb. Rotterdam 9 Juli 1920, W. 10773; N.J. 1920, 921.

OPZET

7. De wet eischt voor het voor het misdrijf van heling vereischte opzet niet de stellige wetenschap. Voldoende is zoodanig inzicht des daders ten aanzien van de misdadige herkomst van het goed, als uit het begrijpen dier herkomst volgt.

H.R. 28 October 1918, W. 10341, (met noot D.S.); N.J. 1918, 1154.

8. De uitdrukking „begrijpen en moeten begrijpen" kan worden gebezigd, om daarmede aan te duiden eene zoodanige mate van inzicht in en kennis omtrent bepaalde feiten, dat zij met „weten" kan worden gelijkgesteld. Op het misdrijf moet eene handeling gevolgd zijn.

H.R. 23 Dec. 1918, W. 10374, m.o. D.S.; N.J. 1919, 185.
Zie ook H.R. 6 Januari 1919, W. 10383: N.J. 1919, 224.

9. De uitdrukking „begreep" kan worden gebruikt om daarmede eene zoodanige mate van inzicht in en kennis omtrent bepaalde feiten aan te duiden, dat zij gelijk kan worden gesteld met „wist".

H.R. 26 Mei 1919, W. 10426; N.J. 1919, 657.

10. In de bewezenverklaring, dat beklaagde opzettelijk door misdrijf verkregen goed kocht, ligt opgesloten, dat beklaagde het bewustzijn had, dat het gekochte door misdrijf was verkregen.

H.R. 16 Juni 1919, W. 10433; N.J. 1919, 744.

11. Als voldoende voor het opzet bij heling mag worden beschouwd een begrijpen van de misdadige herkomst.

H.R. 7 Maart 1921, W. 10725 (*implicite*); N.J. 1921, 594.

HELING

12. Wetsontwerp houdende nadere voorzieningen ter bestrijding van heling, met Memorie van Toelichting.

Het wetsontwerp omvat o.m. het voorstel tot invoeging in het W.v.S. van een art. 90*bis* (begrip: opkooper), artt. 417*bis*, 417*ter*, wijziging art. 437, invoeging van artt. 437*bis*, 437*ter*, wijziging van art. 637 B.W. en art. 219 W.v.S.

W. 10349; M.R.T. XIV, 464.

Voorloopig verslag der Tweede Kamer.

W. 10370.

Memorie van Antwoord met gew. ontwerp.

W. 10382, 10383; M.R.T. XIV, 543.

Behandeling in de Tweede Kamer en Eerste Kamer.

M.R.T. XV, 20.

13. Naar aanleiding van het wetsontwerp enkele opmerkingen over de z.g. culpose heling (art. 417*bis*) van Mr. H. Hillesum in

W. 10354, Mr. Ph. S. Frenkel in W. 10359 en van Mr. A. J. Marxin, W. 10386.

Hoofdartikel in W. 10363, waarin het wetsontwerp besproken wordt en de meening geuit, dat de invloed der nieuwe bepalingen ter bestrijding der heling niet bijzonder groot zal zijn.

Het wetsontwerp houdende nadere voorziening ter bestrijding der heling, voor zoover de gemeentebesturen daarbij betrokken kunnen worden.

Gem.st. 3524, 1.

Verdere literatuur: Mr. Canes, R.M. 1919, 117, (aangek. in W. 10399 en W.P. N.R. 2576); Prof. Taverne, In- en Uitvoer, 26 Maart, 2, 9 April 1919; Mr. De Jongh, W. 10391; W. 10394 (Red.); W. 10398; W. 10399. „Het opzet bij het misdrijf van heling", door Prof. Simons, T.v.S. 1919, 169, bespr. door R.F. in W. 10432.

14. Arrest van belang voor het bewijs.

H.R. 7 April 1919, W. 10412; N.J. 1919, 526.
H.R. 30 Juni 1919, W. 10439; N.J. 1919, 769.
H.R. 29 Maart 1920, W. 10564; N.J. 1920, 467.
H.R. 30 Augustus 1920, W. 10625; N.J. 1920, 995.
H.R. 8 November 1920, W. 10659; N.J. 1921, 17.
H.R. 10 April 1922, W. 10869; N.J. 1922, 641.
H.R. 26 Juni 1922, W. 10948; N.J. 1922, 994.
Rb. Amsterdam 29 Juni 1922, W. 10897.
H.R. 16 October 1922, W. 10960; N.J. 1923, 20.
H.R. 27 November 1922, W. 10988; N.J. 1923, 162.
H.R. 2 Januari 1923, W. 11027; N.J. 1923, 434.

15. In de telastelegging behoeft niet te worden vermeld, dat het misdrijf, waardoor de geheelde goederen worden verkregen, ook werd gepleegd door dengeen, die deze goederen aan beklaagde verkocht.

H.R. 30 Mei 1921, W. 10807; N.J. 1921, 1025.

16. Bewijs der misdadige herkomst.

H.R. 7 November 1921, W. 10836; N.J. 1922, 94.
H.R. 5 December 1921, W. 10858; N.J. 1922, 207.
H.R. 5 December 1921, W. 10858, N.J. 1922, 237.

VERBERGEN

17. Taalkundig wordt voor „verbergen" vereischt, dat hij, die zulks doet, daarbij actief optreedt. Uit de geschiedenis der wet blijkt, dat dit ook de bedoeling van den wetgever was. Toelaten dat verborgen wordt, staat dus niet gelijk met zelf verbergen.

Hof 's-Hertogenbosch, 15 September 1919, W. 10495; N.J. 1919, 1086.

18. Onder „uit winstbejag verbergen" (oude tekst) of „bewaren" (nieuwe tekst) van eenig door misdrijf verkregen voorwerp valt ook zoodanige handeling, gepleegd ten aanzien van te goeder trouw verkregen goed, waarvan eerst later de misdadige herkomst den verkrijger is bekend geworden.

Rb. Rotterdam 19 April 1921, W. 10715 (m.o.A.H.).

EENIG VOORWERP

19. Hieronder zijn begrepen de voorwerpen die, als geld, voor ruilmiddel dienen.

H.R. 23 Februari 1920, W. 10548; N.J. 1920, 321.

KOOPT

20. Hij, die tezamen met een ander een voorwerp koopt, koopt dit ook zelf.

H.R. 22 November 1920, W. 10664; N.J. 1921, 56.

21. Poging tot het trekken van voordeel uit de opbrengst is niet bewezen, omdat de opbrengst nog niet bestond op het tijdstip van de beweerde poging.

Rb. Dordrecht 22 November 1918, N.J. 1919, 188.

22. Opzettelijk koopen van horloges, ringen en andere sieraden en zilveren lepels.

H.R. 23 December 1918, W. 10373; N.J. 1919, 178.

23. Bij heling van door verduistering verkregen goed behoeft niet te blijken, wie met name de eigenaar van het goed was.

H.R. 1 Mei 1922, W. 10906; N.J. 1922, 994.

24. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling krachtens dit artikel.

Zie N.J. 1918, 944 onder IX; N.J. 1919, 284 onder IV.

Art. 417.

Hij die eene gewoonte maakt van het opzettelijk koopen, inruilen, in pand nemen of verbergen van door misdrijf verkregen voorwerpen, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste zes jaren.

1. Een arrest betrekkelijk dit artikel, van belang voor de bewijsvoering:

H.R. 11 Februari 1918, W. 10244; N.J. 1918, 340.

Art. 417 *bis*.

Hij, die eenig voorwerp koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt, indien aan zijne schuld te wijten is dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft, gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste zes duizend gulden.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem, die uit de opbrengst van eenig voorwerp voordeel trekt, indien aan zijne schuld te wijten is, dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft.

1. „Het ontworpen art. 417*bis*", door Prof. A. J. Blok, W. 10377. Aan de opneming hiervan bestaat behoefte tot de jurisprudentie tot de overtuiging zal zijn gekomen, dat het voorwaardelijk opzet een vorm van opzet is, zoowel waar de wet opzet vordert ten aanzien van het gevolg, als waar opzet ten aanzien der andere bestanddeelen vereischt wordt.

SCHULDHELING

2. Voorbeelden:

Rb. Amsterdam 16 December 1919, N.J. 1920, 93.
Rb. Amsterdam 31 Maart 1920, N.J. 1920, 528.

3. Voor de toepasselijkheid van dit artikel moet de dagvaarding de omstandigheden inhouden, waaruit volgt, dat het aan de schuld van dengeen, die een der in het artikel omschreven handelingen verricht, te wijten is, dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft.

Het alleen zich niet vergewissen is op zichzelf niet zoodanige omstandigheid.

H.R. 31 Mei 1920, W. 10588 (m.o. D.S.); N.J. 1920, 725.
In gel. zin Rb. 's-Gravenhage 28 Juni 1920, N.J. 1920, 692.

4. In het zich alleen niet vergewissen van de herkomst van door misdrijf verkregen goed ligt schuld in den zin van dit artikel niet opgesloten.

H.R. 14 Februari 1921, W. 10713; N.J. 1921, 415.

5. Bewezenverklaring, doch ontslag van rechtsvervolging, omdat in de dagvaarding geene omstandigheden zijn opgenomen, waaruit de schuld blijkt.

Hof Arnhem, 12 Januari 1922, W. 10861; N.J. 1922, 400.
Vern. H.R. 3 April 1922, W. 10894 (m.o.D.S.); N.J. 1922, 632.

ELEMENTEN

6. Voorbeeld:

H.R. 11 December 1922, W. 11003; N.J. 1923, 218.

Art. 418.

Hij die eenig geschrift of eenige afbeelding uitgeeft van strafbaren aard, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien:

1°. de dader noch bekend is, noch op de eerste aanmaning na den rechtsingang is bekendgemaakt;

2°. de uitgever wist of moest verwachten, dat de dader op het tijdstip der uitgave strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten het rijk in Europa gevestigd zou zijn.

1. De enkele omstandigheid, dat de beklaagden het bestuur eener partij vormen, welke een blad uitgeeft, waarin geschriften van strafbaren aard voorkomen, brengt nog niet mede, dat beklaagden voor dat uitgeven strafrechtelijk aansprakelijk zijn.

Rb. Amsterdam 26 September 1917, N.J. 1918, 85.

Art. 419.

Hij die eenig geschrift of eenige afbeelding drukt van strafbaren aard, wordt gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden, indien:

1°. de persoon op wiens last het stuk gedrukt is noch bekend is, noch op de eerste aanmaning na den rechtsingang is bekendgemaakt,

2°. de drukker wist of moest verwachten, dat de persoon op wiens last het stuk gedrukt is, op het tijdstip der uitgave strafrechtelijk niet vervolgbaar of buiten het rijk in Europa gevestigd zou zijn.

1. Drukken van een gedicht, waarin tot dienstweigering wordt opgeruid.

Rb. Groningen, 5 December 1919, N.J. 1919, 1107.

TITEL XXXI.

Bepalingen over herhaling van misdrijf aan verschillende titels gemeen.

Art. 421.

De in de artikelen 105, 174, 208—212, 216—222, 225—229, 232, 310—312, 315, 317, 318, 321—323, 326—332, 341, 343, 344, 346, 359, 361, 366, 373 laatste lid, 402, 416 en 417 bepaalde gevangenisstraf kan met een derde worden verhoogd, indien tijdens het plegen van het misdrijf nog geen vijf jaren zijn verloopen, sedert de schuldige hetzij eene tegen hem wegens een der in die artikelen omschreven misdrijven uitgesproken gevangenisstraf, hetzij eene wegens diefstal, verduistering of bedrog krachtens de militaire wetten uitgesproken, straf geheel of ten deele heeft ondergaan, of sedert die straf hem geheel is kwijtgescholden; of indien tijdens het plegen van het misdrijf het recht tot uitvoering dier straf nog niet is verjaard.

LITERATUUR

1. H. Kraak, De wetgever tegenover de recidive.
Ac.pr.schr. Groningen 1922.
Besproken door D.S., W. 10951.

2. Mr. J. de Vrieze, Een requisitoir, W. 10982.

OPPORTUNITEITSBEGINSEL

3. Het al of niet te laste leggen van recidive.
Mr. van Limburg Stirum, W. 11005, Mr. Gombault, W. 11012, Red. W. 11019.

4. De verzwarende omstandigheid van herhaling van misdrijf is niet bewezen, wanneer blijkt, dat beklaagde wel tot gevangenisstraf is veroordeeld, maar dat daarbij de ondergane preventieve hechtenis

in mindering werd gebracht en daardoor de geheele straf was geboet, zoodat beklaagde geen gevangenisstraf onderging.

Rb. Rotterdam 15 Januari 1918, W. 10235; N.J. 1918, 468.

GEEN RECIDIVE

5. Bij eene voorwaardelijk opgelegde gevangenisstraf ontstaat het recht tot uitvoering dier straf eerst (en dus begint de verjaring daarvan eerst te loopen), nadat de Rechtbank den last tot het ten uitvoer leggen der straf heeft gegeven. Voordat de Rechtbank dien last heeft gegeven, kan voorwaardelijke gevangenisstraf niet voor recidive in aanmerking komen.

Rb. Dordrecht 5 September 1918, N.J. 1919, 78.

6. Geen enkel wetsartikel stempelt het veroordeeld zijn ter zake van culpose heling tot eene strafverzwarende omstandigheid.

H.R. 12 Juni 1922, W. 10934; N.J. 1922, 925.

DERDE BOEK.

Overtredingen.

TITEL I.

Overtredingen betreffende de algemeene veiligheid van personen en goederen.

Art. 424.

Hij die op of aan den openbaren weg of op eenige voor het publiek toegankelijke plaats, tegen personen of goederen eenige baldadigheid pleegt, waardoor gevaar of nadeel kan worden teweeggebracht, wordt, als schuldig aan straatschenderij, gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete, hechtenis van ten hoogste drie dagen worden opgelegd.

LITERATUUR

1. Opzet en poging bij overtredingen, door Mr. C. F. J. Gombault in W. 10464.

Schr. toont aan, dat bij wetten, in de jaren 1918 en 1919 tot stand gekomen, uit het oog is verloren het stelsel in vroegere strafwetten gehuldigd, om alleen de doleuse overtreding der strafbepaling als misdrijf te beschouwen, en de niet-doleuse als overtreding.

2. Vereischt is, dat de dader gehandeld heeft met den wil om baldadig te zijn, dat is om kwaad te doen zonder zich rekenschap te geven van of te bekommeren over de gevolgen, die zijne handeling zou kunnen hebben.

De rechter behoort dit in het vonnis te overwegen.

H.R. 5 November 1917, W. 10198 (cf. H.R. 19 November 1900, W. 7528); N.J. 1917, 1232.

BALDADIGLIJK

3. Bewijs van het baldadige.

Ktg. Enschede 3 Juli 1918, W. 10275; N.J. 1918, 684.

4. Hieronder vallen aan den openbaren weg tegen goederen baldadiglijk verrichte handelingen, waardoor nadeel kan ontstaan (i.c. belletje trekken en op de deuren slaan met de vuist).

H.R. 23 October 1922, W. 10965 ; N.J. 1923, 8; Gem. st. 3724, 9.

5. Hij, die zonder zich om de gevolgen te bekommeren en ondanks de tot hem gerichte waarschuwing eene met de veiligheid van personen of goederen onvereenigbare handeling pleegt, zulks teneinde daardoor aan een ander overlast aan te doen, verricht een daad welke valt onder art. 424, ook al pleegt hij die met de meer verwijderde bedoeling om daarmede op te komen voor werkelijk of vermeend eigen recht.

H.R. 28 October 1918, W. 10338 ; N.J. 1918, 1176.

ALGEMEENE VEILIGHEID

6. Eene handeling, als het beschilderen der asphaltbestrating van eene straat met witte lijmverf, waardoor de straat is ontsierd en eene schade van meer of minder ernstigen en blijvenden aard is veroorzaakt, is onvereenigbaar met de algemeene veiligheid van personen of goederen, tot welker bescherming art. 424 dient.

H.R. 12 December 1921, W. 10854 (m.o.D.S.) ; N.J. 1922, 278.

Art. 425.

Met hechtenis van ten hoogste zes dagen of geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden wordt gestraft:

1°. hij die een dier op een mensch aanhitst of een onder zijne hoede staand dier, wanneer het een mensch aanvalt, niet terughoudt;

2°. hij die geene voldoende zorg draagt voor het onschadelijk houden van een onder zijne hoede staand gevaarlijk dier.

GEVAARLIJK DIER

1. Het is de vraag, of de hond gevaarlijk was, niet of de hond als gevaarlijk bekend stond.

H.M.G. 26 October 1917, N.J. 1918, 47; M.R.T. XIII, 358.

2. Niet alleen een dier, dat gevaarlijk is door den aard van de soort, waartoe het behoort, is als gevaarlijk aan te merken, maar ook een dier, dat, ofschoon behoorende tot een niet van nature gevaarlijke soort, dit is door zijn eigen bijzonderen aard of dressuur, als een op den man afgerichte politiehond.

H.R. 16 Januari 1922, W. 10867; N.J. 1922, 343.

Art. 427.

Met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden wordt gestraft:

1°. de eigenaar of gebruiker die ten opzichte van toegangen tot of openingen van kluizen, kelders, onderaardsche lokalen en ruimten, waar die op den openbaren weg uitkomen, niet de noodige voorzorgsmaatregelen neemt ten behoeve van de veiligheid der voorbijgangers;

2°. hij die niet zorgt dat eene door hem of op zijn last op een openbaren weg gedane op- of uitgraving of een door hem of op zijn last op den openbaren weg geplaatst voorwerp behoorlijk verlicht en van de gebruikelijke teekenen voorzien is;

3°. hij die bij eene verrichting op of aan den openbaren weg niet de noodige maatregelen neemt om voorbijgangers tegen mogelijk gevaar te waarschuwen;

4°. hij die iets plaatst op of aan, of werpt of uitgiet uit een gebouw, op zoodanige wijze dat door of ten gevolge daarvan iemand, die van den openbaren weg gebruik maakt, nadeel kan ondervinden;

5°. hij die op den openbaren weg een rij-, trek- of lastdier laat staan, zonder de noodige voorzorgsmaatregelen tegen het aanrichten van schade te hebben genomen;

6°. hij die zonder verlof van het bevoegd gezag, eenigen openbaren land- of waterweg verspert of het verkeer daarop belemmert.

OPENBARE WEG — VOORWERP — VOORBIJGANGER — VERSPERREN

1. Uitlegging dezer woorden.

Hof Amsterdam (civ.k.) 31 December 1920, W. 10690.

VOORKOMING VAN SCHADE

2. Het oordeel van den kantonrechter, dat het slaan van leidsels om een disselboom nimmer afdoende is ter voorkoming van schade door het aangespannen dier, is eene opvatting van feitelijken aard, waartegen in cassatie niet kan worden opgekomen.

H.R. 4 December 1922, W. 11000 ; N.J. 1923, 220.

OPENBARE LANDWEG

3. Een openbaar voetpad kan zeer goed het karakter van een openbaren landweg dragen, ook al zijn Ged. Staten van oordeel, dat zulk een weg niet behoort op den gemeentelijken staat van buurt- en voetpaden, en al bestaat er een ander voetpad, dat tusschen de diverse gemeenten eveneens eene verbinding vormt.

H.R. 1 November 1920, W. 10652 ; N.J. 1920, 1207.

4. Recht van tolheffing op den openbaren weg. Ten onrechte is door den Kantonrechter aangenomen, dat het beroep van beklaagde op zijn recht van tolheffing is een beroep op een geschilpunt van burgerlijk recht.

H.R. 15 October 1923, W. 11117; N.J. 1923, 1365.

Art. 429.

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft:

1°. hij die een vuurwapen afschiet, een vuurwerk ontsteekt of een vuur aanlegt, voedt of onderhoudt op zoo korten afstand van gebouwen of goederen dat daardoor brandgevaar kan ontstaan ;

2°. hij die een luchtbol oplaat, waaraan brandende stoffen gehecht zijn;

3°. hij die door gebrek aan de noodige omzichtigheid of voorzorg gevaar voor bosch-, heide, helm-, gras- of veenbrand doet ontstaan ;

4°. hij die een voorschrift overtreedt, door burgemeester en wet-

houders ter voorkoming van gevaar voor bosch-, heide-, helm-, gras- of veenbrand uitgevaardigd en afgekondigd op de wijze door de plaatselijke verordening, bedoeld in artikel 172 der Gemeentewet, voorgeschreven.

WETSWIJZIGING

1. Ontwerp van wet met Memorie van Toelichting tot wijziging van art. 429 W.v.S. dd. 1 Mei 1918.

Bedoeling is de veen- en boschbranden tegen te gaan.

W. 10242. Wet 17 Juni 1918, *Stbl.* no. 395, W. 10266.

VOORKOMING BRANDGEVAAR

2. Ontwerp van wet en Mem. van Toelichting.

W. 10800 ; M.R.T. XVII, 332.
Voorloopig verslag Tweede Kamer, W. 10819; M.R.T. XVII, 348.
Mem. van Antwoord met gew. ontwerp, W. 10955.
Zie ook Berichten, W. 10959.
Voorl. Verslag Eerste Kamer W. 10975.
Mem. van Antw. W. 10977.

TITEL II.

Overtredingen betreffende de openbare orde.

Art. 432.

Met hechtenis van ten hoogste twaalf dagen wordt gestraft:

1°. als schuldig aan bedelarij, hij die in het openbaar bedelt;

2°. als schuldig aan landlooperij, hij die zonder middelen van bestaan rondzwerft;

3°. hij, die als souteneur uit de ontucht van eene vrouw voordeel trekt.

LITERATUUR

1. Th. van Lier en J. A. Gerth van Wijk, „Welke maatregelen kunnen genomen worden tegen bedelarij en landlooperij?"
Geschr. Ned. Ver. Armenzorg no. 25 (1919), 81, 124 ; no. 26 (1919) 68.
Praeadviezen en beraadslagingen.

2. Wat is het criterium? Schrijver geeft een aantal voorbeelden. Eene definitie van „landlooperij".
Mr. A. J. Marx, Themis, 84e deel, eerste stuk, 1923, 106.

SOUTENEUR

3. Met de vermelding in de telastelegging, dat beklaagde de daarin vermelde voordeelen genoot „als souteneur", wordt een feitelijk begrip weergegeven.

H.R. 30 Augustus 1920, W. 10626; N.J. 1920, 994.

Art. 434.

De schuldige aan eene der in de beide vorige artikelen omschreven overtredingen kan bovendien, zoo hij tot werken in staat is, tot plaatsing in eene rijkswerkinrichting worden veroordeeld voor ten hoogste drie jaren.

1. Het vonnis moet de zelfstandige beslissing inhouden, dat de veroordeelde tot werken in staat is.

H.R. 27 October 1919, W. 10497; N.J. 1919, 1139.

Art. 435.

Met geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden wordt gestraft:

1°. hij die zonder daartoe gerechtigd te zijn een Nederlandschen adellijken titel voert of een Nederlandsch ordeteeken draagt;

2°. hij die zonder 's Konings verlof, waar dit vereischt wordt, een vreemd ordeteeken, titel, rang of waardigheid aanneemt;

3°. hij die, door het bevoegd gezag naar zijn naam gevraagd, een valschen naam opgeeft.

BEVOEGD GEZAG

1. Een sergeant bij de militaire politie, die een soldaat aanhoudt wegens openbare dronkenschap en hem te dier zake naar zijn naam vraagt, is het hier bedoelde bevoegd gezag.

H.M.G. 14 Januari 1921, M.R.T. XXI, 559.

Art. 436.

Hij die, niet toegelaten tot de uitoefening van een beroep waartoe de wet eene toelating vordert, buiten noodzaak dat beroep uitoefent, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

Hij die, toegelaten tot de uitoefening van een beroep waartoe

de wet eene toelating vordert, buiten noodzaak in de uitoefening van dat beroep de grenzen zijner bevoegdheid overschrijdt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens eene gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete, in het geval van het eerste lid hechtenis van ten hoogste twee maanden, in het geval van het tweede lid hechtenis van ten hoogste eene maand worden opgelegd.

LITERATUUR

1. Mr. A. van der Elst, Art. 436, W.v.S. in de praktijk.

T.v.S. 1922, 383.

BUITEN NOODZAAK

2. Ook blijkens de geschiedenis zijn deze woorden te verstaan in dien zin, dat op een gegeven oogenblik ergens medische hulp dringend noodig is en aldaar op dat oogenblik een wettelijk bevoegde geneeskundige niet is te verkrijgen.

H.R. 26 April 1920, W. 10573; N.J. 1920, 560.

Zie ook H.R. 12 December 1921, W. 10853; N.J. 1922, 276. (De zedelijke verplichting, welke men voelt om een zieke te genezen, is geene noodzaak).

3. Uit de erkentenis van beklaagde, dat hij wist, dat ten tijde en ter plaatse der overtreding artsen gevestigd waren, volgt het uitoefenen der geneeskunde buiten noodzaak.

H.R. 6 Juni 1921, W. 10808; N.J. 1921, 1020.

TANDHEELKUNDE

4. Ktg. Winschoten 27 December 1920, W. 10827.
Zie verder Wet tandheelkunde.

GENEESKUNDE

5. Zie Wet geneeskunde.

6. Behandelen van eksteroogen. Geene straf toegepast wegens de geringheid van het feit.

Ktg. Zaandam 14 September 1922, N.J. 1922, 1067.

7. Beklaagde deed moeilijk loopende personen op een stoel zitten, keek hen scherp aan, bracht zijne handen aan hun hoofd en beduidde hun, dat zij weer normaal konden loopen. Geen genees-, heel- of verloskundige bijstand.

Ktg. Rotterdam 8 September 1922, W. 10933.

8. Magnetiseeren.

H.R. 25 Juni 1923, W. 11103; N.J. 1923, 1282.

Art. 437.

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft de goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn:

1°. die geen doorloopend register houdt of in het door hem gehouden register niet onverwijld aanteekening houdt van alle door hem gekochte, ingeruilde, als geschenk aangenomen of in pand, gebruik of bewaring genomen goederen, of daarin niet onverwijld vermeldt den koopprijs of andere voorwaarden van verkrijging, de namen en woonplaatsen dergenen van en dergenen uit wier handen de goederen zijn verkregen, of die nalaat dat register op eerste aanvrage ter inzage te vertoonen aan het hoofd der plaatselijke politie of aan een door dat hoofd aangewezen ambtenaar;

2°. die eenig voorschrift overtreedt, door den raad eener gemeente onder goedkeuring van gedeputeerde staten met betrekking tot het register uitgevaardigd en afgekondigd op de wijze door de plaatselijke verordening, bedoeld in artikel 172 der Gemeentewet, voorgeschreven.

1. De Kantonrechter verklaarde het aan beklaagde te laste gelegde, n.l. dat deze geen doorloopend register heeft gehouden, doordat hij daarin niet had aangeteekend zekere door hem gekochte goederen, bewezen, en qualificeerde het als: „in het door hem gehouden doorloopend register geene aanteekening houden".

Ktg. Schiedam 14 Augustus 1918, W. 10308.

2. De veroordeeling ter zake van de feitelijke telastelegging is terecht geschied, al moge ook de in de dagvaarding opgenomen qualificatie daarmede in strijd zijn.

H.R. 2 December 1918, W. 10359; N.J. 1919, 148.

3. Verordeningen der Gemeente Deventer in verband met de voorschriften van artt. 437 en 437*ter* W.v.S.

Gem. st. 3600, 6.

OPKOOPER

4. Voor dit begrip is voldoende, dat men pleegt op te koopen van iedereen, zonder dat het noodig is, dat dit opkoopen zich uitstrekt tot alles en nog wat (dus ook hij die een specialen handel, i.c. in huiden, drijft valt eronder).

Rb. Dordrecht 17 December 1920, N.J. 1921, 344.
Cass. verw. H.R. 7 Maart 1921, W. 10727; N.J. 1921, 561.

Art. 438.

Hij die er zijn beroep van maakt aan personen nachtverblijf te verschaffen en geen doorloopend register houdt, of nalaat in dat register aan te teekenen of te doen aanteekenen de namen, beroep of betrekking, woonplaats, dag van aankomst en van vertrek van de personen die een nacht in zijn huis hebben doorgebracht, of die nalaat dat register op aanvrage te vertoonen aan den burgemeester of aan den door dezen aangewezen ambtenaar, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijf en twintig gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete, hechtenis van ten hoogste zes dagen worden opgelegd.

1. Bij circulaire van den Minister van Justitie dd. 4 April 1918 is den Commissarissen der Koningin in overweging gegeven den burgemeesters te verzoeken om voor het geregelde houden en bijhouden der registers van nachtverblijven te willen waken en aan bepaald aangewezen politieambtenaren eene machtiging van algemeene strekking te geven om overeenkomstig gemeld artikel de vertooning der registers te vorderen.

Gem. stem, 3473, 5.

TITEL III.

Overtredingen betreffende het openbaar gezag.

Art. 444.

Hij die, wettelijk als getuige, als deskundige of als tolk opgeroepen, wederrechtelijk wegblijft, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste zestig gulden.

1. Hij, die als getuige door eene Kamer van Toezicht over de notarissen en candidaat-notarissen is opgeroepen teneinde haar inlichtingen te geven naar aanleiding van een tegen een notaris ingekomen klacht, is rechtens niet verplicht om te verschijnen.

Ktg. Leeuwarden 15 December 1919, W. 10527.

2. „Wederrechtelijk" beteekent „zonder geldige reden van verschooning". Beklaagde's huwelijk werd op den dag, waartegen hij was opgeroepen, kerkelijk ingezegend. Die dag was geruimen tijd tevoren vastgesteld. Dit was eene geldige reden van wegblijven.

H.M.G. 20 April 1923, M.R.T. XIX, 70.

3. De telastelegging behoort te vermelden in welke hoedanigheid de beklaagde is opgeroepen.

H.R. 8 November 1920, W. 10661; N.J. 1921, 14.

TITEL IV.

Overtredingen betreffende den burgerlijken staat.

Art. 448.

Hij die niet voldoet aan eene wettelijke verplichting tot aangifte aan den ambtenaar van den burgerlijken stand voor de registers van geboorte of overlijden, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste honderd gulden.

1. Indien de moeder buiten hare woning is bevallen, moet de aangifte der geboorte geschieden door den persoon, te wiens huize zij is bevallen, ook al is de vader bij de bevalling tegenwoordig geweest.

Ktg. Rotterdam 14 Mei 1918, W. 10316; Gem.st. 3504, 7; N.J. 1918, 1167.

TITEL VI.

Overtredingen betreffende de zeden.

Art. 451 *bis*.

Hij die op of aan plaatsen, voor openbaar verkeer bestemd, hetzij eenig geschrift, waarvan de leesbaar gestelde titel, omslag of inhoud geschikt is om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen, hetzij eenige afbeelding of eenig voorwerp, geschikt om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen, openlijk ten toon stelt, aanbiedt of aanslaat, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste tweehonderd gulden.

TEN TOON STELLEN

1. Het enkele vertoonen van eenige afbeelding als bedoeld in dit artikel is niet strafbaar.

Rb. Amsterdam 17 October 1922, W. 10954. Anders Ktg. Amsterdam 10 Juli 1922, zelfde W.

Art. 451*ter*.

Hij die hetzij eenig middel tot voorkoming van zwangerschap openlijk ten toon stelt, hetzij zoodanig middel of diensten ter voorkoming van zwangerschap openlijk of ongevraagd aanbiedt, of openlijk, of door verspreiding van eenig geschrift ongevraagd, als verkrijgbaar aanwijst, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste tweehonderd gulden.

TENTOONGESTELD IN VERPAKKING

1. In verpakking ten toon stellen van voorwerpen ter voorkoming van zwangerschap is strafbaar, als de dader zich van de bestemming bewust is. Het opschrift der verpakking is van minder belang (i.c. „Neverrip").

Rb. Rotterdam 13 December 1921, W. 10930 ; N.J. 1923, 268.

Art. 453.

Hij die zich in kenlijken staat van dronkenschap op den openbaren weg bevindt, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is ver-

loopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke of de in artikel 426 omschreven overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete, hechtenis van ten hoogste drie dagen worden opgelegd.

Bij tweede herhaling binnen een jaar nadat de eerste veroordeeling wegens herhaling onherroepelijk geworden is, wordt hechtenis van ten hoogste twee weken opgelegd.

Bij derde of volgende herhalingen gepleegd telkens binnen een jaar nadat de laatste veroordeeling wegens tweede of volgende herhaling onherroepelijk geworden is, wordt hechtenis opgelegd van ten hoogste drie weken en kan de schuldige daarenboven, zoo hij tot werken in staat is, tot plaatsing in eene rijkswerkinrichting worden veoordeeld voor ten hoogste een jaar. In geval van herhaling van overtreding na te zijn geplaatst geworden in eene rijkswerkinrichting, vangt de termijn van een jaar, bedoeld in de vorige zinsnede, aan op den dag van het ontslag uit de rijkswerkinrichting.

LITERATUUR

1. Bewijs van recidive. Mr. L u l o f s in W. 10611.

2. A. H. H. v a n d e r M e u l e n, Misdadigheid en dronkenschap. W. 10781, W. 10786.

3. J. C. T j e s s i n g a, Eenige aanteekeningen betreffende de strafbaarstelling van openbare dronkenschap. (Ac. Pr. Vrije Univ. 1921).

Besproken door prof. S i m o n s, W. 10863.

4. Mr. W. R. E m m e n R i e d e l, Onderzoek naar het verband tusschen alcoholgebruik en criminaliteit in het landschap „Westerwolde" in de jaren 1915 tot en met 1921.

T.v.S. 1922, 184.

5. Ofschoon het „in staat zijn te werken" niet is een bestanddeel der overtreding en dus ook niet door wettige bewijsmiddelen behoeft te worden bewezen, moet toch uit het vonnis blijken, dat voor de toepassing der bijkomende straf tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting grond bestaat.

H.R. 27 October 1919, W. 10497; N.J. 1919, 1139.

6. Bijzondere voorwaarden bij veroordeeling krachtens dit artikel.

N.J. 1916, 126; N.J. 1917, 330; N.J. 1918, 309 en 944.

Art. 454.

De verkooper van sterken drank of zijn vervanger die in de uitoefening van het beroep aan een kind beneden de zestien jaren sterken drank toedient of verkoopt wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie weken of geldboete van ten hoogste honderd gulden.

BENEDEN ZESTIEN JAREN

1. Daar dit artikel zonder eenige beperking of verwijzing naar eenig ander artikel den verkooper van sterken drank of zijn vervanger strafbaar stelt en beklaagde blijkens zijne bekentenis den sterken drank heeft verkocht, is hij terecht als verkooper gedagvaard.

Al heeft beklaagde het meisje, waaraan hij den sterken drank verkocht, naar haren leeftijd gevraagd en deze daarop geantwoord, dat zij 16 jaren oud was, zoo volgt daaruit nog geenszins, dat ter zake van overtreding van art. 454 W.v.S. den beklaagde geenerlei schuld zou treffen.

Rb. Rotterdam 16 Januari 1919, W. 10408; N.J. 1919, 597.

2. Het is niet voldoende alleen te vragen naar den leeftijd.

Ktg. Lemmer 15 Januari 1920, W. 10630.

Art. 455.

Met hechtenis van ten hoogste acht dagen of geldboete van ten hoogste honderd vijftig gulden wordt gestraft:

1°. hij die dieren arbeid doet verrichten, welke kenlijk hunne krachten te boven gaat;

2°. hij die dieren noodeloos arbeid doet verrichten op pijnlijke of kwellende wijze;

3°. hij die kreupele, schurftige, gewonde of kenlijk drachtige of zoogende dieren arbeid doet verrichten, waartoe zij uit hoofde van hun toestand ongeschikt zijn, of op pijnlijke of kwellende wijze;

4°. hij die dieren noodeloos vervoert of doet vervoeren op pijnlijke of kwellende wijze;

5°. hij die dieren vervoert of doet vervoeren, zonder hun het noodige levensonderhoud te verschaffen of te doen verschaffen.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen jaar is verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige

wegens gelijke overtreding of wegens het in artikel 254 omschreven misdrijf onherroepelijk is geworden, kan hechtenis van ten hoogste veertien dagen worden opgelegd.

LITERATUUR

1. Wetsontwerp tot wijziging der artt. 254 en 455 Sr. met M.v.T. in W. 10440. Voorl. Verslag in W. 10498, Mem. v. Antwoord en gew. ontw. in W. 10523, Voorl. Verslag en Mem. v. Antw. Eerste Kamer in W. 10547.

2. Beschouwingen over het wetsontwerp tot wijziging der artt. 254 en 455 Sr. door Mr. D. W. Stibbe.

W. 10450.

3. Dierenmishandeling (artt. 254 en 455 Sr.) door A. Semplonius, Ac.pr. Amsterdam (Vrije Univ.) 1920, aangekondigd door Mr. S. J. M. van Geuns, W. 10569.

4. „Het jongste stadium der wettelijke dierenbescherming", door Mr. N. de Beneditty in T.v.S. XXXI (1921) blz. 94, aangekondigd door R.F. in W. 10699.
Beschouwingen naar aanleiding van het ontw. tot herziening der artt. 254 en 455 Sr. (het trekhonden- en vivisectievraagstuk).

5. Mr. T. W. J. van Everdingen, De trekhonden-gruwel.

W. 10684.

Pleidooi voor afschaffing van den trekhond.

KENLIJK

6. Dit beteekent: „van buiten af waarneembaar".

H.R. 24 April 1922, W. 10903; N.J. 1922, 746.

7. Door dit bij de Wet van 16 April 1920, *Stbl.* no. 194 gewijzigde artikel, regelende het doen verrichten van arbeid door kreupele of gewonde dieren, is eene ongeveer gelijkluidende bepaling van eene gemeentelijke politieverordening vervallen.

H.R. 20 Maart 1922, W. 10890; N.J. 1922, 537; Gem. st. 3708, 10.

TITEL VII.

Overtredingen betreffende de veldpolitie.

Art. 458.

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, zijn niet-uitvliegend pluimgedierte laat loopen in tuinen of op eenigen grond die bezaaid, bepoot of beplant is, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

1. Dit artikel doet niet tekort aan de macht der Gemeenten, om, ingevolge art. 135 Gemeentewet, voorschriften die hetzelfde belang raken voor de Gemeente vast te stellen.

H.R. 12 Februari 1923, W. 11048; N.J. 1923, 589.

Art. 460.

Hie die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, loopt op eenigen grond die bezaaid, bepoot of beplant is, of die ter bezaaiing, bepoting of beplanting is gereedgemaakt, of gedurende de maanden Mei tot en met October op eenig wei- of hooiland, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

WEILAND

1. Het verbod betreft alleen land, dat, tot weide bestemd, ook werkelijk daartoe dient en gebruikt wordt.

H.R. 7 Maart 1921, W. 10726; N.J. 1921, 562.

GROND DIE BEPLANT IS

2. Met houtgewas beplante grond is alleen dan aan te merken als grond, die beplant is, indien dat houtgewas is van zoodanigen aard, dat door het loopen van menschen door dergelijk gewas gevaar voor beschadiging ontstaat.

H.R. 20 Februari 1922, W. 10881; N.J. 1922, 474.

Art. 461.

Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, over eens anders grond, waarvan de toegang op eene voor hem blijkbare wijze door den rechthebbende is verboden, loopt, rijdt of vee laat loopen, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste vijftien gulden.

1. De Kantonrechter heeft de woorden „bestuurders van rijwielen" van het door de eigenares van den weg op de borden gesteld verbod kenlijk opgevat in dien zin, dat daarmede werden aangeduid ook zij, die loopende een rijwiel aan de hand medevoeren.

Deze opvatting is van geheel feitelijken aard.

H.R. 28 November 1921, W. 10848; N.J. 1922, 237.

2. Dit artikel heeft aan de ministerieele bevoegdheid, om machtiging te verleenen tot uitroeiing van wild of schadelijk gedierte op gronden van daarin niet toestemmende eigenaren (welke bevoegdheid bij art. 26 Jachtwet is toegekend blijkens de geschiedenis van dat artikel), geen einde gemaakt, daar art. 461 Sr. slechts in het leven is geroepen, om in het algemeen het ongewenscht betreden van iemands grond te verhinderen, en niet om de bevoegdheden door andere wetten verleend te beperken of op te heffen.

Ktg. Zwolle 26 Januari 1922, N.J. 1923, 501.

3. Het niet gerechtigd zijn over eens anders grond te loopen mag niet als bewezen aangenomen worden op grond, dat het tegendeel door den beklaagde niet is bewezen.

H.R. 13 December 1920, W. 10677; N.J. 1921, 179.

4. Rijden over wegen toebehoorende aan het Kroondomein.

H.R. 11 December 1922, W. 11004; N.J. 1923, 220.

5. Wanneer de rechthebbende eenmaal het karakter van een openbaren weg aan zijn weg heeft gegeven, kan alleen het openbaar gezag dat karakter opheffen en het verkeer beperken.

H.R. 22 Mei 1923, W. 11088; N.J. 1923, 1080.

TITEL VIII.

Ambtsovertredingen.

Art. 465.

De ambtenaar van den burgerlijken stand die nalaat vóór de voltrekking van een huwelijk zich de bewijsstukken of verklaringen te laten geven, die de burgerlijke wet vordert, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

1. Het op 12 Juni 1902 gesloten verdrag tot regeling der wetsconflicten met betrekking tot het huwelijk is niet geldend voor huwelijken van personen van Oostenrijksche nationaliteit in Nederland

gesloten. Uit artt. 9 j° 12 vloeit voort, dat slechts die Staten tot uitvoering van de voorschriften van het verdrag gehouden zijn, die tot de bekrachtiging zijn overgegaan. Oostenrijk deed dit niet, en daar het verdrag op het beginsel der wederkeerigheid berust, behoeft Nederland het niet toe te passen en kan de ambtenaar van den burgerlijken stand het huwelijk van eene Oostenrijksche voltrekken zonder overlegging te vorderen van een bewijsstuk, dat de bruid voldeed aan de vereischten harer nationale wet (vs. Rb. Almelo 18 December 1918).

Gem.st. 3501, 4; 3510, 11. Cass. verw. H.R. 14 Februari 1919 W. 10396; Gem.st. 3523, 8; N.J. 1919, 324.

TITEL IX.

Scheepvaartovertredingen.

Art. 473.

De schipper of schepeling die niet in acht neemt de wettelijke voorschriften vastgesteld tot voorkoming van aanvaring of aandrijving, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste driehonderd gulden.

SCHIPPER

1. Het gezag van schipper kan bij meer dan één persoon berusten, in welk geval al die personen aansprakelijk zijn.

H.R. 14 Maart 1921, W. 10730; N.J. 1921, 550.

REGISTER

Léon's Rechtspraak, 3e Druk

WETBOEK VAN STRAFRECHT, door Mr. J. W. Belinfante

1e Supplement

Gedrukt bij F. J. BELINFANTE, voorh.: A. D. SCHINKEL

DE RECHTSPRAAK

OP HET

WETBOEK VAN STRAFRECHT

1e Supplement

(1 Januari 1900—1 Januari 1906)

DOOR

Mr. J. W. BELINFANTE

Commies ter Provinciale Griffie van Zuid-Holland

's-GRAVENHAGE
BOEKH. VH. GEBR. BELINFANTE
— 1906 —

WETBOEK VAN STRAFRECHT

EERSTE SUPPLEMENT

Art. 1.

Hooge Raad.

3. Waar tegen het feit, aan den beklaagde ten laste gelegd, bij de behandeling zijner zaak in hooger beroep niet meer door eene *wettige* verbods- of strafbepaling was voorzien, was hij te dier zake ingevolge het tweede lid van dit art. ook niet meer strafbaar.

Arr. 27 Oct. 1902.
W. 7823; P. v. J. 1902, no. 195; N. R. CXCII, bl. 111.
Zie ook arr. 8 Febr. 1904.
W. 8035; N. R. CXCVI, bl. 208.

Art. 5.

Hooge Raad.

3. De hoedanigheid van Nederlander is in de in art. 5, 2° Swb. bedoelde gevallen eene noodzakelijke voorwaarde van de toepassing der strafwet, over welker bestaan bij den dader tijdens of na het plegen van het strafbare feit de rechter heeft te oordeelen.

Arr. 24 Nov. 1902.
W. 7846; P. v. J. 1903, no. 202.

4. In art. 5, 2° Swb. wordt niet als voorwaarde der vervolging gesteld, dat het feit, strafbaar in het land, waar het begaan is, dáár ook strafbaar zij *op dezelfde wijze* als in Nederland.

Arr. 2 Febr. 1903.

N. R. CXCIII, bl. 195; W. 7880; P. v. J. 1903, no. 226.

Zie Mr. T. J. Noyon, het Wetboek van Strafrecht verklaard, 2e druk, I, bl. 59.

5. Zie ad art. 341 Hooge Raad 11.

Art. 37.

Hooge Raad.

1. Waar de beklaagde zich niet heeft beroepen op zijne ontoerekeningsvatbaarheid, is de rechter niet verplicht daaromtrent eene uitdrukkelijke beslissing te geven.

Arr. 11 Dec. 1905.

W. 8311.

Gerechtshoven.

2. Zie een geval van toepassing van dit art.

Arr. 's-Gravenhage 5 April 1900.

W. 7428; P. v. J. 1900, no. 32.

3. Waar in het tweede lid van dit art. gesproken wordt van „rechter", verzet niets zich tegen de opvatting, dat de rechter in raadkamer evenzeer bevoegd is als die ter openbare terechtzitting om de in het art. bedoelde plaatsing te gelasten.

Arr. Amsterdam (raadkamer) 21 Oct. 1904.

W. 8185.

(In dit opzicht vernietigende vonnis Rb. Amsterdam 14 Oct. 1904, W. 8185.)

Van dezelfde meening is prof. mr. D. Simons in zijn Leerboek van het Nederlandsche Strafrecht, 1ste deel, bl. 133.

Rechtbanken.

4. Zie vonnis Amsterdam 9 Aug. 1901, P. v. J. 1902, no. 157.

Art. 41.

Hooge Raad.

8. Zie arr. 30 April 1900, W. 7452; P. v. J. 1900, no. 65; N. R. CLXXXIV, bl. 595.

9. Aan „wederrechtelijke aanranding" kan alleen worden gedacht bij eene handeling, die hetzij rechtstreeks hetzij middellijk van een mensch uitgaat.

Arr. 11 Mei 1903.
N. R. CXCIV, bl. 83; W. 7928; P. v. J. 1903, no. 249.
Zie Noyon t. a. p. I, bl. 208; Simons t. a. p. I, bl. 183.
Zie ook arr. 27 Febr. 1905.
N. R. CXCIX, bl. 241; W. 8186.

Art. 45.

Hooge Raad.

8. Poging tot verkrachting, geen voorbereidingshandeling.

Arr. 11 Nov. 1901.
W. 7684; P. v. J. 1901, no. 99.
Zie Noyon t. a. p. I, bl. 235; Simons t. a. p. I, bl. 108.

9. De objectieve opvatting omtrent het leerstuk der poging wordt o. a. gehuldigd in de conclusie van den adv.-gen. Ort, voorafgaande aan het arrest van 24 Maart 1902.

W. 7748; N. R. CXC, bl. 375; P. v. J. 1902, no. 141.
Zie Noyon I, bl. 233; Simons I, bl. 108.

10. Of er begin van uitvoering van een bepaald misdrijf is, moet uit de omstandigheden van elke zaak worden afgeleid. In het algemeen is het daarvoor voldoende, dat de handelingen met het voorgenomen misdrijf in noodzakelijk en onmiddellijk verband staan, en met het oog daarop zijn ondernomen.

Arr. 11 Jan. 1904.
W. 8015; N. R. CXCVI, bl. 64; P. v. J. 1904, no. 325.

Gerechtshoven.

12. De subjectieve leer der poging wordt gehuldigd in het arrest van het Hof van 's-Gravenhage van 25 Sept. 1902.

W. 7866.

Rechtbanken.

13. Poging tot misdrijf levert slechts dan een strafbaar feit op, als de uitvoering van het voornemen des daders alleen, d. w. z. *uitsluitend* door omstandigheden van zijn wil onafhankelijk, niet is voltooid.

Amsterdam 16 Mei 1902.
P. v. J. 1903, no. 210.

Art. 47.

Zie onder art. 91.

Hooge Raad.

Art. 47, 1°.

24. De enkele omstandigheid, dat de beklaagde door zijn vader als bediende in diens winkel is aangesteld, kan het rechtsgevolg niet hebben, dat zijn vader in den zin van dit art. zou kunnen gezegd worden het strafbaar feit te hebben doen plegen.

Arr. 1 Oct. 1900.
W. 7497; N. R. CLXXXVI, bl. 1; P. v. J. 1900, no. 85.
Zie Noyon I, bl. 250.
Zie omtrent *doen plegen* nog hieronder Gerechtshoven 8.

25. Waar de medewerking van den beklaagde aan het misdrijf van oplichting, ter zake waarvan hij is veroordeeld, zich niet heeft bepaald tot het op eenige wijze behulpzaam zijn bij het plegen van het misdrijf, maar zich uitstrekte tot rechtstreeksche deelneming aan het berichten van de verschillende verdichtsels en het uitvoeren van

de verschillende kunstgrepen, die den getuige tot het afgeven der goederen bewogen, is hij terecht als *mededader* veroordeeld.

Arr. 28 Oct. 1901.
W. 7674; N. R. CLXXXIX, bl. 102; P. v. J. 1901, no. 97.
Zie Noyon I, bl. 246.

26. *Mededader* van, *niet medeplichtige* aan diefstal van moutwijn is hij, die in eene branderij de door hem medegebrachte blikken bussen vult met dit vocht, dat zijn medebeklaagde uit het aldaar aanwezige vat met het hem bekende oogmerk van wederrechtelijke toeëigening aftapte.

Arr. 8 Dec. 1902.
W. 7854; N. R. CXCII, bl. 267; P. v. J. 1903, no. 204.
Zie Noyon I, bl. 246.
Zie verder hieronder de aant. ad art. 48 en art. 52.

27. Als dader in den zin van art. 47, 1° van de overtreding van art. 5, 1e lid der Arbeidswet is aan te merken de directeur eener fabriek, die, ofschoon uit den aard zijner betrekking verplicht te waken, dat zoodanige overtreding niet plaats heeft, willens en wetens toelaat, dat zij door een bepaalden hem vooraf bekenden arbeid gepleegd wordt, al is de opdracht van den bij de wet verboden arbeid niet rechtstreeks van hem, maar met zijn medeweten en goedvinden van een aan hem ondergeschikten meesterknecht uitgegaan.

Arr. 17 Febr. 1902.
W. 7727; N. R. CXC, bl. 205; P. v. J. 1902, no. 151.
Zie Noyon I, bl. 247.
Zie ook arr. 24 Mei 1904.
N. R. CXCVII, bl. 62; W. 8070; P. v. J. 1904, no. 352.

28. Wanneer twee of meer personen te zamen en in vereeniging handelingen plegen, die te zamen één strafbaar feit opleveren, zijn die personen mededaders van dat strafbare feit in zijn geheel, onverschillig wie hunner die handelingen heeft verricht.

Arr. 17 Maart 1902.
W. 7743; N. R. CXC, bl. 344; P. v. J. 1902, no. 138.
Zie Noyon I, bl. 247; Simons I, bl. 204, 205.

29. Dit art. bepaalt alleen, wie als daders van een strafbaar feit worden aangemerkt, maar daaruit volgt niet, dat de strafbaarheid van elk hunner zou afhangen van de strafvervolging der overigen, zoodat het verboden zou zijn tegen één hunner afzonderlijk eene vervolging in te stellen.

Arr. 10 Nov. 1902.
W. 7836; P. v. J. 1902, no. 197.
Zie Noyon I, bl. 247.

30. Waar het misdrijf of de overtreding bestaat in een verboden toestand, moet als dader worden aangemerkt hij, die, het in zijne macht hebbende daaraan een einde te maken, dezen doet voortduren.

Arr. 4 Mei 1903.
N. R. CXCIV, bl. 22; W. 7924; P. v. J. 1903, bl. 265.
Zie Noyon I, bl. 246.

Art. 47, 2°.

31. Hij, die door een der in art. 47, 2° Swb. genoemde middelen iemand verlokt, overhaalt of beweegt tot een strafbaar feit, l o k t in den zin der wet dat feit u i t.

Waar het feit werkelijk op de uitlokking is gevolgd, bestaat een onderscheid tusschen het uitlokken *van* een feit en het uitlokken *tot* een feit in werkelijkheid niet.

Arr. 27 Aug. 1900.
W. 7488; P. v. J. 1900, no. 83; N. R. CLXXXV, bl. 371.
Zie Noyon I, bl. 258.

32. Waar volgens de feitelijke beslissing niet alleen sprake was van eene eenvoudige lastgeving, maar van het *gelasten*, *eischen* en *gebieden* door een meerdere aan een hem ondergeschikte om valsche posten in de boeken op te nemen, is terecht aangenomen m i s b r u i k v a n g e z a g in den zin van art. 47, 2° Swb.

Arr. 27 Oct. 1902.
W. 7821; P. v. J. 1902, no. 187; N. R. CXCII, bl. 56.
Zie Noyon I, bl. 207; Simons I, bl. 209.

22. Onder het woord „gezag", voorkomende in art. 47, 2°, is niet alleen *ambtelijk* gezag te verstaan, doch ook zoodanig gezag als een meester pleegt uit te oefenen over den financieel van hem afhankelijken, binnen de grenzen der dienstverhouding aan hem ondergeschikten knecht.

Arr. 4 Mei 1903.
N. R. CXCIV, bl. 30; W. 7922; P. v. J. 1903, no. 267.
Zie Noyon I, bl. 267; Simons I, bl. 209.

Gerechtshoven.

Art. 47, 1°.

7. Zij, die een strafbaar feit mede plegen, worden wel als daders van dit feit *gestraft*, maar kunnen daarom nog niet gezegd worden dat feit *verricht* te hebben.

Arr. Amsterdam 30 Sept. 1902.
W. 7823.

8. De woorden „doen plegen" wijzen op zich zelve op eene lijdelijke, min of meer werktuigelijke handeling bij hem die haar pleegt, en kunnen niet worden opgevat als het bewegen tot een strafbaar feit van een persoon, die strafrechtelijk daarvoor verantwoordelijk is.

De voerman, die eene smokkelwaar vervoert, is niet zoodanig persoon als de wet in art. 47, 1° op het oog heeft.

Arr. 's-Hertogenbosch 13 April 1904.
W. 8165.
Zie hierover J. H. R. Sinninghe Damsté in W. v. h. R. no. 8173.

Rechtbanken.

Art. 47, 2°.

12. In het begrip „*uitlokken*", hetwelk synoniem is met „*verlokken*" en „*overhalen tot*", ligt noodzakelijk opgesloten dat het feit, waarop de uitlokking gericht was, werkelijk is gepleegd, terwijl bij

het begrip „*tot iets aanzetten*" in het midden blijft of het feit, waartoe is aangezet, al of niet is gepleegd.

Zwolle, 10 Mei 1900.
W. 7479; P. v. J. 1900, no. 83.

Art. 48.

Hooge Raad.

5. Het op wacht staan bij de plaats, waar een misdrijf (van diefstal of strooperij) door een ander wordt gepleegd, ten einde dezen te kunnen waarschuwen, wanneer zich onraad mocht voordoen, moet worden gequalificeerd als medeplichtigheid aan dit misdrijf in den zin van art. 48, 1° Swb.

Arr. 25 Maart 1901.
W. 7587; N. R. CXXXVII, bl. 534; P. v. J. 1901, no. 30.
Zie Noyon I, blz 275; Simons I, bl. 204.

Gerechtshoven.

6. Daar volgens art. 78 Swb. poging evenzeer een misdrijf is als het voltooide misdrijf en de wet in art. 48 Swb. de strafbaarheid van medeplichtigen niet beperkt tot het geval, dat er een voltooid misdrijf zij, is medeplichtigheid aan poging eveneens strafbaar.

Arr. 's-Gravenhage 25 Sept. 1902.
W. 7866.
Zie Noyon I, bl. 276; Simons I, bl. 213.
In tegenovergestelden zin: vonnis Rechtbank Middelburg 28 Juni 1902.
W. 7784.

Rechtbanken.

7. Iedere vorm van medeplichtigheid moet bestaan in hulp bij of bevordering van de *uitvoering* van eens anders op zeker misdrijf gericht opzet.

Het geven van inlichtingen op een oogenblik waarop bij den dader van een later gepleegd misdrijf het voornemen om dat misdrijf te plegen nog niet bestond, is niet strafbaar als medeplichtigheid, maar is een daad van uitlokking door een niet in art. 47, 2° Swb. genoemd middel.

Hoewel de wet niet zegt, op welk tijdstip de in dit art. bedoelde inlichtingen moeten gegeven zijn om strafbaar te wezen, ligt het in het strafrechtelijk begrip en de taalkundige beteekenis van medeplichtigheid reeds opgesloten, dat in elk geval de inlichtingen moeten hebben gestrekt ter bevordering van de uitvoering van het misdadig voornemen van een ander, zoodat alleen inlichtingen, welke aan deze eischen voldoen, als strafbare medeplichtigheid zijn aan te merken.

Amsterdam 20 Febr. 1903.
W. 7901.
Zie Simons I, bl. 212.

Art. 52.

Hooge Raad.

1. Het met een polsstok in een aan een ander toebehoorend vischwater zonder diens vergunning polsen om alzoo den visch naar het net te drijven, kan alleen worden gequalificeerd als eene daad van volgens dit art. niet strafbare medeplichtigheid aan, niet als het plegen of medeplegen van de overtreding van art. 2 der Jachtwet.

Arr. 28 Jan. 1901.
W. 7561; N. R. CLXXXVII, bl. 161; P. v. J. 1901, no. 21.

Art. 54.

Hooge Raad.

1. Dit art. betreft alleen den drukker, die „*als zoodanig*", dat is als drukker, heeft gehandeld, niet den redacteur.

Arr. 11 Maart 1901.
W. 7579; N. R. CLXXXVII, bl. 422; P. v. J. 1901, no. 43.
Zie Noyon I, bl. 294.

Art. 55.

Hooge Raad.

1. Art. 55, 1e lid Swb. is niet op te vatten in dien zin, dat bij het toepassen van slechts één strafbepaling op het feit de verschillende

qualificaties, waaronder dit valt, niet in de uitspraak zouden mogen of moeten worden vermeld.

Arr. 15 Oct. 1900.
W. 7504; N. R. CLXXXVI, bl. 90; P. v. J. 1900, no. 91.
Zie Noyon I, bl. 301; Simons I, bl. 282.

5. Waar als bewezen is aangenomen, dat het opzet gericht was op het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel, kan in verband met art. 55 Swb. alleen straf worden uitgesproken ter zake van poging tot zware mishandeling, onverschillig of die poging tevens opleverde eene voltooide, volgens art. 300 Swb. strafbare eenvoudige mishandeling.

Arr. 29 Febr. 1904.
W. 8041; N. R. CXCVI, bl. 331; P. v. J. 1904, no. 388.

Art. 56.

Hooge Raad.

13. Het voltooid zijn van een vroeger feit verhindert niet, dat het te zamen met een later, mits gelijksoortig feit, als ééne voortgezette handeling in den zin van dit art. kan beschouwd worden.

Arr. 29 Oct. 1900.
W. 7510; N. R. CLXXXVI, bl. 161; P. v. J. 1900, no. 97.

Gerechtshoven.

2. Frauduleuse uitslag en frauduleus vervoer van gedistilleerd zijn twee ongelijksoortige feiten, tusschen welke het verband, door dit art. voor voortgezet misdrijf vereischt, ontbreekt.

Arr. 's-Hertogenbosch 1 Oct. 1902.
W. 7850.

Art. 68.

Hooge Raad.

6. Waar bij twee opvolgende dagvaardingen bedoeld is hetzelfde feit ten laste te leggen, al bestaat in de omschrijving verschil wat

betreft de tijdsbepaling, is de tweede vervolging te dier zake niet-ontvankelijk na beëindiging der eerste met een vrijspraak.

Arr. 7 Nov. 1904.
N. R. CXCVIII, bl. 125; W. 8138; P. v. J. 1904, no. 394.
Van een ander gevoelen is Simons I, bl. 230.

7. Waar de dagvaarding is nietig verklaard zonder dat de rechter in eenig onderzoek der zaak ten principale is getreden, en het O. M. daarna, met herstel van het vroeger verzuim, bij eene nieuwe dagvaarding de zaak weder voor den rechter aanhangig heeft gemaakt, handelt de rechter, door kennis te nemen van deze nieuwe vervolging, niet in strijd met dit art.

Arr. 12 Dec. 1904.
W. 8155; P. v. J. 1905, no. 417; N. R. CXCVIII, bl. 306.

Art. 70.

Hooge Raad.

1. Zie arr. 27 Juni 1904.
N. R. CXCVII, bl. 285; W. 8096; P. v. J. 1904, no. 370.

Art. 71.

Hooge Raad.

1 De werkgever, die, een verzekeringsplichtig bedrijf uitoefenend, nalaat de schriftelijke aangifte te doen, waartoe hij krachtens art. 32 der Ongevallenwet 1901 bij voortduring verplicht is, is eerst in overtreding, als de termijn, waarbinnen de aangifte moet geschieden, is verloopen, doch blijft van af het verstrijken van dien termijn voortdurend in overtreding, zoolang hij nalaat die aangifte te doen.

De termijn van verjaring van het recht tot strafvordering ter zake van deze voortdurende overtreding gaat dus niet in op den dag na dien waarop de termijn, binnen welken de aangifte moet geschieden, is verstreken.

Arr. 26 Juni 1905.
W. 8257; P. v. J. 1905, no. 477.

Art. 74.

Hooge Raad.

1. Ingeval op eene overtreding benevens geldboete verbeurdverklaring van eenig voorwerp als straf is gesteld, vervalt het recht tot strafvordering alléén, wanneer bij de vrijwillige betaling der geldboete tevens aan het tweede lid van dit art. wordt voldaan.

Arr. 23 Juni 1902.
W. 7800; N. R. CXCI, bl. 306; P. v. J. 1902, no. 167.
Zie Noyon I, bl. 383.

Art. 82.

Zie onder art. 300 en 302.

Hooge Raad.

4. Zwaar lichamelijk letsel bij mishandeling is ieder „belangrijk nadeel", aan den mishandelde toegebracht.

Arr. 22 Oct. 1900.
W. 7505; N. R. CLXXXVI, bl. 104; P. v. J. 1900, no. 95.
Zie Noyon I, bl. 410.

5. De dood valt niet onder het begrip „*zwaar lichamelijk letsel*" volgens dit art., hoedanig letsel daarenboven als niet gewild gevolg van eenig misdrijf, zoowel in den titel „Mishandeling" als in verschillende andere titels van het tweede boek van het Swb., steeds in onderscheiding met den dood wordt genoemd.

Arr. 11 Febr. 1901.
W. 7570; N. R. CLXXXVII, bl. 303; P. v. J. 1901, no. 25.
Zie in denzelfden zin arr. H. R. 16 Febr. 1903.
N. R. CXCIII, bl. 256; W. 7887; P. v. J. 1903, no. 228.
Zie hierover W. v. h. R. no. 7891.

6. Noch dit art. noch art. 308 Swb. verbieden den rechter in het algemeen om naast de ziekte, die geen uitzicht op volkomen genezing overlaat, en die dus *steeds* als zwaar lichamelijk letsel moet worden aangemerkt, ook eene tijdelijke ziekte, mits van ernstigen aard, als dusdanig letsel aan te nemen.

Eene opzettelijke verwonding, die eene zoo hevige verbloeding heeft veroorzaakt, dat het leven van den verwonde in ernstig gevaar is gebracht, valt onder de qualificatie van zware mishandeling.

Arr. 27 April 1903.
N. R. CXCIII, bl. 627; W. 7919; P. v. J. 1903, no. 255.
Zie Noyon I, bl. 410.

7. Dit art. vermeldt slechts eenige gevallen, die onder het begrip „zwaar lichamelijk letsel" moeten worden gebracht, doch dit begrip is niet tot die gevallen beperkt.

Arr. 31 Oct. 1904.
N. R. CXCVIII, bl. 107; W. 8136; P. v. J. 1904, no. 388.
Zie in denzelfden zin de arresten, vermeld onder aant. 2.

Rechtbanken.

5. Eene zoo ernstige beenbreuk, waarmede de patiënt negen weken in bed heeft moeten liggen en die nagenoeg geen hoop op volledig herstel geeft, is te beschouwen als *zwaar lichamelijk letsel.*

Amsterdam 2 Mei 1901.
P. v. J. 1902, no. 112.

Art. 84.

Gerechtshoven.

1. In den zin van het Strafwetboek is — behoudens de bepaling van dit art. — onder *ambtenaar* te verstaan hij, die door het openbaar gezag is aangesteld tot het waarnemen eener openbare betrekking, tot uitvoering alzoo van een deel der taak van den Staat of zijne organen als zoodanig, zoodat onder dat begrip niet valt de directeur eener gemeentelijke gasfabriek, waarvan toch het bedrijf niet behoort tot den publiekrechtelijken werkkring eener gemeente, maar tot hare private aangelegenheden.

Arr. 's-Gravenhage 26 Aug. 1903.
P. v. J. 1904, no. 303.

Art. 91.

Hooge Raad.

1. Ingevolge dit art. vindt de vraag, wie dader is van een strafbaar feit, ook waar het geldt de toepassing van plaatselijke verordeningen, tenzij *de wet* anders bepaalt, haar antwoord in art. 47 Swb.

Arr. 4 Mei 1903.
N. R. CXCIV, bl. 22; W. 7924; P. v. J. 1903, no. 265.

Art. 131.

Hooge Raad.

2. In het woord „*opruien*" ligt opgesloten het opzet, dat is het willens en wetens aanhitsen tot strafbare feiten. In dit artikel wordt dan ook het woord *opzet* of *opzettelijk* niet gebezigd, omdat de wetgever van oordeel was, dat het opzet reeds vanzelf door het woord *opruiing* wordt uitgedrukt.

Arr. 9 Maart 1903.
N. R. CXCIII, bl. 348; W. 7898; P. v. J. 1903, no. 269.
Zie Noyon II, bl. 94.
In gelijken zin het arrest, vermeld onder aant. 1.

3. Voor het aanwezig zijn van strafbare opruiing wordt gevorderd de aansporing tot een strafbaar feit, dat, al moge het niet noodig zijn daarbij de juiste woorden der wet te gebruiken, als zoodanig op voor een ieder kenbare wijze moet zijn aangeduid.

Arr. 15 Juni 1903.
N. R. CXCIV, bl. 271; W. 7940.

Rechtbanken.

6. Dit art. bedoelt met het „*in het openbaar*" opruien het opruien ten aanhoore van meerdere personen, waardoor gevaar voor storing der openbare orde moet veroorzaakt kunnen worden.

's-Gravenhage 17 Febr. 1902.
W. 7780; P. v. J. 1902, no. 135.
Zie Noyon II, bl. 99.

7. Zie vonnis Rechtbank Haarlem 28 Mei 1903.
P. v. J. 1903, no. 295.

Art. 138.

Gerechtshoven.

11. In de telastelegging, dat iemand in eens anders woning vertoeft en ondanks diens aanmaning om zich daaruit te verwijderen nog daarin blijft vertoeven, ligt niet opgesloten, dat dit vertoeven was *wederrechtelijk*, daar dit zulks alleen zou zijn, als hij, die in eens anders woning verblijft, dit doet *zonder eenig recht.*

Arr. 's-Hertogenbosch 20 Juni 1900.
W. 7505.

Rechtbanken.

9. De bezoeker eener herberg, die door den herbergier daarin is toegelaten en aan wien door dezen gelag is verkocht, heeft daardoor het recht verkregen aldaar te vertoeven en zijn gelag te gebruiken, althans zoolang hij niet door het verwekken van wanorde of andere handelingen inbreuk maakt op de voorwaarden, waaronder hij moet geacht worden het recht te hebben verkregen om daar te vertoeven.

Hij vertoeft dus niet *wederrechtelijk* in die herberg, wanneer hij zich niet op de vordering van den herbergier aanstonds daaruit verwijdert.

Zierikzee 26 Febr. 1901.
W. 7636; P. v. J. 1901, no. 25.
Zie Noyon II, bl. 139.

Art. 141.

Gerechtshoven.

5. Waar bij de dagvaarding alleen daden van geweld zijn ten laste gelegd aan den beklaagde, blijkt daaruit niet, dat het openlijk geweld is geschied met *vereenigde* krachten.

Een opdringen tegen een persoon door een massa menschen, zonder dat er blijkt van eenige aanraking, kan op zich zelf nog geen daad van geweld worden genoemd.

Arr. 's-Gravenhage 14 Febr. 1901.
W. 7556.
Zie Noyon II, bl. 159.

6. Het van af den openbaren weg door eenige vereenigde personen werpen met steenen tegen een aan dien weg gelegen woning van zekeren persoon, met het gevolg dat een ruit dier woning verbrijzeld werd, en het door een der beklaagden tevens met een mes in de buitendeur van het woonvertrek dier woning snijden, is geen „vis publica" en heeft — waar van een „volksoploop" niet blijkt — niet dat bedenkelijk verstorend karakter, dat de wetgever blijkbaar bij dit art. op het oog heeft gehad.

Arr. Arnhem 15 Juni 1902.
W. 7775.
Zie Noyon II, bl. 159.
Zie ook arr. Arnhem 19 Juli 1902.
W. 7796.

7. Waar in de inleidende dagvaarding is ten laste gelegd het openlijk te zamen en vereenigd met vereenigde krachten geweld tegen iemand plegen door gewelddadig schoppen, slaan enz., zonder dat daarbij eenige nadere omschrijving te vinden is van de plaats des misdrijfs of van andere omstandigheden, waaruit blijkt dat het aan de beklaagden ten laste gelegde geweld zou zijn gepleegd *openlijk*, dat is of wel op een openbare plaats of zóó dat het voor een ieder waarneembaar was, houden de ten laste gelegde feiten niet in de imputatie van het misdrijf van art. 141 Swb.; maar slechts de ten laste legging van mishandeling.

Arr. Arnhem 21 Jan. 1904.
W. 8060.

Rechtbanken.

3. Met openlijk geweld is bedoeld vis publica, de „force ouverte" van art. 440 C. P. „l'emploi public et flagrant de violence".

Dordrecht 24 April 1901.
W. 7650.

4. Het begrip van „openlijk" en van een „openlijke daad" stemt overeen met inzicht en wil, die de dader heeft, althans kan en moet hebben van niet heimelijk en in stilte op te treden en is geenszins, althans geenszins alleen, afhankelijk van de openbaarheid der plaats waar de daad wordt uitgevoerd.

Het is niet de bedoeling van den wetgever geweest, om mishandeling of aanranding, ook waar die bij herhaling en in het openbaar gepleegd wordt door meer dan een persoon als zoodanig, onder het bereik van art. 141 Swb. te brengen.

Arnhem 3 Maart 1903.
W. 7930.
Zie hierboven Gerechtshoven 7.

Art. 157.

Gerechtshoven.

5. De bepaling van dit art., straf bedreigende tegen hem, die opzettelijk brand sticht, bedoelt daarmede niet anders dan hem, die waar het niet behoort opzettelijk brand doet ontstaan, waarvan gevaar is te duchten, onafhankelijk van de vraag of de brand zonder tusschenkomst van derden voortgang zoude gehad hebben of tijdig gesmoord zoude zijn.

Arr. Leeuwarden 15 Sept. 1904.
W. 8144.

Art. 158.

Gerechtshoven.

2. Onder „schuld" in dit en andere artikelen is niet anders te verstaan dan „grove" schuld (culpa lata).

Arr. Arnhem 22 Sept. 1904.
W. 8116; P. v. J. 1904, no. 382.

Rechtbanken.

4. Het stoken van een vuurtje in de nabijheid van een zoo licht ontvlambare zaak als een stroobult, levert schuld op in den zin van dit art.

Groningen 10 Mei 1900.
P. v. J. 1900, no. 89.

Art. 165.

Rechtbanken.

2. In dit art. moet onder de woorden „*gevaar voor het verkeer door stoomvermogen over een spoorweg*" worden verstaan het gevaar voor de veiligheid van dat verkeer, zoodat, wanneer personen door stoomvermogen over den spoorweg worden vervoerd, de veiligheid dier personen bij dat verkeer ook door dit art. wordt beschermd.

Amsterdam 25 April 1901.
P. v. J. 1901, no. 95.
Zie Noyon II, bl. 241.

3. Zie vonnis Rb. Zwolle 2 Mei 1901.

W. 7687.

4. Het eigenmachtig terugzetten van een trein over een opengereden wissel, tengevolge waarvan wagens ontspoord zijn, levert op het misdrijf van „het door schuld gevaar doen ontstaan voor het „verkeer door stoomvermogen over een spoorweg".

Zutfen 22 Jan. 1902.
W. 7738.

5. Zie vonnis Rb. Zutfen 22 Jan. 1902.

W. 7744.
(Vrijspraak van een stationschef, die zich niet *persoonlijk* overtuigd heeft van het vrij en onbelemmerd zijn der sporen, tijdig voor de komst van een trein.)

6. Zie vonnis Rb. Zwolle 14 Mei 1903.
W. 7965.

7. Zoodra het gevaar, in dit art. bedoeld, is veroorzaakt, is het misdrijf voltooid.

Dordrecht 10 Febr. 1905.
W. 8222.

Art. 179.

Hooge Raad.

1. In de telastelegging, dat zekere handelingen tegen een ambtenaar zijn gepleegd, ten einde hem te dwingen rechtmatige ambtsverrichtingen na te laten, ligt opgesloten, dat de ambtenaar ook ter plaatse, in de dagvaarding bedoeld, bevoegd was tot die verrichtingen.

De ambtsverrichting, waartoe een agent der Rijksverzekeringsbank de plaats, waar eenig bedrijf wordt uitgeoefend, binnentreedt, neemt haren aanvang met het binnentreden, onafhankelijk van het al of niet kenbaar maken van zijne qualiteit en van het doel zijner komst.

Arr. 26 Juni 1905.
W. 8255; P. v. J. 1905, no. 479.

Art. 180.

Zie artt. 267 en 304.

Hooge Raad.

30. Zie omtrent het verkeeren van een ambtenaar in de rechtmatige uitoefening zijner bediening bij aanhouding of ontdekking op heeterdaad de arresten van:

2 Jan. 1900.
N. R. CLXXXIV, bl. 12; W. 7387; P. v. J. 1900, no. 13.
24 Juni 1901.
N. R. CLXXXVIII, bl. 318; W. 7627; P. v. J. 1901, no. 57.
6 Oct. 1902.
W. 7811; P. v. J. 1902, no. 193.
28 Dec. 1903.
N. R. CXCV, bl. 403; W. 8013; P. v. J. 1904, no. 317.
Noyon II, bl. 282 en vlg.

31. Een politiebeambte, den rechthebbende op diens verzoek bijstand verleenende om iemand, die zich wederrechtelijk in diens woning bevindt, daaruit feitelijk te verwijderen, is in de *rechtmatige uitoefening zijner bediening.*

Arr. 24 Dec. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 464; W. 7543; P. v. J. 1901, no. 13.

32. Het niet kenbaar maken door een ambtenaar van zijne qualiteit kan wel van invloed zijn bij de beoordeeling van het opzet van hem, die zich tegen diens handelingen verzet, doch geenszins op het verkeeren door den ambtenaar in de *rechtmatige uitoefening zijner bediening.*

Arr. 17 Maart 1902.
W. 7744; P. v. J. 1902, no. 138.
Zie Noyon II, bl. 286.

33. Waar uit de feitelijke beslissing volgt, dat de bedreiging strekte om eene reeds aangevangen ambtsverrichting te beletten en niet om te beletten, dat die ambtsverrichting zou aanvangen, viel het feit onder de qualificatie van art. 180, niet van art. 179 Swb.

Arr. 26 Mei 1902.
W. 7785; N. R. CXCI, bl. 164; P. v. J. 1902, no. 169.

34. Noch uit het verband tusschen dit art. en art. 184, noch uit de geschiedenis der wet of iets anders blijkt, dat dit art. en art. 184 tot elkander zouden staan als algemeene tot bijzondere strafbepaling.

Arr. 14 April 1903.
N. R. CXCIII, bl. 559; W. 7916; P. v. J. 1903, no. 261.

Gerechtshoven.

24. Een veldwachter, op last van den officier van justitie den tot vervangende hechtenis veroordeelde na den termijn, waarin deze opgeroepen is om de hechtenis te ondergaan, aanhoudende, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, zoolang de veroordeelde niet aangetoond heeft, dat de geldboete door hem is betaald.

Arr. Arnhem 22 Oct. 1903.
W. no. 7997.

25. Waar bij de dagvaarding noch is ten laste gelegd, dat het geweer, waarmede de beklaagde zich zonder jachtakte in het veld bevond, was geladen, noch dat het voor geladen moest worden gehouden, omdat de overgave daarvan ook ter onderzoeking alleen zou zijn geweigerd, was de Rijksveldwachter tot de inbeslagneming van

het geweer niet bevoegd en dus *niet* werkzaam in de rechtmatige uitoefening van zijne bediening.

Arr. 's-Gravenhage 21 Jan. 1904.
W. 8041; P. v. J. 1905, no. 415.

26. Een ambtenaar, die iemand aanhoudt op vermoeden dat hij hem op een misdrijf (diefstal) op heeterdaad betrapte, is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, ook al blijkt later, dat het misdrijf niet kan bewezen worden, mits dat vermoeden door de omstandigheden alleszins is gerechtvaardigd.

Arr. Arnhem 17 Nov. 1904.
W. 8154.

Rechtbanken.

31. De ambtenaren van Rijks- en gemeentepolitie, die ter uitvoering der wet van 7 April 1869 (Stbl. no. 17), betreffende de maten, gewichten en werktuigen, toegang tot eene bakkerij eischen, verkeeren *niet* in de rechtmatige uitoefening hunner bediening, wanneer zij, noch voorzien van een schriftelijken last van de ijkers of adjunct-ijkers, noch vergezeld van het hoofd der gemeente of een ander in art. 27 van voormelde wet genoemden ambtenaar, den toegang tot eene bakkerij verlangen op eene plaats, waar voor dien toegang noodig is het binnentreden van een tot woning dienend gebouw, onverschillig of er ook andere toegangen tot die bakkerij bestaan, welke niet door eene woning heengaan.

Groningen 30 Nov. 1899.
W. 7415.

32. Een maréchaussée, tegen den wil van den bewoner van eene slaapsteê aldaar vertoevende, is *niet* in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arnhem 27 Febr. 1900.
W. 7446.

Art. 181.

Hooge Raad.

6. Waar het lichamelijk letsel als gevolg van het gepleegd verzet vaststaat, wordt voor de toepasselijkheid van art. 181, no. 1 Swb. niet vereischt, dat de dader dat gevolg heeft gewild.

Arr. 1 April 1901 (in revisie).
W. 7594; N. R. CLXXXVII, bl. 553; P. v. J. 1901, no. 40.

Art. 182.

Hooge Raad.

8. Voor de toepasselijkheid van dit art. is het onverschillig of, met het doel van bevrijding van den arrestant, de ambtenaar van den arrestant, dan wel de arrestant van den ambtenaar wordt afgerukt, daar in beide gevallen geweld wordt gepleegd rechtstreeks tegen den persoon des ambtenaars.

Arr. 27 Juni 1904.
N. R. CXCVII, bl. 277; W. 8092; P. v. J. 1904, no. 366.

Gerechtshoven.

9. Blijkens de redactie van dit art. is iedere mededader aan het misdrijf van „wederspannigheid door twee of meer personen met „vereenigde krachten gepleegd" slechts verantwoordelijk voor de verzwarende, mede in dit art. omschreven gevolgen uit zijn eigen daden voortgesproten.

Arr. Arnhem 16 Febr. 1905.
W. 8208; P. v. J. 1905, no. 423.

Art. 184.

Hooge Raad.

10. Het opzettelijk niet voldoen aan de aanvrage om inlichtingen, tot het verschaffen waarvan de beambten van een spoorwegdienst

krachtens art. 12 der wet van 9 April 1875 (Stbl. no. 67) verplicht zijn, alléén op grond van onbekendheid daarmede, valt onder het bereik van art. 184 Swb.

Arr. 12 Maart 1900.
W. 7411; N. R. CLXXXIV, bl. 273; P. v. J. 1900, no. 32.

11. Verijdelen kan — in **tegenstelling van beletten of be-lemmeren — alleen beteekenen het krachteloos maken of doen mislukken der reeds volbrachte handeling door daaraan het daarmede beoogde gevolg te ontnemen. Bij gebreke van eenige ondernomen voltooide of althans aangevangen ambtshandeling mist derhalve het tweede gedeelte van het 1e lid van dit art. noodwendig zijne toepasselijkheid.**

Arr. 2 Dec. 1901.
N. R. CLXXXIX, bl. 300; W. 7694; P. v. J. 1902, no. 112.
Zie Noyon II, bl. 301.

Gerechtshoven.

10. Voor **de toepassing van dit art. is niet voldoende, dat een ambtenaar het voornemen heeft om de daarin bedoelde handeling te doen, maar wordt vereischt, dat hij heeft aangevangen met het verrichten der handeling en dat deze reeds een begin van uitvoering heeft gekregen.**

Arr. 's-Gravenhage 3 Oct. 1901.
W. 7707.

11. Wettelijk voorschrift.

Zie arr. Leeuwarden 19 Mei 1904.
W. 8110; P. v. J. 1904, no. 398.

Rechtbanken.

25. **Het weigeren van toegang tot een slaapkamer van een veearts, — waarvan niet is gebleken dat deze is eene voor het publiek geopende plaats, welke volgens art. 27 der IJkwet, zelfs ondanks den wil der bewoners, aan de visitatie, in art. 26 dier wet bedoeld, is**

onderworpen — aan een Rijksveldwachter, niet voorzien van schriftelijke lastgeving van ijker of adjunct-ijker, valt niet onder art. 184 Swb.

Tiel 4 Jan. 1900.
W. 7509.

Art. 188.

Hooge Raad.

2. Dit art. betreft alleen het geval, dat aangifte of klachte geschiedt van een strafbaar feit met de wetenschap dat dit niet, dat is *in het geheel niet*, gepleegd is.

Arr. 3 Maart 1902.
N. R. CXC, bl. 276; W. 7735; P. v. J. 1902, no. 129.
Zie Noyon II, bl. 320.
(Zie in gelijken zin arr. Hof Leeuwarden 28 Nov. 1901; W. 7709.)

3. De telastelegging aan een beklaagde, dat hij bij telegram aan den geadresseerde opdroeg om een onderzoek in te stellen naar de vermissing van geldswaarde uit een aangeteekenden brief, valt niet onder dit art.

Arr. 15 Mei 1905.
W. 8220; P. v. J. 1905, no. 455.

Art. 196.

Rechtbanken.

2. Het instellen van een onderzoek en het doen van vragen onder het in strijd met de waarheid voorgeven, dat men veldwachter is, dus een ambtenaar belast met het opsporen van strafbare feiten, moet geacht worden te zijn een daad, behoorende tot een ambt, dat men niet bekleedt, zulks geheel afgezien van het onderwerp van dat onderzoek en die vragen.

Arnhem 2 Oct. 1900.
W. 7538; P. v. J. 1900, no. 91.
Zie Noyon II, bl. 347.

Art. 198.

Hooge Raad.

1. Voor de toepasselijkheid van het *tweede lid* van dit art. doet het er niet toe af, dat onbruikbaar gemaakte machines na het terugvinden der weggenomen onderdeelen weder in bruikbaren toestand kunnen worden teruggebracht.

Arr. 28 Juli 1900.
N. R. CLXXXV, bl. 320; W. 7480; P. v. J. 1900, no. 61.

2. De stelling, dat ingevolge het *vierde lid* van dit art. des bewaarders onachtzaamheid alleen strafbaar is, indien de onttrekking van het goed aan het daarop gelegde beslag met opzet is gepleegd, vindt geen steun in de wet.

Arr. 20 Jan. 1902.
N. R. CXC, bl. 86; W. 7716; P. v. J. 1902, no. 118.
Zie Noyon II, bl. 351.

Gerechtshoven.

3. Voor de strafbaarheid van het misdrijf, bedoeld bij dit art., wordt slechts vereischt, dat het beslag *formeel* voldoet aan den eisch der wet; de burgerrechtelijke aantastbaarheid van het beslag heft de strafbaarheid niet op.

Arr. Arnhem 5 Juli 1901.
W. 7736; P. v. J. 1902, no. 181.
(In anderen zin Rb. Almelo 30 April 1901; W. 7736.)
Zie Noyon II, bl. 349.

Rechtbanken.

4. Zie vonnis Rb. Amsterdam 22 Dec. 1903.

W. 8041.
Vernietigd bij arrest Hof Amsterdam 6 Maart 1904.
W. 8055.

Art. 207.

Hooge Raad.

16. Voor eene veroordeeling wegens meineed wordt niet gevorderd eene afzonderlijke motiveering, dat hij, die de verklaring aflegde, zich bewust was onder eede te staan, bij gemis van eenige bewering van het tegendeel.

Arr. 29 Dec. 1902.
W. 7857; P. v. J. 1903, no. 212.

17. De herroeping eener valsche onder eede afgelegde verklaring bij de voortzetting der behandeling van het tengevolge van die verklaring geschorste geding, kan het eenmaal voltooide misdrijf van meineed niet uitwisschen.

Arr. 15 Juni 1903.
N. R. CXCIV, bl. 235; W. 7950; P. v. J. 1903, no. 263.
Zie Noyon II, bl. 375.

18. Bij aanklacht wegens meineed kan het in het strafgeding geen punt van onderzoek uitmaken, of de valschelijk afgelegde eed door den burgerlijken rechter al of niet terecht beslissend is geoordeeld.

Arr. 13 Maart 1905.
W. 8191.

Art. 208.

Hooge Raad.

1. „*Namaken*" van munt is op zich zelf een behoorlijk omschreven begrip, dat niet nader behoeft te worden bepaald door de aanduiding, in welke onderdeelen overeenstemming bestaat tusschen het vervaardigde voorwerp en zijn model.

Arr. 8 Febr. 1904.
W. 8034; N. R. CXCVI, bl. 224; P. v. J. 1904, no. 374.
Zie Noyon II, bl. 380.

Art. 209.

Hooge Raad.

2. Al moge met de inlassching der woorden „*toen hij ze ontving*" in de oorspronkelijke redactie van dit art. niet bedoeld zijn de uitgifte van de valsche of vervalschte muntspeciën of muntpapier door den vervaardiger of vervalscher zelf buiten bereik van het art. te plaatsen, de duidelijke bewoordingen van het art. laten niet toe de bepaling ook op hem toepasselijk te achten.

Arr. 18 Mei 1903.
N. R. CXCIV, bl. 107; W. 7929; P. v. J. 1903, no. 275.
Zie Noyon II, bl. 383.

Gerechtshoven.

1. Onder het woord „ontvangen", in dit art. voorkomende, is niets anders te verstaan dan „verkrijgen van een ander".

Arr. 's-Gravenhage 26 Febr. 1903.
W. 7902.
In anderen zin vonnis Rb. 's-Gravenhage 23 Maart 1905, P. v. J. 1905, no. 447, waarbij beslist werd, dat ook het uitgeven van valsche munt door iemand, die zelf de valsche munt heeft vervaardigd, onder dit art. valt.

Art. 213.

Rechtbanken.

2. Zie vonnis Rb. 's-Gravenhage 8 Oct. 1900.

P. v. J. 1901, no. 11.

Art. 216.

Gerechtshoven.

1. Als een vervalschte postzegel is te beschouwen een postzegel samengesteld uit aan elkander gehechte gedeelten van reeds vroeger tot gebruik gediend hebbende postzegels.

Arr. Amsterdam 12 Dec. 1899.
W. 7432.
Zie Noyon II, bl. 391.
(Vergel. vonnis Rb. Haarlem 4 Febr. 1904; P. v. J. 1905, no. 407.)

Art. 222.

Rechtbanken.

1. De in dit art. voorkomende woorden „*van het merk ontdane zegels*" moeten in dien zin worden opgevat, dat dit element van het misdrijf aanwezig is te achten, wanneer in rechte vaststaat, dat de zegels voor zóóverre van de merken ontdaan zijn, dat de mogelijkheid van weder gebruik maken daarvan daardoor ontstaan is.

Amsterdam 26 Maart 1902.
P. v. J. 1902, no. 185.
Zie Noyon II, bl. 401.

Art. 225.

Hooge Raad.

31. Bij de wet is de ontvankelijkheid eener vervolging wegens valschheid in geschrift niet afhankelijk gesteld van de aanwezigheid van het geschrift.

Arr. 21 Jan. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 135; W. 7557; P. v. J. 1901, no. 21.
Zie omtrent het element nadeel de arresten, vermeld onder nos 32—36.

32. Het nadeel, iemand door de voorspiegeling eener niet bestaande schuldvordering veroorzaakt, verliest dat karakter niet bij

wel geslaagd later verhaal op een werkelijk schuldplichtige voor de berokkende schade.

Arr. 4 Febr. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 209; W. 7561; P. v. J. 1901, no. 25.

33. Het ontbreken van eene uitdrukkelijke beslissing des rechters, dat de prijs in de valsche stukken lager was gesteld dan de wettelijke „loopende" prijs, heeft niet tengevolge onvoldoende motiveering der beslissing, dat door het van de stukken gemaakt gebruik nadeel kon ontstaan.

Arr. 1 April 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 557; W. 7581; P. v. J. 1901, no. 38.

34. Zie arr. 4 Nov. 1901.
N. R. CLXXXIX, bl. 157; W. 7681.

35. Waar dit art. de mogelijkheid van nadeel als afzonderlijk bestanddeel van het strafbare feit heeft opgenomen, wordt daarmede bedoeld die, welke op grond van de omstandigheden, waaronder het feit is gepleegd, geacht moet worden in elk bijzonder geval uit het gemaakt of te maken gebruik voort te vloeien.

Arr. 15 Juni 1903.
N. R: CXCIV, bl. 261; W. 7943; P. v. J. 1903, no. 269.

36. Reeds door de inzending door een deurwaarder van een exploot, houdende eene vervalsching in de afstandsberekening, aan den ambtenaar van het Openbaar Ministerie, niet eerst door de indiening van de declaratie, waarop dit exploot was vermeld, bestaat de objectieve mogelijkheid, dat daardoor nadeel voor den Staat zou ontstaan.

Arr. 28 Dec. 1903.
W. 8012; N. R. CXCV, bl. 409; P. v. J. 1904, no. 348.

Geschrift bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

37. Een balans en winst- en verliesrekening is niet een geschrift, bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

Arr. 27 Oct. 1902.
W. 7821; P. v. J. 1902, no. 187; N. R. CXCII, bl. 56.
Zie in anderen zin: arr. 1 Febr. 1904; W. 8027; N. R. CXCVI, bl. 186; P. v. J. 1904, no. 330; bestreden door Noyon t. a. p. II, bl. 408.

38. Waar bij eene aanklacht wegens valschheid in geschrifte de bestemming van het geschrift om als bewijs van eenig feit te dienen noodwendig uit den inhoud der dagvaarding voortvloeit, vordert de wet niet de afzonderlijke vermelding dezer omstandigheid.

Arr. 30 Maart 1903.
W. 7913.

39. De woorden „geschriften, bestemd om tot bewijs van eenig „feit te dienen" in dit art. beteekenen geschriften die in het algemeen of in concreto tot bewijsstukken bestemd zijn, hetzij door de wet, hetzij door eenig voorschrift van het administratief gezag, gegeven binnen de grenzen zijner bevoegdheid.

Facturen behooren hieronder niet, daar deze ongeteekende geschriften eenzijdig door den verkooper opgemaakt, naar haren aard alle wettelijke bewijskracht missen.

Arr. 27 Juni 1904.
N. R. CXCVII, bl. 258; W. 8091; P. v. J. 1904, no. 368.
(In afwijking van de conclusie van den adv.-generaal NOYON.)
Noyon II, bl. 408.
Zie over dit arrest hoofdartikel in W. v. h. R. no. 8107 en een artikel van E. LAUBUHR in W. v. h. R. no. 8229.
Conform het arrest H. R. is
arr. Hof 's-Hertogenbosch 3 April 1901, W. 7661; vonnis Rb. 's-Gravenhage 19 Nov. 1903, W. 8113.
Contra:
arr. Hof Arnhem 1 Oct. 1903, W. 7975, en vonnis Rb. Arnhem 10 Maart 1900, W. 7484.

Gerechtshoven.

14. Eene verklaring, als bedoeld in art. 5 der wet van 1 Juni 1865 (Stbl. no. 60) en alzoo volgens de wet tot bewijs strekkende van den dood van den betrokken persoon, ter bekoming van het bij de wet gevorderde verlof tot de daarbij verplichtend gestelde begraving van het lijk, is in den zin van dit art. bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

Arr. 's-Gravenhage 1 Febr. 1900.
W. 7402

15. Het bewijs, bedoeld in dit art., behoeft niet te zijn een volledig bewijs volgens de regelen van het burgerlijk recht. De toepasselijkheid van dit art. moet worden aangenomen ten aanzien van eene trekkingslijst, daar deze bestemd was om vast te stellen en tot bewijs te dienen van het feit, op welke lotnummers bepaalde prijzen waren gevallen.

Arr. Leeuwarden 10 Sept. 1903.
W. 8011.

Rechtbanken.

32. Er bestaat mogelijkheid van *nadeel*, wanneer de directeuren eener Bank door de inontvangstname van valsche stukken bewogen konden worden tot het doen van meerdere en grootere verstrekkingen van geld aan beklaagde dan zij, zonder ontvangst dier stukken, zouden hebben gedaan, alsmede wanneer bij inbetalingneming schade zou worden geleden.

Arnhem 30 Juli 1900.
W. 7497.

33. Zie vonnis Rb. Rotterdam 14 Nov. 1901.
W. 7729.
Zie Noyon II, bl. 409.

34. Voor de strafbaarheid wegens valschheid in geschrift is noodig, dat blijke van het bestaan der schuld, van welker kwijting het valsche geschrift melding maakt.

Arnhem 6 Mei 1902.
W. 7778.
Zie Noyon II, bl. 403.

35. Een ambtseedig proces-verbaal van een Rijksveldwachter is bestemd om tot bewijs te dienen van die feiten, die deze ambtenaar er als zijn eigen waarneming in te kennen geeft.

Zutfen 16 Nov. 1904.
W. 8175.

36. Dit art. stelt niet het vereischte, dat het door het gebruik van het valsche geschrift veroorzaakt nadeel een inbreuk op een door het recht gebillijkten toestand moet zijn.

Amsterdam 29 Nov. 1904.
P. v. J. 1905, no. 419.

Art. 226.

Gerechtshoven.

1. De door den bevoegden postambtenaar behoorlijk ingevulde en onderteekende akte van betaalbaarstelling onder aan de voorzijde van een postwissel voorkomende, is eene authentieke akte.

Arr. Amsterdam 14 Febr. 1900.
W. 7456.
(Bevestigd bij arr. H. R. van 21 Mei 1900, W. 7460.)

2. Het ontbreken van eene onderteekening van een der getuigen op een geboorte-akte ontneemt aan die akte niet het karakter van authenticiteit; het valschelijk plaatsen van den naam van een der getuigen kan dus het misdrijf opleveren van valschheid in eene authentieke akte. In casu sluit echter het valschelijk herstellen van een verzuim in de akte de mogelijkheid van nadeel uit.

Arr. 's-Hertogenbosch 9 Dec. 1903.
W. 8018; P. v. J. 1904, no. 307.

3. Bankbiljetten van f 25.— der Nederlandsche Bank zijn papier aan toonder, dat in het verkeer zijn waarde ontleent aan het crediet dier bankinstelling en bestemd is om in omloop te worden gebracht. Zoodanige bankbiljetten behooren dus tot het credietpapier, in art. 226 sub 5° bedoeld.

Arr. Arnhem 19 Juli 1905.
W. 8309.

Rechtbanken.

3. Een ambtseedig proces-verbaal van een Rijksveldwachter is een authentieke akte.

Zutfen 16 Nov. 1904.
W 8175.

Art. 227.

Gerechtshoven.

1. De verkooper van onroerend goed, die in de notarieele akte een koopsom doet opnemen lager dan waarvoor werkelijk is verkocht, maakt zich niet schuldig aan het misdrijf van dit art.

Arr. Hof (raadkamer) 's-Gravenhage 9 Oct. 1905.
W. 8282. Bij dit arrest werd op dit punt bevestigd het vonnis van de Rb. Dordrecht (in raadkamer) dd. 29 Sept. 1905, W. 8282.

Art. 229.

Rechtbanken.

1. Zie vonnis Rb. 's-Hertogenbosch 6 Nov. 1900.
W. 7522.

Art. 239.

Hooge Raad.

3. Onder de uitdrukking *„openbare schennis van de eerbaarheid"* in art. 239, 1⁰ Swb. is begrepen zoowel de schennis, die gepleegd wordt op eene openbare, voor ieder toegankelijke plaats, als die, welke, hoezeer niet gepleegd op eene openbare plaats, toch van eene openbare plaats kan worden gezien.

Arr. 12 Mei 1902.
W. 7768; P. v. J. 1902, no. 157.
Zie Noyon II, bl. 439.

Art. 240.

Hooge Raad.

4. Bij dit art. wordt strafbaar gesteld het openlijk ten toon stellen van eenige voor de eerbaarheid aanstootelijke afbeelding, alzoo van eene afbeelding, welke *zelve* voor de eerbaarheid aan-

stootelijk is, en mitsdien zelve eene het eerbaarheidsgevoel kwetsende voorstelling moet bevatten.

Arr. 3 Oct. 1904.
W. 8122; P. v. J. 1904, no. 386; N. R. CXCVIII, bl. 14.

Gerechtshoven.

1. Waar afbeeldingen een zinnelijke strekking niet aanschouwelijk maken, maar bedektelijk aan den aandachtigen beschouwer of lezer ingeven, is dit art. niet toepasselijk.

Arr. Arnhem 7 April 1904.
W. 8084.
Zie contra: Noyon II, bl. 444.

Rechtbanken.

1. Onder „*verspreiden*", in dit art. bedoeld, valt niet een verkoopen op aanvraag.

Zutphen 30 April 1903.
W. 7942.

Art. 246.

Hooge Raad.

1. Zie arr. 11 Febr. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 277; W. 7569; P. v. J. 1901, no. 27,
en arr. 1 April 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 592; W. 7590; P. v. J. 1901, no. 53.
Zie Noyon II, bl. 461.

2. Het feit van het aangrijpen, met geweld op den grond werpen en op oneerbare wijze de handen brengen onder de rokken ter hoogte van de knie is op zich zelf feitelijke aanranding van de eerbaarheid, strafbaar gesteld bij dit artikel.

Arr. 21 Dec. 1903.
N. R. CXCV, bl. 354; W. 8010; P. v. J. 1903, no. 309.

Art. 247.

Hooge Raad.

4. In den zin van dit art. in verband met art. 403 Wetb. van Strafvordering is de persoon beneden den leeftijd van 16 jaren, met wien de handeling plaats heeft, onverschillig of hij daartoe al dan niet medewerkte, de persoon tegen wien het feit wordt gepleegd.

Arr. 19 Oct. 1903.
N. R. CXCV, bl. 44; W 7978.

Gerechtshoven.

1. Dit art. eischt voor de strafbaarheid van ontuchtige handelingen slechts, dat het slachtoffer tijdens het plegen van die handelingen geen besef heeft gehad of geen stuur over zijn lichaam.

De slaap van een nórmaal en gezond mensch, en dus niet speciaal de slaap, die door hypnotische of andere kunstmatige middelen is opgewekt, kan hem in dien toestand doen verkeeren.

Arr. Leeuwarden 31 Aug. 1904.
W. 8238.
Door Noyon (II, bl. 457) wordt betoogd, dat iemand, die slechts in gewoon slapenden toestand verkeert, niet gezegd kan worden in staat van bewusteloosheid te zijn.

Art. 250.

Hooge Raad.

Art. 250, 2°.

6. Art. 250, no. 2 Swb. stelt ieder strafbaar, die het plegen van ontucht in het algemeen bevordert, zonder te eischen dat de schuldige zich het bevorderen van een bepaalden vorm van ontucht hebbe voorgesteld.

Arr. 4 Jan. 1904.
N. R. CXCVI, bl. 1; W. 8013; P. v. J. 1904, no. 321.
Zie Noyon II, bl. 471.

7. In de bewezenverklaring van het tot het misdrijf van art. 250, 2° Swb. vereischte opzet ligt opgesloten de verwerping der verdediging

van de beklaagde, dat zij den jeugdigen leeftijd van het in de dagvaarding bedoelde meisje niet had opgelet.

Arr. 30 Jan. 1905
N. R. CXCIX, bl. 149.

Art. 252.

Gerechtshoven.

1. Nu bij art. 252, 2° Swb. strafbaar is gesteld „*het dronken maken*" zonder eenige nadere aanduiding, terwijl het woord opzettelijk, dat in het ontwerp Strafwetboek achter het woord „jaren" voorkwam is vervallen, wordt voor de strafbaarheid van het feit alleen vereischt, dat men heeft *kunnen* voorzien, dat de persoon, wien de bedwelmende drank wordt verstrekt, door het gebruik er van dronken kan worden.

Arr. Arnhem 12 Febr. 1903.
W. 7870.
Vernietigende vonnis Rb. Zutfen dd. 17 Dec. 1902.
W. 7870.
Zie Noyon II, bl. 475.

Art. 254.

Hooge Raad.

4. Voor de toepasselijkheid van dit art. wordt vereischt zoodanige wreede behandeling van een dier, welke doel is en geen middel om een ander doel te bereiken, een op de wreedheid zelve gericht opzet.

Arr. 3 Febr. 1902.
N. R. CXC, bl. 145; W. 7722; P. v. J. 1902, no. 122.
Arr. 16 Oct. 1905.
W. 8283.
Zie Noyon II, bl. 480; en in gelijken zin de arresten vermeld onder Hooge Raad aant. 3 op dit art.

Art. 261.

Hooge Raad.

8. Voor het bestaan van het misdrijf van smaad is wel noodig, dat de aanranding van eer en goeden naam en de bedoeling om ruchtbaarheid te geven, samengaan; echter is aanranding van eer en goeden naam bestaanbaar zonder de bedoeling van ruchtbaarheid.

De wet houdt geen verbod voor den rechter in om in de opzettelijke tenlastelegging van diefstal zonder meer te zien eene aanranding van eer en goeden naam van hem, tegen wien zij is gericht.

Arr. 22 April 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 676; W. 7602; P. v. J. 1901, no. 45.
Zie Noyon III, bl. 17 en 33.

Art. 261, *derde lid.*

9. Voor de toepasselijkheid van de slotbepaling van dit art. bij eene aanklacht van smaad, aangedaan aan een ambtenaar ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening, moet er een onmiddellijk verband bestaan tusschen de tenlastelegging van feiten en de ernstig gemeende noodzakelijkheid bij den schrijver of spreker om die feiten in het algemeen belang openlijk bekend te maken.

Arr. 12 Febr. 1900.
N. R. CLXXXIV, bl. 192; W. 7405; P. v. J. 1900, no. 17.
(Zie het arrest a quo in W. 7344 en het daarbij deels bevestigd, deels vernietigd vonnis in W. 7305.
Zie Noyon III, bl. 24.

10. Voor de toepasselijkheid van het derde lid van dit art. staat het steeds ter beoordeeling van den rechter, of voldoende gebleken is, dat de beklaagde uit aandrang om het algemeen belang te dienen gehandeld heeft.

Arr. 11 Maart 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 422; W. 7579; P. v. J. 1901, no. 43.
Zie Noyon III, bl. 24.

11. Waar de beklaagde ter zake van smaad of smaadschrift niet beweert, in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging

te hebben gehandeld, heeft de rechter dit niet te onderzoeken.

Arr. 24 Nov. 1902.
W. 7844; P. v. J. 1903, no 206.
Zie Noyon III, bl. 26.

Gerechtshoven

Derde lid.

1. Voor de toepasselijkheid van het 3e lid van dit art. is noodig het bestaan van goede trouw bij hem, die de beleedigende uitdrukkingen uitsprak of schreef, in dien zin, dat deze redelijkerwijze overtuigd kan zijn, dat de geïncrimineerde daad was gepleegd.

Deze wetsbepaling mist in elk geval hare toepasselijkheid, indien de geïmputeerde feiten niet worden geopenbaard om het publiek tegen den beweerden dader te waarschuwen, maar ter bereiking van e e ngeheel ander, zeer verwijderd oogmerk.

Arr. 's-Gravenhage 26 Oct. 1899.
W. 7344.
(Zie hierboven Hooge Raad 9.)

2. Zie omtrent toepassing van het derde lid van dit art.

Arr. Arnhem 25 Febr. 1902.
W. 7764.

3. Waar beklaagde zijn doel op een andere wijze had kunnen bereiken, moet het beroep van beklaagde, dat hij heeft gehandeld in het algemeen belang als niet voldoende gejustificieerd worden voorbijgegaan.

Arr. 's-Gravenhage 20 Maart 1902.
W. 7819.

Rechtbanken.

Derde lid.

10. Zie Rb. Arnhem 4 Febr. 1902.
W. 7767.
Zie Noyon III, bl. 20.

Art. 262.

Rechtbanken.

1. *Laster* is volgens onze wet niet een misdrijf, dat van den beginne af is ontstaan zoodra de zekere woorden zijn geuit geworden, maar is een misdrijf, dat als het ware zich ontwikkelt enkel op den bodem van den smaad en tijdens de terechtzitting nl. als het waarheidbewijs ontbreekt, daar immers dat bewijs alleen ter terechtzitting mag worden aangevoerd, en afhangt van de processueele houding van den beklaagde aldáár en niet elders. Hieruit volgt, dat een dagvaarding, reeds dadelijk op laster ingericht, onbestaanbaar moet worden geacht.

Zutfen 7 Dec. 1903.
P. v. J. 1904, no 372; W. 8075.
(Vernietigd bij arr. Hof Arnhem 17 Maart 1904, W. 8075.)

Art. 263.

Hooge Raad.

2. Zie arr. 24 Nov. 1902.

W. 7844.

Art. 266.

Hooge Raad.

5. Het is niet te beschouwen als eene persoonlijke beleediging tegenover een hoogleeraar in de godgeleerdheid, wanneer van dit vak van wetenschap in het openbaar minachtend wordt gezegd, dat het beoogt volksbedrog of volksmisleiding, ook al wordt daarbij de naam genoemd van een hoogleeraar in die wetenschap.

Arr. 24 Febr. 1902.
N. R. CXC, bl. 229; W. 7730; P. v. J. 1902, no. 127.
Zie Noyon III, bl. 13.
(Zie arr. Hof Leeuwarden 28 Nov. 1901; W. 7681.)

6. Objectief vereischte van *alle* beleediging is eene uitdrukking waardoor iemands eergevoel kan worden gekwetst, of in de oogen van anderen iemands eer kan worden verminderd, en hij alzoo in zijn goeden naam kan worden aangerand. Aan dat vereischte voldoet de uitdrukking „kraai" niet.

Een woord, dat noch in zijn gewonen, noch in overdrachtelijken zin beleedigend is, wordt dit niet doordat men het bezigt als scheldnaam, dus met het opzet om te beleedigen.

Arr. 21 April 1902.
N. R. CXC, bl. 476; W. 7764; P. v. J. 1902, no. 149.
Zie in gelijken zin het arrest, vermeld onder Hooge Raad aant. 3.

7. De uitdrukking *godverdommesche apen* is beleedigend in den zin der strafwet.

Arr. 29 Febr. 1904.
N. R. CXCVI, bl. 338; W. 8040; P. v. J. 1904, no. 376.

8. Uit het enkele feit, dat een gesprek is gehouden op den openbaren weg, kan niet worden afgeleid, dat de daarbij geuite beleedigende uitdrukkingen anders dan in een vertrouwelijk gesprek en dus in den zin van dit art. „*in het openbaar*" zijn gebezigd.

Arr. 27 Juni 1904.
N. R. CXCVII, bl. 298; W. 8095; P. v. J. 1904, no. 372.

Gerechtshoven.

1. De uitdrukking „geld of centen van iets in den zak steken" in den zin dien men gewoonlijk daaraan toekent, wekt reeds op zich zelve het vermoeden op, dat de persoon, te wiens aanzien zij geuit wordt, dat geld op ongeoorloofde of oneerlijke wijze heeft verkregen.

Die woorden hebben dus eene beleedigende strekking; zij houden evenwel *niet* in de aantijging van een bepaald feit (fait précis), omdat daardoor op geenerlei wijze wordt aangegeven waarin dan de ongeoorloofde of oneerlijke verkrijging van gelden, die op de meest verschillende wijze kan plaats hebben, zou hebben bestaan, en de personen, in wier tegenwoordigheid zij werden geuit, daaromtrent geheel in het onzekere werden gelaten.

Arr. Arnhem 17 Maart 1904.
W. 8075.

Rechtbanken.

19. Krachtens dit art. vindt schriftelijke beleediging, niet in het openbaar aangedaan, plaats bij een toegezonden of aangeboden geschrift, toegezonden of aangeboden, zooals het zinsverband van het art. medebrengt, aan den pretens beleedigde, en niet aan een derde.

Amsterdam 2 Oct. 1900.
W. 7616.

20. Krenking van het crediet valt niet onder het begrip van beleediging.

Winschoten 18 Jan. 1901.
W. 7561.
Zie Noyon III, bl. 13.

21. Het woord „schoormert", dat in de volkstaal gebezigd wordt om minachting uit te drukken voor den persoon, aan wien het wordt toegevoegd, is voor hem, aan wien het rechtstreeks of zijdelings wordt toegevoegd, beleedigend.

Amsterdam 26 Maart 1902.
P. v. J. 1903, no. 206.

22. In geen geval kan een raadslid wegens een door hem bij de beraadslaging in de vergadering van den gemeenteraad gebruikte beleedigende uitdrukking voor den rechter worden geroepen.

Winschoten 27 Maart 1902.
W. 7751.
(Bevestigd bij arrest Hof Leeuwarden 1 Mei 1902; W. 7756; W. B. A. no. 2761.)

23. Het woord „onderkruiper", zoowel als het woord „zuiper", gericht tegen een bepaald persoon, zijn beide grievend voor diens eer en moeten dus beleedigend voor hem worden geacht.

De onjuiste toepassing van een in zijn gewonen zin beleedigend woord kan dat karakter van het woord niet wijzigen.

Groningen 23 April 1903
W. 7917.
Zie Noyon III, bl. 15.

24. Op het misdrijf „eenvoudige beleediging", strafbaar gesteld bij dit art., is het laatste lid van art. 261 Swb. (het klaarblijkelijk gehandeld hebben in het openbaar belang) niet van toepassing, omdat het beperkt is tot smaad en smaadschrift.

Zwolle 21 April 1904.
W. 8081.

25. Eene mededeeling, per briefkaart aan iemand gedaan, is geenszins eene handeling *in het openbaar* gepleegd.

Arnhem 1 Aug. 1905.
P. v. J. 1905, no. 469.

26. Vrijspraak van de telastelegging van beleediging van een aftredend lid der Tweede Kamer bij gelegenheid der Kamerverkiezingen door een ingezonden stuk in eene courant.

Zierikzee 3 Oct. 1905.
W. 8295.

Art. 267.

Hooge Raad.

1. Waar iemand ter zake van eene kort te voren door een veldwachter geconstateerde overtreding door dezen voor een hulpofficier gebracht werd, verkeert die veldwachter op dat oogenblik in de *rechtmatige uitoefening zijner bediening*, ook dan wanneer de verdachte vooraf daartoe zijne toestemming had gegeven.

Arr. 30 Mei 1904.
W. 8074; N. R. CXCVII, bl. 102; P. v. J. 1904, no. 350.

2. De toevoeging van te zijn „een troep kwajongens" aan ambtenaren in de uitoefening hunner bediening gedaan houdt de aantijging in van zich ambtelijk te gedragen op een wijze die minachting verdient, is derhalve krenkend voor hun eer en heeft mitsdien een beleedigend karakter.

Arr. 26 Juni 1905.
W. 8258; P. v. J. 1905, no. 479.

Gerechtshoven.

5. Het verwijten aan een hoofdcommissaris van politie van het „bewerken van getuigen" is als in hooge mate krenkend te beschouwen voor diens eergevoel, en moet derhalve als eene beleediging worden aangemerkt.

Arr. 's-Gravenhage 11 April 1901.
W. 7573.
(Vernietigende vonnis Rb. 's-Gravenhage 3 Jan. 1901, W. 7534.)

Rechtbanken.

16. Al mogen de woorden: „je hebt al tweemaal een valschen eed voor mij gedaan", in hunne letterlijke beteekenis doelen op het afleggen van een eed in strijd met de waarheid, ligt in casu hunne ware beteekenis in het verwijten aan een ambtenaar, die onder den eed staat, dat hij een proces-verbaal in strijd met de waarheid heeft opgemaakt.

's-Gravenhage 7 Nov. 1901.
W. 7695.

17. Een binnen den kring zijner bevoegdheid surveilleerende politie-beambte moet als ambtenaar geacht worden werkzaam te zijn in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

De woorden „versleten koloniaal, verloopen koloniaal", toegevoegd aan iemand, die voorheen in kolonialen dienst is geweest, moeten geacht worden voor dezen beleedigend te zijn.

Dordrecht 6 Febr. 1903.
W. 7883.

Art. 268.

Hooge Raad.

2. Het misdrijf van het opzettelijk bij de overheid doen in schrift brengen van een valsche aangifte tegen een bepaald persoon is eerst voltooid als de aangifte in geschrift is gebracht, hetgeen door het

opmaken van een klad dier aangifte slechts wordt voorbereid, in geen geval voltooid.

Arr. 16 Maart 1903.
N. R. CXCIII, bl. 401; W. 7903; P. v. J. 1903, no. 279.
Noyon III, bl. 44.

Gerechtshoven.

5. Dit art. ziet alleen op eene in schrift gebrachte klacht of aangifte, die de eer of goeden naam van den als dader aangewezene aanrandt, welk karakter aan de overtreding van art. 459 Swb. ontbreekt.

Arr. Leeuwarden 28 Nov. 1901.
W. 7709.

Art 271.

Hooge Raad.

1. Het misdrijf van dit art. is opgenomen onder de rubriek *Beleediging*, niet omdat het is eene soort van beleediging, maar omdat het is eene „begunstiging" van beleediging.

De verwijzing van het 3e lid van dit art. naar art. 269 is redelijkerwijze niet op te vatten in een anderen zin dan dat art. 269 in zijn geheel toepasselijk wordt verklaard bij het misdrijf van art. 271, met het gevolg dat ook daarvoor nevens den regel, dat het niet wordt vervolgd dan op klachte van hem tegen wien het is gepleegd, geldt de uitzondering, uitgedrukt in de woorden „behalve in het geval van art. 267", dat is het geval dat het misdrijf wordt gepleegd tegen een ambtenaar gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 7 Dec. 1903.
N. R. CXCV, bl. 281; W. 8005; P. v. J. 1904, no. 305.
Vernietigende het arr. Hof 's-Gravenhage 29 Juli 1903, W. 8005.
Noyon III, bl. 50.

Rechtbanken.

1. De beklaagde, die wegens overtreding van dit art. terecht staat, kan niet tot het bewijs der waarheid van het ten laste gelegde worden toegelaten.

Amsterdam 3 Febr. 1903.
W. 7952.
Noyon III, bl. 49.

2. Uit de duidelijke woorden aan het slot van dit art. voorkomende moet worden afgeleid, dat het daarin omschreven misdrijf niet anders kan worden vervolgd dan op klachte.

Amsterdam 19 Mei 1903.
W. 7920.
In tegenovergestelden zin vonnis Rb. Middelburg 29 Mei 1903, W. 7920; vonnis Rb. Zwolle 9 Juli 1903, W. 7926.
Zie boven: Hooge Raad 1.

3. Voor de toepassing van dit art. is het een vereischte, dat de dader hebbe geweten, dat het geschrift of de afbeelding van beleedigenden aard was, en dat bewezen worde zijn oogmerk om door middel van de openlijke tentoonstelling aan den beleedigenden inhoud ruchtbaarheid te geven of de ruchtbaarheid daarvan te vermeerderen.

Middelburg 29 Mei 1903.
W. 7920.

Art. 279.

Hooge Raad.

1. Onttrekking van een minderjarige aan het wettig over hem gesteld gezag kan geschieden niet slechts door den minderjarige weg te voeren van de plaats, waar dit werd uitgeoefend, doch ook door te weigeren den minderjarige aan den rechthebbende op diens vordering te laten volgen, mits die weigering alsdan zij uitgegaan van hem, die tot dan toe dit opzicht namens den rechthebbende bevoegdelijk had uitgeoefend, zoodat eerst *door die weigering* de feitelijke onmogelijkheid tot uitoefening van het gezag over den minderjarige werd

geboren en daardoor de band der afhankelijkheid van de wettig over hem gestelde macht feitelijk werd verbroken.

Arr. 2 Nov. 1903.
N. R. CXCV, bl. 77; W. 7986.
Noyon II, bl. 328; III, bl. 64.

Art. 282.

Hooge Raad.

1. De wet vordert ter toepassing van dit art. niet, dat de wederrechtelijk opgeslotene in de volstrekte onmogelijkheid verkeert om heen te gaan van de plaats, waar hij is opgesloten.

Arr. 9 April 1900.
N. R. CLXXXIV, bl. 423; W. 7427; P. v. J. 1900, no. 53.
Noyon III, bl. 74.
(Zie in gelijken zin: vonnis Rb. Winschoten 19 Juni 1903, P. v. J. 1904, no. 364.)

Art. 284.

Zie onder art 317 Gerechtshoven 1.

Art. 285.

Hooge Raad.

5. Om het bestaan van eene bedreiging in den zin van dit art. aan te nemen, heeft men alleen te letten op de bedreiging zelve en niet op den vorm, waarin zij geschied is.

Voor de strafbaarheid van de bedreiging is het niet noodig, dat de bedreiging met woorden plaats vindt, doch is het voldoende, indien uit bepaalde handelingen bij hen, tegen wie zij gericht worden, redelijkerwijs de vrees kan ontstaan, dat een der in het art. genoemde misdrijven gepleegd zal worden.

Arr. 29 Febr. 1904.
W. 8040; N. R. CXCVI, bl. 338; P. v. J 1904, no. 376.
Noyon III, bl. 82.

Rechtbanken.

13. Voor de strafbaarheid van het misdrijf, vermeld in dit art., wordt vereischt, dat de persoon, tot wien de bedreiging is geuit, daarvan kennis drage en diens vrijheid aangerand zij.

Amsterdam 25 Febr. 1903.
W. 7937; P. v. J. 1903, no. 261.

Art. 287.

Rechtbanken.

1. Zie vonnis Rb. Zwolle 16 Oct 1902.
W. 7844.

Art. 288.

Hooge Raad.

1. Dit art. is alleen toepasselijk, indien de doodslag, gepleegd met het oogmerk om de uitvoering van een ander strafbaar feit voor te bereiden of gemakkelijk te maken, werkelijk door dat andere strafbare feit of eene strafbare poging daartoe is gevolgd.

Arr. 27 Juli 1901.
N. R. CLXXXVIII, bl. 393; W. 7635; P. v. J. 1901, no. 71.
Noyon III, bl. 88.

Art. 297.

Hooge Raad.

3. Terecht is als daderes van het in dit art. omschreven misdrijf onder de verzwarende omstandigheid van art. 298 Swb. veroordeeld eene verloskundige, waar in overeenstemming met de dagvaarding te haren laste als bewezen is aangenomen, dat zij, met het doel om de afdrijving en den dood te veroorzaken van de vrucht, waarvan eene vrouw zwanger was, in de baarmoeder van die vrouw, met toe-

stemming van deze, een katheter heeft ingebracht en heeft *laten zitten* totdat het beoogde gevolg daarvan was bereikt.

Arr. 22 Mei 1905.
W. 8226; P. v. J. 1905, no. 449.

Gerechtshoven.

4. Voor het opzettelijk veroorzaken van afdrijving in den zin van dit art. wordt vereischt, dat de vrucht tijdens de bewerking heeft geleefd.

Arr. Arnhem 24 Dec. 1903.
W. 8031; P. v. J. 1904, no. 330.
(Zie arr. H. R. 24 Mei 1897, vermeld onder dit art. H. R. aant. 1.)
Zie o. a. in denzelfden zin vonnis Rb. Leeuwarden 27 Aug. 1901.
W. 7660.

Art. 300.

Hooge Raad.

14. De aanklacht van het opzettelijk iemand slaan omvat het oogmerk om leed te doen en valt onder „*mishandeling*", strafbaar volgens dit art., indien van geenerlei geoorloofde beweegreden is gebleken.

Arr. 5 Nov. 1900.
W. 7513; N. R. CLXXXVI, bl. 167; P. v. J. 1900, no. 93.
Noyon III, bl. 106.

15. Tot het wezen van het misdrijf van mishandeling behoort, dat het opzet zij gericht op het toebrengen van lichamelijk letsel of het veroorzaken van pijn als doel, niet als middel tot bereiking van een ander geoorloofd doel.

Arr. 10 Febr. 1902.
N. R. CXC, bl. 170; W. 7723; P. v. J. 1902, no. 122.

16. Eene verwonding met blijvend ernstig gevolg valt onder de qualificatie van art. 300, 2e lid Swb.

Arr. 31 Oct. 1904.
N. R. CXCVIII, bl. 107; W. 8136; P. v. J. 1904, no. 388.

Zie ook arr. H. R. 2 Jan. 1905
N R. CXCIX, bl. 1; W. 8165.
Zie voorts art. 55 (Hooge Raad sub 5).

Gerechtshoven.

8. Het opzet, voor mishandeling vereischt, is niet aanwezig, wanneer iemand, die een slag op een ander gericht willende afweren, wordt getroffen.

Arr. Leeuwarden 2 Oct. 1902.
W. 7842.
Zie Simons I, bl. 166.
Zie ook arr. Hof Arnhem 4 Febr. 1904.
W. 8036; P. v. J. 1904, no. 334.

9. Waar eene verwonding van dien aard is, dat de verwonde, zoo niet onmiddellijk deskundige hulp was verleend, door verbloeding zou zijn doodgegaan, moet worden aangenomen, dat er sprake is van een feit, dat *zwaar lichamelijk letsel* heeft ten gevolge gehad.

Arr. Arnhem 25 Mei 1905.
W. 8244; P. v. J. 1905, no. 467.

Rechtbanken.

10. Van mishandeling is geen sprake, wanneer de bedoeling ontbreekt om te mishandelen en leed toe te brengen.

Arnhem 17 Juli 1900.
W. 7502; P. v. J. 1900, no. 87.
Noyon III, bl. 107.

11. Wanneer uit de in de dagvaarding gebezigde omschrijving blijkt, dat het slaan het karakter heeft gedragen van mishandeling, ligt hierin opgesloten, dat het feit met opzet is begaan.

Zwolle 20 Sept. 1900.
W. 7500.

12. Het opzet, voor mishandeling vereischt, is aanwezig, wanneer iemand een slag, op hem gemunt, afweert en de beklaagde daardoor een persoon treft, dien hij niet had willen slaan.

Zwolle 14 Maart 1901.
W. 7964.
(Zie daarentegen hierboven Gerechtshoven 8.)

Art. 302.

Zie onder art. 82.

Hooge Raad.

1. Ook waar bij den dader der mishandeling het opzet bestaat om den mishandelde zwaar lichamelijk letsel toe te brengen, valt het feit niet onder de qualificatie van „*zware mishandeling*", indien zoodanig letsel werkelijk niet is toegebracht.

Arr. 11 Febr. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 303; W. 7570; P. v. J. 1901, no. 25.
Noyon III, bl. 110.
Arr. 16 Febr. 1903.
N. R. CXCIII, bl. 256; W. 7887; P. v. J. 1903, no. 228.
(Zie hierover W. v. h. R. no. 7891.)

2. Tot schuldigverklaring van een beklaagde aan poging tot zware mishandeling wordt o. m. vereischt eensdeels, dat bij hem bestond het bepaald opzet om aan een ander zoodanig belangrijk lichamelijk letsel toe te brengen als onder het wettelijk begrip van „zwaar lichamelijk letsel" valt, anderdeels dat dit opzet zich heeft geopenbaard in een begin van uitvoering eener handeling, die, ware zij voltooid, zwaar lichamelijk letsel aan den mishandelde zou hebben toegebracht.

Arr. 13 Febr. 1905.
N. R. CXCIX, bl. 205; W. 8182; P. v. J. 1905, no. 495.

Art. 304.

Hooge Raad.

1. Ten onrechte is art. 304, 2° Swb. toegepast, wanneer is overwogen, dat politie-beambten tevens onbezoldigde Rijksveldwachters, uitvoerende eene opdracht van den commissaris van politie tot aanhouding en voor hem geleiding van een persoon, verdacht oplichting te hebben gepleegd en deze opdracht volvoerende, zijn in de rechtmatige uitoefening hunner bediening. Immers noch uit art. 41 in verband met de artt. 53 en 54 Wetb. van Strafv., noch uit eenig ander wettelijk voorschrift volgt de bevoegdheid van een commissaris van politie om als hulpofficier van justitie een hem ondergeschikt

politie-beambte op te dragen een verdachte van een niet op heeter daad ontdekt strafbaar feit aan te houden en voor hem te geleiden, waaruit volgt, dat de politie-beambte, gevolg gevende aan zoodanige onbevoegdelijk gegeven opdracht, ook niet is in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. 17 Dec. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 412; W. 7537; P. v. J. 1901, no. 3.

3. Mishandeling, gepleegd tegen de personen of op de wijze in dit art. omschreven, is niet een afzonderlijk misdrijf, maar het misdrijf van art. 300, onder verzwarende omstandigheden gepleegd.

Uit de niet-opneming van art. 304 in art. 422 Swb. volgt alléén, dat de verhooging van een derde op het strafmaximum van art. 300, niet op het verhoogd maximum van art. 304 moet worden berekend.

Arr. 21 Nov. 1904.
N. R. CXCVIII, bl. 202; W. 8148; P. v. J. 1904, no. 398.

Gerechtshoven.

Art. 304, 2°.

6. Een wethouder, belast met het toezicht over een jaarmarkt, heeft niet de bevoegdheid om aan ambtenaren van politie bevel te geven om een op de straat staande kraam met geweld te stuiten.

Die ambtenaren, dit bevel opvolgende, zijn daarbij *niet* in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Arr. Amsterdam 2 Dec. 1902.
W. 7872.

Art. 307.

Gerechtshoven.

2. Zie arr. Leeuwarden 3 Jan. 1901.
W. 7562.

3. Zie arr. 's-Gravenhage 27 Juni 1901.
W. 7627.

4. Zie arr. 's-Hertogenbosch 21 Mei 1902.
W. 7791.
(Vernietigende vonnis Rb. Maastricht 5 Maart 1902, W. 7791.)

Rechtbanken.

2. Zie vonnis Rb. Rotterdam 4 Mei 1901.
W. 7599.

3. *Schuld* in den zin van dit art. bestaat, als niet is in acht genomen die voorzichtigheid, niet is gehandeld met dat nadenken en dat beleid, welke van een voor zijne handelingen strafrechtelijk verantwoordelijk persoon kunnen worden gevorderd. Die eischen moeten strenger worden opgevat naar de mate dat hij, die het feit pleegt, meer ontwikkeld is of op grond van zijn beroep, vooral als dit een is, waarvoor de wet een toelating vordert, als der zake bekwaam moet worden aangemerkt.

Groningen 7 Jan. 1904.
P. v. J. 1904, no. 328.

Art. 308.

Gerechtshoven.

2. De uitdrukking „*schuld*", in dit art. voorkomende, is alleen op te vatten in den zin van grove of aanmerkelijke onvoorzichtigheid, onachtzaamheid, nalatigheid of roekeloosheid van den dader.

Arr. 's-Hertogenbosch 29 April 1903.
W. 7934; P. v. J. 1903, no. 297.

3. De wetgever heeft in dit art. bij lichamelijk letsel, waaruit tijdelijke ziekte ontstaat, blijkbaar gedacht aan zulk een stoornis in de regelmatige werking der inwendige functiën van het lichaam, welke men in het gewone maatschappelijk verkeer *ziekte* pleegt te te noemen, en niet aan het geval, dat iemand op advies van zijn geneesheer gedurende eenige dagen rust moet houden en te bed liggen als maatregel van voorzichtigheid, ten einde mogelijke verergering van den toestand te voorkomen.

Arr. Leeuwarden 13 Oct. 1904.
W. 8180.

4. Het breken van het sleutelbeen op zich zelve kan volgens het spraakgebruik niet als „*tijdelijke ziekte*" worden beschouwd.

Slapeloosheid als gevolg van een breuk van het sleutelbeen wijst niet per se op een ziektetoestand.

Arr. 's-Hertogenbosch 15 Maart 1905.
W. 8215; P. v. J. 1905, no. 467.
(Vernietigd ambtshalve bij arrest H. R. 13 Juni 1905; P. v. J. 1905, no. 467.)

5. Voor de toepassing van dit art. is het een vereischte, dat er, afgescheiden van het bekomen van lichamelijk letsel, een tijdelijke ziekte moet zijn.

Het breken van een sleutelbeen van eene 74-jarige vrouw, ten gevolge waarvan deze zich gedurende geruimen tijd onder behandeling van een geneesheer heeft moeten stellen, alsmede gedurende geruimen tijd veel last heeft gehad van slapeloosheid en lichamelijke pijn, is als zwaar lichamelijk letsel in den zin van dit art. aan te merken.

Arr. Arnhem 28 Sept. 1905.
W. 8295; P. v. J. 1905, no. 491.

Rechtbanken.

5. Om voor *schuld,* in dit art. bedoeld, gevrijwaard te zijn, is het niet voldoende, dat men eenige maatregelen van voorzichtigheid heeft aangewend om het veroorzaken van lichamelijk letsel te voorkomen, maar moet daartoe alle mogelijke of althans voldoende mate van voorzichtigheid zijn gebruikt.

De onvoorzichtigheid van hem, aan wien lichamelijk letsel is toegebracht, heft die van den dader niet op en evenmin zijne aansprakelijkheid voor de gevolgen zijner daad.

Arnhem 26 Jan. 1901.
W. 7643.

Art. 310.

Hooge Raad.

13. Voor *wegneming* in den zin van dit art. wordt overgang van feitelijk bezit vereischt.

Arr. 23 April 1900.
N. R. CLXXXIV, bl. 525; W. 7437; P. v. J. 1900, no. 67.

14. Onjuist is de bewering, dat diefstal is uitgesloten niet alleen wanneer de eigenaar de wegneming toelaat, maar ook wanneer de houder de toestemming daartoe geeft, tenzij in dit geval mocht blijken, dat de houder daartoe door den eigenaar uitdrukkelijk of stilzwijgend werd gemachtigd.

Arr. 24 Juni 1901.
N. R. CLXXXVIII, bl. 295; W. 7626; P. v. J. 1901, no. 69.
Noyon III, bl. 125.

15. Diefstal, niet verduistering van een gevonden voorwerp, heeft plaats, wanneer het feit van het tot zich nemen van het voorwerp reeds dadelijk gepaard gaat met het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening.

Arr. 5 Jan. 1903.
N. R. CXCIII, bl. 34; W. 7858; P. v. J. 1903, no. 218.

16. De uitdrukking „*ontvreemden*" geeft niet minder duidelijk dan „*ontstelen*" aan, dat de wegneming op wederrechtelijke toeëigening is gericht.

Arr. 2 Nov. 1903.
W. 7988.

Gerechtshoven.

12. Diefstal van strandgoederen.

Arr. Leeuwarden 13 Maart 1902.
W. 7752.
Noyon III, bl. 124.

13. „*Toebehooren*" in den zin van dit art. beteekent in eigendom toebehooren.

Te veld staande vruchten blijven als onroerend goed toebehooren aan den gebruiker van den grond.

Deze kan — ook al heeft hij die vruchten verkocht — daarvan vóór de afscheiding en levering geen diefstal plegen.

Arr. Leeuwarden 12 Febr. 1903.
W. 7917.

Rechtbanken.

22. Onder *„eenig goed"*, voorkomende in dit art., worden alleen bedoeld die voorwerpen, welke eene economische waarde bezitten, wat niet kan gezegd worden het geval te zijn met, aan een ander dan den beklaagde, toebehoorende rekeningen.

Arnhem 26 Febr. 1901.
W. 7662; P. v. J. 1901, no. 40.
Noyon III, bl. 123.

23. Het uit zee aandrijvende mosselzaad is niet te beschouwen als een aan niemand toebehoorende zaak, wanneer het zich heeft vastgehecht bijv. aan steenen paalhoofden.

Het afstooten van het vastgehechte mosselzaad met het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening valt dus onder dit art.

Middelburg 17 Jan. 1902.
W. 7734.

Art. 311.

Hooge Raad.

Art. 311, 4°.

2. Waar vaststaat, dat de beklaagde en de twee met hem vereenigde personen het middel van braak hebben gebezigd om de goederen te verkrijgen, behoeft niet te blijken, welk aandeel ieder der handelende personen in die handelingen heeft gehad, om de aan de bewezen verklaarde feiten gegeven qualificatie te rechtvaardigen.

Arr. 1 Dec. 1902.
N. R. CXCII, bl. 196; W. 7845.

Rechtbanken.

Art. 311, 5°.

6. Aan den beklaagde, die is schuldig verklaard aan diefstal met braak (vernieling van een glasruit) kan niet „daarenboven" worden ten laste gelegd, dat hij *die* glasruit opzettelijk wederrechtelijk heeft vernield.

Haarlem 28 Dec. 1901.
W. 7699.

7. Om schuldig te zijn aan de bij diefstal verzwarende omstandigheid van gebruik van een valschen sleutel, wordt vereischt, dat de dader het opzet heeft gehad een valschen sleutel te gebruiken.

Zutfen 1 Sept. 1904.
W. 8111.

Art. 314.

Hooge Raad.

2. De wegneming van *grind* valt, waar de overige vereischten der toepasselijkheid van dit art. aanwezig zijn, in alle gevallen als *strooperij* onder de qualificatie van dit art., in geen geval als *diefstal* onder de qualificatie van art. 310 Swb.

Arr. 6 Oct. 1902.
N. R. CXCII, bl. 1; W. 7813; P. v. J. 1902, no. 185.
(In afwijking van de conclusie van den adv.-gen. Ort.)
Noyon III, bl. 141.

Gerechtshoven.

3. Denneboomen behooren niet tot sprokkelhout of hakhout, waarvan sprake is in dit art., en evenmin tot een der andere voorwerpen in dat art. genoemd.

Arr. Amsterdam 6 Mei 1903.
P. v. J. 1904, no. 334.

Art. 315.

Rechtbanken.

4. Zie vonnis Rb. Tiel 15 Oct. 1903.
W. 8118.

Art. 317.

Hooge Raad.

1. *Afgifte* en *overgave* zijn synonieme benamingen van hetzelfde in dit art. als gevolg der afpersing aangeduide feit.

Arr. 16 Maart 1903.
N. R. CXCIII, bl. 394; W. 7903.

Gerechtshoven.

1. Daar een inschuld niet te niet gaat door het onderteekenen (en invullen van een datum) van een overigens nog oningevuld stuk, kan ook de met geweld uitgeoefende dwang om dat stuk te onderteekenen geen wederrechtelijke bevoordeeling ten gevolge hebben.

Waar mitsdien de dagvaarding alleen als feit behelst de dwanguitoefening en als gevolg daarvan onderteekening van een oningevuld stuk, past op dit feit niet de qualificatie van afpersing, wel daarentegen is hier art. 284 Swb. toepasselijk.

Arr. Arnhem 14 Jan. 1904.
W. 8064.
Noyon III, bl. 148.

Art. 321.

Hooge Raad.

20. Eene geldsom is „*eenig goed*" in den zin van dit art., en het doet niet af in welk geld, munt of papier die som is ontvangen, zoodat dit niet in de dagvaarding behoeft te worden vermeld.

Arr. 14 Mei 1900.
N. R. CLXXXV, bl. 45; W. 7457; P. v. J. 1900, no. 73.
Noyon III, bl. 158.

21. Hij, die, goed van den eigenaar hebbende ontvangen ter bewerking, dit, alsof het zijn eigendom was, met zijn eigen goed vervoert naar de woning van een ander, volgens voorafgaande afspraak en nadat de koopprijs reeds tusschen hen was vastgesteld, maakt zich schuldig aan verduistering.

Arr. 15 April 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 649; W. 7598; P. v. J. 1901, no. 55.
Noyon III, bl. 156.

22. Hij, die voor een bepaalden tijd in bruikleen ontvangen aandeelen in eene maatschappij na het verstrijken van dien tijd ten eigen behoeve beleent, met de wetenschap niet in staat te zijn ze weder in te lossen om aan den eigenaar terug te geven, heeft over

deze aandeelen beschikt en zich die mitsdien in den zin van dit art. wederrechtelijk toegeëigend.

Arr. 2 Febr. 1903.
N. R. CXCIII, bl. 185; W. 7881; P. v. J. 1903, no. 230.
Noyon III, bl. 155.

23. Toeëigening in dit art. is op te vatten als het eigenmachtig als heer en meester beschikken door den houder over eenig goed in strijd met den aard van het recht, krachtens hetwelk hij dit onder zich heeft.

Onder dit begrip valt het aanbieden van een chèque aan een bankier met de vraag of deze haar tegen betaling wil nemen.

Arr. 16 Oct. 1905.
W. 8283.

Gerechtshoven.

16. Het feit van het beleenen van op zicht gezonden heeren-bottines is terecht als verduistering beschouwd, waar èn in werkelijkheid èn naar de opvatting van beklaagde zelf, blijkende uit diens opgave dat hij de beleening had gedaan, ten einde tijdelijk aan geld te komen, met het plan ze tenzelfden dage weder te lossen en den winkelier weder terug te bezorgen, van koop en levering geen sprake was en de bottines waren en zijn gebleven het eigendom van den winkelier.

Arr. Amsterdam 29 Aug. 1900.
W. 7573.

17. In casu is geen sprake van verduistering, waar de beklaagde de toegezonden goederen „op zicht" ontving, ten einde daaruit eene keuze te doen of wel die goederen alle te behouden.

Arr. 's-Hertogenbosch (in raadkamer) 5 Febr. 1902.
W. 7763; P. v. J. 1902, no. 120.
(Bevestigende de uitspraak der Rb. van 's-Hertogenbosch in raadk. van 31 Jan. 1902.)
Noyon III, bl. 157.

18. Uit het bij dagvaarding vermelde, dat de beklaagde de

naaimachine had gehuurd, volgt niet, dat hij deze, toen hij zich die toeëigende, anders dan door misdrijf onder zich had.

Arr. 's-Gravenhage 27 April 1905.
W. 8236; P. v. J. 1905, no. 465.
Zie eene gelijksoortige beslissing bij vonnis Rb. Rotterdam 20 Oct. 1900, W. 7552; daarentegen in anderen zin de beslissing der Rb. van Rotterdam 24 Nov. 1900, W. 7552.

19. Een stationchef moet geacht worden in den zin van de artt. 321 en 322 Swb. een goed onder zich te hebben, wanneer dat goed ter verzending aan hem werd ter hand gesteld en door hem, krachtens zijne persoonlijke dienstbetrekking tot de stoomtrammaatschappij, werd aangenomen.

Arr. Arnhem 23 Nov. 1905.
W. 8318.

Rechtbanken.

29. Hij, die een gehuurd rijwiel verkoopt, met recht van wederinkoop, beschikt daarover op eene wijze, waartoe hij geen recht had, als heer en meester en heeft zich dat rijwiel mitsdien in den zin der wet wederrechtelijk toegeëigend, ook al wil men zoodanig verkoopen met recht van wederinkoop geheel gelijk stellen met beleenen of verpanden.

Rotterdam 24 Nov. 1900.
W. 7552.
Noyon III, bl. 155.

30. Het te koop aanbieden van een gehuurde handkar levert slechts een niet strafbare poging tot verduistering op.

Amsterdam 19 Sept. 1902.
W. 7877; P. v. J. 1903, no. 206.
(Vernietigd bij arr. Hof Amsterdam 25 Nov. 1902, P. v. J. 1903, no. 277.)
Noyon III, bl. 156.

31. Hij, die goederen op zicht ontvangt en ze beleent zonder vooraf aan den verkooper kenbaar te maken, dat hij die goederen houdt en in koop aanneemt, is strafbaar volgens dit art.

Leeuwarden 16 Sept. 1903.
W. 7988; P. v. J. 1903, no. 283.
Noyon III, bl. 157.

22. De toeëigening van een bepaalde zaak op een bepaald tijdstip door een bepaald persoon is een bepaald feit, ten opzichte waarvan het onverschillig is, dat dit feit op verschillende wijzen kan aan het licht treden, zoodat eene nadere omschrijving van de wijze, waarop de toeëigening zoude hebben plaats gehad, in de dagvaarding niet op straffe van nietigheid is voorgeschreven.

Amsterdam 16 Aug. 1904.
P. v. J. 1905, no. 417.

Art. 322.

Rechtbanken.

8. Zie vonnis Rb. Groningen 10 April 1902.
W. 7756.

Art. 326.

Hooge Raad.

10. Voorbeeld van «listige kunstgrepen». Zie:

Arr. 2 Jan. 1900.
N. R. CLXXXIV, bl. 8; W. 7384; P. v. J. 1900, no. 21.
Noyon III, bl. 179.

11. Waar een kooper voor de weging van de te koopen koopwaar een vervalscht gewicht gebruikt, zoodat de leverancier een grootere hoeveelheid heeft afgegeven dan waartoe hij verplicht was geweest, wanneer met een juist gewicht gewogen was, en zonder dat de leverancier voor die grootere hoeveelheden den evenredigen prijs ontving, is dit art. terecht toegepast.

Arr. 30 April 1900.
N. R. CLXXXIV, bl. 569; W. 7444; P. v. J. 1900, no. 69.
(In afwijking van de conclusie van den adv.-gen. Noyon, volgens wien het gepleegde feit geheel onder art. 329, 2° zou vallen, als opleverende bedrog in de hoeveelheid van het geleverde door aanwending van listige kunstgrepen, indien het niet de kooper was, die het bedrog gepleegd had.)
Noyon III, bl. 171.

12. Dit art. houdt geene beperking in omtrent den persoon, aan wien de *afgifte* geschiedt, en eischt allerminst, dat zij geschiede aan den persoon, die tot de afgifte bewoog.

De omstandigheid, dat een postwissel is ingetrokken en niet is uitbetaald, kan de afgifte, wanneer die eenmaal heeft plaats gehad, niet ongedaan maken.

Arr. 27 Aug. 1900.
N. R. CLXXXV, bl. 378; W. 7486; P. v. J. 1900, no. 73.
Noyon III, bl. 171.

13. Strafbare poging tot oplichting, gepleegd door middel van een samenweefsel van verdichtsels.

Arr. 24 Maart 1902.
N. R. CXC, bl. 375; W. 7748; P. v. J. 1902, no. 141.
(In afwijking van de conclusie van adv.-gen. Ort.)
Noyon III, bl. 173.

14. Zie arr. 16 Juni 1902.
N. R. CXCI, bl. 283; W. 7794; P. v. J. 1902, no. 173.
Noyon III, bl. 180.

15. Dit art. maakt geen onderscheid ten opzichte van de wijze, waarop het voordeel uit de gevraagde afgifte zoude moeten voortvloeien, maar voor de toepasselijkheid van dit art. is het voldoende, dat het oogmerk op wederrechtelijke bevoordeeling gericht is.

Arr. 13 Oct. 1902.
N. R. CXCII, bl. 25; W. 7814; P. v. J. 1902, no. 191.

16. Het in strijd met de waarheid voorgeven kooper van iets te zijn is niet het aannemen van eene valsche hoedanigheid.

Arr. 6 Juni 1904.
N. R. CXCVII, bl. 164; W. 8080; P. v. J. 1904, no. 360.
(In afwijking van de conclusie van adv.-gen. Noyon.)
Noyon III, bl. 177.

Gerechtshoven.

5. Als de zoogenaamde kwartjesvinders door het listig aanbrengen van een vouwtje of vlekje in de aan te wijzen kaart den wedder in den waan brengen, dat hij die kaart na het door elkaar werpen der kaarten zal herkennen en zij listig bewerken, dat een dergelijk vouwtje of vlekje na het dooreen werpen zich in eene andere

kaart bevindt, ten gevolge waarvan zij den inzet winnen, maken zij zich schuldig aan oplichting.

Arr. Arnhem 22 Juli 1901.
W. 7668.

6. Het aanwezig zijn van „*listige kunstgrepen*" is niet denkbaar zonder eenige handeling of uitwendige daad, strekkende om den leugen ingang te doen vinden.

Arr. Leeuwarden 25 Juni 1903.
W. 8003.

Rechtbanken.

22. Onder „*listige kunstgrepen*" in den zin der wet wordt niet bedoeld een bloot verzwijgen of bloote gezegden, maar zoodanig bedriegelijke handelingen en uitwendige daden, welke geschikt zijn om logenachtige voorgevens en hersenschimmige verwachtingen ingang te doen vinden, en daaraan kracht bij te zetten, ten einde dusdoende het vertrouwen van een ander te verschalken.

Winschoten 25 Nov. 1899.
W. 7434.

23. Het iemand bewegen tot het laten varen van zijn uit een gesloten koop voortspruitend recht op levering van een partij ijzer en het genoegen nemen met de aflevering van dat ijzer aan een ander (nl. aan beklaagde) is te beschouwen als het iemand bewegen tot het doen afgeven van dat ijzer, welk doen afgeven in den zin der wet met afgifte is gelijk te stellen.

Onder het begrip „*hoedanigheid*", bedoeld bij dit art., moet worden verstaan eene zoodanige, waarin voor en namens een anderen persoon kan worden opgetreden en waardoor een anders niet bestaand vertrouwen kan worden gewekt.

Groningen 30 Nov. 1899.
W. 7388.

24. Het begrip „*listige kunstgreep*" sluit in zich, dat een vernuftig bedacht middel van oplichting wordt aangewend, waardoor een normaal ontwikkeld, behoorlijk verstandig mensch kan bedrogen worden.

Groningen 30 Aug. 1900.
P. v. J. 1900, no. 79.

25. Het uit een spaarbankboekje herhaaldelijk verwijderen van bladen, waarop terugbetalingen geboekt zijn, en het vervangen van deze door witte bladen uit een ander dergelijk boekje, levert niet op valschheid in geschrifte, maar valt onder het begrip listige kunstgrepen, zoodat het zich onder overlegging van dat herhaaldelijk veranderd boekje, telkens door de postspaarbank doen afgeven van gelden, die daarop niet te goed waren, als oplichting moet worden gequalificeerd.

Rotterdam 14 Nov. 1901.
W. 7729.

26. Voor het misdrijf van oplichting is wel een bepaald vereischte, dat er nadeel is toegebracht, maar dit nadeel behoeft niet juist den persoon, die de afgifte deed, te treffen.

Het artikel is evenzeer van toepassing, als het nadeel aan een derde is toegebracht.

Amsterdam 24 Jan. 1902.
P. v. J. 1903, no. 212.
Noyon III, bl. 172.

27. Vonnis Rb. Zwolle 3 Sept. 1903.
W. 7982.
Noyon III, bl. 122.

28. Hij, die een ander beweegt tot deelneming aan een dobbelspel, waarbij men tegen betaling van 25 cts. per worp, met zes steenen 6—13 of 29—36 werpende een prijs en 14—28 oogen werpende niets ontvangt, maakt zich, indien de zes dobbelsteenen zóó vervalscht zijn, dat de kans om 14—28 oogen te werpen is vergroot, schuldig aan oplichting door aanwending van een listige kunstgreep.

Zutfen 23 Maart 1904.
W. 8073.

Art. 329.

Hooge Raad.

5. Waar van de zijde van den verkooper al het noodige is gedaan om het ingevolge art. 329, 2° Swb. strafbaar gestelde feit te voltooien,

terwijl ook de koopster de waar als de haar geleverde heeft aangenomen, is het misdrijf volbracht, niet alleen gepoogd, ook al zijn door de koopster maatregelen genomen om het eventueel bedrog te ontdekken en te trachten zich tegen verdere schade te vrijwaren.

Al moge het ontbreken der aanduiding „margarine" op de — als natuurboter bevattende — geleverde vaatjes eene overtreding van de boterwet opleveren, dit belet niet, dat deze omstandigheid in verband met andere kan worden aangemerkt als eene listige kunstgreep in den zin van art. 329, 2° Swb.

Arr. 28 Jan. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 179; W. 7559; P. v. J. 1901, no. 28.
Noyon III, bl. 190.

Gerechtshoven.

2. Het misdrijf van dit art. is voltooid, zoodra de verkooper iets heeft geleverd wat in aard van het gekochte verschilt zonder dat het ter zake iets afdoet of de kooper dit bedrog terstond of eerst later of zelfs in het geheel niet bemerkt.

Arr. 's-Gravenhage 27 Sept. 1900.
W. 7522.

3. Waar de kooper onmiddellijk nadat hij de breimachine heeft ontvangen en uitgepakt, gezien heeft dat die oud was en niet een nieuwe machine zooals hij besteld had, kan niet worden aangenomen, dat de kooper door de gebezigde kunstgreep is bedrogen.

Arr. Arnhem 27 Sept. 1900.
W. 7532.
(Vernietigende vonnis Rb. Zutfen van 20 Juni 1900, W. 7520.)

Art. 330.

Hooge Raad.

1. De vraag, of de bestanddeelen, gevoegd bij eene af te leveren en afgeleverde drinkwaar, in den zin van dit art. zijn „*vreemde bestanddeelen*", is niet vatbaar voor beantwoording in algemeenen zin.

Het op die vraag te geven antwoord hangt af van omstandigheden,

bij name van den inhoud der overeenkomst krachtens welke de aflevering moet geschieden. Waar alzoo feitelijk vaststaat, dat moest worden geleverd „melk zooals die van de koe kwam", wordt door de menging van vooraf afgeroomde melk bij de melk, zooals deze werkelijk van de koe was gekomen, daaraan toegevoegd een bestanddeel, dat daaraan volgens de tusschen partijen bestaande overeenkomst vreemd was en vreemd moest blijven.

Arr. 3 Nov. 1902.
N. R. CXCII, bl. 125; W. 7833; P. v. J. 1902, no. 199.
Noyon III, bl. 194.
Zie in anderen zin het arrest van het Hof te Arnhem 14 Jan. 1902, W. 7723; P. v. J. 1902, no. 129.

Gerechtshoven.

8. Blijkens de geschiedenis van dit art. moeten onder *vreemde bestanddeelen* worden verstaan bestanddeelen, die noch van nature noch volgens handelsusance in de waar tehuis behooren.

Al staat ook vast, dat in alle boter een zeker percentage water voorkomt, is water, hetwelk door bijmenging aan de boter wordt toegevoegd, een, in den zin der wet, aan die boter vreemd bestanddeel.

Arr. Leeuwarden 12 Juni 1902.
W. 7846.
Noyon III, bl. 194.

Art. 337.

Rechtbanken.

9. Zie Haarlem 24 Jan. 1901.
W. 7639; P. v. J. 1901, no. 57.

Art. 341.

Hooge Raad.

10. Onder „*onttrekken*" in den zin van art. 341, 1°, moet worden verstaan elke handeling tot strekking hebbende om goederen aan het faillissementsbeslag onderworpen bij voorbaat te stellen, of tijdens

het faillissement te brengen buiten het bereik en beheer van den te benoemen of benoemden curator.

Door in dit art. strafbaar te stellen zoowel den koopman, die goederen „heeft onttrokken", als den koopman, die goederen „onttrekt", heeft de wetgever te kennen gegeven, dat het geheel onverschillig is of het onttrekken geschiedt vóór of na de faillietverklaring.

Arr. 6 April 1903.
N. R. CXCIII, bl. 537; W. 7916; P. v. J. 1904, no. 368.
Noyon III, bl. 224.

11. Bedriegelijke bankbreuk, door een Nederlander gepleegd in een vreemd land, door welke wel op dat misdrijf straf is gesteld, is in Nederland strafbaar, ook dan wanneer de faillietverklaring door een vreemden rechter is uitgesproken.

Het tegendeel volgt niet uit art. 431 W. v. B. Rechtsv., dat door het verbod om vreemde vonnissen in Nederland ten uitvoer te leggen, niet elk rechtsgevolg aan die vonnissen hier te lande ontzegt, bij name niet dat, om, met inachtneming van art. 10 der wet, houdende algemeene bepalingen der wetgeving van het Koninkrijk, als bewijsmiddel te dienen voor de daaruit blijkende feiten.

Arr. (in raadkamer) 22 Febr. 1904.
W. 8039; N. R. CXCVI, bl. 321; P. v. J. 1904, no. 388.
(Gewezen in afwijking van de conclusie van den adv.-gen. jhr. Rethaan Macaré.)

Zie omtrent dit arrest mr. J. A. Levy in W. v. h. R. no. 8042; prof. Hamaker in W. v. P. N. en R. no. 1792 en in W. v. h. R. no. 8055; red. W. v. h. R. nos. 8049 en 8055; Noyon III, bl. 231.

(Het vonnis der Rb. van Maastricht, dd. 21 Dec. 1903, bevestigd bij het arr. van het Hof van 's-Hertogenbosch, dat bij bovenvermeld arr. van den H. R. werd vernietigd, is opgenomen in W. 8060.)

12. De schuldenaar, die, terwijl hij wist, dat zijn faillissement niet kon worden voorkomen, de vorderingen van enkelen zijner schuldeischers betaalt met de wetenschap, dat daardoor de rechten der overige schuldeischers worden verkort, maakt zich schuldig aan bedriegelijke bankbreuk, ook al moge bedriegelijke verkorting van de rechten dier schuldeischers zijn oogmerk niet zijn geweest.

Arr. 10 Oct. 1904.
N. R. CXCVIII, bl. 33; W. 8124; P. v. J. 1904, no. 382.
Noyon III, bl. 223.

13. Iemand, die op een tijdstip, waarop hij weet, dat zijn faillissement niet kan worden voorkomen, eene schuldvordering geheel voldoet, en daarmede voor een grooter deel dan waarop de schuldeischer bij evenredige verdeeling der baten aanspraak zou kunnen maken, *bevoordeelt* dien schuldeischer in den zin van art. 341, 3°.

Arr. 4 Dec. 1905.
W. 8308.

Rechtbanken.

8. Het zonder eenig redelijk motief weggeven van goederen, hetzij ten geschenke, hetzij ter bewaring op een tijdstip, waarop men weet dat zijn actief door zijn passief wordt overtroffen en men niet aan zijne financieele verplichtingen kan voldoen, moet beschouwd worden als het „*onttrekken*" van goederen aan den boedel, terwijl juist uit het feit, dat de beklaagde wist dat zijne goederen niet voldoende waren ter bevrediging zijner schuldeischers, volgt, dat hij gehandeld heeft ter bedriegelijke verkorting hunner rechten, zoodat deze handeling moet worden gequalificeerd als *bedriegelijke bankbreuk.*

Het inpakken en verzenden door een handelsbediende van goederen, die door zijn meester zijn verkocht, zelfs al ware het om daardoor schuldeischers te bevoordeelen, kan ten aanzien van den bediende niet opleveren het feit van „onttrekken" van die goederen aan den boedel.

Alkmaar 10 Juli 1900.
W. 7591.

9. Zwolle 18 April 1901.
W. 7658.

Art. 350.

Hooge Raad.

10. Tot de bestanddeelen van het in dit art. omschreven misdrijf behoort, dat het opzet gericht zij op de vernieling of op de beschadiging.

Waar alleen ten laste is gelegd, dat het opzet was gericht op de

handeling zelve, die de schade teweegbracht, kan geen veroordeeling volgens dit art. volgen.

Arr. 28 Dec. 1903.
W. 8011; N. R. CXCV, bl. 386.

Men vergelijke hiermede het arrest van den H. R. 21 Mei 1900 (N. R. CLXXXV, bl. 73; W. 7461; P. v. J. 1900, no. 69), waarbij overwogen werd, dat, waar eene opzettelijk gepleegde daad noodzakelijk schade brengt, het opzet tot die daad in zich sluit het opzet tot de van haar onafscheidelijke beschadiging.

Gerechtshoven.

2. Dit art. is door den wetgever zoo algemeen mogelijk geformuleerd, ten einde, zonder dat dit met zooveel woorden is gezegd, de zekerheid, veiligheid en bescherming van alle goed tegen elke opzettelijke en wederrechtelijke aanranding, welke ook, te verzekeren en onverschillig of de misdadige handeling onmiddellijk de beschadiging van het bedoelde voorwerp zal ten gevolge hebben, dan wel later door tusschenkomst van eene bijkomende omstandigheid.

Arr. Leeuwarden 15 Sept. 1904.
W. 8166.

Art. 360.

Rechtbanken.

1. Het register no. 13, gehouden op de postkantoren tot boeking van gestorte geldartikelen (postwissels), is aangelegd en bestemd voor en moet dienen bij de afrekening en verantwoording, dus tot contrôle voor de administratie der posterijen. Deze uitsluitende bestemming verandert niet, al moge de administratie daarin gegevens vinden om, als zij daartoe termen vindt, duplicaat-postwissels af te geven en al moge bestemming tot contrôle steeds bestemming tot eenig bewijs in zich sluiten.

Waar de wet geen verband heeft gelegd tusschen art. 360 en 225 Swb., met name in eerstgemeld art. niet heeft opgenomen „het oogmerk om het aldus valschelijk opgemaakte of vervalschte register te gebruiken als ware het echt en onvervalscht" en „uit welk gebruik nadeel kon ontstaan", mag de rechter dat verband ook niet leggen en dus die twee vereischten van gewone valschheid in geschriften

niet overbrengen naar art. 360 Swb. Deze behoeven dus niet afzonderlijk te worden bewezen.

Leeuwarden 6 Aug. 1900.
W. 7535; P. v. J. 1901, no. 65.

Art. 361.

Hooge Raad.

2. Al moge toeëigening voor de in dit art. strafbaar gestelde verduistering geen vereischte zijn, zulks sluit echter niet uit, dat, zoo onttrekking aan de bestemming van het voorwerp des misdrijfs het gevolg der toeëigening is, er verduistering heeft plaats gehad in den zin van dit art.

Arr. 26 Aug. 1905.
W. 8263; P. v. J. 1905, no. 473.

Art. 366.

2. Zie een geval van knevelarij.
Rb. Zwolle 22 Dec. 1904.
W. 8169.

Art. 372.

Rechtbanken.

2. De Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen is *in den zin* der artt. 372 en 373 Swb. *niet* te beschouwen als eene *openbare instelling van vervoer*, vermits in die artt. met die uitdrukking bedoeld wordt de dienst der posterijen, welke bij de bestaande wetten door den Staat aan zich getrokken is.

Arnhem 13 Oct. 1903.
W. 8019; P. v. J. 1903, no. 285.
(In dit opzicht in hooger beroep bevestigd bij arr. Hof Arnhem 3 Dec. 1903, W. 8019.)
Noyon III, bl. 290.

Art. 373.

Rechtbanken.

1. Voor de toepassing van het tweede lid van dit art. doet het er niet toe af, of hij, die het feit pleegt, al dan niet weet of de toegeëigende brief geldswaarde bevat, maar is het voldoende, dat de dader met den brief zich een geldswaardig voorwerp toeëigent.

Amsterdam 9 Nov. 1900.
P. v. J. 1901, no. 79.

2. Uit de geschiedenis van dit art. blijkt duidelijk, dat, waar in dit art. van aan eenige openbare instelling van vervoer *toevertrouwde* stukken sprake is, daarmede uitsluitend is bedoeld eenig stuk, aan zoodanige instelling toevertrouwd door derden, d. w. z. door het zich van de tusschenkomst van zoodanige instelling bedienend publiek.

Amsterdam 12 Febr. 1903.
W. 7902.
Noyon III, bl. 290.

Art. 416.

Hooge Raad.

3. Voor het bewijs van heling moet worden onderzocht en beslist, dat de voorwerpen door diefstal waren verkregen en de koop daarvan heeft plaats gehad, nadat die diefstal was voltooid.

Arr. 21 Oct. 1901.
N. R. CLXXXIX, bl. 31; W. 7663; P. v. J. 1901, no. 89.
Noyon III, bl. 344.

4. Tot het wezen van heling volgens dit art. behoort, dat bij het sluiten van den koop of het verrichten van eenige andere in het art. genoemde handeling het opzet zij gericht op het verkrijgen of onder zich brengen van eenig van misdrijf afkomstig voorwerp, welk opzet hier spreekt in „de wetenschap van den misdadigen oorsprong" van dit voorwerp.

Arr. 30 Juni 1902.
N. R. CXCI, bl. 383; W. 7804; P. v. J. 1902, no. 177.
Noyon III, bl. 344.

10. Het uit winstbejag onttrekken van voorwerpen met de bewustheid, dat zij door misdrijf verkregen waren, aan het oog en aan de nasporingen van den bestolene en de politie is terecht beschouwd als een *verbergen* in den zin van dit art.

Arr. 27 Juni 1904.
N. R. CXCVII, bl. 266; W. 8091; P. v. J. 1904, no. 364.
Noyon III, bl. 343.

11. Wanneer een beklaagde heeft moeten begrijpen en ook heeft begrepen, dat het door hem gekochte voorwerp door eenig misdrijf was verkregen, was hij ook inderdaad voor zich zelven van die misdadige herkomst overtuigd, welke overtuiging oplevert de wetenschap van den misdadigen oorsprong.

Arr. 30 Jan. 1905.
N. R. CXCIX, bl. 158; W. 8175; P. v. J. 1905, no. 415.
Arr. 17 Juni 1905.
W. 8259; P. v. J. 1905, no. 469.

Gerechtshoven.

2. Tot het wezen van heling behoort niet alleen, dat eenig voorwerp door misdrijf is verkregen, maar ook de wetenschap van den misdadigen oorsprong van het verkregen voorwerp, zoodat die wetenschap uitdrukkelijk moet blijken en een vermoeden daaromtrent niet voldoende is.

Arr. Leeuwarden 15 Oct. 1903.
W. 8025.

3. Voor de toepassing van dit art. is het voldoende, dat blijke van beklaagde's bewustzijn van den misdadigen oorsprong.

Arr. Arnhem 8 Sept. 1904.
W. 8120; P. v. J. 1904, no. 376.
Noyon III, bl. 344.

4. Het „*uit winstbejag verbergen*" bestaat, als men, nadat een misdrijf is gepleegd, het voorwerp, van misdrijf afkomstig, tot eigen voordeel bedekt, het aan de nasporing onttrekt of die bemoeilijkt.

Arr. Arnhem 12 Jan. 1905.
W. 8175.

5. Waar dit artikel zeer in het algemeen spreekt van de *opbrengst* van eenig door misdrijf verkregen voorwerp, behoeft daarbij niet uitsluitend aan eene opbrengst door *verkoop* verkregen gedacht te worden.

Opbrengst in dit art. beteekent immers al wat eenig door misdrijf verkregen voorwerp door het van de hand te doen oplevert, waaronder ook zeer zeker valt een voorschot, dat men ontvangt op hetgeen een dergelijk voorwerp bij eventueelen verkoop zal opleveren, terwijl de omstandigheid, dat het bedoelde voorwerp later blijkt onverkoopbaar te zijn, niet belet, dat het voor dengene, die het voorschot ontving en behield, toch iets heeft *opgebracht* en dat voorschot dus als eene *opbrengst* daarvan is te beschouwen.

Arr. 's-Gravenhage 29 Juni 1905.
W. 8306.

6. Dit art. vordert, dat het voorwerp, dat geheeld wordt of van welks opbrengst voordeel wordt genoten, door misdrijf zij verkregen, niet dat de heler of voordeeltrekker het hebbe ontvangen van dengene, die het door misdrijf verkreeg, terwijl het ook voor het strafwaardige der handeling weinig verschil maakt, of men het voorwerp van den dader zelven ontvangt of van een ander, die het weer van den dader heeft gekregen, mits men slechts met de misdadige herkomst van het voorwerp bekend zij en er eenig verband besta met het misdrijf, dat zoowel in het eene als in het andere geval den dader van het misdrijf de voordeelen van zijn daad worden verzekerd en dat misdrijf dus daardoor wordt *begunstigd.*

Arr. 's-Gravenhage 29 Juni 1905.
W. 8306.

Rechtbanken.

3. Onder *opbrengst* van eenig door misdrijf verkregen voorwerp moet worden verstaan hetgeen zoodanig voorwerp heeft opgeleverd aan hem, die het door misdrijf heeft verkregen.

's-Gravenhage 5 Juni 1905.
W. 8311.

Art. 418.

Rechtbanken.

3. Zie vonnis Rb. Zutfen 21 Jan. 1903.
W. 7883.

4. Als *uitgever* is te beschouwen degeen die, eenig werk van den auteur ontvangend, dit door den druk gemeen maakt, onverschillig of met dit in druk doen verschijnen al dan niet geldelijk voordeel wordt beoogd.

Amsterdam 11 Juni 1903.
W. 7997.
Noyon III, bl. 351.

5. De uitgever, die terecht staat wegens het misdrijf van dit art., heeft, wanneer de schrijver van het door hem gepubliceerde stuk strafbaar zou zijn wegens smaadschrift, niet het aan dien schrijver toekomende recht de waarheid aan te toonen van de in dat stuk vervatte feiten.

Alkmaar 26 Sept. 1905.
W. 8287.

Art. 422.

Zie ad art. 304 Hooge Raad 3.

Art. 424.

Hooge Raad.

13. Niet elke niet-noodzakelijke handeling, waaruit nadeel kan voortvloeien, kan als eene baldadigheid worden aangemerkt, maar daartoe wordt vereischt, dat de dader gehandeld heeft met den wil om baldadig te zijn, d. i. om kwaad te doen, zonder zich rekenschap te geven van of zich te bekommeren om de gevolgen, die zijne handeling zou kunnen hebben.

Arr. 19 Nov. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 273; W. 7528; P. v. J. 1900, no. 99.
Noyon III, bl. 360.

14. Het baldadige eener handeling is niet voor rechtstreeksche waarneming door zintuigen vatbaar, zoodat eene getuigenverklaring daaromtrent is te beschouwen als eene bijzondere meening, die niet tot bewijs kan strekken.

Arr. 13 Maart 1905.
N. R. CXCIX, bl. 333; P. v. J. 1905, no. 427.

Art. 425.

Hooge Raad.

Art. 425, 2°.

1. In dit artikel wordt alleen de eisch gesteld, dat het dier gevaarlijk, niet dat het „als gevaarlijk bekend" zij.

Arr. 14 Maart 1904.
W. 8049; N. R. CXCVI, bl. 423; P. v. J. 1904, no. 346.
Noyon III, bl. 367.

Rechtbanken.

1. Een hond, die wel bij schapen komt en deze overigens geheel ongedeerd laat, doch een enkele maal bijt, is daarom nog niet als gevaarlijk dier te beschouwen.

's-Gravenhage 2 Mei 1901.
P. v. J. 1901, no. 83.

2. Om een hond in den zin van dit art. als gevaarlijk te kunnen aanmerken, moet vaststaan, dat het dier aan zijnen meester of aan hem, die het onder zijne hoede heeft, als een gevaarlijk dier bekend was, vóór de handelingen, welke tot eene vervolging aanleiding hebben gegeven.

Als gevaarlijk is aan te merken zoodanig dier, waarvan schade voor lijf of goed *te duchten* is, hetgeen niet kan gezegd worden van een hond, die niet de aangeboren eigenschap bezit van gevaarlijk te zijn en wiens gevaarlijkheid dus niet te duchten is, alvorens die zich op de eene of andere wijze heeft geopenbaard.

Middelburg 24 Sept. 1901.
W. 7696.
Noyon III, bl. 367.

Art. 426.

Hooge Raad.

1. De woorden „*in het openbaar*" omvatten in dit art. mede de voor het publiek toegankelijke plaatsen, zooals schouwburgen, gebouwen, tot het houden van openbare bijeenkomsten in gebruik en bepaaldelijk ook herbergen en bierhuizen, waar verstoring der orde alleszins mogelijk is en de algemeene veiligheid van personen en goederen in gevaar kan worden gebracht.

Arr. 28 April 1902.
N. R. CXC, bl. 488; W. 7765; P. v. J. 1902, no. 149.
Noyon III, blz 368.

2. Dit art., voorziening bevattende tegen het in het openbaar belemmeren van het verkeer of verstoren van de orde, kan niet op het oog hebben het verkeer of de orde binnenshuis of op een van den openbaren weg afgesloten erf.

Arr. 18 Mei 1903.
N. R. CXCIV, bl. 115; W. 7927; P. v. J. 1903, no. 253.
Zie Noyon III, bl. 368.

Art. 426*bis.*

Hooge Raad.

1. In dit art. worden geen bepaalde kenmerken gesteld voor het „*op hinderlijke wijze*" volgen.

Arr. 8 Febr. 1904.
W. 8032; N. R. CXCVI, bl. 244; P. v. J. 1904, no. 386.
(Waarbij verworpen is het beroep in cassatie tegen het vonnis der Rb. Zutfen 7 Oct. 1903; W. 8003.)
Dit arrest is gewezen in afwijking van de conclusie van adv.-gen. Noyon.
Zie Noyon III, bl. 372, 373.

2. De in dit art. voorkomende woorden „*met een of meer anderen*" beheerschen niet alleen de onmiddellijk daarop volgende „*zich aan een ander tegen diens verklaarden wil blijft opdringen*", maar ook de

daarna in het artikel voorkomende „*of hem op hinderlijke wijze blijft volgen*".

Arr. 24 Oct. 1904.
N. R. CXCVIII, bl. 70; W. 8133; P. v. J. 1905, no. 405.
Noyon III, bl. 372.

Rechtbanken.

1. Zie Rb. Amsterdam 11 Juni 1903.
W. 7997.

Art. 427.

Hooge Raad.

Art. 427, 6°.

17. De bestemming tot algemeen gebruik, welke het kenmerk is van den „*openbaren weg*", kan door den rechter als gevolgtrekking worden opgemaakt uit de door getuigenissen of andere wettige bewijsmiddelen bewezen feiten, maar is niet vatbaar voor rechtstreeksche waarneming door getuigen.

Arr. 17 April 1900.
N. R. CLXXXIV, bl. 454; W. 7433; P. v. J. 1900, no. 42.

18. Indien voldoend bewijs aanwezig is, dat een land- of waterweg, ofschoon in eigendom bij verschillende bijzondere personen, tot algemeen gebruik bestemd is geworden, kan de daaruit volgende openbaarheid van dien weg door de eenzijdige handeling van een dier eigenaren noch voor het geheel, noch voor een gedeelte worden opgeheven.

Arr. 12 Nov. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 222; W. 7524.

19. Een weg is alleen openbaar in den zin van dit art., wanneer hij door den daartoe gerechtigde, hetzij bijzonder persoon, hetzij openbaar gezag, tot algemeen gebruik bestemd is.

Of dit is geschied door den daartoe gerechtigde, moet dus door

den rechter, indien de beklaagde zich op *zijn* eigendom van den weg beroept, worden onderzocht en beslist.

Arr. 14 Jan. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 96; W. 7555; P. v. J. 1901, no. 15.

20. Dit art. strekt wel tot het tegengaan van stremming van het verkeer op den openbaren weg, maar beneemt niet de vrijheid om van den weg het gebruik te maken, dat zijne bestemming medebrengt, ook al kan dat gebruik oogenblikkelijk het verkeer bemoeilijken.

Met die bestemming — het bevorderen van het algemeen personen- en goederenverkeer — is niet in strijd, dat bij het lossen en opbergen van aangevoerde goederen deze voor den daartoe noodigen tijd een gedeelte van den openbaren weg innemen.

Arr. 15 April 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 641; W. 7597; P. v. J. 1901, no. 53.

21. Uit het langdurig vrij gebruik maken van een grond als voetpad door het publiek volgt op zich zelf en zonder meer, evenmin als uit de plaatsing van het voetpad op de leggers, dat zoodanig voetpad is openbaar, vooral niet waar hij, die de belemmering teweegbrengt, beweert mede-eigenaar van den grond te zijn en alleen het gebruik van den grond gedoogd te hebben.

Dit belet echter niet, dat het bewezen verklaarde feit der bestemming van het voetpad door aanwijzingen kan bewezen worden.

Arr. 28 Oct. 1901.
N. R. CLXXXIX, bl. 75; W. 7668; P. v. J. 1901, no. 93.

22. De overtreding van dit art. bestaat niet alleen in het teweegbrengen, maar ook in het handhaven van den bij dit art. verboden toestand, zoodat het blijven voortduren van dien toestand ten aanzien van hem, die daarvoor strafrechtelijk aansprakelijk is, na eene vroegere veroordeeling een nieuw feit oplevert.

Arr. 2 Jan. 1905.
N. R. CXCIX, bl. 30; W. 8167; P. v. J. 1905, no. 413.

23. Al moge onjuist zijn de stelling, dat elke belemmering voor het verkeer verboden wordt door dit art., strafbaar is in ieder geval

eene belemmering, hierin bestaande, dat dwars over een voetpad latten zijn aangebracht, vastgespijkerd aan posten aan weerszijden van dit pad geplaatst, terwijl de doorgang nog slechts over een stap is vrijgelaten.

Arr. 1 Mei 1905.
W. 8215.

Kantongerechten.

4. Dit art. is niet van toepassing op een waterweg, welks opvolgende eigenaren sedert een zeer lang tijdsverloop vaartuigen daarop hebben toegelaten tegen betaling van bepaalde geldsommen, geheel afhangende van den wil dier eigenaren, terwijl zich bovendien in dat vaarwater steeds een afsluitboom heeft bevonden.

Leiden 21 Mei 1902.
W. 7781.

Art. 431.

Hooge Raad.

6. Het vereischte der overtreding van dit art., dat het rumoer of burengerucht heeft plaats gehad tusschen het ingetreden en nog niet geëindigd zijn van de nachtrust, wordt in de dagvaarding voldoende omschreven door de telastelegging, dat beklaagde des namiddags te elf uur zoo luid heeft geschreeuwd, dat de nachtrust der omwonenden kon worden verstoord.

Arr. 27 Oct. 1902.
N. R. CXCII, bl. 92; W. 7822; P. v. J. 1902, no. 197.
Noyon III, bl. 384.

Art. 432.

Hooge Raad.

8. Dit art. stelt voor het bestaan der overtreding van „*landlooperij*" alléén als vereischten het zonder middelen van bestaan rondzwerven.

Hierbij wordt niet gevorderd, dat het *rondzwerven* zou moeten resulteeren uit het zonder middelen van bestaan aangetroffen worden op verschillende door de tijdsruimte van langer dan één dag gescheiden tijdstippen.

Arr. 7 Jan. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 52; W. 7551; P. v. J. 1901, no. 9.
(Waarbij vernietigd een vonnis der Rb. te Dordrecht dd. 12 Oct. 1900.)
Noyon III, bl. 388.

Art. 434.

Hooge Raad.

2. Ofschoon het in staat zijn tot werken niet is een bestanddeel der overtreding en dus ook niet door wettige bewijsmiddelen behoeft te worden bewezen, moet toch uit het vonnis des rechters beslissing blijken, dat voor de toepassing der bijkomende straf tot plaatsing in eene Rijkswerkinrichting grond bestaat.

Arr. 16 Juli 1901.
N. R. CLXXXVIII, bl. 382; W. 7633; P. v. J. 1901, no. 63.
Noyon III, bl. 390.

Art. 435.

Hooge Raad.

4. Zie conclusie adv.-gen. jhr. Rethaan Macaré voor het arrest van 1 Oct. 1900.

N. R. CLXXXVI, bl. 5; W. 7495; P. v. J. 1900, no. 83.

Art. 436.

Hooge Raad.

3. Dit art. is allééń van toepassing op hem, die, niet toegelaten tot het beroep van geneeskundige, genees-, heel- of verloskundigen raad of bijstand „*als bedrijf*" verleent.

Wel kan, gelijk uit meer andere omstandigheden, het verleenen van genees-, heel- of verloskundigen raad of bijstand „als bedrijf" worden afgeleid uit de pluraliteit van onderscheiden op verschillende tijdstippen verrichte handelingen, maar waar eenmaal door den rechter, die over de feiten te oordeelen heeft, mede op dezen grond de uitoefening der geneeskunde door een daartoe onbevoegde „als bedrijf" is aangenomen, moet elke buiten noodzaak ondernomen zelfstandige daad van uitoefening der geneeskunde als eene zelfstandige overtreding van art. 436 Swb. worden aangemerkt en niet als „een schakel van eene voortdurende handeling", welke slechts ééne over-overtreding van dit art. zou opleveren.

Arr. 5 Maart 1900.
W. 7405; N. R. CLXXXIV, bl. 265; P. v. J. 1900, no. 27.
Noyon III, bl. 396.
Zie het arrest van 27 Nov. 1905, hieronder vermeld sub 11.

9. Het door een apotheker verstrekken tegen een bepaalden prijs van een tot genezing van een zwerenden vinger dienende pleister is niet het verleenen van geneeskundigen raad of bijstand en levert derhalve niet op overtreding van dit artikel in verband met art. 1 der wet van 1 Juni 1865 (Stbl. no. 60).

Arr. 23 Dec. 1901.
N. R. CLXXXIX, bl. 395; W. 7705.

10. Van het niet aanwezig zijn van de uitzonderingsbepaling van art. 2 der wet van 1 Juni 1865 (Stbl. no. 60) behoeft geen melding te worden gemaakt in de telastelegging van het bij dit art. strafbaar gestelde feit.

Arr. 23 Oct. 1905.
W. 8289.

11. Niet slechts uit de pluraliteit van op verschillenden tijd verrichte handelingen, doch ook uit andere omstandigheden, bijv. het ontvangen van loon, kan worden afgeleid, dat geneeskundige raad of bijstand als „bedrijf" is verleend, derhalve de geneeskunde als beroep is uitgeoefend.

Voor het bestaan van zoodanige beroepsdaad is het niet nood-

zakelijk, dat hij, die deze verricht, van het uitoefenen daarvan zijn beroep maakt.

Arr. 27 Nov. 1905.
W. 8305.

Kantongerechten.

12. Een eenvoudig onderzoek zonder meer (hetzij door een leek, hetzij door een deskundige) maakt slechts een klein, zij het dan ook een gewichtig, onderdeel der geneeskunde uit, zoodat hij, die bloot onderzoekend optreedt, niet kan gezegd worden reeds daardoor als geneeskundige werkzaam te zijn, veelmin de geneeskunde uit te oefenen.

Zwolle 8 Maart 1900.
W. 7405.
(Vernietigd bij vonnis Rb. Zwolle 26 April 1900; W. 7510.)

13. Door het woord „*beroep*" worden niet alleen die ambten, beroepen of bedrijven bedoeld, waaraan eene bezoldiging, belooning of betaling is verbonden, doch ook andere, zoodat het houden van een „pand- en leenhuis" onder het begrip, dat aan het woord beroep gegeven moet worden, valt.

Het woord „autorisation" in art. 1 der wet van 16 Pluviôse an XII heeft dezelfde beteekenis als het woord „*toelating*" in art. 436 Swb.

Maastricht 21 Sept. 1900.
W. 7498.

Art. 437.

Kantongerechten.

1. Voor de toepassing van dit art. maakt het geen onderscheid of de daarbij opgenoemde personen hebben gekocht voor zich zelven dan wel op last en voor rekening van derden.

Middelburg 12 Aug. 1903.
W. 7974.
Noyon III, bl. 399.

Art. 438.

Hooge Raad.

2. In dit art. moeten de woorden *„geen doorloopend register houdt"* worden opgevat in den zin van het niet „hebben" van zoodanig register, onverschillig of bij de personen, wien de bij voormeld art. bedoelde verplichtingen zijn opgelegd, feitelijk al dan „niet" nachtverblijf is gehouden.

Arr. 17 Dec. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 420; W. 7540; P. v. J. 1901, no. 1.
Noyon III, bl. 397, 402.

Art. 440.

Hooge Raad.

2. Dit art. mist zijne toepasselijkheid op een drukwerk, dat, wanneer men het slechts van de eene zijde en voor de helft beschouwt, gelijkt op de helft van een Nederlandsch bankbiljet.

Arr. 1 Oct. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 13; W. 7496; P. v. J. 1900, no. 85.
(In afwijking van de aan dit arrest voorafgaande conclusie van adv.-gen. Jhr. Mr. Rethaan Macaré.)
Noyon III, bl. 406.

Rechtbanken.

1. Zie vonnis Rb. Leeuwarden 19 Febr. 1902, W. 7771, vernietigende vonnis Kantongerecht Bolsward 27 Dec. 1901, W. 7771.

Art. 443.

Hooge Raad.

2. Waar is ten laste gelegd en bewezen verklaard een feit, waardoor is gehandeld in strijd met een verbod, uitgevaardigd in een algemeen voorschrift van politie, als bedoeld in art. 443 Swb., vindt de algemeene strafbepaling van dat art. hare toepassing, zonder dat

daartoe wordt gevorderd, dat de dagvaarding uitdrukkelijk het „overtreden" van zoodanig algemeen voorschrift ten laste legt.

Arr. 13 Jan. 1902.
W. 7714; P. v. J. 1902, no. 126.
(Vernietigende vonnis Rb. Haarlem 26 Sept. 1901; W. 7658; P. v. J. 1901, no. 87.)
Zie Mr. D. Simons: Leerboek van het Ned. Strafrecht I, bl. 59.

Art. 446.

Hooge Raad.

6. Er is geen grond om aan te nemen, dat de maréchaussée niet als „*openbare macht*" in den zin van dit art. zoude zijn aan te merken.

Zij kan echter — evenals elke andere macht — de openbare macht niet anders vertegenwoordigen dan binnen den kring harer bevoegdheid.

Zij is wel bevoegd op het terrein van den brand de politie uit te oefenen, maar niet om „eigener autoriteit" dezen of genen der tegenwoordig zijnde personen tot hulpbetoon op te vorderen.

Arr. 7 Oct. 1901.
N. R. CLXXXIX, bl. 6; W. 7652; P. v. J. 1901, no. 81.
(In afwijking van de conclusie van den adv.-gen. Rethaan Macaré, die de maréchaussée wèl bevoegd achtte om tot hulpbetoon op te vorderen.)
Noyon III, bl. 411.

Art. 448.

Hooge Raad.

1. Wanneer op den laatsten dag van den termijn van aangifte voor de geboorte van een kind het bureau van den burgerlijken stand in de gemeente, waar de aangifte moest geschieden, gesloten was, maakt hij, die door deze sluiting verhinderd wordt, aan zijne wettelijke verplichting tot aangifte der geboorte te voldoen, zich niet schuldig aan overtreding van dit art. in verband met de artt. 29 en 30 B. W.

Arr. 1 Oct. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 21; W. 7495; P. v. J. 1900, no. 85.

Rechtbanken.

2. Zie omtrent de strafrechtelijke verantwoordelijkheid ten deze vonnis Rb. Dordrecht 18 April 1902; W. 7807.

(Vernietigende het vonnis van den kantonrechter te Sliedrecht 13 Febr. 1902; W. 7807.)

Art. 453.

Hooge Raad.

9. Dronkemansgebaren en wartaal, als kenmerk van iemands kenlijken staat van dronkenschap, zijn voor waarneming vatbaar.

Arr. 28 Oct. 1901.
W. 7669; P. v. J. 1901, no. 91.

10. Onder *weg* verstaat de wet een gedeelte gronds, geschikt om beloopen of bereden te worden, waarover op die wijze het verkeer plaats heeft.

Een openbaar gemeentewater is niet te beschouwen als een openbare weg in den zin van dit art.

Arr. 25 April 1905.
N. R. CXCIX, bl. 578; W. 8214; P. v. J. 1905, no. 442.
(In afwijking van conclusie adv.-gen. Ort.)

Vierde lid.

11. Ofschoon het in staat zijn tot werken niet is een bestanddeel der overtreding van dit art. bij derde of volgende herhalingen en dus ook niet door wettige bewijsmiddelen behoeft te worden bewezen, moet toch uit het vonnis blijken, dat voor de toepassing der bijkomende straf van plaatsing in eene Rijkswerkinrichting grond bestaat.

Arr. 22 Mei 1905.
W. 8232; P. v. J. 1905, no. 451.
(Zie een arrest in denzelfden zin hierboven ad art. 434 Hooge Raad 2.)

Art. 455.

Hooge Raad.

8. Het woord „*noodeloos*" in art. 455, 2° omvat alle gevallen, waarin het vervoer, zooals het plaats heeft, niet noodzakelijk is, en is dus niet beperkt tot het geval waarin het vervoer op eene pijnlijke of kwellende wijze geschiedt, ofschoon het op eene niet pijnlijke of kwellende wijze had kunnen geschieden.

Arr. 3 April 1905.
W. 8203; N. R. CXCIX, bl. 441; P. v. J. 1905, no. 433.

Art. 456.

Hooge Raad.

2. De vraag of een spel in den zin van de artt. 456 en 457 Swb. een *hazardspel* is, moet hare oplossing vinden in den aard van het spel, niet in de meerdere of mindere vertrouwdheid van den speler met zijne meerdere of mindere vaardigheid in het spel, waarvan *voor hem* de kansen van winst of verlies in meerdere of mindere mate afhangen.

Een spel is volgens zijn aard in den zin der artt. 456 en 457 Swb. slechts dan een hazardspel, wanneer de uitkomst alléén van het toeval afhankelijk is.

Arr. 29 Dec. 1902.
N. R. CXCII, bl. 341; W. 7856; P. v. J. 1903, no. 210.
Noyon III, bl. 431.

Art. 459.

Hooge Raad.

3. Het „*laten loopen*" in den zin van dit art. kan alleen het gevolg zijn van eene opzettelijke handeling of van een gebrekkig of verzuimd toezicht.

Arr. 5 Nov. 1900.
N. R. CLXXXVI, bl. 192; W. 7514; P. v. J. 1901, no. 15.
(In afwijking van de conclusie van adv.-gen. Noyon.)
Noyon III, bl. 440.

Art. 460.

Hooge Raad.

6. Al behoort tot de bestanddeelen der overtreding van dit art. het niet gerechtigd zijn van den beklaagde om over den door hem betreden grond te loopen, kon, waar de beklaagde bij erkentenis, dat de eigendom van dien grond aan een ander toekomt, alleen te zijner verdediging er zich op beroept, dat deze bezwaard is met het onus publicum van weg, de rechter deze verdediging zonder schending der wet verwerpen, indien naar zijn oordeel niets is aangevoerd, waardoor zij aannemelijk wordt gemaakt.

Arr. 5 Juni 1900.
N. R. CLXXXV, bl. 167; W. 7471; P. v. J. 1900, no. 69.

7. Het verbod van dit art. om gedurende Mei tot October op eenig weiland te loopen, betreft alleen land, dat, tot weide bestemd, ook werkelijk daartoe dient en wordt gebruikt.

Arr. 21 Jan. 1901.
N. R. CLXXXVII, bl. 139; W. 7557; P. v. J. 1901, no. 27.
Noyon III, bl. 437.

Art. 461.

Hooge Raad.

7. Vernietiging van een vonnis, dat ten aanzien van de omstandigheid, dat de toegang van den grond, waarover de beklaagde heeft geloopen, op een *voor hem* blijkbare wijze was verboden, niet eene met redenen omkleede beslissing inhoudt.

Arr. 7 Dec. 1903.
N. R. CXCV, bl. 310; W. 8005; P. v. J. 1904, no. 315.
Noyon III, bl. 443.
Vergelijk ook arr. 9 Jan. 1905.
N. R. CXCIX, bl. 74; W. 8168.

8. De rechthebbende, die den toegang tot zijn grond in het algemeen verbieden kan, is ook gerechtigd bepaalde wijzen van

toegang te verbieden. Wanneer hij zich bepaalt tot een verbod om de op zijn grond aangelegde wegen te berijden, wordt voor de toepasselijkheid van dit art. niet meer gevorderd dan dat hij zijn wil dienaangaande op eene voor den overtreder blijkbare wijze heeft kenbaar gemaakt. Behalve die wilsverklaring is niet noodig een voor ruiters of rijtuigbestuurders geldend zichtbaar teeken, dat de weg niet mag worden bereden.

Arr. 5 Dec. 1904.
W. 8153.

Leon's Rechtspraak, 3e Druk

WETBOEK VAN STRAFRECHT, door MR. J. W. BELINFANTE

2e Supplement, door Mr. B. Hulshoff

Gedrukt bij de Firma F. J. BELINFANTE, voorh. A. D. SCHINKEL

LÉON's RECHTSPRAAK 3e Druk, Deel II, Afl. 7, 2e Suppl.

DE RECHTSPRAAK

OP HET

WETBOEK VAN STRAFRECHT

2e Supplement

(1 Januari 1906—1 Januari 1915)

DOOR

Mr. B. HULSHOFF

Oud-President van het Gerechtshof te 's-Gravenhage

's-GRAVENHAGE
BOEKH. VH. GEBR. BELINFANTE
— 1915 —

VOORWOORD

Dit tweede Supplement loopt van 1 Januari 1906 tot 1 Januari 1915 en heb ik daarbij de rechtspraak van de verschillende rechtscolleges afzonderlijk vermeld en ook de chronologische volgorde in acht genomen, zooals die door den eersten verzamelaar van den derden druk was ingesteld, eene indeeling, zooals ook bij het eerste Supplement daarop gevolgd was.

Mij had een systematische indeeling, vooral bij de meer uitgebreide rechtspraak van sommige artikelen, wenschelijker toegeschenen, doch meende ik, waar het hier slechts een supplement betrof, niet te moeten afwijken van den door den eersten verzamelaar gekozen weg.

Hier en daar is wel eens het gebied van strafvordering betreden; ik deed zulks wanneer de behandelde rechtsvraag tevens verband hield met een artikel van het Strafwetboek.

Bij het aanhalen der werken van NOYON, SIMONS en VAN HAMEL heb ik steeds den laatsten druk ter hand genomen, alzoo den derden druk van Mr. T. J. NOYON, „Het Wetboek van Strafrecht" en van Mr. G. A. VAN HAMEL, „Inleiding tot de studie van het Nederlandsche Strafrecht" en den tweeden druk van Mr. D. SIMONS, „Leerboek van het Nederlandsche Strafrecht".

's-Gravenhage, Mei 1915

B. H.

VERBETERINGEN

Bladz. 23 regel 10 v. o. *lees*: aant. 4.
„ 191 „ 4 v. o. in plaats van n°. 4 *lees*: n°. 5.
„ 220 „ 9 v. o. *Anders* moet vervallen.
„ 244 „ 4 v. b. *lees*: aant. 7 bl. 186.

Wetboek van Strafrecht

Tweede Supplement

Art. 1.

Hooge Raad.

2. In gelijken zin:

Arr. **2 April 1906.**
W. 8359; P. v. J. n°. 532; N. R. CCII bl. 491.

3. Arr. 8 Februari 1904 is ook opgenomen in P. v. J. n°. 327.

4. Dit artikel strekt alleen om te verhinderen, dat iemand worde gestraft anders dan op grond van eene op wettige wijze door het bevoegd gezag in het leven geroepen strafbepaling en dat aan zoodanige strafbepaling, buiten het geval in het tweede lid voorzien, terugwerkende kracht worde toegekend.

Het verleent den rechter niet de bevoegdheid den inhoud van gebods- en verbodsbepalingen, op wier

niet-nakoming straf is gesteld, te beoordeelen en deze, indien zij hem voorkomen te lijden aan minder gelukkige omschrijving van het daarin bedoelde strafbare feit, buiten toepassing te laten.

Arr. **4 November 1912**
W. 9406; N. R. CCXXII bl. 72.

Al. 2.

5. Bij elk concreet geval moet worden onderzocht en beoordeeld welke der beide bepalingen de voor den verdachte gunstigste is; verder moet bij dat onderzoek acht worden geslagen op alle de strafbaarheid van het feit en den dader bepalende omstandigheden, en dan moet gevraagd worden welke bepalingen in het gegeven geval wegens het bewezen feit toegepast kunnen worden.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. NOYON in zake arr. **2 April 1906**.
W. 8359; P. v. J. n°. 532; N. R. CCII bl. 491.

De Hooge Raad heeft deze vraag onbeantwoord gelaten, daar de requirant niet ontvankelijk werd verklaard.

NOYON I ad art. aant. 7 bl. 42.

6. Bij de berechting na 1 December 1905 van een vóór dien dag door een persoon beneden den

leeftijd van 16 jaren gepleegd strafbaar feit moet eerst worden onderzocht of hij heeft gehandeld met oordeel des onderscheids en bij ontkennende beantwoording van die vraag moet de oude wet, als „voor den verdachte" de gunstigste bepalingen bevattende, worden toegepast.

Arr. **25 Juni 1906.**
W. 8395; P. v. J. n°. 566; N. R. CCIII bl. 285.

Het bij dit arrest gehandhaafde vonnis der Rechtbank van Amsterdam van den 24 Januari 1906 werd opgenomen in W. 8329.

Noyon I ad art. aant. 7 bl. 42.

7. *Verandering in de wetgeving* in dit artikel duidt niet alléén op verandering in den tekst der strafwet. Het gevolg hiervan is, dat, waar de strafwet spreekt van „minderjarige", door de wijziging in artikel 385 B.W. bij de wet van 6 Februari 1901, Stbl. n°. 62, de koppelarij, gepleegd vóór de invoering van die wet met personen, die den leeftijd van 21 jaren bereikt hadden, maar nog niet 23 jaren oud waren, ook daarna niet strafbaar is.

Arr. **3 December 1906.**
W. 8468; P. v. J. n°. 659; N. R CCIV bl. 202.

Bij dit arrest werd verworpen het beroep in

cassatie ingesteld tegen het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van den 19den Juni 1906, opgenomen in W. 8429; P. v. J. nº. 578.

In deze zaak had eerst het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch arrest gewezen in denzelfden zin, den 13den December 1905 opgenomen in W. 8573, P. v. J. nº. 509, doch werd dit arrest door den Hoogen Raad wegens een vormfout vernietigd den 17den April 1906, opgenomen in W. 8368 en P. v. J. nº. 542 en werd de zaak alstoen verwezen naar het Gerechtshof te Arnhem.

NOYON I ad art. aant. nº. 14 bl. 51.

Anders SIMONS I nº. 53 bl. 65.

Anders v. HAMEL § 16 nº. 5 bl. 167.

8. **Wanneer het oude wettelijke voorschrift niet-ongunstiger bepalingen bevat dan een sedert het gepleegde feit in werking getreden nieuwe wettelijke verordening, dan moet volgens het eerste lid van dit artikel op het bewezen verklaarde feit het voorschrift worden toegepast, dat gold toen het feit werd gepleegd.**

Arr. **25 Maart 1907.**
W. 8515; P. v. J. nº. 638; N. R. CCV bl. 340.

NOYON I ad art. aant. 6 bl. 41.

Gerechtshoven.

1. Bij art. 31 der Invoeringswet is, blijkens de daaraan voorafgaande gedachtenwisseling, als algemeen beginsel aangenomen, dat bij verzet, hooger beroep of cassatie, in afwijking van art. 1 al. 2 Swb., de rechter de wet, die tijdens de uitspraak geldende was, behoort toe te passen en geen rekening behoort te houden met de inmiddels in die wetgeving gekomen veranderingen.

Arr. Leeuwarden **6 Januari 1906.**
W. 8413.

Anders Noyon I ad art. aant. 5 bl. 37.
Anders Simons I n°. 54 bl. 67.
Anders v. Hamel § 16 n°. 4 bl. 167.

Rechtbanken.

5. Hoewel bij het ter beschikking stellen van de Regeering de dwangopvoeding ten gevolge kan hebben, dat de veroordeelde langeren tijd van zijne vrijheid beroofd is, is deze echter, ongeacht haren duur, reeds daarom als voor den veroordeelde gunstiger aan te merken, omdat de nieuwe strafbepalingen ten doel en tot gevolg hebben eene zachtere en meer opvoedkundige behandeling van het kind en de dwangopvoeding op

elken leeftijd vóór het 21ste jaar zelfs onvoorwaardelijk kan worden beëindigd.

Middelburg **12 Januari 1906.**
W. 8322.

Anders Noyon I ad art. aant. 6 bl. 41.

6. Het voorschrift in deze alinea gegeven doelt alleen op zoodanige wijziging in de wetgeving, waarbij bestaande bepalingen vervangen worden door „objectief" gunstigere of ongunstigere en is alzoo niet toepasselijk, wanneer er slechts sprake is welke autoriteit een bij de wet vereischte vergunning moet geven.

's-Gravenhage **21 Maart 1912.**
Tijdschrift voor Strafrecht deel XXIII overz. bl. 4.

7. Wanneer hangende een hooger beroep een materie bij de wet wordt geregeld, wat tijdens de behandeling in eersten aanleg alleen bij een gemeentelijke verordening was geschied en bij welke verordening eene overtreding strafbaar was gesteld, zoodat terecht door den eersten rechter een veroordeelend vonnis was gewezen, dan moet ingevolge art. 1 Sr. dit vonnis in hooger beroep worden vernietigd, en ontslag van rechtsvervolging worden uitgesproken, wanneer de

inmiddels in werking getreden wettelijke bepaling dat feit niet met straf heeft bedreigd.

Zwolle **13 Maart 1913.**
W. 9453.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 9226: „Eene vraag van transitoir recht" en naar aanleiding hiervan de bijdrage van Mr. W. J. C. VAN Es in W. 9232.

Zie art. 38 sub n°. 1.

Art. 2.

Zie de artt. 444 sub n°. 1; art. 448 sub n°. 2.

Art. 5.

Hooge Raad.

6. Het zijn van Nederlander is een voorwaarde voor de toepasselijkheid der strafbepaling op het strafbare feit, maar maakt van dat feit geen bestanddeel uit.

Arr. **30 December 1912.**
W. 9439; N. Jur. '13 bl. 319.

Art. 23.

Hooge Raad.

5. Dit artikel geeft den rechter niet de macht, om, waar hij den duur der vervangende hechtenis vaststelt, te bepalen, dat deze zal worden ondergaan bijaldien „de veroordeelde zelf" de hem opgelegde boete niet betaalt.

Arr. **5 Maart 1906.**
W. 8345; P. v. J. nº. 531; N. R. CCII bl. 341.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Noyon.

In gelijken zin o. a., arr. 21 Jan. 1907; W. 8492; P. v. J. nº. 618.

Anders Noyon I ad art. aant. 3 bl. 108.

Art. 24.

Hooge Raad.

1. Krachtens dit artikel kan een veroordeelde zich ten allen tijde van de vervangende hechtenis bevrijden niet door aan te bieden te betalen, maar door te betalen; mitsdien heft de verklaring van de boete te „zullen"

betalen de bevoegdheid om te executeeren niet op.

Arr. **4 Mei 1908.**
W. 8711.

In denzelfden zin arrest Gerechtshof Leeuwarden 21 Maart 1912, vernietigende een vonnis der rechtbank te Leeuwarden, eene tegenovergestelde beslissing inhoudende, opgenomen in W. 9500.

Art. 28.

Hooge Raad.

1. Met de woorden *op de wijze bij de wet bepaald* in het tweede lid van dit artikel is bedoeld bij „de bizondere wet" bepaald, zoodat dus de ontzetting van een notaris uit zijn ambt alleen kan geschieden krachtens het eerste lid van art. 51 der wet op het notarisambt en derhalve de artikelen 28 en volgende hierop niet van toepassing zijn.

Arr. **7 November 1910.**
W. 9086; N. R. CCXVI bl. 106.

Noyon I ad art. 31 aant. 4 bl. 132.

Art. 31.

Zie art. 28 sub n°. 1.

Art. 33.

Hooge Raad.

3. Ingevolge het voorschrift van art. 91 Wb. van Sr. is de facultatieve bepaling van art. 33 Sr. niet toepasselijk in gevallen, waarin bij eene andere wet eene verbeurdverklaring gebiedend is voorgeschreven, zooals o. a. bij art. 35 lid 2 der wet van 20 Juli 1870, Stbl. n°. 131, het geval is.

Arr. **11 November 1907.**
W. 8614; P. v. J. n°. 695; N. R. CCVII bl. 123.

In gelijken zin een arrest van denzelfden datum, opgenomen in P. v. J. n°. 771.

NOYON I ad art. aant. 2 bl. 144.

Zie het opstel van Mr. P. VAN HEYNSBERGEN: „Eenige opmerkingen omtrent verbeurdverklaring", in Tijdschr. voor Strafr. dl. XX bl. 1, besproken door R. F. in W. 8739.

Art. 34.

Hooge Raad.

3. Voor de toepassing van dit artikel is het niet noodzakelijk, dat, hetgeen verbeurd verklaard wordt, bestaan moet tijdens de bekeuring, doch is het voldoende, dat het verbeurd verklaarde voorwerp tijdens het plegen van het strafbare feit bestond.

Arr. **17 December 1906.**
W. 8474; N. R. CCIV bl. 273.

Art. 37.

Hooge Raad.

2. Arr. 11 December 1905 werd ook opgenomen in P. v. J. n°. 511.

Gerechtshoven.

4. Zie een geval van niet-toerekenbaarheid van een epilepticus in een pathologischen roes verkeerende.

Arr. 's-Hertogenbosch **19 December 1906.**
W. 8591.

Rechtbanken.

5. Zie een geval, waarbij wegens de gebrekkige ontwikkeling en ziekelijke storing der verstandelijke vermogens aan een achttienjarigen beklaagde een door hem gepleegde moord niet kan worden toegerekend.

's-Gravenhage **25 Juli 1905.**
P. v. J. n°. 537.

Bevestigd door het Gerechtshof te 's-Gravenhage bij arrest van 23 November 1905, mede opgenomen in P. v. J. n°. 537.

Het op deze zaak betrekking hebbend genees-kundig rapport werd opgenomen in het Tijdschr. v. Strafr. dl. XVIII bl. 43 en in het Mil. Recht. Tijd-schrift dl. IX bl. 70.

6. Zie een geval van niet-toerekeningsvatbaarheid op grond van ziekelijke storing der verstandelijke vermogens — een schemertoestand — tengevolge van alcoholvergiftiging en drankmisbruik.

Almelo **24 Maart 1908.**
W. 8709.

Bevestigd door het Gerechtshof te Arnhem bij arrest van 14 Mei 1908, mede opgenomen in W. 8709.

7. Zie een geval van poging tot moord, waarbij de beklaagde werd schuldig verklaard, doch waarbij

hij tevens werd ontslagen van alle rechtsvervolging met last tot plaatsing in een krankzinnigengesticht.

Amsterdam **25 Maart 1909.**
P. v. J. n°. 925.

8. De rechtbank in raadkamer is niet bevoegd een verdachte buiten vervolging te stellen met bevel tot plaatsing in een krankzinnigengesticht gedurende een proefjaar, den termijn van één jaar niet te boven gaande. Immers met den *rechter* in het tweede lid van dit artikel is bedoeld „de rechter oordeelende in strafzaken", zooals hij in art. 18 der krankzinnigenwet wordt genoemd, dat is de strafrechter en niet de rechter, wien in raadkamer de contrôle op het vooronderzoek met de verwijzing naar de openbare terechtzitting en eventueele buitenvervolgingstelling bij klaarblijkelijke onvoldoendheid van schuldaanwijzing is voorbehouden.

Amsterdam **14 Maart 1912.**
N. Jur. '13 bl. 1180.

In gelijken zin:

Zutphen **29 Juli 1907.** (raadkamer).
W. 8650.

Zie naar aanleiding van dit vonnis onder Berichten en Mededeelingen in W. 8657: „Eene oude rechtsvraag".

Zie in tegenovergestelden zin het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 21 October 1904 sub n°. 3 genoemd, alsmede het vonnis der rechtbank van Zutphen van 17 Februari 1913, opgenomen in N. Jur. '13 bl. 1353.

Anders NOYON I ad art. aant. 13 bl. 173.

Anders SIMONS I n°. 146 bl. 147.

Anders v. HAMEL § 36 no. 13 bl. 407.

9. Zie een geval van hysterische psychose en verschil van opvatting over de toerekenbaarheid; de deskundigen waren van oordeel, dat het den beklaagde te laste gelegde feit niet kon worden toegerekend, de rechtbank echter meende van wel.

Amsterdam **21 November 1913**.
N. Jur. '14 bl. 445.

Bevestigd door het Gerechtshof te Amsterdam bij arrest van 5 Februari 1914, mede opgenomen in N. Jur. '14 bl. 445.

Zie het op de Nederlandsche Juristenvereeniging in 1906 behandelde onderwerp luidende: „Zijn in de Wetgeving bijzondere maatregelen te verordenen ten aanzien van personen, die strafbare feiten begaan en zich bevinden op de grens van krankzinnigheid en geestelijke gezondheid (z.g. grensgevallen, minderwaardigen, minder toerekenbaren)?"

De praeadviezen van Dr. J. W. DEKNATEL dl. I bl. I, van Mr. H. VERKOUTEREN bl. 45 en van Mr. G. A. VAN HAMEL bl. 199;

de daarover gevoerde beraadslagingen in dl. II bl. 83.

Zie verder de hoofdartikels in W. 8383 en 8391, alsmede het opstel van Jhr. Mr. D. O. ENGELEN: „De geestelijk minderwaardigen en de strafwet" in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXV bl. 403 en van Mr. J. R. B. DE ROOS: „Het vraagstuk der z.g. verminderde toerekenbaarheid" in Themis 1906 bl. 475.

Art. 38.

Rechtbanken.

1. Met het oog op dit artikel, dat aan den rechter de bevoegdheid geeft om den nog niet zestienjarigen zonder eenig nader onderzoek omtrent den persoon van den beklaagde aan zijn ouders of aan zijn voogd terug te geven, zonder toepassing van eenige straf, moet de nieuwe wetgeving geacht worden gunstiger te zijn voor den beklaagde dan de vroegere wetgeving (art. 39 oud) zulks was.

's-Gravenhage **5 Maart 1906.**
W. 8351.

In gelijken zin:

Amsterdam **20 December 1905.**
P. v. J. n°. 505, 513.

Daarentegen

2. Bij vervolging van een veertienjarigen ter zake van bedelarij gepleegd zonder oordeel des onderscheids, moet de oude wetgeving als de meest gunstige worden aangenomen.

Amsterdam **24 Januari 1906.**
W. 8329.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 14 Maart 1906.

Zie de bijdrage van Mr. A. A. VAN DER MERSCH: „Berechting van jeugdige overtreders, artt. 38 en 39 Wetb. van Strafrecht" in W. 8409.

Zie de bijdrage van Mr. H. B. VER LOREN VAN THEMAAT over de vraag of bij toepassing van art. 38 Sr. van eene „veroordeeling" kan worden gesproken, in W. 9407 met de daaronder gestelde aanteekening van de Redactie.

Art. 39*sexies*.

Zie het Kon. Besluit van 15 Juni 1905, Stbl. n°. 208, tot vaststelling van een algemeenen maatregel van

bestuur als bedoeld in art. 39*series* van het Wetboek van Strafrecht, zooals dit luidt ingevolge de wet van 12 Februari 1901, Stbl. n°. 63.

Art. 39*septies*.

Hooge Raad.

1. De bepaling van dit artikel maakt eene veroordeeling van een beklaagde, die bij het eindvonnis den leeftijd van achttien jaren nog niet had bereikt, appellabel, ook al zoude dit ten aanzien van een volwassene niet zijn.

Arr. **14 Februari 1910.**
W. 8992; P. v. J. n°. 929.

In gelijken zin:

Arr. **29 Juni 1910.**
W. 9057; N. R. CCXV bl. 349.

Art. 40.

Hooge Raad.

3. Als gevolg van *overmacht* kan niet worden beschouwd het verblijven omstreeks half een des

namiddags op den openbaren weg van iemand, die omstreeks elf uur in den voormiddag onvrijwillig op dien weg is gekomen, wijl daaruit niet volgt, dat voor hem een dwang bestond, waaraan hij geen weerstand kon bieden, om tot zoolang op dien weg te blijven.

Arr. **19 Februari 1906.**
W. 8340; P. v. J. n°. 529; N. R. CCII bl. 267.

4. Wel kan *overmacht* in den zin van dit artikel ontstaan door omstandigheden, die reeds vroeger bestonden, doch ter bepaling van deszelfs invloed op het handelen van den dader komen alleen in aanmerking die omstandigheden, welke werkten op het oogenblik van het plegen van het strafbare feit.

Mitsdien kan niet worden aangenomen, dat iemand door overmacht (armoede) tot het plegen eener overtreding werd gedrongen, wanneer feitelijk is uitgemaakt, dat de dader niet had gehandeld onder een oogenblikkelijken psychischen drang, waaraan hij geen weerstand heeft kunnen bieden.

Arr. **16 Juni 1913.**
W. 9513; N. Jur. 1913 bl. 1080.

NOYON I ad art. aant. 13 bl. 205.

Rechtbanken.

3. Er is overmacht in den zin van dit artikel,

wanneer een schipper eene strafbare overtreding pleegt om eene anders onvermijdelijke aanvaring te voorkomen.

Tiel **21 Maart 1907.**
W. 8745.

4. Zie een geval van door den rechter aangenomen *overmacht* n.l. het dooden van een aan een ander toebehoorenden vogel, door wiens fluiten de vrouw van den beklaagde niet kon slapen.

Rotterdam **18 Juli 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1133.

Art. 41.

Hooge Raad.

10. Zie een geval, waarbij noodweer niet werd aangenomen, omdat de aangerande zich door de vlucht aan den aanval had kunnen onttrekken.

Arr. **7 Maart 1910.**
W. 9002; P. v. J. n°. 933.

Zie de noot van Prof. Simons onder dit arrest in W. 9002;

van Hamel § 29 n°. 6 bl. 285.

11. Een aanval met een tegenaanval beantwoordende kan dit niet als een verdedigend optreden worden beschouwd.

Arr. **29 December 1913.**
W. 9598; N. Jur. 1914 bl. 388.

Gerechtshoven.

4. Zie een geval van toepassing van dit artikel.

Arr. 's-Gravenhage **7 Mei 1913.**
W. 9466.

Rechtbanken.

7. Zie een geval van niet strafbare overschrijding der grenzen van noodzakelijke verdediging.

Amsterdam **11 Maart 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 909.

Zie het opstel van Mr. B. GEWIN: „Aanranding door eenen ambtenaar", in Tijdschrift voor Strafrecht XVIII bl. 325, besproken door R. F. in W. 8451.

Art. 42.

Rechtbanken.

2. Dit artikel waarborgt slechts straffeloosheid aan hem, die uitvoering geeft aan een voorschrift,

zij het ook buiten de rijkswet, bevoegdelijk uitgegaan van eenige macht, die wetgevend vermogen bezit, hetgeen aan een spoorwegbestuur ontbreekt.

Aan een loopwachter, die bevonden werd langs den spoorweg loopende een haas te vervoeren, kan niet de bevoegdheid worden gegeven om straffeloos de bepaling eener reeds te voren bestaande rijkswet te overtreden; mitsdien kan het verweer, dat hij den haas vervoerde ter uitvoering van de ingevolge zijn dienstreglement op hem als loopwachter bij den spoorweg rustende verplichting om op den spoorweg gevonden voorwerpen aan zijn opzichter ter hand te stellen, hem niet baten.

Zwolle **13 Februari 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 510.

Art. 45.

Hooge Raad.

11. Volgens onze wet kan geen sprake zijn van eene strafbare poging tot misdrijf, indien de dader ter uitvoering van zijn voornemen om een bepaald misdrijf te plegen heeft aangewend een middel, dat

daartoe in geen geval en tegenover wien dan ook kan leiden, een middel alzoo volstrekt ondeugdelijk ter voltooiing van het misdrijf, waarop zijn opzet gericht was.

Arr. **7 Mei 1906** (raadkamer).
W. 8372; P. v. J. nº. 604; N. R. CCIII bl. 22.

De Advocaat-Generaal Mr. NOYON was van meening, dat in casu van een absoluut ondeugdelijk middel geen sprake was en concludeerde mitsdien tot vernietiging van de beschikking, waartegen het beroep in cassatie was ingesteld.

De beschikking van het Gerechtshof te Arnhem van 30 Maart 1906, waartegen het beroep in cassatie bij bovengenoemde beschikking van den Hoogen Raad werd verworpen, is opgenomen in W. 8405; P. v. J. nº. 531.

Zie de aanteekening van de Redactie onder het arrest in W. 8372.

Zie ook het hoofdartikel in W. 8374 naar aanleiding van dit arrest.

NOYON I ad art. aant. 6 bl. 242.

SIMONS I nº. 120 bl. 122.

Anders VAN HAMEL § 37 nº. 11 bl. 439.

12. Waar het artikel aanvangt met de woorden *poging tot misdrijf* is het aannemelijk, dat de op die

woorden in denzelfden volzin volgende woorden *begin van uitvoering* in des wetgevers gedachtengang betrekking hebben op het misdrijf, waarvan in den aanvang sprake was;

dat echter de geheele onderscheiding tusschen begin van uitvoering van het misdrijf en begin van uitvoering van het voornemen daartoe, niet van groot gewicht is.

Arr. **7 Mei 1906** (raadkamer)
W. 8372; P. v. J. n°. 604; N. R. CCIII bl. 22.

Bij dit arrest werd beroep in cassatie verworpen tegen de beschikking van het Gerechtshof te Arnhem van 30 Maart 1906, opgenomen in W. 8405; P. v. J. n°. 531.

SIMONS I n°. 115 bl. 118.

VAN HAMEL § 37 n°. 8 bl. 429.

Anders NOYON I ad art. aant. 6 bl. 239.

13. Bij poging tot diefstal is het niet noodig in de telastelegging te omschrijven welke voorwerpen in het bizonder met opgave van hunne eigenaren de dader heeft willen wegnemen.

Arr. **29 October 1906.**
W. 8450; P. v. J. n°. 592.

In gelijken zin:

Arr. **29 Maart 1910.**
W. 9009; P. v. J. n°. 950.

14. Bij de telastelegging van poging is het voldoende, dat de in de dagvaarding vermelde omstandigheden, waardoor het misdrijf niet werd voltooid, een zoodanig karakter hebben, dat zij als van des daders wil onafhankelijke omstandigheden moeten worden beschouwd; met zoovele woorden behoeft niet te worden gezegd, dat zij van zijn wil onafhankelijk waren.

Arr. **2 Maart 1908.**
W. 8668; N. R. CCVIII bl. 350.

15. Het binnendringen in de woning met het oogmerk om diefstal te plegen, is reeds een uitvoeringshandeling van het misdrijf van diefstal.

Arr. **29 Maart 1910.**
W. 9009; P. v. J. n°. 950

In gelijken zin:

Arr. **28 Juli 1911.**
W. 9225; N. R. CCXVIII bl. 479.

16. Terecht is schuldig verklaard aan „poging tot diefstal", waar was bewezen, dat de daders een kantoorlessenaar hebben opengebroken, doch van den inhoud niets hebben weggenomen, alleen door de van

hun wil onafhankelijke omstandigheid, dat zich daarin niets van hun gading bevond.

Arr. **30 September 1912.**
W. 9377; N. R. CCXXI bl. 306.

17. Het zijn slechts — niet met straf bedreigde — daden van voorbereiding van een voorgenomen misdrijf, wanneer twee beklaagden zich bevinden en blijven wachten in de nabijheid eener woning, waarin de levering van gestolen geldswaardige papieren en de betaling van de opbrengst daarvan aan een derde zoude plaats hebben, ook al wisten zij, dat tot die levering en die betaling het voornemen bestond en al was te voren door hen afgesproken, dat ieder een gedeelte van de opbrengst van die gestolen papieren ten eigen bate van dien derde zoude ontvangen en wanneer zij daarna, toen die derde in het bezit van het geld die woning verliet, zich bij dezen hebben gevoegd;

zijnde toch door hen geene handelingen gepleegd, die met het misdrijf van „opzettelijk uit de opbrengst van eenig door misdrijf verkregen voorwerp voordeel trekken", in zoodanig rechtstreeks verband stonden, dat de uitvoering van dat misdrijf door die handelingen reeds werd aangevangen.

Arr. **14 October 1912.**
W. 9384; N. R. CCXXII bl. 16; N. Jur. 13 bl. 66.

In een aanteekening onder dit arrest in het Weekblad wijst Prof. SIMONS er op, dat de Hooge Raad zijne in vroegere uitspraken gehuldigde leer handhaaft, dat „begin van uitvoering" beteekent „uitvoering van het misdrijf".

Zie verder over het verschil tusschen voorbereidings- en uitvoeringshandelingen de in die aanteekening aangehaalde litteratuur.

18. **De beteekenis van het woord *alleen* in dit artikel is geene andere dan dat strafbaarheid is uitgesloten, indien de uitvoering wordt belet door van den wil der daders afhankelijke omstandigheden, met name het vrijwillig terugtreden.**

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. NOYON voor arr. **20 October 1913.**
W. 9537; N. Jur. 1913 bl. 1299.

Gerechtshoven.

13. Voor strafbare poging tot diefstal is het noodig, dat het voornemen zich daartoe heeft geopenbaard door een begin van uitvoering, waaronder is te verstaan een zoodanige handeling, die met het voorgenomen misdrijf in noodzakelijk en onmiddellijk verband staat en met het oog daarop is ondernomen.

Hieronder valt niet het zich begeven naar een

slaapkamer met het doel om aldaar diefstal te plegen.

Arr. 's-Gravenhage **27 October 1910.**
W. 9073; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VI bl. 526.

Rechtbanken.

14. Het zich begeven naar en in de portiek van eene woning met het oogmerk om uit een aldaar zich bevindende étalagekast hem niet toebehoorende voorwerpen weg te nemen en zich toe te eigenen levert niet een strafbare poging tot diefstal op.

's-Gravenhage **10 November 1910.**
Tijdschr. voor Strafr. XXII overz. bl. 6.

15. Onder strafbare poging tot diefstal valt niet, wanneer de dader, na in een aan een ander toebehoorend gebouw te zijn geklommen met het oogmerk om aldaar zich bevindende goederen weg te nemen, dit echter heeft nagelaten, omdat aldaar geen goederen van zijne gading aanwezig waren, wijl de omstandigheid, dat de aldaar aanwezige goederen niet van zijn gading waren, niet gezegd kan worden eene van zijnen wil onafhankelijke te zijn, waar hij om die reden besloot die aanwezige goederen niet weg te nemen en alzoo vrijwillig, zonder eenigen invloed van buiten, afzag

van zijn voornemen om iets uit dat gebouw weg te nemen.

's-Gravenhage **21 October 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. XXIV overz. bl. 6.

Zie echter arr. H. R. sub n°. 16.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 9442: „Begin van uitvoering bij diefstal".

Zie het opstel van Mr. S. G. CANES: „poging en voltooide handeling", in Tijdschr. voor Strafr. XXIV bl. 374, besproken door R. F. in W. 9478.

Zie de artt. 55 sub n°. 7; 284 sub n°. 3 en 4; 287 sub n°. 3G; 302 sub n°. 3; 303 sub n°. 1; 326 sub n°. 26.

Art. 47.

Hooge Raad.

Art. 47 1°.

30. In gelijken zin:

Arr. **19 December 1910.**
W. 9123; N. R. CCXVI bl. 276; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 177.

31. Al moge niet onder alle omstandigheden het

gedoogen of toelaten zonder meer van een strafbaar feit als *doen plegen* van dat feit worden aangemerkt, zoo moet toch worden aangenomen, dat eene moeder, in wier tegenwoordigheid hare onder haar gezag staande jeugdige kinderen een deel van den arbeid verrichten, waartoe zij zich heeft verbonden en met wier wil dat alzoo geschiedt, dien arbeid in den zin van art. 3 der arbeidswet verricht en dat mitsdien art. 47 Swb. daarop toepasselijk is.

Arr. **14 Januari 1907.**
W. 8487; P. v. J. n°. 635; N. R. CCV bl. 25.

35. Wanneer de materieele dader onbekend is met omstandigheden, die vereischt worden voor de strafbaarheid van een gepleegd feit, dan is hij het werktuig van zijn lastgever, die met die omstandigheden wel bekend was, die dus als dader van dat feit moet worden aangemerkt.

Arr. **18 November 1907.**
W. 8620; P. v. J. n°. 720; N. R. CCVII bl. 133.

36. Als *doen plegen* van een strafbaar feit moet worden beschouwd het door een ander niet strafrechtelijk verantwoordelijk persoon laten verrichten van zekere

handelingen, door bewust willens en wetens iets niet doen, daar waar handelen plicht is.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake arr. **23 November 1908.**
W. 8775; N. R. CCX bl. 215.

De Hooge Raad heeft zich hierover niet uitgelaten, daar het arrest van het Gerechtshof te Arnhem, waartegen beroep in cassatie was ingesteld, op een anderen grond werd vernietigd.

37. Voor het te zamen en in vereeniging plegen van een strafbaar feit is het niet noodig, dat eene bepaalde afspraak is gemaakt; bewust samenwerken, ook door iets niet te doen, kan voldoende zijn.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake

Arr. **7 December 1908.**
W. 8780.

Op grond van een vormfout werd het vonnis van den kantonrechter te Leiden, waartegen beroep in cassatie was ingesteld, vernietigd.

38. Daar volgens art. 667 B. W. levering van roerende zaken geschiedt door de enkele overgave, welke door den eigenaar of in zijn naam wordt verricht, moet „het door zijn knecht doen bezorgen aan een

derde" worden beschouwd als het plegen van dat feit en niet als het „doen plegen" er van.

Arr. **25 Januari 1909.**
W. 8809.

In gelijken zin:

Arr. **15 Januari 1912.**
W. 9280; N. R. CCXX bl. 80.

39. Ook bij toepassing van gemeentelijke verordeningen vindt — tenzij de wet anders bepaalt — de vraag wie de dader is van een strafbaar feit, hare beantwoording niet in de verordening zelve, doch in art. 47 Swb.

Arr. **15 Februari 1909.**
W. 8846; P. v. J. n°. 850; N. R. CCXI bl. 199.

Het betrof de vraag of art. 7 der algemeene Amsterdamsche politieverordening, hetwelk als dader nog een ander strafbaar stelt, dan de in art. 47 Swb. genoemde daders, bestaanbaar is naast dat artikel. De Hooge Raad was, in tegenstelling met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER, van oordeel, dat de gemeentewetgever daarmede de grenzen van zijn bevoegdheid had overschreden en verklaarde mitsdien dat art. 7 niet verbindend.

In gelijken zin o. a:

Arr. **19 April 1909.**
W. 8866; P. v. J. n°. 856; N. R. CCXI bl. 415.

Arr. **4 October 1909.**
W. 8908; P. v. J. n°. 890; N. R. CCXIII bl. 1.

Arr. **7 Februari 1910.**
W. 8989; P. v. J. n°. 933; N. R. CCXIV bl. 121.

Arr. **19 December 1910.**
W. 9123; N. R. CCXVI bl. 276; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 177.

Arr. **27 December 1911.**
W. 9274; N. R. CCXIX bl. 444.

Ook na gewijzigde redactie der Amsterdamsche politieverordening oordeelde de Hooge Raad, dat de grenzen der strafwetgevende bevoegdheid van den gemeentelijken wetgever waren overschreden.

In tegenovergestelden zin conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. ORT in zake arr. 19 April 1909.

W. 8866; P. v. J. n°. 856; N. R. CCXI bl. 415.

Gerechtshof Amsterdam **23 Februari 1909.**
W. 8830.

Zie over deze rechtsvraag een ingezonden bijdrage van Mr. J. VAN BRAKEL in W. 8846: „*doen plegen* in art. 47 Sr. en *doen verrichten* in art. 7 der alg. bep. der algemeene politieverordening van Amsterdam".

NOYON I ad art. 91 aant. 1 bl. 459.

40. Wanneer iemand eene vervalsching heeft doen verrichten door een wegens de onwetendheid, waarin hij verkeerde, voor die daad strafrechtelijk niet verantwoordelijk persoon, dan heeft hij in den zin van dit artikel die vervalsching *doen plegen.*

Arr. **5 April 1909.**
W. 8861; P. v. J. n°. 852.

41. Hij, die door een ander een strafbaar feit doet plegen, is de voor dit feit verantwoordelijke dader, indien de tusschenpersoon een persoonlijk vereischte mist om zelf als dader voor het door hem gepleegde aansprakelijk te worden gesteld, zelfs al weet deze laatste, dat hij, op wiens last hij handelt, hem iets doet plegen, wat dien lastgever verboden is.

Arr. **19 December 1910.**
W. 9122; N. R. CCXVI bl. 264.

Noyon I ad art. aant. 6 bl. 260.

Simons I n°. 204 bl. 214.

van Hamel § 38 n°. 7 bl. 456.

42. *Doen plegen* kan slechts dan worden aangenomen, wanneer is onderzocht of en vastgesteld dat de materieele dader als bloot werktuig handelde. Dit kan niet worden aangenomen op den enkelen grond,

dat de materieele dader krachtens algemeenen last van zijn meester handelde.

Arr. **23 Januari 1911.**
W. 9141; N. R. CCXVII bl. 53.

In gelijken zin o. a.:

Arr. **27 December 1909.**
W. 8964; P. v. J. n°. 916; N. R. CCXIII bl. 390.

Arr. **7 Februari 1910.**
W. 8989; P. v. J. n°. 933; N. R. CCXIV bl. 121.

Arr. **6 November 1911.**
W. 9236; N. R. CCXIX bl. 137.

Arr. **12 Februari 1912.**
W. 9300; N. R. CCXX bl. 250.

Arr. **11 Maart 1912.**
W. 9319; N. R. CCXX bl. 419.

Arr. **11 November 1912.**
W. 9414; N. R. CCXXII bl. 111.

Arr. **20 April 1914.**
W. 9647; N. Jur. '14 bl. 879.

Arr. **11 Mei 1914.**
W. 9653; N. Jur. '14 bl. 887; LUTTENBERG 1914 bl. 195.

Arr. **25 Mei 1914.**
W. 9654; N Jur. '14 bl. 934.

Arr. **29 Juni 1914.**
W. 9676; N. Jur. '14 bl. 1082.

Arr. **29 Juni 1914.**
W. 9678; N. Jur. '14 bl. 1080.

In de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER in zake het arrest van 25 Mei 1914 wordt er op gewezen, dat deze jurisprudentie niet in strijd is met het arrest van 7 April 1913 — zie n°. 50 — daar, hoewel ook in dat geval een dienstverhouding bestond, er in casu een bestanddeel van het strafbare feit ontbrak, n.l. het niet voorzien zijn van een „vereischte" vergunning.

NOYON I ad art. aant. 8 bl. 261.

SIMONS I n°. 204 bl. 215.

43. **Wanneer conform de aanklacht is bewezen, dat een valsche factuur niet is overgelegd door den beklaagde zelf, maar door eene firma als manus ministra en tevens blijkt, dat die firma ten deze uitsluitend handelend optrad door haren procuratiehouder, dan behoeft ter vaststelling der strafrechtelijke verantwoordelijkheid des beklaagden als dader alleen te worden onderzocht en vastgesteld of de voorbedoelde procuratiehouder als bloot werktuig handelde.**

Arr. **13 Maart 1911.**
W. 9163; N. R. CCXVII bl. 259.

44. Voor *doen plegen* in den zin van dit artikel is het geenszins noodig, dat de last tot het plegen van eene strafbare handeling onmiddellijk door den

dader is gegeven aan hem, die de handeling verricht, terwijl voorts die wetsbepaling evenmin eischt, dat degeen, die als tusschenpersoon den last des daders aan den uitvoerder overbracht, zelf ook willoos werktuig zij; slechts wordt gevorderd, dat „die uitvoerder" het instrument is in de hand des daders en dat *deze* ten gevolge van het op hem uitgeoefend geweld of van de dwaling of de onwetendheid, waarin hij verkeert, gehandeld heeft zonder schuld, opzet of toerekenbaarheid.

Arr. **15 Januari 1912.**
W. 9278; N. R. CCXX bl. 92.

Prof. SIMONS teekent hierbij aan: Naar mijne meening moet men bij de hier besliste kwestie onderscheiden: A draagt B op den last tot het plegen van een strafbaar feit aan zijn knecht C over te brengen. Dan is A middellijke dader en komt B's opzet of schuld niet in aanmerking. A draagt aan B, zijn bediende, op een strafbaar feit te doen plegen. B kiest C als zijn instrument, zelf volkomen bekend met het strafbare der te verrichten handeling. Dan is A uitlokker van „doen plegen"; hij kan geacht worden het feit te hebben uitgelokt, doch hij is niet zelf middellijke dader.

NOYON I ad art. aant. 10 bl. 263.

45. Dit artikel spreekt zoo algemeen mogelijk van

„doen plegen" zonder eenige beperking, in het bizonder van de wijze, waarop de materieele dader tot de betrokken handeling wordt gebracht, zoodat daaronder ook valt het teweegbrengen, dat een ander, zelfstandig handelend, door de onwetendheid, waarin hij verkeert, de materieele dader eener strafbare handeling wordt.

Arr. **10 Juni 1912.**
W. 9355; N. R. CCXXI bl. 163.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. VAN HANGEST Baron D'YVOY.

NOYON I ad art. aant. 9 bl. 263.

46. Voor *doen plegen* is geen uitdrukkelijke opdracht vereischt.

Arr. **11 November 1912.**
W. 9414; N. R. CCXXII bl. 111; LUTTENBERG 1912 bl. 675.

47. Een bankdirecteur, die alleen het bestuur der bank uitmaakt, kan onmogelijk handelen als manus ministra van dat bestuur, maar handelt, ook als hij in qualiteit optreedt, zelf.

Arr. **25 November 1912.**
W. 9419; N. R. CCXXII bl. 196.

48. De natuurlijke persoon, die eenige daad verricht en daarbij eene strafbepaling overtreedt, is in den

zin der wet als dader aan te merken, ook al handelt hij daarbij als het orgaan van een rechtspersoon.

Arr. **25 November 1912**.
W. 9419; N. R. CCXXII bl. 196.

49. Wanneer iemand premiebewijzen heeft verkocht niet voor eigen rekening, maar ingevolge opdracht en voor rekening van een ander, is deze en niet zijn lasthebber aan te merken als te zijn de verkooper van de premiebewijzen, zoodat hier van *doen plegen* van den verkoop in den zin van dit artikel niet de rede is.

Arr. **3 Maart 1913**.
W. 9474; N. Jur. '13 bl. 715.

50. Wanneer beklaagden hebben gehandeld op last en in dienst van een derde en dit handelen uit hun dienstverhouding tot dezen voortvloeide, dan kan daaruit de gevolgtrekking worden gemaakt, dat zij slechts waren niet aansprakelijke tusschenpersonen en zij niet behoefden voorzien te zijn van de voor dat werk vereischte vergunning.

Zij behoefden niet vooraf zich er van te vergewissen of hun werkgever de vereischte vergunning wel had.

Arr. **7 April 1913**.
W. 9491; N. Jur. '13 bl. 922.

Prof. Simons teekent hierbij aan, dat deze beslissing van groot belang is voor het schuldprobleem bij overtredingen.

Noyon I ad art. aant. 8 bl. 262.

Zie het opstel van Mr. S. E. J. M. van Lier: „Overtredingen doen plegen" in Tijdschr. voor Strafr. deel XXIV bl. 233, besproken door R. F. in W. 9461 en naar aanleiding van deze bespreking de ingezonden bijdrage in W. 9467: „Opzettelijk overtreden" van Mr. S. E. J. M. van Lier en de daarachter geplaatste opmerking van R. F.

51. In den zin van dit artikel kan ook hij *doen plegen*, die niet bezit de hoedanigheid, welke alleen in staat stelt het strafbaar feit in materieelen zin te plegen.

Naar Nederlandsch recht moet dan ook worden aangenomen, dat iemand, die willens en wetens teweegbrengt, dat een ambtenaar krachtens de hem verleende bevoegdheid een stuk opmaakt met valschen inhoud, zulks te goeder trouw en daartoe bewogen door dwaling, waarin hij door het toedoen van die persoon verkeert, moet gezegd worden dit feit in zijn geheel te hebben doen plegen.

Arr. **21 April 1913**.
W. 9501; N. Jur. '13 bl. 961.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Het bij dit arrest vernietigde arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 27 November 1912 werd opgenomen in W. 9547.

NOYON I ad art. aant. 7 bl. 260.

Anders SIMONS I n°. 204 bl. 216.

Anders VAN HAMEL § 38 n°. 7 bl. 460.

In gelijken zin:

Arr. **15 Juni 1914.**
W. 9667; N. Jur. '14 bl. 1077.

In dit arrest wordt overwogen, dat een tegenovergestelde leer noch in den tekst, noch in de strekking van het artikel steun vindt.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS op dit arrest en de in de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. TAK aangehaalde jurisprudentie over deze rechtsvraag.

Zie het opstel van Mr. L. CH. BESIER: „Middellijk daderschap en de persoonlijke omstandigheden, die de strafbaarheid bepalen" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV bl. 119, besproken door R. F. in W. 9426.

52. Bij schuldigverklaring aan *medeplegen* aan een te laste gelegd feit moet vooraf worden onderzocht

en moet zijn gebleken van de bewuste samenwerking met de mededaders.

Arr. **9 Februari 1914.**
W. 9620; N. Jur. 1914 bl. 648.

Noyon I ad art. aant. 5 bl. 258.

Simons I n°. 211 bl. 222.

Het bij dit arrest vernietigde arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 23 October 1913 werd opgenomen in N. Jur. 1914 bl. 296.

53. Mededaderschap aan diefstal moet worden aangenomen ook wanneer dit alleen bestaat in het opdringen tegen den bestolene, terwijl andere personen een portemonnaie uit diens zak wegnemen.

Arr. **25 Mei 1914.**
W. 9655.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest en de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer in zake arrest van den Hoogen Raad van 2 November 1908 in W. 8763, alsmede de in die conclusie aangehaalde litteratuur.

Art. 47 2°.

54. Uitlokking in den zin dezer wetsbepaling

bestaat niet, waar op den wil van den materieelen dader zoodanig is ingewerkt, dat deze tot het plegen van het feit is overgegaan tengevolge van een drang, waaraan hij geen weerstand kon bieden en men hem dus dit feit heeft *doen plegen.*

Intellectueele daderschap door uitlokking is echter aanwezig, waar de materieele dader vrijwillig tot het plegen van het feit overging, doch daartoe bewogen door een der middelen in dit n°. genoemd.

Arr. **19 Maart 1906.**
W. 8352; P. v. J. n°. 538; N. R. CCII, bl. 419.

Bij dit arrest werd verworpen het beroep in cassatie, ingesteld tegen het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 15 November 1905, opgenomen in P. v. J. n°. 538, bij welk laatstgenoemd arrest werd vernietigd het vonnis der rechtbank van Amsterdam van 12 Mei 1905, opgenomen in P. v. J. n°. 493.

Noyon I ad art. aant. 34 bl. 283.

55. Een meester, die aan zijn ondergeschikte last geeft om een strafbare handeling, in het algemeen vallende binnen de grenzen van het dienstverband, te verrichten, moet geacht worden die handeling — zoo zijn last wordt uitgevoerd — te hebben uitgelokt.

Elk gebruik van gezag tot het provoceeren van een strafbaar feit is een *misbruik van gezag*. Gebruik van gezag heeft plaats, wanneer de meester aan zijn ondergeschikte een last geeft tot het verrichten van een handeling, die valt binnen de grenzen van het dienstverband; vormt een zoodanige handeling een strafbaar feit, dan is dat gebruik van gezag een misbruik.

De nadrukkelijkheid van het bevel bestemd en geschikt om den tegenstand of de aarzeling van den ondergeschikte te overwinnen is een eisch, die de wet niet kent.

Arr. **6 Juni 1910.**
W. 9045; P. v. J. n°. 968; N. R. CCXV bl. 318; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VI bl. 115.

NOYON I ad art. aant. 33 bl. 282.

VAN HAMEL § 38 n°. 13 bl. 468.

Anders SIMONS I n°. 214 bl. 227.

56. Uit de geschiedenis der wet blijkt, dat voor onzen wetgever „uitlokking" dezelfde ruime beteekenis had, die de strafrechtswetenschap er aan toekent, maar dat hij in het belang der rechtszekerheid de strafbaarheid er van wilde beperken tot de gevallen in dit artikel opgesomd.

Arr. **27 December 1911.**
W. 9274; N. R. CCXIX bl. 444.

Gerechtshoven.

Art. 47 1°.

9. Al moge ook in het algemeen ieder persoonlijk voor zijn eigen daden in strafrechtelijken zin aansprakelijk zijn en al moge ook de dienstbetrekking tusschen meester en dienstbode en tusschen aannemer en werklieden niet per se medebrengen, dat de ondergeschikten het blind werktuig in handen van den meester of baas zijn, zoo kunnen er toch omstandigheden voorkomen, dat zij, die de hun opgedragen last volvoeren, daarvoor niet persoonlijk aansprakelijk zijn.

Arr. 's-Hertogenbosch **10 Januari 1906.**
W. 8403; P. v. J. n°. 544.

Art. 47 2°.

10. De belofte van door anderen gestolen haver voor een zekeren prijs te zullen koopen, is niet het uitlokken van diefstal van die haver in den zin van art. 47 2°.

Arr. Amsterdam **12 Februari 1914.**
W. 9604.

11. Daar art. 207 der algemeene wet van 26 Augustus 1822 (van kracht gebleven ingevolge art. 7 der wet van 15 April 1886, Stbl. n°. 64)

spreekt van het verleiden door belofte van buitengewone belooning of anderszins en dus het uitlokken door giften of beloften uitdrukkelijk bij die wet geregeld is, kan bij overtreding dier wet de bepaling van art. 47 2°. wat betreft „giften of beloften'' niet in aanmerking komen.

Dit neemt echter niet weg, dat de andere wijzen van uitlokken in dit artikel genoemd ook bij overtreding van de algemeene wet wel kunnen worden toegepast.

Arr.' s-Hertogenbosch **25 Februari 1914.**
W. 9663; N. Jur. 1914 bl. 1146.

Zie ook arrest Gerechtshof Arnhem van 18 Juni 1908, opgenomen in P. v. J. n°. 767.

Rechtbanken.

Art. 47 2°.

13. Iemand, die door de belofte van geld, indien bij een meisje de vrucht, waarvan zij zwanger was, werd afgedreven, dat misdrijf uitlokt, moet geacht worden ook een tweede behandeling, noodig geworden doordat de eerste niet het gewenschte resultaat bracht, te hebben uitgelokt.

Amsterdam **26 November 1913.**
N. Jur. 1914 bl. 206.

Kantongerechten.

Art. 47 1°.

3. Volgens de geschiedenis van het tot stand komen van dit artikel moet de uitdrukking *doen plegen* worden opgevat in dien zin, dat als dader van het strafbaar feit is te beschouwen niet alleen hij, die zulk een feit pleegt door middel van een willoos werktuig in de hand van dien dader (manus ministra), maar in het algemeen ook hij, die het strafbaar feit doet verrichten door een ander, die daarvoor zelf niet strafrechtelijk aansprakelijk is.

's-Gravenhage **18 December 1913.**
W. 9583; N. Jur. 1914 bl. 1021.

Art. 47 2°.

4. Het opzettelijk uitlokken door belofte kan ook door een stilzwijgende belofte geschieden.

Schagen **16 October 1913.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXV overz. bl. 6.

Zie het opstel van Mr. D. Simons: „Mededaderschap" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVI bl. 99.

Zie de artt. 91 sub n°. 2; 157 sub n°. 8; 287 sub n°. 2; 300 sub n°. 20; 310 sub n°. 17; 318 sub n°. 2; 330 sub n°. 7.

Art. 48.

Hooge Raad.

Art. 48 2°.

6. Waar medeplichtigheid bestaat in den vorm van art. 48 n°. 2, moet het gelegenheid, middelen of inlichtingen verschaffen, voorafgaan aan het misdrijf zelf, de hoofdhandeling alzoo volgen en hangt de strafbaarheid der door zoodanigen medeplichtige verrichte daden dus af van het al of niet plaats vinden der handeling, derhalve ook van eene „latere" omstandigheid.

Arr. **22 Januari 1906**.
W. 8329; P. v. J. n°. 673; N. R. CCII bl. 91.
NOYON III ad art. 340 aant. 4 bl. 233.
VAN HAMEL § 38 n°. 19 bl. 475.

Gerechtshoven.

Art. 48 1°.

3. ***Medeplichtigheid*** kan slechts dan worden aangenomen, wanneer bij den hoofddader het opzet om het strafbare feit te plegen reeds bestaat op het oogenblik, dat hem de hulp, gelegenheid, middelen of inlichtingen door den medeplichtige worden verschaft.

Arr. 's-Gravenhage **21 Mei 1908**.
W. 8709; P. v. J. n°. 771.

Hoog Militair Gerechtshof.

Art. 48 1°.

1. Een beklaagde, die na vooraf gemaakte afspraak

In gelijken zin:

Rb. 's-Hertogenbosch **4 Juni 1907**.
P. v. J. n°. 724.

Rb. 's-Gravenhage **6 Mei 1912**.
W. 9308.

NOYON I ad art. aant. 10 bl. 293.

SIMONS I n°. 218 bl. 230.

Anders VAN HAMEL § 38 n°. 16 bl. 472.

Rechtbanken.

8. Niet medeplichtig doch dader is hij, bij wien het plan tot een te voren beraamden diefstal is uitgegaan, die zijn medebeklaagden naar de plaats des misdrijfs heeft geleid, aldaar de luiken opengemaakt, mede heeft geholpen aan het opschuiven van het raam en aan het opsteken van de lamp, daarna buiten op den uitkijk is gaan staan en eindelijk er bij tegenwoordig is geweest, toen zijn medebeklaagden het op tafel liggende geld in den zak staken, al moge hij dan ook geen der gestolen voorwerpen zelf hebben weggenomen.

Dordrecht **20 Juli 1910**.
P. v. J. n°. 1001.

Anders NOYON I ad art. aant. 1 bl. 290 noot 3.

Anders VAN HAMEL § 38 n°. 22 bl. 479.

op den uitkijk was gaan staan, terwijl zijn beide medebeklaagden een kist open braken en daaruit geld ontvreemden, maakt zich niet schuldig aan diefstal door twee of meer vereenigde personen, doch aan het opzettelijk behulpzaam zijn bij dien diefstal.

Arr. **22 April 1910.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. VIII bl. 412.

Zie het opstel van Mr. G. A. VAN HAMEL: „De medeplichtigen van art. 48 n°. 2 Swb." in VAN HAMEL's Verspreide opstellen n°. 27 dl. II bl. 870.

Zie het opstel van Mr. G. WTTEWAAL: „Medeplichtigheid?" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXI bl. 71, besproken door R. F. in W. 8939.

Zie de artt. 203 sub n°. 1 en 352 sub n°. 1.

Art. 50.

Rechtbanken.

1. *De persoonlijke omstandigheden* zijn de subjectieve omstandigheden, die met diens persoon of persoon-

lijken toestand zijn verbonden in tegenstelling met de objectieve omstandigheden, die behooren tot de bestanddeelen van het strafbare feit en die op alle bij het misdrijf als daders betrokken personen haren invloed doen gelden.

Arr. 's-Hertogenbosch **31 Januari 1905.**
P. v. J. n°. 517.

VAN HAMEL § 38 n°. 23 bl. 483.

Art. 51.

Hooge Raad.

1. In gelijken zin:

Arr. **6 November 1911.**
W. 9237; N. R. CCXIX bl. 144.

Art. 53.

Hooge Raad.

2. Dit artikel is alleen toepasselijk op misdrijven, niet op overtredingen.

Arr. **29 October 1906.**
W. 8448; P. v. J. n°. 592; N. R. CCIV bl. 51.

3. Het met het oogmerk om een ander te beleedigen dezen een geschrift toezenden met beleedigenden inhoud, alzoo opzettelijke beleediging door middel van een toegezonden beleedigend geschrift, is niet een misdrijf door middel van de drukpers gepleegd.

Arr. **29 Juni 1910**
W. 9054; P. v. J. n°. 970; N. R. CCXV bl. 352.

Noyon I ad art. aant. 7 bl. 311.

Simons I n°. 227 bl. 236.

4. De artt. 53 en 418 bevatten een speciale regeling van des uitgevers aansprakelijkheid als zoodanig voor het uitgeven van geschriften in welke een misdrijf door middel van de drukpers wordt gepleegd, terwijl daarnevens in art. 132 Swb. en eenige andere artikelen is geregeld de aansprakelijkheid van hem, die onder de daar genoemde voorwaarden geschriften van strafbaren aard verspreidt.

Arr. **11 Mei 1914.**
W. 9651; N. Jur. 1914 bl. 889.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 29 Januari 1914, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in W. 9585 en 9608.

Gerechtshoven.

3. Bij beleediging in een in een courant opgenomen ingezonden stuk is de hoofdredacteur van die courant, die dat stuk in die courant heeft doen plaatsen, als dader van die beleediging aan te merken.

Arr. Arnhem **12 April 1906.**
W. 8409.

Het bij dit arrest bevestigde vonnis der rechtbank van Arnhem van 16 Januari 1906 werd mede opgenomen in W. 8409.

Zie naar aanleiding dezer beide uitspraken onder Berichten en Mededeelingen in W. 8414: „De verantwoordelijkheid van den hoofdredacteur" en in W. 8417: „De verantwoordelijkheid voor drukpersdelicten".

Simons I nº. 228 bl. 237.

van Hamel § 39 nº. 2 bl. 491.

Rechtbanken.

1. Hoewel bij een civiele vordering op grond van art. 1408 en volgg. B. W. geen veroordeeling kan volgen, zoo de te laste gelegde daad niet bevat de elementen van beleediging in het Strafwetboek vereischt, zoo volgt hieruit toch niet, dat de uitgever zich in

zoo'n proces op de bepaling van art. 53 Swb. zou kunnen beroepen.

Rotterdam **28 December 1908** (civiele kamer).
W. 8945.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 21 Februari 1910, opgenomen in W. 9006.

Art. 54.

Zie de artt. 70 sub n°. 1 en 418 sub n°. 3.

Art. 55.

Hooge Raad.

Art. 55 al. 1.

6. Al valt het te laste gelegde en bewezen verklaarde feit in meer dan eene strafbepaling, zoo mag toch voor dat ééne feit slechts ééne straf worden opgelegd.

Arr. **24 Juni 1912.**
W. 9365; N. R. CCXXI bl. 253.

Art. 55 al. 2.

7. Tegenover de strafbepaling van art. 456 Sr.

kan die van art. 45 1e en 2e lid in verband met art. 51 1e lid der Drankwet niet als een bizondere strafbepaling worden beschouwd, welke volgens art. 55 2e lid Sr. alleen in toepassing zou mogen komen.

Het houden van een huis van hazardspel is toch een geheel ander feit dan het toelaten van hazardspelen, reeds daarom, omdat dit laatste gepleegd wordt, wanneer zelfs een enkele maal dergelijke spelen plaats hebben ook zonder dat de strafbare persoon de gelegenheid daartoe opengesteld heeft en het eerste juist vereischt het openstellen van de gelegenheid tot spelen.

Arr. **29 Juni 1908**.
W. 8740; P. v. J. n°. 821; N. R. CCIX bl. 371.

8. Waar het te laste gelegde feit strafbaar is bij een algemeene bepaling (art. 184 Sr.) en bij een bizondere (art. 324 Algemeene Wet), daar komt ingevolge art. 55, 2e lid, deze laatste in aanmerking.

Art. 248 der Algemeene Wet houdt geene afwijking voor belasting-overtreding op bovengenoemden regel.

Arr. **20 Februari 1911**.
W. 9158; N. R. CCXVII bl. 138.

9. De in dit artikel bedoelde verhouding van bizondere tot algemeene strafbepaling ontstaat niet

doordat het delictsobject van de eene strafbepaling een species is van dat der andere bepaling, maar doordat al de kenmerken van eene strafbepaling (de algemeene) moeten worden teruggevonden in eene andere (de bizondere), welke laatste dan daarenboven nog een of meer andere kenmerken moet bevatten.

Arr. **16 December 1912.**
W. 9436; N. R. CCXXII bl. 321; N. Jur. 1913 bl. 394.

Bij dit arrest werd verworpen beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 9 Juli 1912, opgenomen in W. 9374.

In gelijken zin vonnis der rechtbank van Amsterdam van 10 April 1908, opgenomen in P. v. J. n°. 821.

Noyon I ad art. aant. 5 bl. 321.

Simons I n°. 300 bl. 303.

van Hamel § 40 n°. 6 bl. 518.

Zie art. 169 sub n°. 1.

———

Art. 56.

Hooge Raad.

6. In gelijken zin o. a.:

Arr. **28 Mei 1906.**
W. 8385; P. v. J. n°. 606; N. R. CCIII bl. 133.

Quoad vervoer en inslag van gedistilleerd.

Arr. **30 Juni 1913.**
W. 9519; N. Jur. 1913 bl. 1096.

Quoad „het openen van een brief" en „het wijzigen van den inhoud daarvan".

Arr. **13 October 1913.**
W. 9538; N. Jur. 1913 bl. 1258.

Quoad „het ter uitdeeling in voorraad hebben van aandeelen in eene loterij" en „het afleveren van zulke aandeelen".

Arr. **9 Juni 1913.**
W. 9511.

Arr. **3 November 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1258.

Quoad het verkoopen en het afleveren van aandeelen in een loterij.

Noyon I ad art. aant. 2 bl. 323.

van Hamel § 40 n°. 5 bl. 511.

Anders Simons I n°. 306 bl. 308.

14. Bij toepassing van dit artikel moet worden aangegeven op welke gronden een zoodanig verband aanwezig wordt geacht, dat de meerdere feiten als één voortgezet misdrijf moet worden beschouwd.

Arr. **13 Mei 1907.**
W. 8549; P. v. J. n°. 657; N. R. CCVI bl. 109.

Noyon I ad art. aant. 11 bl. 329.

Art. 57.

Hooge Raad.

2. De vraag, of bij samenloop van strafbare feiten met alternatieve strafbedreiging, dit artikel dan wel art. 58 van toepassing is, kan eerst worden beantwoord na 's rechters strafkeuze.

Arr. **17 Mei 1909.**
W. 8879; P. v. J. n°. 858; N. R. CCXII.bl. 59.

Simons I n°. 303 noot 3 bl. 305.

v. Hamel § 40 n°. 7 bl. 519.

Anders Noyon I ad art. aant. 4 bl. 331.

Art. 64.

Hooge Raad.

5. Wanneer een misdrijf gepleegd wordt tegen iemand, die den leeftijd van zestien jaren nog niet had bereikt, blijft, ook nadat die persoon dien leeftijd bereikt heeft, de wettige vertegenwoordiger in burgerlijke zaken bevoegd tot het indienen der klacht.

Arr. **16 Februari 1914.**
W. 9630; N. Jur. 1914 bl. 807.

Bij dit arrest werd vernietigd het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 23 December 1913 (raadkamer), opgenomen in W. 9572 en in N. Jur. 1914 bl. 298.

Deze leer is tegenovergesteld aan die van het arrest van den Hoogen Raad van 15 October 1894, te vinden onder n°. 3.

Zie in gelijken zin:

Rb. Groningen **23 Februari 1911.**
W. 9177.

NOYON I ad art. aant. 6 bl. 361.

SIMONS I n°. 235 bl. 244.

Anders VAN HAMEL § 59 n°. 5 bl. 643.

Gerechtshoven.

2. Voor de geldigheid der klacht is voldoende, dat er zij een beklag ter zake van een feit alleen op klachte vervolgbaar, waaruit mag worden afgeleid, dat de klager volstaan kan met aangifte te doen van het feit, dat hij wenscht vervolgd te zien, waarop dan het Openbaar Ministerie vrij blijft om naar aanleiding van het feit in de klacht omschreven, die persoon in rechte te betrekken, die hij meent voor dat feit strafrechtelijk aansprakelijk te zijn.

Waar dus eene klacht werd ingediend tegen den schrijver en over den drukker het stilzwijgen was bewaard, daar is het O. M. in eene vervolging van den drukker ontvankelijk.

Arr. Arnhem **19 November 1908.**
P. v. J. n°. 807.

NOYON I ad tit. VII aant. 5 bl. 353.

SIMONS I n°. 233 bl. 242.

VAN HAMEL § 59 n°. 3 bl. 642.

3. Het is niet voorgeschreven, dat de klacht ook de gronden moet inhouden waaraan de klager zijne bevoegdheid tot klagen ontleent.

Arr. 's-Hertogenbosch **7 Mei 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1131.

Rechtbanken.

3. De man, hoofd der echtvereeniging, in gemeenschap van goederen gehuwd zijnde, is, omdat hij de ouderlijke macht uitoefent, bevoegd zonder medewerking van zijne vrouw, eene klacht in te dienen tegen hun kind, dat goed der gemeenschap heeft gestolen.

Is het kind meerderjarig, dan behooren zoowel vader als moeder te klagen over diefstal van goed der gemeenschap; ontbreekt dan de klacht van één van beiden, zoo is de Officier van Justitie niet-ontvankelijk.

Zutphen **11 October 1911**.
W. 9278.

Anders NOYON I ad titel VII aant. 3 bl. 351.

4. Eene gehuwde vrouw is bevoegd om zonder bijstand van haren man klacht te doen over een tegen haar gepleegd klachtdelict.

Amsterdam **6 Mei 1914**.
N. Jur. 1914 bl. 1149.

Art. 68.

Hooge Raad.

5. In gelijken zin:

Arr. **29 April 1907**.
W. 8539; P. v. J. n°. 647.

NOYON I ad art. aant. 2 bl. 383.

8. Daar tot de elementen van de overtreding van de wapenwet behoort, dat deze gepleegd wordt op den openbaren weg of op een voor het publiek toegankelijke plaats, moet de telastelegging van het bij zich hebben van een vuurwapen op den openbaren weg Zuidweg als een ander feit beschouwd worden dan het zich met zoodanig wapen bevinden op een anderen weg, genaamd de Hoogwerf.

Arr. **27 Mei 1907**.
W. 8555; P. v. J. nº. 667.

9. Wanneer iemand is gedagvaard ter zake van een zelfde materieel feit — primair als misdrijf, subsidiair als overtreding ten laste gelegd — en dan vrijgesproken wordt van de primaire aanklacht met verwijzing der zaak voor wat betreft de subsidiaire klacht naar den kantonrechter, dan levert de gevolgde behandeling voor den kantonrechter geen bis in idem op.

Arr. **4 April 1910**.
W. 9014; P. v. J. nº. 962; N. R. CCXIV bl. 391.

Het vonnis van den kantonrechter te 's-Gravenhage van 29 Juli 1909, welk vonnis door de rechtbank te 's-Gravenhage werd vernietigd, waartegen beroep in cassatie verworpen werd, is opgenomen in W. 8952.

10. Dit artikel laat toe vervolging ter zake van wederspannigheid bij het verstoren van de openbare orde in dronkenschap, na vrijspraak wegens het zich bevinden in kennelijken staat van dronkenschap op den openbaren weg.

Arr. **30 December 1912**.
W. 9438; N. Jur. 1913 bl. 258.

Rechtbanken.

7. Waar beklaagde bij onherroepelijk geworden vonnis van den kantonrechter is veroordeeld wegens het niet sluiten van de sluitboomen van den overweg ten minste drie minuten vóór de komst van een trein, kan zij niet andermaal worden vervolgd ter zake dat het aan hare schuld te wijten zoude zijn, dat iemand lichamelijk letsel heeft bekomen, doordien „tengevolge van dat niet sluiten der sluitboomen" een wielrijder is doorgereden en door den passeerenden trein is aangereden.

Rotterdam **13 October 1908**.
W. 8822.

SIMONS I n°. 241 bl. 248.

VAN HAMEL § 60 n°. 4 bl. 649.

Anders NOYON I ad art. aant. 2 bl. 380.

8. De omstandigheid, dat tijdens „het instellen" eener vervolging een vonnis nog niet onherroepelijk was geworden, staat aan de toepassing van dit artikel niet in den weg.

Zwolle **21 Juli 1910**.
W. 9121.

Noyon I ad art. aant. 6 bl. 384.

9. De beslissing in een vroeger vonnis, dat zekere weg niet is gebleken openbaar te zijn, kan in een latere zaak tegen denzelfden beklaagde, maar over geheel andere feiten, ten aanzien van dien weg gepleegd, niet als een gewijsde in den zin van dit artikel worden beschouwd.

's-Gravenhage **13 October 1913**.
W. 9536; N. Jur. 1914 bl. 170.

Kantongerechten.

2. Aan de toepasselijkheid van dit artikel staat niet in den weg, dat drie beklaagden de tweede maal gedagvaard zijn ter zake dat zij „gezamenlijk" handelden, wat in de eerste dagvaarding niet voorkwam.

Evenmin dat zij de eerste maal vervolgd zijn in

qualiteit van bestuurder eener vereeniging, de tweede maal als gezamenlijk te hebben gehandeld.

's-Gravenhage **29 Juli 1910.**
W. 8952.

Art. 70.

Hooge Raad.

1. Het verspreiden of ter verspreiding in voorraad hebben van voor de eerbaarheid aanstootelijke geschriften is niet een misdrijf door middel van de drukpers gepleegd.

De korte verjaringstermijn is daarop niet van toepassing.

Arr. **29 Januari 1912.**
W. 9290; N. R. CCXX bl. 183.

NOYON I ad art. 53 aant. 7 bl. 311.

SIMONS I n°. 227 bl. 236.

Art. 71.

1. Het arr. Hooge Raad 26 Juni 1905 werd ook opgenomen in N. R. CC bl. 408.

Art. 74.

Hooge Raad.

2. Wanneer deze bevoegdheid tot betaling van het maximum der boete niet is opgenomen in de dagvaarding, zooals art. 254 al. 2 Sr. dit voorschrijft, dan heeft dit niet niet-ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie in de ingestelde vervolging ten gevolge.

Arr. **29 Januari 1912.**
W. 9285: N. R. CCXX bl. 192.

Rechtbanken.

1. Wanneer krachtens dit artikel de strafvervolging wordt voorkomen door vrijwillige betaling van het maximum der boete, is het Openbaar Ministerie niet verplicht desverlangd de in beslag genomen overtuigingstukken, die eventueel onder het bereik van art. 219 2e lid Sv. zouden vallen, terug te geven.

Officier van Justitie te Alkmaar.
Tijdschr. voor Strafr. XXIII overz. bl. 8.

Art. 81.

Zie art. 243 sub 1.

Art. 82.

Hooge Raad.

8. Blijkens dit artikel in het licht zijner geschiedenis beschouwd, moet onder de uitdrukking ***zwaar lichamelijk letsel*** worden verstaan niet alleen een letsel van blijvenden aard en met duurzame gevolgen, doch elk letsel zoo belangrijk, dat het naar het gewone spraakgebruik onder het begrip van zwaar lichamelijk letsel valt.

Arr. **6 Mei 1907.**
W. 8543; P. v. J. n°. 695.

In gelijken zin o. a.:

Arr. **30 Augustus 1907.**
W. 8586; P. v. J. n°. 693.

Arr. **11 Mei 1908.**
W. 8714; P. v. J. n°. 773; N. R. CCIX bl 70.

Arr. **18 Mei 1914.**
W. 9654; N. Jur. 1914 bl. 904.

Simons II n°. 16 bl. 331.

Anders Noyon I ad art. aant. 2 bl. 436.

Zie de artt. 302 sub n°. 4; 308 sub 6G; 355 sub n°. 1; 366 sub n°. 1; 372 sub n°. 1.

Art. 84.

Hooge Raad.

1. Ambtenaar is hij, die door het openbaar gezag is aangesteld tot een openbare betrekking, om te verrichten een deel van de taak van den Staat of zijne organen.

Arr. **30 Januari 1911.**
W. 9149; N. R. CCXVII bl. 76; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 111.

NOYON I ad art. 31 aant. 9 bl. 136.

SIMONS II n°. 680 bl. 308.

VAN HAMEL § 55 n°. 2 bl. 620.

Zie naar aanleiding van dit arrest de bijdrage van Mr. J. A. EIGEMAN in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXX bl. 571: „Wie zijn ambtenaren", besproken door R. F. in W. 9258.

Deze bijdrage werd ook opgenomen in het Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 234.

Gerechtshoven.

2. Als ambtenaar moet worden beschouwd ieder, die krachtens aanstelling van het openbaar gezag geroepen is tot den publiekrechtelijken dienst, zonder dat voor die aanstelling eenige solemneele vorm wordt vereischt en zonder dat onderscheid wordt gemaakt al

naarmate de aanstelling een voortdurend, een tijdelijk of een intermitteerend karakter heeft.

's-Hertogenbosch **2 October 1907.**
W. 8689; P. v. J. n°. 689.

Zie art. 372 sub n°. 1G.

Zie het opstel van den jur. docts H. D. RUBENKONING: „Eenige beschouwingen over het begrip ambtenaar in den zin van enkele artikelen van den 8sten Titel 2de Boek W. v. S.", in het Mil. Recht. Tijdschr. dl. V bl. 168.

Art. 90.

Hooge Raad.

1. Uit dit artikel volgt, dat een tot opening van zeker slot niet bestemd werktuig ten aanzien van dat slot valt onder het wettelijk begrip *valsche sleutel.*

Arr. **8 Mei 1911.**
W. 9191.

In gelijken zin:

Hoog Militair Gerechtshof sententie **19 Maart 1907.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IV bl. 488.

Art. 91.

Hooge Raad.

2. Voor wat betreft de stof behandeld in de eerste acht titels van het eerste Boek Wetb. v. Strafr. wordt de bevoegdheid van den gemeentelijken wetgever niet beheerscht door de algemeene regeling der gemeentewet, maar door het bizondere voorschrift van art. 91 met het gevolg, dat de bepalingen van gemelde titels van het eerste Boek toepasselijk zijn op de feiten, waarop bij een gemeentelijke verordening straf wordt gesteld zonder dat het gemeentebestuur bevoegd is ten aanzien der stof, in die bepalingen behandeld, eenige regeling te treffen.

Mitsdien kan door het gemeentebestuur in zijne verordening geen bepaling worden opgenomen, waarbij „de uitlokker" ook buiten de gevallen van art. 47 n⁰. 2 Sr. wordt strafbaar gesteld. Dit is geschied, wanneer bij verordening wordt strafbaar gesteld wie last geeft tot eene bij die verordening verboden handeling en deze op dien last wordt verricht.

Arr. **27 December 1911.**
W. 9274; N. R. CCXIX bl. 444.

In gelijken zin o. a.:

H. R. **21 Juni 1909.**
W. 8898; P. v. J. n°. 896; N. R. CCXII bl. 241.

NOYON I ad art. aant. 1 bl. 459.

Zie de artt. 33 sub n°. 3; 47 sub n°. 39.

Art. 117.

Rechtbanken.

1. Uit het bezigen van woorden, die op zich zelf genomen van zeer krenkenden aard zijn voor een Staatshoofd, behoeft nog niet te worden afgeleid, dat ook het opzet om te beleedigen aanwezig is geweest.

Amsterdam **15 October 1914.**
W. 9689; N. Jur. 1914 bl. 1246.

Dit vonnis werd vernietigd bij arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van den 2den December 1914, opgenomen in W. 9715, waarbij werd aangenomen, dat, waar de noodeloos krenkende uitdrukking, die de eer en den goeden naam van den Duitschen Keizer aantast, willens en wetens geschiedde, daarmede ook het opzet om met die uitdrukking te beleedigen vaststaat.

Art. 126.

Hooge Raad.

2. Het is onverschillig of degene, aan wien de gift werd gedaan, deze voor zich zelf heeft aangenomen, of er een andere bestemming aan heeft gegeven, daar bevoordeeling van den kiezer door de gift niet tot de bestanddeelen van het bij dit artikel strafbaar gestelde misdrijf behoort.

Ook wordt voor dit misdrijf niet vereischt, dat de door den kiezer aangegevene verbintenis eene rechtsgeldige is, noch dat hij door de gift is overgehaald om op een anderen candidaat te stemmen, dan hij te voren voornemens was te doen.

Arr. **23 Mei 1910**.
W. 9044; P. v. J. n°. 978; N. R. CCXV bl. 61.

NOYON II ad art. aant. 6 bl. 81.

Rechtbanken.

2. *Kiesrecht* heeft in dit artikel niet de enge beteekenis van recht om te „kiezen", maar het omvat ook het recht om te „stemmen", d. i. inlevering van een stembriefje.

Alkmaar **24 October 1911**.
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 9.

Art. 131.

Hooge Raad.

9. Zooals door de geschiedenis van dit artikel wordt bevestigd, kan opruiing ook dan aanwezig zijn, wanneer de opruiende woorden slechts tot één enkel persoon zijn gericht.

Arr. **8 Maart 1909.**
W. 8837; P. v. J. n°. 841.

NOYON II ad art. aant. 3 bl. 99.

10. Bij schuldigverklaring aan opruiing kan worden volstaan met de verklaring, dat de handelingen, waartoe beklaagde aanspoorde, opleveren strafbare feiten; welke die strafbare feiten zouden zijn, behoeft niet te worden aangegeven.

Arr. **5 April 1909.**
W. 8859; P. v. J. n°. 852.

Implicite werd hierbij aangenomen, dat de opruier niet behoeft te hebben geweten, dat de feiten, waartoe hij opruide, strafbaar waren.

NOYON II ad art. aant. 1 bl. 94.

Anders SIMONS II n°. 526 bl. 182.

Gerechtshoven.

3. Dat opruiing plaats heeft op den openbaren weg brengt nog niet mede, dat zij plaats heeft „in het openbaar" in den zin van dit artikel; immers daar wordt bedoeld strafbaar te stellen opruiing ten aanhoore van het publiek.

Arr. 's-Gravenhage **27 September 1906.**
W. 8465; P. v. J. n°. 657.

SIMONS II n°. 527 bl. 183.

4. Dit artikel is slechts toepasselijk bij opruiing in den zin van het „aanzetten tot een bepaald aangegeven feit".

In eene uiteenzetting wat „sabotage" eigenlijk is, zij het ook in een instrueerenden vorm, is nog niet gelegen aanzetten tot sabotage; zoodanige uiteenzetting levert dus ook niet op het misdrijf van opruiing.

Arr. 's-Gravenhage **6 Februari 1908.**
W. 8657.

Het beroep in cassatie tegen dit arrest werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 29 Juni 1908, opgenomen in W. 8741 en P. v. J. n°. 785, op grond dat de uitlegging door het Hof aan de dagvaarding gegeven geen punt van onderzoek in cassatie kan uitmaken.

De Advocaat-Generaal Jhr. Mr. VAN DER DOES DE WILLEBOIS had tot vernietiging van het arrest geconcludeerd.

SIMONS II n°. 526 bl. 183.

Zie het academisch proefschrift van Mr. G. SIEMAN: „Openbare orde", beoordeeld in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXVIII bl. 511.

Art. 132.

Hooge Raad.

1. Al zal in den regel het verspreiden of colporteeren van geschriften door andere personen geschieden dan door den uitgever, dan volgt hieruit toch geenszins, dat, nadat met de verkrijgbaarstelling van het geschrift de eigenlijke uitgave is afgeloopen, de persoon, die de uitgave heeft bezorgd, het geschrift niet verder onder het publiek zou kunnen verspreiden.

Arr. **11 Mei 1914.**
W. 9651; N. Jur. 1914 bl. 889.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 29 Januari 1914, waartegen het beroep in

cassatie werd verworpen, werd opgenomen in W. 9585 en 9608.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS over de verhouding van uitgever en verspreider.

2. **De bij dit artikel bedoelde handeling is slechts strafbaar, indien in het verspreide geschrift tot eenig strafbaar feit wordt opgeruid en zoodanig feit, al is het niet noodig de juiste woorden der wet te gebruiken, moet rechtstreeks in het geschrift zijn aangeduid.**

Arr. **11 Mei 1914.**
W. 9651; N. Jur. 1914 bl. 889.

Art. 138.

Gerechtshoven.

12. ***Besloten*** **erf beteekent niet, dat het erf volkomen door afsluitingen, gesloten toegangen, omringd moet zijn, doch de wet verstaat er onder een erf van zijne omgeving zichtbaar afgescheiden, al zijn er ook geen dammen aangebracht die toegang tot het erf verleenen.**

Arr. Arnhem **3 October 1907.**
W. 8699; P. v. J. n°. 700 en 761.

In gelijken zin:

Arr. Leeuwarden **28 Februari 1907.**
W. 8597.

Arr. Leeuwarden **2 Mei 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 8.

NOYON II ad art. aant. 18 bl. 145.

13. *Wederrechtelijk* in dit artikel is zóó te verstaan, dat het opzet niet juist op het wederrechtelijke der handeling moet gericht zijn, maar is het voldoende, dat de daad objectief onrechtvaardig zij.

Arr. Arnhem **3 October 1907.**
W 8699; P. v. J. n°. 700 en 761.

In gelijken zin:

Arr. Leeuwarden **28 Februari 1907.**
W. 8597.

Rechtbanken.

10. Niet de gezamenlijke rechthebbenden bezitten de bevoegdheid de in dit artikel bedoelde vordering te doen, doch ieder rechthebbende bezit afzonderlijk die bevoegdheid.

Amsterdam **4 October 1907.**
P. v. J. n°. 697.

In gelijken zin:

Arr. Gerechtshof Amsterdam **24 December 1907.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XIX overz. bl. 13.

NOYON II ad art. aant. 3 bl. 127.

11. Als men niet in den voor de nachtrust bestemden tijd *wordt aangetroffen*, is men straffeloos.

Onder aantreffen wordt een meer directe waarneming verstaan dan alleen het hooren van de voetstappen en het vinden van door hem achtergelaten voorwerpen.

Winschoten **3 Maart 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 7.

NOYON II ad art. aant. 9 bl. 132.

12. Onder *binnendringen* is te verstaan: het ondanks den door woord of daad kenbaar gemaakten wil van den rechthebbende het bij dezen in gebruik zijnde besloten lokaal binnentreden, zonder dat voor dat binnentreden een daarmede gepaard gaand „geweld" noodzakelijk is.

Alkmaar **3 December 1912.**
Tijdschr voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 8.

Zie het opstel van Mr. B. GEWIN: „De voor de nachtrust bestemde tijd" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XVII bl. 389, besproken door R. F. in W. 8347.

Art. 140.

Hooge Raad.

2. *Deelnemen aan eene vereeniging* is niets anders dan het zich met anderen vereenigen ter bereiking van een bepaald doel; men moet dus het doel dier vereeniging kennen, doch tot de elementen van dit misdrijf behoort niet de wetenschap, dat de vereeniging is eene bij de wet verbodene.

Arr. **11 Januari 1909.**
W. 8797; P. v. J. n°. 815; N. R. CCXI bl. 20.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON II ad art. aant. 7 bl. 157.

Anders SIMONS I n°. 164 bl. 169.

Anders VAN HAMEL § 34 n°. 7 bl. 351.

3. Niet alleen uit de statuten en uit de besluiten eener vereeniging, doch ook uit hare handelingen en wijze van optreden kan worden opgemaakt, welke het werkelijk doel der vereeniging is.

Arr. **11 Januari 1909.**
W. 8797; P. v. J. n°. 815; N. R. CCXI bl. 20.

Gerechtshoven.

2. Eene vereeniging, welke zich hazardspel ten doel stelt, moet als eene verboden vereeniging in den zin van dit artikel worden beschouwd en kan dus de strafbepaling van gemeld artikel op de oprichters, bestuurders en deelnemers worden toegepast.

Arr. 's-Hertogenbosch **26 Januari 1906** (raadkamer). W. 8554.

De bij dit arrest vernietigde beschikking der rechtbank van Maastricht van 19 Januari 1906, mede opgenomen in W. 8554, had op dit feit de speciale bepaling van art. 456 Swb. toepasselijk geacht.

3. De bestuurders eener vereeniging, die, schoon volgens hare statuten strekkende tot bevordering van het gezellig verkeer der leden onderling en tot beoefening van liefdadigheid, inderdaad tot doel heeft het houden van voor het publiek toegankelijke huizen van hazardspel, zijn schuldig aan het deelnemen aan eene bij de wet verboden vereeniging, strafbaar krachtens dit artikel en art. 456 Swb.

Arr. 's-Hertogenbosch **23 Januari 1907**. W. 8616.

Het beroep in cassatie tegen dit arrest werd

verworpen bij arr. H. R. van 21 Mei 1907, opgenomen in W. 8550 en N. R. CCVI bl. 135.

4. Wanneer eene afdeeling eener vereeniging handelingen pleegt, die niet geacht kunnen worden uitvloeisels van haar doel te zijn, hetzij blijkens hare statuten, hetzij krachtens een voor haar bindend besluit, hetzij blijkens eenig door haar aangewend middel — dan kunnen die handelingen de vereeniging niet stempelen tot eene bij de wet verboden vereeniging en is dus ook deelneming aan die vereeniging niet strafbaar.

Arr. Amsterdam **4 November 1908.**
P. v. J. n°. 799.

Rechtbanken.

1. Deze wetsbepaling heeft, in verband met de artt. 2 en 3 der wet van 22 April 1855, Stbl. n°. 32, deze beperkte strekking om de onderdrukking te bereiken van vereenigingen, welke een maatschappelijk gevaar opleveren, waarvoor uit den aard der zaak vereischt wordt, dat de rechtsorde of de algemeen erkende goede zeden in de samenleving door de vereeniging zouden worden gekrenkt bij bereiking van haar werkelijk doel; dit maatschappelijk gevaar bestaat echter niet,

waar de vereeniging ten doel heeft om in besloten kring hazardspelen te houden.

Amsterdam **7 Februari 1908.**
P. v. J. n°. 739.

Zie een geval van toepassing van dit artikel vonnis rechtbank Amsterdam 4 Juni 1908; P. v. J. n°. 827.

Zie art. 456 sub n°. 4.

Art. 141.

Hooge Raad.

3. Met *openlijk geweld* wordt bedoeld geweld, dat zich onverholen, door niet heimelijk bedreven feiten, heeft geopenbaard.

Arr. **2 Maart 1908.**
W. 8674; N. R. CCVIII bl. 320.

Noyon II ad art. aant. 7 bl. 162.

Simons II n°. 539 bl. 192.

4. Het is voor de strafbaarheid der in dit artikel genoemde feiten onverschillig met welke bedoeling de daders hebben gehandeld en of zij al dan niet terecht konden meenen tot hunne handelingen gerechtigd te zijn.

Arr. **2 Maart 1908.**
W. 8674; N. R. CCVIII bl. 320.

5. Onder *geweld*, in dit artikel bedoeld, is ook te verstaan een gewelddadige krachtsuiting, die zich zonder rechtstreeksche lichamelijke of stoffelijke uitwerking op personen of goederen toch door waarneembare gewelddadige handelingen openbaart en den noodzakelijken indruk moet maken, dat men die handelingen op personen of goederen wil aanwenden.

Immers blijkens de plaats van dit artikel in het wetboek is het misdrijf gericht tegen de openbare orde, derhalve tegen de maatschappelijke rust en veiligheid, welke reeds kunnen zijn aangetast, zonder dat de gewelddadigheden moeten zijn overgegaan in krachtsuiting, waardoor personen of goederen getroffen worden.

Arr. **6 April 1908.**
W. 8693; P. v J. n°. 749; N. R. CCVIII bl. 536.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IV bl. 534.

Anders Simons II n°. 539 bl. 192.

6. Bij dit artikel wordt niet strafbaar gesteld ieder opzettelijk met vereenigde krachten gepleegd geweld tegen goederen, die zich op een openbare plaats bevinden, doch alleen zoodanig geweld als daardoor inbreuk is gemaakt op de openbare orde.

Onder *openlijk geweld* is toch niets anders te verstaan dan de „force ouverte" van art. 440 C.P. uitgebreid tot geweld, ook tegen personen.

Arr. **30 December 1912.**
W. 9440; N. R. CCXXII bl. 408; N. Jur. 1913 bl. 365.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

Noyon II ad art. aant. 7 bl. 162.

Simons II n°. 539 bl. 192.

Gerechtshoven.

8. Al is voor de toepassing van dit artikel het toebrengen van letsel geen vereischte, toch moet althans eenige krachtsaanwending tegen personen of goederen zijn gebezigd, zoodat het met vereenigde krachten herhaaldelijk in dreigende houding met opgeheven vuisten op een politiebeambte toeloopen

en „naar" dezen slaan, nog geen *daadwerkelijk* geweld oplevert.

Arr. 's-Gravenhage **2 Januari 1908.**
W. 8656.

Dit arrest werd vernietigd bij arrest H. R. van 6 April 1908. Zie sub 5.

Rechtbanken.

5. *Openlijk* beteekent „niet heimelijk, doch ten aanschouwe van ieder, die er kennis van wil nemen", hebbende toch die term niet de strekking van „zeer in het openbaar" maar integendeel eene minder omvangrijke strekking dan de uitdrukking „in het openbaar".

Ook is onverschillig de aanwezigheid van derden buiten de daders.

Amsterdam **20 Augustus 1907.**
P. v. J. n°. 685; Tijdschr. voor Strafr. overz. dl. XIX bl. 9.

NOYON II ad art. aant. 7 bl. 162.

SIMONS II n°. 539 bl. 192.

6. Zie een geval van toepassing van dit artikel.

Zwolle **16 Februari 1911.**
W. 9181.

7. Verstoring der openbare orde is een element van het in dit artikel omschreven misdrijf.

Breda **17 April 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1132.

Zie het opstel van Mr. J. A. VAN HAMEL: „Artikel 141 Wetboek van Strafrecht een gevaarlijk caoutchoucartikel" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XIX bl. 485, besproken door R. F. in W. 8709.

Art. 148.

Rechtbanken.

2. Het *geoorloofde* van den toegang tot de begraafplaats hangt af van de daaromtrent door het bevoegd gezag of bestuur der begraafplaats gestelde bepalingen.

De bedoeling om de graven van nabestaanden of vrienden te bezoeken geeft niet het recht tot een vrijen toegang en maakt dus niet dien toegang tot een geoorloofde.

's-Gravenhage **1 Februari 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 9.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage den 28 Maart 1912.

Art. 157.

Hooge Raad.

7. Het werpen van een hoeveelheid brandende lucifers in een met petroleum gevulden bak met de bedoeling om in eene woning brand te doen ontstaan, moet als brandstichting worden aangemerkt.

Arr. **25 Juni 1906.**
W. 8396; P. v. J. n°. 574.

NOYON II ad art. aant. 3 bl. 211.

8. Mededaderschap aan brandstichting moet worden aangenomen, waar beklaagde te voren allerlei maatregelen heeft genomen om eene brandstichting gemakkelijk te maken o. a. door een kan met petroleum op tafel te zetten, opdat een ander die over de door hem, beklaagde, met dat doel op den vloer gelegde goederen zoude gieten en vervolgens de sleutels van het huis aan een ander te overhandigen onder mededeeling, dat de petroleum en de lucifers op tafel stonden; al moge dan ook het storten van de petroleum op en het aanbrengen van het vuur aan de daarmede begoten voorwerpen door dien andere zijn geschied.

Die handelingen van den beklaagde konden toch

worden beschouwd als rechtstreeks tot het feit der brandstichting in verband staande verrichtingen.

Arr. **2 November 1908.**
W. 8763; P. v. J. n°. 844.

De Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER zag echter in bovengenoemde handelingen geen mededaderschap, wijl zij niet tot de uitvoeringshandelingen behoorden.

Ook de Redactie van het W. v. h. R. kan zich met de leer van den Hoogen Raad niet vereenigen en vraagt of de H. R. de objectieve theorie ter onderscheiding van mededaderschap en medeplichtigheid heeft verlaten en de subjectieve omhelsd heeft.

Anders SIMONS I n°. 210 bl. 222.

9. Ook dan, wanneer de voorwerpen niet *dadelijk* door de handelingen van den dader in brand zijn geraakt, doch wanneer dit eerst *middellijk* door die handelingen is veroorzaakt, is de dader strafrechtelijk aansprakelijk. Het doet daarbij niet af, of de voorstelling, die de dader zich van het gevolg zijner handelingen had gemaakt, in alle opzichten en tot in de kleinste onderdeelen overeenstemt met de werkelijk ingetreden gevolgen.

Arr. **29 Maart 1910.**
W. 9011; P. v. J. n°. 952.

Noyon I aant. 4 bl. 9 noot 2.

Noyon II ad art. aant. n°. 5 bl. 212.

Gerechtshoven.

6. In den zin van dit artikel bestaat gemeen gevaar voor goederen, wanneer een hooimijt op 32 M. afstand eener deels met riet gedekte boerderij in brand wordt gestoken. Hierin wordt geene verandering gebracht doordat ten aanzien van den brand de wind van die boerderij af was; immers de richting van den wind kon ieder oogenblik veranderen.

Arr. Leeuwarden **8 November 1906**.
W. 8626.

Rechtbanken.

5. Tusschen de uitdrukkingen *gevaar te duchten* in dit artikel en *gevaar ontstaat* in art. 158 Swb. bestaat niet een verschil in de „mate" van gevaar, doch de laatste uitdrukking geeft het materieele gevolg aan (n.l. het ontstaan zijn van gevaar) en de eerste geeft „tevens" te kennen de voorzienbaarheid van dat materieele gevolg bij het plegen van de daad.

Tiel **27 April 1905**.
W. 8669.

Art. 158.

Rechtbanken.

Zie art. 157 sub 5.

Art. 159.

Zie art. 189 sub 1.

Art. 161.

Hooge Raad.

1. Dit artikel vordert alleen, dat het onbruikbaar gemaakte werk diende tot waterloozing en stelt niet den eisch, dat het tot dat doel werd gebezigd krachtens eenig recht.

Het al dan niet bestaan van dat recht is dus zonder belang voor de waardeering van een feit, vallende onder de bepaling van dit artikel.

Arr. **25 October 1909**.
W. 8915; P. v. J. n°. 892.

Het arrest van het Gerechtshof te Leeuwarden van 6 Mei 1909, waartegen de voorziening in

cassatie bij bovengenoemd arrest van den H. R. werd verworpen, werd opgenomen in W. 9006. Bij dit arrest werd o. a. beslist, dat dit artikel ook toepasselijk is op daden gepleegd ten aanzien van eigen goed.

Noyon II ad art. aant. 2 bl. 230.

Simons II n°. 563 bl. 211.

Art. 164.

Rechtbanken.

1. In den zin van de artt. 164 en 165 Swb. ontstaat gevaar, zoodra naar den gewonen loop der dingen en afgezien van den concreten afloop een spoorwegongeluk te vreezen is.

Tiel **27 April 1905.**
W. 8669.

2. Het misdrijf van dit artikel is voltooid, zoodra de handeling is gepleegd, die een ongeval tengevolge kon hebben; die handeling blijft dus strafbaar, al wordt later door de waakzaamheid van een ander het ongeval voorkomen.

's-Hertogenbosch **15 Januari 1907.**
P. v. J. n°. 659.

Art. 165.

Gerechtshoven.

3. Zie een geval van toepassing van dit artikel.

Arr. Arnhem **17 Januari 1907**.
W. 8570.

Zie art. 164 sub 1R.

Art. 169.

Hooge Raad.

1. Daar de bepaling van dit artikel moet worden beschouwd als de bizondere strafbepaling tegenover die van art. 307 Swb., moet, wanneer de vernieling van een vaartuig door schuld iemands dood tengevolge heeft, ingevolge het voorschrift van art. 55 al. 2 Swb. de eerstbedoelde en niet de in de tweede plaats genoemde bepaling worden toegepast.

Arr. **3 Juni 1907**.
W. 8560; P. v. J. n°. 675.

Rechtbanken.

1. Zie een geval van toepassing van dit artikel.

Zwolle **21 October 1909.**
W. 9096.

Art. 177.

Hooge Raad.

4. De woorden *in zijne bediening* beteekenen, dat het ambt den ambtenaar in staat stelde tot het van hem verlangde, waartoe zijn werkkring hem de gelegenheid opende.

Arr. **2 Juni 1909.**
W. 8890; P. v. J. nº. 870.

Gerechtshoven.

3. Tot het wezen van een *gift* in den zin van dit artikel behoort niet, dat het aangebodene wordt aangenomen, noch dat het de macht van den aanbieder verlaat; het is voldoende dat er iets wordt aangeboden.

's-Hertogenbosch **27 April 1910.**
W. 9037.

Simons II nº. 680 bl. 308.

Anders Noyon II ad art. aant. 3 bl. 266.

4. Onder dit artikel valt het aan militaire koks geld beloven, ten einde hen te bewegen geene mededeeling te doen aan de bevoegde militaire autoriteit van de ondeugdelijkheid van geleverde waar.

Arnhem **2 Juli 1914.**
W. 9688; N. Jur. 1914 bl. 1244.

Rechtbanken.

2. Het aanbieden van een gulden is nòch het doen van een belofte nòch van een gift; van een belofte niet, wijl immers terstond de gulden kon worden ontvangen en niet een gulden werd beloofd en van een gift niet, omdat, al is met gift in dit artikel niet bedoeld een schenking in den zin van het burgerlijk recht, zoodat dus voor de voltooiing van dit misdrijf niet noodig is, dat het gegevene wordt aangenomen en behouden door den begiftigde, echter daartoe wel noodig is, dat er iets gegeven, d. w. z. uit de macht van den gever geraakt, wat in casu niet plaats had, aangezien enkel een gulden werd aangeboden.

's-Gravenhage **8 Juni 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 1150.

Art. 179.

Gerechtshoven.

2. Alleen dan is een deurwaarder, beslag leggende op goederen krachtens dwangbevel, in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, wanneer dit dwangbevel executoir is verklaard door den bevoegden rechter en moet dit derhalve in de dagvaarding worden opgenomen.

Amsterdam **22 September 1908.**
W. 8862; P. v. J. n°. 861.

Art. 180.

Hooge Raad.

35. Waar eene vordering door een beëedigd spoorwegbeambte gedaan om een overweg te verlaten, een deel uitmaakte van de dienstverrichtingen, welke die beambte bevoegd en verplicht was te doen, daar was die beambte, toen hij die vordering deed, werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening en is daarom de tegenweer daartegen terecht als „wederspannigheid" aangemerkt.

Arr. **12 Maart 1906.**
W. 8349; P. v. J. n°. 531; N. R. CCII bl. 386.

Het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 9 November 1905, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in P. v. J. n°. 552.

Anders Noyon II ad art. aant. 1 bl. 280.

36. Waar het verzet heeft plaats gehad door rukken en trekken aan en het ontnemen van een geweer, dan volgt daaruit, dat het verzet met geweld heeft plaats gehad.

Arr. **3 Juni 1907.**
W. 8559.

37. Eene enkele verklaring, dat men de opgelegde boete wil betalen, ontneemt de bevoegdheid niet tot tenuitvoerlegging der subsidiaire hechtenis, vooral, wanneer de aangehoudene het voor de betaling benoodigde geld niet bij zich heeft. Bij de aanhouding om die hechtenis te doen ondergaan, bevindt de ambtenaar zich dus in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. **4 Mei 1908.**
W. 8711.

38. Als strafbaar verzet moet worden aangemerkt, wanneer dit is gericht tegen een aangevangen maar

nog niet voltooide aanhouding en blijkbaar de bedoeling aanwezig was om de volharding dier aanhouding te beletten.

Arr. **1 November 1909**.
W. 8922; P. v. J. n°. 894.

Noyon II ad art. aant. 1 bl. 279.

39. Waar eene inbeslagneming van geoorloofd jachttuig niet op de wet gegrond was en de politiebeambte, dit toch doende, zich alzoo niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening bevond, was het verzet daartegen gepleegd niet strafbaar.

Arr. **30 Mei 1910**.
W. 9044; P. v. J. n°. 980; N. R. CCXV bl. 152.

In gelijken zin:

Arr. **4 Maart 1907**.
W. 8505; P. v. J. n°. 629; N. R. CCV bl. 264.

Noyon II ad art. aant 4 bl. 281.

40. Een agent van politie, die een anderen agent te hulp is gekomen bij eene rechtmatige aanhouding ter zake van een overtreding, is ook zelf in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, ook al geschiedde de hulpverleening korten tijd na het oogenblik, waarop

en op eenigen afstand van de plaats, waar de overtreding plaats had.

Arr. **26 Juni 1911.**
W. 9221.

41. Waar art. 190 der Algemeene Wet van 26 Augustus 1822 ondubbelzinnig als voorwaarde stelt voor de bevoegdheid van den ambtenaar van 's rijks belastingen tot hun optreden als in dat artikel is omschreven, dat zij zijn voorzien van hunne commissiën, daar mag deze voorwaarde voor het rechtmatig optreden van den ambtenaar in de dagvaarding niet ontbreken.

Arr. **10 Februari 1913.**
W. 9466; N. Jur. 1913 bl. 616.

Bij dit arrest werd beroep in cassatie verworpen tegen het arrest van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 9 October 1912, opgenomen in Ned. Jur. 1913 bl. 46.

42. In de rechtmatige uitoefening hunner bediening zijn te beschouwen de in art. 8 Sv. genoemde ambtenaren, die, bij ontdekking op heeterdaad verplicht zijnde de bij den verdachte gevonden goederen in beslag te nemen, daartoe eene visitatie aan den lijve bewerkstelligen.

Het hiertegen met geweld gericht verzet moet

derhalve als wederspannigheid worden aangemerkt.

Arr. **30 Maart 1914.**
W. 9641; N. Jur. 1914 bl. 809.

43. Veldwachters, die een persoon in een voor ieder toegankelijke herberg hadden aangegrepen om hem met geweld daaruit te verwijderen, hoedanige verwijdering de zoon van de herbergierster wegens ernstige ordeverstoring aan hen had verzocht, terwijl bedoelde persoon niet beweerde eenig recht te hebben tot verblijf aldaar, verkeerden in de rechtmatige uitoefening hunner bediening.

Voorafgaande uitnoodiging aan dien persoon om de herberg te verlaten en weigering daarvan door dezen, was niet vereischt.

Arr. **11 Mei 1914.**
W. 9652; N. Jur. 1914 bl. 893.

In de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier wordt gewezen op Noyon 4[de] aant. ad art. ter adstructie, dat de politie (zie ook arr. H. R. 25 Mei 1903, W. 7930) om de rechtmatigheid van haar optreden te dekken niet steeds een wettelijk voorschrift behoeft; zij verkeert in de rechtmatige uitoefening harer bediening, wanneer er redelijkerwijs voor ingrijpen grond aanwezig scheen, ook

indien achteraf mocht blijken, dat in dit bizonder geval die grond inderdaad ontbrak.

Gerechtshoven.

26. In gelijken zin:

Arr. H. R. **13 April 1908.**
W. 8696; P. v. J. n°. 761; N. R. CCVIII bl. 561.

27. Waar door de omstandigheden een gerechtvaardigd vermoeden bestond voor de ontdekking eener overtreding op heeterdaad was de politiebeambte in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, toen hij den vermoedelijken dader aanhield en aan den lijve betaste en zijn zakken onderzocht.

Arr. Arnhem **28 Maart 1907.**
W. 8648.

28. Nergens in de wet wordt eene omschrijving gegeven van het begrip *geweld*; daaronder is te verstaan eenig krachtdadig optreden, eenige krachtsoefening.

Het door een arrestant bemoeielijken van zijn aanhouding door zich op den grond te laten vallen zonder meer, levert niet op *geweld*, gelijk dit artikel voor strafbaarheid vereischt. Zoodanig handelen kan niet

aangemerkt worden als eenig krachtdadig optreden, doch duidt veeleer op lijdelijk verzet.

Arr. 's-Hertogenbosch **28 October 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 1384.

In gelijken zin:

Hoog Militair Gerechtshof arr. **26 October 1906.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. III bl. 463.

Simons II n°. 685 bl. 312.

Rechtbanken.

33. Een politiebeambte, die als gast zich bevond bij een bruiloftsfeest op particulier terrein, is niet in de rechtmatige uitoefening zijner functie wanneer hij een anderen gast, die weigert zich kalm te gedragen, aangrijpt, indien niet vaststaat, dat hem door den gastheer, tevens eigenaar van het terrein, was opgedragen de orde te handhaven.

Zutphen **8 Juli 1908.**
W. 8727.

34. Het behoort niet tot de taak van de politie een persoon, die vloekt en schreeuwt tegen anderen, tot kalmte aan te manen, daar zulks op zich zelf niet bij de wet uitdrukkelijk aan de politiebeambten is opgedragen en ook niet is een daad, die het noodzakelijk

gevolg is van den bij de wet aan de politiebeambten opgedragen werkkring; alleen dan is hiervan sprake, indien dit aanmanen geschiedt ter handhaving der openbare orde.

Arnhem **25 Juli 1911.**
W. 9239.

Dit vonnis werd vernietigd bij arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 14 September 1911, mede opgenomen in W. 9239.

35. Daar een agent van politie, visitatie vorderende van hetgeen een beklaagde op de openbare straat in een zak vervoerde, niet de bevoegdheid had om dien beklaagde vast te nemen, zoo is het tegen die onrechtmatige vastneming gepleegde verzet niet strafbaar.

Breda **16 Januari 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1054.

36. Een café is, na het door den Burgemeester vastgestelde sluitingsuur, niet meer een „openbare" plaats; de agent van politie, die een in staat van dronkenschap de orde verstorenden persoon (art. 426 Swb.) had aangegrepen, was derhalve niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening en het verzet daartegen dus niet strafbaar.

Zutphen **22 October 1913.**
N. Jur. 1914 bl. 1019.

37. Ofschoon het woord „opzettelijk" niet in dit artikel voorkomt is het niettemin uit den inhoud van dat artikel duidelijk, dat het daarin strafbaar gestelde misdrijf niet denkbaar is zonder opzet, vermits verzet met geweld of bedreiging met geweld tegen een ambtenaar niet kan worden gepleegd zonder den wil om dat te plegen.

Utrecht **1 December 1913**.
N. Jur. 1914 bl. 174.

Zie het opstel van Mr. W. A. E. VAN Os: „Rechtmatige uitoefening van bediening van politiebeambten" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XVIII bl. 146, besproken door R. F. in W. 8394.

Zie het opstel van Mr. G. A. VAN HAMEL: „Wederspannigheid" in VAN HAMEL, Verspr. opst. n°. 10 dl. I bl. 352.

Zie art. 179 sub n°. 2G.

Art. 181.

Rechtbanken.

3. Het bezeeren van de knieschijf en het bijten

in den pols leveren op zich zelf geen lichamelijk letsel op als bedoeld in dit artikel.

Alkmaar **4 Maart 1913.**
N. Jur. 1914 bl. 106.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het geven van een klap die pijn veroorzaakt, moet als lichamelijk letsel worden aangemerkt.

Arr. **2 November 1906.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. III bl. 276.

Art. 182.

Hooge Raad.

3. Bij wederstand door twee of meer personen met vereenigde krachten gepleegd, komt, indien het misdrijf eenig lichamelijk letsel ten gevolge heeft, deze laatste omstandigheid alleen als bezwarend in aanmerking ten aanzien van hem, wiens eigen daad dit letsel ten gevolge heeft, zonder dat de overige deelnemers aan de wederspannigheid daarvoor aansprakelijk zijn.

Arr. **9 Juni 1908.**
W. 8726; P. v. J. n°. 769.

Simons II n°. 689 bl. 316.

Gerechtshoven.

3. Voor het bestaan van eene handeling van twee vereenigde personen is het voldoende, dat er feitelijk en opzettelijk wordt samengewerkt en is eene voorafgaande afspraak niet noodig.

Arr. Arnhem **11 Februari 1909**.
W. 8845; P. v. J. n°. 823.

Noyon II ad art. 138 aant. 23 bl. 150.

Art. 184.

Hooge Raad.

12. Wanneer, nadat een ambtenaar zijn voornemen heeft kenbaar gemaakt om een glaasje in beslag te nemen en zijne hand daartoe heeft uitgestoken, iemand opzettelijk ter voorkoming der inbeslagname dat glaasje wegneemt, dan is die iemand schuldig aan het misdrijf van dit artikel, daar toch de inbeslagneming door dien ambtenaar was ondernomen, toen hij zijn hand naar dat glaasje uitstrekte, doch de uitvoering dier ondernomen inbeslagneming door het wegnemen van het glaasje verhinderd werd.

Arr. **18 Maart 1907**.
W. 8511; N. R. CCV bl. 291.

NOYON II ad art. aant. 7 bl. 303.

SIMONS II n°. 691 bl. 318.

13. Voor de strafbaarheid van het niet voldoen aan een bevel of eene vordering van een ambtenaar vereischt dit artikel niet, dat de ambtenaar „uitdrukkelijk" bevoegd is verklaard tot het doen van zoodanig bevel of vordering. Dit artikel stelt alleen het vereischte, dat een bevel of vordering krachtens wettelijk voorschrift gedaan is.

Arr. **16 December 1907.**
W. 8633; P. v. J. n°. 761; N. R. CCVII bl. 281.

NOYON II ad art. aant. 2 bl. 298.

SIMONS II n°. 690 bl. 317.

14. In de uit kracht der wet aan een dienaar der politie verstrekte machtiging om eene woning binnen te treden zelfs tegen den zin van den rechthebbende, ligt opgesloten de bevoegdheid om van dien rechthebbende te vorderen, dat hij den toegang tot die woning opene; niet-voldoening aan zoodanige krachtens eene als voorbedoeld gegeven machtiging is dus strafbaar krachtens dit artikel.

Arr. **23 Maart 1908.**
W. 8685; N. R. CCVIII bl. 172.

15. Voor de strafbaarheid volgens dit artikel van het niet voldoen aan de bij art. 54 der Drankwet bedoelde vordering is voldoende, dat redelijkerwijze vermoed kon worden, dat het voorwerp, waarvan de uitlevering wordt gevorderd, tot het plegen van eene der daar genoemde overtredingen heeft gediend.

Arr. **13 Juni 1910.**
W. 9051.

16. Dit artikel bepaalt niet den tijd, binnen welken aan de daar bedoelde *vordering* behoort te worden gevolg gegeven. De rechter zal dus steeds moeten onderzoeken of een beklaagde in staat en verplicht is onder de gegeven omstandigheden binnen een zeker tijdsverloop, hetgeen van hem gevorderd was, te verrichten.

Arr. **24 October 1910.**
W. 9072.

17. Een ambtenaar van politie mag tot afwering van geweld, waardoor hij belet zou worden zijne rechtmatige functie uit te oefenen, gebruik maken van de hem ten dienste staande middelen en alzoo ook van de diensten van een onder zijne bevelen staanden en als zijn werktuig handelenden hond om den zich verzettenden persoon staande te houden.

Bij eene inbeslagneming door dien politie-ambtenaar maakt men zich schuldig aan overtreding van het in dit artikel strafbaar gesteld misdrijf door dien hond af te leiden en zoodoende den beambte van de voor dezen bij de inbeslagneming noodige hulp van zijn hond te berooven, daar aldus de door dien beambte ondernomen inbeslagneming wordt belemmerd.

Arr. **26 Juni 1911.**
W. 9220; N. R. CCXVIII bl. 386.

18. De bepaling van art. 37 der visscherijwet beperkt wel de bevoegdheid der ambtenaren ten aanzien van het onderzoek van met een slot gesloten vischkaren, maar houdt niet in en brengt evenmin krachtens het aan de ambtenaren toegekende recht van onderzoek vanzelf mede de bevoegdheid van deze om van den rechthebbende te vorderen, dat hij met hen zal gaan naar zijn elders liggende vischkaar, ten einde deze in zijne tegenwoordigheid te onderzoeken.

Weigering om aan deze vordering te voldoen is dus niet strafbaar krachtens art. 184 Swb.

Arr. **30 Juni 1913.**
W. 9520; N. Jur. 1913 bl. 1046.

19. Art. 16 der motor- en rijwielwet geeft het

recht het doen stilhouden van motorrijtuigen of rijwielen te vorderen alleen voor zoover dit verband houdt met de naleving der bij of krachtens deze wet gegeven voorschriften.

Arr. **30 Maart 1914.**
W. 9641.

In gelijken zin:

Arr. **27 April 1914.**
W. 9651; N. Jur. 1914 bl. 882.

Gerechtshoven.

12. Het niet voldoen aan bevelen of vorderingen van een spoorwegbeambte valt alleen dan onder de strafbepaling van dit artikel, wanneer zoo'n beambte moest geacht worden een ambtenaar te zijn, hetgeen hij als niet door of vanwege het openbaar gezag aangesteld niet is, terwijl er ook geen wettelijke bepaling is, dat hij in het algemeen of ten aanzien van art. 184 Swb. in 't bizonder met een ambtenaar wordt gelijk gesteld.

Arr. 's-Gravenhage **9 November 1905.**
P. v. J. n°. 552.

Beroep in cassatie werd verworpen bij arrest van den H. R. van 12 Maart 1906, opgenomen in W. 8349; P. v. J. n°. 531; N. R. CCII bl. 386.

13. Het beletten van een handeling van een ambtenaar onderstelt, dat de handeling zelf nog niet is

aangevangen en wel in afwijking met het belemmeren en verijdelen van zulk een handeling.

Arr. 's-Gravenhage **4 October 1906.**
W. 8462.

14. Het wegwerpen in een brandende kachel van drie glaasjes, waarin vocht aanwezig is, staande op een tafeltje, waaraan drie personen gezeten zijn in de gelagkamer, door een verlofhouder, toen een veldwachter, na diens localiteit te zijn binnengetreden, dadelijk en haastiglijk op dat tafeltje toetrad, stelt daar het opzettelijk de voltooiing voorkomen d. i. beletten van eene handeling door een ambtenaar *ondernomen* ter uitvoering van een wettelijk voorschrift in den zin van dit artikel.

Arr. Arnhem **30 April 1908.**
W. 8836; P. v. J. n°. 761.

Het beroep in cassatie tegen dit arrest werd verworpen bij arr. H. R. van 7 December 1908, opgenomen in W. 8779.

In zake sub n°. 11, arr. H. R. 2 December 1901, had de veldwachter nog geen handeling verricht en stak de beklaagde dadelijk bij het binnentreden van den ambtenaar de glaasjes in den zak; in casu trad echter de ambtenaar haastiglijk op het tafeltje toe, waarop de glaasjes stonden.

Noyon II ad art. aant. 7 bl. 303.

15. Waar den bestuurder van een motorrijtuig of rijwiel bij art. 16 der motor- en rijwielwet is opgelegd om bij de eerste vordering van den bevoegden beambte stil te houden, daar doet het niet ter zake tot welk doel dit stilhouden zou moeten geschieden, zoodat, ook al zoude deze vordering zijn gegeven in niet het minste verband met eenige vermoedelijk gepleegde overtreding dier wet, de bestuurder door aan die vordering niet te voldoen zich schuldig maakt aan het bij art. 184 Swb. strafbaar gestelde feit.

Arr. Arnhem **23 November 1911.**
W. 9296.

Zie naar aanleiding van dit arrest de in W. 9300 opgenomen bijdrage van Mr. H. W. C. J. DE JONG: „Art. 184 Wetboek van Strafrecht".

Zie de tegenovergestelde leer van den Hoogen Raad sub n°. 19.

16. Het aan een automobielbestuurder, die zich met grootere snelheid dan geoorloofd was, voortbewoog, toeroepen: „15 kilometer", met de bedoeling dezen te waarschuwen dat die snelheid gecontroleerd zoude worden, is niet het beletten of belemmeren van een door een politiebeambte ondernomen handeling, daar, hoewel verboden is elk ingrijpen in de werkzaamheden

van een ambtenaar, waardoor deze zou worden gehinderd in het constateeren van een strafbaar feit en derhalve ook in het algemeen verboden is eenige waarschuwing van een dader of vermoedelijken dader van een strafbaar feit, tengevolge waarvan een ambtenaar de gelegenheid zou worden ontnomen te dien aanzien een onderzoek in te stellen, hiertoe echter niet kan worden aangemerkt de waarschuwing om een strafbaar feit niet te plegen of niet meer te plegen, omdat door die daad de ambtenaar in zijn opsporingstaak niet wordt bemoeilijkt noch de voltooiing daarvan wordt voorkomen, daar in dat geval, wanneer aan die waarschuwing wordt gevolg gegeven van dat oogenblik af te dien opzichte elke opsporingshandeling als overbodig geworden voor den ambtenaar komt te vervallen.

Arr. Arnhem **30 November 1911.**

Tegen dit vrijsprekend arrest, waarbij werd vernietigd een veroordeelend vonnis van de rechtbank te Arnhem van 10 October 1911, werd door den Procureur-Generaal beroep in cassatie ingesteld, doch beschouwde de H. R. bij arrest van 11 Maart 1912, opgenomen in W. 9318 en N. R. CCXX bl. 412, dit als een zuivere vrijspraak en werd het O. M. niet ontvankelijk verklaard.

De Advocaat-Generaal Baron d'Yvoy achtte daar-

entegen deze vrijspraak een bedekt ontslag van rechtsvervolging en zag in de gedane waarschuwing een ingrijpen in de werkzaamheden van den ambtenaar, waardoor deze de gelegenheid miste om met behulp van zijn chronometer de snelheid, waarmede vóór de waarschuwing gereden werd, vast te stellen; dat toch door die waarschuwing een daad werd verricht, waardoor het onderzoek en tot klaarheid brengen van de gepleegde overtreding werd bemoeilijkt.

Zie het tegenovergesteld arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 29 December 1887 sub n°. 2.

Rechtbanken.

26. Door een enkele mondelinge wilsverklaring kan de *handeling* (in casu het beslag door een deurwaarder) niet worden gezegd te zijn *ondernomen*; daartoe zou naar de taalkundige beteekenis van het woord eene daartoe strekkende zichtbare daad noodig zijn.

Wèl moet die handeling geacht worden te zijn ondernomen door de zichtbare daad van des deurwaarders getuige, die op diens last ging in de richting van de borden, waarop het in beslag te nemen geld lag.

Zwolle **8 December 1910.**
W. 9135.

NOYON II ad art. aant. 7 bl. 303.

27. Opzettelijk niet voldoen aan een bevel door een rijksveldwachter gegeven is slechts dan strafbaar, wanneer het bevel een uitvloeisel is en tevens steunt op een speciaal wettelijk voorschrift, waarbij de bevoegdheid tot het geven van een dergelijk bevel uitdrukkelijk wordt erkend.

Bij art. 3 K. B. van 11 November 1856, Stbl. n°. 114, is nu wel aan de rijksveldwacht voorgeschreven dag- en nachtrondes te doen ter handhaving der openbare orde en ter beveiliging van personen enz., maar daarin kan hoogstens gelegen zijn eene bevoegdverklaring van de rijksveldwacht om ter handhaving der openbare orde en ter beveiliging van personen werkzaam te zijn, doch die ambtenaren worden daardoor geenszins bevoegd verklaard ter uitoefening van die taak de bevelen te geven, die zij daartoe noodig achten. Ongehoorzaamheid aan zoodanige bevelen kan dus niet opleveren het misdrijf van art. 184 Swb.

Arnhem **27 December 1910.**
W. 9153; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 184.

Dit vonnis werd bevestigd door het Gerechtshof te Arnhem bij arrest van 2 Maart 1911.

NOYON II ad art. aant. 2 bl. 298.

28. Het opsporen door een veldwachter van een veroordeelde ter aanhouding tot het ondergaan van een aan dezen opgelegde vrijheidstraf, houdt geen verband met de uitoefening van het aan veldwachters opgedragen toezicht noch met hunne taak, bestaande in het opsporen of onderzoeken van strafbare feiten, zoodat het opzettelijk beletten van zulk een handeling niet valt onder de strafbepaling van dit artikel.

's-Gravenhage **14 November 1912.**
N. Jur. 1913 bl. 77.

29. Een veldwachter een verdachte in verhoor nemende onderneemt eene handeling ter uitvoering van het wettelijk voorschrift van art. 20 2°. Sv.; het opzettelijk beletten van die handeling is derhalve strafbaar krachtens art. 184 Swb.

Groningen **21 November 1912.**
N. Jur. 1913 bl. 460.

30. In dit artikel is met het opsporen van strafbare feiten slechts bedoeld het opsporen van feiten, die reeds gepleegd zijn, niet die, welke verwacht worden te zullen gebeuren.

Almelo **18 Februari 1913.**
W. 9505.

NOYON II ad art. aant. 7 bl. 303.

31. Een rijksveldwachter, van wien in de dagvaarding is gesteld, dat hij twee personen, die hij van jachtovertreding verdacht „trachtte" in handen te krijgen, kan niet gezegd worden *een handeling te hebben ondernomen* als bedoeld in dit artikel, daar zulks onmogelijk als een feitelijk bepaalde handeling beschouwd kan worden.

Breda **20 Februari 1913**.
N. Jur. 1913 bl. 1181.

NOYON II ad art. aant. 7 bl. 303.

32. Nergens is aan de opsporingsambtenaren de bevoegdheid gegeven om ter constateering eener overtreding der visscherijwet iemand te gelasten op eene bepaalde plaats te blijven staan, zoodat niet-voldoening aan dit bevel niet strafbaar is.

Alkmaar **21 October 1913**.
N. Jur. 1914 bl. 1017.

33. Niet strafbaar is het niet voldoen aan eene vordering van een brigadier der maréchaussée, die, een aan een verlofslocaliteit grenzend en daarmede binnenshuis gemeenschap hebbend lokaal binnengetreden, een aldaar zich bevindend kabinet wenschende te openen, op vermoeden, dat dit sterke drank zou bevatten,

vorderde, dat de bewoonster dier localiteit, die zich voor dat kabinet had geplaatst, zich van die plaats zou verwijderen; zijnde hij bij art. 54 der Drankwet niet uitdrukkelijk tot zulk een vordering bevoegd verklaard, terwijl evenmin uit eenig ander wettelijk voorschrift de stellige verplichting tot voldoening daaraan voortvloeit.

Breda **14 Mei 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 1190.

34. Er bestaat geen wettelijk voorschrift krachtens hetwelk een onbezoldigd rijksveldwachter, agent van politie, het recht zoude hebben den bestuurder van een op den openbaren rijweg zich bevindende automobiel te gelasten daaruit te komen, ten einde dien ambtenaar in de gelegenheid te stellen om te constateeren of deze persoon in staat van dronkenschap verkeert.

Art. 39 Sv. kan daartoe niet strekken.

Amsterdam **12 Juni 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 1188.

Art. 186.

Gerechtshoven.

4. Een agent van politie — onbezoldigd rijksveldwachter — is niet een zoodanig zelfstandig ambtenaar, dat hem de bevoegdheid toekomt om het in dit artikel bedoelde bevel te geven.

Arr. Amsterdam **25 Januari 1910.**
W. 9090.

Bij dit arrest werd bevestigd het vonnis der rechtbank van Amsterdam van 13 October 1909, mede opgenomen in W. 9090 en in P. v. J. n°. 908.

Noyon II ad art. aant. 5 bl. 315.

Art. 188.

Hooge Raad.

3. Het arrest van 15 Mei 1905 werd ook opgenomen in N. R. CC bl. 72.

Rechtbanken.

5. Zie een geval van toepassing van dit artikel.

's-Hertogenbosch **4 Juni 1907**.
P. v. J. n°. 706.

Art. 189.

Hooge Raad.

Art. 189 2°.

1. De uitdrukking „verborgen houden" past alleen op hem, die op eenigerlei wijze het verborgen blijven dier voorwerpen daadwerkelijk bevordert, niet op het lijdelijk en zwijgend toelaten, dat voorwerpen door een ander op een verscholen plaats gebracht, daar blijven liggen.

Verborgen houden aldus opgevat is mitsdien onder *verbergen* begrepen.

Arr. **9 December 1912.**
W. 9433; N. R. CCXXII bl. 267; N. Jur. 1913 bl. 356.

Noyon II ad art. 159 aant. 3 bl. 225.

Art. 191.

Gerechtshoven.

1. Wanneer door den toezicht hebbenden geneesheer van een krankzinnigengesticht aan eene bloedverwante van een daarin verpleegde krankzinnige verlof is gegeven om onder haar geleide en bewaking met die verpleegde in het terrein van het gesticht te wandelen onder voorwaarde na afloop dier wandeling de verpleegde wederom in het gesticht terug te brengen, heeft die verpleegde door dat verlof hare vrijheid niet herkregen, zoolang die bewaking niet is opgeheven of krachteloos gemaakt en valt mitsdien degene, die de verpleegde niet naar het gesticht terugbrengt, doch haar naar het spoorwegstation begeleidt, daar voor haar een spoorwegkaartje koopt en met haar naar elders reist, onder de strafbepaling van dit artikel.

Beschikking Arnhem **9 Januari 1907.**
W. 8502; P. v. J. n°. 608.

Bij deze beschikking werd vernietigd de beschikking der rechtbank te Zwolle van 29 December 1906, waarbij de beklaagde buiten vervolging was gesteld, welke beschikking, abusievelijk opgegeven als te zijn van de rechtbank te Arnhem, mede is opgenomen in W. 8502.

Het Gerechtshof te Arnhem heeft daarna cf. het vonnis der rechtbank te Zwolle, bij arrest van 16 Mei 1907 de beklaagde ontslagen van rechtsvervolging, oordeelende, dat de patiënte niet meer van de vrijheid beroofd was, doch feitelijk hare vrijheid had terugbekomen, doordat de geneesheer van het gesticht aan de zuster der patiënte verlof had verleend om met haar buiten het paviljoen en zelfs buiten het gestichtsterrein te wandelen.

De Hooge Raad heeft echter bij arrest van 11 November 1907, opgenomen in W. 8618, P. v. J. n°. 722 en N. R. CCVII bl. 108, bovengenoemd arrest vernietigd, beslissende dat een oogenblikkelijke afwezigheid van toezicht op een patiënt aan het begrip van *beroofd zijn van de vrijheid* niet te kort kan doen, terwijl zelfs in casu van zoodanige afwezigheid van toezicht niet eens was gebleken.

NOYON II ad art. aant. 5 bl. 334.

Art. 192.

Hooge Raad.

1. Zoolang niet vaststaat, dat de wijze van eeds-

aflegging voor een gedagvaarden getuige voor hem verplichtend was, is weigering niet strafbaar.

Arr. **23 Mei 1910.**
W. 9000; P. v. J. n°. 942; N. R. CCXV bl. 46.

Bij dit arrest werd beroep in cassatie verworpen tegen het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 9 Februari 1910, opgenomen in W. 8955 en P. v. J. n°. 914, waarbij werd bevestigd het vonnis der rechtbank te Amsterdam van 3 November 1909, te vinden in W. 8926; P. v. J. n°. 892.

In gelijken zin:

Arr. **7 November 1910.**
W. 9077; N. R. CCXVI bl. 89.

2. In de woorden „naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid" (art. 161 Sv.) is uitdrukking gegeven aan 's wetgevers wil om de beslissing of eed dan wel belofte moet worden afgelegd, afhankelijk te stellen van het kerkgenootschap, waartoe men behoort.

Ten aanzien van een persoon, die niet behoort tot een kerkgenootschap, is de mogelijkheid uitgesloten naar gelang van zijn kerkgenootschap vast te stellen of hij een eed moet zweren, dan wel gerechtigd is met een belofte te volstaan; van hem kan dus nooit worden gezegd, dat hij overeenkomstig dit artikel

wettelijk verplicht is tot het afleggen van den eed.

Arr. **29 December 1913.**
W. 9574; N. Jur. 1914 bl. 200.

De conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER luidde in tegenovergestelden zin.

Bij dit arrest werd verworpen beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 7 Mei 1913, opgenomen in W. 9534, bij welk arrest werd vernietigd het vonnis der rechtbank van Haarlem van 20 Februari 1913, opgenomen in W. 9442; N. Jur. 1913 bl. 1214.

In gelijken zin:

Arr. **29 Juni 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 954.

Zie het academisch proefschrift van Mr. W. J. L. VAN ES: „Het eedsvraagstuk", besproken door den heer G. H. HAMERSMA in het Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 1.

Art. 196.

Hooge Raad.

1. Voor toepasselijkheid van dit artikel is niet

noodig, dat er zij „volkomen" overeenstemming tusschen de gedragen kleedingstukken en die behoorende tot een ambt, waartoe de drager niet behoorde, mits maar overeenstemming is ten aanzien van hetgeen in die kleeding dadelijk in het oog springt en daardoor bij den toeschouwer de indruk kan worden gewekt, dat die drager het bedoelde ambt wel bekleedt.

Arr. **19 October 1914.**
W. 9708.

SIMONS II n°. 703 bl. 326.

Art. 197.

Zie het academisch proefschrift van Mr. J. KRABBE: „Toelating en uitzetting van vreemdelingen".

Art. 198.

Hooge Raad.

3. Dit artikel heeft niet op het oog bescherming der belangen van de bij het beslag betrokken personen, maar eerbiediging van een daad van het openbaar

gezag, wiens plicht alleen medebrengt te zorgen voor de formeele rechtmatigheid van het beslag, maar wien alle beoordeeling voor de materieele juistheid daarvan vreemd blijft.

Arr. **23 Mei 1910.**
W. 9041; P. v. J. n°. 960; N. R. CCXV bl. 70.

Bij dit arrest werd verworpen beroep in cassatie ingesteld tegen het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 17 Februari 1910, opgenomen in W. 8976 en P. v. J. n°. 920.

NOYON II ad art. aant. 2 bl. 352 noot 1.

SIMONS II n°. 705 bl. 327.

4. Als een *krachtens de wet gelegd beslag* kan niet worden beschouwd het beslag gelegd door een ambtenaar-beteekenaar der plaatselijke directe belastingen te Amsterdam, zijnde deze volgens art. 261 der gemeentewet alleen aangewezen tot beteekening van stukken betreffende vervolging ter invordering van plaatselijke belastingen en niet bevoegd tot het leggen van beslag.

Arr. **29 December 1913.**
W. 9596; N. Jur. 1914 bl. 384.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS op dit arrest.

Een tegenovergestelde beslissing werd gegeven door het Gerechtshof te Amsterdam (Burgerlijke Kamer) bij arrest van 29 October 1909, te vinden in W. 8981, alsmede door den Hoogen Raad (Burgerlijke Kamer) bij arrest van 19 October 1888, opgenomen in W. 5627.

Zie in Themis dl. LXVIII (1907) bl. 251 het opstel van Mr. H. L. A. VISSER: „Strafrechtelijke onttrekking aan civielrechtelijk beslag", besproken in W. 8532 door W. L. A. C.

Art. 203.

Rechtbanken.

1. Het opzettelijk bevorderen van desertie in tijd van vrede is volgens dit artikel alleen dan strafbaar, indien het geschied is op eene wijze als in art. 48 omschreven. Dus niet, wanneer niets anders is gedaan dan een derde bewegen om iemand, die voornemens is desertie te plegen, daartoe een pak kleeren te verstrekken.

Alkmaar **12 November 1912.**
W. 9487; Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 9; Mil. Recht. Tijdschr. dl. IX bl. 250.

Nadat wegens een vormfout het vonnis in hooger beroep werd vernietigd, heeft het Gerechtshof te Amsterdam bij arrest van 30 Januari 1913, hoewel op eenigszins andere gronden, een gelijksoortige uitspraak gewezen, mede opgenomen in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 11.

SIMONS II n°. 734 bl. 351.

Art. 207.

Hooge Raad.

17. In gelijken zin:

Arr. **11 Mei 1914.**
W. 9653.

18. Arr. 13 Maart 1905 is ook opgenomen in P. v. J. n⁰. 501 en in N. R. CIC bl. 342.

19. Niet het vonnis, waarbij de opgedragen eed beslissend wordt verklaard, is het bij dit artikel bedoelde wettelijk voorschrift, dat aan eene zoodanige verklaring onder eede rechtsgevolgen verbindt, maar de artt. 1966 en volg. B.W., volgens welke zoodanige eed wordt opgedragen, om daarvan de beslissing der zaak te doen afhangen

Dit rechtsgevolg is aan een dergelijke verklaring onder eede verbonden, zoodra zij is afgelegd, onverminderd de uitslag van een later tegen het vonnis, waarbij de opgedragen eed beslissend is verklaard, ingesteld hooger beroep.

Arr. **20 November 1905.**
W. 8297; P. v. J. nº. 502; N. R. CCI bl. 214.

20. Voor het misdrijf van meineed is het een vereischte, dat de verklaring „opzettelijk valschelijk", d. i. met bewustheid van hare onwaarheid, is afgelegd.

Arr. **19 Februari 1906.**
W. 8340; P. v. J. nº. 657; N. R. CCII bl. 259.

Noyon II ad art. aant. 6 bl. 374.

21. Bij de telàstelegging, dat de beklaagde als getuige in eene strafzaak eene verklaring onder eede heeft afgelegd, ligt daarin vanzelf opgesloten, dat dit geschied is ingevolge het gebiedend voorschrift vervat in het tweede lid van art. 161 Sv., n.l. naar de wijze zijner godsdienstige gezindheid.

Arr. **23 April 1906.**
W. 8374.

22. Dit artikel maakt geene beperking ten opzichte van den inhoud der verklaring, zoodat het

voor de toepassing van dit artikel onverschillig is of de inhoud der valschelijk afgelegde verklaring al of niet vreemd is aan het misdrijf, waarover het geding loopt.

Arr. **16 December 1907.**
W. 8631; N. R. CCVII bl. 272; Mil. Recht. Tijdschr. dl. IV bl. 538.

23. Voor het misdrijf van *meineed* behoeft niet te blijken van mogelijkheid van nadeel.

Arr. **25 October 1909.**
W. 8913; P. v. J. n°. 892.

Noyon II ad art. aant. 3 bl. 370.

Simons II n°. 713 bl. 336.

Art. 208.

Rechtbanken.

1. Het kleuren van munten, n.l. het bestrijken van centen en halve centen met zilverglans, ten einde ze op kwartjes en dubbeltjes te doen gelijken, met het oogmerk om ze als zoodanig uit te geven of te doen uitgeven, valt niet onder het namaken of ver-

valschen in den zin, die de wetgever aan die uitdrukkingen in dit artikel heeft willen geven.

Leeuwarden **29 November 1905.**
W. 8332; P. v. J. n°. 513.

Noyon II ad art. aant. 3 bl. 381.

Simons II n°. 585 bl. 229.

Art. 209.

Rechtbanken.

2. Onder dit artikel valt ook het uitgeven van valsche munt door iemand, die zelf de valsche munt heeft vervaardigd. De wetgever heeft toch met de woorden *toen hij ze ontving* niets meer bedoeld dan dat de uitgever bekend moest zijn met de valschheid, toen hij de valsche muntspeciën of muntpapier in zijn bezit kreeg, onverschillig of hij dit bezit ontleende aan een ander dan of hij het zich verwierf door de grondstoffen te herscheppen in valsche muntspeciën of muntpapier.

's Gravenhage **23 Maart 1905.**
P. v. J. n°. 447.

Anders het arrest van den Hoogen Raad van

18 Mei 1903 sub n°. 2 en het vonnis der rechtbank van Amsterdam van 4 April 1894 sub n°. 1.

Anders Noyon II ad art. aant. 2 bl. 384.

Anders Simons II n°. 587 bl. 231.

Art. 211.

Rechtbanken.

1. Met *bekendheid* in dit artikel genoemd wordt niet anders bedoeld dan wat de woorden zelve uitdrukken, n.l. bekendheid met het materieele feit der actieve waardevermindering, niet dat hij wist, dat die schennis een gevolg was van het misdrijf omschreven in art. 210 Swb.

Amsterdam **24 Juni 1910.**
W. 9056; P. v. J. n°. 982.

Noyon II ad art. 209 aant. 3 bl. 385.

Art. 219.

Hooge Raad.

2. Als misdrijf omschreven in het derde lid van

dit artikel is terecht aangemerkt het feit, dat iemand telkens vijf kluiten boter voorzien van het rijksbotercontrôlemerk, bestemd voor 3—18 K.G., deed plaatsen in vijf vaten op ± 45 K.G. boter, niet afkomstig van een onder rijkscontrôle staande fabriek en waarvoor die merken niet bestemd waren; een en ander met het oogmerk die hoeveelheden door anderen te doen gebruiken alsof de daarop gestelde merken daarvoor in haar geheel bestemd waren.

Arr. **16 Maart 1908.**
W. 8683; P. v. J. n°. 759.

Anders Noyon II ad art. aant. 2 bl. 398.

Art. 222.

Hooge Raad.

1. Volgens het Nederlandsche taaleigen hebben de uitdrukkingen als: „een op een voorwerp geplaatst merk onzichtbaar maken" en „een voorwerp ontdoen van het daarop geplaatste merk", geenszins dezelfde beteekenis, terwijl het evenmin juist is, dat een merk, dat, gelijk ten deze het geval is (op het gestempelde gedeelte van een postzegel was een gedeelte van een

anderen postzegel bevestigd) op het eerste gezicht niet kon worden opgemerkt, daarom niet meer zou bestaan.

Een zegel wordt alleen dan van een daarop geplaatst merk ontdaan, wanneer men dat merk heeft weggemaakt of verwijderd. De geschiedenis van dit wetsartikel leidt niet tot een andere conclusie. Hieronder valt dus niet het stempelmerk door overplakking van een stuk van een anderen postzegel aan het oog onttrekken.

Arr. **31 Maart 1913.**
W. 9485; N. Jur. 1913 bl. 911.

Het vonnis der rechtbank te Zwolle van 14 November 1912, welks beslissing door den Hoogen Raad werd gehandhaafd, is opgenomen in N. Jur. 1913 bl. 176.

Noyon II ad art. aant. 1 bl. 403.

Art. 225.

Hooge Raad.

Art. 225 al. 1.

3. In gelijken zin:

Arr. **14 April 1913.**
W. 9496; N. Jur. 1913 bl. 923.

Simons II n°. 603; bl. 243.

40. De aan het geschrift gestelde eischen behoeven als rechtskundige waardeering niet in de dagvaarding te worden opgenomen.

Arr. **29 Juni 1908**.
W. 8737; P. v. J. n°. 789; N. R. CCIX bl. 397.

R e c h t b a n k e n.

37. Het mede onderteekenen van een notarieele akte met een valschen naam is niet strafbaar als het valschelijk opmaken van die akte.

Zutphen **29 Juli 1908**.
W. 8877.

MOGELIJKHEID VAN NADEEL.

H o o g e R a a d.

41. De vraag of „mogelijkheid van benadeeling in het algemeen in abstracto" aanwezig is, behoort als nauw samenhangende met den aard van het geschrift, waarin alléén strafbare valschheid kan worden gepleegd, tot het gebied van het recht.

Daarentegen de vraag of in een bizonder geval uit het gebruik van zoodanig geschrift nadeel kan ontstaan, m. a. w. of er is „mogelijkheid van bena-

deeling in concreto", is een zuiver feitelijke vraag.

Arr. **25 Februari 1907.**
W. 8502; N. R. CCV bl. 214.

42. Bij dit artikel wordt niet gevorderd het bestaan van een „vooruitzienbaar nadeel". De tekst van dit artikel eischt niet meer dan dat uit het beoogde gebruik ***eenig nadeel kon ontstaan***, welke laatste woorden naar hunne gewone beteekenis te kennen geven, dat dit gebruik de mogelijkheid van eenig stoffelijk of ander nadeel moet medebrengen, waarbij evenwel die mogelijkheid niet wordt beperkt tot eene zeer nabij of slechts nabij liggende.

Arr. **15 Januari 1912.**
W. 9283; N. R. CCXX bl. 65.

Prof. SIMONS teekent hierbij aan, dat hij met den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER van meening is, dat het Hof de mogelijkheid van nadeel wel zeer ruim heeft genomen, doch bij de beoordeeling in cassatie niet als *te* ruim.

In gelijken zin:

Arr. **29 Januari 1912.**
W. 9288; N. R. CCXX bl. 202.

NOYON II ad art. aant. 11 bl. 419.

43. Als nadeel, dat uit het gebruik van een valsch

stuk kan ontstaan, moet worden aangemerkt de mogelijkheid, dat de persoon, wiens handteekening is nagebootst, met een proces tot praestatie van datgene, waartoe hij zich bij het valsche stuk zou hebben verbonden, worde besprongen, zonder dat daarin verandering kan worden gebracht doordat zoodanige actie tegen hem toch niet zou kunnen slagen.

Arr. **14 April 1913.**
W. 9496; N. Jur. 1913 bl. 923.

Zie de aanteekening sub n°. 48.

NOYON II ad art. aant. 11 bl. 419.

Rechtbanken.

38. De mogelijkheid van nadeel dient beoordeeld te worden naar de omstandigheden, zooals zij zich voordeden, toen gebruik gemaakt werd van de valsche stukken. Of al later door beklaagde uit eigen zak betaald is, verhindert niet dat, toen hij van de valsche stukken gebruik maakte, de mogelijkheid van nadeel aanwezig was.

De mogelijkheid van nadeel is een geheel objectief bestanddeel van het misdrijf van art. 225, waarvan de wetenschap bij den dader niet behoeft bewezen te worden.

Zwolle **23 December 1913.**
W. 9595; N. Jur. 1914 bl. 250.

Dit vonnis werd vernietigd door het Gerechtshof te Arnhem bij arrest van 19 Februari 1914, mede opgenomen in W. 9595.

GESCHRIFT BESTEMD OM TOT BEWIJS VAN EENIG FEIT TE DIENEN.

Hooge Raad.

44. Als een geschrift, bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen, n.l. het bestaan eener dienstbetrekking tusschen den patroon en den werkman, moet worden aangemerkt de ter verkrijging van een abonnementskaart op een door een spoorwegmaatschappij uitgegeven formulier gestelde schriftelijke verklaring van een persoon, dat N. N. bij hem als werkman in dienst is.

Arr. **14 Mei 1906.**
W. 8379; P. v. J. n°. 582; N. R. CCIII bl. 52.

De Advocaat-Generaal Mr. NOYON achtte dit geschrift niet vallende binnen de grenzen gesteld door het arrest van den Hoogen Raad van 27 Juni 1904 (zie sub n°. 39) en concludeerde daarom tot ontslag van rechtsvervolging.

In gelijken zin:

Arr. **16 November 1908.**
W. 8771; N. R. CCX bl. 177.

Bij dit arrest werd echter beslist, dat eene verklaring van den werkman niet als een zoodanig geschrift kan worden aangemerkt, daar een dusdanige verklaring niet zonder meer als bewijs van de dienstbetrekking wordt aangenomen.

De Advocaat-Generaal Mr. Ort daarentegen had in overeenstemming met de beslissing der rechtbank en van het Gerechtshof te Amsterdam beide verklaringen gerekend tot de geschriften bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

Noyon II ad art. aant. 3 bl. 408.

45. Voor de toepassing van dit artikel is het de vraag of het valschelijk opgemaakt stuk in zoodanigen vorm is gegoten, dat het, zooals het zich aan het oog vertoont, is een geschrift als in het eerste lid van dit artikel is omschreven.

Arr. **22 April 1907.**
W. 8536; P. v. J. n°. 653; N. R. CCV bl. 485.

Noyon II ad art. aant. 7 bl. 413.

46. Hij, die een geschrift onderteekent met eens anders naam, maakt, indien de overige vereischten voor valschheid in geschrifte aanwezig zijn, dit geschrift valschelijk op.

Uit het geschrift, waarbij de onderteekenaar als

reeds in het bezit van een abonnementskaart 2de kl. H. IJ. S. aanvrage deed om het abonnement te verlengen en waarin hij verklaart zich te onderwerpen aan de voorwaarden voor de abonnementen vastgesteld en hem bekend, wordt terecht de bestemming tot bewijs der aanvrage uit burgerrechtelijke regelen afgeleid.

Zelfs al zoude het feit der aanvrage zonder meer den aanvrager tot niets binden, kon die aanvrage, zooals zij in deze is gedaan, de afgifte eener ten name van beklaagde gestelde abonnementskaart ten gevolge hebben.

Arr. **4 November 1907.**
W. 8608; N. R. CCVII bl. 88.

47. Een geschrift, waarbij de onderteekenaar zich tegenover eene in het geschrift genoemde firma verbindt voor de plaatsing van advertenties, is bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

Arr. **29 Juni 1908.**
W. 8737; P. v. J. n°. 789; N. R. CCIX bl. 397.

48. Een formulier, waarbij de wensch wordt te kennen gegeven om met eene maatschappij een contract van levensverzekering aan te gaan en tevens de ver-

bintenis wordt aanvaard om de eerste te dier zake verschuldigde premie te voldoen, is in den zin van dit artikel een geschrift bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

Arr. **14 April 1913.**
W. 9496; N. Jur. 1913 bl. 923.

Bij dit arrest werd verworpen het beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 28 December 1912, bevestigende het vonnis der rechtbank te Dordrecht van 1 November 1912, welk vonnis werd opgenomen in W. 9416.

De rechtbank van Dordrecht, toen anders samengesteld, had 25 October 1912 eene tegenovergestelde beslissing genomen, te vinden in W. 9468.

49. De vraag of verklaringen van goedkeuring, gesteld onder declaratiën ten laste van den Staat, behooren tot de geschriften bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen, moet hare beantwoording vinden in eenig voorschrift, hetzij van de wet of van eene wettelijke bepaling, hetzij van eenig bevoegd administratief gezag, waarbij hun dat karakter wordt toegekend.

Wanneer echter de wet of wettelijke bepaling ontbreekt, dan moet van het bestaan van een voorschrift

van het administratief gezag als van eene omstandigheid van feitelijken aard in de telastelegging bij de omschrijving van het strafbaar feit melding worden gemaakt.

Arr. **14 April 1914.**
W. 9646; N. Jur. 1914 bl. 821.

In gelijken zin:

Arr. **16 Februari 1914.**
W. 9630; N. Jur. 1914 bl. 695.

50. Al moge art. 10 Wetboek van Koophandel onder de aldaar genoemde omstandigheden aan koopmansboeken eene bepaalde bewijskracht toekennende, aan deze toekenning de voorwaarde verbinden, dat zij richtig gehouden behooren te zijn — tengevolge van welke bepaling de bedoelde bewijskracht ingeval van het tegendeel is uitgesloten — zoo neemt zulks niet weg, dat koopmansboeken uit kracht der voormelde bepaling in het algemeen geacht kunnen worden bestemd te zijn om tot bewijs van eenig feit te dienen; derhalve behoeft de dagvaarding bij de telastelegging eener opzettelijke valsche boeking van een niet gesloten prolongatiepost in koopmansboeken niet in te houden, dat die koopmansboeken richtig gehouden waren.

Arr. **20 Augustus 1914.**
W. 9679; N. Jur. 1914 bl. 1142.

In gelijken zin:

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake arr. **23 November 1908**.
W. 8775; N. R. CCX bl. 215.

De Hooge Raad had toen deze rechtsvraag onbeantwoord gelaten, daar het bestreden arrest van het Gerechtshof te Arnhem op een anderen grond werd vernietigd.

51. Aan uittreksels uit balansen, welke krachtens art. 45 der wet van 2 October 1893, Staatsblad n°. 149, aan den ambtenaar der belastingen moeten worden overgelegd, is bij geene wet of wettelijke bepaling eenige zelfstandige bewijskracht toegekend en vallen deze alzoo niet onder het bereik van art. 225 Swb.

Arr. **5 October 1914**.
W. 9696; N. Jur. 1914 bl. 1290.

Gerechtshoven.

16. Het *bestemd zijn* om tot bewijs van eenig feit te dienen moet niet beperkt worden tot zulke geschriften, die in foro als „schriftelijk bewijs" rechtsgevolgen hebben, maar is het voldoende, als het stuk als begin van bewijs bij geschrifte of als „vermoeden" in aanmerking kan komen of administratief tot bewijs van eenig feit kan strekken.

De „bestemming" vloeit echter voort uit den wil van partijen, van wie het geschrift afkomstig is; de kracht van bewijs, die uit het geschrift zou kunnen voortvloeien, moet gezocht worden in de wet.

Arr. Arnhem **18 Juli 1907.**
W. 8631.

17. De verklaring, afgegeven door een inspecteur der rijksveldwacht, dat eene bij het Rijk ingediende declaratie is deugdelijk, is een geschrift ***bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen*** in den zin als bedoeld bij dit wetsartikel.

Arr. 's-Gravenhage **15 October 1913.**
W. 9550.

Dit arrest werd vernietigd bij arrest van den Hoogen Raad van 16 Februari 1914, opgenomen in W. 9630; N. Jur. 1914 bl. 695 op denzelfden grond als vervat in het arrest van 14 April 1914. Zie sub n°. 49.

Rechtbanken.

39. Een rekening-courant, inhoudende eene rekening en verantwoording van het door beklaagde gehouden beheer over de gelden en inkomsten van een derde, is op zichzelve niet anders dan een overzicht

van de werkzaamheden van den beheerder als zoodanig; het is niet een stuk, waaruit eenig recht, eenige verbintenis of eenige bevrijding van schuld kan ontstaan en het is evenmin bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen.

Arr. Leeuwarden **13 Juni 1906.**
W. 8421; P. v. J. n°. 566.

40. Bevelschriften van betaling aan den gemeenteontvanger, door den burgemeester-secretaris eener gemeente valschelijk opgemaakt en geteekend, zijn, zonder voorzien te zijn van de mede-onderteekening van een der wethouders, zooals art. 224 der gemeentewet dat eischt, geen geschriften als bedoeld in art. 225 Swb.

De latere onderteekening door een der wethouders kan de vroeger voltooide handeling van het opmaken van het geschrift niet strafbaar maken.

Alkmaar **8 Juni 1909.**
W. 8907.

41. Tot de in dit artikel genoemde geschriften kan niet worden gerekend een zoogenaamde loon- of werkstaat van de bij een aannemer in dienst zijnde werklieden, waarin door den uitvoerder van een werk valschelijk als uitbetaalde werkloonen eenige hoogere

posten zijn gebracht dan door hem werkelijk werden uitbetaald, waardoor de aannemer bij de afrekening met dien uitvoerder aan dezen een hooger bedrag zou hebben af te dragen dan door dezen in werkelijkheid was uitbetaald.

's-Gravenhage **19 Mei 1913.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 12.

42. Eene quitantie, afgegeven door een gemeentebestuur, blijft, ook al voldoet zij niet aan de administratieve voorschriften der gemeentewet, desniettemin een stuk tot bewijs bestemd in den zin van dit artikel.

Zwolle **23 December 1913.**
W. 9595; N. Jur. 1914 bl. 250.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het ontvangbewijs van een postwissel, bevattende de verklaring dat door den houder dat bedrag is gestort, is door het administratief gezag bestemd om tot bewijs te dienen van die storting; zoodanig ontvangbewijs is een authentieke acte, zoodat vervalsching van zoodanig ontvangbewijs oplevert het misdrijf van art. 225 en 226 Swb.

Arr. **8 April 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 991; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VIII bl. 424.

Art. 225 al. 2.

Hooge Raad.

52. Voor de toepasselijkheid van al. 2 van dit artikel wordt niet de eisch gesteld, dat het vervaardigen van het geschrift oplevert strafbare valschheid, wijl alleen wordt gevorderd dat het stuk op het tijdstip van de gebruikmaking zij een valsch geschrift, hetwelk de in het eerste lid van dit artikel omschreven bewijskracht heeft, zoomede dat de gebruikmaker zich van die valschheid bewust zij.

Volgens ons recht vormt het opzettelijk gebruik maken van een valsch stuk een zelfstandig misdrijf, al is dit in één artikel strafbaar gesteld met de valschheid zelve.

Arr. **29 Juni 1910.**
W. 9061; P. v. J. nº. 972.

Noyon II ad art. aant. 12 bl. 420.

Zie art. 47 sub nº. 40 en 43.

Art. 226.

Hooge Raad.

Art. 226 1°.

1. Het behoort tot de bevoegdheid van den gemeente-secretaris afschriften uit te geven van processen-verbaal van kasopneming door Burgemeester en Wethouders gedaan.

Evenals het proces-verbaal zelf is ook zoodanig afschrift van het verbaal als eene authentieke acte te beschouwen, uit welke hetzelfde bewijs voortvloeit als uit het oorspronkelijke stuk, zoolang de overeenstemming daarmede niet is betwist.

De bij art. 181 der gemeentewet voorgeschreven mededeeling van het verbaal kan ook geschieden door toezending van het afschrift en uit de toezending van valschelijk opgemaakte afschriften kan nadeel ontstaan.

Arr. **29 Januari 1906.**
W. 8333; P. v. J. n°. 568; N. R. CCII bl. 134.

Art. 226 5°.

2. Daar volgens art. 115 W. v. K. voor de geldigheid der acceptatie niet alleen de handteekening van den betrokkene vereischt wordt, maar tevens eene daarboven gestelde verklaring, dat hij den wissel accep-

teert, zoo is het door een ander valschelijk plaatsen van het woord „geaccepteerd" boven eene handteekening op een wissel, terwijl de onderteekenaar niet wist, dat hij als betrokkene in den wissel voorkwam en bij het plaatsen zijner handteekening ook niet de bedoeling had te accepteeren, eene bij dit artikel sub n°. 5 strafbaar gestelde valschheid.

Arr. **28 Januari 1907.**
W. 8495; P. v. J. n°. 649; N. R. CCV bl. 136.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in P. v. J. n°. 667.

Zie de in verschillenden zin aangehaalde litteratuur onder het intitulé van dit arrest.

Zie art. 225 al. 1 H. M. G. 1.

Gerechtshoven.

1. In gelijken zin:

Vonnis rechtb. 's-Gravenhage **11 April 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 14.

3. Het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 19 Juli 1905 is ook opgenomen in P. v. J. n°. 572.

4. Een spaarbankboekje van de Rijkspostspaarbank

is bestemd om tot bewijs te strekken niet slechts van het bedrag der inlage, maar ook van de dagteekening, waarop zij is gedaan.

Arr. Leeuwarden **25 Juni 1908.**
W. 8905.

Art. 227.

Hooge Raad.

3. Dit artikel is niet toepasselijk wanneer men een valsche opgave heeft doen opnemen in een stuk, dat niet als een authentieke acte kan gelden.

Arr. **11 December 1911.**
W. 9265; N. R. CCXIX bl. 310.

Het betrof het doen opnemen van een valsche opgave in een geboorte-acte, welke geboorte-aangifte was geschied na verloop van den bij art. 29 B. W. bepaalden termijn.

In overeenstemming met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ledeboer overwoog de H. R. dat de Ambtenaar van den Burgerlijken Stand niet de bevoegdheid heeft van een aangifte na den voorgeschreven termijn een authentieke acte op te maken.

Gerechtshoven.

1. De beschikking van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 9 October 1905 en der rechtbank van Dordrecht van 29 September 1905 zijn ook opgenomen in Tijdschr. voor Strafr. overz. bl. 25.

Art. 230.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het bewijs van vrijstelling van de nationale militie, opgemaakt door een daartoe bevoegden openbaren ambtenaar in den wettelijken vorm, daarvoor bepaald bij art. 2 K. B. van 2 December 1901, Stbl. n°. 230, is een getuigschrift als bedoeld in art. 230 Swb.

Arr. **2 Januari 1912.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IX bl. 112.

Art. 231.

Hooge Raad.

1. Dit artikel stelt twee voorschriften naast elkander strafbaar:

1°. het valschelijk opmaken of vervalschen van een reispas, enz.;

2°. het zoodanig stuk op een valschen naam of voornaam of met aanwijzing eener valsche hoedanigheid doen afgeven, enz.

Het doen opmaken van een reispas met vermelding van onwaren leeftijd, vormende een onderdeel van en begrepen in het doen afgeven van zoodanigen reispas, valt alzoo binnen de grenzen van de bizondere regeling ten aanzien van het doen afgeven van een reispas op onware gegevens, neergelegd in het tweede voorschrift van dit artikel en is door deze aan de werking van de in het eerste voorschrift gegeven meer algemeene regeling onttrokken.

Ook in die bizondere regeling is dit feit echter niet met straf bedreigd.

Arr. **21 April 1913.**
W. 9501; N. Jur. 1913 bl. 961.

Overeenkomstig de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ort werd deze beslissing gemotiveerd met een beroep op de artt. 153 en 154 C. P., waarin de grondslag van art. 231 gezocht moet worden.

In een aanteekening onder dit arrest wijst Prof. Simons er echter op, dat in het „fabriquer" van

art. 153 C. P. alleen de materieele valschheid begrepen is en niet ook de intellectueele, gelijk in casu de kwestie was.

Het bij dit arrest vernietigde arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 27 November 1912 werd opgenomen in W. 9547.

2. Voor de geldigheid van den reispas is het onverschillig of de naamteekening van den secretaris-generaal daarop door hem is geschreven dan wel door hem of op zijn last is gestempeld.

Arr. **21 April 1913.**
W. 9501; N. Jur. 1913 bl. 961.

Zie het opstel van Mr. JOH. J. BELINFANTE in Themis dl. LXXVI (1915) bl. 120: „Art. 231 Strafwetboek en het arrest over den valschen reispas".

Gerechtshoven.

1. Onder de algemeene uitdrukking *valschelijk opmaken* in dit artikel zijn ook begrepen de gevallen van „faux intellectuel".

Arr. Amsterdam **27 November 1912.**
W. 9547.

Art. 239.

Hooge Raad.

4. In dit artikel wordt niet strafbaar gesteld de eerbaarheid van een bepaalden persoon, maar die der eerbaarheid in het algemeen door het plegen van handelingen, oneerbaar op zichzelf of door de omstandigheden, waaronder zij zijn gepleegd.

Arr. **28 Mei 1906.**
W. 8385; P. v. J. n°. 576; N. R. CCIII bl. 115.

Noyon II ad art. aant. 4 bl. 445.

5. Als openbare schennis der eerbaarheid kan niet worden aangemerkt een oneerbare handeling, die niet werd gepleegd op eene openbare voor ieder toegankelijke plaats, noch die van uit een openbare plaats gezien kon worden, doch die alleen te zien was van uit aan de openbare straat gelegen private huizen tegenover de woning, waar de schennis gepleegd werd.

Arr. **5 October 1914.**
W. 9697; N. Jur. 1914 bl. 1324.

Bij dit arrest werd bevestigd het vonnis der rechtbank van Amsterdam van 12 December 1913, hetwelk een ontslag van rechtsvervolging inhield, welk vonnis door het Gerechtshof te Amsterdam

bij arrest van 23 April 1914 was vernietigd op grond dat, gelijk ook uit de memorie van toelichting kan blijken, „niet de toegankelijkheid van de plaats, maar de zichtbaarheid van het feit beslissend is en dat ook hij, die zich voor het venster zijner woning ten aanschouwe van het publiek oneerbaar gedraagt, strafwaardig is", terwijl verder werd overwogen, dat onder „publiek" niet alleen te begrijpen zijn zij, die zich bevinden op een openbare plaats, maar dat ten opzichte van hetgeen gebeurt voor een raam op de tweede étage van een in een volksbuurt gelegen perceel ook „het publiek" mag worden genoemd die personen, die woonachtig zijn in de verschillende étagewoningen der perceelen tegenover het perceel, waarin zich gemelde derde étage bevindt en die van uit hunne woning kunnen zien hetgeen voor bedoeld raam geschiedt.

NOYON II ad art. aant. 1 bl. 443.

SIMONS II n°. 499 bl. 161.

Zie het opstel van Mr. G. WTTEWAAL: „Openbare schennis van de eerbaarheid", in het Tijdschr. voor Strafr. dl. XIX bl. 307, besproken door R. F. in W. 8661.

Rechtbanken.

3. In de meest algemeene termen verbindt de wet bij dit artikel de strafbaarheid aan de openbaarheid

der feiten — wordende daarin niet gesproken van „op eene openbare plaats" -- waaruit moet worden afgeleid, dat het kenmerk der openbaarheid niet alleen behoeft te worden gezocht in het voor ieder toegankelijke dier plaats, maar ook kan worden gevonden in het toegankelijke daarvan, b.v. voor bewoners van vele naburige huizen.

's-Hertogenbosch **6 December 1904.**
P. v. J. n°. 525.

Art. 240 (1).

Hooge Raad.

5. Afbeeldingen, welke wel verre van bevorderlijk te zijn voor kunstgenot of goeden smaak, blijkbaar slechts ten doel hebben de zinnelijkheid op te wekken of te prikkelen, vallen onder het bereik van dit artikel.

Arr. **21 April 1908.**
W. 8706: N. R. CCVIII bl. 646.

Noyon II ad art. aant. 3 bl. 450.

Simons II n°. 501 bl. 163.

---

(1) Dit artikel werd gewijzigd bij art. 1 van de wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid en luidt thans:

Hij die eenig geschrift, waarvan hij den inhoud kent, of eenige hem bekende afbeelding of voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid, hetzij verspreidt, hetzij ter verspreiding vervaardigt, invoert,

6. Het opnemen in boekenlijsten van een aantal titels van boeken, welke zijn gesteld in zoo ontuchtige bewoordingen, dat daaruit reeds blijkt van de bedoeling om door die titels zinnelijke gedachten op te wekken, geeft aan die boekenlijsten het karakter van onzedelijke geschriften, kwetsend voor het kuischheids- en eerbaarheidsgevoel van de lezers en is bijgevolg aanstootelijk voor de eerbaarheid.

Arr. **29 Maart 1909.**
W. 8855; P. v. J. nº. 848.

---

uitvoert of in voorraad heeft, hetzij openlijk ten toon stelt, aanbiedt, aanslaat of als verkrijgbaar aankondigt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat en er tijdens het plegen van het misdrijf nog geen twee jaren zijn verloopen sedert eene vroegere veroordeeling wegens gelijk misdrijf te zijnen opzichte onherroepelijk is geworden, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Indien de schuldige van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, kan gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden worden opgelegd.

Als nieuw artikel is ingevoegd bij art. 2 van bovengenoemde wet Art. 240*bis*:

Met gevangenisstraf van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste zes honderd gulden wordt gestraft hij die aan een minderjarige, van wien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden, dat deze den leeftijd van zestien jaren nog niet heeft bereikt, uit winstbejag hetzij eenig geschrift, eenige afbeelding of eenig voorwerp, aanstootelijk voor de eerbaarheid, hetzij eenig middel tot voorkoming of eenig middel tot verstoring van zwangerschap, aanbiedt of blijvend of tijdelijk afstaat, indien de inhoud van het geschrift of indien de afbeelding, het voorwerp of het middel hem bekend zijn.

7. Noch in het Wetboek van Strafrecht, noch elders, is eenig wettelijk voorschrift te vinden, waaruit zou kunnen worden afgeleid, dat de rijkswetgever ten aanzien der stof, behandeld in dit artikel, de bevoegdheid van den gemeentelijken wetgever aan eenige bizondere regeling heeft onderworpen.

Arr. **26 Juni 1911.**
W. 9214.

Gerechtshoven.

5. Boekenlijsten, die zijn van een klein formaat en gemakkelijk verhandelbaar en die zich daardoor als 't ware ter lezing opdringen aan ieder die ze in handen krijgt, zijn te beschouwen als vliegende blaadjes als bedoeld in dit artikel.

Arr. 's-Gravenhage **17 December 1908.**
W. 8783; P. v. J. n°. 804.

Het tegen dit arrest ingestelde beroep in cassatie werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 29 Maart 1909. Zie n°. 6.

Rechtbanken.

5. Boekjes, bevattende acht blaadjes en verkocht op de openbare straat voor twee cents per stuk zijn te beschouwen als *vliegende blaadjes.*

Almelo **6 October 1908.**
W. 8753.

6. Het doet niet ter zake, dat dezelfde zinsneden van het vliegend blaadje ook in andere drukwerken voorkomen, daar het geheel iets anders is dergelijke voor de eerbaarheid aanstootelijke zinsneden in een vliegend blaadje opgenomen te venten op den openbaren weg.

Almelo **6 October 1908.**
W. 8753.

7. Eene uitdeeling in honderd exemplaren van een geschrift, dat beschouwd moet worden als aanstootelijk voor de eerbaarheid in den zin der wet, beantwoordt — zij die uitdeeling ook in besloten kring geschied — aan het begrip van ***verspreiden***.

's-Gravenhage **6 Mei 1912.**
W. 9308.

Noyon II ad art. aant. 6 bl. 452.

8. De vermelding van geschriften in een in dagbladen aangekondigden en op zóó ruime schaal als gebruikelijk bij eerste rangs auctionarissen verspreiden catalogus eener te houden verkooping van boeken, brengt de titels dier geschriften onder de oogen van een groot publiek en is daarom een openlijke aankondiging van verkrijgbaarheid in den zin der wet, al mogen dan

ook die aangekondigde geschriften eerst op het in den catalogus aangegeven tijdstip verkrijgbaar zijn.

's-Gravenhage **13 Mei 1912.**
W. 9314.

NOYON II ad art. aant. 3 bl. 450.

Zie het academisch proefschrift van Mr. E. POLAK: „De artikelen 240 en 451*bis* van het Wetboek van Strafrecht, beschouwd in hunne verhouding tot kunst en wetenschap", besproken en beoordeeld door Mr. A. DE GRAAF in W. 9368.

Zie het hoofdartikel in W. 8662: „Bestrijding van pornographie".

Zie art. 70 sub n°. 1.

Art. 242.

Hooge Raad.

1. Eene bloote uitwendige aanraking der geslachtsdeelen van den man met die der vrouw, is niet een zoodanige vereeniging dier deelen als voor het misdrijf van verkrachting wordt vereischt.

Arr. **5 Februari 1912.**
W. 9292.

Het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 12 October 1911, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in W. 9289.

NOYON II ad art. aant. 2 bl. 464.

Art. 243.

Hooge Raad.

1. De woorden *bewusteloosheid of onmacht* zijn niet alternatief gesteld, doch drukken hetzelfde denkbeeld uit, n.l. „physieke weerloosheid", die zich zoowel met behoud als met verlies van het bewustzijn kan voordoen.

Arr. **30 Augustus 1909.**
W. 8903; P. v. J. n°. 880; N. R. CCXII bl. 381.

Het in deze zaak door het Gerechtshof bevestigde vonnis der rechtbank te 's-Gravenhage van 25 Februari 1909 is opgenomen in W. 8805 en in P. v. J. n°. 880.

Anders SIMONS II n°. 481 bl. 146.

Art. 244.

Rechtbanken.

1. In de artt. 244 en 245 eenerzijds en art. 247 anderzijds wordt een streng onderscheid gemaakt tusschen het buiten echt vleeschelijke gemeenschap hebben met eene vrouw beneden den leeftijd van 16 jaren en het plegen van ontuchtige handelingen met iemand beneden den leeftijd van 16 jaren.

's-Gravenhage **3 December 1906.**
W. 8474.

Art. 246.

Hooge Raad.

3. Dit artikel eischt niet voor de strafbaarheid der daar genoemde handelingen, dat zij buiten echt zijn gepleegd.

Arr. **5 Februari 1912.**
W. 9292.

Het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 12 October 1911, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in W. 9289.

Art. 247.

Hooge Raad.

5. Onder dit artikel valt ook het plegen van ééne ontuchtige handeling.

Uit het evenals elders in het Wetboek van Strafrecht gebezigde meervoud *handelingen* kan niet het tegendeel worden afgeleid.

Arr. **29 Juni 1908.**
W. 8739; P. v. J. n°. 777.

Gerechtshoven.

1. In gelijken zin:

Hoog Militair Gerechtshof arr. **19 October 1906**, W. 8464, vernietigende een vonnis van den krijgsraad van Arnhem van 15 Augustus 1906, mede opgenomen in W. 8464.

Zie naar aanleiding van dit arrest in het Mil. Recht. Tijdschr. dl. II bl. 326 onder Mededeelingen van de Redactie: „Bewusteloosheid of onmacht in art. 247 Wetboek van Strafrecht".

Art. 248*ter*. (1)

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 9145 eenige bedenkingen tegen dit artikel, alsmede in W. 9155 eene bijdrage van Mr. H. C. DRESSELHUYS ter verdediging van dit artikel en ter weerlegging van bovengenoemde bedenkingen en de daaronder gestelde uitvoerige aanteekening van de Redactie van het Weekblad.

---

(1) Bij art. 4 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 180, tot bestrijding van zedeloosheid, werden de navolgende twee artikelen in het Strafwetboek ingevoegd:

Art. 248*bis*.

De meerderjarige die met een minderjarige van hetzelfde geslacht, wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs moet vermoeden, ontucht pleegt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren.

Art. 248*ter*.

Hij die door giften of beloften van geld of goed, misbruik van gezag, geweld, bedreiging of misleiding een minderjarige van onbesproken gedrag, wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs moet vermoeden, opzettelijk beweegt om vleeschelijke gemeenschap met hem te hebben, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren.

Vervolging heeft niet plaats dan op klachte van hem tegen wien het misdrijf is gepleegd.

De termijnen bedoeld in art. 66 beloopen voor deze klachte onderscheidenlijk zes en twaalf maanden.

Art. 249.

Hooge Raad.

2. Onder *onderwijzers* in dit artikel zijn „godsdienstonderwijzers'' begrepen.

Waar dit artikel ontucht van den onderwijzer met den hem toevertrouwden minderjarigen leerling op grond van de tusschen hen bestaande verhouding strafbaar stelt, vordert het voor de strafbaarheid niet, dat de ontucht zij gepleegd onder het onderwijs of gedurende den daartoe bestemden tijd.

Arr. **15 October 1906.**
W. 8441; P. v. J. n°. 608; N. R. CCIV bl. 15.

Zie art. 1 sub n°. 7.

Art. 250. (1)

Hooge Raad.

Art. 250 2°.

7. Het arrest van den Hoogen Raad van 30 Januari 1905 is ook opgenomen in W. 8174.

---

(1) Dit artikel werd gewijzigd bij art. 5 van de wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid en luidt thans:

Wordt gestraft:

1°. met gevangenisstraf van ten hoogste vier jaren, de vader, moeder,

8. De woorden *ieder ander* in het tweede lid van dit artikel voorkomende, zijn niet in dien zin te verstaan, dat daarmede bedoeld wordt iemand, die een der in de voorafgaande alinea bedoelde eigenschappen van vader, moeder, voogd of toeziende voogd van den minderjarige, tegen wien het gewraakte misdrijf wordt begaan, mist, doch daaronder is te begrijpen, ieder die, ook al mist hij die qualiteiten, zich jegens den minderjarige aan dat misdrijf schuldig maakt.

Arr. **21 October 1912.**
W. 9383; N. R. CCXXII bl. 51; Ned. Jur. 1913 bl. 71.

NOYON II ad art. aant. 4 bl. 491.

9. Onder *bevorderen* van ontucht is in overeenstemming met het spraakgebruik en tevens volgens de geschiedenis van dit artikel te verstaan „begunstigen, in de hand werken, behulpzaam zijn".

---

voogd of toeziende voogd, die het plegen van ontucht door zijn minderjarig kind of den onder zijne voogdij of toeziende voogdij staanden minderjarige met een derde opzettelijk teweegbrengt of bevordert;

2°. met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren, ieder ander, die het plegen van ontucht door een minderjarige, wiens minderjarigheid hij kent of redelijkerwijs moet vermoeden, met een derde opzettelijk teweegbrengt of bevordert.

Indien de schuldige van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

Arr. **19 Januari 1914.**
W. 9611; N. Jur. 1914 bl. 583.

NOYON II ad art. aant. **6** bl. 492.

SIMONS II n°. 493 bl. 156.

Zie art. 1 sub n°. 7.

Art. 250*bis*. (1)

Hooge Raad.

1. Dit artikel, strafbaar stellende koppelarij, indien daarvan wordt gemaakt een beroep of een gewoonte, stelt geenszins tegenover elkander twee met elkander onvereenigbare feiten.

Dezelfde handelingen kunnen onder bepaalde omstandigheden opleveren zoowel het uitoefenen van het in dit artikel vermelde beroep als het hebben van de daar vermelde gewoonte, zoodat, te laste gelegd zijnde uitoefening van het beroep en het hebben der gewoonte, de rechter kan aannemen, dat de gewoonte daarstelde

(1) Als nieuw artikel werd dit in het Strafwetboek ingevoegd bij art. 6 van de wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid, luidende:

Hij die van het opzettelijk teweegbrengen of bevorderen van ontucht door anderen met derden een beroep of eene gewoonte maakt, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste duizend gulden.

de pluraliteit van handelingen voor het beroepsdelict vereischt.

Arr. **14 April 1913.**
W. 9502; N. Jur. 1913 bl. 918.

2. Blijkens de geschiedenis van dit artikel is wel de voornaamste bedoeling daarvan het stellen van het bordeelverbod, doch het artikel is in zoo algemeene termen vervat, dat het ook toepasselijk is op haar, die in het door haar bewoonde perceel aan vijf verschillende vrouwen opzettelijk eene kamer ter beschikking hield, wetende en goedvindende, dat elk harer op die kamer het beroep van publieke vrouw uitoefende.

Arr. **5 Januari 1914.**
W. 9602; N. Jur. 1914 bl. 394.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Art. 250*ter*. [1]

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 9148 over de beteekenis van het woord „vrouwenhandel”.

---

[1] Dit artikel werd in het Strafwetboek ingevoegd bij art. 6 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid, luidende:

Vrouwenhandel wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste vijf jaren.

Art. 251. (1)

Art. 251*bis*. (2)

Hooge Raad.

1. De woorden ***eene vrouw in behandeling neemt*** omvatten niet alleen het op eene vrouw toepassen van

---

(1) Dit artikel werd gewijzigd bij art. 7 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid en luidt thans:

Bij veroordeeling wegens een der in de artikelen 239, 241—247 en 248*bis*—250*ter* omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in artikel 28 n°. 1—4 vermelde rechten worden uitgesproken.

Indien de schuldige aan een der misdrijven in de artikelen 248*bis*—250*ter* omschreven, het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

(2) Bij art. 10 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid, werd als nieuw artikel ingevoegd:

Artikel 251*bis*.

Hij die opzettelijk eene vrouw in behandeling neemt of eene behandeling doet ondergaan, te kennen gevende of de verwachting opwekkende dat daardoor zwangerschap kan worden verstoord, wordt gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden.

Indien de schuldige uit winstbejag heeft gehandeld, van het plegen van het misdrijf een beroep of eene gewoonte maakt, of geneeskundige, vroedvrouw of artsenijbereider is, kunnen de straffen met een derde worden verhoogd.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

eenige wijze van behandeling, maar ook het geven van daartoe dienenden raad en middelen.

Arr. **24 Juni 1912.**
W. 9367.

In gelijken zin:

Arr. **24 Juni 1912.**
W. 9366.

Noyon II ad art. aant. 3 bl. 498.

Simons II n°. 491 bl. 154.

2. Bij eene telastelegging van het misdrijf van dit artikel is het voldoende dat, voor wat dat element van het misdrijf betreft, de aanklacht vermeldt, dat de beklaagde „uit winstbejag" handelde; het is onnoodig daarbij op te geven op welke wijze de behandeling winstgevend is geweest.

Arr. **24 Juni 1912.**
W. 9367.

Rechtbanken.

1. Het opzet van iemand, beklaagd van het in dit artikel genoemde misdrijf, gericht op het verstoren van de zwangerschap van een meisje, geheel met medeweten en goedvinden en zelfs naar den wensch van dat meisje, moet geacht worden in zich te sluiten

het opzet op de omstandigheid, dat door de betreffende technische behandeling bij het meisje de verwachting werd opgewekt, dat die behandeling tot het gewenschte resultaat zoude leiden.

Amsterdam **26 November 1913.**
N. Jur. 1914 bl. 206.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 9270: „Art. 297 en 251*bis* Wetb. v. Strafr.".

Art. 254.

Hooge Raad.

4. Het arrest van 16 October 1905 is ook opgenomen in P. v. J. n°. 491 en N. R. CCI bl. 71.

5. Alleen dan is het slaan van dieren gerechtvaardigd, wanneer dit geschiedt uit een rechtmatige en geoorloofde oorzaak.

Arr. **23 Maart 1908.**
W. 8685; P. v. J. n°. 767; N. R. CCVIII bl. 480.

Noyon II ad art. aant. 1 bl. 506.

Simons II n°. 516 bl. 174.

Art. 254*bis*. (1)

Hooge Raad.

1. Het spel genaamd „een, twee, drie, deze kaart niet maar die", is te beschouwen als een hazardspel, daar de geoefendheid en behendigheid van den speler van dien aard zijn, dat het voor den oplettenden tegenspeler niet meer mogelijk is zijn bewegingen te volgen en hij dus in werkelijken zin moet raden;

---

(1) Bij art. 11 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding der zedeloosheid, werd als nieuw artikel ingevoegd:

Artikel 254*bis*.

Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste zes duizend gulden wordt gestraft:

1°. hij die het opzettelijk aanbieden of geven van gelegenheid tot hazardspel als bedrijf uitoefent of opzettelijk in eene onderneming daartoe deelneemt;

2°. hij die opzettelijk het publiek gelegenheid tot hazardspel aanbiedt of geeft, of opzettelijk in eene onderneming daartoe deelneemt, onverschillig of het gebruik maken van die gelegenheid al dan niet van eenige voorwaarde of van de inachtneming van eenigen vorm afhankelijk is gesteld;

3°. hij die het deelnemen aan hazardspel als bedrijf uitoefent.

Indien de schuldige het misdrijf in zijn beroep begaat, kan hij van de uitoefening van dat beroep worden ontzet.

Onder hazardspel wordt verstaan elk spel waarbij in het algemeen de kans op winst van het toeval afhangt, ook wanneer die kans toeneemt met de meerdere geoefendheid of de grootere behendigheid van den speler. Daaronder worden begrepen alle kansovereenkomsten over den uitslag van wedstrijden of verdere spelen, welke niet tusschen hen die daaraan deelnemen zijn gesloten, zoomede alle weddenschappen. Daaronder worden niet begrepen loterijen naar de daarvan bij het eerste lid van artikel 1 der Loterijwet 1905 gegeven omschrijving.

zoodat de vraag door wien de inzet zal gewonnen worden inderdaad afhankelijk is van het toeval.

Blijkens den aanhef van het derde lid van dit artikel is het toch niet noodig, dat de kans op winst uitsluitend van het toeval afhangt, wanneer maar die kans in hoofdzaak door het toeval wordt beheerscht.

Arr. **28 Mei 1912.**
W. 9353; N. R. CCXXI bl. 117.

Ook de Advocaat-Generaal Baron D'YVOY noemde dit spel een hazardspel, omdat hij er een weddenschap in zag.

Bij dit arrest werd vernietigd een arrest van het Gerechtshof te Leeuwarden van 7 Maart 1912, bevestigende het vonnis der rechtbank van Winschoten van 26 Januari 1912, opgenomen in W. 9284.

Zie sub 1R.

2. Het verschaffen der gelegenheid om te wedden op den afloop van buitenslands gehouden wedrennen valt onder het bereik van dit artikel.

Arr. **25 November 1912.**
W. 9419; N. R. CCXXII bl. 196.

NOYON II ad art. aant. 7 bl. 513.

3. Onder hazardspelen worden begrepen alle kansovereenkomsten over den uitslag van wedstrijden, welke

niet tusschen hen, die daaraan deelnemen, zijn gesloten. Daarin komt geene verandering doordat aan de houders der stukken een recht wordt gegeven op rentevergoeding, totdat er een premie op is getrokken en evenmin doordat bij de overeenkomst de winst slechts bestaat in een belofte van betaling en niet in de betaling zelf en doordat de uitkeering der premie geschiedt krachtens den totalisator.

Arr. **5 October 1914.**
W. 9694; N. Jur. 1914 bl. 1294.

Rechtbanken.

1. „Een, twee, drie, ruitenvrouw" is een behendigheids-, geen hazardspel. Immers de kunst van den speler bestaat hierin, om, waar zijn medespeler ruitenvrouw heeft gezien, bij het op de tafel werpen eene zoodanige vlugge en behendige manipulatie met de kaarten te maken, dat zijn medespeler, die denkt ruitenvrouw met de oogen te volgen, inderdaad eene andere kaart met de oogen volgt en dus bij het aanwijzen van die kaart verkeerd uitkomt, terwijl voor dengene, die de kaart moet aanwijzen, de kunst bestaat in het doorzien van de beweging, die de speler met de kaarten maakt.

's-Gravenhage **15 Februari 1909.**
W. 8854.

In gelijken zin:

Winschoten **26 Januari 1912.**
W. 9284.

Noyon II ad art. aant., 8 bl. 513.

Zie echter arr. van den Hoogen Raad van 28 Mei 1912 sub n°. 1.

Zie naar aanleiding van dit vonnis der Haagsche rechtbank de ingezonden bijdrage van Mr. J. H. Heerspink: „Gelegenheid tot hazardspel op den openbaren weg" in W. 8865.

Art. 255.

Gerechtshoven.

2. Een zoon, die volgens art. 376 B. W. tot onderhoud zijner behoeftige moeder verplicht is, deze willens en wetens, nadat zij bij hem aan huis was gebracht, aan haar lot heeft overgelaten door haar te brengen bij iemand, van wien hij wist, dat deze zich niet over haar zou willen ontfermen en ook niet ver-

plicht was dit te doen, valt onder de strafbepaling van dit artikel.

Arr. Leeuwarden **9 November 1911.**
W. 9270.

Art. 256.

Rechtbanken.

1. Eene moeder, die haar kind behoorlijk verzorgd nederlegt aan de deur eener inrichting, waar zij weet dat zuigelingen worden opgenomen en, alvorens de plaats te verlaten, er zich van overtuigt, dat het kind in die inrichting wordt opgenomen, maakt zich niet schuldig aan het misdrijf van dit artikel.

Maastricht **11 Maart 1913** (raadkamer).
N. Jur. 1913 bl. 461.

Dit vonnis werd vernietigd bij beschikking van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 15 Maart 1913, opgenomen in N. Jur. 1913 bl. 1052 en werd de zaak naar de terechtzitting verwezen.

De rechtbank heeft daarop bij vonnis van 27 Mei 1913, opgenomen in N. Jur. 1913 bl. 1053, een veroordeeling uitgesproken.

Noyon III ad art. aant. 2 bl. 7.

Art. 261.

Hooge Raad.

Art. 261 al. 1.

12. Als beleediging moet worden aangemerkt de aantijging aan een onderwijzer van in dagen van misdadige woelingen arbeiders op te ruien, m. a. w. te bewerken en op te zetten om aan die misdadige woelingen deel te nemen.

Arr. **9 April 1906.**
W. 8365; P. v. J. nº. 540; N. R. CCII bl. 578.

13. Voor aanranding van iemands eer is niet noodig, dat de beleedigde zich door hetgeen hem wordt te laste gelegd in zijn eergevoel acht aangerand.

Die telastelegging kan iemands eer in de oogen van anderen verminderen, onafhankelijk van de subjectieve gemoedsgesteldheid van den beleedigde.

Arr. **9 December 1912.**
W. 9434; N. R. CCXXII bl. 278; N. Jur. 1913 bl. 354.

Noyon III ad titel XVI aant. 6 bl. 15.

Art. 261 al. 3.

14. Voor de toepasselijkheid van het derde lid van dit artikel ten aanzien van het gehandeld hebben

ter noodzakelijke verdediging, is niet vereischt, dat de waarheid van het ten laste gelegde bewezen is.

Arr. **29 Juni 1908.**
W. 8745; N. R. CCIX bl. 445.

NOYON III ad art. aant. 7 bl. 23.

15. De in deze alinea vervatte bepaling, dat noch smaad noch smaadschrift bestaat voor zoover de dader klaarblijkelijk heeft gehandeld in het algemeen belang of tot noodzakelijke verdediging, is van algemeene strekking en aan deze opvatting staat niet in den weg de bepaling van art. 263 1*c*, omdat deze bepaling haar bestaan hieraan te danken heeft, dat zonder het bewijs der waarheid, van wat ten laste gelegd wordt, veelal het bewijs van den rechtvaardigingsgrond niet mogelijk zal zijn.

Arr. **25 Januari 1909.**
W. 8809; P. v. J. n°. 829; N. R. CCXI bl. 135.

16. Een beroep op al. 3 van dit artikel is niet beperkt tot het bewijs van de waarheid der imputatie, want al moge deze niet zijn bewezen en zelfs al ware de onwaarheid er van bewezen, ook dan blijft de mogelijkheid nog bestaan, dat in het algemeen belang gehandeld is.

Concl. Advocaat-Generaal Mr. ORT in zake arr. **28 Juni 1909**.
W. 8868; P. v. J. nº. 858.

De Hooge Raad heeft zich hierover niet uitgelaten (zie echter sub nº. 14), daar het arrest werd vernietigd wegens een gebrek in de bewijsvoering, waarop ook Mr. ORT in zijn conclusie had gewezen.

SIMONS II nº. 373 bl. 49.

Gerechtshoven.

Art. 261 al. 1.

4. De woorden *een bepaald feit* in dit artikel hebben blijkens de geschiedenis geen andere beteekenis als de woorden „fait précis" in art. 367 C. P., welk artikel door schrijvers en jurisprudentie steeds in dien ruimen zin is opgevat, dat voor een fait précis — bepaald feit — volstrekt niet noodig is, dat alle bizonderheden van tijd, plaats en omstandigheden daarbij zijn vermeld, doch het voldoende is, dat de soort van de daad vermeld is en welke bepaalde daad van die soort wordt bedoeld.

Arr. 's-Hertogenbosch **28 October 1909**.
W. 8975; P. v. J. nº. 897.

Bij dit arrest werd het te laste gelegde feit als „smaadschrift" gequalificeerd, terwijl het vonnis

der rechtbank te Maastricht van 29 Juni 1909, mede opgenomen in P. v. J. n°. 897, dit feit slechts als „eenvoudige beleediging" qualificeerde.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 16.

Art. 261 al. 3.

5. Opdat aannemelijk zij, dat een beleedigende mededeeling in het algemeen belang werd gedaan, is een eerste vereischte, dat de betichting, althans in hoofdzaak, juist zij; kunnende toch het algemeen belang nimmer gediend zijn door de mededeeling van onjuiste feiten.

Arr. Arnhem **23 December 1908.**
W. 8834.

Zie daarentegen sub 16.

6. Krachtens de bepaling van dit artikel al. 3 is de dader van smaad niet strafbaar, wanneer hij geacht moet worden de bedoeling te hebben gehad om in het algemeen belang te handelen.

Arr. Arnhem **29 November 1910.**
W. 9099.

SIMONS II n°. 373 bl. 49.

Rechtbanken.

Art. 261 al. 1.

11. De telastelegging „dat hij een sodomieter was met jongens in het Vondelpark" voldoet niet aan het bij dit artikel gestelde vereischte van telastelegging van een bepaald feit.

Amsterdam **29 October 1913**.
N. Jur. 1913 bl. 1352.

12. Alleen ten aanzien van natuurlijke personen kan van beleediging sprake zijn.

's-Gravenhage **13 Februari 1914** (burgerlijke kamer).
N. Jur. 1914 bl. 519.

NOYON III ad titel XVI aant. 2 bl. 12.

SIMONS II n°. 367 bl. 46.

Art. 261 al. 2.

13. Indien een overheidspersoon zich inderdaad aan eene overtreding der jachtwet heeft schuldig gemaakt, dan kan een, zij het ook eenigszins overdreven, verhaal daarvan in eene courant niet als een beleediging van dien overheidspersoon worden beschouwd.

's-Hertogenbosch **30 Januari 1914** (burgerlijke kamer).
W. 9699; N. Jur. 1914 bl. 1211.

14. Bij dit artikel wordt alleen straf bedreigd op smaadschrift gericht tegen bepaalde personen, niet op smaadschrift tegen openbare lichamen uit meer dan één persoon bestaande, alzoo niet bij smaadschrift tegen een gemeenteraad.

Dordrecht **28 Februari 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 806.

Noyon III ad tit. XVI aant. 2 bl. 12.

Simons II n°. 367 bl. 46.

15. Wie zich onnoodig met verregaande geringschatting over de resultaten van het onderwijs van een muziekleeraar in een dagblad uitlaat, moet geacht worden met opzet de eer en goeden naam van dien leeraar te hebben aangetast.

Amsterdam **26 Juni 1914** (burgerlijke kamer).
N. Jur. 1914 bl. 1209.

Zie het opstel van Mr. G. Wttewaall: „Het opzet bij beleediging" in Tijdschrift voor Strafr. dl. XXI bl. 390, besproken door R. F. in W. 9024.

Zie het opstel van Mr. H. Binnerts: „Smaad en smaadschrift" in Tijdschrift voor Strafr. dl. XXII bl. 325, besproken door R. F. in W. 9191.

Zie het opstel van Mr. G. Wttewaall: „Artikel 261 derde lid van het Wetboek van Strafrecht"

in Tijdschrift voor Strafr. dl. XXIII bl. 302, besproken door R. F. in W. 9313.

Zie art. 53 sub n°. 3.

Art. 263.

Zie het vonnis der rechtbank te Dordrecht van 20 December 1907 en het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 5 Maart 1908, in welke beide uitspraken een beroep op dit artikel niet werd toegelaten (de Papendrechtsche zaak).

Zie art. 261 sub n°. 15.

Art. 266.

Hooge Raad.

9. De toevoeging van te zijn „een troep kwajongens" aan ambtenaren in de uitoefening hunner bediening gedaan, houdt de aantijging in van zich ambtelijk te gedragen op eene wijze, die minachting

verdient, derhalve krenkend voor hun eer en heeft mitsdien een beleedigend karakter.

Arr. **26 Juni 1905.**
W. 8258; N. R. CC bl. 413.

10. Een beleediging kan gepleegd worden in een afschrift van een exploit van sommatie door den deurwaarder aan den gesommeerde ter hand gesteld; dader der beleediging is dan hij, die den deurwaarder last gaf tot het uitbrengen van het exploit.

Arr. **27 Mei 1907.**
W. 8553; N. R. CCVI bl. 170.

NOYON III ad art. aant. 4 bl. 40.

11. Het beweren „dat iemand van eene kleinheid van ziel en van eene kleinheid van verstand is, die men alleen in de vlegeljaren denkt aan te treffen" en dat „zijn hart en geest geene eigenschappen van menschelijkheid bezitten", is, vooral wanneer het een notaris betreft, beleedigend.

Arr. **27 Mei 1907.**
W. 8553; N. R. CCVI bl. 170.

12. De woorden „schijthuis" en „secreet" worden gebezigd om minachting uit te drukken voor dengene, tot wien die woorden worden gericht.

Arr. **23 November 1908**.
W. 8772; P. v. J. nº. 803

13. Dit artikel stelt *opzettelijke beleediging* wel alleen strafbaar, wanneer zij is gepleegd in een der in dat artikel aangeduide gevallen, maar het schrijft niet voor en behoeft dus ook niet in de dagvaarding vermeld te worden, dat het opzet des daders mede op het bestaan van een dier gevallen moet zijn gericht.

Arr. **17 October 1910**.
W. 9070; P. v. J. nº. 986; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VI bl. 518.

Gerechtshoven.

8. Waar het misdrijf van smaadschrift aanwezig is, daar kan niet een veroordeeling ter zake van eenvoudige beleediging worden uitgesproken, daar blijkens de terminologie van dit artikel in dat geval het bestaan van eenvoudige beleediging is uitgesloten.

Arr. 's-Hertogenbosch **16 December 1908**.
W. 8813.

9. Alhoewel niet met zooveel woorden wordt gezegd, dat het geschrift „aan den beleedigden persoon" moet zijn toegezonden of aangeboden, zoo is dit toch klaarblijkelijk bedoeld; hetgeen o. a. blijkt uit de in hetzelfde artikel strafbaar gestelde mondelinge belee-

diging, die, voor zooverre ze niet in het openbaar heeft plaats gehad, slechts bij tegenwoordigheid van den beleedigden persoon aanwezig is.

Een smaadschrift niet openbaar gemaakt en slechts toegezonden aan enkele personen, waaronder niet de beleedigde, wettigt alzoo niet eene veroordeeling op grond van dit artikel.

Arr. Arnhem **7 Januari 1909.**
P. v. J. n°. 832.

Rechtbanken.

20. In gelijken zin:

Zwolle **19 Augustus 1908.**
W. 8832.

Amsterdam **19 October 1908** (burgerlijke kamer).
W. 8924.

Simons II n°. 365 bl. 45.

27. De uitdrukking ***in het openbaar*** omvat meer dan „op eene voor het publiek toegankelijke plaats", zoodat bij eene telastelegging van in zijnen voor het publiek toegankelijken winkel den arts X te beleedigen, door aldaar aan een kooper te vertellen, enz., de beklaagde van alle rechtsvervolging ontslagen moet worden.

Alkmaar **12 October 1909.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXI overz. bl. 14.

Noyon II ad art. 131 aant. 3 bl. 98.

28. Het bij advertentie publiceeren, dat eene firma waren verkoopt, die niet aan de gestelde eischen voldoen, met de klaarblijkelijke bedoeling om aan die firma oneerlijkheid te imputeeren, is voor deze beleedigend en valt onder het bereik van dit artikel.

Dordrecht **1 December 1909** (burgerlijke kamer).
P. v. J. n°. 921.

29. De aan een veldwachter tijdens de uitoefening van zijn dienst toegevoegde woorden: „jij kunt stikken", dragen geen beleedigend karakter.

Alkmaar **4 October 1910.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 17.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 8 December 1910.

30. Er is opzettelijke beleediging, wanneer iemands portret met het bijschrift „wanbetaler" wordt tentoongesteld.

Amsterdam **16 October 1911** (burgerlijke kamer).
W. 9242.

31. Voor het misdrijf van eenvoudige beleediging

is een onmisbaar vereischte, dat de eer en goede naam van een ander aangerand zij, hetgeen slechts mogelijk is, wanneer de beleedigende uiting ter kennis van dien ander is gekomen, hetgeen alzoo in de dagvaarding moet worden opgenomen.

Amsterdam **20 Februari 1912.**
W. 9360.

Anders NOYON III ad art. aant. 6 bl. 15.

32. Als eenvoudige beleediging moet worden aangemerkt het door een diaken in een kerk gedurende de aldaar gehouden openbare godsdienstoefening den alstoen dienstdoenden predikant toevoegen de woorden: „we collecteeren wel voor de armen, maar niet voor jou".

Alkmaar **12 November 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 15.

33. De beleediging moet in iemands tegenwoordigheid mondeling zijn aangedaan. Het is echter onverschillig of beleediger en beleedigde al of niet voor elkander zichtbaar waren of zich op meer of minder grooten afstand van elkander bevonden, terwijl evenmin afdoet of de door den beleediger gesproken woorden al of niet door middel van of met behulp

van eenig toestel of instrument (in casu de telefoon) tot den beleedigde zijn doorgedrongen.

Amsterdam **18 December 1913.**
N. Jur. 1914 bl. 246.

NOYON III ad art. aant. 5 bl. 40.

34. Een verantwoordelijk redacteur van een blad heeft te beoordeelen en te beslissen of een ingezonden stuk naar vorm en inhoud voor plaatsing geschikt is en is in het algemeen strafrechtelijk aansprakelijk alsof hij zelf het stuk had opgesteld, als daarin beleedigingen voorkomen.

Amsterdam **25 Maart 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 901.

35. De woorden: „je hebt wel 25 heeren bij mij ontvangen, je bent met heeren naar bed geweest, toen je bij mij was", tegenover een getrouwde vrouw geuit, zijn niet een telastelegging van een of meer bepaalde feiten, doch veeleer een algemeene beschuldiging, dat de betrokken persoon een overspelig en ontuchtig leven leidt.

Amsterdam **6 Mei 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 1149.

36. Strafbaar ingevolge dit artikel is de advocaat,

die als raadsman van de civiele partij in een strafzaak den beklaagde opzettelijk beleedigende uitdrukkingen toevoegt.

's-Gravenhage **6 November 1914** (raadkamer).
W. 9709.

Van den door de rechtbank te dier zake verleenden rechtsingang kwam de verdachte in verzet en heeft het Gerechtshof te 's-Gravenhage bij beschikking van 19 November 1914, mede opgenomen in W. 9709, dezen vernietigd en den verdachte buiten vervolging gesteld, aannemende dat voor het opzet om te beleedigen geen voldoende gronden aanwezig werden geacht.

Ook de Advocaat-Generaal Mr. Mazel was van oordeel, dat in casu, waar de advocaat vermeende de beleedigende woorden te moeten bezigen geheel en alleen in het belang van zijn cliënt, het opzet om te beleedigen ontbrak.

Hij wees er op in zijne vordering tot buitenvervolgingstelling, dat een advocaat op geen enkele wijze mocht belemmerd worden bij de behandeling der belangen van zijn cliënt en dat het aan hem moest worden overgelaten om al datgene te doen en te betoogen, wat hij vermeende niet in strijd te zijn met eer, geweten en fatsoen.

Uit eene aanteekening blijkt, dat Prof. Simons de motiveering van het Hof en van den Advocaat-

Generaal over het ontbreken van het opzet om te beleedigen onjuist acht, daar volgens hem een advocaat het beleedigende der door hem gebruikte woorden moet hebben gekend; met de beschouwingen van den Advocaat-Generaal kan hij zich echter beter vereenigen.

Hij wijst er op, dat in tegenstelling met het Duitsche en het Fransche recht volgens ons recht de rechten van den advocaat niet voldoende gewaarborgd zijn en acht hij het daarom wenschelijk, dat dit uitdrukkelijk in de wet worde geconstateerd.

Zie naar aanleiding van deze nota de bijdrage van Mr. A. H. du Mosch in W. 9715: „Beleediging door een advocaat bij zijn pleidooi", alsmede de daaronder geplaatste aanteekening van Prof. Simons.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. De woorden: „och verrek vent", door een mindere tot zijn meerdere gericht, zijn wel minachtend maar niet beleedigend.

Arr. **8 Juni 1906.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. II bl. 207.

2. Een woord moet geacht worden beleedigend te zijn, wanneer het minachting te kennen geeft voor

den persoon, wien het wordt toegevoegd; dit is het geval met het woord „choleralijder", dat in den volksmond tallooze malen als scheldwoord wordt gebezigd.

Arr. **18 Februari 1910.**
Mil. Recht. Tijdschr dl. VII bl. 350.

In gelijken zin:

Arr. **22 December 1911.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IX bl. 100.

3. Voor toepassing van dit artikel is niet vereischt, dat bij eene in het openbaar aangedane beleediging het opzet des daders gericht was op het „in het openbaar beleedigen".

Arr. **17 October 1910.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. VI bl. 518.

4. Wanneer iemand terechtstaat ter zake beleediging van een bepaald persoon door de toevoeging van eenige woorden, dan behoort hij te worden vrijgesproken, wanneer die woorden niet beleedigend zijn voor den persoon zelf, maar wel voor een tot dezen in nauwe betrekking staanden derde.

Arr. **27 Juni 1913.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IX bl. 162.

Art. 267.

Hooge Raad.

3. Het arrest van 26 Juni 1905 werd ook opgenomen in N. R. CC bl. 413.

4. Een politiebeambte, die iemands woning met zijn wil en te zijner bescherming is binnengetreden, verkeert in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. **25 Juni 1906.**
W. 8399; P. v. J. n°. 572.

5. Dit artikel vordert niet, dat het opzet des daders ook gericht moet zijn op de rechtmatigheid der ambtshandeling van den beleedigden beambte.

Arr. **20 December 1909.**
W. 8959; P. v. J. n°. 912.

Noyon III ad art. aant. 3 bl. 43.

Zie art. 268 sub n°. 3 en art. 304 sub n°. 4.

Art. 268.

Hooge Raad.

3. Bij het in dit artikel genoemde misdrijf komt

de strafverzwarende omstandigheid van art. 267 Swb. niet in aanmerking.

Voor vervolging van dit misdrijf gepleegd tegen een ambtenaar, ter zake van de rechtmatige uitoefening zijner bediening, is een klacht niet vereischt.

Arr. **27 Januari 1908.**
W. 8651; P. v. J. n°. 848.

Art. 269.

Hooge Raad.

2. Wanneer de bij dit artikel voorgeschreven klacht is ingediend, is de Officier van Justitie niet verplicht aan zijne strafactie alles ten grondslag te leggen, wat door den klager voor hem beleedigend wordt geacht, doch blijft hij vrij, binnen de grenzen der klacht, datgene te laste te leggen, wat door hem als strafbaar wordt beschouwd.

Arr. **10 April 1911.**
W. 9182; N. R. CCXVII bl. 390.

Art. 272.

Hooge Raad.

1. Onder schending van geheimhouding is in de wet op de bedrijfsbelasting en in verschillende andere wetten te verstaan het objectieve bekend maken van hetgeen niet mocht worden bekend gemaakt.

Daartoe behoort niet de wetenschap van den dader, dat hij tot geheimhouding verplicht is.

Arr. **28 Juni 1908.**
W. 8897; N. R. CCXII bl. 315.

Anders SIMONS II n°. 385 bl. 60.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 9482: „Het beroepsgeheim van den medicus";

in W. 9517: „De geheimhoudingsplicht van den geneesheer",

en in W. 9558: „Ambtsgeheimen".

In deze laatste mededeeling wordt melding gemaakt van eene weigering van den Voorzitter van den Octrooiraad om de aan hem door den rechter-commissaris voor strafzaken bij de rechtbank te Rotterdam gestelde vragen te beantwoorden. Het requisitoir van het O. M. tot in-gijzeling-stelling te dier zake werd door de rechtbank

afgewezen, welke beslissing door het Gerechtshof te 's-Gravenhage, in overeenstemming met de conclusie van den Advocaat-Generaal, werd bevestigd.

Art. 279.

Gerechtshoven.

3. Voor het plegen van het misdrijf in dit artikel strafbaar gesteld is noodig een daad van onttrekking, n.l. eene handeling, die de feitelijke heerschappij, die tot dusverre over den minderjarige werd uitgeoefend, verbreekt.

Het *onttrekken*, niet het „onttrokken houden" is in dit artikel tot misdrijf gestempeld ; er is alzoo geen sprake van een delictsvorm bestaande in een verboden toestand.

Arr. Amsterdam **10 December 1914** (raadkamer).
W. 9716.

Deze beschikking werd genomen in strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. DE JOSSELIN DE JONG.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 66.

Art. 282.

Gerechtshoven.

1. Hoewel onder *vrijheid* in dit artikel moet worden verstaan de bewegingsvrijheid van den persoon, d. w. z. die om zich te verplaatsen, zoo volgt hieruit geenszins, dat iemand van die vrijheid slechts zou kunnen worden beroofd door mechanische middelen, inwerkende op zijn lichaam.

Arr. Amsterdam 8 **Februari 1912.**
W. 9273.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 77.

SIMONS II nº. 356 bl. 37.

Art. 284.

Hooge Raad.

2. De tegenwoordige redactie van dit artikel laat geen twijfel over, dat de dwang door bedreiging met eenige feitelijkheid ook gericht kan zijn tegen een derde, d. i. tegen een ander dan tegen hem, aan wien de bedreiging wordt toegevoegd.

Arr. **30 November 1908.**
W. 8776; P. v. J. n°. 846.

Noyon III ad art. aant. 5 bl. 83.

Simons II n°. 359 bl. 39.

3. Voor poging tot dit misdrijf is voldoende, dat hij, op wien de dwang zou worden geoefend, bekend was met de bedreiging, zóó, dat deze het beoogde gevolg kon hebben.

Arr. **30 November 1908.**
W. 8776; P. v. J. n°. 846.

4. Poging tot het in het tweede lid van dit artikel omschreven misdrijf is aanwezig, wanneer de dader aan een hem als raadsman van den te bedreigen persoon bekenden derde de opdracht heeft gegeven aan bedoelden persoon mede te deelen, dat, indien deze hem niet een zeker bedrag betaalde, hij voor dien persoon beleedigende feiten zoude bekend maken; daarmede is alles gedaan wat voor de uitvoering van des daders voornemen noodig was.

Arr. **27 November 1911.**
W. 9253; N. R. CCXIX bl. 231.

Rechtbanken.

2. De toevoeging: „als ik je alleen had, maakte ik je kapot", houdt geen bedreiging in.

Zutphen **15 Maart 1911.**
W. 9183.

Zie het academisch proefschrift van Mr. J. H. MONNIK: „Bescherming van arbeidswilligen in de artikelen 284 en 426*bis* Wetboek van Strafrecht", aangekondigd en besproken door Mr. G. T. I. DE JONGH in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXVII bl. 322; door Mr. S. J. M. VAN GEUNS in W. 8680 en door Mr. J. D. VEEGENS in Themis dl. LXIX 1908 bl. 455.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. J. H. HEERSPINK in W. 9556: „Artikel 284 Strafrecht".

Art. 285.

Hooge Raad.

6. Dit artikel, bedreiging o. a. met eenig misdrijf tegen het leven gericht strafbaar stellende, vordert niet het in werkelijkheid bestaan van zoodanig voornemen, maar het door woorden of daden — al of niet overeenkomstig de werkelijkheid — „te kennen geven" aan iemand, dat men zoodanig voornemen te

zijnen aanzien koestert onder zoodanige omstandigheden, waardoor bij hem de indruk kan worden teweeggebracht, dat daardoor werkelijk een min of meer ernstige inbreuk wordt gemaakt op zijn vrijheid, terwijl ook des daders wil op het teweegbrengen van zoodanigen indruk moet zijn gericht.

Arr. **27 Mei 1907.**
W. 8552; P. v. J. n°. 675; N. R. CCVI bl. 153.

In gelijken zin o. a.:

Arr. **25 November 1907.**
W. 8621; P. v. J. n°. 718; N. R. CCVII bl. 155.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IV bl. 532.

Arr. **11 Mei 1908.**
W. 8714; P. v. J. n°. 773; N. R. CCIX bl. 70.

Arr. **9 Januari 1911.**
W. 9135; N. R. CCXVII bl. 23.

Arr. **18 Maart 1912.**
W. 9325; N. R. CCXX bl. 478.

Arr. **5 Januari 1914.**
W. 9604; N. Jur. 1914 bl. 397.

Noyon III ad art. aant. 2 en 6 bl. 86, 88.

Simons II n°. 362 bl. 41.

7. Bij dit artikel wordt ook bedreiging met zware mishandeling strafbaar gesteld.

Arr. **31 Mei 1908.**
P. v. J. n°. 773.

Het vonnis der rechtbank te 's-Hertogenbosch van 17 December 1907 bevestigd door het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is ook opgenomen in P. v. J. n°. 773.

De Advocaat-Generaal Jhr. Mr. VAN DER DOES DE WILLEBOIS achtte dit in casu ondenkbaar, waar de bedreiging was geschied door het op iemand aanleggen van een geladen geweer.

8. Het hangt van de bedoeling des daders af of het afschieten van een met scherp geladen geweer in de richting van iemand als uitvoeringshandeling van het misdrijf tegen het leven gericht of als dat van een bedreiging met zoodanig misdrijf moet worden beschouwd.

Arr. **6 Juni 1910.**
W. 9048; P. v. J. n°. 968.

NOYON III ad art. aant. 5 bl. 88.

9. Eene bedreiging kan zeer goed geschieden èn

door woord èn door daad en kan nog strafbaar zijn, ook als beide wijzen van bedreiging zijn te laste gelegd en slechts één daarvan wordt bewezen.

Arr. **26 Mei 1913.**
W. 9510; N. Jur. 1913 bl. 1020.

— — — —

Art. 287.

Gerechtshoven.

2. Twee beklaagden, die opzettelijk vereenigd ter gezamenlijke bereiking van eenzelfde gemeenschappelijk doel met eenzelfde opzet tot levensberooving twee levensgevaarlijke steken, waarvan één absoluut doodelijk, toebrengen, zijn voor elkanders daden aansprakelijk, zoodat voor de veroordeeling van beide ter zake van doodslag niet behoeft te blijken, wie hunner nu juist den doodelijken steek heeft toegebracht.

's-Gravenhage **7 November 1907.**
P. v. J. n°. 763.

3. Het voor strafbare poging tot doodslag gevorderde opzet moet uit de gebleken omstandigheden worden afgeleid; daarin ligt opgesloten het opzet tot het van die daad onafscheidelijk gevolg.

Arr. Leeuwarden **26 Januari 1911**.
W. 9144.

Zie het academisch proefschrift van Mr. C. J. HEEMSKERK: „Doodslag en Moord, art. 287—289 Wetb. v. Str.", aangekondigd en besproken door Prof. SIMONS in W. 8796 en door Mr. H. L. A. VISSER in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXVIII bl. 396.

Zie art. 285 sub n°. 8.

Art. 289.

Hooge Raad.

1. Het begrip *voorbedachte rade* vereischt tusschen besluit en uitvoering een kortere of langere tijdsruimte van kalm overleg, van bedaard nadenken; de dader moet in een gemoedsstemming, welke nadenken toelaat, zich rekenschap hebben kunnen geven van de beteekenis en de gevolgen van zijn daad.

Arr. **22 Maart 1909**.
W. 8851; P. v. J. n°. 846; N. R. CCXI bl. 305.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 92.

SIMONS I n°. 172 bl. 183.

2. Wanneer bij dagvaarding is te laste gelegd, dat het voornemen om iemand van het leven te berooven in verloop van tijd gerijpt is tot een vast besluit en dat, na het vormen van dat besluit, geruimen tijd is verstreken, alvorens tot de uitvoering werd overgegaan, dan kan hieruit worden afgeleid, dat voorbedachte rade is te laste gelegd, wanneer de wijze van levensberooving vergiftiging is geweest, die zonder kalm beraad schier ondenkbaar is.

Arr. **16 Maart 1914**.
W. 9636; N. Jur. 1914 bl. 751.

Bij dit arrest werd verworpen het beroep in cassatie tegen het uitvoerig gemotiveerde arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 29 November 1913, opgenomen in W. 9552 en N. Jur. 1914 bl. 55.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder het arrest in W. 9636.

Gerechtshoven.

2. Bij het verrichten eener handeling met het oogmerk om een bepaalden persoon te dooden, moet het opzet, gericht op het dooden van een anderen persoon, mede aanwezig geacht worden, wanneer bij beklaagde de met wetenschap gelijk te stellen over-

tuiging heeft bestaan, dat zijn daad ook den dood van een anderen persoon ten gevolge zal kunnen hebben.

Wanneer toch iemand — wenschende een bepaalden persoon uit den weg te ruimen, aan dien persoon, aan het adres, waar hij weet, dat hij met zijne vrouw samenwoont en daaraan ook denkende bij het volvoeren zijner daad — eene vergiftigde taart zendt, met het gevolg, dat bedoelde vrouw daarvan eet en dientengevolge sterft, dan is de dader schuldig aan moord op die vrouw gepleegd.

Arr. Amsterdam **9 Maart 1911**.
W. 9154; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 200.

Het beroep in cassatie tegen dit arrest ingesteld werd verworpen bij arr. H. R. van 19 Juni 1911, opgenomen in W. 9203.

De H. R. liet zich echter niet uit over het voorwaardelijk opzet; zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest en de aldaar aangehaalde jurisprudentie.

Art. 290.

Zie het academisch proefschrift van Mr. J. VER-

DAM: „Kinderdoodslag en kindermoord (art. 290—292 W. v. S.)", aangekondigd en besproken door Mr. S. J. M. VAN GEUNS in W. 8966.

Art. 291.

Zie het academisch proefschrift van Mr. G. VAN DIJCK: „Eenige beschouwingen over het misdrijf van kindermoord".

Art. 293.

Rechtbanken.

1. Zie een geval van poging tot dit misdrijf.

Amsterdam **2 October 1908.**
P. v. J. n°. 813.

Zie het academisch proefschrift van Mr. A. R. BAAS: „Levensberooving op verzoek en zelfmoord (art 293 en 294 W. v. S.)".

Art. 297.

Hooge Raad.

3. Arr. 22 Mei 1905 werd ook opgenomen in N. R. CC bl. 97.

4. Daar het voorwerp van het in dit artikel omschreven misdrijf alleen is een „levende" vrucht, kan het opzet, in den aanhef vermeld, ook geen ander zijn dan dat, om zoodanige vrucht af te drijven of te dooden.

Arr. **11 Maart 1907.**
W. 8510; P. v. J. nº. 629; N. R. CCV bl. 271.

Gerechtshoven.

5. Voor de toepassing van dit artikel is niet noodig, dat de dader, toen hij de afdrijving pleegde, wist, dat de vrucht leefde.

Het opzet kan aanwezig zijn, niet alleen als de dader stellig wist, dat de vrucht leeft, maar ook reeds, als de dader gehandeld heeft in de veronderstelling met een levende vrucht te doen te hebben, wanneer dan slechts later blijkt, dat die veronderstelling juist is geweest.

Arr. Arnhem **7 Mei 1907.**
W. 8550; P. v. J. nº. 647.

Tengevolge van het arrest van den Hoogen Raad van 11 Maart 1907 (zie sub n°. 4) was deze zaak verwezen naar het Gerechtshof te Arnhem en werd daarop bovenstaand arrest gewezen.

Het beroep in cassatie tegen dit arrest werd verworpen bij arr. van 29 Juli 1907, opgenomen in W. 8580; P. v. J. n°. 679; N. R. CCVI bl. 504.

NOYON III ad art. 295 aant. 3 bl. 103.

VAN HAMEL § 34 n°. 9 bl. 357.

Art. 300.

Hooge Raad.

14. In gelijken zin:

Arr. **26 October 1908.**
W. 8759.

17. Het begrip ***mishandeling*** in dit artikel heeft een ruimere beteekenis dan dat in art. 288 B. W. en, wijl deze wetsbepaling van zooveel jongere dagteekening is dan het B. W., kan deze niet tot uitlegging van dit laatste strekken.

Arr. **25 Januari 1907** (burgerlijke kamer).
W. 8495; N. R. CCV bl. 129.

18. Wanneer is beslist, dat een beklaagde niet alleen een ander, die op een velocipède zat, wilde tegenhouden, maar hem ook wilde doen vallen met mede bewezen pijnlijke gevolgen, dan is beslist, dat die beklaagde het opzet, noodig voor het misdrijf van mishandeling, had.

Arr. **15 Maart 1909**.
W. 8842; P. v. J. n°. 858.

Bij dit arrest werd verworpen beroep in cassatie tegen arrest van het Gerechtshof te Leeuwarden van 3 December 1908, opgenomen in W. 8882.

19. De telastelegging van het gewelddadig toebrengen van slagen met een sabel sluit in, dat door die slagen aan de personen, op wie de slagen gericht waren, pijn is veroorzaakt.

Arr. **2 Juni 1909**.
W. 8889; P. v. J. n°. 868.

20. Wanneer is uitgemaakt, dat de mishandeling op iemand gepleegd hetzelfde karakter droeg als het „pak slaag", waartoe een derde den dader der voorbedoelde mishandeling had uitgelokt, dan is de uitlokker ook aansprakelijk voor de daarbij toegebrachte verwondingen, daar hij tot mishandeling heeft uitge-

lokt en het karakter van de mishandeling niet verandert, al hebben die slagen ook een verwonding ten gevolge gehad.

Arr. **29 April 1912.**
W. 9344; N. R. CCXX bl. 684.

Prof. SIMONS stelt de vraag of onder de uitlokking tot het geven van een pak slaag ook begrepen is het uitlokken tot het met een mes toebrengen van verschillende verwondingen en is geneigd die vraag ontkennend te beantwoorden.

Bij dagvaarding was den feitelijken dader ten laste gelegd het toebrengen van verschillende verwondingen met een mes, doch werd deze van dit meerdere vrijgesproken en alleen veroordeeld ter zake van het opzettelijk op het hoofd slaan, tengevolge waarvan de mishandelde te dier plaatse verwond werd.

Gerechtshoven.

10. Waar ongeveer op hetzelfde oogenblik, dat een beklaagde naar iemand sneed, een ander persoon op den door beklaagde bedoelden persoon de hand legde, zoodat deze hand in plaats van het zich daaronder bevindende en door beklaagde bedoelde lichaam werd getroffen, bestaat er geen afdwaling (aberratio

ictus), maar alleen verwisseling (error in persona).

Er bestaat dus opzet, dus ook mishandeling.

Arr. Arnhem **26 April 1906.**
W. 8410; P. v. J. n°. 574.

Anders NOYON I aant. 4 bl. 9.

Anders SIMONS I n°. 171 bl. 182.

Anders VAN HAMEL § 34 n°. 16 bl. 369.

Zie daarentegen arr. Leeuwarden 22 October 1908, W. 8850.

Art. 302.

Hooge Raad.

3. In gelijken zin:

Arr. **12 Juni 1906.**
W. 8391; P. v. J. n°. 558; N. R. CCIII bl. 236.

4. Onder *zwaar lichamelijk letsel* moet worden verstaan niet alleen een letsel van blijvenden aard met duurzame gevolgen, doch elk letsel zoo belangrijk, dat het naar het gewone spraakgebruik onder het begrip van zwaar lichamelijk letsel valt.

Arr. **11 Mei 1908.**
W. 8714; N. R. CCIX bl. 70.

Rechtbanken.

2. Het op een afstand van ± 5 meter uit een met een hagelpatroon geladen geweer op iemand een schot lossen beoogt daarmede dien persoon een hoogst ernstig letsel toebrengen.

Breda **5 Februari 1914.**
W. 9653.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het herhaaldelijk naar iemand steken met een zoo gevaarlijk voorwerp als een bajonet wijst noodzakelijk op het opzet van den dader om zwaar lichamelijk letsel toe te brengen en waar dit den dood ten gevolge had, is het tweede lid van dit artikel van toepassing.

Arr. **10 October 1907.**
W. 8869; P. v. J. n°. 730; Mil. Recht. Tijdschr. dl. III bl. 414.

Zie de aanteekening der Redactie van het Weekblad onder dit arrest, inhoudende dat volgens de leer van den Hoogen Raad art. 300 al. 3 had moeten zijn toegepast.

Het op deze zaak betrekkelijke vonnis van den krijgsraad te Arnhem van 10 Juni 1907 werd opgenomen in P. v. J. n°. 683.

SIMONS II n°. 331 bl. 17.
Anders NOYON III ad art. aant. 2 bl. 113.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 8666: „Art. 302 Wetboek van Strafrecht".

Zie art. 82 n°. 8.

Art. 303.

Hooge Raad.

1. Het iemand tegen het hoofd werpen van een flesch met vitriool kan, wanneer alleen door het bukken van dengene, naar wien het werpen geschiedt, het raken wordt voorkomen, als poging tot zware mishandeling worden aangemerkt.

Arr. **14 Februari 1910.**
W. 8992; P. v. J. n°. 938.

Art. 304.

Hooge Raad.

3. In gelijken zin:

Arr. **5 Februari 1906.**
W. 8338; P. v. J. n°. 521; N. R. CCII bl. 191.

Art. 304 2°.

4. Een politiebeambte, die op het vernemen van hulpgeschrei, iemands woning binnentreedt ter bescherming eener in die woning zich bevindende vrouw, verkeert in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. **28 Augustus 1906**.
W. 8417; P. v. J. n°. 578.

5. Dit artikel vordert niet, dat het opzet des daders ook gericht moet zijn op de rechtmatigheid der ambtshandeling van den mishandelden ambtenaar.

Arr. **29 November 1909.**
W. 8937; P. v. J. n°. 918.

In gelijken zin:

Arr. **14 October 1912.**
W. 9381; N. Jur. 1913 bl. 41.

Zie de noot van Prof. SIMONS onder het arrest H. R. van 9 Juni 1908, opgenomen in W. 8730, waar deze aanteekent, dat bij dat arrest stilzwijgend is aangenomen, dat bij den beklaagde niet alleen moet bestaan hebben de wetenschap, dat hij een ambtenaar mishandelde, doch ook, dat dit geschiedde gedurende of ter zake van de rechtmatige uitoefening der bediening.

NOYON III ad art. 267 aant. 3 bl. 43.

NOYON ad art. 304 aant. 4 bl. 115.

SIMONS I n°. 167 bl. 171.

SIMONS II n°. 333 bl. 18.

6. Voor de toepasselijkheid van art. 304 2°. wordt vereischt, dat de dader de wetenschap had, dat hij te doen had met een ambtenaar in functie.

Arr. **14 October 1912.**
W. 9381.

In gelijken zin:

Hoog Militair Gerechtshof arr. **11 Februari 1910.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 347.

Zie art. 267 sub n°. 5; art. 422 sub n°. 2.

Art. 306.

Zie het academisch proefschrift van Mr. G. H. B. VAN DEN BOOM: „Strafbare deelneming aan een aanval of vechterij".

Zie de artt. 82 sub n°. 8 en 302 sub n°. 4.

Art. 307.

Hooge Raad.

1. Met *schuld* wordt bedoeld: het niet in acht nemen van die voorzichtigheid, welke van ieder strafrechtelijk voor zijne handelingen verantwoordelijk persoon mag worden gevorderd.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Ort in zake arrest **29 Januari 1906.**
W. 8335; N. R. CCII bl. 162.

De H. R. heeft zich over den graad van schuld in dit artikel bedoeld niet uitgelaten, daar het arrest, waartegen beroep in cassatie werd ingesteld, wegens een vormfout werd vernietigd.

2. Daar omtrent de leer der causaliteit noch in het Strafwetboek noch in de geschiedenis van die wet eene bepaalde uitspraak gegeven is, is de vraag of er causaal verband bestaat tusschen een schuldig verzuim en het gevolgde onheil, in elk voorkomend geval aan het oordeel van den rechter overgelaten.

Arr. **7 Juni 1911.**
W. 9209; N. R. CCXVIII bl. 188.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

NOYON I aant. 4 bl. 30.

VAN HAMEL § 24 n°. 10 bl. 244.

3. De uitdrukking *schuld* in dit artikel omvat eene min of meer grove of aanmerkelijke onvoorzichtigheid, onachtzaamheid of nalatigheid; deze onvoorzichtigheid kan zeker worden aangenomen bij iemand, van wien bewezen is verklaard, dat hij verregaand roekeloos en onbesuisd en in strijd met de bestaande wettelijke voorschriften handelde.

Arr. **3 Februari 1913.**
W. 9459; N. Jur. 1913 bl. 571.

Bij dit arrest werd beroep in cassatie afgewezen tegen een arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 17 October 1912, waarbij werd vernietigd het vrijsprekend vonnis der rechtbank van Alkmaar van 9 Juli 1912, opgenomen in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 17.

Rechtbanken.

4. Een fabrieksdirecteur, ook al heeft hij verzuimd een hem door de arbeidsinspectie voorgeschreven veiligheidsmaatregel te nemen, is niet strafrechtelijk aansprakelijk voor een ongeval, dat aan een zijner werklieden overkomt, wanneer deze bezig is met het

verrichten van arbeid in zijne fabriek op een ander tijdstip, dan waarop hem was opgedragen dien arbeid te verrichten.

Winschoten **25 September 1908.**
W. 8746.

Zie het academisch proefschrift van Mr. H. A. VAN ZUYLEN: „Veroorzaken van den dood of van lichamelijk letsel door schuld (art. 307—9 W. v. S.)".

Art. 308.

Hooge Raad.

4. Aan het woord *ziekte* heeft de wetgever de ruimste beteekenis willen zien toegekend, omvattende alzoo zoowel de traumatische als de inwendige ziekten.

Conclusie Advocaat-Generaal Jhr. Mr. RETHAAN MACARÉ in zake arr. **13 Juni 1905.**
W. 8241; P. v. J. n°. 467; N. R. CC bl. 238.

De Hooge Raad heeft wegens een vormfout het aangevallen arrest vernietigd en zich niet over bovenstaande vraag uitgelaten.

Anders NOYON III ad art. aant. 2 bl. 123.

5. Wanneer door het gebruik maken van een

cobrafluit door een automobilist een voor een boerenwagen gespannen paard, rijdende vóór de auto, schichtig wordt en tengevolge daarvan een der inzittenden in dien wagen zwaar lichamelijk letsel bekomt, dan is dat ongeval aan de schuld van dien automobilist te wijten, wanneer toen ter tijde het gebruik van zoo'n instrument verboden was, al was dit later tijdens de behandeling der strafzaak wel geoorloofd verklaard.

Arr. **22 Juni 1908.**
W. 8735; P. v. J. nº. 787; N. R. CCIX bl. 306.

Het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 5 Maart 1908, waartegen het beroep in cassatie werd afgewezen, werd opgenomen in W. 8802 en in P. v. J. nº. 753.

6. De mate van *schuld* als gevorderd voor de toepassing van dit artikel is aanwezig, wanneer iemand als voerman van een kar en paard op den openbaren weg door onoplettendheid een ongeval heeft veroorzaakt, dat, ware hij zoodanig oplettend geweest, als van iederen voerman mag worden geëischt, lichtelijk had kunnen worden voorkomen.

Arr. **13 Maart 1911.**
W. 9167.

Gerechtshoven.

6. Buikvliesontsteking, waardoor het leven ernstig in gevaar wordt gebracht, is een zwaar lichamelijk letsel.

Arr. Arnhem **1 Februari 1906**.
P. v. J. n°. 626.

Rechtbanken.

6. De niet-nakoming door een werkman na opdracht van den patroon om een veiligheidsmaatregel aan te brengen, heft de schuld van den patroon op.

Alkmaar **12 December 1911.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 17.

VAN HAMEL § 35 n°. 5 bl. 382.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 8529: „Aansprakelijkheid bij schuld van het slachtoffer".

Zie art. 307 sub n°. 2.

Art. 310.

Hooge Raad.

17. Wanneer de diefstal — d. i. de wegneming met het doel van wederrechtelijke toeëigening —

voltooid is zonder eenige rechtstreeksche deelneming van een derde aan die ontvreemding, dan kan deze derde niet als mede-dader van dien diefstal worden beschouwd en wordt hierin geen verandering gebracht door diens wetenschap van de voorgenomen ontvreemding of de afspraak daartoe, noch door het verbergen en het brengen van die goederen naar een ander met de bedoeling om ze te verkoopen en van de opbrengst samen voordeel te trekken.

Arr. **30 April 1906.**
W. 8374; P. v. J. n°. 543; N. R. CCII bl. 678.

18. Iemand, die met een ander gemeenschappelijk een loods ter bewaring van goederen aan ieder hunner afzonderlijk toebehoorende gebruikt en dan uit die loods goederen aan dien andere toebehoorende wegneemt, met het oogmerk om zich die goederen wederrechtelijk toe te eigenen, maakt zich schuldig aan diefstal en niet aan verduistering.

Arr. **25 Februari 1907.**
W. 8502; P. v. J. n°. 624; N. R. CCV bl. 225.

19. Waar vaststaat, dat rondom het geheele wildpark eene volkomen doeltreffende afsluiting was aangebracht, tengevolge waarvan de herten, die zich in

dat park bevonden, daarbinnen opgesloten waren, kon daaruit worden afgeleid, dat die herten niet meer als wild, doch als dieren in de macht en derhalve als eigendom van dengene, die daartoe gerechtigd de afsluiting had bewerkstelligd, moesten worden aangemerkt.

Arr. **16 December 1907.**
W. 8633; N. R. CCVII bl. 291.

20. Noch uit de woorden, noch uit de geschiedenis van dit artikel volgt, dat met het woord ***eenig goed*** alleen voorwerpen, die eene economische waarde hebben, bedoeld zijn.

Arr. **6 Januari 1908.**
W. 8648; P. v. J. n°. 718.

Anders NOYON III ad art. aant. 4 bl. 128.

Zie sub n°. 22R.

21. Voor het misdrijf van diefstal is het onverschillig of de beweegreden van de toeëigening was om zich zelf of een ander te bevoordeelen.

Arr. **15 November 1909.**
W. 8928; P. v. J. n°. 900.

NOYON III ad art. aant. 7 bl. 131 noot 4.

SIMONS II n°. 401 bl. 77.

22. Het misdrijf van diefstal is voltooid, wanneer met het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening een aan een ander toebehoorende boom is gerooid, van de takken ontdaan en in stukken gezaagd met de bedoeling die stukken per kruiwagen naar huis te vervoeren, daar door die handelingen de boom uit het bezit van den eigenaar onder de macht en in het bezit van den dader is gebracht, en deze alzoo in den zin der wet heeft weggenomen, en doet het niet ter zake dat die reeds weggenomen boom niet vervoerd was van het perceel, waarop hij stond.

Arr. **23 Mei 1911.**
W. 9205; N. R. CCXVIII bl. 127.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Anders NOYON III ad art. aant. 2 bl. 126.

SIMONS II n°. 398 bl. 75.

Gerechtshoven.

14. Een kip, overgeloopen op een vreemd erf of in een vreemd huis, komt daardoor alleen nog niet onder berusting van den gebruiker van dat erf; wanneer deze haar dus wegneemt met het oogmerk van

ze zich wederrechtelijk toe te eigenen, dan maakt hij zich schuldig aan diefstal en niet aan verduistering.

Arr. Arnhem **7 Juni 1906.**
W. 8567.

De rechtbank te Zwolle, vonnis 19 April 1906, mede opgenomen in W. 8567, zag in dit feit verduistering.

15. Tot het begrip van diefstal doet niets af of de eigenaar van het weggenomene den dader bekend is.

Arr. Leeuwarden **20 Januari 1910.**
W. 9038.

16. Het oogmerk van wederrechtelijke toeëigening kan niet worden aangenomen, wanneer een beklaagde eenig goed van een ander wegneemt, doch het daarna bij de politie brengt om een korten tijd in de gevangenis te kunnen verblijven, daar, al moge de beklaagde hebben bedoeld daarmede den uiterlijken schijn van diefstal te willen aannemen, dit daarom nog geen diefstal daarstelt.

Arr. Arnhem **12 October 1911.**
W. 9318.

Tegen dit arrest kwam de Procureur-Generaal in cassatie, concludeerende de Advocaat-Generaal Baron D'YVOY, zich op de geschiedenis van dit

artikel beroepende, tot vernietiging van het arrest. De Hooge Raad heeft zich echter over deze vraag niet uitgelaten, daar bij arrest van 15 Januari 1912, opgenomen in W. 9282, de requirant niet-ontvankelijk werd verklaard, als berustende de vrijspraak op het onbewezene van een bestanddeel van het ten laste gelegde misdrijf.

In gelijken zin als het Gerechtshof te Arnhem rechtbank Groningen **9 Februari 1911.**
W. 9168; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 205.

Doch in tegenovergestelden zin:

Rechtb. 's-Hertogenbosch **28 Augustus 1905.**
P. v. J. n°. 502.

Rechtb. Zwolle **24 Augustus 1911.**
W. 9249.

Rechtb. 's-Gravenhage **14 Maart 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 18.

Zie echter sub n°. 5G. Zie ook sub n°. 6 en 7R.

SIMONS II n°. 401 bl. 79.

Anders NOYON III ad art. aant. 7 bl. 132.

Rechtbanken.

24. Het wegnemen door een postbeambte op een postkantoor van geld en postzegels uit een Rijkskas en het terstond daarna in de onder zijn eigen beheer staande Rijkskas overbrengen met de bedoeling het

tekort in die kas te dekken, moet als diefstal worden gequalificeerd.

Almelo **5 September 1905.**
W. 8344.

25. Bij wegneming van een aan een ander persoon toebehoorend voorwerp met het doel om dit voorwerp rechtstreeks bij dezen in te leveren, heeft de dader niet het oogmerk gehad van wederrechtelijke toeëigening.

Utrecht **23 December 1912.**
N. Jur. 1913 bl. 128.

Zie in zake de erfgooierskwestie over het wederrechtelijke van het materieele feit het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 4 Januari 1906, opgenomen in W. 8330.

Zie het academisch proefschrift van Mr. W. J. Muller: „Eenvoudige diefstal, art. 310 Swb.".

Zie art. 45 sub n°. 13 en 15; sub n°. 13G; art. 47 sub 53.

Art. 311 5°.

Zie art. 90 sub n°. 1.

Zie het opstel van Mr. B. GEWIN: „De voor de nachtrust bestemde tijd" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XVII bl. 389, besproken door R. F. in W. 8347.

Art. 312.

Hooge Raad.

1. Zoowel de bewoordingen als de geschiedenis van dit artikel leeren, dat het daar omschreven misdrijf beschouwd moet worden als één misdrijf, n.l. van diefstal gepleegd onder verzwarende omstandigheden.

Is het geweld gepleegd in de vertrekken zelve, waar de beoogde diefstal onmiddellijk na en in aansluiting aan dat geweld zou worden volvoerd, dan is dat geweld te beschouwen niet als een zelfstandig misdrijf, maar als een uitvoeringshandeling van het misdrijf: diefstal met geweldpleging.

Arr. **28 Juli 1911.**
W. 9225: N. R. CCXVIII bl. 479.

Prof. SIMONS teekent hierbij aan, dat ook hij deze leer, dat de diefstal en het geweld slechts één misdrijf vormen, de juiste acht; terwijl hij

evenzeer van meening is, dat reeds in een daad van geweld een uitvoeringshandeling van den diefstal gezien mag worden.

Zie ook zijn Leerboek I bl. 119 noot 2.

Noyon I ad art. 45 aant. 9 bl. 246.

2. Voor het in dit artikel strafbaar gestelde misdrijf is eenheid van plaats — zij het ook in ruimen zin opgevat — voor de beide onderdeelen van het samengestelde delict, diefstal met geweld, een noodzakelijk bestanddeel.

Arr. **16 October 1911.**
W. 9232; N. R. CCXIX bl. 31.

Noyon III ad art. aant. 2 bl. 141.

Art. 314.

Gerechtshoven.

4. *Veldvruchten* zijn in dit artikel niet in den beperkten zin te verstaan alsof daaronder alleen zouden zijn begrepen in het open veld gekweekte vruchten in tegenstelling met hetgeen in tuinen groeit, daar uit de geschiedenis van dit artikel blijkt, dat tuin-

vruchten òf onder boom- òf onder veldvruchten gerekend moeten worden, zoodat in een tuin staande aardbeien als *veldvruchten* beschouwd moeten worden.

Arr. Leeuwarden **30 November 1905.**
W. 8404.

Anders NOYON III ad art. aant. 4 bl. 147.

Rechtbanken.

6. De woorden *zonder geweld of bedreiging met geweld tegen personen* zijn niet als een element van het misdrijf „strooperij" aan te merken en behoeven daarom ook niet in een dagvaarding wegens strooperij te worden vermeld.

Assen **8 April 1909.**
W. 8855.

De kantonrechter te Hoogeveen had eene tegenovergestelde beslissing gegeven blijkens mede in het in W. 8855 opgenomen vonnis van 8 Februari 1909.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het plukken van rozen in een kweekerij met het oogmerk om zich die bloemen wederrechtelijk toe te eigenen, is diefstal en niet strooperij, want, al wordt een bloem gevormd door bladeren, dan is deze

toch iets anders dan de in dit artikel genoemde ongeplukte of afgevallen bladeren; terwijl uit het bij de wording van die wetsbepaling verhandelde blijkt, dat de wetgever in weerwil van herhaalden aandrang om onder de voorwerpen in dat artikel genoemd ook bloemen op te nemen, heeft besloten, dat zij op bloemen niet van toepassing moest zijn.

Arr. **20 October 1911.**
M. R. T. dl. LX bl. 326.

NOYON III ad art. aant. 5 bl. 150.

SIMONS II n°. 406 bl. 85.

Art. 316.

Rechtbanken.

1. Wanneer een ondeelbaar voorwerp slechts voor een gedeelte aan den vader van den dader toebehoort en voor het overige deel aan een ander, terwijl tusschen deze laatste en den dader geen betrekking bestond als bij dit artikel is vermeld, dan is de diefstal tegen de beide eigenaren gepleegd en is de vervolging niet afhankelijk van eene klacht.

Amsterdam **13 Januari 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 207.

Zie art. 64 sub n°. 3R.

Art. 317.

Hooge Raad.

2. ***Het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling*** **is slechts dan aanwezig, wanneer de dader in de meening verkeert, dat hetgeen hij door den dwang tracht te verkrijgen, hem eenig voordeel, dat hem rechtens niet toekomt, zal verschaffen.**

Arr. **29 Juni 1910.**
W. 9059; P. v. J. n°. 972; N. R. CCXV bl. 364.

Noyon III ad art. aant. 1 bl. 155.

Simons II n°. 458 bl. 127.

Art. 318.

Hooge Raad.

2. Voor mededaderschap aan het misdrijf van

afdreiging is voldoende, dat de beklaagde in vereeniging met een medebeklaagde bij den bedreigde vrees heeft opgewekt voor een door laatstgenoemde te zijnen laste te plegen smaadschrift en hem op die wijze met het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling heeft genoopt tot afgifte van noch aan hem, noch aan zijn medebeklaagde toebehoorend goed.

Arr. **29 Juni 1914.**
W. 9675.

Art. 321.

Hooge Raad.

2. In gelijken zin:

Arr. **23 December 1907.**
W. 8637; P. v. J. n°. 724; N. R. CCVII bl. 330.

Zie de aanteekening der Redactie van het Weekblad onder dit arrest.

Arr. **20 Augustus 1914.**
W. 9679; N. Jur. 1914 bl. 1142.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 162.

Anders SIMONS II n°. 411 bl. 89.

23. Arr. 16 October 1905, gewezen in strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. NOYON, is ook opgenomen in P. v. J. n°. 527 en in N. R. CCI bl. 61.

In dat zelfde nommer van het Paleis van Justitie is ook te vinden het in deze zaak door het Gerechtshof bevestigde vonnis der rechtbank van 's-Gravenhage van 15 Mei 1905; door den Hoogen Raad was het tegen het Haagsche arrest ingestelde cassatieberoep verworpen.

Zie een beslissing in denzelfden zin sub n°. 26.

24. Als verduistering moet worden aangemerkt het door iemand nemen van effecten, die niet voor hem bestemd waren, uit een koffer, waarvan hij, evenals van de daarin zich bevindende effecten, door verkeerde bezorging bloote houder was en het vervolgens brengen en laten van die effecten bij een ander, na met dezen te hebben afgesproken, dat hij ze van de hand zoude doen.

Arr. **26 Maart 1906.**
W. 8355; P. v. J. n°. 570; N. R. CCII bl. 461.

NOYON III ad art. aant. 4 bl. 172.

SIMONS II n°. 398 bl. 75.

25. Het door een bruikleener niet op bepaalden tijd terugbezorgen, doch ten eigen bate behouden van een in bruikleen gegeven horloge met ketting, kan niet als verduistering worden aangemerkt; het is slechts het niet-nakomen van een burgerrechtelijke verplichting en doet daarmede den eigendom van de zaak niet overgaan van den eigenaar op den bruikleener.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Jhr. Mr. RETHAAN MACARÉ in zake arr. **24 December 1906.** W. 8474; P. v J. n°. 616.

Daar het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 5 Juli 1906, een tegenovergestelde leer toegedaan, wegens een vormfout werd vernietigd, heeft de Hooge Raad zich over deze vraag niet uitgelaten.

Zie het in deze zaak gewezen arrest van het Gerechtshof te Amsterdam sub n°. 20G.

26. Reeds door het te koop aanbieden van voorwerpen heeft degene, die deze onder zich heeft, daarover als heer en meester beschikt. Toen daarna de koop tot stand kwam, was het misdrijf van verduïstering reeds voltooid en kon de kooper zich aan het misdrijf van heling schuldig maken.

Arr. **16 December 1907.**
W. 8631; N. R. CCVII bl. 272; Mil. Recht. Tijdschr. dl. IV bl. 538.

In gelijken zin:

Vonnis rechtbank te Groningen sub n°. 18R.

Hoog Militair Gerechtshof **6 October 1911.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IX bl. 323.

Daarentegen:

Vonnis rechtbank Amsterdam sub n°. 30R.

Anders Noyon III ad art. aant. 1 bl. 163.

Anders Simons II n°. 411 bl. 88 noot 6.

27. Wanneer men gelden voor een ander heeft geïnd en die gelden dus voor dien ander onder zich heeft, dan maakt men zich schuldig aan het misdrijf van verduistering, wanneer men zich die gelden heeft toegeëigend, ook al heeft men op dien ander eene vordering van een even groot bedrag, daar men die geïnde gelden slechts als houder voor den eigenaar onder zich heeft en derhalve tusschen hem en den eigenaar niet bestaat een wederkeerige verhouding van schuldeischer en schuldenaar.

Arr. **9 Maart 1908.**
W. 8679; P. v. J. n°. 732; N. R. CCVIII bl. 387.

Noyon III ad art. aant. 3 bl. 166.

Anders Simons II n°. 413 bl. 90.

28. Wanneer de huurder bij een z.g.n. koopcontract op afbetaling het gehuurde, vóórdat de volle som is betaald, zich heeft toegeëigend, niettegenstaande in dat contract was bepaald, dat de overdracht alleen plaats heeft gehad om den huurder het gebruik en het genot van het verhuurde te verschaffen, onder uitdrukkelijke bepaling, dat de eigendom niet op hem zoude overgaan, dan maakt hij zich schuldig aan verduistering.

Arr. **11 Januari 1909.**
W. 8796.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 30 September 1908, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in W. 8807.

In gelijken zin:

Arr. **12 December 1910.**
W. 9121.

29. Onder toeëigening — zijnde het eigenmachtig als heer en meester beschikken door den houder van eenig goed in strijd met den aard van het recht, krachtens hetwelk hij het onder zich heeft — valt het door den houder van steenkolen overscheppen uit den bunker, waarin zij zich bevonden en het in zakken

doen daarvan, met de bedoeling ze aan een derde te verkoopen.

Arr. **24 Februari 1913.**
W. 9469; N. Jur. 1913 bl. 669.

30. De in dit artikel voorkomende woorden *eenig goed, dat men onder zich heeft*, hebben de ruime beteekenis van eenig goed, waarover de dader de heerschappij heeft, onverschillig of hij die heerschappij in persoon dan wel door anderen uitoefent, zoodat daaronder ook is te begrijpen hetgeen ter beschikking van den bewaargever wordt gehouden door een ander persoon, die het voor hem bloot in bewaring heeft.

Arr. **14 April 1913.**
W. 9497; N. Jur. 1913 bl. 913.

NOYON III ad art. aant. 4 bl. 172.

31. Al moge de geleider van een bagagewagen in een spoortrein een koffer tijdens het vervoer in den zin van dit artikel onder zich hebben gehad, zoo kan dit niet gezegd worden van hetgeen zich in den koffer bevond, nu deze met een slot was gesloten, waarvan de sleutel niet in zijn bezit was.

Het begrip *onder zich hebben* in dit artikel brengt mede, dat de dader dit goed als zoodanig „in zijn

macht heeft", daarover „dadelijk als heer en meester kan beschikken", kortom daartoe staat in onmiddellijke feitelijke verhouding.

Zoodanige feitelijke verhouding bestond wel tusschen dien geleider en den koffer, doch niet tusschen hem en hetgeen in dien koffer was geborgen, wijl hij daartoe eerst in feitelijke verhouding heeft kunnen komen, nadat hij den koffer op ongeoorloofde wijze had geopend.

Arr. **8 Juni 1914**.
W. 9662; N. Jur. 1914 bl. 947.

In overeenstemming met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER, er op wijzende, dat dit onder zich hebben ook tot den geheelen inhoud van den koffer, dus „tot den koffer met inhoud als geheel gedacht" zich uitstrekt, dus dat bij toe-eigening van dien koffer met inhoud verduistering zou zijn gepleegd, terwijl in casu eerst door opening van het slot de inhoud onder het bereik van den beklaagde was gekomen.

Zie voorts de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Anders NOYON III ad art. aant. 4 bl. 171.

Anders SIMONS II n°. 398 bl. 75 noot 3.

Gerechtshoven.

19. Het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 23 November 1905 werd ook opgenomen in P. v. J. n°. 584.

20. Het niet teruggeven op het daartoe bepaalde tijdstip van een ter leen ontvangen horloge, doch het na de vordering tot teruggave de afgifte weigeren onder de logenachtige bewering, dat het horloge was gekocht, vormt het misdrijf van verduistering.

Arr. Amsterdam **12 Februari 1907**.
W. 8488; P. v. J. n°. 616.

Zie de in deze zaak genomen conclusie van den Advocaat-Generaal bij den Hoogen Raad sub n°. 25.

21. Bij opdracht tot verkoop van een pandbrief behoort het daarvoor door den lasthebber ontvangen bedrag onmiddellijk aan den eigenaar van den pandbrief; ook hetgeen die lasthebber in voorschot ontvangt op de koopsom van dengene, aan wien hij den verkoop heeft overgedragen. Het ten eigen bate over dat voorschot beschikken is dus opzettelijke wederrechtelijke toeëigening van een aan een ander toebehoorend goed.

Arr. Arnhem **5 December 1907.**
W. 8722; P. v. J. n°. 726.

22. De uitdrukking ***onder zich hebben van eenig goed*** in dit artikel kan niet beduiden het enkel onder zijn bereik hebben van dat voorwerp, doch in het licht, dat de begrippen van diefstal en verduistering daarop werpen, moet die uitdrukking beteekenen: „het in zijn macht hebben van het verduisterde voorwerp", want elke onderscheiding tusschen diefstal en verduistering zou komen te vervallen, wanneer die uitdrukking „het enkele onder zijn bereik hebben" beteekende.

Arr. 's-Hertogenbosch **19 October 1909** (burgerlijke kamer).
W. 8909; P. v. J. n°. 895.

Noyon III ad art. aant 4 bl. 171.

Simons II n°. 398 bl. 75.

23. Wanneer twee personen in onderling overleg eenig goed verduisteren, dat slechts één hunner onder zich had, dan zijn zij beide daders van één feit, van ééne door hen beide gepleegde verduistering.

Arr. 's-Gravenhage **5 Februari 1913.**
W. 9424.

Rechtbanken.

33. Moge de machinist eener sleepboot meer in het bizonder verantwoordelijk zijn voor het gebruik der voor den sleepdienst bestemde steenkolen, zoo brengt toch de positie van den kapitein eener sleepboot uit den aard der zaak mede, dat hij geacht moet worden het vaartuig, waarover hij bevel voert, met alles wat bestemd is tot uitoefening van het bedrijf, waarin het gebezigd wordt (dus ook de steenkolen), anders dan door misdrijf onder zich te hebben.

Amsterdam **6 Februari 1907.**
P. v. J. n°. 645.

34. Het verplaatsen van een zerk naar een ander graf is te beschouwen als het als heer en meester beschikken over die zerk en dus als eene daad van toeëigening daarvan, ook al was het niet de bedoeling van den dader met die verplaatsing een blijvenden toestand in het leven te roepen.

Amsterdam **27 Juni 1911.**
W. 9205.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het ten eigen bate gebruiken van vleesch door een korporaal-kok ten nadeele van de soldaten-ménage

moet niet als diefstal, doch als verduistering worden aangemerkt.

Arr. **2 Februari 1906.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. III bl. 154.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. C. P. ZAAIJER in W. 9706: „Verduisterings-rechtspraak van het Hoog Militair Gerechtshof naar aanleiding van het in voornoemd Weekblad opgenomen arrest van 13 November 1914".

Zie de artt. 310 n°. 18, 20 en 14a; 416 sub n°. 14.

Art. 322.

Hooge Raad.

1. De woorden ***persoonlijke dienstbetrekking*** **in dit** artikel kunnen ook worden toegepast op bestuurders eener naamlooze vennootschap, die een vast tractement, alzoo loon, genieten.

Arr. **23 December 1907.**
W. 8637; P. v. J. n°. 724; N. R. CCVII bl. 330.

Art. 326.

Hooge Raad.

17. Daar dit artikel tot het wezen van oplichting eischt, dat naast een der daar onderscheidenlijk gegenoemde bedriegelijke middelen het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling aanwezig zij, zoo valt hier niet onder het feit, dat een beklaagde door een samenweefsel van verdichtsels een ander beweegt een kanscontract te koopen, daar de bevoordeeling, waarop beklaagde's oogmerk was gericht, n.l. de te verkrijgen provisie voor het door zijne bemiddeling tot stand gekomen kanscontract, niet was wederrechtelijk, wijl hij het recht had zijn principaal voor dien verkoop eene provisie in rekening te brengen.

Als toch het aanwenden van bedriegelijke middelen reeds voldoende is om de beoogde bevoordeeling tot eene wederrechtelijke te stempelen, dan zoude er in dat geval nooit sprake kunnen zijn van het beoogen van een niet wederrechtelijk voordeel en zoude dan het woord *wederrechtelijk* in dit artikel alle beteekenis missen.

Arr. **22 Januari 1906.**
W. 8326; P. v. J. n°. 554; N. R. CCII bl. 98.

18. Als listige kunstgrepen moeten worden aangemerkt het aan iemand verzenden van een aangeteekenden brief met aangegeven waarde, den omslag van dien brief verzegelen en aan ééne zijde doorsnijden en van binnen met een strookje papier beplakken, zoodat dit den schijn verkreeg zonder schending der zegels te zijn geopend en in dien omslag niet de aangegeven waarde te sluiten, doch zooveel waardeloos papier, dat die het gewicht had van een brief met de aangegeven geldswaarde.

Arr. **26 Februari 1906.**
W. 8343; P. v. J. n°. 580; N. R. CCII bl. 296.

19. Bakkerspatroon is eene hoedanigheid in den zin van dit artikel.

H. R. **5 Juni 1906.**
W. 8388; P. v. J. n°. 552; N. R. CCIII bl. 180.

Anders NOYON III ad art. aant. 7 bl. 186.

SIMONS II n°. 450 bl. 121.

20. Waar de onwaarheden niet zijn zoovele leugens zonder bepaald verband opgestapeld, doch van zoodanigen aard, dat de eene leugen door de andere op dusdanige wijze wordt waarschijnlijk gemaakt, dat het vertrouwen van de misleide daardoor kan worden

verschalkt en ook verschalkt is, daar moet dit als een *samenweefsel van verdichtsels* worden aangenomen.

Arr. **6 Januari 1908.**
W. 8646; P. v. J. nº. 716; N. R. CCVIII bl. 27.

In strijd met de conclusie van den Procureur-Generaal Mr. NOYON voor het arr. van 21 Mei 1907, opgenomen in W. 8551.

De beklaagde had verhaald, dat zij een polis van levensverzekering had ten haren name; dat zij verzuimd had opgave van haar adres te doen aan den verzekeraar; dat binnen enkele dagen de premie betaald moest worden, bij verzuim waarvan de polis zou worden te niet gedaan; dat zij het daarvoor ter leen gevraagde geld spoedig zoude teruggeven, daar zij binnenkort wel geld van haren vader zoude ontvangen.

De Procureur-Generaal zag hierin geen samenweefsel van verdichtsels, daar volgens hem aan de opeenstapeling van leugens het verband ontbrak, dat door de eene leugen een schijn van waarheid aan de andere wordt gegeven.

21. Het valschelijk voorgeven van te hebben een rijksbetrekking, en wel bepaaldelijk van te zijn opzichter bij den rijkswaterstaat, is het aannemen van een valsche hoedanigheid.

Arr. **28 Juni 1909.**
W. 8898; P. v. J. n°. 874.

Simons II n°. 450 bl. 121.

Anders Noyon III ad art. aant. 9 bl. 189.

22. Uit het gebezigde meervoud *listige kunstgrepen* kan niet worden afgeleid, dat daarbij uitsluitend bedoeld is, dat meerdere listige kunstgrepen moeten zijn aangewend, doch is voor de toepassing van dit artikel één listige kunstgreep voldoende.

Een meervoudsvorm wordt toch meermalen in dit wetboek gebezigd voor een enkelvoudig begrip.

Arr. **25 October 1909.**
W. 8916; P. v. J. n°. 898.

Noyon III ad art. aant. 8 bl. 188.

Simons II n°. 450 bl. 121.

23. Uit de geschiedenis van dit artikel blijkt, dat de wetgever met de uitdrukking *listige kunstgrepen* niet anders heeft willen uitdrukken dan het onder de werking van art. 405 C. P. vaststaande begrip der daarin genoemde „manœuvres frauduleuses”, t. w. bedriegelijke handelingen, geschikt om door leugenachtige voorgevens valsche voorstellingen ingang te doen vinden en kracht bij te zetten.

Arr. **30 Januari 1911.**
W. 9145; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 107.

NOYON III ad art. aant. 8 bl. 187.

24. In den zin van dit artikel is er wederrechtelijke bevoordeeling, wanneer de bevoordeelde geen recht op de bevoordeeling kan doen gelden en tevens benadeeling van een ander daarvan het gevolg is.

Arr. **28 Juli 1911.**
W. 9223; N. R. CCXVIII bl. 467.

NOYON I bl. 19 noot 4.

NOYON III ad art. aant. 3 bl. 179.

SIMONS II n°. 499 bl. 119.

25. Het oogmerk tot het verkrijgen van liefdegiften kan nimmer zijn een oogmerk tot wederrechtelijke bevoordeeling.

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. NOYON in zake arr. **18 December 1911.**
W. 9263; N. R. CCXIX bl. 381.

De Hooge Raad was blijkbaar een andere meening toegedaan.

Zie de noot van Prof. SIMONS en de aldaar aangehaalde litteratuur over deze kwestie.

SIMONS II n°. 451 bl. 122.

26. Voor poging tot oplichting is de afgifte van eenig goed niet vereischt.

Arr. **18 December 1911.**
W. 9263; N. R. CCXIX bl. 381.

27. Als oplichting moet worden aangemerkt het door iemand tot den arbeidersstand behoorende en zoo bekend staande, zich voordoen als expediteur en als zoodanig bestelling doen van tien ton anthraciet, daarbij gebruik makende van briefkaarten voorzien van een met groote letters bedrukt hoofd, aangevende een niet bestaand expeditiekantoor en niet bestaande firma, alsmede een telegramadres, waarop beklaagde geen recht had.

Arr. **18 December 1911.**
W. 9261; N. R. CCXIX bl. 372.

De Procureur-Generaal Mr. Noyon zag hierin noch valsche hoedanigheid noch listige kunstgrepen.

Anders Noyon III ad art. aant. 8 bl. 188.

28. Voorspiegelingen, welke van het begin tot het einde onwaar zijn en welke toch zoo aan elkander sluiten, dat zij een schijn van waarheid krijgen, en waarbij de eene leugen de andere dekt, moeten als een samenweefsel van verdichtsels worden beschouwd.

Arr. **22 April 1912.**
W. 9341.

29. Het verzenden van briefkaarten met een gedrukt hoofd, waardoor de overtuiging bij geadresseerden

wordt gevestigd, dat zij te doen hebben met een serieuze handelszaak, terwijl er inderdaad van een gevestigde handelszaak geen sprake is, moet als een listige kunstgreep worden aangemerkt.

Arr. **26 Augustus 1912.**
W. 9376; N. R. CCXXI bl. 301.

In gelijken zin:

Arr. Hof Arnhem **2 Juni 1910.**
P. v. J. n°. 956.

30. Wanneer iemand met een finantieel zeer slecht verleden zaken doet onder een weidsche firma en onder verzwijging van zijn naam en aan de personen, tot wie hij zich tot het doen van zaken wendt als kantoor, waar informaties kunnen worden ingewonnen, een zoogenaamde bank opgeeft, achter welk adres echter een compère verborgen is, dan moet ook als listige kunstgreep in den zin van dit artikel worden beschouwd wanneer die persoon zijne bestellingen doet op brieven bedrukt met een hoofd, dat op een grooten handel wijst, met opgaaf van een intercommunaal telefoonnummer en een telegramadres.

Arr. **28 October 1912.**
W. 9405; N. Jur. 1913 bl. 112.

De Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER omschrijft de *listige kunstgreep* als een bedriegelijke hande-

ling, geëigend om den persoon, jegens wien die wordt aangewend, te verschalken, indien deze zijn verstand aanwendt als redelijkerwijze kan verwacht worden, want, al heeft de wetgever al te groote lichtgeloovigheid en zorgeloosheid niet in bescherming willen nemen, ongetwijfeld heeft hij toch ook niet zeer eenvoudige en weinig ontwikkelde lieden, die dikwerf juist het meest aan bedrog bloot staan, onbeschermd willen laten.

Zie verder de in die conclusie aangehaalde jurisprudentie en litteratuur.

In gelijken zin als bovengenoemd arrest.

Arr. **21 April 1908.**
W. 8705; N. R. CCVIII bl. 636.

Anders Noyon III ad art. aant. 8 bl. 188.

31. Voor de beantwoording der vraag of in den zin van dit artikel kunstgrepen als listig en onwaarheden als een samenweefsel van verdichtsels zijn te beschouwen, moeten kunstgrepen en onwaarheden in hun onderling verband worden beschouwd en kan daarenboven nog acht worden geslagen op de wijze, waarop de bedrieger zich in het vertrouwen des bedrogene wist te dringen.

Arr. **20 Januari 1913.**
W. 9453; N. Jur. 1913 bl. 504.

32. Wanneer feitelijk vaststaat, dat een bedrieger zijn doel wist te bereiken door middelen als bij dit artikel wordt gewraakt en dat die bedrieger ook voor wat betreft het bezigen van die middelen opzettelijk handelde, dan moet ook worden aangenomen, dat die bedrieger het oogmerk had om zich wederrechtelijk te bevoordeelen.

Arr. **20 Januari 1913.**
W. 9453; N. Jur. 1913 bl. 504.

In gelijken zin:

H. R. **29 Juni 1910.**
W. 9059; P. v. J. n°. 972; N. R. CCXV bl. 364.

33. Er is benadeeling des bedrogene in den zin van dit artikel, wanneer iemand, die zich slechts voor f 10.— wilde verbinden, door des bedriegers optreden er toe gebracht werd om eene akte te teekenen, waarbij hij zich voor f 100.— verbond, ook al was de mogelijkheid niet uitgesloten, dat tegenover de betaling van f 90.— meer dan hij wilde, wellicht gelijkwaardige voordeelen zouden blijken te staan, die hij zich echter niet wilde bedingen.

Arr. **20 Januari 1913.**
W. 9453; N Jur. 1913 bl. 504.

Blijkens aanteekening onder dit arrest kan Prof.

SIMONS zich met deze beslissing niet goed vereenigen.

34. Opgaven, leverende een reeks van leugenachtige verhalen, die zoo dooreengeweven zijn, dat zij een geheel vormen en die elkander over en weer een bedriegelijken schijn van waarheid geven, terwijl ieder normaal denkend persoon daarvan het slachtoffer zou hebben kunnen worden, vormen het samenweefsel van verdichtsels als bedoeld in dit artikel.

Arr. **5 Mei 1913.**
W. 9504; N. Jur. 1913 bl. 977.

35. Eene handeling, die op zich zelf het karakter van een listige kunstgreep vertoont, houdt niet op dat karakter te bezitten, omdat die handeling mogelijk ook zou kunnen worden opgevat en inderdaad ook door sommige personen opgevat is in den zin, welke het karakter van listige kunstgreep daaraan ontneemt.

Arr. **15 Juni 1914.**
W. 9670.

Gerechtshoven.

7. Het zich valschelijk als eigenaar gedragen en als gerechtigd om zeker voorwerp te verkoopen, is het aannemen van een ***valsche hoedanigheid.***

Arr. Arnhem **19 December 1907.**
W. 8703; P. v. J. n°. 797.

NOYON III ad art. aant. 7 bl. 183.

SIMONS II n°. 450 bl. 121.

8. Het is geen vereischte voor oplichting, dat juist „de afgever" moet benadeeld zijn; ook een derde kan schade ondervinden.

Arr. Arnhem **19 December 1907.**
W. 8703; P. v. J. n°. 797.

Het bij dit arrest bevestigde vonnis der rechtbank van Zwolle van 24 October 1907 werd ook opgenomen in W. 8703 en in P. v. J. n°. 797.

NOYON III ad art. aant. 3 bl. 179.

Anders SIMONS II n°. 449 bl. 120.

9. Het tegen ontvangst van een reçu ter verzending aan een dienstdoenden commies der posterijen doen aanbieden van een briefcouvert, dichtgeplakt en behoorlijk met vijf lakstempels aan de achterzijde voorzien, aan de adreszijde met eene adresseering en de aanduiding „aangegeven waarde twee duizend gulden" beschreven, terwijl degeen, die een en ander doet aanbieden, weet, dat de briefomslag niet dat bedrag, noch eenige geldswaarde inhoudt en dat de

omslag aan de onderzijde is opengesneden en weder met kleefstof is dichtgemaakt, om het te doen voorkomen, alsof die brief gedurende het vervoer is geopend en weer gesloten, is in den zin der wet als een listige kunstgreep te beschouwen.

Onder de uitdrukking *eenig goed* moet een reçu, als het hier bedoelde, zijnde een bewijsstuk, begrepen worden.

Arr. Amsterdam **27 October 1909.**
W. 8998.

Het beroep in cassatie tegen dit arrest werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 21 Februari 1910, opgenomen in W. 8988 en P. v. J. n°. 946 en oordeelde de Hooge Raad, dat het ontvangstbewijs, dat de postadministratie heeft afgegeven als bewijs, dat zij den aangeteekenden brief met aangegeven geldswaarde ter verzending had aangenomen, voor haar op het oogenblik der afgifte de waarde had van een tegen haar bewijzend geschrift en bijgevolg tegen den Staat als bewijsstuk kan gebruikt worden bij het aanspraak maken op schadevergoeding, zoodat terecht dit ontvangstbewijs onder de uitdrukking „eenig goed" werd begrepen.

Zie de ingezonden bijdrage in W. 8992 van

Mr. G. WTTEWAALL, die zich met bovenstaand arrest niet kan vereenigen.

Zie het academisch proefschrift van Mr. J. BENTFORT VAN VALKENBURG: „Art. 326 W. v. S. beschouwd in het licht der praktijk", aangekondigd en besproken door Mr. A. A. CNOPIUS in W. 9142.

Zie over de vraag of wisselruiterij als oplichting kan worden aangemerkt onder Berichten en Mededeelingen in W. 8639 onder „Oplichting".

Art. 326*bis* (1).

Hooge Raad.

1. Dit artikel heeft blijkbaar niet de strekking om het auteursrecht te beschermen, zooals de auteurs-

(1) Dit artikel werd in het Wetboek van Strafrecht ingelascht bij art. 44 der wet, houdende nieuwe regeling van het auteursrecht van 23 September 1912, Stbl. n°. 308, luidende:

«Met gevangenisstraf van ten hoogste twee jaren of geldboete van ten hoogste vijf duizend gulden wordt gestraft:

1°. hij die op of in een werk van letterkunde, wetenschap, kunst of nijverheid valschelijk eenigen naam of eenig teeken plaatst, of den echten naam of het echte teeken vervalscht, met het oogmerk om daardoor aannemelijk te maken, dat dat werk zoude zijn van de hand van dengene, wiens naam of teeken hij daarop of daarin aanbracht;

2°. hij die opzettelijk een werk van letterkunde, wetenschap, kunst

wet beoogt, maar om ergerlijke bedriegerijen met de in dat artikel bedoelde werken strafbaar te stellen; het is dus niet enkel van toepassing op werken, welker makers Nederlanders of Nederlandsche onderdanen zijn.

Arr. **19 Januari 1914**.
W. 9613; N. Jur. 1914 bl. 540.

Art. 327.

Zie het opstel van Mr. S. G. CANES: „De verzekering en het Strafrecht", in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII bl. 454, besproken door R. F. in W. 9364.

Art. 329.

Hooge Raad.

6. Bij de telastelegging van het misdrijf, strafbaar gesteld in dit artikel, behoeft niet in de dag-

---

of nijverheid, waarop of waarin valschelijk eenige naam of eenig teeken is geplaatst, of de echte naam of het echte teeken is vervalscht, verkoopt, te koop aanbiedt, aflevert, ten verkoop in voorraad heeft of binnen het Rijk in Europa invoert, als ware dat werk van de hand van dengene, wiens naam of teeken daarop of daarin valschelijk is aangebracht.

Het werk kan, indien het den veroordeelde toebehoort, worden verbeurd verklaard».

vaarding te worden vermeld, dat partijen het omtrent den koopprijs eens waren geworden en het bedrag van dien prijs. Voldoende is, wanneer daarin is gesteld, dat tusschen partijen eene overeenkomst van koop en verkoop was gesloten.

Arr. **21 November 1910.**
W. 9097.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 8832: „Bedrog in den aard van den koopprijs".

Art. 330.

Hooge Raad.

6. Uit de geschiedenis van dit artikel blijkt, dat onder *eet-* of *drinkwaren* geen andere waren te verstaan zijn dan die voor het gebruik van den mensch bestemd zijn.

Vervalsching van „veevoeder" valt alzoo niet onder de strafbepaling van dit artikel.

Arr. **18 Februari 1907.**
W. 8497; P. v. J. n°. 622; N. R. CCV bl. 186.

Bij dit arrest werd verworpen het beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te

Arnhem van 4 October 1906, opgenomen in W. 8461 en P. v. J. n°. 594.

Anders NOYON III ad art. aant. 6 bl. 210.

7. De persoon, die vervalschte melk door zijn knecht doet afleveren, valt onder de strafbepaling van dit artikel, daar hij ingevolge art. 47 sub n^0. 1 Swb. als dader van dat strafbare feit wordt aangemerkt.

Arr. **18 November 1907.**
W. 8620; P. v. J. n°. 720; N. R. CCVII bl 133.

8. Waar vaststaat, dat de beklaagde volle melk moest leveren, daar is de bijvoeging van ondermelk de toevoeging van een daaraan vreemd bestanddeel, wanneer de bijgevoegde ondermelk een bestanddeel is, dat in de te leveren melk niet te huis behoort, dus daaraan vreemd is.

Daarin wordt geen verandering gebracht door het feit, dat ondermelk, d. i. afgeroomde melk, een natuurlijk bestanddeel is van koemelk, omdat daaruit alleen voortvloeit, dat de ondermelk, die in de te leveren volle melk zelve vervat is, daaraan niet vreemd is, maar niet dat iedere andere melk geen vreemd bestanddeel ten opzichte der te leveren melk zoude zijn.

Arr. **22 Februari 1909.**
W. 8830; P. v. J. n°. 841.

9. Daar dit artikel regelt het verkoopen, te koop aanbieden of afleveren van eet- en drinkwaren, *wetende* dat zij vervalscht zijn, is eene bepaling in een gemeenteverordening, verbiedende dat verkoopen enz. zonder dat de verkooper die ondeugdelijkheid behoeft te kennen, niet in strijd met dit artikel.

Arr. **21 Maart 1910**.
W. 9004.

Het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 9 December 1909, waartegen beroep in cassatie werd verworpen, werd opgenomen in P. v. J. n°. 924.

10. Al moge een surrogaat bestaan uit bestanddeelen, die vreemd zijn aan de waar, welke het surrogaat bedoelt te vervangen en al moge de wetgever bij dit artikel het surrogaat als zoodanig niet willen gelijkstellen met vervalschte eet- en drinkwaren of geneesmiddelen, zoo sluit dit toch geenszins uit, dat het surrogaat bestanddeelen kan bevatten, die daartoe volgens handelsusance of overeenkomst niet mogen behooren en dus ten opzichte van dat surrogaat vreemde bestanddeelen zijn.

Arr. **15 Januari 1912**.
W. 9280; N. R. CCXX bl. 80.

Bij dit arrest werd beroep in cassatie verworpen tegen het arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 1 Juli 1911, opgenomen in W. 9287.

11. Het woord *afleveren* in dit artikel moet worden opgevat in de gewone taalkundige beteekenis van „het in de macht van een ander brengen, ter beschikking van een ander stellen", hetzij in of buiten verband met eenigen daartoe verplichtenden titel.

Arr. **10 Juni 1912.**
W. 9355; N. R. CCXXI bl. 163.

De Advocaat-Generaal Baron D'YVOY was echter de meer beperkte beteekenis toegedaan en zag in „afleveren" de voldoening aan leveringsplicht.

NOYON II ad art. 174 aant. 3 bl. 258.

12. Vaststaande, dat het bij fabrikanten en in den handel een vast gebruik is, dat bessensap met water wordt vermengd en wel naarmate van den prijs, die daarvoor wordt bedongen en wanneer dan van een van dat gebruik afwijkend beding geen sprake is, dan moet worden aangenomen, dat de bijmenging met water op zich zelf geen vervalsching is in den zin van dit artikel.

Zij wordt dit eerst, indien zij met het oog op den

bedongen prijs de grenzen van het geoorloofde overschrijdt.

Arr. **17 Februari 1913.**
W. 9468; N. Jur. 1913 bl. 663.

Art. 334.

Hooge Raad.

1. Onder *logenachtig bericht* is te verstaan eene „logenachtige tijding", alzoo niet alleen de tijding van eenig feit, doch ook het vermelden van een verwachting.

Arr. **12 Juni 1911.**
W. 9202.

Bij dit arrest werd verworpen het beroep in cassatie, ingesteld tegen een arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 22 Februari 1911, opgenomen in W. 9209.

Noyon III ad art. aant. 3 bl. 216.

Art. 337.

Hooge Raad.

7. Dit artikel eischt de wetenschap bij een beklaagde, dat de waren valschelijk zijn voorzien van het merk, waarop een ander recht heeft; de redactie van dit artikel is daarom zóó gekozen, dat het woord *opzettelijk* is vooropgesteld en het alle verdere bestanddeelen beheerscht.

Arr. **18 Maart 1907.**
W. 8510; N. R. CCV bl. 299.

Noyon III ad art. aant. 9 bl. 228.

8. Dit artikel, evenals de merkenwet, beschouwt de verpakking met de daarin verpakte waar als een geheel, zoodat het merk van deze ook geldt voor gene; dit verband bestaat echter alleen gedurende de verpakking.

Arr. **9 Juni 1911** (burgerlijke kamer).
W. 9220.

Gerechtshoven.

5. Zie een geval van nabootsing van een merk — sodox in plaats van sodex — het veroordeelende vonnis der rechtbank te Arnhem van 17 October

1905 en het vrijsprekend arrest van het Gerechtshof te Arnhem van 21 December 1905, opgenomen in W. 8420 en 8541.

6. Uit dit artikel, evenals uit art. 225 en 326, blijkt, dat de wetgever is uitgegaan van de gedachte, dat een persoon uitsluitend recht op zijn naam heeft.

's-Gravenhage **10 Mei 1909** (burgerlijke kamer). W. 8867.

Dit arrest werd vernietigd bij arr. van den Hoogen Raad van 16 December 1910 (burgerlijke kamer).

SIMONS II n°. 390 bl. 63.

Art. 341.

Hooge Raad.

Art. 341*a*.

13. Arr. 4 December 1905 werd ook opgenomen in N. R. CCI bl. 302 en in P. v. J. n°. 523, in welke laatste verzameling evenzeer werd opgenomen het arrest van het Gerechtshof te Leeuwarden van 22 Juni 1905, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen.

In gelijken zin:

Arr. **16 Januari 1911.**
W. 9138; N. R. CCXVII bl. 30.

Simons II n°. 432 bl. 106.

14. Hij, die door bedreiging van iemand terstond failliet te doen verklaren, dwingt tot het plegen van het in dit artikel strafbaar gestelde feit, moet als intellectueele dader van dat misdrijf worden aangemerkt.

Arr. **19 Maart 1906.**
W. 8352; P. v. J. n°. 538; N. R. CCII bl 419.

Gerechtshoven.

7. Wanneer bij huwelijksche voorwaarden de aanstaande echtgenoote wordt begiftigd met de bedoeling om daardoor eventueel een gedeelte der eigendommen aan de crediteuren te onttrekken, dan valt deze handeling onder de strafbepaling van dit artikel.

Arr. Arnhem sine die.
P. v. J. n°. 856.

Rechtbanken.

10. Er kan geen sprake zijn van bedriegelijke bankbreuk, wanneer een later gefailleerde vóór zijn faillissement aan een zijner crediteuren iets afbetaalt

om te voorkomen, dat deze zijn bedreiging met een faillissementsaanvrage uitvoert.

Amsterdam **17 November 1908.**
P. v. J. nº. 817.

11. Onder *onttrekken* is slechts te verstaan het brengen of bij voorbaat gebracht hebben buiten het feitelijk bereik en beheer des curators van goederen, die rechtens aan dat beheer onderworpen zijn. Dit kan niet worden aangenomen van goederen, die, zij het ook op ongeoorloofde en strafbare wijze, reeds vóór het faillissement waren vervreemd.

's-Gravenhage **2 Juni 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1054.

NOYON III ad art. aant. 8 bl. 241.

SIMONS II nº. 432 bl. 105.

Art. 344.

Gerechtshoven.

2. Na de uitbreiding van dit artikel bij de wet van 20 Januari 1896, Stbl. nº. 9, kan thans het „betalen" of „in betaling geven" niet meer geacht

worden te zijn begrepen in „het onttrekken van eenig goed aan den boedel".

De woorden *onttrekken aan den boedel* moeten worden teruggebracht tot deszelfs natuurlijke beteekenis, d. i. dat het goed uit den boedel gebracht wordt, wanneer het nog tot den boedel behoort en het er niet reeds aan onttrokken is door het in betaling voor een schuld weg te geven.

Arr. Arnhem **7 Juni 1906.**
W. 8574; P. v. J. n°. 560.

Noyon II ad art. 189 aant. 7 bl. 327.

Art. 346.

Hooge Raad.

2. Hoewel eerst door het faillissement het feit der onttrekking het karakter van misdrijf verkrijgt en de strafbaarheid alzoo van een latere gebeurtenis, de faillietverklaring, afhangt, zoo is het feit desniettemin gepleegd op het bedoelde tijdstip, daar toch met de woorden „onttrokken heeft" in dit artikel niet meer of anders wordt bedoeld dan juist dit, dat

het onttrekken zelf ook vóór het faillissement kan plaats hebben.

Arr. **22 Januari 1906.**
W. 8329; P. v. J. n°. 673; N. R. CCII bl. 91.

Zie art. 48 2°. sub n°. 6.

Art. 348.

Zie het opstel van Mr. H. L. A. Visser: „De strafrechtelijke onttrekking aan civielrechtelijk beslag" in Themis dl. LVIII 1907 bl. 251, besproken door W. L. A. C. in W. 8532.

Art. 349*bis*.

Rechtbanken.

1. Zie een ter zake van overtreding van het in dit artikel strafbaar gestelde feit het vonnis der rechtbank van Rotterdam van 2 October 1913, opgenomen in W. 9536.

De artt. 349*bis*, *ter* en *quatuor* zijn vervallen ingevolge art. 44 der wet van 23 September 1912, Stbl. n°. 308, houdende nieuwe regeling van het auteursrecht.

Art. 350.

Hooge Raad.

11. Bij dit artikel wordt straf gesteld op onrechtmatige beschadiging van eens anders eigendom, gepleegd met het doel en den wil om te beschadigen.

Arr. **7 Januari 1907.**
W. 8485.

12. Onder het opzettelijk wederrechtelijk dooden van een dier is vanzelf ingesloten het opzet om het mindere te bereiken, n.l. om dat dier te beschadigen, d. i. te verwonden.

Arr. **15 Februari 1909.**
W. 8826; P. v. J. nº. 830.

De Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER achtte dit echter niet het geval en oordeelde, dat verwonden niet als het mindere onder dooden begrepen is, doch als beschadigen *naast* dooden, als een daarvan onderscheiden feit, strafbaar gesteld is.

Blijkens aanteekening onder dit arrest is ook Prof. SIMONS deze meening toegedaan.

Anders NOYON III ad art. aant. 4 bl. 267.

SIMONS I nº. 171 bl. 182.

Gerechtshoven.

3. Het opzettelijk wederrechtelijke eener vernieling

door fabricksarbeiders van voorwerpen door hen tegen stukloon vervaardigd en ter aflevering aan den patroon gereed gezet, moet worden aangenomen, ook al zijn die arbeiders bevoegd om door hen vervaardigde, maar niet voor aflevering geschikt geoordeelde voorwerpen met zekere precautie ten aanzien van de grondstof stuk te slaan of te breken.

Arr. Arnhem **28 Maart 1907.**
W. 8611; P. v. J. n°. 638.

4. Hij, die aan een ander toebehoorende boomen vernielt, door in zijn eigen tuin, waarin de wortels dier boomen uitkomen, die wortels in aanraking te brengen en te laten met een stof, waarvan hij weet, dat de aanraking met de wortels voor de boomen doodelijk is, maakt zich schuldig aan het in dit artikel omschreven misdrijf. Het *wederrechtelijke* der handeling volgt uit art. 625 B. W.

Arr. Amsterdam **22 Juni 1910.**
W. 9033.

Ingevolge het tegen dit arrest ingestelde beroep in cassatie werd dit arrest wegens een vormfout vernietigd bij arrest van den Hoogen Raad van 5 December 1910, opgenomen in W. 9112 en werd toen de vraag, of hier een strafbaar feit had plaats gegrepen, onbeantwoord gelaten.

De Advocaat-Generaal Baron D'YVOY had deze vraag in bevestigenden zin beantwoord.

Daarna heeft het Gerechtshof te Arnhem bij arrest van 16 Februari 1911, opgenomen in W. 9163, eene beslissing gegeven overeenkomende met die van het Gerechtshof te Amsterdam.

Ook tegen dit arrest werd beroep in cassatie ingesteld, doch ook nu weder heeft de Hooge Raad bij arrest van 7 Juni 1911, opgenomen in W. 9199, het arrest van het Arnhemsche Gerechtshof op grond van een vormfout vernietigd en liet de Hooge Raad de hierboven gestelde vraag wederom onbeantwoord.

Rechtbanken.

9. **Van het *wegmaken* van een scheepslantaarn kan in den zin van dit artikel geen sprake zijn, wanneer die lantaarn wel in het water is gegooid, maar kort daarop weer is opgevischt zonder eenige schade te hebben beloopen.**

Dordrecht **6 Maart 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 912.

Zie het opstel van Mr. R. A. VAN KEMPEN: „Iets over het begrip *wegmaken* in art. 350 Swb." in Mil. Recht. Tijdschrift dl. VI bl. 359.

Art. 351*bis*.

Hooge Raad.

1. Dit artikel heeft niet betrekking op waterleidingen, daar het alleen strafbaar stelt het door schuld vernielen, beschadigen of onbruikbaar maken van eenig in art. 351 bedoeld *werk* en waterleidingen, blijkens dat artikel, niet onder de daar genoemde *werken* begrepen zijn.

Arr. **5 Juni 1914** (burgerlijke kamer).
N. Jur. 1914 bl. 858.

Bij dit arrest werd beroep in cassatie verworpen tegen het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 27 Juni 1913, opgenomen in N. Jur. 1914 bl. 860.

Art. 352.

Gerechtshoven.

1. Voor het misdrijf in dit artikel omschreven behoeft het opzet des daders niet gericht te zijn op het wederrechtelijke der handeling.

Ook de medeplichtige aan dit misdrijf is strafbaar,

al meent hij, dat de dader tot het plegen der handeling gerechtigd is, indien blijkt, dat die meening onjuist is.

Arr. Amsterdam **22 Januari 1914.**
W. 9587; 9588.

Prof. SIMONS teekent hierbij aan: „Terwijl de eerste beslissing (n.l. die quoad het opzet), hoezeer betwistbaar en betwist, ook m. i. als juist mag worden aangenomen, vind ik met betrekking tot de tweede ernstige reden tot twijfel.”

Wat de eerste beslissing betreft in gelijken zin:

Arr. Amsterdam **11 Juni 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 1145.

SIMONS I n°. 165 bl. 171.

VAN HAMEL § 34 n°. 12 bl. 364.

Anders NOYON I aant. 7 bl. 14.

Art. 355.

Gerechtshoven.

1. Waar eene omschrijving van het begrip ambtenaar noch in de strafwet, noch in eenige andere wet of eenig wettelijk voorschrift is te vinden, moet

de vraag of iemand is ambtenaar, beantwoord worden volgens de voor dit begrip door de wetenschap aangenomen vereischten; een tijdelijk kantoorbediende bij de Kon. Ned. Posterijen voldoet hieraan.

Arr. 's-Gravenhage **18 Februari 1914**.
N. Jur. 1914 bl. 299.

Noyon I ad art. 31 aant. 9 bl. 136.

Simons II n°. 680 bl. 308.

van Hamel § 55 n°. 2 bl. 620.

Art. 357.

Zie het academisch proefschrift van den kapitein Mr. J. Eysten : „Enkele opmerkingen over artikel 357 Wetboek van Strafrecht in verband met de verhouding tusschen het burgerlijk en het militair gezag".

Besproken door den Heer Hamersma in het Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 258.

Art. 359.

Rechtbanken.

2. Alleen dan kan men gelden in eenige bediening onder zich hebben, indien het ambt, welks bediening het geldt, medebrengt de bevoegdheid om de bedoelde gelden te ontvangen en onder zich te hebben.

Zierikzee **7 October 1913.**
W. 9562.

Art. 361.

Hooge Raad.

2. Arr. 26 Augustus 1905 is ook opgenomen in N. R. CC bl. 482.

Art. 363.

Rechtbanken.

1. Een postbode, die in zijn vrijen tijd en zonder uniformkleeding brieven voor een particulier persoon

bezorgt en daarvoor belooning ontvangt, overtreedt wel art. 27 n°. 2 der wet tot regeling der brievenposterij, doch maakt zich niet schuldig aan het misdrijf van art. 363 n°. 2 Swb., daar de aldus handelende postbode daarbij geene ambtsverrichting vervult en niet handelt in zijne bediening.

Zierikzee **14 April 1908.**
W. 8730.

Bevestigd door het Gerechtshof te 's-Gravenhage.

Art. 366.

Hooge Raad.

1. Een brievenbesteller der posterijen is een ambtenaar en moet bij het bezorgen van postpakketten als in de uitoefening van zijne bediening verkeerende worden beschouwd; op hem is derhalve dit artikel toepasselijk.

Arr. **30 Januari 1911.**
W. 9149; N. R. CCXVII bl. 76.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 111.

Zie naar aanleiding van dit arrest het opstel van Mr. J. A. EIGEMAN in Rechtsgeleerd Magazijn

dl. XXX bl. 571: „Wie zijn ambtenaren?", besproken door R. F. in W. 9258.

NOYON I ad art. 31 aant. 9 bl. 136.

Rechtbanken.

3. Wanneer Burgemeester en Wethouders de inning der vergoeding van verpachtingsonkosten aan den gemeente-secretaris hebben opgedragen, dan heeft deze, daar hij volgens art. 101 der gemeentewet B. en W. behulpzaam moet zijn in alles, wat het hun opgedragen bestuur betreft, bij de invordering dier onkosten in zijne hoedanigheid van gemeente-secretaris gehandeld.

Alkmaar **17 Januari 1911.**
W. 9190.

Art. 372.

Gerechtshoven.

1. Een hulppostbode moet als ambtenaar eener openbare instelling van vervoer worden beschouwd, ook al is er bij die aanstelling geen solemneele vorm in acht genomen.

Wanneer hij een hem toevertrouwden brief opent,

maakt hij zich schuldig aan het in dit artikel strafbaar gestelde feit en niet aan dat van art. 201, daar hij zulks doet in zijne hoedanigheid van ambtenaar.

Arr. 's-Hertogenbosch **2 October 1907.**
W. 8689; P. v. J. n°. 689.

Art. 373.

Hooge Raad.

1. Ingeval eener aanklacht ter zake van het in dit artikel strafbaar gestelde misdrijf kan de rechter, voor wat betreft het vereischte, dat de brief enz. was toevertrouwd aan „eene openbare instelling van vervoer" volstaan met de beslissing, dat de brief enz. was toevertrouwd aan de Kon. Ned. Posterijen, daar rechtstreeks uit de wet van 15 April 1891, Stbl. n°. 87, volgt, dat die brief was toevertrouwd aan eene openbare instelling van vervoer.

Arr. **26 Augustus 1911.**
W. 9224; N. R. CCXVIII bl. 514.

Gerechtshoven.

2. Voor de strafbaarheid in dit artikel is geen

vereischte, dat het toevertrouwen van een brief is geschied door een derden buiten het postwezen staanden persoon.

Arr. Arnhem **29 Maart 1906.**
W. 8395.

Noyon III ad art. aant. 1 bl. 307.

Anders Simons II n°. 768 bl. 375.

Rechtbanken.

3. Bij toepassing van dit artikel is voor de beantwoording der vraag of eenig voorwerp een brief is, de uiterlijke gedaante beslissend; eene enveloppe, van een adres voorzien en gefrankeerd met briefport, is voor een postbeambte, die deze in qualiteit onder zich krijgt, een brief.

Leeuwarden **2 April 1913.**
W. 9485.

Dit vonnis werd bevestigd door het Gerechtshof te Leeuwarden.

4. In den zin van dit artikel kan ook een ambtenaar der posterijen op het door hem bediende kantoor een brief aan de post toevertrouwen.

Leeuwarden **2 April 1913.**
W. 9485. (Zie vorig nommer.)

Art. 374.

Hooge Raad.

1. De woorden *aan een ander bekend maakt* sluiten geen wijze van mededeelen uit en — krachtens de telefoonwet op de telefonie toegepast — laten die woorden derhalve toe om daaronder te begrijpen: het aan een ander bekend maken van een telefoongesprek door hem de gelegenheid tot afluisteren te verschaffen.

Arr. **28 Juni 1909.**
W. 8896; P. v. J. n°. 884; N. R. CCXII bl. 325.

Geheel overeenkomstig deze beslissing luidde het vonnis der rechtbank van Amsterdam van 31 December 1908, opgenomen in W. 8785, P. v. J. n°. 811, welk vonnis echter werd vernietigd door het Gerechtshof te Amsterdam bij arrest van 9 Maart 1909, W. 8816, P. v. J. n°. 823.

Noyon III ad art. aant. 6 bl. 310.

Gerechtshoven.

1. Het *inzage nemen* van een telegram moet worden gelijkgesteld met het hooren van een telefonisch gesprek.

Arr. Amsterdam **9 Maart 1909.**
W. 8816; P. v. J. n°. 823.

2. Een telefoniste, aangesteld door B. en W., wier dienst als telefoniste is gereglementeerd bij door den gemeenteraad vastgesteld reglement, staat tegenover de gemeente in eene betrekking van ondergeschikte en dus in een publiekrechtelijke betrekking.

Arr. Amsterdam **9 Maart 1909.**
W. 8816; P. v. J. n°. 823.

Art. 391.

Rechtbanken.

Art. 391 2°.

2. Zelfs al was de schepeling bij de aanmonstering voorzien van een schriftelijke toestemming van zijn vader, dan was hij op negentienjarigen leeftijd toch nog onbekwaam om eene verbintenis aan te gaan en was derhalve het verbreken dier verbintenis niet wederrechtelijk.

Haarlem **3 November 1913.**
N. Jur. 1914 bl. 176.

In gelijken zin:

Rotterdam **20 Maart 1906.**
W. 8398.

Bevestigd door het Gerechtshof te 's-Gravenhage bij arrest van **17 Mei 1906**.

Rotterdam **1 Mei 1906**.
W. 8402.

NOYON III ad art. 390 aant. 6 bl. 327.

SIMONS II n°. 627 bl. 261.

Art. 416.

Hooge Raad.

3. In gelijken zin:

Arr. **29 Juni 1908**.
W. 8738; P. v. J. n°. 785.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 356.

Anders SIMONS II n°. 462 bl. 130.

11. Arr. 17 Juli (abusievelijk opgegeven als van 17 Juni) 1905 is ook opgenomen in N. R. CC bl. 450.

12. Gelden door wisseling van gestolen bankbiljetten verkregen, zijn *door misdrijf* verkregen in den zin van dit artikel.

Ook eene „geldsom" kan geheeld worden, waar

die geldsom niet als waardebepaling moet worden opgevat, maar als reëel aanwezig bestaat.

Arr. **21 Mei 1906.**
W. 8380; P. v. J. n°. 588; N. R. CCIII bl. 74.

In gelijken zin:

Rechtb. Leeuwarden **17 December 1913.**
N. Jur. 1914 bl. 172.

Anders NOYON III ad art. aant. 1 bl. 355.

13. Voor de toepassing van dit artikel is voldoende beklaagde's wetenschap, dat het gekochte voorwerp door *misdrijf* is verkregen en wordt dus niet vereischt diens wetenschap, door welk bepaald misdrijf het voorwerp is verkregen.

Arr. **28 Augustus 1906.**
W. 8417; P. v. J. n°. 578.

In gelijken zin:

Arr. **27 December 1911.**
W. 9296; N. R. CCXIX bl. 433.

Arr. **14 October 1912.**
W. 9382.

NOYON III ad art. aant. 4 bl. 359.

14. Daar reeds door het te koop aanbieden van voorwerpen, die men onder zich heeft, het misdrijf

van verduistering voltooid is, maakt de kooper dier voorwerpen, die verduistering kennende, zich niet aan mede-daderschap dier verduistering, doch aan heling schuldig.

Arr. **16 December 1907.**
W. 8631 ; N. R. CCVII bl. 272.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. IV bl. 538.

15. In de telastelegging, dat iemand de wetenschap had, dat het door hem gekochte van diefstal afkomstig was, ligt het bestaan dier herkomst opgesloten, daar toch een feit moet bestaan om aan iemand te kunnen bekend zijn.

Arr. **23 December 1907**.
W. 8634 ; P. v. J. n°. 787 ; N. R. CCVII bl. 354.

16. Wanneer eene koopovereenkomst, betreffende door misdrijf verkregen goed, tot stand is gekomen, kan er reeds gesproken worden van eene opbrengst, al was de hoeveelheid van het verkochte en het bedrag van den daarmede in verband staanden koopprijs nog niet vastgesteld.

Arr. **29 Juli 1910**.
W. 9067 ; P. v. J. n°. 974.

Noyon III ad art. aant. 5 bl. 359.

17. Bij schuldigverklaring aan het misdrijf van

heling is het voldoende, indien beslist is, dat de voorwerpen door oplichting waren verkregen en behoeft niet uitdrukkelijk te worden beslist, dat de schuldige aan dat misdrijf handelde met het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling.

Arr. **1 April 1912.**
W. 9327; N. R. CCXX bl. 541.

18. Wanneer iemand door middel van oplichting kooper wordt van eenig goed, dan wordt hij desniettemin eigenaar van dat goed. Wanneer derhalve later bij een verkoop van dat zelfde goed bij opbod tusschen hem en zijne medeplichtigen, hij zelf weer kooper wordt van dat goed, dan kan niet worden gezegd, dat hij door dien laatsten koop dat goed, dat reeds was zijn eigen goed, heeft verkregen en dus, als een gevolg van dien koop, voordeel heeft getrokken uit de opbrengst van het goed.

Arr. **1 April 1912.**
W. 9327; N. R. CCXX bl. 541.

19. Al gewaagt dit artikel niet uitdrukkelijk van eenig verband tusschen misdrijf en heling en kan dus een voorwerp, dat eenmaal het object van een misdrijf heeft uitgemaakt, niet gezegd worden ten allen tijde

en onder alle omstandigheden de eigenschap te behouden van in den zin van dit artikel door misdrijf te zijn verkregen, zoo moet dit toch worden aangenomen van voorwerpen, die in den morgen volgende op den nacht, waarin de diefstal werd gepleegd, gekocht werden van iemand, die geen handelaar was in die voorwerpen en die daarvoor een buitengewoon lagen prijs vroeg.

Arr. **9 December 1912.**
W. 9433; N. R. CCXXII bl. 267; N. Jur. 1913 bl. 356.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 356.

Gerechtshoven.

5. 6. Arr. 29 Juni 1905 is ook opgenomen in P. v. J. n°. 558.

7. Om heling te kunnen aannemen moet vooraf bewezen worden, dat de verkochte goederen van misdrijf afkomstig waren.

Arr. Arnhem **18 Maart 1909.**
W. 8856; P. v. J. n°. 860 (abusievelijk genommerd 861).

8. Wanneer men op aan een ander toebehoorend papier lichtdrukken doet ontstaan, dan maakt men

van dat papier een voorwerp van een nieuwe soort en wordt dan op grond van art. 661 B. W. eigenaar daarvan; die teekeningen daarna wegnemende beschikt men alzoo over zijn eigendom en heeft men die dan niet door misdrijf verkregen, zoodat degeen, die door verkoop daarvan voordeel heeft getrokken, buiten bereik van dit artikel valt.

Arr. 's-Hertogenbosch **24 December 1913.**
W. 9592; N. Jur. 1914 bl. 167.

Rechtbanken.

4. Het *voordeel trekken* geschiedt niet eerst op het oogenblik, dat over het ontvangen geld wordt beschikt, doch reeds op het oogenblik, dat het ten eigen behoeve wordt in ontvangst genomen.

Amsterdam **28 December 1911.**
W. 9316.

NOYON III ad art. aant. 5 bl. 359.

Zie de artt. 45 sub n°. 17 : 321 sub n°. 26.

Art. 418.

Hooge Raad.

3. Dit artikel is alleen toepasselijk op misdrijven en niet op overtredingen.

Arr. **29 October 1906**.
W. 8448; P. v. J. n°. 592; N. R. CCIV bl. 51.

4. Het bij dit artikel strafbaar gestelde feit is voltooid, wanneer de uitgever van eenig geschrift van strafbaren aard op de eerste aanmaning na den rechtsingang niet bekend maakt den op dat tijdstip aan de Justitie niet bekend zijnden dader.

Het artikel spreekt toch van onbekend *zijn*, niet van niet bekend *worden* van den dader en stelt het noemen van den onbekenden dader als uiterste termijn der eerste aanmaning na den rechtsingang.

De omstandigheid, dat die dader later bekend wordt, kan het bereids voltooide misdrijf dus niet ongedaan maken en alzoo niet leiden tot straffeloosheid van den uitgever, weigerende op genoemd tijdstip aan de Justitie den haar onbekenden dader bekend te maken.

Arr. **29 November 1909**.
W. 8943; P. v. J. n°. 914.

Noyon I ad art. 54 aant. 10 bl. 313.

Gerechtshoven.

3. Bij de omschrijving van het feit in dit artikel strafbaar gesteld is het voldoende, dat de dagvaarding inhoudt, dat de geschriften waren van *strafbaren aard* en dat zij zijn beleedigend; van „opzettelijke" beleediging behoeft in de dagvaarding geen melding te worden gemaakt.

Ook is het geen vereischte, dat de uitgever of drukker zelf het opzet tot beleediging heeft gehad; het enkel uitgeven en drukken van geschriften van strafbaren aard is genoegzaam om onder het bereik van de artt. 418 en 419 te vallen.

Arr. Arnhem **19 November 1908.**
W. 8833; P. v. J. n°. 807.

Bij dit arrest werd bevestigd een vonnis der rechtbank te Almelo van 29 September 1908, opgenomen in W. 8813.

Noyon III ad art. aant. 4 bl. 362.

Van Hamel § 39 n°. 5 bl. 496.

Rechtbanken.

6. Voor toepassing van dit artikel is noodig, dat de wil van den dader is gericht geweest op de materieele daad van het uitgeven van het geschrift.

Utrecht **30 November 1914.**
W. 9710.

Prof. Simons teekent hierbij aan, dat ook z. i. „uitgeven" eene opzettelijke daad is; dat de dader de uitgave van het geschrift moet hebben gewild; dat het echter een andere vraag is, moet hij de uitgave gewild hebben van het geschrift, zooals het is uitgegeven, d. w. z. moet hij den inhoud gekend hebben.

Prof. Simons vermeent, dat er grond bestaat zoowel voor een ontkennend als een bevestigend antwoord.

Zie art. 53 sub n°. 4.

Art. 419.

Hooge Raad.

1. Het is geen vereischte voor schuldigverklaring aan het drukken van een geschrift van beleedigenden inhoud, dat de drukker ook het opzet had om te beleedigen.

Arr. **4 Maart 1912.**
W. 9311.

Art. 421.

Hooge Raad.

1. Herhaling in den zin der wet vindt eerst dan plaats, wanneer de veroordeeling wegens een vroeger gepleegd strafbaar feit vóór het plegen van het volgend strafbaar feit onherroepelijk vaststaat, daar een veroordeeling in rechtskundigen zin niet bestaat, zoolang daartegen door eenig wettig middel kan worden opgekomen.

Arr. **18 November 1907.**
W. 8615; N. R. CCVII bl. 140.

Noyon III ad art. 423 aant. 2 bl. 373.

Van Hamel § 56 n°. 4 bl. 629.

Zie het academisch proefschrift van Mr. N. Muller: „Biografisch-actiologisch onderzoek over recidive bij misdrijven tegen den eigendom", besproken door Mr. S. J. M. van Geuns in W. 8803.

Art. 422.

Hooge Raad.

2. Daar de mishandeling, omschreven in art. 304,

niet is een eigen misdrijf, doch het in art. 300 strafbaar gestelde onder verzwarende omstandigheden, zoo valt deze mishandeling ook onder de in art. 422 genoemde artikelen strafbaar gestelde misdrijven.

Arr. **5 Februari 1906.**
W. 8338; P. v. J. n°. 521; N. R. CCII bl. 191.

Noyon III ad art. aant. 1 bl. 370.

Van Hamel § 56 n°. 7 bl. 631.

Zie art 304 sub n°. 3.

Art. 424.

Hooge Raad.

11. In gelijken zin:

Arr. **11 Maart 1907.**
W. 8509; P. v. J. n°. 629; N. R. CCV bl. 282.

15. Waar het onderwerp: *baldadigheid op of aan den openbaren weg of op eenige voor het publiek toegankelijke plaats* bij dit artikel in het algemeen is geregeld, daar is krachtens art. 151 der gemeentewet een verbodsbepaling in een gemeentelijke politieverordening over dit onderwerp bij de invoering van het

strafwetboek van rechtswege opgehouden te gelden, waartegen niet afdoet, dat dit artikel baldadigheid niet onder elke omstandigheid strafbaar stelt, doch die strafbaarheid van het samenvallen van meerdere vereischten doet afhangen.

Arr. **25 October 1909.**
W. 8914; P. v. J. n°. 894; N. R. CCXIII bl. 26.

16. Al moge het gooien met steenen niet in het wilde geschieden, maar met de bedoeling om een bepaald persoon te treffen, dan sluit dit op zichzelf — ook indien daarbij uit wraak wordt gehandeld — nog geenszins stellig uit, dat de wil van den dader kan gericht zijn op het plegen van baldadigheid; evenmin wijst het raken, zelfs indien daardoor pijn wordt veroorzaakt, noodwendig op een opzet, gericht op het toebrengen van lichamelijk leed.

Arr. **18 Maart 1912.**
W. 9326; N. R. CCXX bl. 483.

Kantongerechten.

5. Onder *personen* in dit artikel genoemd is niet begrepen de persoon, die de baldadigheid pleegt.

Delft **7 Augustus 1912.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV overz. bl. 21.

Art. 425.

Hooge Raad.

Art. 425 2°.

2. Het is geen vèreischte voor de overtreding van dit artikel, dat schade toegebracht is, maar dat niet verhinderd of voorkomen wordt, dat deze door een gevaarlijk dier toegebracht worde.

Arr. **14 Januari 1907.**
W. 8488; P. v. J. n°. 659; N. R. CCV bl. 40.

NOYON III ad art. aant. 2 bl. 383.

Art. 426.

Rechtbanken.

1. Luidruchtig razen, vloeken en schreeuwen levert niet noodwendig reeds als zoodanig eene verstoring der orde op. Er moet derhalve ook worden te laste gelegd, dat door die handelingen de orde verstoord is, om toepassing van dit artikel te verkrijgen.

Leeuwarden **30 December 1905.**
W. 8331; P. v. J. n°. 523.

Anders NOYON III ad art aant. 2 bl. 385.

Art. 426*bis*.

Hooge Raad.

3. Door stil te staan als de gevolgde stilstaat en weer voort te gaan als de gevolgde voortgaat, wordt dat volgen zeer in het oogvallend en daardoor objectief hinderlijk. Terecht is dit artikel op deze wijze van volgen toepasselijk verklaard, daar er geen kenmerken voor het hinderlijk volgen in gesteld worden en ook overigens geene handelingen vereischt worden van hen, die door de wijze van hun volgen hinder veroorzaken.

Arr. **10 Januari 1910.**
W. 8967; P. v. J. nº. 986.

Anders NOYON III ad art. aant. 6 bl. 389.

4. Dit artikel stelt niet den eisch, dat de persoon, die door anderen gevolgd wordt, zelf aan hen zijn wil om niet langer op hinderlijke wijze gevolgd te worden, moet hebben kenbaar gemaakt.

Die verklaring kan ook voor hem bij monde van een ander geschieden, zoo slechts daarbij blijkt, dat het zijn wil is, die op die wijze aan de hem volgende personen wordt kenbaar gemaakt.

Arr. **29 Maart 1910.**
W. 9009; P. v. J. n°. 950; N. R. CCXIV bl. 353.

Bij dit arrest werd vernietigd het vonnis der rechtbank van Arnhem van 23 November 1909, opgenomen in P. v. J. n°. 902 (abusievelijk 911 genommerd).

De rechtbank was van meening, dat de gevolgde persoonlijk zijn wil, om hem niet te volgen, moest verklaren.

NOYON III ad art. aant. 5 bl. 388.

5. Alleen dan is dit artikel toepasselijk, indien een ***hinderlijk volgen*** nà en ondanks den uitdrukkelijk verklaarden wil van dèn gevolgde, dat daarmede worde opgehouden, wordt voortgezet.

Arr. **23 Januari 1911.**
W. 9143; Mil. Recht. Tijdschr. dl. VII bl. 105.

SIMONS II n°. 581 bl. 224.

Rechtbanken.

2. Het „volgen", bedoeld in dit artikel, veronderstelt „de intentie om te volgen".

Leeuwarden **1 November 1911.**
W. 9280.

NOYON III ad art. aant. 7 bl. 389.

Kantongerechten.

1. Daar „blijven volgen" niet reeds strafbaar maakt, doch wel de wijze van het blijven volgen, moet deze wijze van volgen in de dagvaarding worden omschreven en is het niet voldoende, wanneer daarin wordt gesproken van op *hinderlijke wijze volgen.*

Amsterdam II **10 Maart 1909.**
W. 8824.

2. Het blijven volgen tegen den uitdrukkelijk verklaarden wil van den gevolgde, door stil te staan als deze stilstaat en in gelijk tempo door te loopen als deze doorloopt, is te beschouwen als objectief hinderlijk volgen.

Amsterdam I **7 April 1909.**
W. 8844.

Zie het academisch proefschrift van Mr. J. H. MONNIK: „Bescherming van arbeidswilligen in de artikelen 284 en 426*bis* Wetboek van Strafrecht", besproken door Mr. S. J. M. VAN GEUNS in W. 8680 en door Mr. G. T. J. DE JONGH in Rechtsgel. Magazijn dl. XXVII bl. 322, alsmede door Mr. J. D. VEEGENS in Themis dl. LXIX (1908) bl. 455.

Art. 427.

Hooge Raad.

1. Onder *openbare weg* moeten in alle artikelen van het derde Boek van het Wetboek van Strafrecht, waarin deze uitdrukking voorkomt, worden verstaan „alle wegen tot algemeen gebruik bestemd", welke bestemming niet noodzakelijk alleen uit den feitelijken toestand volgt, dat de weg voor ieder toegankelijk is en dat ieder daarover pleegt te gaan.

Arr. **11 Maart 1907.**
W. 8509; P. v. J. nº. 629; N. R. CCV bl. 282.

2. Een weg is *openbaar* in den zin van dit artikel, wanneer hij door den daartoe gerechtigde, hetzij bizondere persoon, hetzij openbaar gezag tot algemeen gebruik bestemd is.

Arr. **6 Mei 1907.**
W. 8545; P. v. J. nº. 673; N. R. CCVI bl. 64.

Arr. **30 December 1907.**
W. 8642; P. v. J. nº. 718; N. R. CCVII bl 411.

Arr. **18 November 1912.**
W. 9415; N. R CCXXII bl. 137; N. Jur. 1913 bl. 121.

NOYON II ad art. 162 aant. 5 bl. 233 noot 2.

3. Ook al blijkt niet uit de vaststaande daadzaken en omstandigheden door welke bepaald daartoe gerechtigden aan een weg de bestemming van *openbare weg* is gegeven, dan kan toch die bestemming door gerechtigden en daarmede de openbaarheid van dien weg door den rechter uit die feiten worden afgeleid.

Arr. **25 November 1907.**
W. 8625; N. R. CCVII bl. 147.

In gelijken zin o. a.:

Arr. **8 November 1909.**
W. 8941; P. v. J. n°. 896; N. R. CCXIII bl. 97.

4. Door dit artikel wordt niet de geheele stof der straatpolitie geregeld; het voorziet slechts tegen gevaar voor of belemmering van het verkeer op den openbaren weg.

Naast dit artikel heeft dus een politieverordening, verbiedende o. a. op openbare wegen iets te laten liggen, alle recht van bestaan.

Arr. **5 October 1908.**
W. 8753; N. R. CCX bl. 1.

5. De omstandigheid, dat de grond, waarover een weg loopt, aan een particulier in eigendom toebehoort, verhindert geenszins, dat deze een openbare kan zijn.

Arr. **20 Mei 1912.**
W. 9349; N. R. CCXXI bl. 98.

6. Waar een beklaagde zich tot zijne verdediging op de openbaarheid van een weg heeft beroepen, moet de rechter, daar slechts het openbaar gezag als rechthebbende bevoegd is om die openbaarheid op te heffen, onderzoeken en beslissen of die weg door de daartoe gerechtigden tot algemeen gebruik bestemd en derhalve openbaar was.

Arr. **17 Maart 1913.**
W. 9478; N. Jur. 1913 bl. 834.

NOYON III ad art. aant. 2 bl. 464.

7. Het begrip van openbaarheid van weg sluit in zich onbeperktheid van den kring der gebruikers en van de wijze van gebruik.

Arr. **9 Februari 1914.**
W. 9624; LUTTENBERG 1914 bl. 47; N. Jur. 1914 bl. 594.

Art. 427 6°.

12. In gelijken zin o. a.:

Arr. **11 Maart 1907.**
W. 8509; P. v. J. n°. 629; N. R. CCV bl. 282.

23. Arr. 1 Mei 1905 is ook opgenomen in P. v. J. n°. 562 en N. R. CC bl. 8. In het P. v. J. werd dit arrest abusievelijk als van 1 Mei 1906 gedateerd.

24. Burgemeester en Wethouders, als bij art. 179 aanhef en letter *h* der gemeentewet belast met de zorg, zoover van hen afhangt, voor de instandhouding, bruikbaarheid, vrijheid en veiligheid der publieke wegen, zijn het *bevoegd gezag*, zonder welks verlof het versperren van of het verkeer belemmeren op openbare wegen bij dit artikel is strafbaar gesteld.

Arr. **5 Maart 1906.**
W. 8346; P. v. J. n°. 525; N. R. CCII bl. 356.

In gelijken zin o. a.:

Arr. **1 Mei 1906.**
P. v. J. n°. 562.

Arr. **13 April 1909.**
W. 8862; P. v. J. n°. 850.

Arr. **13 Februari 1911.**
W. 9148; N. R. CCXVII bl. 113.

Noyon III ad art. aant. 7 bl. 395.

25. Met dit artikel 427 6°. heeft de rijkswetgever niet bedoeld te geven en heeft hij ook niet gegeven eene algemeene regeling van hetgeen in het belang van openbare orde en veiligheid op openbare land- en waterwegen is verboden, doch heeft hij, overeenkomstig de bij het tot stand komen dezer wetsbepaling uitdrukkelijk uitgesproken bedoeling der Regeering,

het onderwerp zijner bemoeiing binnen enge grenzen beperkt en heeft hij alleen gegeven een verbod, dat bij het verkeer op openbare land- en waterwegen moet worden in acht genomen.

Aan den gemeentewetgever is dus de bevoegdheid gelaten om ten aanzien van de politie op de straten en wegen nog andere voorschriften te maken.

Arr. **9 April 1906.**
W. 8362; N. R. CCII bl. 524.

26. Naast het algemeen verbod van dit artikel is bestaanbaar de bizondere bepaling van het provinciaal reglement op de wegen in Noordholland (art. 24), strafbaar stellende het belemmeren van het vrije verkeer op de openbare wegen, ook dan, wanneer van de al of niet door het bevoegd gezag verleende vergunning niet blijkt, wijl het verbod van dit wetsartikel afhankelijk is gesteld van het ontbreken van verlof van het bevoegd gezag, alzoo een bestanddeel uitmakende der overtreding, wijl het verbod van het provinciaal reglement onvoorwaardelijk is.

Arr. **3 Juni 1907.**
W. 8561; N. R. CCVI bl. 255.

In strijd met de conclusie van den Advocaat Generaal Mr. NOYON.

27. Waar krachtens een provinciaal wegenreglement wegen binnen de kom eener gemeente en deel uitmakende van een verder strekkenden weg, staan onder het provinciaal bestuur, kan niet op den enkelen grond, dat een weg loopt door de kom eener gemeente worden aangenomen, dat ten aanzien van dien weg B. en W. dier gemeente zijn ***het bevoegd gezag*** bedoeld in dit artikel.

Arr. **16 Maart 1908.**
W. 8682; P. v. J. n°. 737; N. R. CCVIII bl. 422.

De Advocaat-Generaal Jhr. Mr. VAN DER DOES DE WILLEBOIS was echter een tegenovergestelde meening toegedaan.

Kantongerechten.

5. Wanneer een met kisten beladen wagen in het zand van een opgebroken gedeelte van een rijksstraatweg is blijven steken en het verkeer dientengevolge gedurende drie uur belemmerd is geworden, dan moet die verkeersbelemmering niet aan den bestuurder worden geweten, doch aan de omstandigheid, dat die weg opgebroken is.

Leiden **22 October 1906.**
Tijdschr. voor Strafv. dl. XVIII overz. bl. 25.

Zie art. 461 sub n°. 13.

Art. 432 (1)

Hooge Raad.

Art. 432 3°.

1. Als *souteneur* moet worden beschouwd iemand, die niet werkt en die eene vrouw, met wie hij leeft, aanspoort en door bedreiging dwingt om ontucht te plegen met anderen, teneinde daarmede geld te verdienen, haar daarbij door zijn optreden steunende en door van het aldus door die vrouw verdiende geld te leven.

Het begrip *souteneur* kan ook den echtgenoot der publieke vrouw omvatten, daar de wettelijke verplichting van den echtgenoot om aan zijne vrouw hulp en bijstand te verleenen, zich niet uitstrekt tot het bevorderen van handelingen der vrouw in strijd met hare eerbaarheid en met den op haar rustenden huwelijksplicht van getrouwheid aan haren man.

Ook al bestaat een algeheele gemeenschap van goederen, dan belet dit niet, dat de man het geld, dat zijne vrouw met ontucht plegen had verdiend, feitelijk

(1) Bij art. 9 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid werd het volgende nummer aan dit artikel toegevoegd:
3°. hij die als souteneur uit de ontucht van eene vrouw voordeel trekt.

uit hare handen heeft kunnen in ontvangst nemen voor eigen gebruik en zich aldus verschaffen een voordeel, dat hij zoude gemist hebben, als hij dat geld niet van haar ten eigen bate zou hebben aangenomen.

Arr. **18 Maart 1912.**
W. 9332; N. R. CCXX bl. 488.

NOYON III ad art. aant. 4 en 5 bl. 405.

SIMONS II n°. 496 bl. 159.

Rechtbanken.

Art. 432 2°.

1. Het Wetboek van Strafrecht stelt als criterium voor rondzwerven het rondloopen zonder in het bezit te zijn van een feitelijke woonplaats.

Zutphen **11 Februari 1914.**
N. Jur. 1914 bl. 300.

Art. 435.

Rechtbanken.

2. Onder *opgeven* van een valschen naam valt ook het erkennen van een valschen naam, n.l. wanneer een derde aan het bevoegd gezag een valschen naam van een beklaagde opgeeft, en deze alsdan, ge-

vraagd wordende of dit de goede naam is, hierop een bevestigend antwoord geeft.

Alkmaar **29 December 1910.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 24.

Noyon III ad art. aant. 6 bl. 413.

Art. 435*bis* (1).

Art. 436.

Hooge Raad.

8. In gelijken zin:

Arr. **3 Juni 1907.**
W. 8561; P. v. J. nº. 663; N. R. CCV bl. 268.

---

(1) Bij art. 1 der wet van 7 Januari 1911, Stbl. nº. 5, werd dit artikel in het Wetboek van Strafrecht ingelascht, luidende:

«Hij, die zonder daartoe gerechtigd te zijn, gebruik maakt, zij het ook met eene geringe afwijking, van een naam of van een onderscheidingsteeken, waarvan het gebruik krachtens wettelijk voorschrift uitsluitend aan eenige vereeniging of aan het personeel van eenige vereeniging of aan het personeel van den geneeskundigen dienst des legers is toegekend, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste een maand of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.»

11. Arr. 27 November 1905 is ook opgenomen in P. v. J. n°. 582 en N. R. CCI bl. 254.

Het vonnis der rechtbank te Rotterdam van 25 Mei 1905, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in P. v. J. n°. 582.

NOYON III ad art. aant. 3 bl. 418.

12. Een beklaagde, die aan eene hem bezoekende persoon heeft gezegd, dat zij niet lijdende was aan kanker, doch aan hare nieren, lever, enz., dat zij ter genezing daarvan rust moest houden en zich hoofd, aangezicht en hals moest wasschen met eene door hem nader toe te zenden vloeistof en tevens een door hem nader toe te zenden drank moest innemen, welke haar tegen f 1.75 zijn toegezonden, moet worden beschouwd als te hebben gegeven geneeskundigen raad als bedrijf en bijgevolg de geneeskunst te hebben uitgeoefend.

Arr. **23 December 1907.**
W. 8638.

13. Het behandelen van personen met een electriseermachine, daarmede bedoelende — althans met de voorgewende strekking — om genezing aan te brengen, moet als uitoefenende de geneeskunde worden beschouwd.

Arr. **29 Maart 1909.**
W. 8853; P. v. J. n°. 850.

14. Ook al bestaat het verleenen der geneeskundige hulp slechts uit een enkele handeling en al wordt deswege geen betaling gevorderd, dan moet deze toch als beroepsdaad worden aangemerkt, vallende in de strafbepaling van dit artikel.

Arr. **15 November 1909.**
W. 8933; P. v. J. n°. 900; N. R. CCXIII bl. 156.

NOYON II ad art. 254*bis* aant. 2 bl. 510.

SIMONS II n°. 551 bl. 203.

15. Uit art. 1 der wet van 1 Juni 1865, Stbl. n°. 60, blijkt, dat de bevoegdheid om met uitsluiting van anderen de geneeskunst uit te oefenen niet is beperkt tot die geneeskunst, welke steunt op de door de wet tot het bekomen dier bevoegdheid vereischte kennis en ervaring, maar zich uitstrekt over het geheele gebied der geneeskunst, welke middelen daarbij ook worden gebezigd en welke methode daarbij ook wordt toegepast.

Onder geneeskundigen bijstand is te verstaan iedere bijstand verleend met de voorgewende of werkelijke strekking om eene genezende werking op den zieken mensch uit te oefenen.

Arr. **20 November 1911.**
W. 9240; N. R. CCXIX bl. 189.

16. Art. 1 der wet van 1 Juni 1865, Stbl. n°. 60, verstaat onder uitoefening der geneeskunst geheel algemeen het verleenen van genees-, heel- of verloskundigen raad of bijstand als bedrijf, welke raad of bijstand de werkelijke of voorgewende strekking om genezing van een ziekte te bevorderen, evenzeer kan hebben wanneer hij verleend wordt buiten tegenwoordigheid van den lijder, als wanneer hij in diens bijzijn gegeven wordt.

Arr. **24 Juni 1912.**
W. 9359.

17. Het geven van een raad, die de vermeende of werkelijke strekking heeft om genezing van een ziekte of kwaal te bevorderen, is geneeskundigen raad geven in den zin der wet, ook al is aan het geven daarvan geen onderzoek van den lijder voorafgegaan.

Arr. **10 Maart 1913.**
W. 9475.

18. Het aan personen, die volgens hunne verklaring lijdende waren, raad geven, na de patiënten den pols te hebben gevoeld, in de oogen gezien of betast te hebben en daarbij onder aanwijzing van het gebruik van

kruiden enz. verkocht te hebben met voorgeven, dat bij gebruik volgens den gegeven raad, die personen zouden genezen, is het verleenen van geneeskundigen raad als bedrijf en bijgevolg als uitoefening der geneeskunst volgens art. 1 der wet van 1 Juni 1865, Stbl. n°. 60.

Arr. **5 Mei 1913.**
W. 9504.

19. Alinea 1 van dit artikel stelt alleen strafbaar het buiten noodzaak uitoefenen van een beroep, waartoe de wet eene toelating vordert, door iemand, die tot de uitoefening van dat beroep niet is toegelaten. Daaronder valt niet de schipper, die onder de omstandigheden bedoeld in art. 41 sub 3°. van het Kon. Besl. van 22 September 1909, Stbl. n°. 315, niet voorzien is van de daar omschreven verklaring.

Arr. **26 Mei 1913.**
W. 9509; N. Jur. 1913 bl. 1023.

NOYON III ad art. aant. 2 bl. 417.

Rechtbanken.

8. Het onderzoeken van een patiënt met het oog op zijn ziektetoestand en naar aanleiding van dat onderzoek geneesmiddelen met gebruiksopgave zenden

om in te nemen, stelt daar het uitoefenen van het beroep van geneeskundige en is het daarbij onverschillig of men zich daarvoor laat betalen.

's-Gravenhage **5 September 1907.**
P. v. J. nº. 757.

Kantongerechten.

14. Onder het begrip „geneeskundige raad of bijstand" valt iedere raad of bijstand, die de strekking of de voorgewende strekking heeft om de genezing van een ziekte of kwaal te bevorderen, alzoo ook het zoogenaamde „magnetiseeren".

Haarlem **23 Maart 1910.**
W. 9011.

15. Dit artikel strekt, volgens de memorie van toelichting, ter vervanging van de strafbepalingen tegen het uitoefenen van beroepen zonder de vereischte toelating in onderscheidene wetten verspreid, zoodat, wanneer eenig beroep wordt uitgeoefend zonder de vereischte toelating, niet die wet, waarin de vereischten voor die toelating worden omschreven, wordt overtreden, maar art. 436 Swb.

Kampen **17 November 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1353.

Art. 437.

Kantongerechten.

2. In het algemeen, waar bij de wet aan iemand de verplichting wordt opgelegd om iets te doen onder zekere omstandigheden, zonder tijdsbepaling, daar moet die verplichting worden nagekomen terstond nadat die omstandigheden aanwezig zijn.

Waar nu in dit artikel geen termijn is bepaald, kan dit in gezonden zin slechts zoo worden opgevat, dat de aankoop onmiddellijk moet worden aangeteekend.

Leiden **4 Februari 1907.**
W. 8519.

NOYON III ad art. aant. 1 bl. 420.

Art. 438.

Hooge Raad.

3. Onder *personen, die een nacht in zijn huis hebben doorgebracht*, zijn te verstaan alle personen, die als logeergast nachtverblijf in zijn huis hebben gehad.

Arr. **22 Februari 1909.**
W. 8830; P. v. J. nº. 842.

NOYON III ad art. aant. 4 bl. 424.

4. Wanneer aan iemand, beklaagd van overtreding van dit artikel, is ten laste gelegd, dat hij de daar bedoelde aanteekening heeft verzuimd, dan maakt van die overtreding geen bestanddeel uit, dat de aanteekening niet is geschied in een doorloopend register en behoeft dus ook die omstandigheid niet in de dagvaarding te worden vermeld; wel maakt zij een bestanddeel uit van de qualificatie der overtreding, die ten laste is gelegd.

Arr. **22 Februari 1909.**
W. 8830; P. v. J. nº. 842.

Art. 440.

Hooge Raad.

3. Ook wanneer het papier slechts aan ééne zijde den vorm vertoont, die het op een echt bankbiljet doet gelijken, dan kan tòch dit artikel toepassing vinden, al moge de keerzijde wit van kleur en met een reclame bedrukt zijn.

Voor deze overtreding wordt toch enkel gevorderd, dat het drukwerk in zijn geheel genomen een indruk maakt, die het op bankpapier doet gelijken, waardoor het vertrouwen, dat in het credietmiddel behoort gesteld te worden, ondermijnd zou worden.

Arr. **27 April 1908.**
W. 8703; P. v. J. nº. 777; N. R. CCVIII bl. 675.

In gelijken zin:

Arr. **5 December 1910.**
W. 9118.

Daarentegen in strijd met arr. H. R. sub nº. 2.

Noyon III ad art. aant. 3 bl. 429.

Simons II nº. 590 bl. 232.

Rechtbanken.

2. Het niet zelfstandige der verspreiding, gelegen in de omstandigheid, dat die drukwerken uitsluitend werden medegegeven aan de koopers, als verpakking van de door hen gekochte sigaren (sigarenzakjes aan ééne zijde als bankpapier bedrukt), neemt niet weg, dat die drukwerken ter verspreiding in voorraad waren.

Amsterdam **20 Mei 1910.**
W. 9078.

Art. 444.

Rechtbanken.

1. Voor personen buitenslands wonende, al mogen zij ook hier te lande zijn gedagvaard, bestaat geene wettelijke verplichting om, daartoe opgeroepen, voor den Nederlandschen strafrechter te verschijnen.

Dordrecht **3 Februari 1911.**
W. 9173.

In gelijken zin:

Dordrecht **16 November 1910.**
W. 9191.

Zie het opstel van Mr. P. van Heynsbergen over dit artikel in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXI bl. 461, besproken door R. F. in W. 9062.

Art. 448.

Hooge Raad.

2. De verplichting tot aangifte van de geboorte bij den plaatselijken ambtenaar van den burgerlijken stand ingevolge de artt. 29 en 30 B. W. geldt zonder uitzondering zoowel voor vreemdelingen als voor

Nederlanders, zoodat ook in verband met art. 2 Swb. bij niet-nakoming van die verplichting de strafbepaling van dit artikel ook ten aanzien van vreemdelingen van toepassing is.

Arr. **6 Januari 1908.**
W. 8648; N. R. CCVIII bl. 18.

Kantongerechten.

2. Niet alleen door het doen der vereischte opgaven, doch eerst door onderteekening van de door den ambtenaar van den burgerlijken stand opgemaakte acte, is de aangifte eener geboorte volledig, zoodat de aangever, die weigert deze te onderteekenen, omdat de ambtenaar een opgegeven voornaam niet wilde inschrijven — terecht vermeenende dat deze als zijnde een geslachtsnaam niet als voornaam mocht worden opgegeven — schuldig is aan overtreding van dit artikel.

Alkmaar **4 Juli 1913.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXV overz. bl. 17.

Art. 449.

Kantongerechten.

2. Het door de aanstaande echtgenooten met twee

getuigen doen onderteekenen van papieren betreffende een eventueel later tusschen hen te sluiten huwelijk; het gaan met den man in een afzonderlijke kamer; het zich daar omhangen met een stool; het doen neerknielen van den man; het hem een acte van berouw doen bidden en zelf ook eenige gebeden verrichten;

voorts het tegenwoordig zijn toen de twee personen elkander de hand gaven en verklaarden elkander tot wettige echtgenooten te nemen; zijnde de daarbij geuite woorden door beklaagde eenigen tijd te voren op een klad geschreven en door hem aan den man gezegd, dat bij het trouwen beiden die woorden in zijne tegenwoordigheid moesten zeggen; en eindelijk na afloop daarvan het uiten der woorden „proficiat" of „nu zijt gij getrouwd";

alle welke handelingen stellen niet daar het verrichten van eenige godsdienstige plechtigheid bij het huwelijk tusschen Roomsch-Catholieken en zijn niet te brengen onder de bij de R.-C. Kerk bij een huwelijk gebruikelijke godsdienstige plechtigheden, zooals deze staan omschreven in het rituale romanum.

Breda **2 Juni 1905.**
W. 8737.

Zie het opstel van Dr. A. C. M. SCHAEPMAN: „Roomsch Catholiek huwelijk en Nederlandsch Strafrecht" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XVII bl. 300, besproken door R. F. in W. 8296.

Art. 451*bis* (1).

Zie een geval van uitstalling van boeken, wier gedrukte titels en afbeeldingen den schijn wekken, alsof

(1) Bij art. 3 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid werden de navolgende artikelen in het Wetboek van Strafrecht ingevoegd:

Art. 451*bis*.

Hij die op of aan plaatsen, voor openbaar verkeer bestemd, hetzij eenig geschrift, waarvan de leesbaar gestelde titel, omslag of inhoud geschikt is om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen, hetzij eenige afbeelding of eenig voorwerp, geschikt om de zinnelijkheid van de jeugd te prikkelen, openlijk ten toon stelt, aanbiedt of aanslaat, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste twee honderd gulden.

Art. 451*ter*.

Hij die hetzij eenig middel tot voorkoming van zwangerschap openlijk ten toon stelt, hetzij zoodanig middel of diensten ter voorkoming van zwangerschap openlijk of ongevraagd aanbiedt, of openlijk of door verspreiding van eenig geschrift ongevraagd, als verkrijgbaar aanwijst, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste twee maanden of geldboete van ten hoogste twee honderd gulden.

Art. 451*quater*.

Hij die hetzij eenig middel tot verstoring van zwangerschap openlijk ten toon stelt, hetzij openlijk of ongevraagd zoodanig middel of diensten ter verstoring van zwangerschap aanbiedt of als verkrijgbaar aanwijst, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

de inhoud scabreuze lectuur bevat, doch zulks niet is.

Veroordeelend vonnis van den kantonrechter te Alkmaar van 15 Maart 1912 en na deskundig advies, als zijnde de titels en afbeeldingen niet geschikt de zinnelijkheid der jeugd te prikkelen, vrijsprekend vonnis in hooger beroep van de rechtbank te Alkmaar van 14 Mei 1912, beide vonnissen opgenomen in W. 9314.

Zie het opstel van Mr. J. KLOOTSEMA: „Bijdrage tot de verklaring van art. 451*bis* van het Wetboek van Strafrecht" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII bl. 370, besproken door R. F. in W. 9313.

Zie het opstel van Mr. ERNST POLAK: „De praktijk van art. 451*bis* Swb." in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIV bl. 29, besproken door R. F. in W. 9384.

Zie het academisch proefschrift van Mr. E. POLAK: „De artt. 240 en 451*bis* W. v. S. beschouwd in hunne verhouding tot kunst en wetenschap", besproken door Mr. A. DE GRAAF in W. 9368.

— ——

Art. 451*ter*.

Hooge Raad.

1. Uit het verspreiden van kaarten, waarop een vrouw zich betitelt als „deskundige van den Nieuw Malthusiaanschen Bond", volgt nog niet een aanbieding of aanwijzing van diensten ter voorkoming van zwangerschap; doch ook, al zouden die woorden een dienstaanbieding inhouden, dan behoeft deze zich nog niet uit te strekken tot verrichtingen ter voorkoming van zwangerschap; deze kan zich toch zeer wel bepalen tot het geven van inlichtingen omtrent gezinsbeperking.

Arr. **20 Mei 1912.**
W. 9348; N. R. CCXXI bl. 90.

Wegens de in cassatie onaantastbare feitelijke beslissing van de door den kantonrechter te Gouda en de rechtbank te Rotterdam bij vonnissen van 6 December 1911 en 20 Februari 1912 gegeven uitlegging van die woorden, heeft de Hooge Raad zich daarbij neergelegd.

De Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER achtte echter de bewezen feiten wel strafbaar. Hij zag hierin wel is waar geen aanbieding van diensten, doch achtte die feiten vallende onder het bij dit artikel strafbaar gestelde verspreiden van eenig geschrift.

Kantongerechten.

1. Onder de strafbepaling van dit artikel valt niet het ten toon stellen van een anti-conceptioneel middel, zoodanig verpakt in een doosje, dat het geheel onzichtbaar is, ook al zoude aan ingewijden uit het opschrift van het doosje deszelfs inhoud kunnen blijken.

Breda **28 Maart 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 1056.

NOYON III ad art. aant. 3 bl. 448.

Art. 452 (1).

Hooge Raad.

1. Uit dit artikel kan niet het recht worden ontleend om een openlijk huis van ontucht te houden, daar dit artikel evenals art. 188 der gemeentewet en art. 8 der drankwet slechts voorschriften bevat voor het geval zoodanig huis wordt gehouden. Krachtens art. 135 der gemeentewet is derhalve de gemeentelijke wetgever bevoegd om naast die voorschriften bepa-

(1) Dit artikel is vervallen bij art. 8 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130 tot bestrijding van zedeloosheid.

lingen te maken omtrent die huizen, ja zelfs, om het houden daarvan geheel te verbieden.

Arr. **8 Maart 1909.**
W. 8838.

Art. 453.

Hooge Raad.

11. Arr. 22 Mei 1905 is ook opgenomen in N. R. CC bl. 124.

12. Ook bij verdere herhalingen ter toepassing van het derde en vierde lid van dit artikel is als bewijs van het plaats gehad hebben eener vroegere overtreding het onherroepelijk geworden zijn eener vroegere veroordeeling voldoende, met dien verstande dat dan uit de vroegere veroordeeling moet blijken, bij welke herhaling de vroegere overtreding heeft plaats gehad.

Arr. **19 October 1908.**
W. 8755; P. v. J. n°. 836.

Zie art. 40 sub n°. 3.

Art. 455.

Hooge Raad.

4. In gelijken zin:

Arr. **25 Juni 1906.**
W. 8400; P. v. J. n°. 558.

9. De wetgever heeft in dit artikel de begrippen *pijnlijke of kwellende wijze* naast elkander plaatsende blijkbaar daartusschen onderscheid gemaakt. Een vervoer op kwellende wijze is zeer wel denkbaar zonder dat het pijnlijk zou kunnen worden genoemd.

Arr. **6 October 1913.**
W. 9540; N. Jur. 1913 bl. 1254.

— —

Art. 456 (1).

Hooge Raad.

3. Het roulette- en rodetspel moeten als hazardspelen worden beschouwd.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. ORT in zake:

Arr. **23 Januari 1911.**
W. 9144.

(1) Dit artikel is vervallen bij art. 12 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. n°. 130, tot bestrijding van zedeloosheid.

De Hooge Raad achtte deze ook door de rechtbank te 's-Gravenhage gegeven beslissing als eene feitelijke aan het toezicht van den rechter in cassatie onttrokken.

Zie verder over de vraag of een spel hazardspel is het arrest van den Hoogen Raad van 26 Juni 1911, opgenomen in W. 9216 en de daaronder gestelde aanteekening van Prof. SIMONS.

Art. 456 1°.

4. Het oprichten, het besturen van of het deelnemen aan eene vereeniging, verboden op grond dat zij houdt een voor het publiek toegankelijk huis van hazardspel, is een feit geheel onderscheiden van de overtreding omschreven in art. 456 Swb., welke overtreding geenszins bevat al de bestanddeelen en derhalve niet valt in de omschrijving van het misdrijf van art. 140 Swb.

Arr. **21 Mei 1907.**
W. 8550; N. R. CCVI bl. 135.

Zie over dit artikel in verband met art. 140 Swb. eenige overwegingen in een beschikking der rechtbank te Maastricht van 19 Januari 1906 en de deze beschikking vernietigende beschikking van het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch van 25 Januari d.a.v., opgenomen in het Tijdschr. voor Strafr. dl. XVIII overz. bl. 9.

5. Door de toevoeging in het artikel van de woorden *onverschillig of de toegang al of niet van eenige voorwaarde of de inachtneming van eenigen vorm afhankelijk is gesteld*, heeft de wetgever het in schijn bestaan van een societeit of vereeniging niet voldoende geoordeeld om het publiek karakter van een huis van hazardspel uit te sluiten en is het dus voor de toepassing van dit artikel alleen de vraag of feitelijk het publiek in het huis van hazardspel wordt toegelaten.

Arr. **29 Juni 1908.**
W. 8740; N. R. CCIX bl. 371.

Het vonnis der rechtbank te Amsterdam van 10 April 1908, waartegen het beroep in cassatie bij dit arrest werd verworpen, is opgenomen in P. v. J. n°. 821.

6. Voor de vraag of eene aan eene vereeniging toebehoorende localiteit geacht moet worden voor het publiek toegankelijk te zijn, is niet beslissend de omstandigheid, dat aan zekere categorie van personen de toegang is ontzegd en dat de leden der vereeniging het recht van introductie missen.

Arr. **11 Januari 1909.**
W. 8797; P. v. J. n°. 815; N. R. CCXI bl. 20.

NOYON II ad art. 254*bis* aant. 3 bl. 510.

7. Onder het houden van een huis van hazardspel wordt in dit artikel niet verstaan het bij wijze van bedrijf exploiteeren van zoo'n huis. Immers die wetsbepaling spreekt niet van het exploiteeren van een voor het publiek toegankelijk huis van hazardspel, noch van het houden van een zoodanig huis als bedrijf, gelijk b.v. in art. 452 omtrent den houder van de daar bedoelde huizen wordt gezegd en de wetgever bedoelde bij dit art. 456 niet de strafbaarheid afhankelijk te stellen van het al dan niet behalen van voordeel door den houder van een huis van hazardspel, doch heeft daarbij alleen het oog gehad op de verleiding voor het publiek van zoodanig huis uitgaande;

voor de toepassing van dit artikel is dan ook voldoende, dat de plaats, waar gespeeld wordt, tot het houden van het spel is bestemd en voor het publiek toegankelijk is en dat het gehouden spel een hazardspel is.

Arr. **11 Januari 1909.**
W. 8797; P. v. J. n°. 815; N. R. CCXI bl. 20.

NOYON II ad art. 254*bis* aant. 3 bl. 510.

Art. 456 2°.

8. Onder *bankier* moet worden verstaan een onder-

geschikte, die feitelijk de bank bestuurt, zonder dat noodig is, dat hij belang heeft bij den afloop van het spel.

Arr. **29 Juni 1908.**
W. 8740; N. R. CCIX bl. 371.

Het bij dit arrest gehandhaafde vonnis der rechtbank van Amsterdam van 10 April 1908 werd opgenomen in P. v. J. n°. 821.

Art. 456 3°.

9. Het vrijwillig doen voortduren van de huur van een perceel met de wetenschap, dat het perceel tot een huis van hazardspel diende, niettegenstaande de verhuurder de huur kon doen eindigen, is het *verstrekken* van eene plaats tot dat doeleinde, onverschillig of hij bij het sluiten van de huur die wetenschap al dan niet bezat.

Arr. **21 October 1907.**
W. 8604; P. v. J. n°. 700; N. R. CCVII bl. 42.

Abusievelijk is in het P. v. J. dit arrest als van 22 October gedateerd.

Het door dit arrest gehandhaafde vonnis van de rechtbank te Amsterdam van 27 Maart 1907 werd opgenomen in P. v. J. n°. 718.

Rechtbanken.

Art. 456 1°.

1. Het Amerikaansche kegelspel, ook wel genaamd „trektafel'', is een hazardspel, daar de kans op winst bij dat spel van het toeval afhangt en slechts in zeer onbeduidende mate toeneemt met meerdere geoefendheid of grootere behendigheid van den speler.

Tiel **6 September 1906.**
W. 8565.

SIMONS II n°. 520 bl. 177.

2. Een voor het publiek toegankelijke localiteit houdt niet op dit te zijn, al maakt de bewoner of rechthebbende gebruik van zijne bevoegdheid om enkele personen, die hem niet aanstaan, te weren.

Amsterdam **10 April 1908.**
P. v. J. n°. 821.

NOYON II ad art. 254*bis* aant. 3 bl. 510.

Kantongerechten.

Art. 456 1°.

1. De omstandigheid, dat in een lokaal een societeit bijeenkomt, sluit op zich zelve niet uit, dat dit lokaal voor het publiek toegankelijk is, terwijl een

societeit ook hare vertrekken voor het publiek toegankelijk kan stellen en het van de wijze van introduceeren afhangt of dit het geval is.

Amsterdam sine die.
W. 9395.

Zie de artt. 55 sub n°. 7; 140 sub n°. 2G, 3G; 254*bis* sub n°. 1 en 3 en 1R.

Art. 457 (1)

Rechtbanken.

Art. 457 2°.

1. Een, twee, drie, klaverenaas is een behendigheidsspel en niet een hazardspel.

---

(1) Dit artikel werd gewijzigd bij art. 13 der wet van 20 Mei 1911, Stbl. no. 130, tot bestrijding van zedeloosheid en luidt thans:

«Hij die gebruik maakt van eene in strijd met de bepalingen van artikel 254*bis* opengestelde gelegenheid tot hazardspel, wordt gestraft met geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.

Indien tijdens het plegen van de overtreding nog geen twee jaren zijn verloopen, sedert eene vroegere veroordeeling van den schuldige wegens gelijke overtreding onherroepelijk is geworden, kan, in plaats van de geldboete, hechtenis van ten hoogste eene maand worden opgelegd.»

's-Gravenhage **15 Februari 1909.**
W. 8854.

Zie naar aanleiding van dit vonnis de bijdrage van Mr. J. H. HEERSPINK, „Gelegenheid tot hazardspel op den openbaren weg" in W. 8865, alsmede de bijdrage van dienzelfden schrijver onder denzelfden titel in W. 8891.

Kantongerechten.

Art. 457 1°.

1. Eerst dan kan van ***hazardspel*** sprake zijn, zoo het spel van eenige behendigheid of vaardigheid van den speler onafhankelijk is en de kans op winst of verlies, die ontegenzeggelijk een integreerend deel is van ieder spel, door louter toeval wordt beheerscht, zooals bij de roulet, vingt et un, een twee drie klaverenaas en dergelijke, welke spelen alleen door het toeval worden beheerscht, m. a. w. bij welke spelen combinaties (berekeningen) van den speler niet van invloed kunnen zijn op den uitslag.

Het barakspel is geen hazardspel, daar het voor het grootste deel afhankelijk is van de vaardigheid of behendigheid van den speler van dit soort billardspel en de uitslag geenszins enkel afhankelijk is van het toeval.

Rotterdam I **5 April 1906.**
P. v. J. n°. 550.

Zie art. 254*bis* sub n°. 1 en 3.

Art. 458.

Hooge Raad.

3. Onder de uitdrukking *grond die bezaaid is*, moet ook worden verstaan „grond waarop het gezaaide is boven den grond gekomen en groeiende".

Arr. **26 April 1909.**
W. 8869; P. v. J. n°. 854.

NOYON III ad art. aant. 2 bl. 460.

4. Ter schuldigverklaring aan de overtreding van dit artikel moet worden vastgesteld, waarin het *laten loopen* van pluimgedierte bestaat, b.v. of het een gevolg is van een opzettelijk handelen of van gemis aan voorzorg.

Arr. **14 November 1910.**
W. 9093; N. R. CCXVI bl. 136

Art. 459.

Hooge Raad.

4. Hij, die met een voor een wagen bespannen paard over bezaaiden of beplanten grond rijdt, laat dat paard over dien grond loopen.

De strafbaarstelling in art. 461 Swb. van *rijden* over eens anders grond onder de daarin opgenomen omstandigheid kan den inhoud en strekking van art. 459 niet wijzigen of beperken.

Arr. **25 Juni 1906.**
W. 8398; P. v. J. n°. 566; N. R. CCIII bl. 299.

Noyon III ad art. aant. 5 bl. 462.

Zie art. 458 sub n°. 3.

Art. 460.

Hooge Raad.

8. Langs den oever van een bevaarbare rivier moet zich volgens art. 7 van Titel XXVIII van de Ordonnancie des eaux et forêts van Augustus 1669 ook een terrein bevinden, dat door schippers als jaag-

pad mag worden gebruikt, al wordt die grond als hooiland gebruikt.

Arr. **25 Mei 1914.**
W. 9654.

Zie de artt. 458 sub n°. 3; 461 sub n°. 12.

Art. 461.

Hooge Raad.

9. Dit artikel is niet geschreven om de met erfdienstbaarheid of met uitweg bezwaarde perceelen te beschermen tegen misbruiken van de zijde der eigenaars van de heerschende erven, doch om de eigenaars van gronden te beschermen tegen hen, die zich daarop zonder „eenig'' recht begeven.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Jhr. Mr. Rethaan Macaré in zake:

Arr. **3 Januari 1910.**
W. 8964.

10. Aan de enkele omstandigheid, dat men een boodschap had te doen bij iemand, die aan den in de aanklacht bedoelden dijk woont, kan geen recht

worden ontleend om het verbod van dit artikel straffeloos te overtreden.

Arr. **28 November 1910.**
W. 9098.

Noyon III ad art. aant. 4 bl. 466.

11. Bij het bestaan van een buurweg mag de bezitter van het perceel, dat recht van uitweg over den buurweg heeft, ook andere personen met zijne toestemming laten gaan van dat perceel af over den buurweg.

Arr. **26 Juni 1911.**
W. 9212.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Hangest Baron d'Yvoy.

12. Onder *loopen* kan naar de beteekenis der woorden in het gewone spraakgebruik niet worden begrepen het op zekeren grond rijden op een rijwiel.

Arr. **23 December 1912.**
W. 9429.

13. Indien aan een weg door den gerechtigde de bestemming tot algemeen gebruik is gegeven, is daarop een last van openbaren weg (onus publicum) gevestigd en is het openbaar gezag, aan hetwelk de zorg en

het toezicht op de wegen is opgedragen, alleen bevoegd de openbaarheid van dien weg geheel of gedeeltelijk op te heffen.

Derhalve is in zoodanig geval alleen het openbaar gezag de rechthebbende om den toegang tot den weg te verbieden.

Arr. **17 Maart 1913.**
W. 9478; N. Jur. 1913 bl. 834.

NOYON III ad art. aant. 2 bl. 464.

14. Wanneer wordt aangenomen, dat een weg door den rechthebbende oudtijds tot algemeen gebruik bestemd was, dan kan niet tevens worden aangenomen, dat deze die bestemming had beperkt tot het toenmaals bekend verkeer van voetgangers, van vee en van voertuigen met trekdieren en dat die bestemming niet geacht mag worden zich verder uit te strekken dan tot dat verkeer (dus niet tot automobielen, stoomwalsen enz.), omdat daardoor zoude vervallen het begrip van openbaarheid, hetgeen in zich sluit onbeperktheid van den kring der gebruikers en van de wijze van gebruik.

Door die oudtijds aan den weg door den rechthebbende gegeven bestemming tot algeheel gebruik is op dien weg gevestigd een last van openbaren weg

(onus publicum) en is sedert dien tijd de zorg voor en het toezicht op dien weg overgegaan op het openbaar gezag, hetwelk in het algemeen belast is met het toezicht op de wegen en dat dan ook alleen bevoegd is de openbaarheid van dien weg geheel of gedeeltelijk te beperken.

Arr. **9 Februari 1914.**
W. 9624; N. Jur. 1914 bl. 594; LUTTENBERG 1914 bl. 47.

Zie de belangrijke conclusie in deze zaak van den Advocaat-Generaal Mr. TAK.

15. De woorden *eens anders grond* in dit artikel zijn algemeen en dit omvat alzoo elk terrein, waarvan de eigenaar of rechthebbende den toegang wenscht te verbieden; er bestaat mitsdien geen reden om hiervan gronden aan den Staat toebehoorende als bedoeld in art. 579 B. W. uit te zonderen.

Arr. **2 Juni 1914.**
W. 9658; N. Jur. 1914 bl. 940.

16. Onder dit artikel valt ook het door een daartoe niet gerechtigde betreden eener ijskorst, gelegen boven een terrein, waarvan de toegang door den rechthebbende op eene voor den dader blijkbare wijze is verboden.

Arr. **2 Juni 1914.**
W. 9658; N. Jur. 1914 bl. 940.

Zie de bijdrage van Mr. LULOFS in W. 8381 naar aanleiding van het arrest van 14 Mei 1906, opgenomen in W. 8378.

Zie art. 459 sub n°. 4.

Art. 466.

Hooge Raad.

1. Daar zij, die de tot het huwelijk vereischte toestemming bij de huwelijksacte geven „partij" bij dië acte zijn, is de Ambtenaar van den Burgerlijken Stand in overtreding van dit artikel, wanneer hij heeft nagelaten die personen de huwelijksacte te laten onderteekenen, of daarin van eenige oorzaak van beletsel om te teekenen geen melding heeft gemaakt.

Arr. **21 December 1906** (burgerlijke kamer).
W. 8473; P. v. J. n°. 669; N. R. CCIV bl. 294.

In gelijken zin:

Arr. **21 December 1906** (burgerlijke kamer).
W. 8473; P. v. J. n°. 604; N. R. CCIV bl. 287.

Het door dit arrest vernietigde vonnis van de rechtbank te Groningen van 6 Juli 1906 werd opgenomen in het P. v. J. n°. 564.

2. **De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, die eene overlijdensacte opmaakt op de verklaring van twee vrouwen, maakt zich schuldig aan de overtreding van dit artikel, daar de personen, op wier verklaring volgens art. 50 B. W. de acten van overlijden moeten worden opgemaakt, als getuigen moeten voldoen aan de bij art. 20 B. W. gestelde eischen.**

Arr. **28 Februari 1908** (burgerlijke kamer).
W. 8667 ; P. v. J. n°. 741 ; N. R. CCVIII bl. 304.

In strijd met de conclusie van den Procureur-Generaal Mr. NOYON.

Het bij dit arrest vernietigde vonnis der rechtbank te Zwolle van 27 November 1907, werd opgenomen in W. 8616.

Zie de aanteekening der Redactie van het Weekblad onder dit arrest en de aldaar aangehaalde litteratuur in gelijkluidenden en tegenovergestelden zin als eene beslissing.

3. **Onder de strafbepaling van dit artikel valt de Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, die de bij**

art. 107 B. W. gevorderde huwelijksafkondigingen niet *persoonlijk* heeft gedaan.

Arr. **22 December 1911** (burgerlijke kamer). W. 9271; N. R. CCXIX bl. 417.

Rechtbanken.

1. De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand, belast met het houden van het register van de huwelijksafkondigingen, is strafbaar, wanneer in dat register ongeteekende acten voorkomen, ook al heeft hij de in die acten vermelde afkondigingen niet zelf verricht of doen verrichten, wanneer niet blijkt, dat hij op den datum in de acten vermeld, verhinderd was zijn functies uit te oefenen of een plaatsvervanger had, die voor hem optrad.

Leeuwarden **14 Juni 1906** (burgerlijke kamer). W. 8430; P. v. J. n°. 574.

Anders NOYON III ad art. aant. 3 bl. 473.

2. Een Ambtenaar van den Burgerlijken Stand is strafbaar volgens dit artikel, wanneer hij verzuimd heeft vóór het afsluiten van het geboorte-register van het loopende jaar op den kant der geboorte-acte mel-

ding te maken van een in dat jaar door hem opgemaakte acte van erkenning.

Assen **3 October 1911.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIII overz. bl. 27.

Anders NOYON III ad art. aant. 2 bl. 472.

Art. 469.

Hooge Raad.

1. Dit artikel vordert niet, dat steeds dezelfde schipper, die bij het vertrek het gezag over het schip voert, de overeenkomst met het scheepsvolk hebbe aangegaan en ten bewijze daarvan de monsterrol hebbe geteekend.

Bij vervanging toch van den gezagvoerder ingevolge ziekte of bij opvolging na overlijden of na afdanking, is die vervanger of opvolger gebonden aan de verplichtingen in de opgemaakte monsterrol den gezagvoerder tegenover het scheepsvolk opgelegd en wederkeerig zijn de scheepsofficieren en de gezellen uit kracht dier overeenkomst tegenover hem gehouden tot al datgene, waartoe zij zich tegenover den gezagvoerder hadden verplicht, zoodat uit de omstandigheid, dat

die vervanger of opvolger geen monsterrol heeft opgemaakt of geteekend, niet voortvloeit, dat er geen monsterrol is opgemaakt of geteekend.

Arr. **24 Juni 1907.**
W. 8573; P. v. J. n°. 681; N. R. CCVI bl. 394.

Noyon III ad art. aant. 2 bl. 475.

Art. 470.

Hooge Raad.

2. Voor de toepasselijkheid van dit artikel is het een vereischte, dat de schipper een schip bevaart, dat ingevolge art. 1 al. 1 der wet van 28 Mei 1869, Stbl. n°. 96 de Nederlandsche vlag voert.

Arr. **9 April 1912.**
W. 9334; N. R. CCXX bl. 576.

Anders Noyon III ad art. aant. 4 bl. 477.

Anders Simons II n°. 644 bl. 270.

Art. 473*a*.

Dit artikel werd in het Strafwetboek ingelascht bij de wet van 27 Augustus 1914, Stbl. no. 426, aldus luidende:

«Hij die, zonder daartoe gerechtigd te zijn, gebruik maakt, zij het ook met een geringe afwijking, van een onderscheidingsteeken waarvan het gebruik krachtens wettelijk voorschrift uitsluitend aan hospitaalschepen, aan sloepen van zoodanige schepen of aan kleine vaartuigen voor den hospitaaldienst bestemd, is toegekend, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste eene maand of geldboete van ten hoogste drie honderd gulden.»

Léon's Rechtspraak, 3e Druk

WETBOEK VAN STRAFRECHT, door Mr. J. W. Belinfante

3e Supplement, door Mr. B. Hulshoff

Gedrukt bij de Firma F. J. BELINFANTE, voorheen A. D. SCHINKEL

DE RECHTSPRAAK

OP HET

WETBOEK VAN STRAFRECHT

3e Supplement

(1 Januari 1915—1 Januari 1918)

DOOR

Mr. B. HULSHOFF

Oud-President van het Gerechtshof te 's-Gravenhage

BOEKH. VH. GEBR. BELINFANTE —. 's-GRAVENHAGE
A. W. SIJTHOFF's U.MIJ — LEIDEN
— 1918 —

VOORWOORD

Bij de bewerking van dit supplement was van Prof. SIMONS' Leerboek de derde druk alleen van het eerste deel uitgekomen, zoodat bij het aanhalen van het tweede deel de tweede druk en van het eerste deel de derde druk is aangegeven.

Ten einde misverstand te voorkomen, wensch ik op te merken, dat, waar ik onder de verschillende rechterlijke uitspraken de door mij geraadpleegde werken van Mrs. NOYON, SIMONS en VAN HAMEL aangaf, dit niet altijd geschiedde, omdat in de aldaar aangewezen plaatsen dezelfde kwestie werd behandeld als in die rechterlijke uitspraken, doch omdat ik vermeende, dat uit die aangehaalde plaatsen bleek, dat die schrijvers in een dergelijk geval ook aldus zouden hebben geoordeeld.

's-Gravenhage, Mei 1918

B. H.

Wetboek van Strafrecht

Derde Supplement

Art. 1.

Al. 2.

Hooge Raad.

3. In gelijken zin:

> Arr. **15 November 1915.**
> W. 9879; N. Jur. 1916 bl. 125.

> NOYON I bl. 37,
> SIMONS I bl. 77.
> VAN HAMEL bl. 166.

9. Waar het strafbaar gestelde feit — in casu het berijden van een weggedeelte met een vierwielig motorrijtuig — strafbaar is gebleven, al geschiedde de aanwijzing van dat weggedeelte eerst door de verordening zelve en later krachtens verordening door B. en W., waar derhalve dat verbod ook bij de uitspraak van het vonnis nog bestond, al zoude de qualificatie dan ook door die wijziging eenige verandering

hebben ondergaan, daar had geen ontslag van rechtsvervolging moeten zijn uitgesproken, doch bij wijziging van de straf had de meest gunstige bepaling moeten zijn toegepast.

Arr. **4 Januari 1915.**
W. 9758; N. Jur. 1915 bl. 418.

10. Van verandering in de wetgeving is geen sprake, wanneer ten tijde der berechting een krachtens art. 1 der wet van 3 Augustus 1914, Stbl. n°. 344, gegeven verbod van uitvoer, hetwelk slechts van tijdelijke werking was, weer opgehouden had te gelden.

Arr. **6 April 1915.**
W. 9764; N. Jur. 1915 bl. 427.

Anders NOYON I bl. 51.

SIMONS I bl. 79.

VAN HAMEL bl. 167.

11. Bij wijziging van eene bepaling eener verordening, welke de eigenlijke strafbedreiging ongerept laat, is er verandering in de constitutieve bestanddeelen van het strafbaar feit, daarin moet — nevens wijziging in de straf — het criterium worden gevonden van het begrip: *verandering in de wetgeving* in den zin van dit artikel.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDE-

BOER in zake arr. **3 April 1916.**
W. 9922; N. Jur. 1916 bl. 478.

De Hooge Raad achtte het ten laste gelegde feit niet strafbaar bij de wetgeving, waaronder het werd gepleegd.

NOYON I bl. 51.

SIMONS I bl. 77.

VAN HAMEL bl. 167.

12. Het militair gezag is niet bevoegd tot het uitvaardigen van met dit artikel strijdende overgangsbepalingen.

Arr. **29 Januari 1917.**
W. 10072.

In gelijken zin:

Arr. **18 December 1916.**
W. 10041; N. Jur. 1917 bl. 111.

Arr. **5 Februari 1917.**
W. 10078.

Arr. **2 April 1917.**
W. 10103.

Gerechtshoven.

2. Onder *verandering in de wetgeving* in dit artikel moet worden verstaan verandering in de bij de wet of wettelijke verordening vastgestelde verbods- of gebodsvoorschriften en strafbepalingen, doch daaronder

is niet te verstaan de intrekking of wijziging van voorschriften uit kracht en tot uitvoering der wet gegeven, zoo het verbod van overtreding van zoodanige voorschriften en de strafbepaling daartegen tijdens de berechting van den beklaagde nog onveranderd gelden.

Arr. Arnhem **10 December 1914.**
W. 9741.

Noyon I bl. 51.

Hoog Militair Gerechtshof.

Zie een geval, waarbij van toepassing van het beginsel, neergelegd in al. 2 van dit artikel, volgens de meening van het Gerechtshof geen sprake kan zijn.

Sententie **10 November 1916.**
W. 10051.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. A. C. Leendertz in W. 9950 „Militaire verordeningen en het tweede lid van art. 1 van het Strafwetboek".

Zie art. 23 sub n°. 1 Rb. en art. 34 sub n°. 5 H. R.

Art. 2.

Hooge Raad.

4. Van een beklaagde, die, terwijl hij zich op

Duitsch grondgebied bevond, trok aan een touw, waaraan een zich op Nederlandsch gebied bevindend paard was bevestigd, tengevolge waarvan dat paard uit Nederland over de grens naar Duitschland kwam, kan worden aangenomen, dat hij op Nederlandsch grondgebied werkzaam was.

Arr. **6 April 1915.**
W. 9764; N. Jur. 1915 bl. 427.

De Advocaat-Generaal Mr. TAK achtte het feit zoowel verricht in Nederland als in Duitschland.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS sub n°. 3 onder dit arrest.

5. Hoewel de feitelijke handeling van uitvoer uit het eene land onmiddellijk overgaat in invoer in het andere land, geschiedt de uitvoer toch slechts daar, waar het goed uit Nederland over de grens van het vreemde grondgebied wordt gevoerd, zoodat het strafbare feit in Nederland gepleegd wordt.

Arr. **23 October 1916.**
W. 10017; N. Jur. 1916 bl. 1237.

Art. 5.

No. 2.

Hooge Raad.

Zie een geval van onzekerheid, waar het strafbare feit gepleegd werd; volgens de dagvaarding in ons land, volgens het veroordeelend arrest in Duitschland.

De Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER achtte het ten laste gelegde feit — het opzettelijk voor zich behouden van de opbrengst van gestolen goed — niet strafbaar volgens de Duitsche wet, doch de Hooge Raad vereenigde zich met de beslissing van het Gerechtshof te Arnhem, dat dit feit in het algemeen strafbaar is gesteld bij § 259 van het Duitsche Strafwetboek.

Arr. **8 Mei 1916.**
W. 9992; N. Jur. 1916 bl. 830.

In een noot onder het arrest vereenigde Prof. SIMONS zich met de meening van den Advocaat-Generaal.

Art. 14 (1).

(1) Bij de wet van 12 Juni 1915, Stbl. n°. 247, houdende vaststelling van nadere strafrechtelijke voorzieningen betreffende veroordeelingen, waarbij de straf, tenzij de rechter later anders beveelt, niet wordt ondergaan, de betaling van geldboeten en de voorwaardelijke invrijheidstelling, werd het navolgende vastgesteld:

Hoofdstuk I.

Art. 1.

Na art. 14 van het Wetboek van Strafrecht worden de volgende artikelen ingevoegd:

Art. 14*a*.

In geval van veroordeeling tot gevangenisstraf van ten hoogste een jaar en in geval van veroordeeling tot hechtenis, vervangende hechtenis daaronder niet begrepen, kan de rechter daarbij tevens het bevel geven dat de straf niet zal worden ondergaan, tenzij hij later anders mocht gelasten op grond dat de veroordeelde zich vóór het einde van een bij het bevel te bepalen proeftijd aan een strafbaar feit heeft schuldig gemaakt of gedurende dien proeftijd eene bijzondere voorwaarde, welke bij het bevel mocht zijn gesteld, niet heeft nageleefd.

Dezelfde bevoegdheid heeft de rechter, behalve in zake van Rijksbelastingen, in geval van veroordeeling tot geldboete, doch alleen indien hem blijkt, dat de betaling der boete of de tevens uitgesproken verbeurdverklaring voor den veroordeelde overwegend bezwaar oplevert.

Het bevel ten aanzien van de hoofdstraf strekt zich, voor zoover de rechter niet anders bepaalt, ook uit tot de opgelegde bijkomende straffen.

Art. 14*b*.

De proeftijd bedraagt bij misdrijven en bij de in de artt. 432 en 433 omschreven overtredingen, ten hoogste drie jaren, bij de overige overtredingen ten hoogste twee jaren.

De proeftijd gaat in zoodra de in art. 14*e* bedoelde beteekening is geschied.

De proeftijd loopt niet gedurende den tijd dat den veroordeelde rechtens zijne vrijheid is ontnomen.

Art. 14c.

Gerechtshoven.

Zie een geval in arr. Gerechtshof Amsterdam van 2 Februari 1916, opgenomen in W. 9981.

(Betaling van schadevergoeding).

Zie het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 31 Mei 1916, opgenomen in N. Jur. 1916 bl. 1079.

(Het zich laten opnemen ter verpleging in een gesticht enz.)

Rechtbanken.

Zie een geval in het vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 25 Januari 1916, opgenomen in W. 9891.

In casu werd al. 2 toegepast n.l. betaling van eene geldsom, de door het strafbare feit veroorzaakte schade te boven gaande.

Zie de noot van den inzender en ook naar aan-

Art. 14c.

Bij het bevel, bedoeld in art. 14*a*, kan de rechter, behalve in geval van veroordeeling tot geldboete, naast de algemeene voorwaarde dat de veroordeelde geen strafbaar feit zal begaan, als bijzondere voorwaarde stellen dat de veroordeelde de door het strafbare feit veroorzaakte schade, geheel of tot een daarbij te bepalen gedeelte, binnen een daarbij te stellen termijn, korter dan de proeftijd, zal vergoeden.

In geval van veroordeeling hetzij tot gevangenisstraf van twee maanden of langer, hetzij tot hechtenis opgelegd ter zake van eene der in de artt. 426, 432, 433 of 453 omschreven overtredingen, is de rechter bevoegd bij zijn bevel ook andere bijzondere voorwaarden,

leiding van dat vonnis in W. 9897, de ingezonden bijdrage van Mr. H. M. Cohen Tervaert „Voorwaardelijke veroordeeling", alsmede in W. 9901 de ingezonden bijdrage van voornoemden inzender „Voorwaardelijke veroordeeling en schadevergoeding", de repliek hierop van Mr. H. M. Cohen Tervaert in W. 9907 en de dupliek van inzender in W. 9913.

Anders Simons I bl. 349.

Zie het vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 19 April 1916, opgenomen in N. Jur. 1916 bl. 1080, waarbij als voorwaarde werd gesteld binnen een bepaalden tijd de gestolen kleedingstukken terug te geven.

Zie het vonnis der Rechtbank van Rotterdam van 13 Juni 1916, opgenomen in N. Jur. 1916 bl. 1076.

(Onthouding van alcoholgebruik, aanvrage van onder curateelestelling, loon afdragen.)

Kantongerechten.

Zie het vonnis van den kantonrechter te Leeuwarden van 7 Februari 1916, opgenomen in W. 9913, waarbij als voorwaarde voor het niet

---

het gedrag van den veroordeelde betreffende, te stellen, waaraan deze gedurende den proeftijd of een bij dat bevel te bepalen gedeelte daarvan heeft te voldoen.

Die voorwaarden mogen de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.

ondergaan der straf werd gesteld, dat de veroordeelde zich binnen één maand na ingang van den proeftijd bij eene geheelonthoudersvereeniging heeft aangesloten en dat hij gedurende den proeftijd bij zulk eene vereeniging aangesloten blijft.

Zie het vonnis van den kantonrechter te Kampen van 30 October 1916, opgenomen in W. 10024, waarbij als voorwaarde werd gesteld, dat de veroordeelde binnen een bepaalden tijd in het huwelijk moest treden met eene in het vonnis genoemde vrouw.

Zie de aanteekening der Redactie onder dat vonnis.

SIMONS I bl. 349.

Art. 14*d*.

Rechtbanken.

Bij vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 18 Januari 1916, opgenomen in W. 9885 en N. Jur. 1916 bl. 126 werd bepaald, dat de opgelegde

---

Art. 14*d*.

Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is het Openbaar Ministerie belast.

De rechter kan, indien hij daartoe termen vindt, bij zijn bevel aan eene in het Rijk gevestigde, rechtspersoonlijkheid bezittende, instelling, aan den houder van eene aldaar gevestigde inrichting of aan een bijzonderen ambtenaar opdragen aan den veroordeelde ter zake van de naleving der bijzondere voorwaarden hulp en steun te verleenen

straf niet zou worden ondergaan, tenzij de veroordeelde zich zou hebben onttrokken aan den bijstand van het medisch consultatiebureau voor alcoholisme.

In een noot onder dit vonnis vraagt de inzender of die opdracht wel kan geschieden, omdat in het derde lid van art. 14 *d* wordt bepaald, dat voorschriften tot nadere aanwijzing van de instellingen, die met het verleenen van bijstand kunnen worden belast, bij algemeenen maatregel van bestuur worden vastgesteld en dat die aanwijzing nog niet heeft plaats gehad.

Voorschriften tot nadere regeling van dien bijstand en tot nadere aanwijzing van de instellingen en houders van inrichtingen, die met het verleenen daarvan kunnen worden belast, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur.

Art. 14*e*.

Nadat de uitspraak onherroepelijk is geworden, wordt ten spoedigste vanwege het Openbaar Ministerie door een deurwaarder of dienaar der openbare macht aan den veroordeelde in persoon eene kennisgeving beteekend, houdende de straf waartoe hij is veroordeeld, en alle tot het in art. 14*a* bedoelde bevel betrekkelijke beslissingen.

Art. 14*f*.

Indien de voorwaarden niet worden nageleefd, kan het Openbaar Ministerie bij den rechter, die het in art. 14*a* bedoelde bevel heeft gegeven, daarvan aan dien rechter kennis geven, met zoodanige vordering als het noodig zal oordeelen. De kennisgeving, dat door den veroordeelde opnieuw een strafbaar feit is begaan, geschiedt niet vóór de nieuwe uitspraak onherroepelijk is geworden.

Het voorgaande lid is mede van toepassing, indien de veroordeelde vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk veroordeeld wordt.

Zie het vonnis der Rechtbank van Winschoten van 10 Maart 1916, opgenomen in W. 9960.

(Opdracht aan den ambtenaar ter reclasseering om ter zake van de naleving der bijzondere voorwaarden hulp en steun te verleenen.)

Zie het vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 30 Maart 1916, opgenomen in N. Jur. 1916 bl. 1080.

(Aansluiting bij een geheelonthoudersvereeniging;
verhuizen naar een ander stadsgedeelte;
opdracht aan een afdeeling van het genootschap tot zedelijke verbetering der gevangenen om den veroordeelde te verleenen hulp en steun.)

Art. 14*g*.

Kantongerechten.

Zie een geval van wijziging van bijzondere voorwaarden in het vonnis van den Kantonrechter te Hilversum van 7 Juli 1916, opgenomen in W. 9962.

Art. 14*g*.

De rechter, die het in art. 14*a* bedoelde bevel heeft gegeven, kan, hetzij na ontvangst eener vordering van het Openbaar Ministerie, hetzij op het verzoek van den veroordeelde, gedurende den proeftijd in de gestelde bijzondere voorwaarden of in den termijn waartoe deze in hare werking binnen den proeftijd zijn beperkt, wijziging brengen, het verleenen van bijstand aan een ander dan degene die daarmede tevoren was belast, opdragen of den proeftijd éénmaal ver-

lengen. Die verlenging geschiedt voor ten hoogste de helft van den langsten termijn waarop de proeftijd bepaald had kunnen worden.

Art. 14*h*.

De rechter, die het in art. 14*a* bedoeld bevel heeft gegeven, kan na ontvangst eener vordering van het Openbaar Ministerie, indien de voorwaarden niet worden nageleefd of de veroordeelde vóór het einde van den proeftijd ter zake van een vóór het ingaan daarvan begaan strafbaar feit onherroepelijk veroordeeld wordt, last tot tenuitvoerlegging geven of bepalen dat den veroordeelde van zijnentwege eene waarschuwing zal worden toegediend. In het laatste geval bepaalt hij tevens de wijze waarop zulks zal moeten geschieden.

De last tot tenuitvoerlegging kan niet meer worden gegeven, wanneer de proeftijd is verstreken, tenzij de veroordeelde vóór den afloop daarvan ter zake van een gedurende den proeftijd begaan strafbaar feit is vervolgd en de vervolging met eene onherroepelijke veroordeeling eindigt. Alsdan kan nog ter zake van het begaan van dit feit binnen veertien dagen nadat de veroordeeling onherroepelijk is geworden, last tot tenuitvoerlegging worden gegeven.

Art. 14*i*.

In de gevallen bij de artt. 14*g* en 14*h* bedoeld, brengt het Openbaar Ministerie de zaak aan door de indiening van eene met redenen omkleede vordering. Is door den veroordeelde een verzoekschrift tot toepassing van art. 14*g* tot den rechter gericht, dan dient het Openbaar Ministerie ten spoedigste nadat dat verzoekschrift in zijne handen is gesteld, eene met redenen omkleede conclusie in.

Onmiddellijk na de indiening der vordering of der conclusie bepaalt de rechter, tenzij de summiere kennisneming der stukken hem aanleiding geeft om de vordering of het verzoek buiten verdere behandeling te laten, een dag voor het onderzoek der zaak.

Het Openbaar Ministerie doet daartoe ten spoedigste den veroordeelde en dengene die met het verleenen van bijstand is belast, tijdig tot bijwoning van het onderzoek oproepen, onder beteekening van de vordering of conclusie.

Zoowel het Openbaar Ministerie als de veroordeelde zijn bevoegd getuigen en deskundigen te doen dagvaarden om bij het onderzoek tegenwoordig te zijn. De rechter kan, al dan niet op verzoek van den veroordeelde, bevelen dat bepaalde personen vanwege het Openbaar Ministerie zullen worden gedagvaard.

Art. 14j.

Gerechtshoven.

De bij het laatste lid van art. 14 j aan het Openbaar Ministerie gegeven bevoegdheid tot wijziging van de ingediende vordering geeft slechts het recht tot het maken van kleine veranderingen, waarbij de oorspronkelijke strekking der vordering behouden blijft, doch niet tot zoodanige verande-

---

De veroordeelde en degene die met het verleenen van bijstand is belast, kunnen vóór den aanvang van het onderzoek van de stukken ter griffie kennis nemen. Hetzelfde geldt ten aanzien van een advocaat of procureur, binnen het Rijk de practijk uitoefenende, indien deze verklaart tot de kennisneming door den veroordeelde te zijn gemachtigd, of, indien de zaak bij den kantonrechter wordt behandeld, ten aanzien van een bijzonder daartoe door den veroordeelde gemachtigde.

De oproepingen, dagvaardingen en beteekeningen bij dit artikel voorgeschreven, vinden plaats op den voet van art. 144 van het Wetboek van Strafvordering, en kunnen, voor zoover zij van het Openbaar Ministerie uitgaan, ook door een dienaar der openbare macht geschieden.

Art. 14j.

Het onderzoek der zaak vindt plaats met gesloten deuren. Nochthans kan de veroordeelde, die den leeftijd van achttien jaren heeft bereikt of meerderjarig is, verzoeken dat het onderzoek in het openbaar zal plaats vinden. De rechter beslist, of en in hoever aan het verzoek zal worden voldaan.

Het Openbaar Ministerie is bij het onderzoek tegenwoordig en wordt ter zake gehoord.

De veroordeelde en degene die met het verleenen van bijstand is belast, kunnen bij het onderzoek tegenwoordig zijn en worden alsdan gehoord. De veroordeelde kan zich door een advocaat of procureur, binnen het Rijk de practijk uitoefenende, of, indien de zaak bij den kantonrechter wordt behandeld, door een bijzonder daartoe gemachtigde, als raadsman doen bijstaan.

ring, waarbij de oorspronkelijke vordering wordt vervangen door eene geheel nieuwe.

Arr. Amsterdam **9 November 1916.**
W. 10046; N. Jur. 1916 bl. 1352.

Zie het hoofdartikel „Voorwaardelijke veroordeeling" in W. 9737, alsmede dat in W. 9940 „Voorwaardelijke veroordeeling en balie".

Zie in W. 9732, 9747 en 9764 de ingezonden bijdragen van Mr. D. P. D. FABIUS „Is voorwaardelijke veroordeeling straf?" en naar aanleiding daarvan de bijdrage van Mr. J. SLINGENBERG in W. 9749.

Zie in W. 9876 onder Berichten en Mededee-

De bepalingen van de artt. 154—166 en 168—189 van het Wetboek van Strafvordering vinden overeenkomstig toepassing.

De ingediende vorderingen, conclusies of verzoeken kunnen gedurende het onderzoek door het Openbaar Ministerie of door den veroordeelde worden gewijzigd.

Art. 14*k*.

De beslissingen in de artt. 14*g* en 14*h* bedoeld, alsmede die waarbij vorderingen of verzoeken tot toepassing van een dier artikelen worden afgewezen, zijn met redenen omkleed; zij zijn niet aan eenig rechtsmiddel onderworpen.

Alleen indien de beslissing inhoudt last tot tenuitvoerlegging wordt zij in het openbaar uitgesproken.

De inhoud der beslissing wordt vanwege het Openbaar Ministerie door een deurwaarder of dienaar der openbare macht onverwijld op den voet van art. 144 van het Wetboek van Strafvordering beteekend aan den veroordeelde, aan dengene die met het verleenen van bijstand is belast, zoomede aan dengene die bij de beslissing daarvan wordt ontheven.

lingen „Voorwaardelijke veroordeeling en invrijheidstelling".

Zie in W. 9885 de ingezonden bijdrage van Mr. P. A. J. LOSECAAT VERMEER „Het ingaan van den proeftijd bij voorwaardelijke veroordeeling bij verstek gewezen".

Zie in W. 10014 de ingezonden bijdrage van Mr. A. C. LEENDERTZ „Tenuitvoerlegging van voorwaardelijke veroordeeling".

Zie in W. 10108 de ingezonden bijdrage van Mr. D. P. D. FABIUS „Voorwaardelijke veroordeeling".

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVI bl. 295 „De voorwaardelijke veroordeeling" door Mr. J. DOMELA NIEUWENHUIS.

Zie „De wet op de voorwaardelijke veroordeeling" van Mr. G. T. J. DE JONGH, aangekondigd in Themis 1917 bl. 517 door Mr. J. SIMON VAN DER AA, alsmede het boek van Mr. J. SLINGENBERG onder denzelfden titel, beide werken aangekondigd en uitvoerig besproken in W. 9883 en naar aanleiding daarvan de ingezonden bijdrage van Mr. DE JONGH in W. 9886.

Zie het boek van Mr. D. P. D. FABIUS „Voorwaardelijke veroordeeling" besproken in het Rechts-

geleerd Magazijn dl. XXXV bl. 111 door Mr. J. SLINGENBERG.

In voornoemd werk worden talrijke bezwaren tegen de voorwaardelijke veroordeeling aangevoerd.

Zie het academisch proefschrift van Mr. ROMMERT POLLEMA „De voorwaardelijke veroordeeling", aangekondigd in het Rechtsgel. Magazijn dl. XXXIV bl. 184 door Mr. J. SLINGENBERG.

Art. 15 (1).

---

(1) Bij de wet van 12 Juni 1915, Stbl. n°. 247, werd het navolgende bepaald:

Hoofdstuk III.

Art. 1.

De artt. 15—17 van het Wetboek van Strafrecht worden vervangen door de volgende:

Art. 15.

De tot gevangenisstraf veroordeelde kan, wanneer twee derden van zijn werkelijken straftijd en tevens ten minste negen maanden daarvan zijn verstreken, voorwaardelijk in vrijheid worden gesteld. Ingeval de veroordeelde meerdere gevangenisstraffen achtereenvolgens moet ondergaan, worden zij ten deze als één straf aangemerkt.

Bij deze invrijheidstelling wordt tevens een proeftijd voor den veroordeelde bepaald en worden voorwaarden gesteld, waaraan deze gedurende den proeftijd zal moeten voldoen.

De proeftijd duurt een jaar, tenzij het overblijvend gedeelte van den werkelijken straftijd van den veroordeelde langer duurt, in welk geval de proeftijd even lang is als dat gedeelte. Hij loopt niet gedurende den tijd dat den veroordeelde rechtens zijne vrijheid is ontnomen.

Art. 15*a*.

Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling wordt als algemeene voorwaarde verbonden, dat de veroordeelde geen strafbaar feit zal begaan, noch zich op andere wijze zal misdragen.

Aan de voorwaardelijke invrijheidstelling kunnen bovendien bijzondere voorwaarden, het gedrag van den veroordeelde betreffende, worden verbonden, mits die voorwaarden de godsdienstige of staatkundige vrijheid niet beperken.

Met het toezicht op de naleving der voorwaarden is steeds het Openbaar Ministerie belast.

Op de naleving der voorwaarden kan bovendien een bijzonder toezicht in het leven worden geroepen.

Gedurende den proeftijd kan in de gestelde bijzondere voorwaarden wijziging worden gebracht of het bijzondere toezicht aan een ander dan degene die daarmede tevoren was belast, worden opgedragen.

Aan den voorwaardelijk in vrijheid gestelde wordt een verlofpas uitgereikt, waarin alle hem gestelde voorwaarden zijn uitgedrukt. In geval van toepassing van het voorgaande lid wordt hem een nieuwe verlofpas uitgereikt.

Art. 15*b*.

De voorwaardelijke invrijheidstelling is te allen tijde herroepbaar ingeval de veroordeelde in strijd handelt met de in zijnen verlofpas uitgedrukte voorwaarden.

De tijd, verloopen tusschen de invrijheidstelling en de hervatting van de tenuitvoorlegging der straf, wordt niet in rekening gebracht op den duur der straf.

De herroeping kan alleen geschieden gedurende den proeftijd, behoudens het bepaalde bij art. 16, laatste lid.

Art. 16.

Alle besluiten, uit de toepassing der artt. 15—15*b* voortvloeiende, worden genomen door het hoofd van het Departement van Justitie, het Centraal College voor de Reclasseering gehoord, en, voor zoover de besluiten tot voorwaardelijke invrijheidstelling betreft, op voorstel of na ingewonnen bericht van het gevangenisbestuur.

De aanhouding van den voorwaardelijk in vrijheid gestelde, die in strijd handelt met de in zijnen verlofpas uitgedrukte voorwaarden, kan in het belang der openbare orde worden bevolen door het hoofd der

gemeentepolitie ter plaatse waar hij zich bevindt, of door den officier van justitie van het arrondissement waartoe die plaats behoort, onder verplichting om daarvan onverwijld kennis te geven aan het Departement van Justitie.

Volgt daarna de herroeping, dan wordt zij geacht bevolen te zijn en wordt de tenuitvoerlegging der straf geacht hervat te zijn op den dag der aanhouding.

Art. 17.

Het formulier der verlofpassen, de nadere regeling van het toezicht op de naleving der voorwaarden en die van de taak van het Centraal College voor de Reclasseering op het gebied der voorwaardelijke invrijheidstelling, zoomede de verdere voorschriften ter uitvoering van de artt. 15—16, worden vastgesteld bij algemeenen maatregel van bestuur. Daarbij wordt in acht genomen dat het bijzondere toezicht uitsluitend mag gericht zijn op het verleenen van hulp en steun aan den veroordeelde.

Art. 23 (1).

Rechtbanken.

1. De bepaling van dit artikel, zooals die luidde vóór het in werking treden der wet van 12 Juni 1915, Stbl. n°. 247, is gunstiger voor den beklaagde, dan zooals zij thans geldt, omdat de beklaagde volgens de eerste zeker is van een termijn van twee maanden voor de betaling der boeten, terwijl volgens de thans luidende bepaling in verband met het tweede lid van art. 341 Wetboek van Strafvordering de ambtenaar,

---

(1) Bij de wet van 12 Juni 1915, Stbl. n°. 247, werd het navolgende vastgesteld:

Hoofdstuk II.

Eerste Afdeeling.

Art. 1.

Het derde lid van art. 23 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt: «De duur der vervangende hechtenis is ten minste een dag en ten hoogste zes maanden».

Art. 3.

Het vijfde lid van art. 23 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt: «De hechtenis kan voor ten hoogste acht maanden worden opgelegd in de gevallen waarin wegens samenloop van misdrijven, herhaling van misdrijf of het bepaalde bij art. 44 het maximum der geldboete wordt verhoogd».

Tweede Afdeeling.

Art. 4.

In het tweede lid van art. 23, alsmede in het eerste lid van art. 34 van het Wetboek van Strafrecht vervallen de woorden: «binnen twee maanden na den dag waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd».

in wiens naam de tenuitvoerlegging van het vonnis geschiedt, dien termijn korter kan stellen.

's-Gravenhage **27 April 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 760.

In gelijken zin:

H. R. arr. **8 Mei 1916**.
W. 9993; N. Jur. 1916 bl. 832.

In tegenovergestelden zin:

H. M. G. sententie **9 Mei 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 880.

Zie de ingezonden bijdrage in W. 10002 van Mr. J. C. FREDERIKS „Een gevaar van art. 23 W. v. S." (nieuwe lezing) en naar aanleiding daarvan de ingezonden bijdrage in W. 10005 van Mr. W. FICK „Art. 23 W. v. S." (nieuw).

Art. 24 (1).

---

(1) Bij de wet van 12 Juni 1915, Stbl. nº. 247, werd het volgende vastgesteld:

Hoofdstuk II.
Tweede Afdeeling.
Art. 5.

Het derde lid van art. 24 van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt: «De betaling van een gedeelte der boete bevrijdt van de uitvoering van een evenredig gedeelte der vervangende straf».

Art. 26.

Hooge Raad.

1. Aanhouding ter uitvoering van meerdere vrijheidsstraffen op eenzelfde tijdstip is niet wel mogelijk, daar, behoudens de uitzonderingen, de tenuitvoerlegging van eene vrijheidsstraf onafgebroken moet geschieden en mitsdien aanhouding onmiddellijk gevolgd moet worden door transport, insluiting en gevangenhouding.

Terzelfder tijd is dit slechts ten opzichte van ééne vrijheidsstraf mogelijk, zoodat de aanhouding van een beklaagde alleen kan geacht worden te zijn gedaan ter tenuitvoerlegging van *die* straf, die *dadelijk* na die aanhouding ten uitvoer is gelegd en niet na al de meerdere straffen, die hij nog moest ondergaan.

Arr. **16 November 1914.**
N. Jur. 1915 bl. 216.

Noyon I bl. 123.

Art. 27.

Hooge Raad.

3. Dit artikel laat toe om bij gedeeltelijken aftrek

der voorloopige hechtenis zulks te doen door middel van een datumbepaling.

Arr. **23 October 1916.**
W. 10016.

Art. 32 (1).

Art. 33.

Hooge Raad.

4. Bij toepassing van de wet van 3 Augustus 1914, Stbl. n°. 344, komt art. 33 Swb. niet in aanmerking naast het voorlaatste lid van voornoemd artikel.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake:

Arr. **4 December 1916.**
W. 10055; N. Jur. 1917 bl. 50.

---

(1) Bij de wet van 12 Juni 1915, Stbl. n°. 247, is bepaald:

Hoofdstuk III.

Art. 2.

Art. 32, tweede lid, van het Wetboek van Strafrecht wordt gelezen als volgt: «De bepalingen der artt. 14, 15—17, 21 en 22 vinden ten aanzien van de straf van plaatsing in een Rijkswerkinrichting overeenkomstige toepassing».

In gelijken zin:

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake:

Arr. **13 Juni 1916.**
W. 9980.

5. **In den zin van de eerste alinea van dit artikel is van misdrijven, opzettelijk gepleegd, alleen dan sprake en mag de daarbij bedreigde verbeurdverklaring slechts dan worden bevolen, wanneer opzet tot de wettelijke bestanddeelen van een misdrijf behoort.**

Arr. **16 April 1917.**
W. 10117; N. Jur. 1917 bl. 577.

Het betrof hier de vraag of het misdrijf, strafbaar volgens art. 11 der wet van 31 December 1915, een niet opzettelijk delict betreft.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON I bl. 146.

Gerechtshoven.

1. **Daar in de wet van 31 December 1915, Stbl. n°. 533, eene bijzondere regeling der verbeurdverklaring wordt aangetroffen, wordt daardoor de toepassing van de artt. 33 en 34 Swb. uitgesloten.**

Arr. Arnhem **25 Januari 1917.**
W. 10056; N. Jur. 1917 bl. 214.

Art. 34 (1).

Hooge Raad.

4. De in dit artikel getroffen regeling is, blijkens hare bewoordingen, van algemeenen aard en niet beperkt tot verbeurdverklaring van voorwerpen, den veroordeelde toebehoorende, door misdrijf verkregen of waarmede het misdrijf opzettelijk is gepleegd.

Ook de geschiedenis van dit artikel geeft geene aanleiding hare toepassing tot de in het vorig artikel geregelde verbeurdverklaring te beperken.

Arr. **3 Mei 1915.**
W. 9823; N. Jur. 1915 bl. 862.

Zie over de vraag of bovengenoemde beperking van toepassing is op art. 2 der wet van 3 Augustus 1914, Stbl. n°. 344, de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest, die door hem in bevestigenden zin wordt beantwoord.

Anders NOYON I bl. 158.
" VAN HAMEL bl. 582.
SIMONS I bl. 80.

---

(1) Bij de wet van 12 Juni 1915, Stbl. n°. 247, werd het navolgende vastgesteld:

Hoofdstuk II.
Tweede Afdeeling.
Art. 4.

In het tweede lid van art. 23, alsmede in het eerste lid van art. 34 van het Wetboek van Strafrecht vervallen de woorden: «binnen twee maanden na den dag waarop de rechterlijke uitspraak kan worden ten uitvoer gelegd».

5. Art. 34 oud is gunstiger voor den verdachte dan art. 34 nieuw.

Arr. **23 October 1916.**
W. 10017; N. Jur. 1916 bl. 1238.

SIMONS I bl. 80.

In gelijken zin:

H. R. 8 **Mei 1916.**
W. 9993.

Zie art. 33 sub Hoven 1.

Art. 37.

Gerechtshoven.

5. Zie een geval van opzettelijke brandstichting gepleegd door iemand, verkeerende in den latenten toestand van dementia paralytica.

Arr. Leeuwarden **7 Juni 1915.**
W. 9865;

en naar aanleiding van dat arrest de ingezonden bijdragen van Mr. S. J. M. VAN GEUNS in W. 9873 „psychiatrie en strafrechtspleging";

en van Mr. TAK in W. 9876;

alsmede in W. 9880 en 9883.

Rechtbanken.

10. Zie over de strafrechtelijke aansprakelijkheid

bij in dronkenschap gepleegde feiten het vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 23 April 1915, opgenomen in N. Jur. 1915 bl. 1255, het geval behandelende van een in dronkenschap gepleegde mishandeling, den dood tengevolge hebbende.

Krijgsraden.

1. Zie een geval van vrijspraak wegens hysterie, waardoor de beklaagde de hem te laste gelegde feiten heeft gepleegd in een toestand van geestelijke stoornis, door deze ziekte veroorzaakt.

Arnhem **28 September 1917.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 324.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVIII bl. 1 de bijdrage van Mr. W. Zevenbergen „Eenige opmerkingen over toerekeningsvatbaarheid".

Art. 39.

Zie het academisch proefschrift van Mr. W. P. C. Knuttel „Regeeringskinderen".

Art. 39 *septies*.

Al. 1.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Zie over de beteekenis der uitdrukking: ***tijdens de uitspraak van het eindvonnis in eersten aanleg*** in verband met de militaire rechtspleging de sententie van 23 October 1914, opgenomen in het Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 543.

Art. 40.

Hooge Raad.

5. Een innerlijke drang tot handelen, slechts uit eigen opvattingen omtrent de zedelijke en maatschappelijke waarde van wettelijke instellingen en voorschriften voortspruitende, is geen overmacht in den zin van dit artikel.

Arr. **26 Juni 1916**.
W. 9955; N. Jur. 1916 bl. 703; M. R. T. XII bl. 182.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 5 April 1916, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in W. 9924 en N. Jur. 1916 bl. 692.

Beklaagde had er zich op beroepen, dat zijn

innige overtuiging omtrent het zedelijk ongeoorloofde van den krijgsdienst en van hetgeen daarmede samenhangt hem had gedrongen tot medewerking aan het dienstweigeringsmanifest.

SIMONS I bl. 187.

VAN HAMEL bl. 295.

6. Beroep op overmacht kan niet worden aangenomen, waar niet bestaat een oogenblikkelijke psychische drang, waaraan de dader geen weerstand kan bieden.

Een den zoon van beklaagde dreigend infectiegevaar kan toch niet als zoodanig worden aangemerkt.

Arr. **30 April 1017.**
W. 10121; N. Jur. 1917 bl. 624.

Gerechtshoven.

2. Overmacht kan in het algemeen slechts dan aanwezig zijn, wanneer men onder bepaalde omstandigheden anders handelt dan men, waren die omstandigheden niet aanwezig geweest, zou hebben gehandeld.

Arr. Arnhem **8 Juni 1916.**
W. 10029.

Rechtbanken.

5. Zie een ongegrond verklaard beroep op overmacht door dienstweigerende schepelingen, nadat de kapitein en verdere deskundigen hadden verklaard, dat aan vrees voor gevaar elke redelijke grond was ontvallen.

Amsterdam **29 Mei 1914.**
N. Jur. 1915 bl. 93.

6. Wanneer de nakoming van een last van B. en W., gegeven op grond eener gemeenteverordening en welks niet-naleving is strafbaar gesteld, voor dengene, aan wien de last werd verstrekt, onevenredig groote nadeelen zoude medebrengen en voor de gemeente, of wien dan ook, slechts geringe en onzekere voordeelen zou opleveren, dan moet de niet-nakoming van dien last aan overmacht worden toegeschreven.

's-Gravenhage **23 December 1915.**
N. Jur. 1916 bl. 304.

NOYON I bl. 204.

VAN HAMEL bl. 295.

Kantongerechten.

3. Overmacht is niet alleen aanwezig, wanneer de handelende persoon door een op hem uitgeoefenden drang niet meer vrij is in zijn wilsbesluit, maar ook wanneer het nadeel, dat de naleving der betrokken wetsbepaling zou doen ontstaan, het belang daarvan zoodanig overtreft, dat zij van den betrokken persoon redelijkerwijze niet te vergen is.

Bergum **8 Juni 1915.**
W. 9804; N. Jur. 1915 bl. 720.

Het geval betrof een bakker, voor wien het voortbestaan van zijn bedrijf voor hem en zijne vrouw een bestaansvoorwaarde is en die dat bedrijf

in den mobilisatietijd, waarin hem de hulp van zijn zoon was ontvallen, slechts in stand kon houden, wanneer hij daarbij gebruik maakte van de hulp zijner vrouw.

4. Op den beklaagde, die zich op overmacht beroept, rust de bewijslast.

Enschedé **14 Juni 1915.**
W. 9927.

Dit vonnis werd vernietigd bij vonnis der Rechtbank van Almelo van 9 November 1915, opgenomen in W. 9920.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Waar een officier van gezondheid tengevolge van de hem gegeven order voor de keuze gesteld wordt zijn eed als geneeskundige te schenden of zich aan een strafbaar feit — dienstweigering — schuldig te maken, daar kan door hem, waar hij het tweede heeft gekozen, met grond een beroep op overmacht worden gedaan in den vorm van uit een conflict van rechtsplichten voortvloeienden noodtoestand.

Sententie **26 November 1915.**
W. 9867; N. Jur. 1916 bl. 72; M. R. T. XI bl. 382.

SIMONS I bl. 235.

Art. 41.

Hooge Raad.

12. Beroep op noodweer moet worden verworpen, waar een beklaagde een politiehond doodt, die door rijksveldwachters op hem was losgelaten, ten einde hem, die op heeterdaad bij het stellen van wildstrikken was betrapt, op de vlucht was gegaan en aan het bevel om stil te staan niet had voldaan, tot staan te brengen, om te onderzoeken of hij nog meer wildstrikken bij zich had, daar de rijksveldwachters alstoen verkeerden in de rechtmatige uitoefening hunner bediening en genoemde aanranding van beklaagde dus niet wederrechtelijk was.

Arr. **3 Mei 1915.**
W. 9820; N. Jur. 1915 bl. 813.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

13. Als beroep op noodweer kan niet gelden de bewering van beklaagde de mishandeling te hebben gepleegd in drift, veroorzaakt doordat de mishandelde hem voor dief uitschold, daar die handeling niet is eene aanranding van beklaagde's lijf, goed of eerbaarheid.

Arr. **8 Januari 1917.**
W. 10066; N. Jur. 1917 bl. 175.

Gerechtshoven.

5. Wanneer een Rechtbank besluit tot buitenvervolgingstelling van een beklaagde, omdat zij aanneemt, dat de beklaagde op grond van noodweer niet strafbaar is, wordt deze buitenvervolgingstelling uitgesproken, niet omdat geen recht tot strafvervolging aanwezig is, maar omdat de instructie geen voldoende aanwijzing van „strafbare" schuld tot verdere vervolging heeft opgeleverd.

Arr. Leeuwarden **1 Juni 1915.**
W. 9789.

Prof. SIMONS is echter van meening, dat, al wordt noodweer opgevat als een grond van niet-toerekenbaarheid, ook bij die opvatting er toch meer grond is om bij eene in noodweer verrichte handeling aan te nemen, dat er geen recht tot strafvervolging aanwezig is.

Rechtbanken.

8. Zie een geval in vonnis van de Rechtbank te Winschoten van 9 Juni 1916, opgenomen in W. 10104.

Art. 42.

Hooge Raad.

2. Ook een met een enkel persoon getroffen regeling kan zijn een verordening, voldoende aan de eischen van art. 150 der Gemeentewet en alzoo een wettelijk voorschrift in den zin van dit artikel.

Arr. **30 November 1914**.
W. 9747; N. Jur. 1915 bl. 282.

3. Een deurwaarder, die een extract-vonnis betreffende een echtscheiding aanplakt ter plaatse „alwaar zulks te doen gebruikelijk is" (art. 811 2°. Rv.) kan, wanneer hij daarbij de door het bevoegde gezag gegeven voorschriften overtreedt (b.v. door in strijd met de gemeentelijke verordening aan te plakken zonder vergunning van den rechthebbende) zich er niet op beroepen, dat hij het feit begaat ter uitvoering van een wettelijk voorschrift.

Arr. **1 November 1915.**
W. 9867; N. Jur. 1915 bl. 1212.

Gerechtshoven.

1. Zie een geval van beroep op dit artikel door agenten van politie, die een arrestant met de sabel

op het hoofd hadden verwond, terwijl een talrijke volksmenigte zich zeer vijandig tegen de politie toonde.

Het Gerechtshof te Amsterdam achtte een beroep op dit artikel gewettigd in tegenstelling met de Rechtbank te Amsterdam.

Arr. **12 Mei 1915.**
W. 9885; N. Jur. 1915 bl. 1213.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. W. Zevenbergen in W. 9940 „Iets over het feit, begaan ter uitvoering van een wettelijk voorschrift".

Art. 43.

Hooge Raad.

1. Wanneer een veldwachter een aangehoudene in het arrestantenlokaal heeft opgesloten, te goeder trouw vermeenende, dat zijn meerdere, die het bevel tot de opsluiting gaf, daartoe wettige redenen had, dan is terecht aangenomen, dat de uitvoering van het bevel lag binnen den kring van de ondergeschiktheid van den mindere en dat deze als het strafrechtelijk

niet aansprakelijk werktuig van zijn chef heeft gehandeld.

Arr. **17 Januari 1916.**
W. 9944; N. Jur. 1916 bl. 604.

Kantongerechten.

1. Een beroep op dit artikel moet worden voorbijgegaan, wanneer dit gedaan wordt door een bestuurder van een tram, die den last van een politiebeambte om te stoppen niet heeft nagekomen, zich beroepende op een voorschrift zijner instructie.

Amsterdam **16 Mei 1916.**
N. Jur. 1917 bl. 197.

Art. 44.

Hooge Raad.

1. Al bestond geen wettige grond tot opsluiting van iemand in een arrestantenlokaal, waar dit is geschied op last van een chef-veldwachter eener gemeente, daar was toch de gelegenheid en de macht tot die opsluiting aan dien veldwachter hem door zijn ambt gegeven en waar daarop in dit lokaal mishandeling

van dien arrestant door dien veldwachter was geschied, daar heeft deze toen gebruik gemaakt van macht en gelegenheid hem door zijn ambt geschonken.

Arr. **17 Januari 1916.**
W. 9944; N. Jur. 1916 bl. 604.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER.

Zie art. 282 sub 1 H. M. G.

Art. 45.

Hooge Raad.

10. In gelijken zin:

Arr. **15 Februari 1915.**
W. 9764; N. Jur. 1915 bl. 481.

19. Strafbare poging tot verboden uitvoer van meel is aanwezig, waar het voornemen van den beklaagde om in de richting van de grens zakken meel over de grens uit te voeren, zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard.

Arr. **29 Maart 1915.**
W. 9764; N. Jur. 1915 bl. 424.

In gelijken zin o. a.:

Arr. **8 November 1915.**
W. 9875; N. Jur. 1916 bl. 121.

Arr. **29 Januari 1917.**
W. 10074; N. Jur. 1917 bl. 209.

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10149.

19*a.** De bij de wet van 3 Augustus 1914 verboden uitvoer is eerst voltooid, indien de grens is overschreden en de waar in het buitenland is aangekomen, dus het brengen van een paard in de richting van de grens is poging van dat misdrijf.

Arr. **31 Mei 1915.**
W. 9831; N. Jur. 1915 bl. 978.

19*b.** In zake verboden uitvoer is het doen brengen van die goederen naar de plaats der inlading en het aangeven er van bij de ambtenaren der Invoerrechten en Accijnsen ter inlading, doch waar die inlading zelve nog niet was aangevangen, slechts eene handeling, welke strekte om den beoogden uitvoer dier goederen voor te bereiden en welke met het voorgenomen misdrijf niet stond in zoodanig rechtstreeksch verband, dat zij reeds als begin van uitvoering is te beschouwen.

Arr. **30 Augustus 1915.**
W. 9847; N. Jur. 1915 bl. 1068.

Zie naar aanleiding van dit arrest in T. v. Str. XXVII bl. 404 Mr. C. O. SEGERS „Een bedenkelijk praecedent".

19c*. Voor strafbare poging moet er tusschen de handeling en het voorgenomen misdrijf zoodanig rechtstreeksch verband bestaan, dat zij als een begin van uitvoering daarvan is aan te merken.

H. R. **8 November 1915.**
W. 9875; N. Jur. 1916 bl. 121.

In gelijken zin o. a.:

H. R. **3 Januari 1916.**
W. 9936; N. Jur. 1916 bl. 595.

SIMONS I bl. 140.

19d*. De verboden uitvoer is begonnen, zoodra met dat vervoer een aanvang is gemaakt, hetgeen bij gebruikmaking van een vervoermiddel geacht kan worden het geval te zijn, wanneer de goederen met het oog op de te maken reis daarin zijn ingeladen.

Arr. **3 Januari 1916.**
W. 9936; N. Jur. 1916 bl. 595.

De Advocaat-Generaal Mr. BESIER zag hierin slechts een voorbereidingshandeling en geen uitvoeringshandeling.

Prof. Simons acht het een zeer twijfelachtige beslissing, doch is geneigd het gevoelen van den Advocaat-Generaal te aanvaarden. In casu betrof het verboden goederen op een tot vertrek naar het buitenland gereedstaande, doch nog stilstaande locomotief.

Simons I bl. 140.

19e*. **Het zich begeven met de waar, waarvan de uitvoer verboden is, naar de grens, is niet een voorbereidingshandeling tot dien uitvoer, maar is het begin van dien uitvoer, die voltooid wordt bij het gaan over de grens.**

Arr. **26 Maart 1917.**
W. 10101.

20. **Voor de toepassing van dit artikel is het onverschillig of de in dat artikel bedoelde omstandigheden rechtstreeksch dan wel middellijk door inwerking op des daders geest de voltooiing verhindert. Slechts als de dader „vrijwillig" — d. w. z. niet door de omstandigheden gedwongen — is teruggetreden of wel het voor de voltooiing van het misdrijf noodzakelijk gevolg der handeling heeft afgewend, is diens strafbaarheid uitgesloten.**

Arr. **22 November 1915.**
W. 9891; N. Jur. 1916 bl. 168.

NOYON I blz. 248.
SIMONS I bl. 150.
VAN HAMEL bl. 433.

21. Poging tot uitlokking is niet reeds aanwezig wanneer het voornemen om het strafbare feit uit te lokken zich door een begin van uitvoering heeft geopenbaard, doch hiervoor is noodig een begin van uitvoering van het strafbare feit zelf.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER in zake:

Arr. **20 December 1915.**
W. 9933; N. Jur. 1916 bl. 484.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON I bl. 273.
SIMONS I bl. 274.
VAN HAMEL bl. 464.

22. Het aanbieden eener quitantie wegens een niet bestaande verzekeringsschuld (premie) aan een vermeend vereffenaar der nalatenschap van de in de quitantie genoemde schuldenaresse, is een uitvoeringshandeling tot het misdrijf van oplichting en alzoo poging tot dat misdrijf.

Arr. **19 Juni 1916.**
W. 9982.

23. Zie in de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. TAK in zake het arrest van 2 October 1916, opgenomen in W. 10007 en N. Jur. 1916 bl. 1091, de beschouwingen over „doen plegen van poging" en „poging tot doen plegen".

Gerechtshoven.

16. Wanneer bij de zoogenaamde voleindigde poging het gevolg niet intreedt en de dader tot dat niet-intreden niet heeft medegewerkt, volgt daaruit reeds, dat de niet-voltooiing van hem onafhankelijk was.

De vraag, waarom bij poging tot moord de dood niet is ingetreden na de door beklaagde verrichte handeling, doet niet af tot het feit, dat het gewilde misdrijf niet is voltooid, doordat het gewilde gevolg is uitgebleven en kan in de dagvaarding worden voorbijgegaan.

Arr. Amsterdam **25 Februari 1915.**
W. 9776; N. Jur. 1915 bl. 971.

Het tegen dit arrest ingestelde beroep in cassatie werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 25 Mei 1915, opgenomen in W. 9830 en N. Jur. 1915 bl. 971.

Het vonnis a quo van de Rechtbank te Amsterdam

van 13 November 1914 is te vinden in N. Jur. 1915 bl. 39.

SIMONS I bl. 132.
VAN HAMEL bl. 433.

17. Zie een soortgelijk geval als sub n°. 11 H. R., arr. 's-Gravenhage 17 November 1915, vernietigende het vonnis der Rechtbank van 's-Gravenhage van 30 September 1915, beide opgenomen in W. 9864.

Art. 47.

Hooge Raad.

Art. 47 1°.

42. In gelijken zin:

Arr. **21 December 1914.**
W. 9751; N. Jur. 1915 bl. 372.

42a* De omstandigheid, dat men zekere handelingen op last van een ander verricht heeft of daarvoor daggeld heeft verdiend, heft op zichzelf de strafrechtelijke aansprakelijkheid niet op.

Arr. **14 Juni 1915.**
W. 9825.

42*b** Zie over de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een beklaagde bij verboden uitvoer, waar de materieele handeling door diens knecht als bloot werktuig is verricht:

Arr. **22 November 1915.**
W. 9892; N. Jur. 1916 bl. 231.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

44. In gelijken zin:

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10145; N. Jur. 1917 bl. 818.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER.

Prof. SIMONS kan blijkens aanteekening onder dit arrest zich met deze beslissing niet vereenigen.

53A. Waar het verrichten van den arbeid door een kind niet het bij de artt. 4 en 14 der Arbeidswet strafbaar gestelde feit uitmaakt, doch alleen het *doen* verrichten van dien arbeid, kan bij eene vervolging te dier zake geen sprake zijn van middellijk daderschap.

Arr. **6 November 1914.**
W. 9723; N. Jur. 1915 bl. 136; LUTTENBERG 1914 bl. 489.

In gelijken zin:

Arr. **11 Januari 1915.**
W. 9777.

53B. Waar de „toeëigening" is komen vast te staan (in casu door het overgeven van een bonnetje voor suiker door een winkelbediende aan een derde, op welk bonnetje wel de betalingsprijs van andere door dezen gekochte goederen, doch niet de prijs van die suiker was vermeld) daar kan van de deelneming daaraan door een mededader niet meer de reden zijn.

Arr. **6 December 1915**.
W. 9907; N. Jur. 1916 bl. 377.

In tegenovergestelden zin de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER.

Zie de noot sub n°. 2 van Prof. SIMONS onder dit arrest.

53C. *Medepleger* van een misdrijf is ook hij, die een handeling heeft verricht, welke als eene rechtstreeksche medewerking tot dat misdrijf, hetwelk door de samenwerking van meerderen tot stand komt, is te beschouwen, ook indien de voltooiingshandeling niet door hem zelven doch door zijn medewerker wordt verricht.

Arr. **23 October 1916**.
W. 10025; N. Jur. 1916 bl. 1235.

SIMONS I bl. 269.

VAN HAMEL bl. 479.

53D. Om aan te nemen, dat iemand het feit van uitvoer heeft gepleegd in den zin van art. 47 Swb., moet bij het ontbreken van bijzondere voorschriften, welke de strafrechtelijke aansprakelijkheid buiten haar gewone grenzen uitbreiden, vaststaan, dat hij *persoonlijk* het hem te laste gelegde feit heeft in het leven geroepen of verricht.

Het voornemen om de goederen uit te voeren kan dus niet worden aangenomen, wanneer niet is vastgesteld, dat beklaagde het voornemen had persoonlijk het over de grenzen brengen der goederen te bewerkstelligen.

Arr. **4 December 1916.**
W. 10055; N. Jur. 1917 bl. 50.

55*a** Uitlokking door misbruik van gezag geschiedt door dengene, die door zedelijken dwang in verband met de tusschen hen bestaande verhouding een ander opzettelijk tot het plegen van een strafbaar feit brengt.

Arr. **29 Januari 1917.**
W. 10074; N. Jur. 1917 bl. 209.

Noyon I bl. 282.

Simons I bl. 276.

van Hamel bl. 468.

57. Al heeft de uitgelokte in vereeniging met een derde gehandeld, toch blijft de uitlokker aansprakelijk voor het door hem uitgelokte feit.

Arr. **21 December 1914.**
W. 9756; N. Jur. 1915 bl. 376.

Noyon I bl. 278.

Simons I bl. 278.

Anders van Hamel bl. 467.

58. Bij de telastelegging van uitlokking door middel van het doen van eene belofte, is, wat betreft de plaats voldoende, dat in de dagvaarding wordt vermeld, waar de belofte zou zijn geschied.

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10151; N. Jur. 1917 bl. 821.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

59. Dit artikel voorziet alleen in het geval van „uitgedrukte'' belofte, waartoe wel niet altijd woorden, maar dan toch een positieve handeling noodig is; alzoo moet op eene telastelegging, dat door een „stilzwijgende'' belofte zou zijn uitgelokt, een ontslag van rechtsvervolging worden uitgesproken.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier in zake:

Arr. **22 October 1917.**
W. 10180; N. Jur. 1917 bl. 1130.

De Hooge Raad is blijkbaar een andere meening toegedaan.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Gerechtshoven.

Art. 47 2°.

12. De daad van den uitlokker, nl. het bezigen van het in dit artikel genoemd middel is, wat hare strafbaarheid betreft, geheel afhankelijk van de handeling, welke tengevolge van de uitlokking is gepleegd.

Het strafbare feit moet dus gezegd worden te zijn gepleegd ten tijde en ter plaatse waar de uitgelokte heeft gehandeld en is het onverschillig of de uitlokker reeds op een ander tijdstip of andere plaats begonnen is met het nemen van maatregelen daartoe, zoodat eene nadere aanduiding daarvan in de dagvaarding overbodig is.

Arr. 's-Hertogenbosch **3 Maart 1915**.
W. 9777; N. Jur. 1915 bl. 613.

NOYON I bl. 273.

SIMONS I bl. 274.

VAN HAMEL bl. 462.

Rechtbanken.

Art. 47 1°.

14. Voor de strafbaarheid als medepleger en dus dader van het strafbare feit wordt niet vereischt, dat alle elementen van dit feit voor den betrokken persoon aanwezig zijn, doch is het voldoende dat de volvoering van het geheele feit door hem gewild wordt en hij deel heeft aan een of meer elementen daarvan

Amsterdam **10 Juni 1914.**
N. Jur. 1915 bl. 185.

Noyon I bl. 256.

Art. 47 2°.

15. De wet beschouwt uitlokking van eenig strafbaar feit niet als een zelfstandig feit, doch slechts als een anderen middellijken vorm van daderschap en stelt naast den eigenlijken dader ook den uitlokker strafrechtelijk aansprakelijk.

Voor de toepassing van art. 47 2°. moet dus allereerst vaststaan, dat er een door den uitlokker gewild strafbaar feit door een ander daarvoor verantwoordelijk persoon is gepleegd.

Waar iemand op de hem door beklaagde gedane voorstellen en beloften om hem tot meineed te bewegen

niet is ingegaan en niet eens op de bedoelde terechtzitting is verschenen, is er van eenig door dezen bedreven feit geen sprake en is er dus geen poging tot uitlokking van meineed.

Rotterdam **17 Juni 1915**.
N. Jur. 1916 bl. 1089.

NOYON I bl. 273.

SIMONS I bl. 274.

VAN HAMEL bl. 462.

Hoog Militair Gerechtshof.

Art. 47 1°.

1. Als mededader bij diefstal met geweldpleging moet worden beschouwd hij, die den bestolene mede vastgrijpt, bij den verkoop van het gestolen voorwerp aanwezig is en te zamen met dengene, die het voorwerp heeft weggenomen, de opbrengst verbruikt.

Sententie **13 October 1914**.
W. 9804; Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 406.

Zie art. 45 sub n°. 21 H. R.

Zie in W. 10124 de ingezonden bijdrage van Mr. O. B. W. DE KAT „Daderschap en medeplichtigheid" en de aanteekening der Redactie.

Het opstel van Mr. D. SIMONS in Tijdschr. voor

Strafr. dl. XXVI bl. 99 werd besproken in W. 9725 door R. F.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVI bl. 348 het opstel van Mr. GERBERT SCHOLTEN „Eene opmerking over de vraag der al of niet strafbaarheid van den middellijken dader, die eene hoedanigheid voor het daderschap mist", beoordeeld door R. F. in W. 9804.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVIII bl. 33 het opstel van Mr. L. CH. BESIER „Strafbare feiten door ondergeschikten gepleegd", besproken door R. F. in W. 10067.

Art. 48.

Hooge Raad.

Art. 48 2°.

7. Het opzettelijk behulpzaam zijn bij het plegen van het misdrijf kan alleen worden aangenomen, wanneer de handeling van den medeplichtige met het misdrijf gepaard gaat, doch het gelegenheid en middelen verschaffen tot het plegen daarvan alleen, wanneer zij daaraan voorafgingen.

Arr. **20 November 1916.**
W. 10052; N. Jur. 1917 bl. 56.

8. Degene, die den dader van het misdrijf „poging tot verboden uitvoer" de goederen verschaft, welke deze voornemens is uit te voeren, met de bedoeling en wetenschap, dat deze ze over de Nederlandsche grens zal voeren, verschaft den dader de middelen om voormeld misdrijf te kunnen plegen.

Arr. **11 Juni 1917.**
W. 10141; N. Jur. 1917 bl. 847.

9. Het inladen van goederen voor verboden uitvoer is het opzettelijk de middelen daartoe verschaffen en derhalve medeplichtigheid aan het misdrijf van verboden uitvoer.

Arr. **3 Januari 1917.**
W. 10062.

Gerechtshoven.

Art. 48 1°.

4. Als medeplichtige, niet als mededader, moet worden beschouwd hij die met een ander een paard en wagen tot aan de grens brengt, doch even daarvoor den wagen verlaat en weder terug is gegaan, terwijl alleen de tweede beklaagde paard en wagen over de grens heeft gebracht.

Arr. Arnhem **16 Maart 1916.**
W. 9923.

Bij dit arrest werd vernietigd het vonnis der Rechtbank van Almelo, van 18 Januari 1916, mede opgenomen in W. 9623, waarbij beide beklaagden als daders van den hen ten laste gelegde verboden uitvoer werden veroordeeld.

Zie art. 191 sub n°. 2 H. R.

Art. 55.

Al. I.

Hooge Raad.

6a* Waar slechts één feit is te laste gelegd (n.l. het afleveren van melk, al worden daarbij twee afzonderlijke voorschriften der Amsterdamsche politieverordening overtreden, te weten te gering vetgehalte en toevoeging van water) daar moet dit artikel worden toegepast en slechts ééne straf worden opgelegd.

Arr. **11 October 1915.**
W. 9853; N. Jur. 1915 bl. 1112.

van Hamel bl. 517.

In gelijken zin:

Arr. **14 Juni 1915.**
W. 9824; N. Jur. 1915 bl. 766.

6A. Tusschen het rijden op een verboden weg met een rijwiel en het ondertijds niet van een bel voorzien zijn van het tot het rijden gebezigde middel, bestaat een zóó nauw onderling verband, dat de gezegde toestand, waarin het rijwiel tijdens den rit verkeert, aan te merken is als eene omstandigheid, waaronder de handeling van het rijden plaats vindt, zoodat in strafrechtelijken zin slechts één feit aanwezig is.

Arr. **15 October 1917.**
W. 10170.

In tegenovergestelden zin de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. TAK.

Kantongerechten.

1. Waar slechts sprake is van één feit, éene handeling, n.l. het rijden met een hondenkar, echter onder verschillende ongeoorloofde omstandigheden, moet slechts éene straf worden opgelegd.

Zaandam **4 Mei 1916.**
Overzicht der rechtspraak en litteratuur in Tijdschrift voor Strafrecht dl. XXVII bl. 8.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Aan iemand, die des avonds omstreeks elf uur als bestuurder heeft gereden op een uitsluitend voor

voetgangers bestemd deel van een openbaren weg met een tweeden persoon op een éénpersoons rijwiel zonder licht, behoort, met toepassing van al. 1 van dit artikel, slechts ééne straf te worden opgelegd.

Sententie **10 December 1915**.
W. 9926.

In een noot acht Prof. SIMONS twijfel aan de juistheid dezer beslissing niet uitgesloten, doch vermeent hij toch, dat, waar slechts ééne handeling werd gepleegd n.l. het rijden met een rijwiel over den verboden weg, ook het opleggen van slechts ééne straf opgelegd moest worden, daar de meerdere overtredingen slechts omstandigheden waren, waaronder het feit gepleegd werd.

Zie naar aanleiding van deze sententie de ingezonden bijdrage van Mr. G. D. B. TER BRAAKE in W. 9932 „Art. 55 1e lid Strafr.".

In gelijken zin:

H. M. G. **2 Juni 1916** (geen licht en één rem).
N. Jur. 1916 bl. 924; M. R. T. XII bl. 129.

Zie art. 57 n°. 3 H. R. en art. 68 n°. 6 Hoven.

Art. 56.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Mishandeling en bedreiging met eenig misdrijf tegen het leven gericht, kunnen als één voortgezette handeling worden beschouwd.

Sententie **9 October 1914.**
M. R. T. X bl. 403.

Art. 57.

Hooge Raad.

3. Het toelaten èn van verstrekken èn van toedienen èn van verkoop van sterken drank aan twee personen zijn meerdere afzonderlijke handelingen, welke nevens en onafhankelijk van elkander kunnen bestaan.

Arr. **6 November 1916.**
W. 10039; N. Jur. 1916 bl. 1323.

Art. 58.

Zie in Tijdschrift voor Strafrecht dl. XXVII bl. 470 Mr. A. J. Blok: „Art. 58 W. v. Sr. en de wet

van 12 Juni 1915, Stbl. n°. 247", besproken door R. F. in W. 10005.

Art. 62.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Voor het gebied van „de Jagtwet" neemt de bijzondere regeling van art. 44 dier wet de plaats in van de algemeene regeling in art. 62 Strafwetboek vervat.

Sententie **31 Maart 1916.**
W. 9940

Zie de aanteekening van de Redactie onder deze sententie.

Art. 64.

Rechtbanken.

5. De bevoegdheid tot het indienen der klacht komt geheel zelfstandig toe aan den persoon tegen wien het misdrijf is gepleegd, met uitzondering alleen

van de uitdrukkelijk in het Wetboek van Strafrecht genoemde personen, voor wie dan telkens een ander als de tot klachte gerechtigde wordt aangewezen.

Daaronder wordt de gehuwde vrouw niet genoemd, zoodat moet worden aangenomen, dat zoodanige vrouw geheel zelfstandig, dus zonder bijstand van haren man, tot het doen der klacht gerechtigd is.

Rotterdam **15 December 1914**.
N. Jur. 1915 bl. 413.

Art. 68.

Hooge Raad.

11. Dit artikel is van toepassing, wanneer een beklaagde èn in de zaak, waarin hij bij gewijsde is vrijgesproken, èn bij tweede vervolging heeft terecht gestaan ter zake van hetzelfde vervoer van een partij goederen.

Het verschil, dat in de eene dagvaarding het vervoer wordt gezegd te zijn geschied in de richting der grens en met het voornemen tot uitvoer en in de andere zaak niet te zijn gedekt door het vereischte geleidebiljet,

neemt niet weg, dat beide vervolgingen betreffen dezelfde handeling.

Arr. **18 December 1916**.
W. 10079; N. Jur. 1917 bl. 115.

Gerechtshoven.

3. Waar beklaagden door den kantonrechter onherroepelijk waren veroordeeld ter zake van het zich bevinden in de verboden linie, daar kunnen zij later niet worden vervolgd ter zake ongedekt vervoer in eene andere dan binnenlandsche richting terzelfder tijd geschied, daar het dezelfde materieele feiten betreft.

Arr. 's-Hertogenbosch **5 Februari 1917**.
W. 10112; N. Jur. 1917 bl. 470.

Noyon I bl. 379.

Simons I bl. 298.

4. Wanneer de vonnissen, waarop een beroep wordt gedaan, posterieur zijn aan dat, waartegen het hooger beroep is gericht, kan een beroep op art. 68 Swb. den beklaagde niet baten.

Arr. Arnhem **3 Mei 1917**.
W. 10144.

5. Met het woord *feit* in dit artikel is door den wetgever niet bedoeld het te laste gelegde feit (iden-

teit van telastelegging), doch dat woord moet worden verstaan als „gepleegd feit".

Arr. 's-Hertogenbosch **13 Juni 1917**.
W. 10119.

Bij dit arrest werd vernietigd het mede in W. 10119 opgenomen vonnis der Rechtbank van 's-Hertogenbosch van 10 April 1917.

Noyon I bl. 379.

Simons I bl. 298.

van Hamel bl. 649.

6. Ook al is het eerst uitgesproken vonnis voor de toepassing van art. 68 Swb. onherroepelijk en al betreft het in den zin van dat artikel eenzelfde feit, dan zal toch de eerst uitgesproken veroordeeling die ter zake van de latere vervolging niet kunnen uitsluiten, wanneer ingevolge art. 55 Swb. bij ééndaadschen samenloop de strafbepaling, bij welke de zwaarste hoofdstraf is bedreigd, nog moet worden toegepast.

Arr. Arnhem **8 November 1917**.
W. 10183.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. Dit artikel kan niet worden ingeroepen waar eerst eene vervolging heeft plaats gehad ter zake van

verduistering van goederen en later eene vervolging ter zake van voordeel trekken uit de opbrengst van diezelfde goederen, daar beide vervolgingen niet het-zelfde materieele feit kunnen betreffen.

Sententie **10 October 1916.**
W. 10007; N. Jur. 1916 bl. 1291; M. R. T. XII bl. 566.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON I bl. 382.

SIMONS I bl. 298.

VAN HAMEL bl. 649.

Art. 82.

Hooge Raad.

8. In gelijken zin:

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10154; N. Jur. 1917 bl. 856.

9. Naast de in dit artikel uitdrukkelijk genoemde gevallen is te verstaan zoodanig letsel, hetwelk hetzij een blijvend ernstig gevolg, hetzij een zeer belangrijk lichamelijk nadeel medebrengt.

Het verlies van één tand is -- tenzij bij zeer

bijzondere omstandigheden — niet een letsel met zoodanig gevolg, dat het als zwaar lichamelijk letsel kan worden aangemerkt.

Arr. **8 Januari 1917.**
W. 10066; N. Jur. 1917 bl. 175

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. TAK.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Anders quoad 1e al. NOYON I bl. 436.

Art. 91.

Zie art. 1 sub n^0. 12 H. R.

Art. 100.

No. 1.

Hooge Raad.

1. In de bepaling van dit artikel n°. 1 worden niet slechts strafbaar gesteld het verrichten van handelingen strijdig met de verplichtingen door het volkenrecht aan den Nederlandschen Staat en de personen,

die aan zijn gezag zijn onderworpen, opgelegd, indien deze heeft verklaard in een tusschen andere mogendheden gevoerden oorlog onzijdig te willen blijven, doch al zulke handelingen, welke die onzijdigheid in gevaar brengen, dat is: het gevaar doen ontstaan, dat met die onzijdigheid door een of meer der oorlogvoerenden geen rekening wordt gehouden en Nederland zijns ondanks in den oorlog wordt betrokken.

Dit gevaar kan voorzeker aanwezig worden geacht, bijaldien handelingen van voornoemde personen in zoo ernstige mate de gevoelens of belangen eener oorlogvoerende mogendheid aantasten, dat deze daarin aanleiding kan vinden om den Nederlandschen Staat voor die handelingen aansprakelijk te stellen.

Arr. **6 November 1916.**
W. 10012; N. Jur. 1916 bl. 1226.

Zie de aanteekening sub n°. 2 van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Bij dit arrest werd vernietigd het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 31 Mei 1916 (zie sub n°. 3), bij welk arrest was vernietigd het vrijsprekend vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 14 December 1915.

De zaak werd verwezen naar het Gerechtshof van 's-Gravenhage, die bij arrest van 14 Maart

1917 (zie sub n°. 7) den beklaagde veroordeelde tot drie maanden gevangenisstraf.

Ook dit arrest werd vernietigd door den Hoogen Raad bij arrest van 18 Juni 1917, opgenomen in W. 10118 en N. Jur. 1917 bl. 730 en de zaak verwezen naar het Gerechtshof te 's-Hertogenbosch.

2. **In het eerste lid van dit artikel is het woord *gevaar* volgens het gemeene spraakgebruik gebezigd, n.l. dat voor eenig niet gewenscht gebeuren het eerst dan aanwezig is, indien onder de gegeven omstandigheden op gronden aan de ervaring ontleend, redelijkerwijze de waarschijnlijkheid kan worden aangenomen, dat bedoeld gevolg zal intreden.**

Arr. **6 November 1916.**
W. 10012; N. Jur. 1916 bl. 1223.

Bij dit arrest werd verworpen het beroep in cassatie tegen het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 31 Mei 1916 (zie sub n°. 4 en 5), bij welk arrest werd vernietigd het vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 28 Maart 1916. De Rechtbank had vrijgesproken en het Hof een ontslag van rechtsvervolging uitgesproken.

Zie in W. 10012 de ingezonden bijdrage van Mr. A. E. BLES „De uitspraak van den Hoogen Raad over de beteekenis van art. 100 1°. eerste deel Wetboek van Strafrecht".

Gerechtshoven.

1. Eene handeling gericht op verbetering van een strijdmiddel in den oorlog ten behoeve van slechts één der oorlogvoerende partijen draagt een zoo ernstig karakter van partijdigheid, dat de mogelijkheid niet is uitgesloten, dat de andere oorlogvoerende partij ons land verantwoording zou vragen voor die op ons grondgebied verrichte daad, zoodat door een handeling als boven omschreven de onzijdigheid van den Nederlandschen Staat wordt in gevaar gebracht.

Arr. 's-Gravenhage **9 Juni 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 670.

Dit arrest werd wegens vormfout vernietigd door den Hoogen Raad bij arrest van 15 November 1915, opgenomen in W. 9878 en N. Jur. 1916 bl. 48 en werd de zaak verwezen naar het Gerechtshof te Amsterdam.

2. Ieder, die zich op het grondgebied van den Staat bevindt, dus ook iemand, die tot een vreemde nationaliteit behoort, kan het in dit artikel strafbaar gestelde misdrijf plegen.

Arr. 's-Gravenhage **9 Juni 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 670.

3. Onder ***eenige handeling, waardoor de onzijdigheid van den Staat wordt in gevaar gebracht*** is niet te verstaan eene handeling, welke ook, waardoor het gevaar ontstaat, dat de Nederlandsche Staat in een tusschen andere mogendheden gevoerden oorlog wordt betrokken, doch uitsluitend eene handeling, welke voor den Nederlandschen Staat oorlogsgevaar teweegbrengt doordien zij in strijd is met zijne onzijdigheid en mitsdien aan een oorlogvoerende partij gegronde reden geeft om de Nederlandsche Regeering ter verantwoording te roepen. De Nederlandsche Regeering kan toch door een oorlogvoerende partij niet terecht ter verantwoording worden geroepen wegens het uiten van gevoelens en meeningen van een ingezetene door middel van de drukpers.

Arr. Amsterdam **31 Mei 1916.**
W. 9949; N. Jur. 1916 bl. 691.

Bij dit arrest werd bevestigd het vonnis van de Rechtbank van Amsterdam van 14 December 1915, opgenomen in W. 9871 en N. Jur. 1916 bl. 46.

4. Al moge door de publiceering van een dagbladartikel in een neutraal land, waarbij de Nederlandsche Regeering beschuldigd wordt opzettelijk een gedrags-

lijn te volgen in strijd met de beginselen en eischen, die aan de handhaving eener strikte neutraliteit ten grondslag behooren te liggen en te worden gesteld de mogelijkheid ontstaan, dat bij Regeeringen van oorlogvoerende Staten de meening post vat, dat de Regeering van een neutralen Staat opzettelijk een der andere oorlogvoerende Staten begunstigt ten nadeele van de door hen geregeerde Staten, dan valt dit feit niet onder de bepaling van art. 100 sub n°. 1, daar het begrip *gevaar* meer omvat dan de bloote mogelijkheid van een zeker gevolg, daar van „gevaar'' eerst sprake is, als die mogelijkheid zich tot een zekere mate van waarschijnlijkheid heeft ontwikkeld.

Arr. Amsterdam **31 Mei 1916**.
W. 9949; N. Jur. 1916 bl. 700.

Bij dit arrest werd vernietigd het vonnis der Rechtbank van Amsterdam van 28 Maart 1916, opgenomen in W. 9915 en in N. Jur. 1916 bl. 390.

In het dagblad „De Telegraaf" was in zeer krachtige bewoordingen een afkeuring opgenomen over den door de Nederlandsche Regeering toegelaten uitvoer van levensmiddelen naar Duitschland; de Rechtbank was echter van oordeel, dat van beklaagde's publiciteit geen ernstig gevaarlijk gevolg voor onze onzijdigheid te duchten was.

5. De onzijdigheid van een Staat brengt naar de beginselen van het volkenrecht niet mede eenige beperking van de vrijheid dergenen, die zich binnen zijn gebied bevinden, in het uiten van hunne gevoelens en meeningen ook door middel van de drukpers.

De Nederlandsche Regeering kan dan ook door een oorlogvoerende partij niet terecht hiervoor ter verantwoording worden geroepen.

Arr. Amsterdam **31 Mei 1916.**
W. 9949; N. Jur. 1916 bl. 700.

6. Zie een geval van het in gevaar brengen van de onzijdigheid van den Staat door het geven van inlichtingen over de bewegingen van Engelsche oorlogs- en Engelsche koopvaardijschepen aan Duitsche autoriteiten.

Arr. 's-Gravenhage **28 Februari 1917.**
W. 10074.

Wegens onvoldoende motiveering werd dit arrest vernietigd door den Hoogen Raad bij arrest van 30 Mei 1917, opgenomen in W. 10132 en werd de zaak verwezen naar het Gerechtshof te Amsterdam.

Het beroepen vonnis der Rechtbank te Rotterdam van 5 December 1916 werd opgenomen in W. 10036.

Zie daarentegen een vrijsprekend vonnis van diezelfde Rechtbank van 21 December 1916, opgenomen in W. 10078, een soortgelijke aanklacht berechtende.

7. Schending van de onzijdigheid van den Nederlandschen Staat of eenige andere die onzijdigheid niet eerbiedigende handeling eener vreemde mogendheid is een, zoo ook niet rechtstreeksch daarvan te verwachten, niettemin toch mogelijk niet alleen maar ook voorzienbaar gevolg geweest van het doen opnemen van beklaagde's onderschrift onder een ingezonden stuk in „De Telegraaf".

Waar dat onderschrift eenmaal opgenomen zijnde, het keeren van dat gevolg niet meer stond in de macht van den beklaagde, moet beklaagde ook gezegd worden voor die onzijdigheid zoo niet een dreigend dan toch eenig gevaar te hebben doen ontstaan.

Arr. 's-Gravenhage **14 Maart 1917.**
W. 10072; N. Jur. 1917 bl. 379.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder het arrest, die zich met de gegeven beslissing niet kan vereenigen; en naar aanleiding van die aanteekening de ingezonden bijdrage van Mr. O. B. W. DE KAT in W. 10080 „Gevaar in art. 100 1°. W.

v. S." en de daaronder geplaatste aanteekening van Prof. SIMONS.

Dit arrest werd vernietigd bij arrest van den Hoogen Raad van 18 Juni 1917, opgenomen in W. 10118 en N. Jur. 1917 bl. 730 en werd daarbij overwogen: dat gevaar voor eenig niet gewenscht gebeuren eerst dàn aanwezig is, zoo op gronden aan de ervaring ontleend, dat gebeuren in een bepaald geval of onder bepaald gegeven omstandigheden redelijkerwijze waarschijnlijk is te achten;

dat het ontstaan van diplomatieke moeilijkheden, zij het van ernstigen aard, niet mag worden gelijkgesteld met het niet eerbiedigen van Nederlands onzijdigheid door een der oorlogvoerende mogendheden en het zijns ondanks betrekken van dien Staat in een door die mogendheden gevoerden oorlog;

dat dan ook onjuist is de opvatting, dat gevaar voor de onzijdigheid van den Nederlandschen Staat reeds zou mogen worden aangenomen bij de enkele mogelijkheid, dat als gevolg eener handeling, in verband met andere gebeurtenissen, diplomatieke moeilijkheden zouden ontstaan.

Rechtbanken.

1. **Zoowel de geschiedenis van de totstandkoming van dit artikel als de redactie er van toonen aan,**

dat zich gevallen kunnen voordoen, dat door handelingen van een particulier in den neutralen Staat, de benadeelde oorlogvoerende partij geneigd kan zijn onmiddellijk in te grijpen, onafhankelijk van de vraag of dien neutralen Staat eenig verzuim in het handhaven zijner neutraliteit te wijten is en daardoor dus het gevaar voor de onzijdigheid van den neutralen Staat, veroorzaakt door de handeling van een particulier, aanwezig is.

Rotterdam **29 December 1914.**
N. Jur. 1915 bl. 47; T. v. S. XXVI bl. 468.

In casu betrof het aan Duitschland bericht zenden van de aanwezigheid van Engelsche torpedobooten in de Noordzee zonder nadere aanduiding van datum en plaats.

De Rechtbank achtte het onmogelijk, dat Engeland hierdoor benadeeld kon worden en dat de onzijdigheid van ons land derhalve geen oogenblik gevaar heeft geloopen en werd mitsdien de beklaagde vrijgesproken.

Dit vonnis werd bevestigd door het Gerechtshof te 's-Gravenhage bij arrest van 17 Maart 1916, opgenomen in T. v. S. XXVI bl. 468.

In gelijken zin:

Rechtbank Rotterdam **15 April 1915**
N. Jur. 1915 bl. 669; T. v. S. dl. XXVI bl. 471.

Het betrof het zenden van scherpe geweerpatronen van het Nederlandsche leger naar de legerautoriteiten van een oorlogvoerenden Staat.

Dit vonnis werd bevestigd door het Gerechtshof te 's-Gravenhage bij arrest van 9 Juni 1915 (zie sub n°. 1) en het Haagsche arrest werd wegens onvoldoende motiveering vernietigd door den Hoogen Raad bij arrest van 15 November 1915, opgenomen in W. 9878 en N. Jur. 1916 bl. 48.

Anders Noyon II bl. 34.

Simons II bl. 285.

2. De hulp verleend aan een geïnterneerde bij diens ontvluchting kan slechts dan als strafbare handeling vallende in dit artikel sub n°. 1 worden aangemerkt, wanneer die ontvluchting is voltooid.

Eene op niets uitgeloopen poging om het land van interneering te verlaten kan toch kwalijk leiden tot het verwijt, dat de neutraliteitsplicht niet is in het oog gehouden.

Groningen **18 Februari 1915**.
N. Jur. 1915 bl. 332; T. v. S. XXVI bl. 473.

Het beroep in cassatie tegen het dit vonnis met uitzondering der straf bevestigende arrest van het Gerechtshof te Leeuwarden van 6 Mei 1915 werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van

1 November 1915, opgenomen in W. 9882 en N. Jur. 1916 bl. 78.

Zie art. 191 sub n°. 1.

3. Zie een soortgelijke zaak behandeld in vonnis der Rechtbank van Zwolle van 18 Februari 1915, opgenomen in het Tijdschrift voor Strafrecht XXVI (1914) bl. 469.

4. Zie een geval in vonnis Rechtbank Rotterdam van 5 December 1916, opgenomen in W. 10036.

Het betrof het inzamelen en verzenden van berichten omtrent koopvaardijschepen ten behoeve van een der oorlogvoerende mogendheden, welke van zoo ernstigen aard waren en de belangen en gevoelens van andere oorlogvoerende mogendheden aantasten, dat er groot gevaar door ontstond, dat de Nederlandsche Staat aansprakelijk zou worden gesteld voor de op zijn grondgebied verrichte handelingen.

Hooggerechtshof van Nederlandsch-Indië.

1. Waar blijkens het in de strafbepaling voorop gestelde woord *opzettelijk* de wet vordert, dat de dader zich bewust moet zijn geweest, dat de handeling gevaar voor de onzijdigheid deed ontstaan, ze met

betrekking tot het in gevaar brengen van den Staat ook niet meer vordert dan dat er is gevaar, hetwelk zich als zoodanig voordoet aan elk redelijk denkend wezen, dat daarbij rekening heeft te houden met de vervorming van het volkenrecht, zooals deze zich inzonderheid ten opzichte van de veiligheid der neutrale Staten voor den onpartijdigen toeschouwer tijdens dezen oorlog heeft geopenbaard.

Arr. **8 Maart 1916.**
W. 9956.

Deze zaak betrof het oprichten van een radiotelegrafisch ontvangtoestel en het zich bedienen daarvan op een onder Duitsche vlag varend koopvaardijschip, liggende in de haven te Sabang, waardoor verbinding met het Duitsche oorlogsschip „Emden" kon worden verkregen.

No. 2.

Hooge Raad.

1. Onder regeeren moet worden verstaan het uitoefenen van het opperste Staatsbestuur en de Regeering gevormd wordt door de organen aan wie dat bestuur is toevertrouwd;

dat daartoe ook behooren de Ministers ten aanzien van die onderwerpen, welke hetzij door wet of

Koninklijk Besluit ieder hunner uitdrukkelijk zijn opgedragen, hetzij in het algemeen liggende binnen de tot ieders Departement behoorende bestuurstaak;

dat dus een voorschrift, waarbij de Minister van Oorlog in het belang van 's lands verdediging het gebruik van draadlooze telegraafinstallatie verbiedt in den zin van dit artikel van regeeringswege is uitgevaardigd.

Arr. **4 Mei 1917.**
W. 10123; N. Jur. 1917 bl. 575.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Zie de noot van Prof. Simons onder dit arrest.

Rechtbanken.

1. Noch dit artikel, noch eenig andere wettelijke bepaling schrijft voor de hierbedoelde voorschriften (n.l. het verbod tot het hebben van een inrichting voor draadlooze telegrafie in strijd met een voorschrift van den Minister van Oorlog) een bepaalde wijze van bekendmaking voor. Eene bekendmaking in de Staatscourant is als voldoende aan te merken.

Dit artikel eischt niet, dat de voorschriften bevoegdelijk en wettiglijk gegeven moeten zijn, doch verlangt

onmiddellijke gehoorzaamheid aan alle voorschriften der overheid. De al of niet bevoegdheid van den Minister tot het geven van het voorschrift doet dus ten deze niet af.

Een ministerieel voorschrift is een voorschrift van regeeringswege.

Het onderwerpelijke voorschrift, gegeven in het belang van 's lands verdediging, is tevens gegeven voor de veiligheid van den Staat en mitsdien begrepen onder art. 100 2°.

's-Gravenhage **26 October 1916**
N. Jur. 1917 bl. 339.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 31 Januari 1917 en het beroep in cassatie tegen dit arrest verworpen bij arrest Hoogen Raad van 4 Mei 1917. Zie sub n°. 1.

2. Zie een geval in vonnis Rechtbank Winschoten van 13 November 1914:

T. v. S. dl. XXVI bl. 478.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. H. C. MULLER in W. 10149 „Het in gevaar brengen der neutraliteit van den Staat van het standpunt eener Duitsche autoriteit".

Zie Mr. J. A. van Hamel „De bescherming van 's lands onzijdigheid door de strafwet in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVI bl. 436, besproken in W. 9804 door R. F.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. A. E. Bles in W. 9866 „Art. 100 W. v. Sr." en naar aanleiding van die bijdrage die van F. in W. 9869 met de aanteekening van de Redactie.

Art. 104.

Gerechtshoven.

1. Voor de toepassing van dit artikel is niet noodig, dat de Nederlandsche Staat reeds een vijand heeft.

Het woord *vijand* in ons Wetboek van Strafrecht omvat ook een te verwachten of een mogelijken vijand.

Arr. 's-Hertogenbosch **26 November 1915.**
W. 9864.

Art. 117.

Zie een geval van beleediging van den Duitschen Keizer in vonnis der Rechtbank van 's-Gravenhage

van 28 Januari 1915, opgenomen in Tijdschrift voor Strafrecht dl. XXVI bl. 462.

Art. 131.

Hooge Raad.

11. Voor *opruien* behoeft niet te worden gebruik gemaakt van heftige, de hartstochten opwekkende taal; dit is noch in de wet gesteld, noch wordt zulks door de taalkundige beteekenis der woorden: *opruien tot eenig strafbaar feit* geboden.

Arr. **26 Juni 1916**.
W. 9955; N. Jur. 1916 bl. 703; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XII bl. 182.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 5 April 1916, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, is opgenomen in W. 9924 en N. Jur. 1916 bl. 692 en het in hooger beroep vernietigde vonnis der Rechtbank van Alkmaar in W. 9891. Zie sub n°. 7.

NOYON II bl. 93.

Zie ad art. 40 sub H. R. n°. 5.

Gerechtshoven.

3. In gelijken zin:

H. M. G. **30 October 1914.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 551.

NOYON II bl. 98.

SIMONS II bl. 183.

5. Zie een geval van opruiing tot dienstweigering.

Arr. Arnhem **8 Juni 1916.**
W. 10029.

Het beroep in cassatie werd verworpen bij arrest van 20 November 1916, opgenomen in W. 10049.

Rechtbanken.

7. Onder *opruien* in dit artikel moet volgens het Nederlandsche spraakgebruik worden verstaan „ophitsen", „opstoken" of „aanzetten" tot strafbare feiten en hieronder valt niet het zoogenaamde dienstweigeringsmanifest.

Alkmaar **1 Februari 1916.**
W. 9891.

NOYON II bl. 94.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het spreken van opruiende woorden in een

soldatenkamer, waar een groot aantal militairen aanwezig waren, valt onder dit artikel, waar beklaagde hen allen heeft toegeroepen en zich dus in dien militairen kring tot het ter plaatse aanwezige publiek heeft gewend en alzoo in het openbaar.

Arr. **12 Januari 1917.**
N. Jur. 1917 bl. 300.

Zie het hoofdartikel „Opruiing" in W. 9900.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 9921 „Opruiing en dienstweigering" alsmede in W. 9971.

Art. 132.

Rechtbanken.

1. Naar de bewoordingen van dit artikel heeft de wetgever klaarblijkelijk alleen willen treffen een pluraliteit van handelingen en niet het afgeven aan één enkel persoon van één exemplaar van een geschrift, waarin tot eenig strafbaar feit wordt opgeruid.

Breda **11 Mei 1916**.
N. Jur. 1916 bl. 695.

Art. 138.

Hooge Raad.

5. Dit artikel beoogt bij dengene, bij wien de woning in gebruik is, het huisrecht te beschermen, dat hij ontleent aan de feitelijke bewoning.

De vraag of die bewoning krachtens eenig recht geschiedt, is daarbij zonder belang.

Arr. **14 December 1914.**
W. 9755; N. Jur. 1915 bl. 368.

NOYON II bl. 127.

6. Eene werkplaats, die gelegen is binnen- en deel uitmaakt van een tot woning bestemd perceel, geniet evengoed als andere perceelsgedeelten, die niet als woonvertrek plegen te worden gebezigd, als b.v. kelder en gangen, de bescherming, waarmede dit artikel de onschendbaarheid van een woning omgeeft.

Arr. **14 December 1914.**
W. 9755; N. Jur. 1915 bl. 368.

7. Bij het woord *erf* in dit artikel is niet vastgehouden aan eenig verband met eene woning, waarvan het erf als een aanhangsel is te beschouwen.

Blijkens de geschiedenis is bij het tot stand komen dezer wetsbepaling niet bepaaldelijk gedacht aan gevaar

voor personen, maar meer algemeen beoogd de bescherming van het recht op het ongestoord bezit van afgesloten erven en is zij bepaaldelijk gericht tegen het zich bevinden op een plaats, waar men geen recht heeft zich te bevinden.

Zoo kan een kerkhof, wanneer het is een afgesloten geheel en van de belendingen en van den openbaren weg geheel is afgescheiden, terecht als een besloten erf worden aangenomen.

Arr. **16 October 1916.**
W. 10014; N. Jur. 1916 bl. 1181.

Anders Noyon II bl. 141.

Simons II bl. 286.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam van 18 Mei 1916, waartegen het beroep in cassatie bij bovengenoemd arrest van den Hoogen Raad werd verworpen, is opgenomen in W. 9957 en N. Jur. 1916 bl. 1083.

Het Hof overwoog, dat bloedverwanten van den overledene en zelfs de genoodigden tot de begrafenis daardoor nog niet het recht hebben verkregen om op die begraafplaats te vertoeven.

Zie daarentegen sub n°. 5 Hoven.

Rechtbanken.

13. Een beklaagde, die gerechtelijk uit zijn ge-

huurde woning gezet zijnde, die woning eigenmachtig weder in gebruik neemt, maakt zich schuldig aan huisvredebreuk.

Tiel **18 Maart 1915.**
W. 9883.

Dit vonnis werd vernietigd bij arrest van het Gerechtshof, te Arnhem van 30 Juni 1915, mede opgenomen in W. 9883.

Art. 139.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Een compagnieskamer is een voor den openbaren dienst bestemd lokaal.

Arr. **5 October 1915.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XI bl. 367.

Art. 141.

Hooge Raad.

5. In gelijken zin:

Arr. Gerechtshof Leeuwarden **7 Januari 1915.**
W. 9824.

NOYON II bl. 158 noot 1 en bl. 162.

Rechtbanken.

8. De uitdrukking *met vereenigde krachten* in dit artikel vereischt niet, dat meer dan twee personen aan de handelingen deelnemen.

's-Gravenhage **2 November 1916.**
N. Jur. 1917 bl. 477.

NOYON II bl. 163.

Art. 157.

Hooge Raad.

10. Gemeen gevaar voor goederen in den zin van dit artikel is aanwezig, indien de brandstichting gevaar veroorzaakt voor een belangrijke hoeveelheid goederen in eenigzins uitgebreiden kring.

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10151; N. Jur. 1917 bl. 821.

NOYON II bl. 218.

Art. 160.

Hooge Raad.

1. Dit artikel eischt wel, dat de middelen, waartegen de tegenwerking was gericht, waren aangewend

met de bestemming om eene overstrooming te stuiten, maar verlangt niet daarenboven, dat het beoogde doel, te weten: het stuiten der overstrooming door het aanwenden dezer middelen, werkelijk bereikt is.

Arr. **13 November 1916.**
W. 10040; N. Jur. 1917 bl. 42.

Art. 174.

Zie art. 330 sub n°. 11 H. R.

Art. 177.

Hooge Raad.

5. Het enkel aanbieden van een gulden kan niet als een gift worden beschouwd, daar toch niet gezegd kan worden, dat hij is gegeven, zoolang hij slechts is aangeboden. Dit aanbieden is echter aan te merken als het doen eener belofte, hoedanige belofte ook dan aanwezig is te achten, wanneer men bereid is ze ingeval van aanneming oogenblikkelijk te vervullen.

Arr. **29 November 1915.**
W. 9896; N. Jur. 1916 bl. 300.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Zie sub nº. 3 Hoven.

6. Zie een geval waar de uitlatingen een toezegging deden zien, die, zoo het daarbij beoogde doel was bereikt, voor den uitlater bindend zouden zijn en derhalve een belofte inhielden als bedoeld in dit artikel.

Arr. **13 Maart 1916.**
W. 9962; N. Jur. 1916 bl. 757.

7. De in dit artikel gebezigde uitdrukking ***gift doen*** heeft eene andere beteekenis dan die van schenken enkel uit vrijgevigheid; zij omvat elk overdragen aan een ander van iets dat voor dezen waarde heeft, mits gedaan met het in dit artikel omschreven oogmerk om een ambtenaar te bewegen in zijne bediening in strijd met zijn plicht iets te doen of na te laten.

Arr. **25 April 1916.**
W. 9970; N. Jur. 1916 bl. 551.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest, die deze omschrijving te algemeen vindt.

NOYON II blz. 265.

Gerechtshoven.

5. Het misdrijf in dit artikel strafbaar gesteld is

reeds gepleegd, wanneer men den ambtenaar een belofte doet om hem te bewegen in zijne bediening in strijd met zijn plicht te handelen, zonder dat het vereischt wordt, dat de ambtenaar werkelijk de belofte heeft aangenomen en de dader het doel heeft bereikt, dat hij met zijne poging tot omkooping beoogde.

Arr. Arnhem **27 Januari 1916.**
W. 10039.

Noyon II bl. 265.

Simons II bl. 308.

Art. 180.

Hooge Raad.

44. In de telastelegging, dat beklaagde door met zijn motorrijtuig opzettelijk langs den berm van den weg te rijden den beambte, die, gezeten op een rijwiel, hem vast had, ten einde eene overtreding tot klaarheid te brengen, op den berm drong, ligt uitgedrukt, dat het verzet is geschied tegen een ambtenaar.

Arr. **10 April 1916.**
W. 9966; N. Jur. 1916 bl. 799.

45. Tot de rechtmatige taak der politie behoort niet alleen het opsporen en constateeren van overtredingen van wettelijke strafbepalingen, doch ook het door gepaste middelen verzekeren van de naleving daarvan.

Een rijksveldwachter, die een bezoeker, als deze na sluiting in de herberg blijft, en ondanks aanmaning weigert te vertrekken, aangrijpt en naar buiten trekt, handelt in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. **19 Maart 1917.**
W. 10108; N. Jur. 1917 bl. 467.

G e r e c h t s h o v e n.

28. Dit arrest werd ook opgenomen in W. 9729.

NOYON I bl. 430.

29. De politiebeambte, die een beklaagde op heeterdaad op een strafbaar feit (openbare dronkenschap) betrapte, was bevoegd dezen naar den commissaris van politie te brengen. Hij verloor die bevoegdheid niet door dien beklaagde eerst naar diens logement te geleiden en, toen hij vervolgens, nadat hem bleek, dat hij aldaar de zaak niet voldoende tot klaarheid

kon brengen, alsnog besloot hem te arresteeren, daar beklaagde toen nog steeds verkeerde in den toestand van op heeterdaad te zijn betrapt.

De politiebeambte was daarbij derhalve nog in de rechtmatige uitoefening zijner bediening en de beklaagde maakte zich door zich te verzetten tegen den politiebeambte schuldig aan wederspannigheid.

Arr. Arnhem **16 December 1915.**
N. Jur. 1916 bl. 390.

Bij dit arrest werd vernietigd het vonnis der Rechtbank te Tiel van 4 November 1915, opgenomen in N. Jur. 1916 bl. 389.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Een politie-ambtenaar, welke een militair wil arresteeren, die, in staat van dronkenschap, op last van een meerdere door twee andere militairen naar de kazerne wordt overgebracht, is niet in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, zoodat niet als wederspannigheid kan worden beschouwd, waar een der geleidende militairen tegen dien ambtenaar gewelddadig verzet heeft gepleegd.

Arr. **13 April 1915.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XI bl. 327.

2. Wanneer bij de ontdekking van een strafbaar feit op heeterdaad de dader uit een geladen revolver een schot lost op een politiehond van den hem achtervolgenden veldwachter, waardoor die hond wordt geraakt en bloedend verwond, dan maakt hij zich niet schuldig aan wederspannigheid, omdat art. 180 Swb. wel strafbaar stelt verzet tegen den ambtenaar, maar niet tegen den hond, die den ambtenaar op diens bevel bijstand verleent.

Arr. **27 November 1917**.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 373.

Art. 181.

Hooge Raad.

4a*. Onder de uitdrukking *lichamelijk letsel* is volgens het algemeen spraakgebruik enkel pijn niet begrepen, terwijl de geschiedenis der strafwet, waar het geldt de in dit artikel verzwarende omstandigheid, niet dwingt tot eene met dat spraakgebruik strijdige opvatting, doch veeleer, waar het eerst gebruikte woord lichamelijk *leed* vervangen is door lichamelijk *letsel*, die opvatting steunt.

Arr. **10 Januari 1916**.
W. 9941; N. Jur. 1916 bl. 481.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON I bl. 435.

SIMONS II bl. 316.

Art. 184.

Hooge Raad.

20. Daar de rechtmatigheid van inbeslagneming van een geweer door een ambtenaar moet gegrond zijn op eenig wettelijk voorschrift, zoo moet bij de telastelegging van een feit, strafbaar gesteld bij art. 184 Swb., deze in de dagvaarding worden opgenomen; dit is niet het geval, waar alleen genoemd wordt het jagen op Zondag en ook het vermoeden, dat een jachtovertreding werd gepleegd, daar niet bij elke jachtovertreding en ook niet bij het jagen op Zondag inbeslagneming is toegelaten.

Arr. **19 Juni 1916.**
W. 9981; N. Jur. 1916 bl. 929.

Rechtbanken.

35. Uit geene wetsbepaling kan worden afgeleid, dat de politiebeambte de bevoegdheid heeft om van

den onwilligen bewoner eener lokaliteit, waar overtreding der Drankwet vermoed wordt plaats te vinden, te vorderen, dat deze zelf hem den toegang daartoe verschaft.

Het niet voldoen aan een dergelijke vordering is derhalve niet strafbaar.

Breda **21 September 1916**.
N. Jur. 1917 bl. 290.

36. Voor *ondernomen handeling* moet ten minste een begin van uitvoering dier handeling zijn; belemmering van een ambtenaar, die een persoon wilde ondervragen, valt dus niet onder dit artikel.

Dordrecht **8 December 1916**.
N. Jur. 1917 bl. 289.

NOYON II bl. 303.

SIMONS II bl. 318.

Art. 188.

Rechtbanken.

6. Voor dit misdrijf wordt niet vereischt, dat alle in de aanklacht aangevoerde omstandigheden valsch zijn, daar de aanklacht in haar geheel het valschelijk aangegeven strafbare feit oplevert.

's-Gravenhage **27 September 1915**.
N. Jur. 1916 bl. 511.

Art. 191.

Hooge Raad.

1. Dit artikel heeft, in overeenstemming met zijne geschiedenis, betrekking op allen, die op openbaar gezag of krachtens rechterlijke uitspraak of beschikking van de vrijheid zijn beroofd; hieronder vallen dus ook geïnterneerde vreemde militairen.

Arr. **1 November 1915.**
W. 9882; N. Jur. 1916 bl. 78.

Bij dit arrest werd het beroep in cassatie verworpen tegen het arrest van het Gerechtshof te Leeuwarden van 6 Mei 1915, bevestigende het vonnis der Rechtbank van Groningen van 18 Februari 1915, opgenomen in N. Jur. 1915 bl. 332.

2. Onder de ruime uitdrukking ***behulpzaam zijn***, welke in dit artikel dezelfde beteekenis heeft als in art. 48 1°. Swb., wordt verstaan alle mogelijke vormen van hulp, geene uitgezonderd, mits verleend opzettelijk en bij de zelfbevrijding.

Arr. **1 November 1915.**
W. 9882; N. Jur. 1916 bl. 78.

Simons II bl. 325.

3. De woorden „door het openbaar gezag" of

„op openbaar gezag" hebben dezelfde beteekenis.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake arrest 1 November 1915, zie sub n°. 1 en 2.

De Hooge Raad beriep zich op de met de woorden niet onvereenigbare en dus in cassatie onaantastbare uitlegging, door de Rechtbank aan die woorden gegeven.

NOYON II bl. 332.

Anders SIMONS II bl. 325.

Art. 196.

Hooge Raad.

1. Dit arrest werd ook opgenomen in N. Jur. 1915 bl. 34.

NOYON II bl. 348.

Art. 207.

Gerechtshoven.

8. Zie over de vraag wanneer een meineedige

getuige op zijne verklaring kan terugkomen en daarmede het misdrijf van meineed ongedaan maken:

Arr. Arnhem **22 Maart 1917.**
W. 10186; N. Jur. 1917 bl. 921.

NOYON II bl. 375.

SIMONS II bl. 337.

Rechtbanken.

3. Poging tot uitlokking van meineed is niet aanwezig, waar degeen, die de valsche verklaring zoude afleggen, op de hem gedane voorstelling niet is ingegaan en ook niet ter terechtzitting is verschenen.

Rotterdam **17 Juni 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 1089.

SIMONS I bl. 274.

VAN HAMEL bl. 462.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Een beklaagde, die in de zaak zijner medeschuldigen aan dezelfde mishandeling als getuige is gehoord en dan een valsche verklaring onder eede aflegt, behoort niet ter zake van meineed te worden vervolgd.

Arr. **25 Februari 1916.**
W. 9909.

Art. 225.

Al. 1.

Hooge Raad.

40A. Dit artikel onderscheidt het valschelijk vervaardigen van een geschrift en het veranderen in den inhoud van een geschrift, waarmede verband houdt het voor de strafbare valschheid gevorderd oogmerk van gebruik, n.l. een oogmerk om een geschrift als echt en een om dat als onvervalscht te gebruiken, dus een „niet valsch" en „niet vervalscht".

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake:

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10148; N. Jur. 1917 bl. 850.

Blijkens aanteekening onder dit arrest vereenigt Prof. SIMONS zich met deze beschouwing.

Gerechtshoven.

15A. Nu de formaliteiten bij art. 273 Wetboek van Strafvordering niet op straffe van nietigheid zijn voorgeschreven, staat niet-nakoming daarvan aan de ontvankelijkheid van het Openbaar Ministerie niet in den weg.

's-Gravenhage **10 Maart 1915.**
W. 9819; N. Jur. 1915 bl. 569.

Rechtbanken.

37A. Waar een beklaagde reeds vóór het tot stand komen eener overeenkomst onder een anderen naam als de zijne aan het hoofd stond van een kantoor, dezen naam ontleenende aan den naam van het plein, waar dat kantoor gevestigd was en waar het de bedoeling was van den mede-contractant om met beklaagde, die dat kantoor dreef, de overeenkomst aan te gaan, terwijl met den valschen naam door geen van beide partijen een andere bestaande persoon werd bedoeld, daar kon de door beklaagde gestelde handteekening met dien anderen naam niet gezegd worden valsch te zijn in den zin van dit artikel.

Amsterdam **21 Mei 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 1253.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. Ook wanneer een vrij-vervoerbewijs niet van een leesbare handteekening is voorzien, doch slechts van „een krabbel", wanneer dan het doel van het plaatsen van dien krabbel was om deze als eene handteekening te doen beschouwen en dientengevolge het stuk als echt en onvervalscht te doen aannemen, dan valt deze handeling onder art. 225 Swb.

Arr. **14 Januari 1916.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XII bl. 374.

3. Uit de bewoordingen van dit artikel blijkt niet, dat onderscheid dient te worden gemaakt naar gelang de onderteekening van het geschrift plaats heeft door de hand, door middel van een handteekeningsstempel of welk ander werktuig ook.

Deze opvatting is volkomen in overeenstemming met hetgeen bij het tot stand komen dezer wetsbepaling omtrent de bedoeling des wetgevers is gebleken.

Arr. **13 Februari 1917.**
N. Jur. 1917 bl. 336; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 314.

SIMONS II bl. 244.

MOGELIJKHEID VAN NADEEL.

Hooge Raad.

43A. Ingeval een derde gelden int bij een schuldenaar op vertoon en afgifte van een valschelijk met den naam des schuldeischers onderteekende quitantie, dan bestaat de mogelijkheid van nadeel ontstaan uit het gebruik maken van dat valsche stuk niet in het feit, dat de schuldeischer nu zijne vordering niet meer zou kunnen innen. Hierin wordt geene verandering gebracht doordat die schuldeischer later uit eigen beweging aan zijn schuldenaar een echte quitantie afgeeft zonder opnieuw betaling te vragen.

Arr. **22 November 1915.**
W. 9893; N. Jur. 1916 bl. 223.

43B. Het nadeel door de Nederlandsche Staatsgemeenschap te lijden doordat zekere waar, in strijd met een bestaand verbod, wordt uitgevoerd, is eene mogelijkheid van nadeel als bedoeld in dit artikel.

Arr. **6 December 1915.**
W. 9908; N. Jur. 1916 bl. 346.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Het betrof een valschelijk opgemaakten vrachtbrief, vermeldende „lucifers", terwijl in werkelijkheid leder in de kisten was verpakt, zoodat in strijd met het bestaande uitvoerverbod leder ongehinderd naar het buitenland zou worden uitgevoerd.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

Noyon II bl. 420.

Simons II bl. 247.

Rechtbanken.

38A. De mogelijkheid van nadeel als gevolg van het opgeven van een te lagen koopprijs in een koopcontract, is gelegen in het feit, dat dientengevolge een te laag registratierecht kan worden geheven.

Haarlem **28 Januari 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 619.

Hoog Militair Gerechtshof.

4. Het eigenmachtig veranderen van den datum in een militair vrij vervoerbewijs per spoor levert niet op „valschheid in geschrifte", aangezien uit het gebruik van zoodanig geschrift geen nadeel kan ontstaan, omdat de Staat tegenover de spoorwegmaatschappij den op het vervoerbewijs aangegeven datum als van geen belang beschouwt voor het al of niet toekennen van den vrachtprijs.

Arr. **25 Januari 1916.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XII bl. 122

Zie daarentegen de sententie van 14 Januari 1916, opgenomen in Mil. Recht. Tijdschr. dl. XII bl. 374.

GESCHRIFT BESTEMD OM TOT BEWIJS VAN EENIG FEIT TE DIENEN.

Hooge Raad.

51A. Een scheepsjournaal behoort tot de in dit artikel bedoelde geschriften, daar het in ieder geval tegenover den schipper, die het journaal heeft gehouden, zeer zeker bewijs oplevert van een der in art. 358 Wetboek van Koophandel bedoelde feiten, terwijl het bestemd is om tot bewijs te dienen.

Arr. **21 Juni 1915.**
W. 9835; N. Jur. 1915 bl. 984.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Bij dit arrest werd vernietigd het arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van 10 Maart 1915, opgenomen in W. 9819 en N. Jur. 1915 blz. 569.

51B. De vrachtbrief is bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen en hij verliest geenszins deze bestemming doordat de vervoerovereenkomst bij ontstentenis van zoodanig stuk ook door andere middelen rechtens kan worden bewezen.

Arr. **6 December 1915.**
W. 9908; N. Jur. 1916 bl. 346.

Zie de in noot 2 onder dit arrest aangehaalde litteratuur over den vrachtbrief als bewijsstuk.

51C. De omstandigheid, dat een geschrift, bestemd om tot bewijs van eenig feit te dienen, tevens dient tot contrôle op eene administratie, ontneemt aan dat geschrift niet de eigenschap waardoor het valt onder de in dit artikel bedoelde geschriften.

Arr. **20 December 1915.**
W. 9931; N. Jur. 1916 bl. 490.

Rechtbanken.

43. Voor het *bestemd zijn tot bewijs van eenig feit*

is een noodzakelijke voorwaarde, dat die bestemming ontleend wordt aan de wet of aan eenig voorschrift van administratief gezag, gegeven binnen de grenzen van zijn bevoegdheid.

Dordrecht **15 Juni 1917**.
N. Jur. 1917 bl. 930.

NOYON II bl. 408.

SIMONS II bl. 241.

44. Daar de regelen van het bewijsrecht in burgerlijke zaken toelaten om een telegram overeenkomstig zijne bestemming in het verkeer te bezigen tot bewijsstuk, kan het naar omstandigheden worden beschouwd als een geschrift, dat in den zin van dit artikel bestemd is om tot bewijs van eenig feit te dienen.

's-Gravenhage **17 Juli 1917**.
W. 10153.

SIMONS II bl. 242.

Al. 2.

Hooge Raad.

53. Onder *gebruik maken* in dit artikel moet ook worden begrepen de gebruikmaking in overdrachtelijken zin, die gelegen is in het beroep, hetwelk op het valsche stuk wordt gedaan, b.v. het met bewijsbedoeling inleveren of doen inleveren van een uittreksel

uit het valsche stuk, omdat zulks insluit de bewering, dat het valsche stuk onder meer inhoudt wat in het uittreksel is vervat.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER in zake:

Arr. **21 Juni 1915.**
W. 9835; N. Jur. 1915 bl. 984.

Implicite heeft de Hooge Raad zich hiermede vereenigd.

54. De in dit artikel gestelde eisch, dat uit het door den dader beoogde gebruik van het geschrift eenig nadeel kan ontstaan, brengt niet mede, dat van het geschrift overeenkomstig zijne bestemming als bewijsstuk moet zijn gebruik gemaakt, doch omvat dit artikel alle gevallen, waarin het geschrift als zoodanig als ware het echt en onvervalscht wordt gebruikt.

Arr. **6 December 1915.**
W. 9908; N. Jur. 1916 bl. 346.

NOYON II bl. 421.

SIMONS II bl. 247.

55. Onder de uitdrukking ***gebruik waaruit eenig nadeel kan ontstaan***, is niet enkel te verstaan een gebruik, waardoor men zich de beschikking over zekere geldsommen verschaft, maar ook ander gebruik, waar-

door iemand nadeel kan lijden; b.v. dat bij de verantwoording van uitbetaalde gelden niet — althans moeilijk — kan worden ontdekt, dat meer gelden dan voor de betaling der in betaalsrollen voorkomende personen benoodigd waren, aan de kas waren onttrokken, waardoor dan tevens de gelegenheid voor nieuwe fraudes bleef bestaan.

Arr. **20 December 1915.**
W. 9931; N. Jur. 1916 bl. 490.

56. Dit artikel vordert slechts eēn zelfde gebruik van het valsche of vervalschte stuk als van een echt en onvervalscht; de eisch, dat de gebruiker het geschrift wil doen doorgaan voor een echt en onvervalscht, vindt geen steun in de wet.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. TAK in zake:

Arr. **30 October 1916.**
W. 10044; N. Jur. 1916 bl. 1272.

G e r e c h t s h o v e n.

18. Wanneer eene valsche aanvrage tot het bekomen eener ouderdomsrente zoodanig is ingericht, dat er onmogelijk de toekenning van zoodanige rente op kan volgen, kan ook uit het gebruik van dat geschrift geen nadeel ontstaan.

Amsterdam **30 Juni 1915.**
W. 9845.

19. **Onder opzettelijk gebruik maken van een geschrift „als ware het echt en onvervalscht" in het tweede lid van dit artikel, kan alleen worden verstaan een gebruik maken daarvan, waarbij de gebruiker dat geschrift wil doen doorgaan voor een echt en onvervalscht geschrift.**

's-Gravenhage **24 Juni 1916.**
W. 10014.

Het door dit arrest vernietigde vonnis der Rechtbank van 's-Gravenhage van 15 Mei 1916 werd ook opgenomen in W. 10014.

Het beroep in cassatie tegen het vrijsprekende arrest werd niet-ontvankelijk verklaard bij arrest van den Hoogen Raad van 30 October 1916.

Zie de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. TAK onder n°. 56 en de onder het arrest geplaatste aanteekening van Prof. SIMONS.

NOYON II bl. 420.

Anders SIMONS II bl. 247.

Art. 226.

Rechtbanken.

4. **Een postwissel is een authentieke acte, want het is een geschrift in den wettelijken vorm verleden**

ten overstaan van den postambtenaar daartoe bevoegd ter plaatse waar zulks is geschied.

Dordrecht **18 Juni 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 1256.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Een ontvangbewijs van een postwissel is een authentieke acte.

Arr. **8 April 1913.**
N. Jur. 1913 bl. 99.

Art. 227.

Rechtbanken.

5. De echtgenoot, die in de acte van huwelijksvoltrekking doet opnemen de verklaring, dat hij met toestemming der echtgenoote een door deze erkend kind als het zijne erkent, wetende dat het kind zijn kind niet is, maakt zich schuldig aan het misdrijf van dit artikel.

Amsterdam **24 Juni 1913.**
W. 9747; N. Jur. 1913 bl. 617.

Blijkens aanteekening onder dit vonnis kan Prof. Simons zich met deze beslissing minder goed vereenigen.

Zie ook de eerste aanteekening onder dit vonnis, vermoedelijk van den inzender afkomstig.

Zie verder naar aanleiding van deze zaak de ingezonden bijdrage van Mr. L. CH. BESIER in W. 9750 „Strafbaarheid van erkenning door een ander dan de verwekker" met de aanteekening van Prof. SIMONS en in W. 9754 de bijdrage van J. BREDÉE „Kindererkenning — een gevaarlijke handeling".

6. De authentieke acte van een koop en verkoop opgemaakt, is wel bestemd om te doen blijken, dat partijen aan den notaris inderdaad den in de acte vermelden koopprijs als zoodanig hebben opgegeven, niet om te doen blijken, dat die koopprijs de ware is; mitsdien valt de opgave van een valschen koopprijs niet onder het bereik van dit artikel.

Haarlem **28 Januari 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 619.

Anders NOYON II bl. 424.
„ SIMONS II bl. 250.

Art. 231.

Hooge Raad.

2. Het opstel van Mr. JOH. J. BELINFANTE in

Themis 1915 bl. 120 werd besproken in W. 9795 door W. L. A. C.

3. Het laten viseeren van een reispas door een buitenlandschen consul is gebruik maken van dat stuk, als geschiedende ter bereiking van het doel waarmede het is afgegeven.

Arr. **15 Januari 1917.**
W. 10071; N. Jur. 1917 bl. 177.

Blijkens aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest is deze het hiermede niet eens; volgens hem is het doen stellen van het visum noodig om tot de gebruikmaking te kunnen komen.

Art. 239.

Hooge Raad.

6. Voor het misdrijf van openbare schennis der eerbaarheid wordt niet vereischt, dat het opzet gericht zij op de openbaarheid.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER in zake:

Arr. **18 Januari 1915.**
W. 9774.

De Hooge Raad heeft zich hierover niet uitge-

laten, daar het arrest, waartegen het beroep in cassatie was gericht, wegens een vormfout werd vernietigd.

NOYON II bl. 446.

SIMONS II bl. 162.

7. Het voor het plegen van openbare schennis der eerbaarheid bij den dader vereischte opzet behoeft niet bepaaldelijk gericht te zijn op de door zijn ontuchtige handelingen opgewekte ergernis, doch dit moet reeds geacht worden aanwezig te zijn, indien hij die handelingen zelve willens en wetens verrichtte niettegenstaande hij zich bevond op een voor een ieder toegankelijke plaats.

Arr. **15 Maart 1915.**
W. 9799; N. Jur. 1915 bl. 754.

NOYON II bl. 446.

Rechtbanken.

4. Schennis der eerbaarheid in een spoorwegcoupé kan niet gezegd worden te zijn geschied op eene openbare plaats, daar deze niet is te noemen een voor ieder toegankelijke plaats, vermits de toegang er toe afhankelijk is van het bezit van een tot die coupé

toegang gevend plaatsbiljet en dus beperkt is tot de houders van zoo'n plaatskaart.

Breda **29 October 1914.**
N. Jur. 1915 bl. 571.

Art. 245.

Al. 2.

Gerechtshoven.

2. **Waar de vader in de onmogelijkheid heeft verkeerd de vaderlijke macht uit te oefenen over zijne dochter, bij wie het misdrijf, in dit artikel genoemd, werd gepleegd, daar was de moeder, als uit dien hoofde uitoefenende de ouderlijke macht, bevoegd wegens gemeld misdrijf klacht te doen.**

Arr. 's-Hertogenbosch **26 Februari 1917.**
W. 10113; N. Jur. 1917 bl. 574.

Art. 248*bis*

Hooge Raad.

1. **Bij eene veroordeeling ter zake van het misdrijf**

van dit artikel, is voor het bewijs, dat beklaagde zich bewust was van de minderjarigheid van de persoon met wie hij ontucht pleegde, m. a. w. die minderjarigheid kende, niet-noodig, dat bepaaldelijk beklaagde's wetenschap worde aangetoond omtrent het niet bestaan of bestaan hebben van een huwelijk van de bedoelde persoon.

Arr. **18 Juni 1917.**
W. 10143: N. Jur. 1917 bl. 849.

Art. 250*bis*.

Hooge Raad.

3. Het *gewoonte maken* moet geacht worden te bestaan in een aantal handelingen, in dit artikel bedoeld, waartusschen verband bestaat, waarbij het onverschillig is of daarvoor al dan niet betaling is genoten.

Het genieten van betaling „kan" wel een der kenmerken zijn van het „beroep maken", doch daaruit moet geenszins noodzakelijk het „beroep maken" worden afgeleid.

Arr. **17 Mei 1915.**
W. 9828; N. Jur. 1915 bl. 967.

Rechtbanken.

1. Al moge het verhuren van kamers aan een publieke vrouw op zichzelf niet onder alle omstandigheden opleveren het bevorderen van de ontucht dier vrouw met derden, zoo leveren toch zeker het vooropgezette en uitgevoerde plan om een groot aantal kamers in een huis daartoe beschikbaar te stellen, zoodanige bevordering op.

's-Gravenhage **24 Februari 1916**
N. Jur. 1916 bl. 1082.

Art. 251*bis*.

Hooge Raad.

3. Waar telastelegging heeft plaats gehad van een aantal verschillende handelingen ten opzichte eener vrouw, te zamen eene behandeling van die vrouw uitmakende, daar wordt, wanneer slechts een deel dier handelingen bewezen wordt geacht en wanneer ook daarin een behandeling van die vrouw wordt gezien, in werkelijkheid slechts een geringere omvang aan het

feit gegeven en niet wegens een ander feit veroordeeld als was te laste gelegd.

Arr. **4 Juni 1917.**
W. 10140.

Art. 252.

Gerechtshoven.

2. Dit artikel is van toepassing ook wanneer mocht blijken, dat hij, die den sterken drank toediende, aan den toestand, waarin diegene, aan wien hij tapte, verkeerde, niet voldoende aandacht heeft geschonken.

Arr. Amsterdam **3 Februari 1915.**
W. 9847; N. Jur. 1916 bl. 646.

Prof. Simons teekent hierbij aan, dat het Hof stilzwijgend aannam, dat voor dit artikel niet noodig is, dat het opzet van den dader zich uitstrekte tot den kenlijken staat van dronkenschap van dien persoon, aan wien de bedwelmende drank werd toegediend.

Noyon II bl. 501.

Anders Simons II bl. 27.

3. Onder *toediening* in dit artikel is te verstaan

het verstrekken van dranken om ter plaatse van de verstrekking terstond te worden gebruikt door hem, aan wien hij verstrekt wordt, onverschillig of op de verstrekking het gebruik gevolgd is.

Arr. Amsterdam **3 Februari 1915**.
W. 9847; N. Jur. 1916 bl. 646.

NOYON II bl. 500.

Art. 254.

Zie in Tijdschr. voor Strafrecht dl. XXVIII, bl. 326, Mr. N. DE BENEDITTY „De roeping van den Wetgever ten aanzien van de Dieren", besproken in W. 10070 door R. F.

Zie in W. 10105 de ingezonden bijdrage van Mr. O. B. W. DE KAT „Dierenmishandeling" en naar aanleiding daarvan de bijdrage van Mr. S. RINK in W. 10109, alsmede die van Mr. D. J. ROMKES in W. 10114.

Art. 255.

Rechtbanken.

4. Een veertienjarig kind, dat te allen tijde hulp-

behoevend moet geacht worden te zijn, verkeert in hulpeloozen toestand, wanneer het van alle hulp van een vader-voogd verstoken wordt, en zelfs geen eigen moeder heeft, die verplicht zoude zijn om alsdan de zorg voor dit kind op zich te nemen.

Winschoten **13 October 1916**.
W. 10061.

Art. 261.

Al. 2.

Rechtbanken.

16. Het opnemen eener advertentie in een dagblad, waarin de steller vermeldt, dat zijn faillissement het gevolg is van het niet betalen der firma N. N., draagt geen beleedigend karakter, daar, wanneer daardoor al het crediet van voornoemde firma zou zijn aangerand, dit niet strafbaar is gesteld; de eer en goede naam van de firma worden daardoor niet aangetast.

Breda **1 October 1914**.
N. Jur. 1915 bl. 188.

Noyon III bl. 13.

Simons II bl. 45.

17. In een dagvaarding ter zake van beleediging, den geheelen inhoud van het stuk bevattende en dit

beleedigend noemende, behoeft niet bepaaldelijk te worden aangewezen welk gedeelte nu in het bijzonder de eer en goeden naam van den beleedigde heeft aangerand.

Amsterdam **26 November 1915.**
N. Jur. 1916 bl. 507.

NOYON III bl. 13.

Al. 3.

18. Ook al is het bewijs der waarheid niet toegelaten of wel toegelaten en niet geleverd, zoo kan toch de bepaling van het derde lid van dit artikel van toepassing zijn; terwijl omgekeerd bij het toelaten en geleverd zijn van het bewijs behoeft de rechter nog niet aan te nemen, dat in het algemeen belang gehandeld is.

Amsterdam **24 Maart 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 526.

19. Of een beklaagde al „de bedoeling" gehad heeft om te handelen in het algemeen belang, doet niet ter zake voor de vraag of er smaad of smaadschrift bestaat, doch is het alleen de vraag of door beklaagde's handeling werkelijk het algemeen belang gebaat is.

Amsterdam **24 Maart 1915.**
N. Jur. 1915, bl. 526.

Noyon III bl. 22.

Simons II bl. 49.

Zie over de vraag: Is wijziging of aanvulling van onze wetgeving (strafrechtwetgeving en burgerlijke wetgeving) gewenscht? de Handelingen der Nederlandsche Juristenvereeniging 1915, de praeadviezen van Mr. A. A. Baron van der Feltz bl. 1 en van Mr. D. Simons bl. 67, alsmede bl. 94 enz.

Art. 266.

Gerechtshoven.

10. Zie een geval, waarbij een advocaat, optredende tot toelichting eener civiele vordering, al moge hij dan ook onnoodig eenige scherpe uitdrukkingen ten aanzien van den beklaagde hebben gebruikt, niet kan geacht worden het opzet te hebben gehad dezen daarmede te beleedigen.

Arr 's-Gravenhage **19 November 1914**.
N. Jur. 1915 bl. 92.

Rechtbanken.

37. Een redacteur van een blad, een stuk stellende,

beginnende met de woorden: „naar ons van meerdere zijden wordt medegedeeld", en verder inhoudende: „Hij moet zich .... hebben toegeëigend", in welk stuk in dezen vorm frauduleuze handelingen te laste worden gelegd en dat stuk in zijn blad opnemende zonder eenig voorbehoud wat betreft de waarheid van het daarin medegedeelde, moet geacht worden de waarheid daarvan voor zijne verantwoording te nemen.

Amsterdam **26 November 1915.**
N. Jur. 1916 bl. 507.

38. In de toevoeging „kwee" in den zin van de daaraan door den volksmond gehechte beteekenis van „hermaphrodite", is niets beleedigends gelegen.

Dordrecht **3 November 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 1210.

Hoog Militair Gerechtshof.

5. De woorden „leelijke verdroogde krokodil" en „vuile klootzak" zijn beleedigend op grond van de minachting, die daarmede wordt aan den dag gelegd.

Arr. **26 Maart 1915.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XI bl. 123.

Art. 267.

Rechtbanken.

18. Zie een geval van beleediging van den Minister van Landbouw, Nijverheid en Handel (melkschandaal) in vonnis der Rechtbank te Amsterdam van 10 Maart 1916, opgenomen in N. Jur. 1916, bl. 350.

Art. 268.

Rechtbanken.

2. Dit artikel staat niet tot art. 188 in de verhouding van een bijzondere tot een algemeene strafbepaling in den zin van art. 55 tweede lid Swb.

's-Gravenhage **27 September 1915.**
N. Jur. 1916 bl. 511.

3. Het opzet om een valsche aangifte te doen vloeit noodzakelijk voort uit beklaagde's wetenschap van het onware zijner beschuldiging en al mogen niet alle door beklaagde aangegeven omstandigheden valsch zijn geweest, niet die omstandigheden doch de aangifte in het geheel levert het strafbare feit op.

's-Gravenhage **27 September 1915.**
N. Jur. 1915 bl. 511.

Art. 269.

Rechtbanken.

4. De beleediging een veldwachter ter terechtzitting aangedaan, dat hij een valsche verklaring heeft afgelegd, is slechts vervolgbaar na indiening eener klachte, daar de veldwachter, als getuige een verklaring afleggende, niet verkeert in de rechtmatige uitoefening zijner bediening, terwijl de beleediging ook niet betrekking heeft op een daad of nalatigheid door den veldwachter in de uitoefening zijner bediening begaan.

Breda **1 September 1914**.
N. Jur. 1915 bl. 1117.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Wanneer bij telastelegging van beleediging van een veldwachter niet voorkomt, dat dit geschiedde gedurende de rechtmatige uitoefening zijner bediening, daar kan de bij dit artikel gevorderde klacht geacht worden aanwezig te zijn, wanneer in het proces-verbaal door den beleedigden ambtenaar wordt verklaard, dat hij zich door de geuite woorden in zijn eer en goeden naam aangerand acht en dit verbaal aan den betreffenden burgemeester is ingezonden.

Arr. **28 December 1915**.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XII bl. 372.

Art. 272.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Een officier van gezondheid bij de Kon. Marine, uitoefenende een ambt (niet een beroep), is verplicht aan den commandant van zijn schip de hem gevraagde inlichtingen omtrent den gezondheidstoestand der officieren te verstrekken; aan dien order voldoende handelt hij niet in strijd met dit artikel.

Arr. **26 November 1915.**
W. 9867; N. Jur. 1916 bl. 71; Mil. Recht Tijdschr. dl. XI bl. 371.

2. Waar een officier van gezondheid bij de Kon. Marine gesteld wordt voor de keuze zijn eed als geneeskundige te schenden of aan dienstweigering zich schuldig te maken, daar kan bij dit conflict van plichten door hem een beroep op overmacht worden gedaan.

Arr. **26 November 1915.**
W. 9867; N. Jur. 1916 bl. 72; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XI bl. 383.

Zie het academisch proefschrift van Dr. A. C. M. Beukers „Het beroepsgeheim van den geneesheer", beoordeeld door Mr. S. J. M. van Geuns in Themis 1916 bl. 338 en in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXXIV bl. 486 door Mr. H. L. Drucker.

Art. 279.

Gerechtshoven.

4. Het *onttrekken*, niet het „onttrokken houden" wordt in dit artikel tot misdrijf gestempeld.

Voor het plegen van dit misdrijf is noodig een daad van onttrekking, derhalve eene handeling, welke de feitelijke heerschappij, die tot dusverre over den minderjarige werd uitgeoefend, verbreekt.

Hieronder kan wel vallen de weigering tot afgifte van een minderjarige, wanneer vóór die weigering de feitelijke heerschappij over den minderjarige nog niet was verbroken, doch niet wanneer dit wèl het geval is.

Amsterdam **10 December 1914** (Raadkamer).
W. 9716; N. Jur. 1915 bl. 1176.

In casu was beklaagde reeds te dier zake tot een dag gevangenisstraf veroordeeld, maar bleef hij ook na het ondergaan van die straf weigerachtig het minderjarig kind aan diens vader af te geven. Een verzoek van dezen tot strafrechtelijke vervolging werd door den Officier van Justitie, door de Rechtbank te Amsterdam en door het Gerechtshof afgewezen.

De Advocaat-Generaal was echter een andere meening toegedaan en had geconcludeerd, dat de

Officier van Justitie zou worden gelast een nieuwe strafvervolging tegen den verdachte in te stellen.

NOYON III bl. 66.

SIMONS II bl. 33.

Art. 280.

Rechtbanken.

1. Onder de strafbepaling van dit artikel valt de vader, die zijn minderjarigen twintigjarigen zoon, ter beschikking van de Regeering gesteld, als zoodanig in een Rijksopvoedingsgesticht geplaatst en uit dat gesticht ontvlucht, aan de nasporing van de ambtenaren der Justitie onttrekt.

Rotterdam **15 Juni 1915.**
W. 9817.

Zie de aanteekening der Redactie onder dit vonnis.

Art. 282.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Er bestaat wederrechtelijke vrijheidsberooving door een ambtenaar onder de verzwarende omstandig-

heid van art. 44 Swb. als een daartoe niet bevoegde kantonnementscommandant in het provoostlokaal een veldwachter opsluit, teneinde hem aldaar tot gehoorzaamheid aan zijn bevel te dwingen.

Arr. **21 Mei 1915.**
W. 9784; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XI, bl. 136.

Zie art. 44 sub n°. 1 H. R.

Art. 283.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Zie een geval van wederrechtelijke vrijheidsberooving door schuld arrest 28 Mei 1915, in Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 35.

Art. 285.

Gerechtshoven.

8. Bij *bedreiging* komt het aan op den indruk, die daardoor wordt gemaakt op de bedreigde personen

en niet op het al of niet gevaarlijke der handelwijze.

Arr. Arnhem **22 April 1915.**
W. 9876.

Noyon III bl. 86.

Simons II bl. 41.

Art. 287.

Hooge Raad.

2. In de telastelegging „met het oogmerk om van het leven te berooven" ligt opgesloten, dat zulks opzettelijk geschiedde, d.w.z. met den wil, dat de verrichte handeling dit gevolg zoude hebben, m.a.w. met den wil op levensberooving.

Arr. **11 Januari 1915.**
W. 9776; N. Jur. 1915 bl. 474.

Zie de belangrijke conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak.

Simons I bl. 195.

Anders van Hamel bl. 342.

Art. 289.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVII bl. 301 Mr. A. A. CNOPIUS „De voorbedachte raad van art. 289 Swb.", beoordeeld door R. F. in W. 9880.

Zie art. 45 sub n°. 16 Hoven.

Art. 300.

Rechtbanken.

19. Zie een geval van mishandeling met doodelijken afloop, waar niet vaststond, dat de daarop gevolgde bloedvergiftiging door die verwonding was veroorzaakt.

Almelo **26 Juni 1917.**
Overz. Tijdschr. van Strafrecht dl. XXVIII bl. 15.

Art. 304 2°.

Hooge Raad.

7. De woorden eener dagvaarding, dat beklaagde een dienstdoenden en surveilleerenden veldwachter heeft

mishandeld, door opzettelijk hem te slaan, kunnen zeer wel worden opgevat in den zin, waarin zij zijn opgevat, dat zij in zich sluiten de telastelegging, dat beklaagde heeft geweten, dat hij een ambtenaar sloeg.

Arr. **26 Juni 1916.**
W. 9987.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Iemand, die een rijksontvanger, die op den openbaren weg aan het surveilleeren is, mishandelt, maakt zich niet schuldig aan mishandeling van een ambtenaar in zijne bediening, wanneer hij wel wist, dat hij met den rijksontvanger te doen had, maar niet, dat deze surveilleerende was. Immers deze functie behoort zoo weinig tot de gewone beroepsbezigheden van dien ambtenaar, dat uit het enkele feit, dat hij zich op den openbaren weg bevindt, niet kan worden afgeleid, dat hij daar nu ook surveilleert.

Arr. **23 October 1914.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 540.

2. Een politieambtenaar, die een de openbare orde verstorend militair overbrengt naar de kazerne, behoort te volstaan met hem bij den ingang der kazerne over

te leveren aan den commandant der wacht. Binnen de kazerne is die ambtenaar dan niet langer in de rechtmatige uitoefening zijner bediening.

Arr. **18 December 1914.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 728.

Art. 307.

Hooge Raad.

4. Voor toepasselijkheid van dit artikel is niet elk gemis aan voorzichtigheid voldoende, doch alleen het gemis van die voorzichtigheid, welke in de gegeven omstandigheden van ieder strafrechtelijk aansprakelijk persoon mocht worden gevorderd, zoodat bij den dader een min of meer grove of aanmerkelijke onvoorzichtigheid, onachtzaamheid of nalatigheid aanwezig moet zijn geweest.

Arr. **25 April 1916.**
W. 9970; N. Jur. 1916 bl. 763.

Zie noot 2 van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON I bl. 30.

SIMONS I bl. 186, 224.

VAN HAMEL bl. 381.

5. Zie een geval in het arrest van den Hoogen Raad van 26 Juni 1916, opgenomen in W. 9985 en N. Jur. 1916, bl. 872.

De Hooge Raad achtte de bewezen onvoorzichtigheid van den bestuurder van de auto voldoende grove schuld voor toepassing van dit artikel in strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER, in welke conclusie er op werd gewezen, dat die vraag als een rechtsvraag moet worden beschouwd.

Het in eersten aanleg veroordeelende vonnis van de Rechtbank te Amsterdam van 22 October 1915 werd opgenomen in N. Jur. 1916, bl. 648. Dit vonnis werd wegens vormgebrek vernietigd door het Gerechtshof te Amsterdam bij arrest van 29 Maart 1916, opgenomen in W. 9944 en in N. Jur. 1916 bl. 1353, bij welk arrest echter ook eene veroordeeling werd uitgesproken.

Het betrof het met een auto langs een stilstaande tram in strijd met de op dat punt bestaande voorschriften aan den linkerkant in plaats van aan den rechterkant van die tram deze voorbijrijden en daardoor den dood van een persoon veroorzaken.

Rechtbanken.

5. De onvoorzichtigheid van de ter plaatse werkzame door het ongeval getroffen werklieden heft niet

op de schuld van den aannemer van dat werk.

Almelo **30 Maart 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 1164.

SIMONS I bl. 187, 225.

6. Indien een arts zonder schriftelijk voorschrift een gevaarlijk geneesmiddel aanraadt en daarna ingevolge dat advies een drogist dat geneesmiddel aflevert met het gevolg, dat de patiënt sterft, dan zijn beide schuldig aan doodslag door onvoorzichtigheid.

Inzonderheid kan de drogist niet beweren, dat door de onvoorzichtigheid van den arts alleen de dood veroorzaakt was, wijl daartoe de zijne, n.l. de aflevering zonder recept, ook noodig was, terwijl bij onvoorzichtigheid van meerdere personen, die van den een de aansprakelijkheid van den ander niet uitsluit en ieder voor de gevolgen zijner eigen daad aansprakelijk blijft.

's-Gravenhage **19 Juni 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 1309.

Art. 308.

Gerechtshoven.

7. In het algemeen behoort op de rechterhelft

van den weg te worden gereden. Echter moet hij, die een ander, die vóór hem rijdt, wil voorbijrijden, zóóver naar links uitwijken, dat het passeeren zonder gevaar kan geschieden, of hij moet wachten met voorbijrijden totdat de vóór hem rijdende meer naar rechts uitwijkt. Het geven van signalen door hem, die achter een ander rijdende, dezen wil voorbijrijden, geeft hem, wanneer de vóór rijdende niet voldoende naar rechts uitwijkt, niet het recht om zijn weg te vervolgen alsof zich geen hindernis daarop bevindt.

Voor de gevolgen van zoodanig roekeloos voorbijrijden is de bestuurder van de passeerende automobiel strafrechtelijk aansprakelijk.

Arr. Arnhem **30 Juni 1915.**
W. 9813.

Bij dit arrest werd bevestigd het vonnis der Rechtbank van Arnhem van 11 Mei 1915, ook opgenomen in W. 9813.

Het tegen dit arrest ingestelde beroep in cassatie werd verworpen bij arrest van den Hoogen Raad van 15 November 1915, opgenomen in W. 9877 en N. Jur. 1916 bl. 77.

Rechtbanken.

7. Voor het aannemen van de in dit artikel ge-

noemde schuld is de vraag of wel die voorzorgsmaatregelen zijn genomen, die men in het algemeen bij werkzaamheden als in casu (n.l bij het omhakken van boomen aan een openbaren weg, waarop druk verkeer) van een mensch van gewone ontwikkeling kan eischen.

Almelo **3 November 1914.**
W. 9774; N. Jur. 1915 bl. 615.

SIMONS I bl. 224.

8. Zie een geval van grove onvoorzichtigheid, nalatigheid en roekeloosheid in de uitoefening van het beroep als smid, waardoor een daar ter plaatse werkende arbeider een hoogst ernstige verwonding heeft bekomen.

Almelo 8 **Juni 1915.**
W. 9842.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Wanneer een militair wielrijder met overtreding van de voorschriften van art. 15 der Motor- en Rijwielwet door dientengevolge aanrijding van een derde dezen verwond heeft, dan kan hem geen schuld treffen, omdat zijn motorrijwiel met hem als militair

bestuurder werd gebezigd ten behoeve van 's Rijks dienst.

Arr. **3 April 1917.**
W. 10094; N. Jur. 1917 bl. 696; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 131.

Zie naar aanleiding van deze sententie onder Berichten en Mededeelingen in W. 10101 „Eene gevaarlijke beslissing" en onder denzelfden titel de ingezonden bijdrage van Mr. E. W. Duyzinga in W. 10104, met de aanteekening van de Redactie, alsmede de dupliek van Mr. Duyzinga in W. 10108.

Het vonnis van den Krijgsraad van 8 November 1916 werd opgenomen in W. 10107.

Art. 310.

Hooge Raad.

23. Het oogmerk tot een, zij het ook wederrechtelijk, tijdelijk gebruik van eenig goed brengt niet noodzakelijk mede het oogmerk tot wederrechtelijke toeëigening, hetwelk insluit het oogmerk tot uitoefening der uitsluitende en onbeperkte heerschappij over het goed.

Arr. **30 Mei 1917.**
W. 10133; N. Jur. 1917 bl. 788.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder het arrest.

NOYON III bl. 131.

SIMONS II bl. 78.

24. Het voor het misdrijf van diefstal vereischte *oogmerk* wordt voldoende uitgedrukt als in de dagvaarding wordt gesteld „dat beklaagde de omschreven handeling pleegde met het voornemen daartoe".

Arr. **8 Januari 1917.**
W. 10066; N. Jur. 1917 bl. 175.

Rechtbanken.

26. De wegneming van een voorwerp met de bedoeling om daardoor den eigenaar tot betaling van diens schuld te nopen of zich bij niet-betaling daarvoor schadeloos te stellen is de daad van beschikking als eigenaar en meester en alzoo van toeëigening.

Zwolle **24 September 1914.**
W. 9806; N. Jur. 1914 bl. 1247.

NOYON III bl. 132.

Anders SIMONS II bl. 78.

27. Als diefstal moet worden aangenomen, waar, nadat een voorwerp was gekocht, doch de koopsom nog niet was betaald, terwijl was overeengekomen, dat afgifte eerst zou geschieden tegen gelijktijdige

betaling, de kooper dit wegneemt zonder betaling en dusdoende eens anders goed wegneemt met het oogmerk zich dat wederrechtelijk toe te eigenen.

's-Gravenhage **13 Januari 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 655.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. Het wegnemen door een menagemeester van levensmiddelen uit de soldatenkeuken moet niet als verduistering doch als diefstal worden gequalificeerd, waar door hem slechts toezicht werd gehouden op de handelingen van den korporaal-kok en hem die levensmiddelen niet waren toevertrouwd.

Arr. **6 October 1914.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 275.

3. Iemand, die eens anders spaarbankboekje wegneemt, ten einde er eene uitbetaling op te verkrijgen en dan, nadat dit gebruikt is, het boekje weer op zijn plaats legt, maakt zich niettemin schuldig aan diefstal van dat boekje.

Arr. **26 Mei 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 1296.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVI bl. 355 de bijdrage van Mr. A. J. Blok „Onder zich

hebben, wegnemen, zich toeëigenen", besproken in W. 9804 door R. F.

Art. 314.

Kantongerechten.

4. Het wegnemen van „gerooide" aardappelen, die reeds van den hoop waren gebracht, met het doel aldus te worden bewaard, valt niet onder strooperij.

Dokkum **30 September 1914.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVI overz. bl. 14.

Art. 321.

Hooge Raad.

31. In gelijken zin:

Arr. **5 Juni 1916.**
W. 9979.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest sub n°. 2.

32. Wanneer iemand een hem niet toebehoorend voorwerp in zijn rijtuig ziet liggen en vervolgens opneemt

en eerst daarna besluit om zich dat voorwerp toe te eigenen, dan maakt hij zich schuldig aan verduistering en niet aan diefstal.

Arr. **15 November 1915.**
W. 9878.

NOYON III bl. 171.

33. Een winkelbediende, belast met den verkoop en de aflevering der zich in den winkel bevindende waren tegen daarvoor vastgestelde prijzen, die een hoeveelheid suiker had gereedgemaakt en klaar gelegd tot levering, had deze hoeveelheid, waarover hij binnen de grenzen zijner opdracht de feitelijke heerschappij uitoefende en beschikte, anders dan door misdrijf onder zich.

Arr. **6 December 1915.**
W. 9907; N. Jur. 1916 bl. 377.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest. Hij noemt dit een interessant grensgeval tusschen diefstal en verduistering.

34. Het oogmerk tot een, zij het ook wederrechtelijk, tijdelijk gebruik van eenig goed, brengt niet noodzakelijk mede het oogmerk tot wederrechtelijke toeëigening, hetwelk insluit het oogmerk tot uitoefe-

ning der uitsluitende en onbeperkte heerschappij over het goed.

Arr. **30 Mei 1917.**
W. 10133; N. Jur. 1917 bl. 788.

SIMONS II bl. 78.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. Een schepeling, die een gedeelte der hem als ziekenkost van rijkswege verstrekte melk niet persoonlijk heeft verbruikt maar als geschenk aan anderen heeft weggegeven, maakt zich schuldig aan verduistering.

Arr. **18 Februari 1916.**
W. 9907.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder deze sententie.

3. Wanneer een werkman twee werkkielen van verschillende kleur van zijn werkgever onder zich heeft en dan aan een derde een dier werkkielen ter keuze van dien derde ten geschenke aanbiedt, dan is daarmede geen dier werkkielen verduisterd, doch slechts het voornemen opgevat om dit later te doen.

Arr. **7 Juli 1916.**
W. 9971; N. Jur. 1916 bl. 1295.

Zie art. 310 sub n°. 2 H. M. G.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVI bl. 355 de bijdrage van Mr. A. J. Blok „Onder zich hebben, wegnemen, zich toeëigenen", besproken door R. F. in W. 9804.

Art. 322.

Rechtbanken.

4. Voor de toepassing dezer bepaling komt niet in aanmerking het tijdstip der toeëigening, doch alleen het tijdstip, waarop en de titel waaronder de dader het goed onder zich kreeg.

's-Gravenhage **25 Mei 1916**.
N. Jur. 1917 bl. 107.

Art. 326.

Hooge Raad.

36. Twee onware opgaven, waarvan de tweede zeer geschikt was om aan de eerste den schijn van waarheid te geven, kan als een samenweefsel van verdichtselen worden aangenomen (in casu de opgave van den beklaagde, dat hij een drukke sleeperij had

en dat, zoo het mocht blijken, dat het bewuste paard voor het werk niet zwaar genoeg was, hij het zoo zoude voederen, dat het zwaar genoeg werd, al moest dit ook twaalf gulden kosten).

Arr. **13 December 1915.**
W. 9914; N. Jur. 1916 bl. 384.

Prof. SIMONS teekent hierbij aan, dat hij het zeer twijfelachtig acht of men hier inderdaad met een zoodanig listig samenweefsel te doen heeft als naar de bedoeling van den wetgever (SMIDT II bl. 548) noodig is voor strafbare oplichting.

NOYON III bl. 189.

Anders SIMONS II bl. 121.

37. Het is onverschillig onder welken titel afgifte plaats heeft.

Arr. **13 December 1915.**
W. 9914; N. Jur. 1916 bl. 384.

38. Als een samenweefsel van verdichtsels moet worden aangenomen, waar er tusschen verschillende leugens een onmisbaar verband bestond en deze van dien aard waren, dat zij elkander over en weer een bedriegelijken schijn van waarheid gaven.

Arr. **28 Juli 1916.**
W. 9987; N. Jur. 1916 bl. 919.

NOYON III bl. 189.

SIMONS II bl. 121.

39. Het oogmerk tot wederrechtelijke bevoordeeling moet worden aangenomen, wanneer bij beklaagde niet eenig recht op het door hem verkregene bestond en hij een bevoordeeling beoogde, op welke hij geen rechtmatige aanspraak had.

Arr. **28 Augustus 1916**
W. 10009.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

40. Waar eene advertentie, inhoudende valsche voorspiegelingen, tot het publiek in het algemeen gericht is, daar is het opzet ook gericht op het bewegen van de tot het publiek behoorende personen tot toezending van de verlangde geldsommen.

Arr. **30 Mei 1917.**
W. 10136; N. Jur. 1917 bl. 790.

Gerechtshoven.

10. Het schrijven en verzenden van een brief met leugenachtigen inhoud is niet een listige kunstgreep.

Arr. Arnhem **9 December 1915.**
N. Jur. 1916 bl. 174.

De Rechtbank te Zwolle was een tegenovergestelde meening toegedaan.

NOYON III bl. 188.

11. Een leugenachtige mededeeling omtrent den inhoud van een op reis verloren geganen koffer tegenover de maatschappij, die te dier zake tot schadevergoeding gehouden zoude zijn, met het doel om een hoogere schadevergoeding te verkrijgen dan waarop de benadeelde in werkelijkheid recht had, is geen listige kunstgreep in den zin van dit artikel.

Arr. Arnhem **30 December 1915.**
W. 9933.

Zie art. 45 sub n°. 22 H. R.

Zie in Rechtsgel. Magazijn dl. XXVI bl. 107 de bijdrage van Mr. B. P. J. PLANTENGA „De strafbaarheid van zwendel", besproken door G. K. in W. 10103.

— —

Art. 328 *bis* (1).

Hooge Raad.

1. Waar in dit artikel wordt gesproken van

(1) Bij de wet van 2 Augustus 1915, Stbl. n°. 365, ter bestrijding van de oneerlijke mededinging, werd dit artikel aan het Strafwetboek toegevoegd.

Art. 328*bis*.

Hij, die, om het handels- of bedrijfsdebiet van zich zelven of van een ander te vestigen, te behouden of uit te breiden, eenige bedriegelijke handelingen pleegt tot misleiding van het publiek of van een bepaald persoon, wordt, indien daaruit eenig nadeel voor concurrenten van hem of van dien ander kan ontstaan, als schuldig aan oneerlijke mededinging gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste negenhonderd gulden.

misleiding van het publiek of van een bepaald persoon, daar moet de tegenstelling kenlijk gezocht worden in de algemeenheid, het onbepaalde van de personen, die te zamen het publiek vormen en het meer bijzonder aangewezene van een bepaald persoon, wat ook kan zijn een met name genoemde firma, waarmede dan wordt aangewezen de bepaalde persoon of bepaalde personen, die onder dien naam handel drijven.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake:

Arr. **20 November 1916.**
W. 10070; N. Jur. 1917 bl. 44.

Rechtbanken.

1. Een winkelier, die bij onderhandeling over den aankoop van eenig voorwerp in zijn winkel, het ter misleiding van den kooper bedriegelijk doet voorkomen, dat deze zich bevond in den winkel van een concurrent des winkeliers, met welken concurrent de kooper over den aankoop van een zelfde voorwerp in bespreking was, is schuldig aan *oneerlijke concurrentie*, nu door dat optreden van den schuldigen winkelier voor zijn concurrent het nadeel is ontstaan, dat hij bedoeld voorwerp niet verkoopt.

Rotterdam **10 Februari 1916.**
W. 9918; N. Jur. 1916 bl. 302.

2. Zie het vrijsprekend vonnis der Rechtbank van 's-Gravenhage van 6 Maart 1916, opgenomen in N. Jur. 1916 bl. 1189.

De Rechtbank overwoog, dat een in het Leidsche Dagblad geplaatste advertentie dermate op het eerste gezicht klaarblijkelijk zinledig, opgeschroefd en verzonnen was, dat niet is aan te nemen, dat iemand die als ernstig gemeend zou opvatten, zoodat die advertentie niet te beschouwen is als een bedriegelijke, het publiek misleidende, handeling als bedoeld in dit artikel.

3. Zie een geval van oneerlijke mededinging in het vonnis der Rechtbank van 's-Gravenhage van 11 Mei 1916, opgenomen in N. Jur. 1916 bl. 927.

4. Als vallende onder dit artikel moet worden beschouwd eene advertentie, waarin de woorden LOUIS MATTI met groote vette letters, welke onmiddellijk in het oog vallen, waren gedrukt en de woorden „P. van B. voorheen winkelchef van" met een veel kleinere en minder in het oog vallende letter waren afgedrukt.

Amsterdam **24 Mei 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 1153.

5. Het plaatsen van eene advertentie, waarbij mahonyhouten of notenhouten stoelen bij wijze van een reclame-aanbieding te koop worden aangeboden, terwijl de aanbieder wist, dat de door hem aangeboden stoelen slechts voor veel hoogeren prijs dan in de advertentie genoemd, kunnen worden geleverd en hij ook zoodanige stoelen voor dien prijs niet te koop had, levert op het misdrijf van oneerlijke mededinging volgens dit artikel.

Tiel **2 November 1916**.
W. 10057.

Zie het hoofdartikel „Oneerlijke mededinging" in W. 9767.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVII bl. 276 de bijdrage van Prof. D. Simons „De strafbepaling tegen de oneerlijke mededinging", besproken door R. F. in W. 9880.

— —

Art. 329.

No. 2.

Hooge Raad.

7. Onder *listige kunstgrepen* is in dit artikel niet

anders te verstaan dan bedriegelijke handelingen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake:

Arr. **23 October 1916.**
W. 10019; N. Jur. 1916 bl. 1269.

NOYON III bl. 188.

SIMONS II bl. 121.

8. Dit artikel bedreigt wel straf tegen hem, die door het aanwenden van listige kunstgrepen zijn kooper bedriegt ten aanzien van aard, hoedanigheid of veelheid van het *geleverde*, m. a. w. die zaken levert van de gekochte verschillend, doch stelt niet strafbaar en bedoelt niet strafbaar te stellen hem, die zijn kooper bedriegt ten aanzien van aard, hoedanigheid of hoeveelheid van het „verkochte".

Arr. **8 October 1917.**
W. 10164; N. Jur. 1917 bl. 1069.

NOYON III bl. 202.

SIMONS II bl. 113

Art. 330.

Hooge Raad.

11. In gelijken zin:

Arr. **30 November 1914.**
W. 9718.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

In casu betrof het art. 2 der Loterijwet, waarin ook het woord *afleveren* voorkomt.

13. In den zin van dit artikel heeft vervalsching van zuivere saccharine plaats, wanneer bij dit surrogaat van suiker, evenals deze tot de eetwaren behoorende, terwijl tarwebloem daarvan geen bestanddeel uitmaakt, een zoo groote hoeveelheid tarwebloem is gemengd, dat deze het allergrootste deel van het mengsel uitmaakt.

Arr. **8 October 1917.**
W. 10164; N. Jur. 1917 bl. 1069.

Gerechtshoven.

3. Door het door een derde doen brengen van de af te leveren (vervalschte) waren ter plaatse, waar die waren in ontvangst worden genomen, wordt die derde niet de afleveraar, daar toch de handeling van het ter plaatse brengen op zich zelf niet daarstelt het afleveren in den zin van dit artikel; daartoe is noodig, dat men over de waren de vrije beschikking heeft als eigenaar of daartoe een bijzondere opdracht heeft.

Arr. Arnhem **3 Februari 1916.**
W. 9946; N. Jur. 1916 bl. 1019.

Rechtbanken.

3. Wanneer voetstoots is verkocht n.l. in den toestand, zooals de goederen zich bij den verkoop bevinden zonder voorafgaand onderzoek, dan kan van *verzwijging* van de vervalsching van de verkochte levensmiddelen geen sprake zijn en ontbreekt er alzoo een der bestanddeelen van het door dit artikel strafbaar gestelde feit.

Amsterdam **24 December 1915** (Civiele Kamer).
W. 9993.

Zie naar aanleiding van dit vonnis eene tegenovergestelde meening onder Berichten en Mededeelingen in W. 9996 onder het opschrift „Art. 330 Swb."

Art. 337.

Hooge Raad.

9. Het opzettelijk afleveren van waren, welker verpakking voorzien is van het merk, waarop een ander recht heeft, is niet strafbaar.

Arr. **1 Mei 1916.**
W. 9973.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. A. HIJMANS in W. 10063 „Certificaten van oorsprong".

Art. 344.

Hooge Raad.

4. Iedere handeling waardoor goederen buiten een reeds uitgesproken of nog uit te spreken faillissement worden gehouden en met de bedoeling daartoe ondernomen, is in den zin der wet als eene onttrekking dier goederen te beschouwen.

Wanneer derhalve een zeker geldsbedrag in bewaring is genomen van een persoon, wiens faillissement daarna is gevolgd, met het doel voornoemd bedrag buiten den faillieten boedel te doen blijven, dan is dit bedrag aan dien boedel onttrokken.

Arr. **7 December 1914.**
W. 9749; N. Jur. 1915 bl. 327.

Art. 350.

Gerechtshoven.

5. Het moedwillig eene hoeveelheid herikzaad uitzaaien op eenige aan beklaagde niet toebehoorende stukken bouwland, wetende dat dit zaad een aan

bouwland schade toebrengend onkruid is, valt onder dit artikel.

Arr. Arnhem **6 Juni 1916.**
N. Jur. 1917 bl. 199.

NOYON III bl. 231.

Rechtbanken.

10. Het wegnemen en te water werpen van een rijwiel, wanneer dit later weder te voorschijn is gekomen en aan den houder is teruggegeven, is niet het *wegmaken* in den zin van dit artikel, daar dit is het onttrekken aan den houder door het opzettelijk doen intreden van een blijvenden toestand van weg zijn.

ASSEN **17 Januari 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 608.

NOYON III bl. 265.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Onder dit artikel valt niet het steken met een mes naar een politiehond, waar deze op den beklaagde was afgestuurd en hem dreigde aan te pakken, waarvan ernstige gevolgen voor eigen lijf door hem mocht worden geducht.

Arr. **27 November 1917.**
W. 10184; N. Jur. 1918 bl. 80; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 369.

In gelijken zin:

Arr. **27 November 1917**.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 373.

Zie daarentegen het arrest van den Hoogen Raad van 3 Mei 1915 sub art. 41 n°. 12.

Art. 352.

Hooge Raad.

1. Dit artikel vordert niet, dat het opzet van den dader op het wederrechtelijke der gepleegde handeling moet zijn gericht, daar niet gesproken wordt van een opzettelijk wederrechtelijk vernielen enz. van een aan een ander toebehoorend gebouw of vaartuig, maar van eene handeling die *opzettelijk en wederrechtelijk* verricht moet zijn; door de tusschenvoeging van het woord *en* zijn de begrippen *opzettelijk* en *wederrechtelijk* naast elkander gesteld, zoodat het laatste niet beheerscht wordt door het eerste.

Arr. **21 December 1914**.
W. 9756; N. Jur. 1915 bl. 376.

In strijd met de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier.

Het arrest van het Gerechtshof te Amsterdam

van 11 Juni 1914, waartegen het beroep in cassatie werd verworpen, werd opgenomen in N. Jur. 1914 bl. 1145.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON I bl. 14.

SIMONS II bl. 96.

2. Onder onbruikbaarmaking van een schip, d. i. voor verder gebruik ongeschikt maken, is ook begrepen het doen zinken er van, en vooral wanneer dit plaats heeft buiten de territoriale wateren in de Noordzee.

Arr. **21 December 1914.**
W. 9756; N. Jur. 1915 bl. 376.

Art. 360.

Hooge Raad.

2. Dit artikel stelt alleen strafbaar vervalsching van boeken of registers *uitsluitend* bestemd tot contrôle van de administratie; waar dit „niet" het geval is, maar de vervalschte stukken ook dienden tot bewijs

der aan belanghebbenden gedane betalingen, is art. 225 Swb. toepasselijk.

Arr. **20 December 1915.**
W. 9931; N. Jur. 1916 bl. 490.

Noyon III bl. 287.

Simons II bl. 366.

Art. 363.

Hooge Raad.

1. Met de woorden *in zijne bediening* stelt dit artikel niet den eisch, dat de ambtenaar krachtens de voor zijn ambt geldende wettelijke of administratieve bepalingen tot de van hem verlangde diensten „bevoegd" is, doch enkel dat zijn ambt hem daartoe in staat stelde.

Arr. **26 Juni 1916.**
W. 9990; N. Jur. 1916 bl. 916.

Noyon II bl. 270.

In gelijken zin:

Rechtbank 's-Gravenhage **20 Januari 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 560.

Zie art. 44 sub n°. 1 H. R.

Art. 367.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. De chef van een hospitaal is noch in het algemeen, noch in casu (het betrof de ontvluchting van een geïnterneerd Engelsch officier) met de bewaking van een verpleegde in den zin van dit artikel belast.

Arr. **4 Juni 1915.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XI bl. 178.

Art 372.

Hooge Raad.

1. Kantoorknechts bij de posterijen zijn ambtenaren; dit volgt uit art. 2 K. B. van 6 Juni 1900, Stbl. n°. 101, in verband met de bepaling van art. 2 der wet van 15 April 1891, Stbl. n°. 87, krachtens welke het vervoer van brieven tot de taak van den Staat behoort en de hun opgedragen werkzaamheid alzoo deel uitmaakt van de op den Staat en zijne organen rustende taak om poststukken te vervoeren.

Arr. **25 October 1915.**
W. 9861; N. Jur. 1915 bl. 1205.

NOYON I bl. 136.

Rechtbanken.

3. Een stalknecht in het gemeente-slachthuis te 's-Gravenhage is ambtenaar; in de omstandigheid, dat die werkkring is eene vrij nederige, kan ter zake niet afdoen.

'S-Gravenhage **20 Januari 1916.**
N. Jur. 1916 bl. 560.

NOYON I bl. 136.

Art. 398.

Zie art. 40 sub n°. 5 Rb.

Art. 416.

Hooge Raad.

20. Voor het opzet is voldoende indien als bewezen wordt aangenomen, dat beklaagden „moesten" weten, dat zij door misdrijf verkregen voorwerpen kochten, wanneer de rechter daarbij als zijne opvatting te ken-

nen geeft, dat dit „moeten" weten zich tot een weten gelijk te stellen inzicht uitstrekt.

Arr. **13 Juni 1916.**
W. 9979.

Noyon III bl. 358.

Simons II bl. 130.

21. Wanneer bewezen wordt verklaard, dat iemand opzettelijk goederen heeft gekocht, welke hij wist, dat door diefstal waren verkregen en waarvan is gesteld, dat zij van een nader aangeduiden diefstal afkomstig waren, dan wordt daardoor tevens duidelijk te kennen gegeven, dat wordt aangenomen, dat die koop geschied is, *nadat* die diefstal had plaats gehad.

Arr. **26 Juni 1916.**
W. 9984.

22. Dat van *koopen* in den zin van dit artikel slechts sprake zoude zijn, indien tevens levering is gevolgd en de koopprijs betaald is, vindt geen steun in de woorden van gemelde bepaling, noch in hare geschiedenis, noch in hare strekking.

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10150; N. Jur. 1917 bl. 855.

Rechtbanken.

5. Een medeplichtige aan diefstal kan niet tevens zijn de heler der gestolen voorwerpen.

Dordrecht **4 December 1914.**
N. Jur. 1915 bl. 1147.

Noyon III bl. 358.

Zie het hoofdartikel in W. 9853 en 9856 en naar aanleiding daarvan de ingezonden bijdrage van Mr. D. L. Uyttenboogaart „Heling'' in W. 9873.

Art. 418.

Rechtbanken.

7. Uit de omschrijving van dit-artikel straf bedreigende tegen „het uitgeven van eenig geschrift of eenige afbeelding van strafbaren aard", blijkt, dat tot de elementen van het misdrijf behoort, dat de wil van den dader is gericht geweest op de materieele daad van het uitgeven van het geschrift, daar het hier niet betreft een culpoos delict. Ware enkele schuld in den zin van nalatigheid voldoende geacht, dan had de omschrijving van het misdrijf anders moeten luiden.

Utrecht **30 November 1914**.
N. Jur. 1915 bl. 620.

Art. 424.

Hooge Raad.

17. Ook bij overtredingen moet met het schuldelement gerekend worden.

Niets en bepaaldelijk niet de geschiedenis van het Wetboek van Strafrecht dwingt er toe om aan te nemen, dat bij het niet vermelden van schuld als element in de omschrijving van een strafbaar feit, in het bijzonder van een overtreding, onze wetgever het stelsel zou huldigen, dat, ook bij gebleken afwezigheid van alle schuld, niettemin strafbaarheid zou moeten worden aangenomen, tenzij er een grond tot uitsluiting daarvan in de wet mocht zijn aangewezen.

Om deze tegen het rechtsgevoel en het beginsel: „geen straf zonder schuld" indruischende leer te aanvaarden, zoude de noodzakelijkheid daarvan uitdrukkelijk uit de omschrijving van het strafbare feit moeten volgen.

Arr. **14 Februari 1916.**
W. 9958; N. Jur. 1916 bl. 681.

De conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier luidde in tegenovergestelden zin, cf. zijne conclusie in zake arrest 18 Januari 1915.

W. 9973; N. Jur. 1915 bl. 518.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

Zie naar aanleiding van dit arrest het hoofdartikel in W. 9977 „Schuld bij overtreding", alsmede de hoofdartikelen van Mr. L. Ch. Besier en

van Mr. A. C. LEENDERTZ in het feestnommer W. 10000.

Anders NOYON I bl. 32.

SIMONS I bl. 165 en 227.

VAN HAMEL bl. 330.

Anders Mr. S. E. J. M. VAN LIER in Tijdschr. voor Strafr. XXV bl. 233.

Prof. SIMONS is van oordeel, dat volgens de beslissing van den Hoogen Raad dus eenige, d.w.z. ook een zeer geringe schuld voldoende zal zijn en voor de strafbaarheid niet het bewijs van schuld zal behoeven te worden gevorderd, doch dat slechts bij gebleken afwezigheid van schuld de strafbaarheid vervallen is.

In gelijken zin:

H. M. G. sententie **27 October 1916**.
W. 10010; N. Jur. 1917 bl. 36; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XII bl. 274.

Zie de noot van Prof. SIMONS onder deze sententie.

18. Ook al is in de omschrijving van een verbod in een gemeentelijke politieverordening niet uitdrukkelijk vermeld, dat bij hem, die de verboden handeling pleegt, althans ook eenige schuld aanwezig moet zijn, zoo volgt daaruit geenszins, dat bij geheel gemis aan schuld, hij, die handelde, toch strafbaar zoude zijn.

Arr. **23 October 1916**.
W. 10022.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

19. Waar de toegepaste artikelen der Haagsche verordening, het verkoopen van drinkwaren van ondeugdelijke samenstelling verbiedende, niet uitdrukkelijk als een element van dat strafbare feit *schuld* noemen, daar kan dit feit toch strafbaar worden geacht, al wordt beklaagde's schuld van het gebeurde niet vermeld.

Arr. **3 Januari 1917**.
W. 10061; N. Jur. 1917 bl. 149.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Rechtbanken.

6. In het gooien met een straatklinker in de richting van een op den openbaren weg staande lantaarn op zoodanige wijze, dat daardoor nadeel aan die lantaarn kon worden teweeggebracht, ligt vanzelf opgesloten, dat de baldadigheid gepleegd werd tegen die lantaarn en dat zij plaats had op of aan den openbaren weg.

Amsterdam **24 September 1915**.
W. 9903; N. Jur. 1916 bl. 1133.

Bij dit vonnis werd vernietigd een vonnis van den rechter in het Kanton Amsterdam van 2 Augustus 1915 een tegenovergestelde beslissing

inhoudende, welk vonnis mede werd opgenomen in W. 9903.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit vonnis.

7. Schuld is een noodzakelijk element van elke overtreding.

Almelo **9 November 1915**.
W. 9920.

Bij dit vonnis werd in hooger beroep vernietigd het vonnis van den kantonrechter te Enschede van den 14 Juni 1915, opgenomen in W. 9927 met eene toelichtende aanteekening van den kantonrechter.

De kantonrechter had beslist, dat op beklaagde, die zich op overmacht had beroepen, de bewijslast rustte.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Het wegnemen van eenige bokkingen uit een kistje op een spoorwegstation is geen straatschenderij, doch draagt het karakter van diefstal.

Sententie **15 September 1914**.
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 265.

Zie het academisch proefschrift van Mr. W. ZEVENBERGEN „Eenige beschouwingen over het straf-

rechtelijk schuldbegrip", besproken in Themis 1915 bl. 346, door Mr. A. Baron VAN WIJNBERGEN.

Art. 426.

Hooge Raad.

3. Zie een geval in het arrest van 3 Januari 1916, opgenomen in W. 9935 en N. Jur. 1916 bl. 545.

De Rechtbank had ontslag van rechtsvervolging uitgesproken, doch de Hooge Raad vernietigde dit vonnis.

(Een dronken koetsier met een jong paard.)

Art. 426 *bis*.

Hooge Raad.

6. Al kan aan de woorden *op hinderlijke wijze blijven volgen* in dit artikel eene rechtskundige beteekenis worden toegekend, zoo neemt dit niet weg, dat zij daarnevens een zuiver feitelijke beteekenis hebben

en voldoet derhalve een dusdanige omschrijving aan hetgeen de wet daarvoor vordert.

Arr. **25 Januari 1915.**
W. 9780; N. Jur. 1915 bl. 524.

Kantongerechten.

3. Onder *weg* is te verstaan, overeenkomstig het gewone spraakgebruik, een gedeelte gronds geschikt om beloopen en bereden te worden, terwijl dit artikel niet de onderscheiding maakt, welke in het Wetboek van Strafrecht wordt aangetroffen, indien ook het openbare vaarwater wordt bedoeld, tusschen openbare landweg of waterweg.

Zaandam **15 October 1914.**
Overz. Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVIII bl. 20.

Art. 435.

No. 3.

Hooge Raad.

5. Bij eene vervolging ter zake van overtroding van art. 435 n°. 3 moet in de dagvaarding de reden worden vermeld, waarom een rijksveldwachter den beklaagde naar zijn naam gevraagd heeft, daar de bevoegdheid daartoe niet enkel voortvloeit uit het aan

den rijksveldwachter krachtens zijn ambt toekomende gezag, maar slechts met een hem uitdrukkelijk opgelegden plicht of toegekend recht verband houdt.

Als reden is niet voldoende, dat de rijksveldwachter dit gedaan heeft om te zien of de beklaagde in het Algemeen Politieblad gesignaleerd stond.

Arr. **22 November 1915.**
W. 9894; N. Jur. 1916 bl. 236.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Een bevoegd ambtenaar, die op vermoeden, dat iemand zich aan eene overtreding schuldig maakt, dezen naar zijn naam vraagt, is in den zin van dit artikel het daartoe bevoegde gezag, ook al blijkt later, dat de verdenking ongegrond was.

Arr. **3 November 1914.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 571.

2. Hoewel een aan beklaagde te laste gelegd feit niet strafbaar wordt verklaard, zoo valt hij toch onder het in dit artikel strafbaar gestelde feit, wanneer hij ter zake van eerstgenoemd feit door een onbezoldigd rijksveldwachter naar zijn naam gevraagd, omdat die ambtenaar met grond kon vermoeden, dat beklaagde zich aan een strafbaar feit had schuldig gemaakt

— zijnde deze in den zin der wet het bevoegd gezag — dezen een valschen naam heeft opgegeven.

Arr. **2 Februari 1917.**
N. Jur. 1917 bl. 338.

Art. 436.

Hooge Raad.

20. Het verstrekken van den raad om met een vroeger aangeraden geneesmiddel door te gaan kan als het verleenen van geneeskundigen raad worden opgevat.

Arr. **28 Juni 1915.**
W. 9845.

21. Dit artikel is blijkens zijne geschiedenis een algemeene bepaling, vervangende een aantal strafbepalingen, waardoor bijzondere wetten aan haar beperkende voorschriften de noodige sanctie verleend hebben en waaraan in het bijzonder met het oog op het verleenen van geneeskundige hulp de woorden: „buiten noodzaak" zijn toegevoegd, welke in art. 1 der wet van 1 Juni 1865, Stbl. n°. 60, niet voorkomen.

De rechtskundige omschrijving van het strafbare feit moet dus aan dit artikel worden ontleend.

Arr. **17 April 1916.**
W. 9969; N. Jur. 1916 bl. 804.

NOYON III bl. 417.

22. Iemand, die aan zijn deur een bord plaatst, waarop zijn naam met de toevoeging „Homoepaat", voert tegenover het publiek een titel die hem aanwijst als geneeskundige.

Arr. **29 Mei 1916.**
W. 9976; N. Jur. 1916 bl. 762; LUTTENBERG 1916 bl. 280.

NOYON III bl. 418.

23. Het verstrekken van geneesmiddelen met het aanraden aan de personen, hoe zij die geneesmiddelen ter bestrijding van de opgegeven kwalen hadden aan te wenden, is het verleenen van geneeskundigen raad of bijstand.

Arr. **15 October 1917.**
W. 10168; N. Jur. 1917 bl. 1081.

K a n t o n g e r e c h t e n.

16. De assistent van een tandmeester, zelf niet bevoegd om de tandheelkunde uit te oefenen, maakt zich schuldig aan de onbevoegde uitoefening der tandheelkunde, wanneer hij zelfstandig kiezen trekt.

Hierin wordt geen verandering gebracht doordat de tandmeester zelf voor de desinfectie zorgt.

Leeuwarden **20 Maart 1916.**
W. 9992.

Zie de bijdrage van Mr. J. DOMELA NIEUWENHUIS „Opmerkingen over de vrije en onbevoegde uitoefening der geneeskunde in Nederland" in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVIII bl. 349, besproken in W. 10112 door R. F.

Art. 444.

Hooge Raad.

3. *Wettelijk* in dit artikel beteekent: in de bij de wet voorgeschreven vormen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER in zake:

Arr. **4 December 1916.**
W. 10053.

NOYON II bl. 340.

Art. 453.

Hooge Raad.

13. *Kenlijke staat van dronkenschap* d. i. een zoo

duidelijk zichtbare dronkenschap, dat **daardoor aan** anderen aanstoot kan worden gegeven.

Arr. **1 Februari 1915.**
W. 9785; N. Jur. 1915 bl. 573.

NOYON III bl. 450.

Art. 459.

Hooge Raad.

5. Onder de uitdrukking ***vee laten loopen op eenig weiland*** moet ook worden begrepen het „**niet** voorkomen, dat vee op eenig weiland loopt".

Arr. **8 Februari 1915.**
W. 9789; N. Jur. 1915 bl. 654.

NOYON III bl. 459.

SIMONS II bl. 98.

6. Het ***laten loopen***, waarvan in dit artikel sprake is, kan alleen het gevolg zijn van opzettelijk gepleegde handeling of van gebrekkig of verzuimd inzicht.

Arr. **17 Januari 1916.**
W. 9943; N. Jur. 1916, bl. 642.

NOYON III bl. 459.

SIMONS II bl. 98.

Art. 461.

Hooge Raad.

17. Uit het enkel gedoogen, dat het publiek eenigen grond als voetpad bezigt, behoeft geenszins steeds de bedoeling van den rechthebbende te volgen om aan dien grond de bestemming van openbaar voetpad te geven.

Arr **30 November 1914.**
W. 9745; N. Jur. 1915 bl. 286.

18. Op grond van art. 7 van titel XXVIII der Ordonnantie des eaux et forêts du mois d'Août 1669 zijn de eigenaars van langs de oevers van een bevaarbare rivier liggende landen verplicht om te dulden, dat personen, die de scheepvaart uitoefenen, ter wille van die scheepvaart het land als jaagpad of voetpad bezigen, ook al moge er langs de oevers in werkelijkheid geen jaagpad of voetpad zijn aangelegd. Doch personen, die met de scheepvaart niets te maken hebben, behoeven zij op hunne langs de rivier gelegen landen niet toe te laten.

Arr. **28 Juni 1915.**
W. 9848; N. Jur. 1915 bl 1014.

19. Voor de toepassing van dit artikel is voldoende, dat bewezen is verklaard, dat de toegang door den rechthebbende was verboden en is niet noodig, dat

nog met zooveel woorden wordt beslist, wie de rechthebbende is.

Arr. **5 Juni 1916.**
W. 9977.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. De huurder van een landweg is te beschouwen als *rechthebbende* in den zin van dit artikel, nu hij, als huurder het genot van den landweg had en de blijkbare bedoeling van de verbodsbepaling van gezegd artikel is, om ieder, aan wien genot van grond toekomt, in staat te stellen, inbreuk daarop te voorkomen of verder tegen te gaan.

Arr. **11 September 1914.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 255.

Noyon III bl. 464.

Simons II bl. 98.

2. Ter zake van dit artikel kan geen veroordeeling worden uitgesproken, wanneer niet is bewezen, dat de beklaagde een der borden met het opschrift „verboden toegang art. 461 Wetboek van Strafrecht" heeft gezien of moeten zien.

Arr. **3 November 1914.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. X bl. 571.

Art. 470.

Kantongerechten

1. Zie een geval van overtreding van dit artikel in vonnis van den kantonrechter te Kampen van 26 Januari 1914, opgenomen in W. 9584.

Art. 473.

Hooge Raad.

2. In verband met art. 85 van het Strafwetboek is onder *schipper* te verstaan de gezagvoerder van het vaartuig.

Arr. **19 Februari 1917.**
W. 10084.

Léon's Rechtspraak, 3e Druk

WETBOEK VAN STRAFRECHT, door Mr. J. W. Belinfante

4e Supplement, door Mr. B. Hulshoff

Gedrukt bij de Firma F. J. BELINFANTE, voorheen A. D. SCHINKEL

LÉON's RECHTSPRAAK, 3e Druk, Deel II, Afl. 7, 4e Suppl.

DE RECHTSPRAAK

OP HET

WETBOEK VAN STRAFRECHT

4e Supplement

(1 Januari 1918—1 Januari 1920)

DOOR

Mr. B. HULSHOFF

Oud-President van het Gerechtshof te 's-Gravenhage

BOEKH. VH. GEBR. BELINFANTE — 's-GRAVENHAGE
A. W. SIJTHOFF's U.MIJ — LEIDEN
— 1920 —

Wetboek van Strafrecht

Vierde Supplement

SCHULD

Hooge Raad.

1. Waar in een bijzondere wet niet een bepaalde graad van schuld wordt gevorderd, daar brengt iedere schuld bij den dader zijne strafrechtelijke aansprakelijkheid voor de gepleegde daad mede.

Arr. **29 October 1917.**
W. 10190.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

In gelijken zin:

Arr. **3 December 1917.**
W. 10212.

2. Wel heeft beklaagde, die terecht stond wegens overtreding van art. 9 der Nederlagewet, te zijner verdediging aangevoerd, dat een ander buiten zijn weten de goederen in zijne woning had neergezet, maar deze omstandigheid op zich zelve kan zijn ver-

antwoordelijkheid voor de aanwezigheid van die goederen in zijne woning niet uitsluiten.

Arr. **31 December 1917.**
W. 10221; N. Jur. 1918 bl. 135.

De Advocaat-Generaal Mr. Besier ziet de schuld van beklaagde in het feit, dat hij niet heeft toegezien, dat in zijn huis iets gebracht werd buiten zijn medeweten.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest in het weekblad.

Hij vraagt of dusdanig recht inderdaad *recht* is.

In gelijken zin:

Arr. **11 Maart 1918.**
W. 10257.

Zie ook arr. **17 December 1917.**
W. 10217.

Zie daarentegen:

Arr. **24 Februari 1919.**
W. 10401.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

3. Onbekendheid met of dwaling omtrent de verbodsbepaling ontheft den overtreder niet van de aansprakelijkheid voor de overtreding.

Arr. **4 November 1918.**
W. 10339; N. Jur. 1918 bl. 1182.

In gelijken zin:

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier inzake

Arr. **28 Januari 1918**.
W. 10233; N. Jur. 1918 bl. 259.

4. Een beroep op gemis aan schuld wegens onbekendheid met een rechtstoestand (i. c. van een pand gelegen op het onvrije terrein der eerste linie) moet stilzwijgend worden voorbijgegaan, omdat die vastgestelde linie aangekondigd is in het Staatsblad.

Arr. **18 November 1918.**
W. 10355; N. Jur. 1919 bl. 68.

5. Het aannemen van de aansprakelijkheid van knechten voor het inladen van kisten zeep, aangenomen enkel op grond dat ingevolge de artt. 1 en 3 der wet van 9 Juli 1915, Stbl. n°. 316 dat inladen op zich zelf is verboden en strafbaar gesteld en dat daarin niet het vereischte van dolus of culpa wordt gesteld, is onjuist; immers het ontbreken van alle schuld bij hen, die een verboden handeling als de onderwerpelijke verrichten, brengt voor deze straffeloosheid mede.

Arr. **19 Mei 1919.**
W. 10424; N. Jur. 1819 bl. 644.

Rechtbanken.

1. De opdracht door een beklaagde aan zijn ondergeschikte gegeven om voor en namens hem de bij ministerieele beschikking gevorderde opgave van den ten verkoop en aflevering aanwezigen voorraad plantenvet te doen, kan dezen niet ontheffen van eigen verantwoordelijkheid, ook niet, al moest hij binnen enkele dagen na ontvangst der vordering naar het buitenland vertrekken, daargelaten nog de niet weersproken mogelijkheid om vóór zijn vertrek zelf de gevorderde opgave van zijn eigen voorraad in te zenden.

Rotterdam **8 December 1917.**
W. 10195.

De Kantonrechter te Rotterdam had bij vonnis van 8 Juni 1917 in tegenovergestelden zin beslist, aannemende dat beklaagde door zijn opdracht aan zijn kantoorbediende alles gedaan had wat redelijkerwijze van hem gevorderd kon worden ter vermijding van de overtreding en op dien grond schuld in den zin van culpa bij beklaagde afwezig geacht.

SIMONS Handleiding Strafvordering bl. 207.

Zie het academisch proefschrift van Mr. PH. S. FRENKEL „Bijdrage tot de leer van het voorwaardelijk

opzet, beoordeeld in Themis 1918 bl. 110 door Mr. L. Ch. Besier en in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXXVII (1918) bl. 513 door Mr. J. R. B. de Roos.

Zie het academisch proefschrift van Mr. P. M. Trapman, „Kritische uiteenzetting van de thans in de strafrechtswetenschap gehuldigde opvatting omtrent de vraag, of het bewustzijn der onrechtmatigheid, enz, gevorderd moet worden en gevorderd wordt als bestanddeel van strafbaar opzet", beoordeeld in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXXVII (1918) bl. 513 door Mr. J. R. B. de Roos en in W. 10247 door Mr. Dr. S. J. M. van Geuns.

Art. 1.

Al. 2.

Hooge Raad.

13. Er is geen sprake van twee verschillende strafbare feiten, wanneer bij eene latere verordening eene omstandigheid is gemaakt tot bestanddeel van het strafbare feit, terwijl bij de vroegere verordening het niet bestaan van die omstandigheid grond opleverde tot niet-strafbaarheid.

Arr. **22 October 1917**.
W. 10179; N. Jur. 1917 bl. 1128.

Rechtbanken.

8. Al is ook de onderhavige distributieregeling in dier voege gewijzigd, dat harde zeep niet meer wordt gedistribueerd, zoodat het vervalschen van een bon voor die zeep thans niet meer zou kunnen worden gepleegd, zoo gaat toch het beroep op dit artikel niet op, omdat de strafwetgeving ten deze niet veranderd is; immers de strafbepaling is niet vervallen, doch mist thans haar toepassing, omdat door de veranderde omstandigheden de handeling, die tot de feitelijke bestanddeelen van het misdrijf behoort, niet meer kan voorkomen.

Amsterdam **16 April 1919.**
N. Jur. 1919 bl. 696.

Zie het academisch proefschrift van Mr. J. J. VAN GEUNS „Beschouwingen naar aanleiding van art. 1 lid 2 W. v. Sr.

Art. 14.

Het werk van Mr. G. T. J. DE JONGH „De wet op de voorwaardelijke veroordeeling'' werd ook besproken in het Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 18, in Themis 1919 bl. 388 door Mr. J. M. VAN GEUNS

en in het Rechtsgeleerd Magazijn 1919 op bl. 550 door Mr. N. MULLER.

Art. 14a—d.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Zie een geval van een bijzondere voorwaardelijke veroordeeling, waarbij een derde, die dit uitsluitend in de hand had, beklaagde niet in de gelegenheid heeft willen stellen de voorwaarde te vervullen.

Sententie **30 Mei 1919.**
W. 10422; N. Jur. 1919 bl. 619.

Zie naar aanleiding dezer sententie in Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 169 de bijdrage „Bijzondere voorwaarde bij voorwaardelijke veroordeeling".

Art. 14c.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIX, bl. 33 Mr. H. J. MORREN „Voorwaardelijke veroordeeling en schadevergoeding", besproken in W. 10214 door R. F.

Art. 14*g*.

G e r e c h t s h o v e n.

1. Waar in strijd met art. 14*c* een bijzondere aan een voorwaardelijk veroordeelde opgelegde voorwaarde bestaat, kan deze niet met behulp van art. 14*g* worden opgeheven.

Arnhem **11 October 1917.**
W. 10189; N. Jur. 1918 bl. 11.

De Hooge Raad had de straf tot 14 dagen teruggebracht, doch de bijzondere voorwaarden in stand gelaten.

Art. 27.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. A. A. CNOPIUS in W. 10214 „Toerekening preventieve hechtenis" en naar aanleiding daarvan in W. 10221 de ingezonden bijdrage van Mr. A. J. BLOK, alsmede die van Mr. J. W. SURINGAR in W. 10225.

Art. 33.

H o o g e R a a d.

6. Uit het verband tusschen de regelingen neergelegd eenerzijds in dit artikel en anderzijds in

art. 219 Strafvordering blijkt, dat, waar in eerstgemeld artikel gesproken wordt van voorwerpen den veroordeelde toebehoorende, door middel van misdrijf verkregen, daaronder niet begrepen zijn de voorwerpen, welke wederrechtelijk zijn onttrokken aan den persoon, tegen wien het misdrijf is gepleegd en welke krachtens art. 219 Sv. aan dien persoon kunnen worden teruggegeven.

Arr. **6 Januari 1919.**
W. 10384; N. Jur. 1919 bl. 221.

NOYON I bl. 149.

SIMONS I bl. 364.

VAN HAMEL bl. 583.

7. Bij verbeurdverklaring moet een stellige enkelvoudige beslissing worden gegeven; dit is niet het geval bij verbeurdverklaring van het in beslag genomen paard of de opbrengst daarvan.

Arr. **13 October 1919**.
W. 10476.

Zie in Rechtsgeleerd Magazijn dl. XXXVII bl. 3 het opstel van Prof. A. J. BLOK „De regeling der verbeurtverklaring in het Wetb. van Strafr in verband met de noodwetgeving", besproken in W. 10356 door G. K.

Art. 37.

Gerechtshoven.

6. Waar de vraag of insania moralis een op zich zelf staande geestesziekte is, dan wel of de verschijnselen, die tot haar bestaan doen besluiten, slechts zijn het gevolg van de aanwezigheid van een andere geestesziekte, in laatstgenoemden zin wetenschappelijk wordt beantwoord, daar is het begrip: insania moralis in de rechtspraak onmogelijk en kan van plaatsing in een krankzinnigengesticht geen sprake zijn.

Arnhem **28 Maart 1918.**
W. 10244; N. Jur. 1918 bl. 466.

De Rechtbank van Arnhem had den beklaagde ontslagen van rechtsvervolging en plaatsing in een krankzinnigen gesticht gelast. Het Gerechtshof daarentegen veroordeelde den beklaagde wegens moord tot levenslange gevangenisstraf.

Zie een strafzaak tegen een acht-jarig kind beschuldigd van brandstichting.

Het tot zes maanden tuchtschool veroordeelend arrest van het Gerechtshof te Arnhem werd wegens vormfout vernietigd door het arrest van den Hoogen Raad van 14 Januari 1918 opgenomen in W. 10228.

Zie de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXVIII bl. 1 het opstel van Mr. M. W. ZEVENBERGEN „Eenige opmerkingen over toerekeningsvatbaarheid".

Art. 39.

Zie het academisch proefschrift van Mr. W. A. C. KNUTTEL „Regeeringskinderen" uitvoerig besproken door Prof. SIMONS in W. 10240, alsmede in Themis dl. LXXIX (1918) bl. 377 door Mr. A. DE GRAAF.

Art. 40.

Hooge Raad.

7. Een ouder, wiens kind niet tot de school is toegelaten, omdat het niet gevaccineerd was, kan zich niet op overmacht beroepen, omdat hij door voorafgaande kennisgeving aan den burgemeester ontheffing van de verplichting in art. 1 der Leerplichtwet genoemd, had kunnen bekomen.

ARR. **19 November 1917.**
W. 10204.

De Advocaat-Generaal Mr. BESIER had in die zaak een tegenovergestelde conclusie genomen.

8. Wanneer de dader het strafbare feit pleegde in opdracht van zijn patroon, dan is hij hiertoe niet door overmacht gedwongen.

Arr. **21 Mei 1918.**
W. 10293; N. Jur. 1918 bl. 651.

NOYON I bl. 199.

SIMONS I bl. 186.

VAN HAMEL bl. 295.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. Zie een geval dat een beroep op overmacht niet wordt aangenomen voor een militair, die weigert een order op te volgen, omdat hij, door dit wel te doen, zoude handelen in strijd met een van de voornaamste voorschriften van zijn geloofsleer — de viering van den Sabbath.

Sententie **11 Februari 1919**
M. R. T. XIV bl. 505.

Art. 43.

Hooge Raad.

2. Dit artikel eischt slechts, dat het bevel door een ambtenaar werd gegeven en dat hiertegenover de

verplichting bestond er aan te gehoorzamen; ambtelijke ondergeschiktheid is voor dit artikel niet noodig.

Ondergeschiktheid, waarvan in het bijzonder het tweede lid van dit artikel gewaagt, is dus niet alleen de ambtelijke ondergeschiktheid, doch iedere gehoorzaamheidsplicht der onderdanen tegenover de organen van het Staatsgezag, wanneer deze bevelend optreden.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake arr. **21 Mei 1918.**
W. 10295; N. Jur. 1918 bl. 644.

NOYON I bl. 229 noot 1.
SIMONS I bl. 247.
VAN HAMEL bl. 307.

Art. 45.

Hooge Raad.

19f*. Waar vaststaat, dat bij het vervoer van eene koe in de richting der grens, deze voor eenige oogenblikken aan een boom in de nabijheid der grens was vastgebonden, terwijl het voornemen bestond die over de grens te brengen, daar moet deze daad niet als een voorbereidingshandeling, doch als strafbare poging tot verboden uitvoer worden aangemerkt, wan-

neer de voltooiing er van verhinderd is door de aanhouding van den beklaagde en de inbeslagneming van de koe.

Arr. **19 November 1917**.
W. 10204; N. Jur. 1918 bl. 11.

19*g**. Begin van uitvoering is aanwezig, waar met het oog op verboden uitvoer de inlading der goederen in een schip met bestemming naar het buitenland heeft plaats gehad.

Arr. **11 Februari 1918.**
W. 10240; N. Jur. 1918 bl. 342.

Zie daarentegen de conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier inzake het arrest van 3 Januari 1916 W. 9936; N. Jur. 1916 bl. 595.

Rechtbanken.

16. Zie een geval van poging tot diefstal.

Arnhem **5 April 1918**.
W. 10257.

Zie onder ingezonden bijdragen in W. 10369 Mr. H. Landberg „Voltooide diefstal of poging".

Zie art. 47 2° H. R. n°. 60; 48 art. 1° H. R. 5a; art. 98 H. M. G. 1; art. 231 R. 1; art. 311 5° H. R. 4.

Art. 47.

Hooge Raad.

Art. 47 1°.

42*c**. Bij eene schuldigverklaring aan poging tot verboden uitvoer door beklaagden als middellijke daders gepleegd, moet blijken van een onderzoek of de personen, door wie beklaagden het feit hebben „doen plegen" zijn te beschouwen als strafrechtelijk niet aansprakelijke werktuigen in handen van beklaagden.

Arr. **24 Juni 1918.**
W. 10304; N. Jur. 1918 bl. 800.

53E. Zie over de strafrechtelijke aansprakelijkheid van een directeur eener naamlooze vennootschap voor handelingen, die hij pleegde omdat en doordat hij directeur was dier vennootschap.

Arr. **10 Juni 1918.**
W. 10302; N. Jur. 1918 bl. 747.

53F. Waar gebleken is, dat degeen, die metterdaad het vervoer verrichtte, met den inhoud van het pakket bekend was en dus niet als willoos werktuig in de hand van den lastgever tot het vervoer kon worden aangemerkt, daar moet het „doen vervoeren" niet strafbaar worden geoordeeld.

Arr. **10 Juni 1919.**
W. 10431.

SIMONS I bl. 262.

VAN HAMEL bl. 458.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX bl. 33 het opstel van Mr. L. CH. BESIER „Strafbare feiten door ondergeschikten gepleegd''.

Art. 47 2°.

60. Uitlokking tot misdrijf is ook dan strafbaar, wanneer de dader het niet verder heeft gebracht dan tot strafbare poging.

Arr. **17 December 1917.**
W. 10216; N. Jur. 1918 bl. 79.

NOYON I bl. 295 n°. 5.

SIMONS I bl. 276.

VAN HAMEL bl. 464.

61. Uitlokking en medeplichtigheid zijn niet onvereenigbaar in dezelfde persoon.

Arr. **4 Maart 1918.**
W. 10257; N. Jur. 1918 bl. 428.

NOYON I bl. 294 n°. 210.

62. Bij uitlokking van een misdrijf moet in de dagvaarding de plaats van de uitlokking worden vermeld.

Arr. **3 Juni 1918.**
W. 10297; N. Jur. 1918 bl. 678.

Zie sub 58.

De Advocaat-Generaal Mr. BESIER acht het wenschelijk, dat beide plaatsen zoowel die der uitlokking als die waar het uitgelokte feit heeft plaats gehad in de dagvaarding worden vermeld.

63. Daar blijkens dit artikel de uitlokker van een misdrijf van den feitelijken dader wordt onderscheiden, kan de omschrijving van de te laste gelegde bewezen verklaarde feiten niet dezelfde zijn.

Arr. **24 Juni 1918.**
W. 10305; N. Jur. 1918 bl. 796.

Kantongerechten.

Art. 47 1°.

5. Waar de knecht van een melkverkooper op diens last ondeugdelijke melk vervoerde, daar moet hij beschouwd worden als willoos werktuig in de hand van zijn meester en heeft beklaagde dit feit door zijn knecht doen plegen, doch niet dat hij dit feit zou hebben uitgelokt.

's-Gravenhage **7 Maart 1918.**
N. Jur. 1918 bl. 679.

Zie daarentegen het arrest van den Hoogen Raad van 6 Juni 1910 sub n°. 55.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIX bl. 336 het opstel van Mr. A. J. Blok „Uitlokking naar Nederlandsch recht".

Dit opstel werd geschreven naar aanleiding van het arrest van den Hoogen Raad van 25 Juni 1917 aangehaald sub n°. 58 en beoordeeld door R. F. in W. 10304.

Zie ook de ingezonden bijdragen van Mr. A. Hijman in W. 10315 en 10324 „Uitlokking en qualificatie".

Alsmede van Mr. Jacob Israel de Haan in W. 10319 „Strafrechtelijke significa".

Art. 48.

Hooge Raad.

Art. 48 1°.

5A. Voor medeplichtigheid aan poging tot verboden uitvoer is een eerste vereischte, dat er zij gepleegd een strafbare poging tot verboden uitvoer, zoodat die poging moet blijken te voldoen aan al de

vereischten in art. 45 Swb. voor de strafbaarheid van poging tot misdrijf gesteld.

Arr. **7 Januari 1918.**
W. 10225; N. Jur. 1918 bl. 193.

Noyon I bl. 292 n°. 6.

van Hamel bl. 472.

Art. 48 2°.

10. De in dit artikel genoemde vormen van medeplichtigheid hebben met betrekking tot de handelingen van den dader steeds het karakter van voorbereidingshandelingen.

Arr. **22 October 1917.**
W. 10194; N. Jur. 1917 bl. 1131.

11. Hij, die den dader de te vervoeren goederen verschaft, geeft hem het middel om het misdrijf verboden vervoer te plegen.

Arr. **24 Juni 1918**
W. 10308.

Zie art. 328 H. R. 2.

Gerechtshoven.

Art. 48 2°.

5. Eene hulp (i. c. bij het plegen van mishandeling) van onbeduidenden aard kan niet als strafbare

medeplichtigheid worden aangemerkt, vooral niet wanneer die daad van hulp slechts zeer indirect het plegen van die mishandeling mogelijk maakte.

Arr. Arnhem **27 November 1919.**
W. 10497.

Art. 55.

Al. 1.

Hooge Raad.

6B. Het loopen op verboden grond en het zich met een schietgeweer in jagende houding op dien grond bevinden, kunnen onder bepaalde omstandigheden worden beschouwd als op zich zelf staande handelingen, zoodat er geen aanleiding bestaat voor toepassing van de artt. 55 en 56 Swb.

Arr. **20 October 1919.**
W. 10481; N. Jur. 1919 bl. 1138.

Rechtbanken.

2. Waar het feit valt in de strafbepalingen van art. 250*bis* Swb. en van de artt. 1 en 3 der verordening van Rotterdam betreffende het geven van gelegenheid tot het plegen van ontuchtige handelingen,

behooren volgens het beginsel van art. 55 Swb. aan het feit de qualificaties te worden gegeven van de beide strafbare feiten, doch moet slechts de strafbepaling, waarbij de zwaarste hoofdstraf is gesteld, worden toegepast.

Rotterdam **28 Mei 1918.**
N. Jur. 1918 bl. 652.

Al. 2.

Hooge Raad.

10. Tusschen de misdrijven van de artt. 188 en 268 Swb. bestaat niet de verhouding van algemeene tot bijzondere strafbepaling.

Arr. **10 December 1917.**
W. 10214; N. Jur. 1918 bl. 66.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. De verhouding van bijzondere tot algemeene strafbepaling is aanwezig, wanneer al de kenmerken van de eene strafbepaling — de algemeene — worden teruggevonden in de andere — de bijzondere — terwijl deze laatste dan daarenboven nog een of meer andere kenmerken bevat.

Sententie **26 October 1917.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 336.

Noyon I bl. 321 n°. 5.

Simons I bl. 374.

Zie art. 327 H. R. 1.

Art. 56.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. Diefstal van een blanco verlofpas en de daarin gepleegde valschheid in geschrifte moeten als eene voortgezette handeling worden beschouwd.

Sententie **27 Mei 1919.**
Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 100.

Art. 57.

Kantongerechten.

2. Het op den openbaren weg bij zich hebben van een dolkmes en een revolver, zijnde twee wapens, moet slechts als één feit worden beschouwd, dus geen sprake van samenloop als bedoeld in dit artikel.

Assen **17 Juli 1919.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX overz. bl. 58.

Art. 63.

Hooge Raad.

1. Onder de begrippen „veroordeelen" en „schuldig verklaren", welke in dit artikel gebezigd worden, is mede begrepen de bekrachtiging na verzet eener bij verstek uitgesproken veroordeeling en schuldigverklaring, evenals hieronder begrepen is de bevestiging in hooger beroep eener in eersten aanleg uitgesproken veroordeeling en schuldigverklaring.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier inzake

Arr. **17 December 1917**.
W. 10215; N. Jur. 1918 bl. 67.

Noyon I bl. 348.

Art. 66.

Hooge Raad.

12. De handeling van het vervoer van goederen in de richting naar de grens met het voornemen ze over de grens te brengen bevat materieele bestanddeelen, die voor hare strafbaarheid beslissend zijn en

die bij het enkele zich bevinden in het verboden terrein ontbreken.

De later ingestelde vervolging wegens poging tot verboden uitvoer heeft dus niet hetzelfde feit tot onderwerp als het loopen op verboden terrein.

Arr. **3 December 1917.**
W. 10210; N. Jur. 1918 bl. 26.

SIMONS I bl. 299.

13. Eene veroordeeling tot f 5.— boete, gevolgd door betaling der boete, is op haar zelve niet eene onherroepelijke veroordeeling voor de toepasselijkheid van dit artikel noodig.

Beroep op die omstandigheid leverde dus niet op een beroep op dit artikel of op eenig andere de strafbaarheid of het vervolgingsrecht opheffende omstandigheid, zoodat eene beslissing daaromtrent overbodig was.

Arr. **25 Februari 1918.**
W. 10249.

Art. 77.

Rechtbanken.

1. Bij een voorwaardelijk opgelegde gevangenis-

straf ontstaat het recht tot uitvoering der straf eerst nadat de rechtbank last tot tenuitvoerlegging der straf heeft gegeven; mitsdien begint eerst dan de verjaring te loopen, voor dien tijd kan de straf dan ook niet voor de recidive in aanmerking komen.

Dordrecht **5 September 1918.**
N. Jur. 1919 bl. 78.

Art. 90 *bis* [1])

Art. 98.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Er is strafbare poging tot het misdrijf van dit artikel aanwezig ook dan wanneer degeen, die als tusschenpersoon zou optreden om de inlichtingen

---

1) Bij de wet van 7 Juni 1919, Stbl. no. 311 „houdende nadere voorzieningen ter bestrijding van heling" werd in Titel IX van het Eerste Boek van het Wetboek van Strafrecht na art. 90 een nieuw artikel ingelascht, luidende:

„onder opkooper wordt verstaan hij die van opkoopen een beroep of eene gewoonte maakt;

onder opkoopen worden begrepen alle handelingen, hoe ook genaamd, waarmede kenlijk hetzelfde wordt beoogd".

in handen van een buitenlandsche **mogendheid** te spelen, nimmer van plan is geweest zulks te doen en dan ook die inlichtingen overeenkomstig een gemaakte afspraak ter hand stelt aan de bevoegde militaire autoriteit.

Sententie **23 Juli 1919.**
W. 10439.
N. Jur. 1919 bl. 890.
M. R. T. dl. XV bl. 218.

Art. 100.

Gerechtshoven.

8. Om aan te nemen, dat de onzijdigheid van den Nederlandschen Staat in gevaar werd gebracht, moet bewezen worden, dat naar aanleiding van de handelingen van beklaagde door een buitenlandsche regeering iets is verricht of gezegd, waaruit ontstemming over die handelingen bleek.

Amsterdam **26 September 1917.**
N. Jur. 1918 bl. 82.

Zie echter NOYON II bl. 33.

Art. 113.

Hooge Raad.

4. Voor het misdrijf van dit artikel is niet noodig het opzet om te beleedigen. Voldoende is, dat het doel, hetwelk de dader met de verspreiding van het geschrift beoogde, was ruchtbaarheid of meerdere ruchtbaarheid te geven aan den door hem als beleedigend erkenden inhoud daarvan.

Arr. **29 October 1917.**
W. 10187; N. Jur. 1917 bl. 1175.

In een uitvoerige aanteekening onder dit arrest betoogt Prof. Simons, dat hij zich met het door den Hoogen Raad ingenomen standpunt niet kan vereenigen.

Evenals het arrest doet ook hij een beroep op de geschiedenis van het artikel, doch komt hij daarbij tot een andere conclusie, gelijk door hem reeds in zijn academisch proefschrift „De vrijheid der drukpers" was verdedigd.

Ook anders Noyon II bl. 62.
„ „ Simons I bl. 203.
van Hamel bl. 500.

5. Hij die van den drukker ontvangen exemplaren van een courant met bestemming voor de abonnés

deels heeft bezorgd ten postkantore, deels heeft ter hand gesteld aan een met het rondbrengen belast persoon, heeft zelf meerdere exemplaren in omloop gebracht, al valt in die handelingen tevens een doen plegen van het strafbare feit te onderkennen.

Arr. **29 October 1917.**
W. 10187; N. Jur. 1917 bl. 1175.

Art. 131.

Rechtbanken.

8. Bij opruiing tot het bij art. 358*bis* strafbaar gestelde feit doet het niet ter zake of zich onder het publiek een of meer personen hebben bevonden, die dat feit zouden kunnen plegen.

's-Gravenhage **6 Juni 1918.**
N. Jur. 1918 bl. 876.

9. Zie een geval van opruiing tot dienstweigering.

Groningen **5 December 1918.**
N. Jur. 1919 bl. 1107.

Art. 152.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXIX bl. 461

het opstel van Mr. J. DOMELA NIEUWENHUIS „Opmerkingen betreffende de strafbaarheid van het Tweegevecht (duel)", besproken door R. F. in W. 10358.

Art. 157.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX bl. 376 het opstel van Mr. J. DOMELA NIEUWENHUIS „Opmerkingen betreffende brandstichting".

Art. 177.

Hooge Raad.

8. Voor het doen eener belofte is eene positieve handeling noodig, doch wanneer deze in woorden bestaat, behoeven deze niet uitdrukkelijk de belofte te behelzen; ook wanneer bedekte termen gebezigd worden kunnen deze eene belofte inhouden.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake

Arr. **11 Februari 1918.**
W. 10244; N. Jur. 1918 bl. 345.

De Hooge Raad oordeelde, dat de door de Rechtbank aan de woorden van den beklaagde gegeven uitlegging als feitelijk in cassatie geëerbiedigd moesten worden.

Anders NOYON II bl. 267 nº. 6.

9. In de tenlastelegging dat de beklaagde heeft gehandeld met het oogmerk den ambtenaar te bewegen in strijd met zijn plicht den dienst zóó te regelen, dat een bepaalde weg onbezet bleef en de smokkelaars over de grens zouden komen, ligt voldoende uitgedrukt èn waarin de ambtstaak van den ambtenaar bestond èn dat zijn oogmerk er op gericht was dien ambtenaar te bewegen tot eene handeling, welke in strijd was met zijn ambtsplicht.

Arr. **18 Februari 1918.**
W. 10250.

10. Het is geen vereischte van dit artikel, dat de belover uit eigen naam moet hebben gehandeld en zich zelven tot het doen eener uitkeering of tot het verschaffen van eenig voordeel moet hebben verbonden.

Ook de toezegging dat een derde eenige uitkeering zal doen of eenig voordeel zal verschaffen, kan den inhoud eener belofte uitmaken, waardoor de ambtenaar

kan worden bewogen in zijne bediening in strijd met zijn plicht iets te doen of na te laten.

Arr. **21 October 1918.**
W. 10330; N. Jur. 1918 bl. 1128.

10a. In dit artikel moet onder het doen eener gift niet enkel verstaan worden het persoonlijk overreiken daarvan.

Arr. **7 April 1919.**
W. 10411; N. Jur. 1919 bl. 527.

11. De toepasselijkheid van dit artikel is niet uitgesloten, indien hij, die de gift doet, aan den begiftigde reeds eene belofte had gedaan, vóór dat deze in strijd met zijn plicht handelde.

Arr. **24 Februari 1919.**
W. 10401; N. Jur. 1919 bl. 366.

12. Een brievenbesteller, die een postpakket aan een ander dan den geadresseerde bezorgt, handelt in zijn bediening in strijd met zijn plicht, ook al wist hij, dat dit pakket door den afzender voor een ander dan den geadresseerde bestemd was; dit wordt niet anders, indien de bezorging van dat stuk hem niet in het bijzonder is opgedragen, doch hem mogelijk

is gemaakt, doordien het zich bevond op het post-kantoor, waartoe hij in zijn bediening toegang heeft.

Arr. **7 April 1919.**
W. 10411; N. Jur. 1919 bl. 527.

Rechtbanken.

3. Daar een „gegrond vermoeden van overtreding" allezins voldoende is om het opmaken van een proces-verbaal te rechtvaardigen en waar marechaussees ongetwijfeld verplicht zijn de door hen waargenomen feiten ter kennis van hunne superieuren te brengen, daar valt het die marechaussees bewegen die aangifte na te laten onder het bereik van dit artikel.

Almelo **28 Januari 1919.**
N. Jur. 1919 bl. 507.

Art. 180.

Hoog Militair Gerechtshof.

3. Bij dit artikel is wel strafbaar gesteld het zich met geweld of bedreiging met geweld verzetten tegen een ambtenaar, werkzaam in de rechtmatige uitoefening zijner bediening en ook het zich op zoodanige wijze verzetten tegen personen, die hem daarbij krach-

tens wettelijke verplichting of op zijn verzoek bijstand verleenen, maar geenszins het zich met geweld verzetten tegen den hond van zoodanigen ambtenaar, die, op diens bevel, dien ambtenaar bijstand verleent.

De bewering, dat zoo'n hond een werktuig of middel is in de handen van zijn meester, zoodat, wie zich met geweld tegen den voor den meester op hem afgestuurden hond verzet, tegen den meester verzet pleegt, is eene fictie, die, wilde zij voor den rechter van dwingende beteekenis zijn, door den wetgever in art. 180 Strafwetboek had moeten zijn neergelegd.

Sententie **27 November 1917.**
W. 10187; N. Jur. 1918 bl. 80.

Art. 188.

Hooge Raad.

4. Dit artikel bedreigt straf tegen het doen der aangifte van een niet gepleegd strafbaar feit zonder eenige beperking, in het bijzonder voor wat betreft het al of niet noemen van een dader van dat feit.

Arr. **10 December 1917.**
W. 10214; N. Jur. 1918 bl. 66.

Art. 198.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Wegens vermoedelijke overtreding van het maalverbod aangehouden tarwe is niet te beschouwen als eenig goed, waarop krachtens de wet beslag is gelegd in den zin van dit artikel, maar als eene zaak bestemd om voor de bevoegde macht tot overtuiging of bewijs te dienen als bedoeld in art. 200 Strafvordering.

Sententie **11 Juni 1919.**
W. 10421; N. Jur. 1919 bl. 824; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 204.

Art. 200.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Dit artikel strekt de bescherming niet zoo ver uit als art. 198, het *onttrekken* valt hier niet onder.

Sententie **11 Juni 1919.**
W. 10421; N. Jur. 1919 bl. 824; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 204.

Art. 206 (1).

Art. 207.

Hooge Raad.

24. Het misdrijf van meineed is voltooid zoodra het verhoor is afgeloopen en het onderzoek gesloten. Latere heropening van het onderzoek kan een meineedige niet de gelegenheid geven zijn afgelegde verklaring te herroepen met gevolg van straffeloosheid.

Arr. **2 April 1918.**
W. 10266; N. Jur. 1918 bl. 496.

Noyon II bl. 376.

Simons II bl. 377.

In gelijken zin:

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Tak inzake

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10149.

---

1) Bij de wet van 17 Juni 1918, Stbl. no. 397 werd in dit artikel de navolgende wijziging gebracht:

Art. 1.

In art. 206 van het Wetboek van Strafrecht wordt in plaats van „militie of bij de schutterij" gelezen: „krijgsmacht".

Hoog Militair Gerechtshof.

2. De strafrechter staat geheel buiten het burgerlijk geding, waarin het afleggen van den eed een rol heeft gespeeld; hij heeft dit geding niet te beslissen en heeft dus ook niet na te gaan of de opgelegde eed inderdaad kon zijn van beslissenden aard voor het geding, maar hij heeft enkel te beantwoorden de vraag of de eed, zooals hij in het vonnis, als het geding beslissende, is geformuleerd, door beklaagde in strijd met de waarheid is afgelegd.

Sententie **18 Januari 1918**.
W. 10213; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 471.

Art. 209.

Hooge Raad.

3. Het woordje *deze* in dit artikel omvat niet muntspeciën of muntpapier in het algemeen, maar zoodanige muntspeciën of muntpapier als waarvan vooraf sprake was, t. w. die, waarvan de valschheid of vervalsching den bezitter, toen hij ze ontving, bekend was.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER inzake

Arr. **25 Augustus 1919**
W. 10459; N. Jur. 1919 bl. 932.

Art. 225.

Al. 1.

Hooge Raad.

40B. Schoenenbons zijn geen geschriften, waaraan een wettig voorschrift rechtsgeldige bewijskracht ontleent, doch wel geschriften waaruit een recht kan ontstaan.

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. NOYON inzake

Arr. **23 December 1918.**
W. 10373; N. Jur. 1918 bl. 181.

Gerechtshoven.

15B. Toegangsbewijzen opgemaakt in den voor echte toegangsbewijzen gebruikelijken vorm zijn toonderpapier dat, zoolang de toegang niet is verkregen, aan den houder het recht geeft om de daarop aangegeven voorstelling bij te wonen.

Het zijn dus geschriften, die rechtskracht bezitten in dien zin, dat daaruit een recht ontstaat, dat men volgens de wet kan doen gelden en vallen alzoo onder de in dit artikel genoemde geschriften.

Amsterdam **2 Augustus 1919.**
N. Jur. 1919 bl. 1018.

De Amsterdamsche Rechtbank was een tegenovergesteld gevoelen toegedaan.

Rechtbanken.

37B. Uit een valschelijk opgemaakten schoenenbon kan voor den daarop vermelden winkelier het recht ontstaan om tegen inlevering van dien bon aan het Kon. Nat. Steuncomité een zeker bedrag in geld te innen.

Winschoten **21 Juni 1918.**
N. Jur. 1919 bl. 10.

37C. De valsche verklaring door beklaagde op een bon (schoenenbon) gesteld is slechts een eenzijdig opgemaakt geschrift, waaraan de onderteekenaar geenerlei recht kan ontleenen en uit die verklaring kan evenmin eenige verbintenis of eenige bevrijding van schuld ontstaan; ook al moge door het Kon. Nat. Steuncomité daaraan de bestemming zijn gegeven om te dienen tot grondslag van een toe te kennen toeslag zijn deze niet geschriften bestemd tot bewijs van eenig feit te dienen, daar de bewijsbestemming niet wordt ontleend aan de wet, noch aan eenig voorschrift van administratief gezag gegeven binnen de grenzen van zijn bevoegdheid.

Alkmaar **1 October 1918.**
W. 10343; N. Jur. 1919 bl. 9.

37D. Door de gebruiken van het verkeer kan een stempelafdruk van een handteekeningsstempel vallen onder de begrippen: onderteekening en handteekening.

's-Gravenhage **8 Juli 1919.**
N. Jur. 1919 bl. 1152.

SIMON II bl. 273 noot 7.

In gelijken zin:

Hoog Militair Gerechtshof.

Sententie **13 Februari 1917.**
N. Jur. 1917 bl. 336.

37E. Zie een geval van het valschelijk opmaken van een duplicaat-vrachtbrief der Nederlandsche Spoorwegmaatschappijen voor vervoer van vrachtgoederen.

Rotterdam **25 Juli 1919.**
N. Jur. 1919 bl. 819.

37F. Nu volgens de bepaling der distributieregeling de bestelling moet worden goedgekeurd door het gemeentebestuur, moet die goedkeuring zijn onderteekend door burgemeester en secretaris.

Een bestelbiljet, waarop een aldus gestelde goedkeuring niet voorkomt, is niet een geschrift, waaruit eenig recht kan voortvloeien of dat bestemd is tot bewijs van eenig feit te dienen.

Utrecht **28 Augustus 1919.**
W. 10458.

Mogelijkheid van nadeel.

Hooge Raad.

43c. Bij het valschelijk onderteekenen van een vergunning tot inslag als bedoeld in art. 3 der wet van 31 December 1915, Stbl. n°. 533 bestaat de mogelijkheid van nadeel uit het beoogde gebruik, dat door het bestaan van die valschelijk opgemaakte vergunning de mogelijkheid werd vergroot, dat het paard, waarop die vergunning betrekking heeft en dat door een binnenlandsch paspoort ingevolge die vergunning had kunnen zijn verkregen, meer naar de nabijheid der grens zou kunnen worden gebracht.

Arr. **18 Maart 1918.**
W. 10259; N. Jur. 1918 bl. 456.

Rechtbanken.

38b. Indien door een schriftelijke verklaring ten aanzien der bestemming van zekere materialen, de mogelijkheid ontstaat, dat iemand, die met die materialen niets heeft uit te staan, op de Duitsche zwarte lijst zou worden geplaatst, dan kan uit het gebruik dier verklaring in den zin van dit artikel nadeel ontstaan.

Amsterdam **24 Januari 1918.**
N. Jur. 1918 bl. 459.

38c. Uit een Rijkswittebroodkaart vloeit op grond van voorschriften van overheidswege krachtens de wet gegeven het recht voort om een overeenkomst t. a. v. wittebrood aan te gaan.

Van valsche kaarten bestaat het nadeel voor derden, dat zij, die kaarten koopen, daarop geen brood zouden kunnen krijgen, indien de verkooper de valschheid ontdekte; nadeel voor de gemeenschap: belemmering eener goede distributie.

Amsterdam **7 Mei 1919**.
N. Jur. 1919 bl. 698.

Hoog Militair Gerechtshof.

5. Uit het gebruik maken van een valschelijk opgemaakte verlofpas door dien pas ter verkrijging van broodbons aan een levensmiddelenbureau te doen aanbieden kan nadeel ontstaan voor beklaagde's medeburgers.

Sententie **27 Mei 1919**.
N. Jur. 1919 bl. 620; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 100.

Al. 2.

Hooge Raad.

57. Voor gebruik van een valsch stuk als ware het echt en onvervalscht is noodig, dat de gebruiker

dat stuk bezigt als middel tot misleiding van hem, ten aanzien van wien hij daarvan gebruik maakt en zich dus tegenover dezen gedraagt als ware het stuk echt en onvervalscht.

Arr. **14 Januari 1918.**
W. 10230; N. Jur. 1918 bl. 196.

58. Voor de strafbaarheid is niet noodig, dat door de gebruikmaking nadeel zou kunnen ontstaan tegenover hem, ten aanzien van wien beklaagde van het stuk gebruik maakt.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake

Arr. **14 Januari 1918.**
W. 10230; N. Jur. 1918 bl. 196.

59. Waar de duplicaat van een vrachtbrief zeer goed kon worden gebruikt om den persoon, die zich als geadresseerde of diens gemachtigde aanmeldt, als zoodanig aannemelijk te maken, daar kan uit het ter hand stellen van het duplicaat aan een derde het nadeel ontstaan, dat de goederen geraken in handen van een niet-rechthebbende.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake

Arr. **14 Januari 1918.**
W. 10230; N. Jur. 1918 bl. 196.

Art. 231.

Rechtbanken.

1. Daar het afgeven van een buitenlandsch paspoort slechts kan geschieden op vertoon van de daartoe noodige bescheiden, zoo kan het verkrijgen van die bescheiden slechts als een voorbereidingshandeling en niet als een uitvoeringshandeling worden beschouwd en derhalve geen strafbare poging zijn van het misdrijf van dit artikel.

Rotterdam **25 Juni 1918**.
W. 10333; N. Jur. 1918 bl. 1219.

Art. 240.

Rechtbanken.

9. Voor de toepassing van dit artikel is vereischt, dat de inhoud van het geschrift „in zijn geheel" voor de eerbaarheid aanstootelijk zij; de woorden van dit artikel laten geen andere uitlegging toe.

's-Gravenhage **5 October 1919**.
W. 10466; N Jur. 1919 bl. 1027.

Zie naar aanleiding van deze zaak de ingezonden bijdrage in W. 10404 van Mr. H. Landberg „De Hel" en art. 240 W. v. S.;

alsmede in W. 10419 onder Berichten en Mededeelingen „De Hel in de Tweede Kamer";

in W. 10422 de ingezonden bijdrage van Mr. G. WTTEWAAL „De Hel";

in W. 10423 de ingezonden bijdragen van Mr. ERNST POLAK;

in W. 10427 de ingezonden bijdrage van Mr. F. VAN DE VEN „De Hel".

Zie ook in de Nieuwe Courant van 11 Juni 1919 het artikel „Art. 240 Wetboek van Strafrecht en de Kunst".

Art. 250*bis*.

Hooge Raad.

4. Dit artikel beoogt niet slechts de bestrijding van de „openbare ontucht" en het houden van openbare huizen van ontucht, maar heeft tevens ten doel straf te bedreigen tegen hem, die van het bevorderen van „niet openbare ontucht" een beroep of een gewoonte maakt.

Onder dit artikel valt dan ook het gedurende eenige maanden verhuren en aan vrouwen ter beschikking

stellen van kamers, waarin zich onder anderen een ledikant bevond, terwijl de verhuurster wist dat die vrouwen aldaar ontucht met mannen zouden plegen, die ontucht ook geregeld daar plaats vond en de verhuurster den huurprijs van die kamers voor zich in ontvangst nam.

Arr. **11 November 1918.**
W. 10349; N. Jur. 1919 bl. 6.

Zie sub art. 55 Rb. 2.

Art. 252.

Rechtbanken.

2. Bier is naar zijn gewone samenstelling een alcoholhoudende en mitsdien naar het gewone spraakgebruik een bedwelmende drank.

's-Gravenhage **16 September 1915.**
W. 10261.

Art. 254.

Hooge Raad.

6. Voor dierenmishandeling is het geen ver-

eischte, dat het opzet op noodelooze pijniging of kwelling gericht zij, dat de wreede behandeling doel zij, niet het middel om een ander doel te bereiken.

Conclusie Advocaat-Generaal Mr. TAK inzake

Arr. **13 Mei 1918.**
W. 10252; N. Jur. 1918 bl. 520.

De Hooge Raad heeft het beroep in cassatie verworpen, wijl door den requirant geen gronden voor zijn beroep waren aangevoerd.

Blijkens aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest vermoedt deze, dat de Hooge Raad door dit arrest met de vroegere rechtspraak „dat de wreede behandeling doel zij en geen middel om een ander doel te bereiken", heeft willen breken.

NOYON II bl. 506.

SIMONS II bl. 196.

7. Het woord *mishandeling* in dit artikel omvat niet slechts het opzettelijk toebrengen van leed, maar duidt daarenboven aan, dat het leed door den dader kwaadwillig d. i. bewustelijk zonder redelijk doel of met overschrijding van wat ter bereiking van zoodanig doel noodig is te achten, is toegebracht.

Arr. **11 November 1918.**
W. 10347; N. Jur. 1918 bl. 1245.

De Advocaat-Generaal Mr. LEDEBOER concludeerde, dat onder dierenmishandeling te verstaan is: het opzettelijk aan dieren toebrengen van leed of letsel zonder geoorloofd doel of met overschrijding van hetgeen ter bereiking van een overigens wel geoorloofd doel redelijk toelaatbaar is te achten.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Zie onder Berichten en Mededeelingen in W. 10355 „Dierenmishandeling".

8. **Als dierenmishandeling moet worden aangemerkt het feit, dat een beklaagde bij een wedloop een paard noodeloos herhaaldelijk op aan dat dier pijn veroorzakende wijze door slaan met een zweep tot meerderen spoed aanzette, daar die wedloop als aanleiding tot die daad nimmer kan rechtvaardigen dat beklaagde bij het door slaan aanzetten van zijn paard desbewust de grenzen van wat daartoe noodig was, overschreed, waardoor het paard willens en wetens zonder eenigen redelijken grond, dus wreedaardiglijk, pijn werd gedaan.**

Arr. **13 Januari 1919.**
W. 10385; N. Jur. 1919 bl. 220.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Rechtbanken.

5. Als dierenmishandeling moet worden aangemerkt waar niet alleen een paard door het te slaan noodeloos opzettelijk smart wordt aangedaan, doch ook, wanneer hetgeen ter bereiking van een overigens wèl geoorloofd doel redelijk toelaatbaar was te achten, overschreden wordt.

Winschoten 8 **Februari 1918.**
N. Jur. 1918 bl. 190.

In gelijken zin:

Dordrecht **17 Mei 1918.**
W. 10257; N. Jur. 1918 bl. 653.

Art. 261.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX bl. 89 het opstel van Mr. J. A. Levy „De animus injuriandi", besproken in W. 10419 door R. F.

Al. 3.

Rechtbanken.

20. Zie een geval van toepassing van al. 3 van dit artikel door de Rechtbank te Breda, vonnis 5 December 1917 in W. 10206 en N. Jur. 1918 bl. 424.

Art. 266.

Hooge Raad.

14. De woorden „gek, idioot" kunnen naar het veelvuldig gebruik in de volkstaal de beteekenis hebben gekregen, dat hij, omtrent wien zij worden gebruikt, ofschoon niet lijdende aan zielsziekte, door zijn handelingen en gedragingen zich met niet of slechts ten deele verantwoordelijke personen op ééne lijn stelt en aldus opgevat, minachting te kennen geven jegens dengene, tot wien zij worden gericht en dezen in zijn eer aantasten.

Arr. **11 November 1918.**
W. 10351; N. Jur. 1919 bl. 7.

15. Waar de toegevoegde woorden: „valsche eedsaflegger" geheel op zich zelve zijn gebezigd en buiten alle bewezen betrekking zijn op eenige bepaalde zaak of gelegenheid, daar is geen sprake van tenlastelegging van een bepaald feit. Die opzettelijke beleediging draagt dus niet het karakter van smaad.

Arr. **13 October 1919.**
W. 10480; N. Jur. 1919 bl. 1067.

Hoog Militair Gerechtshof.

6. De term: „sodeklikkerstraal" of „sodeflikkerstraal" is als beleedigend te beschouwen.

Sententie **6 December 1918.**
M. R. T. dl. XIV bl. 478.

Deze sententie werd gegeven in strijd met het vonnis van den krijgsraad te 's-Hertogenbosch van 7 September 1918.

Art. 267.

Hooge Raad.

6. Het behoort tot de taak van de politie uitnoodigingen om aan het bureau van politie te verschijnen, te richten tot personen, die geacht kunnen worden inlichtingen te kunnen geven bij het opsporen van strafbare feiten. Een agent, die op last zijner superieuren zoodanige uitnoodiging overbrengt, is in de rechtmatige uitoefening zijner functie.

Arr. **3 Maart 1919.**
W. 10403; N. Jur. 1919 bl. 474.

Art. 268.

Hooge Raad.

4. Tusschen de misdrijven van de artt. 188 en 268 bestaat niet de verhouding van algemeene tot bijzondere strafbepaling.

Arr. **10 December 1917.**
W. 10214; N. Jur. 1918 bl. 66.

NOYON II bl. 320.

SIMONS II bl. 382 noot 2.

Zie art. 55 H. R. 6B.

Art. 272.

Gerechtshoven.

1. Een kantoorbediende bekleedt geen ambt, noch oefent een beroep uit, dat hem als *zoodanig* den plicht oplegt tot het bewaren van geheimen, ook al wordt bekendmaking van bijzonderheden aangaande des werkgevers bedrijf, die een goed werkman behoort geheim te houden, in den regel als een dringende reden tot ontslag beschouwd.

Amsterdam **18 Maart 1918**.
W. 10264; N. Jur. 1918 bl. 1094.

Anders NOYON I bl. 31 nº. 19.

Art. 278.

Gerechtshoven.

1. Onder *voeren* moet niet uitsluitend verstaan worden een daad van machtsoefening. Het handelend

optreden van den dader kan ook gelegen zijn in andere omstandigheden, zooals o. a. het bewegen door voorspiegeling op belooning, het voorbereiden en uitvoeren van het plan enz., terwijl ook listige handelingen, welke uit den aard der zaak niet met geweld gepaard gaan, tot eene strafbare ontvoering kunnen leiden.

Amsterdam **17 Mei 1918.**
W. 10289; N. Jur. 1918 bl. 944.

Anders Noyon II bl. 64 n°. 1.

„ Simons II bl. 35.

2. Zie een geval van poging tot menschenroof.

's-Hertogenbosch **2 Juni 1919.**
W. 10452; N. Jur. 1919 bl. 886.

Rechtbanken.

1. Het woord *voeren* in dit artikel kan slechts doelen op het iemand doen overschrijden van de grens tegen zijn wil; de qualificatie menschenroof verzet zich hiertegen. Onder het bereik van dit artikel valt niet het voeren door list, waarbij de gevoerde niet heeft opgehouden zijn wil vrijelijk te bepalen.

Amsterdam **28 Juni 1918.**
W. 10292; N. Jur. 1918 bl. 947.

Art. 282.

Hoog Militair Gerechtshof.

2. Zie een geval van opzettelijke vrijheidsberooving in verband met art. 41 Strafvordering.

Sententie **23 Juli 1919.**
W. 10442; N. Jur. 1919 bl. 893; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 223.

Art. 288.

Gerechtshoven.

1. In dit artikel wordt het geval voorzien, waarin de doodslag het onmiddellijk gevolg is van eene plaats hebbende betrapping op heeterdaad van een ander bijkomend strafbaar feit en die doodslag dan gepleegd wordt met het oogmerk om die betrapping ongedaan te maken door zich aldus van het stilzwijgen van dengene, die betrapte, te verzekeren.

's-Hertogenbosch **25 November 1918.**
W. 10348.

Art. 289.

Gerechtshoven.

3. Zie een geval van voorbedachten rade.

Arnhem **28 Maart 1918.**
W. 10244; N. Jur. 1918 bl. 466.

4. Zie een kwestieus geval van voorbedachten rade.

's-Hertogenbosch **27 Januari 1919.**
W. 10362; N. Jur. 1919 bl. 484.

Beklaagde had eerst het voornemen zijn slachtoffer te vergiftigen, doch komt plotseling tot de gedachte den moord met een scheermes te doen, welk scheermes het slachtoffer toevallig bij zich had.

Rechtbank en Hof nemen voorbedachten rade aan, doch het Openb. Min. bij het Gerechtshof niet en ook Prof. Simons blijkens aanteekening onder het arrest acht geen voorbedachten rade aanwezig.

Art. 295.

Zie de ingezonden bijdrage van Mevrouw F. de Beer—Meijers in W. 10307 „Het misdrijf van afdrijving".

Art. 302.

Hooge Raad.

4. In gelijken zin:

Arr. **25 Juni 1917.**
W. 10154; N. Jur. 1917 bl. 856.

Anders NOYON I bl. 436 n°. 2.

Art. 310.

Hooge Raad.

25. Eerst door het openmaken van gesloten kisten, heeft de wegnemer van de daarin geborgen goederen deze in zijn macht gekregen en dus deze door diefstal verkregen.

Arr. **31 December 1917.**
W. 10220; N. Jur. 1918 bl. 138.

26. Er heeft diefstal van de lading van een schuit plaats, waar de beklaagde de schuit met lading heeft vervoerd van de plaats waar zij door den eigenaar was gelegd, zonder diens voorkennis of goedkeuring naar eene andere aan dezen niet bekend gemaakte plaats, met het oogmerk om het hout, hetwelk den beklaagde niet toebehoorde, ten eigen bate te verkoopen.

Arr. **6 Januari 1919.**
W. 10378; N. Jur. 1919 bl. 229.

27. Diefstal is niet steeds een oogenblikkelijk strafbaar feit, het kan zich onder omstandigheden ook over een zeker tijdsverloop uitstrekken.

Wanneer dus beklaagden alle bestanddeelen van diefstal reeds hebben gedaan, dan kan nog een mede-beklaagde, zoolang de wegneming nog voortduurt, toch ook nog daaraan deelnemen.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake

Arr. **10 Februari 1919.**
W. 10394; N. Jur. 1919 bl. 309.

28. Uit de omstandigheid, dat beklaagden zijn aangetroffen in een kelder en dat alstoen is bevonden dat de sluiting van dien kelder was verbroken, kan worden afgeleid, dat de beklaagden het voornemen hadden ten aanzien van zich in dien kelder bevindende voorwerpen diefstal te plegen.

Arr. **19 Mei 1919**
W. 10424; N. Jur. 1919 bl. 643.

29. Door het rooien en verzamelen van aardappelen op eens anders land zijn die aardappelen nog niet onder de detentie van de daarmede belaste arbeiders gekomen, doch bleven zij onder het beheer en ter beschikking van den eigenaar, zoodat het wegnemen

daarvan door die arbeiders als diefstal en niet als verduistering moet worden beschouwd.

Arr. **30 Juni 1919**.
W. 10438; N. Jur. 1919 bl. 770.

R e c h t b a n k e n.

28. Volgens de klaarblijkelijke strekking van dit artikel moet onder *wegneming* van eenig goed worden verstaan *het onder zijn macht brengen* daarvan.

Leeuwarden **10 December 1919**.
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX overz. bl. 16.

29. De woorden van dit artikel verzetten zich niet tegen de opvatting, dat electrische energie (gewoonlijk stroom genoemd) onder het begrip *eenig goed* valt, terwijl het evenzeer daaronder begrepen kan worden.

Zierikzee **23 December 1919**.
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX overz. bl. 22.

Anders Noyon III bl. 128.

„ Simons II bl. 84.

K r ij g s r a d e n.

1. Het wegnemen van aan een ander toebehoorende stukken of teekeningen, teneinde daarvan afschriften te maken, stelt diefstal daar, ook al zijn de origineelen,

nà het daarvan gemaakte gebruik, weder teruggebracht op de plaats vanwaar ze waren weggenomen.

's-Hertogenbosch **7 December 1918.**
W. 10347.

Zie in W. 10369 de ingezonden bijdrage van **Mr.** H. LANDBERG „Voltooide diefstal of poging".

Art. 311.

Art. 311 1°.

Rechtbanken.

2. Het begrip *diefstal van vee uit de weide* omvat het zich wederrechtelijk toeëigenen van vee, terwijl het zich in de weide bevindt. Het doet er niets toe of het aldus gestolen vee ook inderdaad als zoodanig uit de weide is weggenomen.

Groningen **10 October 1918.**
N. Jur. 1919 bl. 79.

NOYON III bl. 135.

Art. 311 3°.

Gerechtshoven.

4. In dit artikel levert de nachtelijke tijd op zich zelf niet op de verzwarende omstandigheid, doch uit-

sluitend in verband met de plaats, waar het delict is gepleegd t.w. in een woning of op een besloten erf, waarop een woning staat. Dit blijkt uit het zinsverband van dit artikel en uit de geschiedenis van de totstandkoming er van.

Amsterdam **16 October 1919.**
W. 10491; N. Jur. 1919 bl. 1123.

SIMONS II bl. 88.

Art. 311 5°.

H o o g e R a a d.

4. Poging tot diefstal moet worden aangenomen, waar beklaagden zich door inklimming den toegang hadden verschaft tot den tuin van een pand en bewezen is verklaard, dat dit is geschied om ook uit dien tuin met het oogmerk van wederrechtelijke toeeigening te nemen wat van hun gading was.

Arr. **20 Januari 1919.**
W. 10389.

NOYON I bl. 246.

R e c h t b a n k e n.

8. Hij die buizen wegneemt door ze van andere

buizen af te zagen, brengt de buizen niet onder zijn bereik door middel van braak.

Dordrecht **5 September 1918**.
N. Jur. 1919 bl. 78.

NOYON III bl. 138 n°. 5.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Er is geen diefstal, waarbij de schuldige het weg te nemen goed onder zijn bereik heeft gebracht door middel van verbreking, wanneer de verbreking niet is voorafgegaan aan den diefstal, doch alleen middel is om het goed, dat onder het bereik was van den schuldige te kunnen wegnemen.

Sententie **11 April 1919**.
W. 10397; N. Jur. 1919 bl. 492; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 197.

Het feit betrof diefstal van telefoondraad door afknipping van de telefoonpalen, waaraan zij bevestigd waren.

NOYON III bl. 138 n°. 5.

Art. 321.

Hooge Raad.

35. Uit het feit, dat beklaagde als ladingmeester

eener spoorwegmaatschappij de beschikking heeft gehad over vrachtbrieven om zich te vergewissen of die lading werkelijk wordt ingeladen, kan niet worden afgeleid, dat de lading zoo in de macht van den ladingmeester was, dat deze daarover dadelijk als heer en meester kon beschikken, m. a. w. daartoe stond in onmiddellijke feitelijke verhouding, vooral wanneer niet is gebleken, dat hij zich werkelijk van de inlading heeft vergewist.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake

Arr. **14 Januari 1918.**
W. 10230; N. Jur. 1918 bl. 196.

De Hooge Raad heeft op grond van een ander door den requirant aangevoerd middel het aangevallen arrest vernietigd.

36. Het enkele ter hand stellen van een bankbiljet aan een ander ter inwisseling brengt niet mede overgang van eigendom. Waar dus een beklaagde het aan den terhandsteller van dat biljet toekomende bedrag niet heeft afgedragen, doch over dat bankbiljet voor zich heeft beschikt in strijd met de hem daarover

toekomende bevoegdheid, daar heeft hij zich dat bankbiljet dus wederrechtelijk toegeëigend.

Arr. **18 Februari 1918.**
W. 10245; N. Jur. 1918 bl. 373.

37. Verduistering heeft plaats, wanneer chauffeurs een deel van de benzine, die zij anders dan door misdrijf onder zich hebben, na gemaakte afspraak, te koop hebben aangeboden.

Zij hebben dan in strijd met de hun daarop toekomende bevoegdheid over dat, zij het dan ook vooralsnog onafgescheiden gedeelte, als heer en meester beschikt en zich dit dus wederrechtelijk toegeëigend.

Arr. **25 Maart 1918.**
W. 10263; N. Jur. 1918 bl. 494.

Anders Noyon III bl. 163.

38. De stelling, dat slechts zaken, die eene economische waarde hebben, kunnen worden verduisterd, kan noch door de geheel algemeen luidende woorden der wet, noch door de geschiedenis van dit artikel worden gerechtvaardigd.

Arr. **6 Januari 1919.**
W. 10383; N. Jur. 1919 bl. 224.

Noyon III bl. 170, 128.

39. Er bestaat verduistering, waar een beklaagde gelden uit de kas der door hem beheerde vereeniging heeft genomen, ten einde die ten eigen bate aan te wenden, daarbij die gelden boekende als in deposito gegeven bij eene firma, bij wie zij in werkelijkheid niet in bewaring waren gegeven, al heeft een lid dier firma aan beklaagde deposito-bewijzen voor die bedragen afgegeven.

Arr. **24 Maart 1919.**
W. 10408; N. Jur. 1919 bl. 477.

Rechtbanken.

35. De effectenhandelaar, handelende als commissionnair, die over effecten, waarvan hij slechts de houder is, in strijd met zijn recht beschikt, terwijl zijn finantieele toestand dusdanig is, dat hij geen gegrond uitzicht kan hebben, dat de stukken terstond op elk gewenscht oogenblik aan hem zullen worden teruggegeven, maakt zich door zoodanige beschikking schuldig aan verduistering.

Dordrecht **19 April 1918.**
W. 10304; N. Jur. 1918 bl. 1019.

Hoog Militair Gerechtshof.

4. Hij die over een gevonden voorwerp, waarvan hij weet, dat het hem niet toebehoort, als heer en

meester beschikt, eigent zich dat voorwerp wederrechtelijk toe. Een latere beschikking is dan niet meer als verduistering aan te merken.

Sententie **1 October 1918.**
W. 10315; N. Jur. 1918 bl. 1191; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIV bl. 377.

5. De artt. 321 en 350 Strafwetboek verhouden zich tot de artt. 145 en 146 van het Crimineel Wetboek voor het Krijgsvolk te Lande als algemeene strafbepalingen tot bijzondere.

Sententie **13 Mei 1919.**
W. 10423; N. Jur. 1919 bl. 825; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XV bl. 189.

Zie art. 310 H. R. 25 2°.

Art. 326.

Hooge Raad.

41. *Wederrechtelijk* heeft in dit artikel geene andere beteekenis dan: „zonder recht" en niet „in strijd met het recht".

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake

Arr. **14 Januari 1918.**
W. 10227; N. Jur. 1918 bl. 200.

42. Voor de toepasselijkheid van dit artikel doet de geldigheid der aangegane schuld naar burgerlijk recht niet af.

Arr. **14 Januari 1918.**
W. 10227; N. Jur. 1918 bl. 200.

De conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. Besier luidde in tegenovergestelden zin.

Zie de belangrijke aanteekening onder dit arrest van Prof. Simons.

43. Het zich valschelijk voordoen als geneeskundige is het aannemen van eene valsche hoedanigheid.

Arr. **14 Januari 1918.**
W. 10227; N. Jur. 1918 bl. 200.

Noyon III bl. 185.

44. Waar in den zin der wet een verdichtsel een leugen, een opzettelijke onwaarheid is, daar volgt uit, dat bij eene tenlastelegging, dat beklaagde door een samenweefsel van verdichtselen een derde tot afgifte van eenig goed heeft bewogen, daarbij opzettelijk heeft gehandeld en alzoo de vermelding van het opzet in de dagvaarding overbodig was.

Arr. **7 October 1918.**
W. 10319; N. Jur. 1918 bl. 1062.

45. Het iemand bewegen tot de toewijzing van eene te groote hoeveelheid meel valt niet onder de strafbepaling tegen oplichting.

Conclusie van den Advocaat-Generaal Mr. BESIER inzake

Arr. **18 November 1918.**
W. 10354; N. Jur. 1919 bl. 72.

46. Onder *medegeven* is afgeven begrepen, daar onder medegeven van eenig goed valt te verstaan: afgeven, ten einde het door hem, aan wien het werd ter hand gesteld, te doen medenemen.

Arr. **16 December 1918.**
W. 10369.

47. Dit artikel stelt voor het misdrijf van oplichting niet als vereischte het oogmerk van wederrechtelijke benadeeling van een ander dan den dader, maar slechts het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling bij de handelende personen; doch als wettelijke eisch is wel aan te nemen, dat tengevolge van de afgifte van het goed de mogelijkheid van benadeeling voor een ander dan den dader, hetzij van hem, die het goed afgaf, of van een derde, ontsta.

Arr. **16 Juni 1919.**
W. 10432; W. Jur. 1919 bl. 740.

48. Bij de toepasselijkverklaring van dit artikel behoeft niet uitdrukkelijk te worden aangegeven tot welk of welke der in dit artikel genoemde bedriegelijke middelen de als bewezen aangenomen bedriegelijke handelingen behooren.

Arr. **16 Juni 1919.**
W. 10432; N. Jur. 1919 bl. 740.

Gerechtshoven.

12. Waar de middelen door beklaagde aangewend volgens zijn eigen erkentenis waren onwaar en dus bedriegelijk, daar was de bevoordeeling van beklaagde wederrechtelijk en heeft hij alzoo een bedrog gepleegd als bij het aangaan van overeenkomsten door het Burgerlijk Wetboek wordt gewraakt.

's-Gravenhage **25 September 1918.**
W. 10333.

Rechtbanken.

29. Zie een geval van oplichting door een beklaagde aan wien werd ten laste gelegd en bewezen verklaard, dat hij een kantoorbediende bij de Ned. Posterijen heeft bewogen tot afgifte van een ontvangbewijs der posterijen voor een aangeteekende zending met aangegeven geldswaarde van f 10.000 door op-

zettelijk ten postkantore ter verzending aan te bieden een behoorlijk gelakt en gefrankeerd couvert, waarop als inhoud stond vermeld een geldswaarde tot dat bedrag, doch dat alleen inhield stukjes courantenpapier in een tweede couvert, hetwelk aan eene zijde was opengesneden en weer dichtgelakt.

Hij werd veroordeeld wegens oplichting.

Middelburg **5 October 1917.**
W. 10205.

Dit vonnis werd bevestigd bij arrest van het Gerechtshof te 's-Gravenhage van den 2en Januari 1918.

30. Zie een geval van oplichting, waarbij na de afgifte van het goed nog bedriegelijke middelen noodig waren om het goed „te laten" ter plaatse, waar het werd afgegeven, en daardoor de afstand van het goed zonder betaling te bewerkstelligen.

Amsterdam **6 Augustus 1918.**
N. Jur. 1918 bl. 1010.

31. Dit artikel vordert eene vermogensrechtelijke benadeeling van dengeen, jegens wien het feit wordt gepleegd in persoon of in kwaliteit als vertegenwoordiger van een ander; daarvoor is niet voldoende de benadeeling van een derde, die tot dezen in geenerlei

relatie staat; ook moet er zijn benadeeling door het feit zelf.

Leeuwarden **10 December 1919.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX overz. bl. 16.

32. Het zich voordoen als eigenaar van de te koop aangeboden zaak is niet aan te merken als het aannemen van een valsche hoedanigheid, noch als een listige kunstgreep.

Leeuwarden **10 December 1919.**
Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX overz. bl. 16.

Noyon III bl. 183.

Art. 327.

Hooge Raad.

1. Dit artikel staat niet tegenover art. 326 als eene bijzondere tot de algemeene strafbepaling, vermits het laatstgenoemde artikel een element bevat, n.l. het oogmerk van wederrechtelijke bevoordeeling, dat in art. 327 ontbreekt.

Arr. **2 April 1918**
W. 10270.

Art. 328.

Hooge Raad.

1. Voor de toepasselijkheid van dit artikel is om te kunnen spreken van eenig tegen brandgevaar verzekerd goed voldoende, dat eene overeenkomst van verzekering is tot stand gekomen en behoeft niet te worden aangetoond, dat de verzekerde te eeniger tijd en uit eenigen hoofde belanghebbende bij het goed geweest is.

Arr. **22 October 1917.**
W. 10194; N. Jur. 1917 bl. 1121.

2. Medeplichtigheid aan het misdrijf van dit artikel bestaat in het bevorderen van de verzekering van het tegen brandgevaar verzekerd goed, zijnde dit een onmisbaar bestanddeel van het strafbare feit.

Daartegen doet niet af, dat die handeling met betrekking tot die van den dader slechts het karakter van voorbereidingshandeling draagt, daar dit karakter steeds eigen is aan de in art. 48 2° Strafwetboek genoemde vormen van medeplichtigheid.

Arr. **22 October 1917.**
W. 10194; N. Jur. 1917 bl. 1121.

Art. 328*bis*.

Rechtbanken.

6. Er bestaat oneerlijke mededinging door het bezigen van den naam Lubieg op bouillonblokjes, wetende dat er een maatschappij Liebig bestaat, door welke handeling nadeel voor die maatschappij kan ontstaan.

Rotterdam **27 Maart 1919**.
W. 10398; N. Jur. 1919 bl. 598.

Art. 330.

Hooge Raad.

14. Het tweede lid van dit artikel onderscheidt niet of de eet- of drinkwaar dan wel het vreemde bestanddeel is bijgevoegd. Het komt er slechts op aan of een dergelijke toevoeging de *bijmenging* ten gevolge heeft van een vreemd bestanddeel, waardoor de waarde of de bruikbaarheid der eet- of drinkwaar verminderd is.

(Beklaagde had in een kan, waarin water was, eene hoeveelheid melk gegoten.)

Arr. **4 Februari 1918**.
W. 10238; N. Jur. 1918 bl. 300.

Art. 350.

Zie art. 321 H. M. G. 5.

Art. 358*bis*.

Rechtbanken.

1. Op grond der geschiedenis moet worden **aangenomen**, dat niet ieder gemeente-arbeider **ambtenaar** is in den zin van dit artikel.

's-Gravenhage **6 Juni 1918.**
N. Jur. 1918 bl. 876.

Art. 363.

Hooge Raad.

2. Een letterzetter ter Algemeene Landsdrukkerij — als door het openbaar gezag aangesteld in eene openbare betrekking, om te verrichten een deel der werkzaamheden, behoorende tot een tak van dienst, door de wet aangewezen als staatsbedrijf en daardoor gemaakt tot een tak van staatszorg — moet als

ambtenaar in de beteekenis in dit artikel aan dat woord toegekend, worden aangemerkt.

Arr. **26 Mei 1919.**
W. 10426; N. Jur. 1919 bl. 653.

VAN HAMEL bl. 620.

3. Dit artikel stelt met de woorden *in zijne bediening* niet den eisch, dat de ambtenaar de door hem verrichte handelingen heeft gepleegd bij de uitoefening van zijne ambtstaak, doch enkel dat zijn ambt hem daartoe in staat stelde.

Arr. **26 Mei 1919.**
W. 10426; N. Jur. 1919 bl. 653.

Art. 374.

Gerechtshoven.

3. Toeëigening van stukken van conceptrollen, waarop telegrammen afgedrukt stonden, omvat het zich toeëigenen van een telegram, als bedoeld in dit artikel.

's-Gravenhage **5 Juni 1918.**
W. 10314.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. In dit artikel is onder: „een aan de telegrafie toevertrouwd bericht" te verstaan het door den afzender aan den ambtenaar ter telegrafie ter hand gestelde stuk; en onder „een telegram" het stuk, dat na het overseinen aan den geadresseerde moet worden afgeleverd.

Sententie **30 November 1917.**
W. 10179; N. Jur. 1918 bl. 35; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 453.

Noyon III bl. 309 n°. 5.

Art. 391.

Hooge Raad.

2. Een schepeling, die zich verbonden heeft om met een bepaald stoomschip zooveel reizen te doen als voor een bepaald tijdstip zullen worden aangevangen en bij den aanvang der tweede reis zich niet aan boord van dat schip heeft bevonden, pleegt desertie *vóór den aanvang* der reis en niet desertie *gedurende* de reis.

Arr. **18 November 1918.**
W. 10352; N. Jur. 1919 bl. 65.

Noyon III bl. 332.

Art. 405.

Rechtbanken.

1. Zie een geval van overtreding van dit artikel.

Rotterdam **5 November 1918.**
W. 10412.

Art. 411. (1)

(1) Zie de wet van 4 November 1919, Stbl. no. 632.

Art. 1.

In art. 411 van het Wetboek van Strafrecht wordt, in plaats van „schip" gelezen „vaartuig", en in plaats van „wetende dat hem, krachtens wettelijk voorschrift de bevoegdheid daartoe is ontnomen": „wetende dat hij ingevolge wettelijk voorschrift daartoe onbevoegd is".

Art. 416. (1)

(1) Bij de wet van 7 Juni 1919, Stbl. no. 311 „houdende nadere voorzieningen ter bestrijding van heling" wordt het eerste lid van art. 416 van het Wetboek van Strafrecht gelezen als volgt:

Hij, die opzettelijk eenig door misdrijf verkregen voorwerp koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt als schuldig aan heling gestraft met gevangenisstraf van ten hoogste drie jaren of geldboete van ten hoogste zes duizend gulden.

Al. 1.

Hooge Raad.

19*a**. Het misdrijf, waardoor gekocht goed verkregen is, behoeft niet te zijn het misdrijf van den verkooper.

De omstandigheid, dat de verkooper, van wien de beklaagde heler het goed kocht, zelf dit van de dieven had gekocht, de misdadige herkomst kennende, behoeft dus niet te beletten om aan te nemen, dat het goed door diefstal verkregen was.

Arr. **3 Juni 1918**.
N. Jur. 1918 bl. 676.

De Advocaat-Generaal Mr. Besier, aannemende, dat door diefstal verkregen goederen deze eigenschap niet steeds in den zin van art. 416 Strafwetboek blijven behouden, is van meening, dat die eigenschap blijft voortduren, zoolang die goederen nog niet in eerlijke handen zijn overgegaan, doch gebleven zijn binnen den kring der daders en begunstigers van den diefstal.

Noyon III bl. 356.
Simons II bl. 148.

20*a**. Voor het voor dit misdrijf vereischte opzet eischt de wet niet de stellige wetenschap, doch is

daarvoor voldoende zoodanig inzicht des daders ten aanzien van de misdadige herkomst van het goed als uit het „begrijpen" dier herkomst volgt.

Arr. **28 October 1918.**
W. 10341; N. Jur. 1918 bl. 1153.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

NOYON III bl. 359.

Zie daarentegen SIMONS II bl. 148.

20*b.** De uitdrukking „begrijpen en moeten begrijpen" kan worden gebezigd om daarmede aan te duiden eene zoodanige mate van inzicht in en kennis omtrent bepaalde feiten, dat zij voor de toepasselijkheid van dit artikel met „weten" kan worden gelijkgesteld.

Arr. **23 December 1918.**
W. 10374; N. Jur. 1919 bl. 185.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

In gelijken zin:

Arr. **7 April 1919.**
W. 10412; N. Jur. 1919 bl. 526.

Zie de aanteekening van Prof. SIMONS onder dit arrest.

Arr. **26 Mei 1919.**
W. 10426; N. Jur. 1919 bl. 657.

Zie ook het arrest van 13 October 1919 in W. 10479 met de aanteekening van Prof. Simons onder dat arrest.

23. Dit artikel vordert niet, dat het „voorwerp" door misdrijf is overgegaan in den eigendom van den dader, maar dat reeds dan van door misdrijf verkregen goed in den zin van dit artikel kan worden gesproken, wanneer over dat goed tengevolge van of door misdrijf is beschikt.

Arr. **25 Maart 1918.**
W. 10263; N. Jur. 1918 bl. 494.

In gelijken zin:

Arr. **13 Mei 1918.**
W. 10292; N. Jur. 1918 bl. 754.

24. Zie over „toeëigening vóór den verkoop aan den heler en toeëigening gelegen in den verkoop" het arrest van den Hoogen Raad van 21 October 1918 in W. 10328; N. Jur. 1918 bl. 1201, alsmede de aanteekening van Prof. Simons onder dit arrest.

25. In de bewezen verklaring, dat beklaagde opzettelijk door misdrijf verkregen goed kocht, ligt opgesloten, dat beklaagde het bewustzijn had, dat het gekochte door misdrijf was verkregen.

Arr. **16 Juni 1919.**
W. 10433; N. Jur. 1919 bl. 744.

Noyon III bl. 358.

Gerechtshoven.

9. Van het uit winstbejag *verbergen* van door misdrijf verkregen goederen, dus van heling, kan alleen sprake zijn, wanneer de beklaagde actief is opgetreden, niet wanneer hij slechts toelaat, dat anderen dat goed in zijn huis wegstoppen.

's-Hertogenbosch **15 September 1919.**
W. 10495; N. Jur. 1919 bl. 1086.

NOYON II bl. 159.

Zie in Tijdschr. voor Strafr. dl. XXX bl. 169 het opstel van Mr. D. SIMONS „Het opzet bij het misdrijf van heling" besproken in W. 10432 door R. F.

Art. 417.

Al. 2.

Deze alinea is vervallen bij de wet van 7 Juni 1919, Stbl. n°. 311 „houdende nadere voorzieningen ter bestrijding van heling".

Art. 417*bis*. (1)

Art. 418.

Rechtbanken.

8. De enkele omstandigheid, dat de beklaagden vormden het bestuur eener partij, die volgens hare statuten een courant uitgeeft, brengt nog niet mede, dat beklaagden voor dat uitgeven strafrechtelijk aansprakelijk zijn, omdat in den zin der strafwet ieder slechts aansprakelijk is voor zijn eigen daden en niet

---

(1) Bij de wet voornoemd ter bestrijding van heling werd dit en het volgende artikel ingelascht, luidende:

Hij, die eenig voorwerp koopt, huurt, inruilt, in pand neemt, als geschenk aanneemt of uit winstbejag verkoopt, verhuurt, verruilt, in pand geeft, vervoert, bewaart of verbergt, wordt, indien aan zijne schuld te wijten is dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft, gestraft met gevangenisstraf of hechtenis van ten hoogste een jaar of geldboete van ten hoogste zes duizend gulden.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die uit de opbrengst van eenig voorwerp voordeel trekt, indien aan zijne schuld te wijten is, dat zijne handeling een door misdrijf verkregen voorwerp betreft.

Art. 17*ter*

Bij veroordeeling wegens een der in de artt. 416 - 417*bis* omschreven misdrijven, kan ontzetting van de in art. 28 no. 1—4 vermelde rechten worden uitgesproken en kan de schuldige worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij het misdrijf begaan heeft.

gebleken is, dat de beklaagden tot dat uitgeven daadwerkelijk hebben medegewerkt.

Amsterdam **26 September 1917.**
N. Jur. 1918 bl. 85.

Art. 421.

Rechtbanken.

1. De verzwarende omstandigheid van herhaling van misdrijf ontbreekt, wanneer bij de aan een beklaagde opgelegde gevangenisstraf in mindering is gebracht de tijd door hem voor de uitspraak in verzekerde bewaring doorgebracht en wanneer dan met het ondergaan der voorloopige hechtenis de geheele straf geboekt was, zoodat hij geen gevangenisstraf heeft ondergaan.

Rotterdam **15 Januari 1918.**
W. 10235; N. Jur. 1918 bl. 468.

2. Waar bij een voorwaardelijk opgelegde gevangenisstraf het recht tot uitvoering dier straf eerst ontstaat en dus de verjaring daarvan eerst begint te loopen, nadat de rechtbank den last tot het ten uitvoer leggen der straf heeft gegeven, kan, vóór dat

de rechtbank dien last heeft gegeven, een voorwaardelijke gevangenisstraf niet tot de verzwarende omstandigheid van recidive leiden.

Dordrecht **5 September 1918.**
N. Jur. 1919 bl. 78.

Art. 424.

Hooge Raad.

20. Dit artikel vereischt, dat de dader gehandeld heeft met den wil om baldadig te zijn, d.i. om kwaad te doen zonder zich rekenschap te geven van — of zich te bekommeren over de gevolgen, die zijne handeling zoude kunnen hebben.

Arr. **5 November 1917.**
W. 10198; N. Jur. 1917 bl. 1232.

21. Handelen uit baldadigheid wil zeggen, dat de dader zonder zich om de gevolgen te bekommeren, ondanks tot hem gerichte waarschuwing, eene met de veiligheid van personen of goederen onvereenigbare handeling heeft gepleegd, zulks ten einde daardoor aan een ander overlast aan te doen.

Zoodanige handeling met dien wil ondernomen wordt

getroffen door dit artikel, ook als de dader die heeft gepleegd met de meer verwijderde bedoeling door daarmede op te komen voor werkelijk of vermeend eigen recht.

Arr. **28 October 1918.**
W. 10338; N. Jur. 1918 bl. 1176.

Het vonnis van den Kantonrechter te Enschedé van 3 Juli 1918, hetwelk door den Hoogen Raad bij dit arrest werd gehandhaafd, werd opgenomen in W. 10275 en in N. Jur. 1918 bl. 684.

Zie de ingezonden bijdrage van Mr. C. F. GOMBAULT in W. 10464 „Opzet en poging bij overtreding".

Art. 425.

Hoog Militair Gerechtshof.

Art. 425 2°.

1. Het is bij dit artikel niet de vraag of de hond, die iemand gebeten had, als gevaarlijk bekend stond, maar wel of de begeleider van dien hond wist, dat de hond gevaarlijk was.

Waar nu beklaagde wist, dat die hond reeds

iemand gebeten had, mocht worden aangenomen, dat dit het geval was.

Sententie **26 October 1917**.
N. Jur. 1918 bl. 47; Mil. Recht. Tijdschr. dl. XIII bl. 358.

NOYON III bl. 383.

SIMONS II bl. 249.

Art. 429 (1).

---

(1) Bij de wet van 17 Juni 1918, Stbl. n°. 395 is dit artikel gewijzigd:

Art. 1.

Art. 429 van het Wetboek van Strafrecht ondergaat de volgende wijziging.

De aanhef wordt gelezen als volgt:

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste honderd gulden wordt gestraft:

In n°. 1 wordt in plaats van „aanlegt” gelezen: „aanlegt, voedt of onderhoudt”.

De punt aan het slot van n°. 2 wordt veranderd in eene kommapunt.

Aan het artikel worden twee nieuwe nommers toegevoegd, luidende:

3°. hij die door gebrek aan de noodige omzichtigheid of voorzorg gevaar voor bosch-, heide-, helm-, gras- of veenbrand doet ontstaan;

4°. hij die een voorschrift overtreedt door burgemeester en wethouders ter voorkoming van gevaar voor bosch-, heide-, helm-, gras- of veenbrand uitgevaardigd en afgekondigd op de wijze door de plaatselijke verordening bedoeld in art. 172 der Gemeentewet voorgeschreven.

Art. 436.

Hoog Militair Gerechtshof.

1. Wanneer men een afwijking in het lichaam wegmaakt, geneest men die afwijking en oefent men dus de geneeskunst uit.

Hij die een tatoueering verwijdert door met een vloeistof den arm ter plaatse der tatoueering te besmeren en die plaats met een stift te bewerken, oefent dus de geneeskunst uit.

Sententie **4 November 1919.**
N. Jur. 1919 bl. 1143.

Art. 437.

Hooge Raad.

2. Het niet houden van een doorloopend register is aanwezig, wanneer er in het geheel geen register bestaat of wanneer het gehouden register niet doorloopend is, d. i. niet naar tijdsorde gehouden is of gapingen vertoont.

Conclusie van den Procureur-Generaal Mr. Noyon inzake

Arr. **2 December 1918.**
W. 10359; N. Jur. 1919 bl. 148.

Art. 437. (1)

(1) Bij de wet van 7 Juni 1919, Stbl. n°. 311 „houdende nadere voorzieningen ter bestrijding van heling" wordt dit artikel gelezen als volgt:

Met hechtenis van ten hoogste veertien dagen of geldboete van ten hoogste driehonderd gulden wordt gestraft de goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn:

1°. die geen doorloopend register houdt of in het door hem gehouden register niet onverwijld aanteekening houdt van alle door hem gekochte, ingeruilde, als geschenk aangenomen of in pand, gebruik of bewaring genomen goederen, of daarin niet onverwijld vermeldt den koopprijs of andere voorwaarden van verkrijging, de namen en woonplaatsen dergenen van en dergenen uit wier handen de goederen zijn verkregen, of die nalaat dat register op eerste aanvrage ter inzage te vertoonen aan het hoofd der plaatselijke politie of aan een door dat hoofd aangewezen ambtenaar;

2°. die eenig voorschrift overtreedt, door den raad eener gemeente onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten met betrekking tot het register uitgevaardigd en afgekondigd op de wijze door de plaatselijke verordening, bedoeld in art. 172 der Gemeentewet, voorgeschreven.

Art. 437*bis*. (1)

(1) Bij de wet voornoemd ter bestrijding van heling werd dit en het volgende artikel ingelascht, luidende:

Met hechtenis van ten hoogste zes maanden of geldboete van ten hoogste drie duizend gulden wordt gestraft de goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn:

1°. die eenig voorwerp koopt, inruilt, als geschenk aanneemt of in pand, gebruikt, of bewaring neemt van of uit handen van een kind dat den leeftijd van achttien jaren nog niet heeft bereikt;

2°. die eenig voorwerp koopt, inruilt, als geschenk aanneemt of in pand, gebruik of bewaring neemt van of uit handen van iemand van wien hij weet of redelijkerwijs moet vermoeden dat hij is opgenomen in een strafinrichting, opvoedingsgesticht, weeshuis, krankzinnigengesticht of instelling van weldadigheid;

3°. die eenig voorwerp koopt, inruilt, als geschenk aanneemt of in

pand, gebruik of bewaring neemt van of uit handen van een hem onbekend persoon, tenzij blijkt dat diens naam en woonplaats juist zijn opgegeven of dat de opgaven betreffende diens naam en woonplaats redelijkerwijs als juist mochten worden aanvaard;

4°. die nalaat behoorlijke voorzorgsmaatregelen te nemen of behoorlijk toezicht te oefenen of te doen oefenen, om te voorkomen dat een voor hem handelende persoon een feit begaat als onder nos. 1—3 omschreven;

5°. voor of door wien eenig voorwerp dat bij hem door of van wege justitie of politie met duidelijke omschrijving schriftelijk als door misdrijf aan den rechthebbende onttrokken of verloren is aangegeven, wordt gekocht, ingeruild, als geschenk aangenomen of in pand, gebruik of bewaring genomen;

6°. die aan een hem schriftelijk uitgereikten last van of vanwege het hoofd der plaatselijke politie tot het gedurende een daarbij aangegeven tijd, veertien dagen niet te boven gaande, bewaren of in bewaring geven van eenig voorwerp dat hij onder zich heeft, of aan eene hem bij dien last gegeven aanwijzing geen gevolg geeft;

7°. die nalaat de van hem bij schriftelijke vordering van of vanwege het hoofd der plaatselijke politie gevraagde opgaven betreffende door hem gekochte, ingeruilde, als geschenk aangenomen of in pand, gebruik of bewaring genomen goederen binnen den termijn, bij de vordering gesteld, naar waarheid te verschaffen.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan den voor een goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn handelenden persoon, die een feit begaat, als in het voorgaande lid onder nos. 1—3 omschreven.

De schuldige kan worden ontzet van de uitoefening van het beroep waarin hij de overtreding begaan heeft.

Voor de toepassing van n°. 3 van het eerste lid wordt een persoon als onbekend aangemerkt, indien degene die het voorwerp heeft gekocht, ingeruild, als geschenk aangenomen of in pand, gebruik of bewaring genomen, dien persoon aan het hoofd der plaatselijke politie of aan een door dezen aangewezen ambtenaar op eerste aanvrage niet voldoende aanduidt.

Art. 437*ter*.

De goud- of zilversmid, kashouder, horlogemaker, rijwielhandelaar, uitdrager, opkooper of tagrijn, die eenige verordening door den raad eener gemeente onder goedkeuring van Gedeputeerde Staten ter voor-

Art. 448.

Kantongerechten.

3. Indien de moeder buiten hare woning bevallen is, moet de aangifte der geboorte geschieden door den persoon, te wiens huize zij bevallen is, ook al is de vader bij de bevalling tegenwoordig geweest; dit blijkt duidelijk uit de bewoordingen van de laatste zinsnede van art. 30 B. W.

Rotterdam **14 Mei 1918.**
W. 10316; N. Jur. 1918 bl. 1167.

Het betrof in casu eene vervolging tegen de Directrice van het Diaconessenziekenhuis. In die zelfde zaak had daarna een vervolging plaats tegen den vader en werd deze door den Kantonrechter te Rotterdam en in hooger beroep door de Rechtbank van alle rechtsvervolging ontslagen.

Tegen dit vonnis werd door den Officier van Justitie cassatie aangeteekend, doch ook de Hooge Raad was van oordeel, dat in dat geval de vader,

---

koming van gevaar voor de begunstiging van misdrijven uitgevaardigd en afgekondigd, overtreedt, wordt gestraft met hechtenis van ten hoogste drie maanden of geldboete van ten hoogste twee duizend gulden.

Dezelfde straf wordt opgelegd aan hem die van opkoopen een beroep of eene gewoonte maakt, zonder daarvan te voren het hoofd der plaatselijke politie of een door dat hoofd aangewezen ambtenaar schriftelijk in kennis te hebben gesteld.

al was hij bij de bevalling tegenwoordig geweest, niet tot de aangifte gehouden was.

Dit arrest van 2 Juni 1919 werd opgenomen in W. 10428 en in N. Jur. 1919 bl. 652.

De Advocaat-Generaal Mr. BESIER was echter een tegenovergesteld gevoelen toegedaan.

Zie de in die conclusie aangehaalde litteratuur.

Art. 453.

Hooge Raad.

14. Bij eene veroordeeling ter zake van openbare dronkenschap tot plaatsing in eene rijkswerkinrichting moet in het vonnis eene beslissing worden gegeven, dat beklaagde tot werken in staat is.

Arr. **27 October 1919.**
W. 10497; N. Jur. 1919 bl. 1139.

NOYON III bl. 409.

Art. 454.

Rechtbanken.

1. Dit artikel stelt zonder eenige beperking of verwijzing naar eenig ander wettelijk voorschrift der

verkooper van sterken drank of diens vervanger strafbaar.

Rotterdam **16 Januari 1919.**
W. 10408; N. Jur. 1919 bl. 597.

2. Al heeft de verkooper aan den kooper diens leeftijd gevraagd en deze den zestienjarigen leeftijd opgegeven, zoo treft hem toch schuld, wanneer later blijkt, dat die leeftijd beneden de 16 jaren was, daar hij rekening had moeten houden met de niet geringe mogelijkheid, dat het kind, ten einde den begeerden sterken drank te verkrijgen, een hoogeren leeftijd opgaf dan het werkelijk bezat en hij, waar twijfel aan de juistheid van die opgave geenszins uitgesloten was, zich daarover nader had behooren te vergewissen.

Rotterdam **16 Januari 1919.**
W. 10408; N. Jur. 1919 bl. 597.

Noyon III bl. 454.

van Hamel bl. 332.

Zie echter Simons I bl. 166.

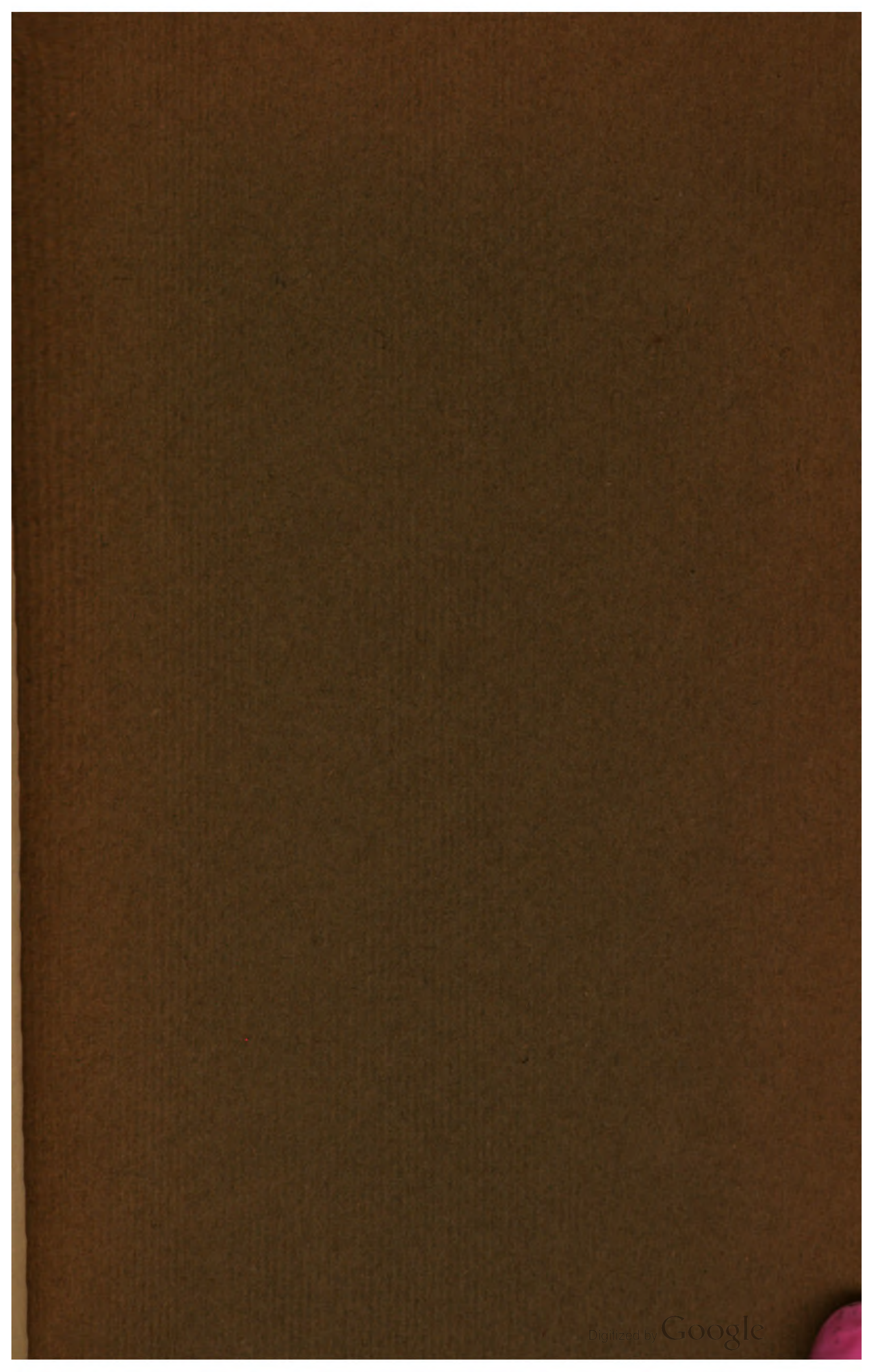
Art. 485.

Hooge Raad.

1. Het op 12 Juni 1902 gesloten verdrag o.a. met Oostenrijk en Hongarije tot regeling der wets-

conflicten met betrekking tot het huwelijk, door Nederland bekrachtigd en goedgekeurd bij de wet van 24 Juli 1903, Stbl. n°. 231, is niet geldend voor huwelijken van personen van Oostenrijksche nationaliteit in Nederland gesloten. Uit art. 9 j°. art. 11 vloeit voort, dat slechts die staten tot uitvoering van de voorschriften van het verdrag gehouden zijn, die tot de bekrachtiging zijn overgegaan. Oostenrijk deed dit niet en waar het verdrag op het beginsel van wederkeerigheid berust, behoeft Nederland het niet toe te passen en kan de ambtenaar van den burgerlijken stand het huwelijk van een Oostenrijksche voltrekken zonder overlegging te vorderen van een bewijsstuk, dat de bruid voldeed aan de vereischten harer nationale wet.

Arr. **14 Februari 1919**. (Burgerl. Kamer).
W. 10396; N. Jur. 1919 bl. 324.

Digitized by Google

